Zohar.
Sefer ha-Zohar

זה השער לה'

ספר
ואלה שמות
מהזהר

מהתנא האלהי ר' שמעון בן יוחאי ז"ל
עם פקודי אורייתא ובסוף הספר
לוח הפסוקים הנדרשים בו·
הודפס והוגה ע"י החכם כמהר"ר
עמנואל בכמ"ר יקותיאל ז"ל
איש בינוונטו· והצעיר
אברהם יצ"ו בכמ"ר
משלם זצ"ל ממודינא

פה מנטובה

תחת ממשלת מעלת אדוננו הדוכוס
גולייל"מו גונז"אגא יר"ה· בשנת
חושה לעזרתנו לפ"ק

אמרו המגיהים המוכרים בשער גם כי הלאו עקבי סוס מדהרות דהרות אביריו ·
ומקול צעקת הרועים ויללת אדירי הצאן כמעט נטיו רגלי הולים והנה אחים
טרודים בעם העושים במלאכה · והשמים התקדרו עבים אדירים משברי ים המנוכות יסערו
להפיכנו על כי רבים אמרו אבדה תקותנו נגזרנו לנו הו · יתברך האל שאזרנו חיל לא כהתה
עינינו ולא נס לחנו כחנו או כחנו עתה לרדוף אחרי המלאכה היקרה הזאת ונפשנו חכתה לה׳
שעל הארץ יריקו גשם כרבות טל אורות אור יקרות כאשר בתחלה ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ·
ויהי כי באנו עד המקום אשר עמדנו שם מצאנו ראינו ספר הזהר ינורו עליו עזים בעלי אסופו׳ קנת
מאמרי ספר הבהיר ומדרש רות · גם מלאים אלמים בתוך הסדר בפרשת בראשית מאמרים מספר
התקונים · גם שמו בכליהם מאמרי רעיא מהימנא כפונים בין הפרשיות פעם בכתיבה גסה פעם
בדקה פעם בנו מהם פרשיות ולא יזכרו בשם רעיא מהימנא · כאשר שמענו כן ראינו נבהלו נחפזו
לשים המאמרים כאשר העתיקו אותם מספרים משבשים ולא עמלו נוכיו בו לתקן את אשר עותו
הכסאות המשבשות הכן · ובמקום מה שחסר בהעתקתם בסוף פרשת בא אל פרעה שמו רעיא
מהימנא ובמקום מה שחסר אליה׳ מן הסבא בתחלת פרש׳ משפטים שמו שני מאמרי׳ אשר מצאו בפרשת
בשר סיני ובאלה רבות עשו · ואנחנו ידוע נדע כי אשר מלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה
ובדעת ובפרט בזאת החכמה יפטירו בשפה יניעו ראש בראותם מ[illegible] עשו · אמנם מיראתנו
פן ישימו בנו יושבי שער שאין להם כל כך עסק בחכמה הזאת או יפתו הקונים בפיהם כאשר הם
עושים גם עתה ובלשונם יכזבו להם לאמר כי הזהר שהדפסנו אנחנו גרוע הוא ושלם הוא אתם ·
לכן בשבטי ישראל נודיע כאמנה כי לא כוונו ולא דברנו ולא עלתה על רוחנו לשים בין מאמרי הזהר
מאמרי הבהיר ומדרש רות לפי שכבר נדפסו בספר הגאון כמהר"ר מנחם מריקנטי ז"ל בפי׳ התורה
ושם יראה הרואה אותם · ומאמרי ספר התקוני׳ שהוסיפו הם בפרשת בראשית כבר נדפסו בתקון ס"ט
מספר התקונים · וספרא דצניעותא ימצא כתוב בזהר שלנו בפרשת תרומה כי שם ביתו · ומאמר ת"ח
כמה אית לון לבני נשא וכו׳ שהוא מאמר נמצא בשולי התקונים בלתי נשלם יושם במקום הראוי לו
בע"ה · אבל פקודי רעיא מהימנא אע"פ שהיה בדעתנו להדפים כלם על הסדר כאשר סדרם המחבר
האלקי אשר חברם עתה שראינו את אשר כבר עשוהו הסכמנו גם אנחנו בדעתנו לשים אותם אל
המקום אשר באו שם ויזכרו בשם · ומאמרי רעיא מהימנא ששמו הם בספר בראשית ידפסו בספר
ההוא בסוף בע"ה ומלבד מה שטרחנו לכוין ההעתקות גם עתה אנחנו כחלץ חושים להיות עינינו
פקוחות על המלאכה להכין אותה ולסעדה במשפט ובבדקה הפך מה שעשו הם כי הנמצא
ימצא בו מאמרים קצוני פלא ושורות ותיבות חסרות ויתרות כאשר יראה בא׳ וכר
משלהם שתקנתי ומשכיל על דבר ימצא טוב ויהיה נכונו מוכיח וגו׳
ישלח עזרנו מקדש יגדיל תורה ויאדיר :

בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו והמשכילים
יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד ·
והמשכילים אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא נהרין ונצצין
בזיוא דחכמת׳ עלאה · כזהר נהירו נציצו דנהר׳ דנפיק מעדן · ודא איהו רזא סתימא
דאקרי הרקיע ביה קיימין ככביא ומזלי שמשא וסיהרא וכל אינון בוציצין דנהרא
זהר דהאי רקיע נהיר בנהירו על גנתא · ענפוי חפיין עליה כל אינון דיוקנין
ואלנין זבוסמין במאנין דכשרן · ותטללין תחותיה כל חיות ברא
וכל נפרי שמיא ידורון תחות אינון ענפין · זהר איבא דאילנא יהיב
חיין לכלא · קיומיה לעלם ולעלמי עלמין · סטרא אחרא לא שריא ביה
אלא סטרא דקדושה · זכאה חולקיהון אינון דטעמין מניה קיימין אינון לעלם
ולעלמי עלמין · אלין אקרון חיין להאי עלמא וחיים לעלמא דאתי · זהר אלנא
דא זקפא לעילא לעילא חמש מאה פרסי הלוכיה שתין רבוא איהו
בפשיטותיה בהאי שכא קיימא חד זהרא · זהר כל גוונין קיימין ביה אינון
גוונין סלקין ונחתין לא מתישבי בדוכתא אחרא בר בההוא אלנא ·
כד נפקי מניה לאתחזאה בגו זהר דלא נהר׳ מתישבן ולא מתישבן קיימן ולא קיימן
בגין דלא מתישבן באתר אחרא ׳משכא דא נפקי תריסר שבטין דמתחמן ביה ואינון
נחתו בהאי זהר דלא נהרא לגו גלותא דמצרים בכמה משריין עלאין הה״ד ואלה
שמות בני ישראל וגו׳ · רבי שמעון פתח היה היה דבר יי · היה היה תרי

זמכריא מאי · ותו אית לשאלא אי יחזקאל נביאה מהימנא הוה אמאי גלי כל מה דחמא
מאן דמלכא אעיל ליה בהיכליה אית ליה לגלאה רזין דחמי · אלא ודאי יחזקאל נביאה
מהימנא הוה וכל מה דחמא במהימנותא איהו וברשותא דקב״ה גלי כל מה דגלי וכלא
אצטריך · ואמ׳ ר״ש מאן דרגיל למסבל צערא אע״ג דאתי לפום צער׳ סביל מטלנוי ולא
חייש אבל מאן דלא רגיל בצערא והוה כל יומוי בתפנוקין ועדונין ואתי ליה צער׳ דא
איהו צערא שלים וע״ד אצטריך למבכי · ישראל כד נחתו למצרים רגילין בצערא הוו
דהא כל יומוי דההוא זכאה אבוהון בצערא הוה וע״ד סבלו גלותא כדקא יאות אבל
גלותא דבבל ההוא הוה צערא שלים ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן עליה
עלאין דכתי׳ הן אראלם צעקו חוצה וגו׳ תתאין דכתיב על נהרות בבל שם ישבנו וגו׳
כלהון בכו על גלותא דבבל מ״ט בגין דהוו בתפנוקי מלכין דכתיב בני ציון היקרים
וגו׳ דתנן א״ר יצחק מאי דכתיב על ההרים אשא בכי ונהי אלא אלין איכון טוריא
רמיא דעלמין · ומאן איכון טוריא רמיא איכון בני ציון היקרים המסלאים בפז ·
והשתא הוו נחתין בגלותא בריחיא על קדליהון וידיהון מהדקן לאחורא וכד הוו
בגלותא בבבל חשיבו דהא לית להו קיומא לעלמין דהא קב״ה שביק לון ולא ישגח בהון
לעלמין · ותנינן א״ר ש בההיא שעתא קרא קב״ה לכל פמליא דיליה וכל רתיכו׳ קדישין
וכל חיליה ומשריותיה ורברבנוי וכל חילא דשמיא ואמר לון מה אתון עבדין הכא ונח
בכי רחימאי בגלותא דבבל ואתון הכא קומו חותו כלכון לבבל ואנא עמכון הה״ד כה
אמר יי׳ למענכם שלחתי בבלה וגו׳ · למענכם שלחתי בבלה דא קודשא בריך הוא ·
והורדתי בריחים כלם אלין כל רתיכין ומשריין עלאין · כד נחתו לבבל אתפתחו
שמיא ושראת רוח קדשא על יחזקאל וחמא כל מה דחמא ואמ׳ לון לישראל הא מאריכון
הכא וכל חילי שמיא ורתיכוי דאתו למדר ביניכון לא הימנוהו עד דאצטריך לגלאה
כל מה דחמא וא״רא וא״רא · ואי גלי יתיר
כלא אצטריך · כיון דחמו ישראל כך חדו
וכד שמעו מלין מפומו׳ דיחזקאל לא חיישו
על גלותהו׳ כלל דהא ידעו דקב״ה לא שביק
לון וכל מאן דגלי ברשותא גלי · ותנינן
בכל אתר דישראל גלו תמן שכינת׳ גלתה
עמהון והכא בגלותא דמצרים מה כתיב

לישנא אחרינא
ואמר ר״ש בה שעתא חדו ישראל חדוותא שלימתא
בסיעת׳ דמאריהון דהוה עמהון וכל חד מנייהו
עאל רעותא ללביה ברחימותא סגיא למיסר
נפשיה על קדושתא דמאריהון ובגין כך גלי
יחזקאל כל מה דגלי ·

ואלה שמות בני ישראל וגו׳ · כיון דכתיב בני ישראל מהו את יעקב · הבאים אתו
אצטריך למימר · אלא אלה שמות בני ישראל איכון רתיכין ומשריין עלאין דנחתו
עם יעקב בהדי שכינתא בגלותא דמצרים ·

ואלה שמות בני ישראל וגו׳ · ר׳ חייא פתח אתי מלבנון כלה אתי מלבנון
תבאי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממעונות אריות
מהררי נמרים · האי קרא על כנסת ישראל אתמר בשעתא דנפקו ישראל ממצרים
וקריבו לטורא דסיני לקבלא אורייתא · אמר לה קב״ה אתי מלבנון מן ההוא עדונא
עלאה קא אתאת כלה שלימתא כהאי סיהר׳ דאשתלימת מן שמשא בכל נהור׳ ונהירו

אתי מלבנון תבאי בגין לקבלא בכיך אורייתא· תשורי מראש אמנה· תשורי כ"דא
ותשורה אין להביא תקביל תקרובתא על בכיך· מראש אמנה מראשיתא דעאלו
במהימנות' עלאה ואמרו כל אשר דבר יי' נעשה ונשמע· והוו במתקלא חדא במלאכין
עלאין דהכי כתיב ברכו יי' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו·
כדין קבילת כנסת ישראל תשורה· מראש שניר וחרמון דא טורא דסיני דקריבו
לגביה ואתעתדו תחותיה דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר· ממעונות אריות אלין בני
שעיר דקב"ה זמין לון באורייתא ולא בעו לקבלה· מהררי נמרים אלין בני ישמעאל
דכתיב יי' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתא מרבבות קדש· מאי
ואתא מרבבות קדש דתנינן כד בעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל אתו משריין
דמלאכין עלאין פתחו ואמרו יי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך
על השמים· בעאן דיתייהיב לון אורייתא· אמר לון קב"ה וכי אית בכון מותא דכתיב
אדם כי ימות באהל· וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת· חטא אית ביניכו
דאתון בעאן לדינין· אית ביניכו גזל או גנבה דכתיב לא תגנוב· אית ביניכו נשין
דכתיב לא תנאף· אית ביניכו שקרא דכתי' לא תענה ברעך עד שקר· אית ביניכו
חמדה דכתיב לא תחמוד· מה אתון בעאן אורייתא· מיד פתחו ואמרו יי' אדונינו
מה אדיר שמך בכל הארץ ואלו אשר תנה הודך על השמים לא כתיב· ועל דא ואתא
מרבבות קדש כדין מימינו אש דת למו· ר' יוסי אוקים להאי קרא כד הות' שכינתא
בגלותא דמצרים· ור"ש אמר האי קרא על רזא דיחודא דמהימנותא אתמר· אתי
מלבנון כלה קול אמר לדבור אתי בגין דהא קול אתי לדבור ומדברא ליה בהדיה
בחדא בלא פרודא כלל בגין דקול איהו כלל· דבור איהו פרט ועל דא כללא אצטריך
לפרט ופרט אצטריך לכלל· דהא לית קול בלא דבור ולית דבור בלא קול· ועל דא
אתי מלבנון כלה וגו' דעקרא דתרווייהו מלבנון קא אתיין תשורי מראש אמנה דא
איהו גרון דמתמן נפקא רוחא לאשלמא כלא מרזא דלבנון סתים וגניז· מראש שניר
וחרמון דא איהי לישנא רישא ואמצעיתא דמתתקנא לדבור· ממעונות אריות אלין
איכון שניים· מהררי נמרים אלין איכון שפוון שלימו דאשתלים בהו דבור· ואלה
שמות בני ישראל רבי חייא פתח אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו·
אל תלחם את לחם רע עין בגין דהנאה או הנאה דההוא בר נש דהוי רע עין לאו איהו
כדאי למיכל ולאתהני מניה· דאי כד נחתו ישראל למצרים לא יטעמון נהמא דמצראי
לא אשתכחו בגלותא ולא יעיקון לון מצראי· אמר ליה רבי יצחק והא גזרה אתגזר
א"ל בלא איהו כדקא יאות דהא לא אתגזר דהא לא כתיב כי גר יהיה זרעך בארץ
מצרים אלא בארץ לא להם ואפילו בארעא אחרא· אמר רבי יצחק מאן דאיהו בעל
נפש דמיכליה יתיר משאר בני נשא· או מאן דהוא אזיל בתר מזוני אי אערע בה
רע עין יכוס גרמיה ולא יכול מנהמא דיליה דלית נהמא בישא בעלמא בר מההוא
רע עין מה כתיב כי לא יוכלו המצרי' לאכול את העברי' לחם כי תועבה היא למצרים
הא לך רע עין· תלתא איכון דדחין שכינתא מעלמא וגרמין דדיוריה
דקב"ה לא הוי בעלמא ובני נשא צווחין ולא אשתמע קליהון· ואלין איכון· מאן

דשכיב בנדה בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו דנדה׃ מסאבו דנדה
קשיא מכל מסאבו דעלמא׃ אסתאב איהו וכל דמקרבין בהדיה יסתאבון עמיה׃
בכל אתר דאזלין אתדחייא שכינתא מן קמייהו׃ ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין
על גרמיה ועל ההוא זרעא דיוליד דכיון דיקרב בר נש לגבי נדה ההוא מסאבו דליג
עלוי ויסתאב בכל שייפין דיליה׃ זרעא דיוליד בההוא שעתא (ס״א מסאבו) משכין עלוי
רוח מסאבו וכל יומוי יהא במסאבו׃ דהא בנינא ויסודא דיליה איהו במסאבו רב
ותקיף מכל מסאבו דעלמ׳ דמיד דקרב בר נש לגבי נדה הה׳ מסאבו דליג עלוי דכתי׳
ותהי נדתה עליו׃ מאן דשכיב בבת אל נכר דאעיל ברית קדש ואת קיימא ברשו
אחרא דכתיב ובעל בת אל נכר׃ ותנינן לית קנאה קמי קב״ה בר קנאה דברי׳ קדישא
דאיהו קיימא דשמא קדישא ורזא דמהימנותא׃ מה כתיב ויחל העם לזנות את בנות
מואב מיד ויחר אף יי׳ בישרא׳׃ רישי עמ׳ דידעי ולא מחו בידייהו אתענשו בקדמיתא
דכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי׳ נגד השמש׃ רבי אבא אמר מאי נגד
השמש נגד הברית דאקרי שמש׃ ועלייהו אתמר כי שמש ומגן יי׳ אלהים׃ שמש
ומגן דא ברית קדישא׃ מה שמש זרח ואנהיר על עלמא׃ אוף הכי ברית קדישא
זרח ואנהיר גופא דבר נש׃ מגן מה מגן איהו לאגנא עליה דבר נש׃ אוף הכי ברית
קדישא מגן עליה דבר נש׃ ומאן דנטיר ליה לית נזקא בעלמא דיכול למקרב בהדיה
ודא הוא נגד השמש רישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובה דא אי ידעין בגין
דחובה דא עלייהו לקנאה ליה לקדשא בריך הוא בהאי ברית מאן דאעיל קדושה
דא ברשותא אחרא עליה כתיב לא יהיה לך אלהים אחרים על פני׃ לא תשתחוה
להם ולא תעבדם כי אנכי יי׳ אלהיך אל קנא וכלא קנאה חדא׃ ועל דא אתדחייא
שכינתא מקמיה׃ מאן דמשקר בברית קדישא דרשים בבשריה דבר נש כאלו
משקר בשמא דקודשא בריך הוא מאן דמשקר חותמא דמלכא משקר ביה במלכא
לית ליה חולקא באלהא דישראל אי לא בחילא דתיובתא תדיר (ס״א יתיר)׃ ר׳ יוסי
פתח ואמר ויעזבו בני ישראל את יי׳ וימכור אותם וגו׳׃ מאי ויעזבו דחו מכוויהו ברית
קיימא קדישא הוו גזרין ולא פרעין עד דאתת דבורה ונדיבת בהאי לכל ישראל כמה
דכתיב בפרוע פרעו׳ בישר׳ בהתנדב עם ברכו יי׳׃ מאן דקטיל בנוי ההוא דמתעברא
אתתיה וגרים לקטלא ליה במעהא דסתיר בנינ׳ דקב״ה ואומנותא דיליה׃ אית מאן
דקטיל בר נש והאי קטיל בנוי׃ תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל ועל
דא עלמא מתמוגגא זעיר זעיר ולא ידיע וקב״ה אסתליק מעלמא וחרבא וכפנא
ומותנא אתיא על עלמא׃ ואלין אינון קטיל בנוי סתיר בנינא דמלכא׃ דחיא שכינתא
דאזלא ומשטטא בעלמא ולא אשכחת נייחא ועל דא רוחא דקודשא עביד בכיה׃
ועלמא אתדן בכל הני דינין׃ ווי להאי בר נש ווי ליה טב ליה דלא יתברי בעלמא
זכאין אינון ישראל דאע״ג דהוו בגלותא דמצרי׳ אסתמרו מכל הני תלתא מנדה ומבת
אל נכר ומקטול זרעא ואשתדלו בפריה ורביה׃ דאע״ג דגזרה אתגזרת
כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו לא אשתכח ביניהון מאן דקטיל עוברא במעהא
דאתתא כ״ש לבתר ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא׃ מנדה דתני רבי חייא מאי

דכתיב

דכתיב ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות מפני מה זכו כאין להאי בגין דאסתמרו ברמייהו בגלות דמצרי׳ דלבתר דאתדכיין הוו אתיין מתקשטן ומסתכלן במראה בבעליהן ומעוררן לון בפריה ורביה · מכת אל בכר דכתי׳ ונחו כל בכאות יי׳ וגו׳ · וכתיב שבטי יה עדות לישראל עדות לישראל ודאי · ואלה שמות בני ישראל · שבטו בני ישראל · דבר אל בני ישראל · ואי תימא והא כתיב והוא בן איש מצרי הא ודאי חד הוה ופרסמו קרא דכתיב והוא בן איש מצרי ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן · פריה ורביה דכתיב ובני ישרא׳ פרו וישרצו וירבו וגו׳ · ומכל הני אסתמרו ישראל · כמו ישרא׳ עאלו בני ישראל נפקו הה״ד ואלה שמות בני ישראל וגו׳ ·

ואלה שמות בני ישראל · רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי בארחא · עד דהוו אזלי אמר רבי אלעזר לרבי יוסי אפתח פומך ויבהרון מלך · אמר ליה בינא קמי דמר דאשאל מלה חדא דקשיא לי הא שמענא מבוציכא קדישא דהוה אמר ואלה שמות בני ישראל ישראל סבא כל איכון חילין ומשריין דהוו נחתין לגלותא בהדי יעקב דכתיב את יעקב · מהו דכתיב איש וביתו באו · אמ׳ ליה ודאי הכי הוא · אלא הא תנינן כל דמקבל מאתרא איהו ביתא מההוא דיהיב ועל׳ דא איש וביתו באו · פתח רבי אלעזר ואמר ויהי בכלות שלמה לבנות את בית יי׳ ואת בית המלך וגו׳ וכי כיון דאתמר את בית יי׳ מהו ואת בית המלך אי בגין שלמה אתמר לאו הכי אלא את בית יי׳ דא בית המקדש · ואת בית המלך דא קדש הקדשים · בית יי׳ דאיהו בית המקדש כגון עזרות ולשכות ובית האולם והדביר דא בית המקדש ודא אקרי בית יי׳ · בית המלך דא קדש הקדשים דאיהו פנימאה דכלא · המלך סתם דא מלך א״צ״ב דאיהו מלך עלאה איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה סתימאה דכלא · ואע״ג דאיהו נוקבא איהו דכורא לגבי מלך דלתתא · ובגין כך כלא כגוונא דא וע״ד תיתאי ברזא דא כתיב בהו איש וביתו באו ·

ואלה שמות · רבי אלעזר פתח ואמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום · גן נעול דא כנסת ישראל שהיא גן נעול · דאמר ר׳ אלעזר מה הגן הזה צריך לשמור לעדור ולהשקות כך כנסת ישראל צריכה לעדור ולשמור ולהשקות ונקראת גן ונקראת כרם · מה הכרם הזה צריך לעדור ולהשקות ולזמור ולחפור כך ישראל הה״ד כי כרם יי׳ צבאות בית ישראל וכתיב ויעזקהו ויסקלהו וגו׳ ·

תוספתא

מתניתין אמר ר׳ שמעון אכן פתחין עיכנא חמאן גלגלי רתיכתא קדישתא כטלין במטלנוי וקל שירתא בסימא לאדכין יאה ללבא סלקא ונחתא אזלא ובטלא · מודעוין אלף אלפין ורבוא רבוון ופתחין שירתא מלרע לעילא לקל נעימותא ההוא קיימין מאן דקיימין ומתכנפין בכנופיא לסטרא דימינא ארבע וחמשין אלפין מארי דעיינין חאזן ולא חאזן · קיימין בקיומיהון תרין סטרין אחרנין אתחוורו (ס״א אתחזרו) בגיניהון · ולסטרא דשמאלא מאתן וחמשין אלפין · איכון מאריהון דיבבא מיבבין ומיללין מאתר בית מותביהון פתחין בדיכא ומסיימין בדיכא · מיבבין תבייבות ודיכא יתיב וספרין פתיחו · ביה שעתא סליק מאריה דדיכא דקאים עליהון ויתיב בכורסייא דדיכא ושירתא אשתכך עד לא תשתיים דיכא סחרן מארי דעיינין לסטר׳ ימינא ושמהון

תשעה סר אלפין אחרנין תקעין ולא מיבבין ולא מיללין (ס״א לא׳ ולא מיבבין) פתחין שירתא מודעזען מאתן וחמשין אלפין מארי דיבבא· תקע תבייבות ולא מייבבין (ס״א ולא מיבבין ולא מיללין) כטיל פטרוכא מההוא כורסייא ויתיב בכורסייא דוותרכותא ביה ומבא הוה עדכר שמא קדיש׳ עלאה רבא דההוא שעא הוים לכלא· פתח ואמר ומבא חדא יוד ה״א וו׳ ה״א כל״א ויקרא בשם יהוד פתחין בקדמיתא מארי גלגלי קדישין ואלף אלפין ורבוא רבבן ואמרי שירתא משבחין ואמרין בריך יקרא דיי׳ מאתר בית שכינתיה אתיא ההוא נבתא דהות טעירא במאתן ושבעין עלמין סוא שכינתא יקרא בזיוה דנפיק מזיוא לזיוא ווזיוה כגיד מגיה לד׳ סטרין רישין לקדמאי (ס״א לקיימא) מההוא זיוא כפק (ס״א אתוסף) לכלהו דאיכון לתתא והויא אק׳ גנתא דעדן· פתח תביבות ההוא סבא פטרוכא דכלא ומדכר שמיה יוד ה״א ואו ה״א וכלהו פתחי בתליסר מכילן דרחמי· מאן חמי כל אלין תקיפין דאמין דאמין תקיפין דתקיפין רתיכין קדישין ושמיא וכל חיליהון מודעזען ומתחלחלן באימתא סגיאה משבחן שמא קדישא ואמרין שירתא· וכאין איכון בשמעתין דכדיקייא דאיכון בההוא עדונא וידעין לא· על האי אתמר מילא יירא מלך הגוים כי לך יאתה וגו׳·

אמר רבי שמעון כד נחתת שכינתא למצרים נחתת חיה חדא דשמה ישראל כדיוקנ׳ דההוא סבא וארבעין ותרין שמשין קדישין עמיה וכל חד וחד את קדישא עמיה משמא קדישא וכלהו נחתו עם יעקב למצרים הה״ד ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב· אמר רבי יצחק משמע דקאמר בני ישראל ואחר כך את יעקב ולא כאמר אתו· שאל רבי יהודה לרבי אלעזר בר״ש אמר ליה כיון דשמעת מאבוך פרשתואלה שמות ברזא עלאה מאי קאמר איש וביתו באו· אמר ליה ההוא מלה דהוה אמר אבא איכון הוו מלאכין עלאין דאיכון לעילא על תתאי מכהון· הייכו דכתיב איש וביתו באו והכי אמר אבא כלאיכון מלאכין דבדרגא עלאה אתקרון גוברין דוכרכין ואיכון דבדרגא תתאה מכהון אתקרון נוקבתא· רבי יצחק הוה קאים קמיה דרבי אלעזר בן ערך אמר ליה שכינתא נחתת למצרים דכתיב אנכי ארד עמך אמר ליה תא חזי שכינתא נחתת למצרי׳ את יעקב ושית מאה אלפין רתיכין קדישין אחרכין והייכו דכתיב כשש מאות אלף רגלי דתכוכן שית מאה אלפין רתיכין קדישין נחתו עם יעקב למצרים וכלהו סליקו מתמן כד נפקו ישראל ממצרים הה״ד ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה כשש מאות אלף רגלי וגו׳ שש מאות לא כאמר אלא כשש מאות כגוונא דנפקו אלין כך נפקו אלין· ות״ח רזא דמלה בעדנא דנפקו אלין רתיכין קדישין משירייתא קדישא חמו ישראל וידעו דהוו מתעכבין בגיניהון וכלהו כהילו דעבדו ישראל בגיניהון הוה והייכו דכתי׳ ולא יכלו להתמהמה הוה ליה למימר ולא רצו להתמהמה· אבל לא כתיב אלא ולא יכלו· ואתיידע ממש כלהו בני ישראל הוו בני ישראל דרקיעא והייכו דכתיב בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב ועל כן לא כאמר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה אתו· אלא ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב· הבאים מצרימה בקדמיתא ועם מו את יעקב· אמר רבי יהודה קל וחומר ומה כד אשתזיב יעקב מלבן כתיב ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים· כד נחת למפק בגלותא וקב״ה אמר ארד עמך מצרים

לאו

אלא דיכא הוא אזיל ופטרונא נחתא דיוחתון שמשוי עמיה היינו דכתיב הבאים מצרימה את יעקב׳ רבי יעקב דכפר חנן אמר משמיה דר׳ אבא מאן אינון בני ישראל דהכא אינון דאתקרון בני ישראל ממש׳ רבי אבא פתח ואמר לכו חזו מפעלות אלהי׳ אשר שם שמות בארץ אל תקרי שמות אלא שמות׳ ואזלא הא כהא דאמר ר׳ חייא כגוונא דרקיעא עבד קב״ה בארעא ברקיעא אית שמהן קדישין בארעא אית שמהן קדישין אמר רבי יהודה בההוא יומא דנחת יעקב למצרים נחתו עמיה שתין רבוא דמלאכי עלאי׳ רבי יהודה פתח הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב וגו׳ קוזמיטין דגליפין בקנדיטא (נ״א בקלדיטא) סהרן בדוכתין קוזמיטין בשבעאה גליפין בשתיתאה הה״ד ששים גבורים סביב לה׳ ד״א הנה מטתו דא איהי שכינתא׳ שלשלמה מלכא דשלמא דיליה׳ ששים גבורים סביב לה אלין אינון שתין רבוא דמלאכי עלאי דאינון מחילא דשכינתא דנחתת עם יעקב למצרים׳ מגבורי ישרא׳ ישראל דלעילא הה״ד שם שמות בני ישראל וגו׳ איש וביתו באו אינון וכימוסיהון׳ רבי חייא הוה אזיל מאושא ללוד והוה רכיב על חמרא והוה רבי יוסי עמיה נחית רבי חייא ושקליה בידוי לר׳ יוסי א״ל אי בני ע״מא ידעין יקרא סגיאה דיעקב בשעתא דא״ל קב״ה אנכי ארד עמך מצרימה הוו מלחכי עפרא תלת פרסי קריב לקבריה דהכי מפרשו. מרנא רברבי עלמא מאריהון דמתניתא כתיב ויצא משה לקראת חותנו אהרן חמא למשה דנפק ונפק עמיה אלעזר ובנוהי וסבי נפקו עמיה ראשי אבהן ומערעי כנשתא וכל ישרא׳ נפקו עמהון אסתכלו דכל ישרא׳ כלהו נפקו לקבליה דיתרו מאן חמא למשה דנפיק ולא יפוק׳ לאהרן ולרברבי דנפקי ולא יפוק אסתכל דבגין משה נפקו כולהון׳ ומה אי בגין משה כך בגין קב״ה כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה עא״כו׳ עד דהוו אזלי פגע בהו ר׳ אבא א״ר יוסי הא שכינתא הכא דחד ממאריהון דמתניתין עמנא׳ אמר ר׳ אבא במאי עסקיתו׳ א״ר יוסי בהאי קרא דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה וגו׳ כד נחת יעקב למצרים דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את אוליף דכלהו נחתו עם יעקב למצרים א״ל ר׳ אבא ודא לחוד הות׳ פתח ואמר היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדי׳ על נהר כבר׳ תלת פלוגתן הכא׳ חדא דתנינן אין שכינה שורה בחוצה לארץ׳ וחדא דלא הוה מהימן כמשה דכתיב בכל ביתי נאמן הוא והוא גלי ופרסם כל גנזייא דמלכא׳ וחדא דאתחזי כמאן דלא שלים בדעתיה׳ אלא הכי אסיקנא במתניתא דילן ח״ו דהא יחזקאל נביאה שלימא הוה וברשותא דקב״ה גלי כל מה דגלי וכלהו אצטריך דגלי ופרסם חד תרין ממה דגלי דהכי תנן מאן דרגיל למסבל נערא וכו׳ (עיין לעיל דף ב ב שורה ד עד מה דגלי)
וכלא אצטריך ומעלמא לא שביק קב״ה בגלותא לישראל עד דהוה אתי למידר דיוריה עמהון כל שכן כיעקב דהוה נחית בגלותא וקב״ה ושכינתיה וקדישין עלאין ותתאין ורתיכין דנחתו כלהו עם יעקב הה״ד הבאים מצרימה את יעקב׳ ד״א ר׳ אבהו פתח ואמ׳ אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי׳ תנן אמר ר׳ יצחק ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגחין בפולחנ׳ דמריהון דתניא א״ר יצחק בכל יומא ויומא בת קול נפקת מטורא דחורב ואמ׳ ווי לון לבני נשא מפולחנא דמאריהון ווי לון לבני נשא מעלבונה

דאורייתא

דאוריתא דאמר ר' יהודה כל מאן דאשתדל באוריתא בהאי עלמא ומסגל עובדין טבין ירית עלמא שלים' וכל מאן דלא אשתדל באורית' בהאי עלמא ולא עביד עובדין טבין לא ירית לא האי ולא האי · והא תנן אית מאן דירית עלמיה כפום אתרי' וכפום מה דחזי ליה · א"ר יצחק לא תנן אלא מאן דלית ליה עובדין טבין כלל · א"ר יהודה אלמלא הוו ידעין בני נשא רחימותא דרחים קב"ה לישר' הוו שאגין ככפיריא למרדף אבתריה דתניא בשעתא דנחת יעקב למצרים קרא קב"ה לפמליא דיליה אמר להון כולכון חותו למצרים ואנא איחות עמכון · אמ' שכינתא רבונא דעלמא אית נכאות בלא מלכא אמר לה אתי מלבנון כלה מלבנון מאתרא דעדן דמלובן בכל עובדוי · כלה דא שכינתא דהיא כלה בחופה ואזלא הא כמא דתניא א"ר יהודה מאי דכתיב ויהי ביום כלת משה כלת כתיב ביומא דעאלת כלה לחופה ושכינתא דא היא כלה · אתי מלבנון תבאי מאתר בי מקדשא דלעילא · תשורי מראש אמנה מריש ז' דמאן מרא ביהון דבני מהימנותא ומאן ניהו יעקב ובנוי · מראש שניר וחרמון דאינון עתידין לקבלא אוריתא דילי מטורא דחרמון ולאגנא עלייהו בגלותהון · ממעונות אריות אלין אינון עמין עע"ז דדמיין לאריוותא וגברין דמעבין להון בכל פולחנא דקשיין · ר' אבא אמר אתי מלבנון כלה וגו' וכי מלבנון אתת והלא לבנון עולה · שא א"ר אבא בשעתא דנחתת שכינתא למצרים נחתו בהדה שתין רבוא של מלאכי השרת וקב"ה בקדמיתא הה"ד ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם · ר' יצחק אמר אתי מלבנון כלה דא איהי שכינתא · אתי מלבנון תבאי מאתר בי מקדש' דלעילא · תשורי מראש אמנה · מאתר בי מקדשא לעיל' ומאתר בי מקדשא דלתתא · ואמ' ר' יהודה מעולם לא זזה שכינתא מכותלא דמערבא דבי מקדשא דכתיב הנה זה עומד אחר כתלנו והנא ראש אמנה לכל עלמא · מראש שניר וחרמון מאתרא דאוריתא נפקת לעלמא ולמה לאגנא על ישראל · ממעונות אריות אלין עמין עע"ז · ר' יודן אומר ממעונות אריות אלין אינון ת"ח דעסקי באוריתא במעונות המדרש' ובבתי כנסיות דאינון אריוון וגברים באוריתא · רבי חייא הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל מה חמת אוריתא למימני בני דיעקב דאינון תריסר בקדמיתא ולבתר כן שבעים דכתיב כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים מ"ט שבעים ולא יתיר · א"ל לקביל ע' אומין דאינון בעלמא ואינון הוו אומה יחידאה לקביל כלהון · ותו א"ל ת"ח קלידין דכהרין גוברין ותבין במותבניהון ממנן על שבעין עממין כפקין מתליסר גליפין קטורין דאסתחרן במטלניהון למתקלן לארבע רוחי עלמא הה"ד יצב גבולות עמים למספר בני ישראל והיינו דכתיב כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם לאחזאה דאינון קיימין בגין ישראל כארבע לא כאמר אלא כארבע כמה דלא אפשר לעלמא בלא ארבע רוחו' כך לא אפשר לעלמא בלא ישראל ·

ויקם מלך חדש · ר' אבא פתח אשריכ' זורעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור זכאין אינון ישר' דקב"ה אתרעי בהו מכל שאר עמין וקריב לון לגביה דכתיב ובך בחר יי' להיו' לו לעם סגולה וגו' וכתיב כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו · וישראל מתדבקין ביה בקב"ה דכתי' ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם

היום · וע"ד זכאין אינון קמיה בגין דאינון זרעין על כל מים · מאי על כל מים דזרעין
לצדקה ומאן דזרע לצדקה כתי' ביה כי גדול מעל שמי' מעל שמים על כל מים איהו הוי
זמאן איהו מעל שמים דא עלמא דאתי וישר' זרעי זרעא על כל מים · בספרא
דרב ייבא סבא הכי אמר כתיב בגזרת עירין פתגמא ובמאמר קדישין שאלתא כל
דינין דהאי עלמא וכל גזרין וכל שלטנין כלהו קיימי בחד היכלא דתמן ע"ב סנהדרין
מעיינין בדינין דעלמ' וההוא היכלא אקרי היכל זכות' בגין דכד דיינין דינא מהפכין
בזכותא דבר נש בקדמיתא דלאו הכי בההוא דרגא דההוא סטר' אחרא דתמן איהו
אתר דאקרי חוב"ה בגין דכל עובדוי דההוא אתר דכחם אשת זנונים לאו איהו אלא
למהפכא בחובה דבר נש ולמלשן עבדא למאריה · אינון דהיכלא דזכותא אק' מים
מתוקים מים צלולין · אינון דהיכלא דחובה אקרון מיין מרירין מי המרים המאררים
בההוא היכלא דזכותא לא קיימי אלין תלת בני חיי ומזוני · ולאו בההוא אתר דחובה
לא במים מתיקן צלילן ולאו במים מרירין מלטטין ועל דא ישראל זרעי על כל מים
זרעא קדישא דאולידו על כל מים איהו דהא לאו תקין זרעא דכולהו אלא לעילא :
במזלא קדישא תליא מלתא על כל מיא איהו · משלחי רגל השור והחמור דלא אית
לון בההוא סטרא בישא כלום · ומשדרן מנייהו כל חולקין בישין ומתדבקין בההוא
סטרא טבא דכל קדושין עלאין · שור וחמור כד מזדווגן כחדא תרין פגעין בישין
אינון לעלמא · שור סטרא דדינא קשיא איהו ואתדבקותיה דסטר קדישא איהו :
חמור כד אזדווג בהדיה דאיהו מסטרא אחרא תרין פגעין בישין אינון לעלמא :
ועל דא שמעון תוקפא דדינא קשיא הוה ביה וכד מזדווגן כחדא לא יכיל עלמא
למסבל ובגין כך לא תחרוש בשור ובחמור יחדו ועל דא שדר יעקב לעשו מלה דא
דכתיב ויהי לי שור וחמור · ואי לאו דמאיך יעקב גרמיה דחילו סגיא נפל ביה בעשו ·
ויקם מלך חדש על מצרים בספרא דרב המנונא סבא הכי אתמר מאי דכתיב ויקם
מלך חדש על מצרים · תא חזי כל עמין דעלמא וכל מלכין דעלמא לא אתתקפו
בשולטנהון אלא בגיניהו דישר' · מצרים לא הוו שלטין על כל עלמא עד דאתו ישרא'
ועאלו תמן בגלותא כדין אתתקפו על שאר עמין דעלמא · בבל לא אתתקפו על כל
עמין דעלמא אלא בגין דישראל ליהווין בגלותהון · אדום לא אתתקפו על כל עמין
דעלמא אלא בגיניהון דישרא' דלהווין בגלותהון דהא עמין אלין בשפלותא הוו בשאר
עמין ומאיכין הוו מכלהו ובגין ישראל אתתקפו · מצרים דכתיב מבית עבדים
עבדים אקרון ממש דהא מצרים בשפלותא דשאר עמין הוו · בבל דכתיב הן ארץ
כשדים זה העם לא היה · אדום דכתיב הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד וכלהו
לא נטלו תוקפא אלא בגיניהון דישראל · דכד ישראל בגלותהון מיד מתתקפי על כל
שאר עמין דעלמא · מ"ט בגין דישראל אינון בלחודיהו לקבל כל עמין דעלמא · כד
עאלו ישראל בגלותא דמצרים מיד הוה קימה למצרים ואתתקף שולטנותא דלהון
לעילא על כל שאר עמין דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים · ויקם קיימא הוה לון
דאתתקף וקם ההוא ממנא שולטנא דמצרים ואתייהיב ליה תוקפא ושולטנותא על
כל שאר עמין דהא בקדמיתא אית שולטנותא לההוא ממנא דלעילא · ולבתר לעמא

דלתתא

דלתתא · ובגין כך ויקם מלך חדש על מצרים דא הוא ממנא דלהון חדש הוה דעד
יומא הדין לא הוה ליה שולטנו על שאר עמין והשתא אתקם לשלטאה על כל שאר
עמין דעלמא וכדין אתקיים תחת שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך · ר' חייא אמר
תלתין יומין עד לא ייתי תוקפא לגמא בארעא או עד לא תיתי תבירו לעמא בארעא
מכרזי בעלמא ההוא מלה ולזמנין דאתמסר ההוא מלה בפומא דרביי׳ ולזמני׳ לאינון
בני נשא דלית בהו דעתא ולזמני׳ דההוא מלה אתמס׳ בפומא דעופי ומכרזי בעלמא
ולית מאן דישגח בהו כד עמא זכאין אתמסר ההוא מלה לאינון רישין זכאין דעלמא
בגין דיודעו לון ויתובון למאריהון וכד לא אינון זכאין כדקאמ׳ · ר' אלעזר הוה יתיב
יומא חד אתרעא דלוד והוה יתיב עמיה רבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי · א"ר יוסי
אימא לכו מה דחמית יומא דא בצפרא קמית בנהורא חמית חד עופא דהוה טאיס
זקף לעילא תלת זמני ומאיך חד והוה אמר עלאי עלאי טסי דקיקין (ס"א רקיעין)
לימינא תלת זקפין ממנן שלטנין על ארעא חד יתיב דלא יתיב אעברו ליה בכורא
דדליק מעברין קימיה מעברין שלטניה תלת ממנן שליטין עלאין קיימין על עלמא
רמיזא לההוא עופא קלא אמינא ליה עופא עופא אימא לי תלת דקיימין ממנן וחד
דמעברין שלטניה מאן אינון רמא לי תלת אלין מגדפא לימינא ודין משמאלא (ס"א
ומגדפא משמאלא חד) ולא ידענא מאי רמיזא · נסיב להו רבי אלעזר נאית להו לכתפוי
נפק דמא מכתפוי אמר ודאי תלת שלטני עממין קיימין בארעא וזמינן למעבד
גזרין בישין לישראל · נסיב ההוא גירא דנגדפא שמאלא ארח ונפק אשתא אוכמא
מניה אמר שלטנא דמצראי אעדיאו וזמין חד מלכא לאעברא בכל ארעא ולמנחש
דברבי תריסין וסתיר בנין ובכי בכין (ס"א וזמין חד מלכא מאינון תלת דקאמרן למשלט
בה וסתיר בה בניכא ובכי בה בכיכא) רמא לון ר' אלעזר לארעא נפלו אלין תלת על חד
דלסטר שמאלא · עד דהוו יתבי אעבר חד ינוקא והוה קארי משא מצרים הנה יי׳
רוכב על עב קל ובא מצרים · אעבר תנינא חבריה ואמר וארץ מצרים תהיה שממה
אעבר תליתאה חבריה ואמר ואבדה חכמת מצרי׳ קמו ההוא גירא דנגדפא שמאלא
דאתוקד ותלת אחרנין דהוו עליה לא אתוקדן · אמר ר' אלעזר האי דעופא והאי
דרדקי כלא כגוונא עלאה הוא (ס"א כלא איהו חכמתא שלים) ובעא קב"ה לאחזאה לן
סתרי עלאי דהוא עביד הה"ד כי לא יעשה יי׳ אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו
הנביאים נחכימי עדיפי מנביאי בכלא דהא לנביאי לזמנין שרת עלייהו רוח קודשא
ולזמנין לא ונחכימין לא אעדי מנהון רוח קודשא אפילו רגעא חדא זעיר דידעין מה
די לעילא ותתא ולא בעו לגלאה · א"ר יהודה כלא חכמתא וחכמתא דר' אלעזר יתיר
מכלהו · רבי אבא אמ׳ אלמלא לא הוו חכימין לא ידעין בני נשא מהו אוריתא ומהו
פקודי דמארי עלמא ולא אתפרשא רוחא דבני נשא מרוחא דבעירא · א"ר יצחק
כד אייתי קב"ה דינא על עמא בקדמיתא עביד דינא בההוא ממנא דממנא עלייהו
לעילא דכתיב ופקדתי על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה · מאי דינא
אתדן ההוא ממנא דלעילא · אעברו ליה בנהר דינור דנגיד ונפיק וכדין אעדיו
ההוא שולטנותא דיליה ומיד מכרזי עליה ברקיעא שולטנותא דפלניא אעדיו מניה

עד דמטי ההוא קלא בכל אינון רקיעין עד דמטי באינון דשלטין בהאי עלמא ונפיק
קלא ואכריז בכל עלמ׳ עד דמטי לעופי וליכוקי ולאינון טפשין דבני נשא דלא ידעין׳

ויקם מלך חדש׳ ר׳ חייא אמר מלך חדש חדש ממש הוה דהוה מהדש גזירין
דלא חדש מלכא אחרא מקדמ׳ דנא׳ אשר לא ידע את יוסף׳ כל ההוא
טיבו דעבד יוסף בארעא דמצרי׳ דכתיב וילקט יוסף את כל הכסף ביתה פרעה וקיי׳
לון בשני כפנא׳ כל האי לא דכיר ועבד גרמיה דלא ידע ביה׳ ר׳ יוסי ור׳ יהודה הוו
יתבי ולעאן באורייתא קמיה דר״ש אמר ר׳ יהודה האי דכתיב ויקם מלך חדש על
מצרים ותנינן דאיהו קם מגרמיה מה דהוה שפיל׳ קם ולא אתחזי למלכא ולעותרא
קם׳ אמר רבי שמעון כלא הוה כגוונא דאחשורוש דלא אתחזי למלכא וקם
מגרמיה ובעא לאובדא ישרא׳ מעלמא אוף הכא האי לא אתחזי למלכא וקם מגרמיה
ובעא לאובדא ליש׳ מעלמא דכתיב ויאמר אל עמו וגו׳ הבה נתחכמה לו וגו׳ וכד הוה
קם מלכא לעילא קם מלכא לתתא׳ פתח ואמר משא מצרים הנה יי׳ רוכב על עב
קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו׳ ת״ח כל מלכין דעלמא וכל עמין דעלמא לא
חשיבי כלום קמי קב״ה דכתיב וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצביה עביד בחיל
שמיא׳ והכא במצרים אע״ג דכל אינון גבוראן ודרע׳ מרממא גלי קב״ה במצרים מה
כתיב הנה יי׳ רוכב על עב קל ובא מצרים מאי שנא בכל עמין דעלמא דלא הוה הכי
דהא קב״ה גזר גזירה ואתעביד והכא איהו אתא דכתיב ובא מצרים וכתיב
ועברתי בארץ מצרים אני יי׳ אלא בגין דמלכא הוה אתי לאפקא למטרוניתא׳ דהוות
תמן׳ ובגין יקרא דמטרוניתא הוה אתי׳ ועל דא הוה קב״ה בעי ביקריה ואתי לנבה
לאקמא לה ולמיהב לה ידא כמה דזמין קב״ה למעבד בסוף גלותא דאדום׳ אמר רבי
יוסא אי הכי דבגין דמטרוניתא הוה הא בגלותא דבבל מטרוניתא תמן הות אמאי
לא הוה כך א״ל הא תנינן דחטאה גרים דבטלו נסים בכריות ואעילו ברית קיימא
קדישא ברשותא אחרא ובגין כך אתאבידו מנהון נסין ואתון דאתחזי למעבד להו
מה דלא הוה הכי בגלותא דמצרים דכלהו הוו שבטוי יה׳ בני ישראל עאלו בני ישרא׳
נפקו׳ בגלותא דאדום בעי קב״ה לאתיקרא בעלמ׳ ולמיתי איהו לאקמא למטרוניתא
ולנערא לה מעפרא׳ ווי למאן דיערע תמן קמיה בשעתא דיימא התנערי מעפר
קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צוארך׳ מאן הוא מלכא ועמא דיקום קמיה׳
ונעו אלילי מצרים מפניו׳ אלילי מצרים לאו על אבנין ואעין אתמר אלא על כל אינון
דרגין ממנן עלאין ועל אינון פולחנין תתאין דלהון׳ ובכל אתר דגלו ישרא׳ קב״ה בעי
עלייהו ואתקביל מאינון עמין׳ מה כתיב כה אמ׳ יי׳ מצרי׳ ירד עמי בראשונ׳ לגור שם
ואשור באפס עשקו׳ תורעמא דאתרעם קב״ה על אשור ואמר חמו מה עבד לי אשור
דהא מצרים דאנא עבדית בהו כל אינון דינין עמי אינון בחתו תמן לדיירא ביניהון
וקבלום מצראי ביניהו ויהבו לון שפר ארעא ארץ גשן ואע״ג דאעיקו לון בגלותא לא
אעדו ארעא מנהון דכתיב רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל וגומ׳ ומיטב ארעא
דמצרי׳ הוה דכתי׳ במיטב הארץ בארץ רעמסס ותו דלא אעדו מדלהון כלום דכתיב
וממקנה בני ישראל וגו׳ ועכ״ד אתדנו בכמה דינין׳ אבל אשור באפס עשקו׳ אטיל

לון

לון בארעא דסייפי עלמא וקטל לון ארעא דלהון · ומה מצראי דעבדו כל הני טבאן
לישראל אתדנו בכל אינון דינין · אגור ואדום ושאר עמין דמעיקין לון וקטלין לון
וקטלין לון ממוכיהון עאכו״ דקב״ה בעי ליקר׳ שמיה עלייהו דכתי׳ והתגדלתי והתקדשתי
ונודעתי · התם במצרים במלכא חד · והכא בכל מלכין דעלמא · רבי שמעון זקף
ידוי ובכה ואמר ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא וזכאה חולקיה מאן דיזדמן וישתכח
בההוא זמנא · ווי מאן דיזדמן בההוא זמנא בגין דכד ייתי קב״ה לפקדא לאיילתא
יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה בכל אינון דמשתכחי עמה בכל עובדוי דכל חד
וחד ולא ישתכח זכאי · דכתיב ואביט ואין עוזר · וכמה עקתין על עקתין לישראל
זכאה מאן דיזדמן וישתכח בההוא זמנא בגין דההוא דיתקיים במהימנותא יזכה
לההוא נהירו דחדוה דמלכא · ועל ההוא זמנא כתיב וצרפתים כצרוף את הכסף
ובחנתים כבחון את הזהב וגומ׳ · לבתר דאינון עקתין מתערי על ישראל וכל עמין
ומלכיהון יתייעטון כחד׳ עלייהו ומתגזרי כמה גזירין בישין כלהו בעיטא חדא עלייהו
ויתון עקתא על עקתא · בתרייתא משכחן קמייתא · כדין יתחזי חד עמודא דאשא
קאים מעילא לתתא ארבעין יומין וכל עמין דעלמא חמאן ליה · בההוא יומא יתער
מלכא משיחא דנפקא מגו גנתא דעדן מההוא אתר דאתקרי קן צפור · ויתער
בארעא דגליל וההוא יומא דיפוק לתמן יתרגז כל עלמא וכל בני עלמא יתחבאין
גו מערתי וטנרי דלא יחשבון לאשתזבא · ועל ההוא זמנא כתיב ובאו במערו׳ צורים
ובמחלות עפר מפני פחד יי׳ ומהדר גאונו בקומו לערוץ הארץ · מפני פחד יי׳
דא ההוא רגיזו דכל עלמא · ומהדר גאונו · דא משיח · בקומו לערוץ הארץ כד יקום
ויתגלי בארעא דגליל בגין דאיהו הוא אתר קדמאה לחרבא בארעא קדישא ובגין
כך יתגלי תמן קדמאה לכל אתר ומתמן יתער קרבין לכל עלמא · לבתר ארבעין
יומין דעמודא יקום מארעא לשמיא לעיניהון דכל עלמא ומשיח יתגלי יקום מסטר
מזרח חד ככבא מלהטא בכל גוונין ושבעה ככבין אחרנין דסחרן לההוא ככבא
ויגיחון בה קרבא לכל סטרין תלת זמנין ביומא עד שבעין יומין וכל בני עלמא
חמאן · וההוא ככבא יגיח בהו קרבא בטיסין דנורא מלהטין מנצצין בכל עבר
ובטש בהו עד דבלע לון בכל רמשא ורמשא · ובימא אפיק לון ויגיחון קרבא
לעיניהון דכל עלמא וכן בכל יומא עד שבעין יומין לבתר שבעין יומין יתגניז ההוא
ככבא ויתגניז משיח עד תריסר ירחין ויתהדר ההוא עמודא דאשא כמלקדמין וביה
יתגניז משיח וההוא עמודא לא יתחזי · לבתר תריסר ירחין יסלקון ליה למשיח
בההוא עמודא לגו רקיעא ותמן יקבל תוקפא ועטרא דמלכותא · וכד נחית יתחזי
ההוא עמודא דאשא כמלקדמין לעיניהון דכל עלמא ויתגלי לבתר משיח ויתכנשון
לגביה עמין סגיאין ויתער קרבין בכל עלמא · ובההוא זמנא יתער קודשא בריך הוא
גבורתיה לכל עמין דעלמא ומלכא משיחא יתידע בכל עלמא וכל מלכין דעלמא
יתערון לאתחבר׳ לאגחא קרבא ביה · וכמה עמין מפריצי יהודאין יתהפכו לאהדרא
לגבייהו וייתון עמהון לאגחא קרבא על מלכא משיחא · כדין יתחשך כל עלמא חמש
עשרה יומין · וסגיאין מעמא דישראל יהון מתין בההוא חשוכא · פתח ואמר כי

יקרא

יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחי' או בצים והאם רובצת וגו'
שלח תשלח את האם וגו' האי קרא אוקימנא ליה ואיהו חד מפקודי אורייתא בגוון
ואבן אית לן בו ברזי אורית' בגוון שבילין וארחין ידיען לגו אורייתא דאינון תלתין
ותרין שבילין דאורייתא · אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה אלעזר בזמנא דיתער
מלכא משיחא כמה אתיין וכסין אחרנין יתערו בעלמא · תא חזי בגנתא דעדן
דלתתא אית אתר חד גניז וטמיר דלא אתידע · ואיהו מרקמא בכמה גוונין · וביה
גניזין אלף היכלין דכסופין · ולית מאן דעייל בהו בר משיח דאיהו קאים תדיר בגנתא
דעדן · וכל גנתא מסחרא בכתרין סגיאין דצדיקייא · ומשיח קאים על כמה חילין
ומשריין דנשמתין דצדיקייא ובראשי ירחי ובזמני ובשבתי משיח עאל בההוא אתר
לאשתעשע בכל אינון היכלין לגו · לגו מכל אינון היכלין אית אתר אחרא טמיר וגניז
דלא אתידע כלל ואקרי עדן ולית מאן דיכיל למנדע ביה · ומשיח אגניז (ס"א אתגלי)
לבר סחרניה דההוא אתר עד דאתגלי ליה חד אתר דאקרי קן צפור ואיהו אתר
דכריז עליה ההוא צפור דאתער בגנתא דעדן בכל יומא וכההוא אתר מרקמן
דיוקנין דכל שאר עמין דאתכנשו עלייהו דישראל לאבאשא לון · עאל בההוא אתר
זקיף עינוי וחזי אבהן דעאלין בחרבן בית אלהא עד דחמי לרחל דדמעהא באנפהא
וקב"ה מנחם לה ולא בעיאת לקבלא תנחומין כד"א מאנה הנחם על בניה · כדין משיח
ארים קליה ובכי ואזדעזע כל גנתא דעדן וכל אינון צדיקיא דתמן געו ובכו עמיה ·
געי ובכי זמנא תניינא ואזדעזע ההוא רקיעא דעל גבי גנתא אלף וחמש מאה רבוא
משריין עלאין עד דמטי לגו כרסייא עלאה · כדין קב"ה מכריז לההוא צפרא ועאל
לההוא קן דילה ויתבא לגבי משיח וקרי מה דקרי ואתער מה דאתער · עד דמגו
כרסייא קדישא אתקרי תלת זמנין ההוא קן צפור ומשיח וכלא סלקין לעילא · ואומי
לון קב"ה לאעברא מלכו אחרא מן עלמא על ידא דמשיח ולנקמא נקמין דישראל ·
וכל אינון טבוון דזמין קב"ה למעבד לעמיה · ותב ההוא קן צפור ומשיח לדוכתיה ·
ותב משיח ואתגניז גו ההוא אתר כמלקדמין ובזמנא דיתער קב"ה לאתקנא אתוון
דשמיה בשלימו יו"ד בה"א לאתקנא וא"ו בה"א למהוי כלא בשלימו חד כדין יתער חד
כוכבא באמצע רקיעא כגוון ארגוונא להיט ונציץ ביממא לעיניהון דכל עלמא ויקום
חד שלהובא דאשא מסט' דצפון גו רקיע' ויקום דא לקבל דא ארבעין יומין ויתבהלון
כל בני עלמא · לסוף ארבעין יומין ינחון קרבא ככבא ושלהובא לעיניהון דכלא
ויתפשט ההוא שלהובא ביקידו דאשא מסטר' דצפון גו רקיעא ויחשוב למבלע ההוא
ככבא · וכמה שליטין ומלכין ואומין ועממיא יתבהלון מהאי · כדין יסתלק ההוא
ככבא לסט' דרום וישלוט על ההוא שלהוב' וההוא שלהובא יתבלע זעיר זעיר ברקיעא
מקמי ההוא ככבא עד לא יתחזי כלל כדין ההוא ככבא יעביד ארחין ברקיע' תריסר
יומין אחרנין לבתר תריסר יומין יזדעזעון כל בני עלמא ויתחשך שמשא בפלגו' יומא
כמה דאתחשך יומא דאתחרב בי מקדש' עד דלא יתחזון שמיא וארעא · ויתער חד
קלא ברעם וזיקין ואתחלחלא ארעא מההוא קלא וכמה חילין ומשריין ימותון מניה
וההוא יומא ממש יתער בקרת' רבתא חד שלהובא דאשא בההוא קלא דיתער בכל

עלמא · וזקיף כמה מגדלין וכמה היכלין וכמה מגדלין יפלון · וכמה פרדשכי ורברבי יפלון בההוא יומא · וכלהו יתכנשון עלה לכיש · וכל בני עלמא לא יכלין (ס"א יחסנון) לאשתזבא · מההוא יומא עד תריסר ירחין יתיעטון כל מלכי' ויגזרון כמה גזרו' וכמה שמדות על ישר' ויצלחון ביה כמה דאתמר זכאה איהו מאן דיערע תמן וזכאה איהו מאן דלא יערע תמן · וכל עלמא יהא בערבוביא סגיא · לסוף תריס' ירחי יקום שבט מישראל דא מלכא משיחא דיתער גו גנתא דעדן · וכל אינון צדיקייא יעטרון ליה תמן ויחגרון ליה מאני זיינא באתוון רשימן דמאני דשמא קדישא · וקלא יתפוצץ בענפי אילנין דגנתא · קרי בחיל ואמר אתערו קדישין עליונין קומו מקמי משיח' הא עדנא לאתחברא אילתא בבעלה ובעלה בעי לנקמא לה נוקמין דעלמא ולאקמא לה מעפרא · כדין יקומון כלהו ויחגרון ליה כמלקדמין מאני זיינוי · אברהם מימיניה · יצחק משמאליה · יעקב קמיה · משה רעיא מהימנא על כל אלין צדיקייא אזיל ורקיד גו גנתא דעדן כיון דאתתקן משיח על ידא דצדיקייא בגנת' דעדן יעול בההוא דוכתא דאקרי קן צפור כמלקדמין וחמי תמן ההוא דיוקנא דחרבן בית מקדשא וכלהו צדיקייא דאתקטלו ביה · כדין נטיל מתמן (ס"א עשר) לבושין ואקרון לבושי קנאה · ויתגניז תמן ארבעין יומין דלא אתגליא כלל · לסוף ארבעין יומין קלא חד יתער ויתקרי מגו כורסייא עלאה ההוא קן צפור במלכא משיחא דאתגניז ביה · וכדין סלקין ליה לעילא וקב"ה חמי ליה למלכא משיחא מתלבש בלבושי נוקמא וחגיר מאני זייני נטיל ליה ונשיק ליה על רישיה · כדין מזדעזען ג' מאה ותשעין רקיעין ואזמין קב"ה לחד רקיעא מאינון דהוה גניז מששת ימי בראשי' ואפיק מחד היכלא דבההוא רקיעא חד כתרא גליפא מחקקא בשמהן קדישין · בההוא עטרא אתעטר קב"ה כד עברו ישראל ית ימא למיטל נוקמין מכל רתיכי פרעה ופרשוי ואעטר ליה למלכא משיחא · כיון דאתעטר ואתתקן בכל הכי תקונין נטיל ליה קב"ה ונשיק לי' כמלקדמין מאן חמי רתיכין קדישין ומשריין עלאין דסחרי' ליה ויהבין ליה מתנן ונבזבזן סגיאין ויתעטר מכלהו עאל תמן בחד היכלא וחמי כל אינון מלאכי עלאי דאקרון אבלי ציון אינון דבכו על חרבן בי מקדשא ובכאן תדיר ואינון יהבין ליה חד פורפירא סומקא למעבד נוקמין כדין קב"ה גניז ליה בההוא קן צפור ואתכסי תמן תלתין יומין · לבתר בההוא קן צפור יחות מתעטר בכל אינון תקונין מעילא ומתתא כמה משריין קדישין סחרניה ויחמון כל עלמא חד נהירו תלי מרקיע' לארעא ויקום שבעה יומין וכל בני עלמא יתמהון ויתבהלון ולא ידעון כלל בר אינון חכימין דידעין ברזין אלין זכאה חולקהון וכל אינון שבעה יומין יתעתד (סא יתעטר) בארעא בההוא קן צפור כאן אתר בדרך דא קבורת רחל דאיהי קיימא בפרש' אורחין ויבשר לה וינחם לה וכדין תקבל תנחומין ותקום ותנשיק ליה לבתר יקום ההוא נהירו מההוא אתר ושרי ביריחו קרתא דאילני בכל עץ דא יריחו או על הארץ דא ירושלם ויהא גניז בההוא נהירו דקן צפור תריסר ירחי · בתר תריסר ירחי יזדקף ההוא נהירו בין שמייא וארעא וישרי בארעא דגליל דתמן הוה שרותא דגלותא דישראל · ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור ותב לאתריה וההוא יומא יזדעזע כל ארעא כמלקדמין מסייפי שמייא עד

סייפי

סופי שמיא וכדין וכדעון כל עלמא דהא אתגלי מלכ׳ משיחא בארע׳ דגליל ויתכנשון
ליה כל אינון דלעאן באוריתא ואינון זעירין בעלמא ובזכות ינוקי דבי רב יתתקף
חיליה לאתגבר׳ ורזא דא אפרוחי׳ ואי לא ישתכחון אלין הא ינוקי דיתבין בתוקפא
דאמהון ויבכי כמה דאת אמר גמולי מחלב עתיקי משדים · והיינו או ביצים דבגין שין
סריא שכינתא עמהון דישראל בגלותא דהא הכימין זעירין אינון דישתכחין בההוא
זמנא והיינו והאם רובצת על האפרוחים או על הבצים לא תקח האם על הבנים דהא
ביה לא קיימא מלה לאפקא לה מן גלותא שא במלכ׳ עלאה דכיון דאינון רביין ויונקין
יהבין תוקפא למלכא משיחא כדין אומא עלאה דהיא רביעא עלייהו יתערת לגבי
בעלה ויתעכב הכי עד תריסר ירחין אחרנין · לבתר ייתי בעלה ויוקים לה מעפרא
כד״א אקים את סכת דוד הנופלת בההוא יומא מלכא משיחא שארי ויכנוש גלותא
מסייפי עלמא עד סייפי עלמא כד״א אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו׳ · מה . וא יומא
כל אתין וכסין וגבוראן דעביד קב״ה במצרי׳ יעביד לון לישרא׳ כד״א כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות · אמר ר׳ שמעון שעזר ברי כל שין מלין תשכח ברזא דתלתין
ותרין שבילין דבשמא קדישא ועד דבשין שין לא יתערון בעלמ׳ לא ישתלם רזא דשמא
קדישא ולא תתער לאהב׳ כד״א השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות · בצבאות דא
מלכא דאקרי צבאות · או באילות השדה שאר חילין ומשריין דלתת׳ אם תעירו ואם
תעוררו את האהבה דא ימינא דקב״ה דאקרי אה״בה · עד שתחפץ ההיא דשכיבת
לעפרא ויהא רעותא דמלכא בה · זכאה איהו מאן דיזכי לההוא דרא זכאה איהו
בעלמא דין וזכאה איהו בעלמא דאתי · רבי שמעון ארים ידוי בכלו לקב״ה ובלו צלותיה
לבתר דבלי צלותיה אתו ר׳ אלעזר בריה ור׳ אבא ויתבו קמיה · עד דהוו יתבי קמיה
חמו חד נהירו דיממא דאתחשך ואשתקע חד נכורא (סא נרורא) דשלהובא דאשא גו
ימא דטבריא ואזדעזע כל ההוא אתר · אמר ר״ש ודאי השת׳ הוא עדנא דקב״ה אדכר
לבנוי ואפיק תרין דמעין לגו ימא רבא · וכד נחתין פגעין בהאי נכורא דשלהובא
דאשא ויתקעו דא בדא בימא · בכה ר׳ שמעון ובכו חברייא א״ר הא ברזי דאתון
דשמא קדישא בסתרא דאתערותא דיליה לגבי בנוי אבל השתא אית לי לגלאה מה
דלא אתיהיב רשו לבר נש אחרא לגלאה · אלא זכו דדרא דא יקיים עלמא עד דייתי
מלכא משיחא · א״ר לר׳ אלעזר בריה ולרבי אבא קומו בקיומייכו · קמו רבי אלעזר
ור׳ אבא · בכה ר״ש זמנא אחרא אמר ווי מאן יקום כמה דאמינא גלותא יתמשך מאן
יכיל למסבל · אוף איהו קם ואמר יי׳ אלהינו בעלונו אדנים זולתך לבד בך נזכיר שמך
האי קרא אוקמוה · אבל בהאי קרא אית רזא עלאה גו מהימנותא · יי׳ אלהינו דא
הוא שירותא דרזין עלאין אתר דמתמן נפקין כל נהירו דשרגין כלהו לאדלקא ותמן
תליא כל רזא דמהימנותא ושמא דא שליט על כלא · בעלונו אדנים זולתך דהא שמא
דישראל לית מאן דשליט עליה בר שמא עלאה דא · והשתא בגלות׳ שליט עליה סטרא
אחרא · לבד בך · רזא דשמא קדישא כללא דעשרין ותרין אתוון וכנסת ישראל לא
מתברכא אלא מגו שמא דא דאקרי בך כד״א אשר נשבעת להם בך · בך יברך ישראל
ביבכה ארץ גדוד וכזמנא דשלימו אשתכח לא הוה מתפרש דא מן דא · ואסיר

לאפרשא דא מן דא אתתא מבעלה לאו ברעיוני ולאו בדכירו בגין דלא לאחזאה
פרודא והשתא בגלות' אשתכח מגו עקו דכל זמנא וזמנא אכן עבדין פרוד' לאדכרא
ההוא שם בר מבעלה בגין דאיהי שכיבת לעפרא · והיינו לבד בך נזכיר שמך · בר
מבעלה אכן דכרין להאי שם בפרודא בגין דאינון רחיקין מינך ושלטין אחרנין עלן
ושמך איהו בפרודא מן שמא דאקרי בך · והאי ביומי דגלותא בגין דגלות' קדמאה
הוה מבית ראשון ובית ראשון הוא רזא דה' קדמאה ולקבל שבעין שנין דילה גלותא
דבית ראשון הוה שבעין שנין ואינון שבעין שנין לא אשתכחת אימא רביעא עלייהו
והוה פרודא מן שמא עלאה רזא דה' עלאה · וכדין יוד רזא עלאה אסתלק לעילא
לעילא לאין סוף ובית ראשון עלאה קדישא לא נביע נביעו דמיין חיין דהא מקורא
דילה אסתלק ואיהי שבעין שנין דגלות' בגין דאיהי שבע שנין אקרי בד"א ויבנהו שבע
שנים · ואי תימא דשלטא מלכו' בבל לעילא ברזא דשבעין שנין אלו · לא נהור' ונביעו
דאמא עלאה הוה נהיר ונחית לתתא · כיון דחטו ישרא' ושלטא מלכות בבל הוה חפי
ואחשיך ההוא נהירו ותתאי קדישין לא נהירין · כיון דתתאי לא הוו נהירין מגו
שלטנו דמלכותא דבבל אסתלק ההוא נהורא וההוא מבועא עלאה דהוה נביע רזא
די' אסתלק לעילא לעילא באין סוף כדין אינון שבעין שנין לא הוו נהירין בההוא
נהירו דאתמנע הוה ודאי גלותא דשבעין שנין · כיון דאעדיאו שלטנו דבבל ישרא'
כלהו לא אהדרו לאדכאה למהוי סגולה שלימתא' כמלקדמין אלא זעי' זעיר בערבובי' ·
ובדין כד שלימו לא אשתכח ושריאת ה"א תתאה לשלטאה כדין יוד נביעו עלאה לא
נחית בכ"כ לאנהרא כמה דהוה במלקדמין אלא זעיר זעיר בערבוביא ולא הוו בכיין
כמה דאתחזי · ועל כך נביעו עלאה לא נביעו ולא נהיר אלא דאהדר לאנהרא זעיר
זעיר מגו דחקא דשמאלא · ועל דא אתגברו בהו בישראל קרבין סגיאין עד דאחשך
יכסה ארץ · וה' תתאה אתחשך ונפלת לארעא ונביעו עלאה אסתלק כמלקדמין בגין
דמלכות אדום אתתקף וישראל אהדרו לסרחנייהו · ועל דא ה' בית שני אתחרב וכל
אינון תריסר שבטין דילה כחושבן משריין דלהון אינון בגלותא דמלכות אדום ·
ונביעו עלאה אסתלק ההוא נביעו דקיימ' עלה בד"א הצדיק אבד אבד ההוא נביעו
דמקורא עלאה דהוה נגיד ונפיק מלעילא · וכדין הוה פרודא בה"א בית שני · ואיהי
בגלותא בכל אינון תריסר שבטין ומשריין דלהון תריסר שבטין סלקין לחושבן שני ·
ועל דרזא דה" בהו בכל ההוא חושבנא גלותא אתמשך · רזא דרזין לחכימי לבא
אתיהיבת · עשר שבטין אלף שנין · תרין שבטין מאתן שנין · שארו דמ'ין למכפל
פתח ואמר בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה · לסוף תריסר שבטין דגלותא
ליליא יתחשך לישרא' עד דיתער ואו לזמן שתין ושית שנין לבתר תריסר שבטי' דאינון
אלף ומאתן שנין דגלות' ולבתר עד שתין ושית שנין דחשוכא דליליא כדין וזכרתי את
בריתי יעקוב · דא אתערותא דאת ו' דאיהו נפש דבית יעקב · ורזא דא כל הנפש
לבית יעקב שתים ושש ואיהו ו' נפש דבית שני רזא דה" תתאה ודא ו" רזא דשתים
ושש · שתים לאתערותא דיעקב · ושש לאתערותא דיוסף ועל דא איהו ו" דאינון
תרין בחבורא חדא ורזא חדא · מתמן ולהלאה יתער קב"ה לאינון נסין ואתין
דקאמרן

דקאמרן · ויתערון על ישראל איכון עקתין דקאמרן וכדין (סא ורזא דא) ואקימת
בריתי יצחק ולבתר כד יניח אלכא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקב"ה כד"א
ימינך יי' נאדרי בכח. כדין ואף את בריתי אברהם אזכור ולבתר והארץ אזכור דא
ה' בתראה בההוא זמנא כתיב והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד
ושמו אחד · לסוף שתין ושית שנין אחרנין דאיכון מאה ותלתין ותרין שנין יתחזון
אתוון בשמא קדישא גליפן בשלימו עילא ותתא כדקא יאות · ורזא דא הה"ו עלאה
ותתאה וכל איכון שבילין דאיכון תלתין ותרין דכלילן ברזא דאת ו' הו"ה רזא דשלימו
דמאה ותלתין ותרין · לסוף מאה ותלתין ותרין שנין אחרנין יתקיים לאחוז בכנפות
הארץ וינערו רשעי' ממנה · ויתדכי ארעא קדישא וקב"ה יתער מתייא דארע' קדיש'
ויקומון חיילין חיילין · וכדין יתער שתימו דכניעו עלא' את ו' ויתקיימון תלתין ותרין
שבילין לנגדא לתתא ויתקיימו אתוון בקיומייהו ידו"ד · דעד כען לא יהון בשלימו ·
עד זמן דינגיד ויתמשך ההוא כניעו עלאה בחבורא דאתוון גו ה' בתראה ודא איהו
לסוף תשלום מאה וארבעין וארבעה שנין אחרנין דישתלמון ויתערון שאר מתי
ישראל דבשאר ארעאן דישתכח כל דא כחשבן א"ת דיתיישב עלמא ויתכפיא ויתעבר
סטרא אחרא מעלמא · וה"א תתאה תתמלי מגו כניעו עלאה ותתעטר ותתנהיר
בשלימו וכדין כתיב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים עד
דיהא שבת ליי' לאלקטא נפשין בתענוגי קדושה דא ה' בתראה כל ההוא אלף שביעאה
ודא איהו אתערותא דרוחין קדישין דעמא דישראל לאתלבשא לבתר שבת בגופין
אחרנין קדישין לאתקרי קדישין דכתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם ·

עד כאן מלין דרזין סתימין:

ויקם מלך חדש · ר' יוסי אמר בכל יומא קב"ה עביד מלאכין שליחן על עלמא
דכתיב עושה מלאכיו רוחו' · עשה לא כתיב אלא עושה בגין דכל יומא
ויומא עושה ובההוא זמנא אתמנא ממנא חד על מצרים · ודא איהו דכתי' ויקם מלך
חדש חדש ודאי אשר לא ידע את יוסף · דהא מאתר דפרודא הוו · כד"א ומשם יפרד
וקדמאה מההוא פרודא נהרא דמצרים איהו · ובגין כך אשר לא ידע את יוסף ·
אתר דכל יחודא שריא ביה דאקרי צדיק · ר' אלעזר ור' יוסי הוו אזלי באורחא וקדימו
בנהורא למיזל · חמו חד ככבא דהוה רהיט מסטר' דא וככבא אחרא מסטרא דא ·
אמ' ר' אלעזר השתא מטא זמנא דככבי בקר לשבח' למאריהון ורהטי מדחילו ואימתא
דמריהון לשבחא ולזמרא ליה הה"ד ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים · בגין
דכלהו ביחודא חדא קא משבחאן ליה · פתח ואמר למנצח על אילת השחר מזמור
לדוד · אילת השחר דכד נהירו אנפוי דמזרח ואתפרשא חשוכא דליליא חד ממנא
אית לסטר מזרח ומשיך חד חוטא דנהירו דסטר דרום עד דאתי ונפיק שמשא
ובקע מאיכון כוי רקיעא ואנהיר עלמא וההוא חוטא אפריש חשוכא דליליא כדין
איילתא דשחרא אתי ואתי נהירו אוכמא בקדרו לאתחברא ביממא ונהיר יממא
ונהירו דיממ' כליל ומאיב בגויה לההוא איילתא · ועל האי אילתא כד אתפרש מיומא
לבתר דכליל ביה אמר דוד שירתא דכתיב למנצח על אילת השחר · ומאי קא אמר

אלי אלי למה עזבתני · דהא אתפרש מלתא דספרא מכהירו דיממא · עד דהוו אזלי
כהיר יממא ומטא עדן צלותא · א״ר אלעזר נצלי צלותא ונזיל · יתבו וצלו · לבתר קמו
ואזלו · פתח ר׳ אלעזר ואמר יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע
אליהם כמעשה הרשעים וגו׳ אמרתי שגם זה הבל · האי קרא אוקמוהו ואתמ׳ אבל
יש הבל שלמה מלכ׳ עבד ספרא דא ואוקי׳ ליה על שבעה הבלי׳ דעלמא קיימא עלייהו
ואינון שבע׳ עמודין סמכין דעלמ׳ לקבל שבע׳ רקיעי׳ ואלין אינון · וילון רקיע שחקים
זבול · מעון · מכון · ערבות · ולקבליהו הבל הבלי׳ אמ׳ קהלת הבל הבלים הכל הבל ·
כמה דאינון שבעה רקיעין ואית אחרנין דדבקי בהו ומתפשטי ונפקי מנייהו הכי נמי
אית הבלים אחרנין דמתפשטי ונפקי מאלין וכלהו אמר שלמה והכא רזא דחכמתא
אית ביה · יש הבל דנפקא מאינון הבלים עלאין דעלמא קיימא עלייהו ודא נעשה על
הארץ ואתקיי׳ בקיומיה ואתתקף בתוקפיה בעובדי ארעא ובסליקו דסלקא מארעא
ודא אתזנא על ארעא וכל תוקפא וקיומ׳ דיליה באינון נשמתין דצדיקי׳ דאתלקיטו
מארעא כד אינון זכאין עד לא סרחו בעוד דיהבי ריחא טב כגון חנוך דכתיב ביה
ואיננו כי לקח אותו אלהים ונטל ליה עד לא מטא זמניה ואתנטע ביה וכן שאר
זכאין דעלמא · דתנינן על תרין מלין צדיקייא מסתלקי מעלמא עד לא ימטי זמנייהו
חד על חובי דרא דכד אסגיאו חייבא בעלמא אינון זכאין דמשתכחי ביניהו
אתפסון בחוביהון · וחד כד אתגלי קמי קב״ה דיסרחון לבתר סליק לון מעלמא עד
לא מטא זמנייהו הה״ד אשר יש צדיקי׳ אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים מטי עלייהו
דינא דלעילא כאילו עבדו חובין ועובדין דרשיעייא דהא זמנא חדא שאיל ר׳ יוסי בר
יעקב איש כפר אונו בזמנא דרבי עקיבא וחברוי אסתלקו מעלמא ומיתו ובההיא
גוונא רבי מאיר · א״ל וכי כתיב דא בכל אורייתא כלה · א״ל ולא והא אמר שלמה אשר
יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים · ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה
הצדיקים יתבי בשקט ושלם בהאי עלמא דינא לא מטא עלייהו כאילו עבדו עובדין
דצדיקיא · אמאי בגין דאתגלי קמי קב״ה דיתובון בתיובתא · או דיפוק מנייהו זרעא
דיהא קשוט בעלמא כגון תרח דנפק מניה זרעא דקשוט אברהם · אחז דנפק
מניה חזקיהו · ושאר חייבין דעלמא · ובגין כך בסטרא דא ובסטר׳ דא הבל דקאמרן
נעשה ואתתקף על הארץ כדאמרן · ד״א יש הבל אשר נעשה על הארץ כדקאמרן
דאתתקף ואתתקף על עלמא במאי בגין דיש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה
הרשעים מטאן לידייהו כאינון עובדין דחייביא כגון כת עו״ז או חד מאינון עובדין
דאינון מעש׳ הרשעי׳ ואינון קיימי בקיומיהו מדחילו דמאריהון ולא בען לאסתאב׳
כגון כמה זכאי קשוט דמטו לידייהו כעובדין אלין ואינון גבורי כח דעבדי רעותא
דמאריהון ולא חטאו · ועל דא הבל נעשה על הארץ ואתתקף בתוקפיה · ויש רשעים
אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים · מטי לידייהו חד מנוה דאיהו עובדא דצדקייא
וזכאן בה ועבדין יתה · כגון לסטים מקפחא הוה משכחא בטורייא בהדי אינון ע״ג
וכד הוה יודאי אעבר תמן הוה משזיב ליה ונטיר ליה מנייהו והוה קרי עליה רבי
עקיבא יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים · וכגון הסוא חייבא דהוה
בשכבותיה

בשמיכותיה דר׳ חייא דליליא חד פגע בה בההוא אתתא דהות אזלת לבי כרתה׳
בעא למתקף בה אמרה ליה במטו מינך אוקיר למרך ולא תחטי בגאי׳ שבקה ולא
חב בה הוי אומר ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל
כמה דאתתקף ההוא הבל בהדי אינון צדיקייא דמטו לידייהו עובדי דחייביא ולא
חטאן׳ אוף הכי אתתקף בהדי אינון חייביא דמטו לידייהו עובדי דאינון צדיקייא
ועבדי בהו דתקינן עבד קב״ה צדיקים ורשעים בעלמא וכמה דאתייקר איהו
בעלמא בעובדי דצדיקייא׳ הכי נמי אתייקר איהו ברשיעיא כד עבדי עובדא טבא
בעלמא׳ כד״א את הכל עשה יפה בעתו׳ ווי לחייבא כד עביד גרמיה רע ואתתקף
בחוביה כד״א אוי לרשע רע וגו׳׳ תו פתח ואמר את הכל ראיתי בימי הבלי וגו׳׳
האי קרא אוף הכי אוקמוה חברייא׳ אבל כד אתיהיב חכמה לשלמה חמא כלא
בזמנא דשלטא סיהרא׳ יש צדיק דא עמודא דעלמא׳ אובד כד״א הצדיק אבד
בזמנא דגלותא׳ בצדקו בגין דהיא שכיבה לעפרא צדק דא כל זמנא דישראל בגלות׳
איהי עמהון בגלות׳ ובגין כך צדיק אובד בצדקו דהא לא מטאן לגביה אינון ברכאן
עלאין׳ ויש רשע מאריך ברעתו׳ דא סמאל דאוריך שקט ושלוה לאדום׳ במאי
ברעתו: בההיא רעה אתתא דכשת תקיפא דהא לא מטא עלייהו שקט ושלוה אלא
בגין דאתדבק בההוא נוקבא׳ בגוונא דא לשאר מלכוון עד דקב״ה יקים מעפרא
להסיא סכת דוד הנופלת דכתיב אקים את סכת דוד הנופלת:

וילך איש מבית לוי׳ רבי יוסי פתח דודי ירד לגנו לערוגת הבשם וגו׳׳
דודי ירד לגנו דא כנסת ישראל בגין דהיא ערוגת הבשם כלילא מכל
סטרי בוסמין וריחין דעלמא דאתי׳ בשעתא דקב״ה נחית לגנתא דא כל אינון
נשמתהון דצדיקייא דמתעטרן תמן כלהו יהבי ריחא כד״א וריח אפך כתפוחים אלין
אינון נשמתהון דצדיקייא דא״ר יצחק כל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בהאי עלמא
וכל אינון נשמתין דזמינין למיתא להאי עלמא כלהו בגנתא דא קיימין בגינתא
די בארעא כלהו קיימין בדיוקנא וציורא דהוו קיימין בהאי עלמא וסתרא דא
אתמסר לחכימי׳ רוחא דנחית לבני נשא דאיהו מסטרא דנוקבא מתגלפא תדיר
בגלופא בהאי חותם׳ ציורא דגופא דבר נש בהאי עלמא בליט לבר ורוחא אתגליף
לגו׳ כד אתפשט רוחא מן גופא ההוא רוח בליט בגנתא דארעא בציורא ודיוקנא
ממש דבהאי עלמא בגין דהוה תדיר בחותם׳ ועל דא אמר שימני כחותם מה חותם
גליף בגילופא לגו ואתצייר בציורא בלטא לבר׳ אוף הכי איהי רוחא דהוה מסטרא
דילה בהאי גוונא ממש בהאי עלמא גליף בגלופ׳ לגו כד אתפשט מן גופא ועל׳ בגנתא
דארעא אויר׳ דתמן בליט ההוא גלופא לאתציירא לבר ואתצייר בציורא בלטא לבר
בגוונא דציור׳ דגופא בהאי עלמא׳ לעילא נשמתא דאיהי מאילנא דחיי אתגריר תמן
לעילא בההוא צרורא דחיי לאתענגא בנעם יי׳ כד״א לחזות בנעם יי׳ ולבקר בהיכלו:

וילך איש מבית לוי׳ איש דא גבריאל כד״א והאיש גבריאל אשר ראיתי
בחזון וגו׳׳ מבית לוי דא כנסת ישראל דאתיא מסטרא דשמאלא׳
ויקח את בת לוי דא נשמתא דתקינן בשעתא דאתייליד גופא דצדיק בהאי עלמא

קב״ה קרי ליה לגבריאל ונטיל ההוא נשמת׳ דצדיק די בגנתא ונחתא ליה לההוא גופא דצדיקא דאתיליד בהאי עלמא ואיהו אתפקד עלה ונטיר לה׳ ואי תימא ההוא מלאכא דאתמנא על רוחיהון דצדיקייא לילה שמיה ואת אמרת דאיהו גבריאל׳ הכי הוא ודאי בגין דאתי מסטר׳ דשמאלא׳ וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא הכי אקרי וילך איש׳ דא עמרם׳ ויקח את בת לוי דא יוכבד׳ ובת קול נחתת ואמרת ליה לאזדווגא בה׳ דהא קריב זמנא דפורקנא דישראל על ידא דברא דיתיליד מנייהו׃ וקב״ה סייע ביה דתנינן שכינתא שריא על ערסייהו ורעותא דלהון בדבקותא חדא הוה בה בשכינתא ועל דא לא אתעדי שכינת׳ מההוא ברא דאולידו לקיימא דכתיב והתקדשתם והייתם קדושים׳ בר נש מקדש גרמיה מלרע קב״ה מקדש ליה לעילא כמה דרעותא דלהון הוה בדביקותא דשכינתא הכי אתדבקא שכינתא בההוא עובדא מאם דיעבדו׳ א״ר יצחק זכאין אינון צדיקייא דרעותא דלהון בדבקותא דקב״ה תדיר וכמה דאינון מתדבקן ביה תדיר הכי כמו איהו אתדבק בהו ולא שביק לון לעלמין׳ ווי לרשיעייא דרעותא דלהון ודבקותא דלהון מתרחקא מניה׳ ולא די להו דמתרחקן מניה אלא דמתדבקן בסטרא אחרא׳ ת״ח עמרם דאתדבק ביה בקב״ה נפק מניה משה דקב״ה לא אעדי מניה לעלמין ושכינתא אתדבקת בהדיה תדיר וכאה חולקיה׳ ותהר׳ האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא׳ מאי כי טוב הוא אמר רבי חייא דאתייליד מהול׳ בגין דרזא דברית טוב אקרי׳ דכתיב אמרו צדיק כי טוב׳ ר׳ יוסי אמר נהירו דשכינתא דנהיר ביה חמאת׳ דבשעתא דאתיליד אתמליא כל ביתא נהורא דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא וכתיב וירא אלהים את האור כי טוב ועל דא כי טוב הוא וכלא הוה׳ ותצפנהו שלשה ירחים מאי קא מיירי אמר רבי יהודה רמז הוא דקא רמז עד דלא אשתמודע משה בזהרא עלאה עד שלשה ירחים׳ דכתיב בחדש השלישי דהא כדין אתייהיבת תורה על ידוי׳ ושכינתא אתגליא עלוי לעיניהון דכלא דכתיב ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו וגו׳׃ ולא יכלה עוד הצפינו׳ דעד ההוא שעתא לא אשתמודע מלוליה בקב״ה׳ וכתיב משה ידבר והאלהים יעננו בקול׳ ותקח לו תיבת גמא רמז על הארון דלוחות קיימא עאלין בגויה׳ תיבת גמא ארון הברית איהו׳ ותחמרה בחמר ובזפת׳ דההוא תיבה דאיהו ארון הוה מחופה מלגו ומלבר׳ רבי יהודה אמר דא היא אורייתא דאזהיר קב״ה במצות עשה ובמצות לא תעשה׳ ותשם בה את הילד אלו ישראל כלא כי נער ישראל ואוהבהו׳ ותשם בסוף דלא הוו פקודי אורייתא׳ חומרי למעבד עד סוף דעאלו ישראל לארעא לסוף ארבעין שנין׳ על שפת היאור׳ על מימרא דאינון דמוריס אורייתא וחקא לישראל׳ ד״א

וילך איש דא קב״ה דכתיב יי׳ איש מלחמה׳ מבית לוי דא קב״ה אתר דחכמה עלא׳ וההוא נהר מתחברן כחדא ולא מתפרשן לעלמין׳ מבית לוי דא שארי לויתן בלאדוי בעלמ׳ הה״ד לויתן זה יצרת לשחק בו׳ ויקח את בת לוי דא קב״ה אתר דנהירו דספירא נהיר׃

ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי כד״א לזאת יקרא אשה בקדמת׳ בת ודעתא

והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת אתקריאת בת פלוני בתר דאזדווגת אשה אתקריאת והכא בת ואשה כלא חד דרגא איהו ׃

ותצפנהו שלשה ירחים אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי ניניהו תמוז אב טבת מאי קא משמע דעד לא נחת משה לעלמא שכיח הוה איהו לעילא וצ״ד אזדווגת ביה שכינת׳ מיומא דאתיליד מכאן אמר ר׳ שמעון רואהון דבדיקיא שכיחין איכון לעילא עד לא יחתון לעלמא ׃

ולא יכלה עוד הצפינו וגו׳ ׃ מאי ותקח לו תיבת גומא דחפת ליה בסימכה למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בין ימא רבא ובין ימא דכתי׳ שם רמש ואין מספר והוא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו כחפו דסטרא דיובלא אקרי דתרין גוונין חוור ואוכם ואחו לה למשט ביניהו ומכא אחרא לקבלא דאוריתא ׃

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור דא איהו דאתיא מסטרא דשמאלא דדינא קשיא כד״א לרחוץ על היאור ׃ על היאור דייקא ולא על הים ׃ ואי תימא והא כתיב ומטך אשר הכית בו את היאור ומשה לא מחא שא ימא וקרייה יאור ׃ אלא יאור דמחא אהרן ע״י דמשה ושוייה קרא דאיהו עביד ׃ כה״ג וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי׳ את היאור ואהרן הכהו אלא על דאתא מסטרא דקב״ה קרייה קרא אחרי הכות יי׳ לבתר קרייה בשמא דמשה ׃ ונערותיה הולכות על יד היאור אלין שאר משריין דאתיין מסטרא דא ׃ ותפתח ותראהו את הילד ותראהו ותראה מבעי ליה ׃ מאי ותראהו ׃ אמר ר״ש לית לך מלתא באוריתא דלית בה רזין עלאין ויקירין ׃ אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה ואיהו רשימא דו״או ה״א ׃ מיד ותחמול עליו וגו׳ ׃ עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר מהאי קרא ׃

ותתצב אחותו מרחק וגו׳ ׃ ותתצב אחותו ׃ אחותו דמאן ׃ אחותיה דההוא דקרא לכנסת ישראל אחותי כד״א פתחי לי אחותי רעיתי ׃ מרחק כד״א מרחוק יי׳ נראה לי ׃ מאי משמע דאינון זכאין דלא נחתו לעלמא אשתמודעאן איכון לעילא לגבי כלא וכ״ש משה ׃ ומשמע כמי דנשמתהון דבדיקיא אתמשכו מאתר עלאה כמה דאוקימנא ורזא דמלא אוליפנא דמשמע דאב ואם עביד לגופא בארעא ומשמע דבל סטרין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא אתיין כלא ומשתכחי ׃ והא אוקמוה רזא דכתיב תוצא הארץ נפש חיה ׃ הארץ דא כנסת ישראל ׃ נפש חיה ׃ נפשא דאדם קדמאה עלאה כמה דאתמר ׃ אתא ר׳ אבא ונשקיה ׃ אמר ודאי שפיר קאמרת והכי הוא ודאי זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמ׳ דא ותתצב אחותו דא הוא חכמ׳ כד״א אמור לחכמ׳ אחותי את ׃ אמר רבי יצחק מעולם לא אתעדיאת גזרת דינא מעלמא דהא בכל שעתא דהוו ישראל חטאן הוה דינא מקטרגא עמהון וכדין ותתצב אחותו מרחוק דא מרחוק כד״א מרחוק יי׳ נראה לי ׃

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור בשעתא דהוו פסקי ישראל מאורייתא מיד ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור ׃ הוות נחתת מדת הדין

לאתפשטא מדמא דישראל על עלבונא דאורייתא · ונערותיה הולכות על יד היאור אלין אמיא דאינון אזלין ורדפין אבתרייהו על יד היאור על סבת עלבונא דאורייתא ואינון דמורי' בה דרפו ידייהו מינה · אמר רבי יהודה כל אלין דעלמא תליין בתשו' ובצלותא דצלי בר נש לקב"ה וכל שכן מאן דאוסיף דמעין בצלותיה · דלית לך תרעא דלא עאלין אינון דמעין מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד · ותפתח דא שכינתא דקיימא עלייהו דישרא' כאימא על בנין והיא פתחה תדיר בזכותהון דישראל · כיון שפתחה ותראהו את הילד · ילד שעשועים דאינון ישרא' דחטאן קמי מלכיהון בכלא ומיד הדרן בתשובה ובכאן קמיה כברא דבכי קמי אבוי מה כתיב והנה נער בוכה · כיון דבכי אתעדו (ס"א מתברי) כל גזרין בישין דעלמא מה כתי' ותחמול עליו · אתער עלוי ברחמי' ומרח' ליה ותאמ' מילדי העברי' זה דאינון קשי קדל ולא מילדי עע"ז דאינון קשי לבא · מילדי העברי' דכי לבא מאבהן ומן אמהן לאתבא קמי מאריהון · ותקרא את אם הילד · שהיתה בוכה הה"ד קול ברמה נשמ' נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו' · הוא בוכה ואם הילד היא בוכה א"ר יהודה לזמנא דאתי מה כתיב בבכי יבאו ובתחנוני' וגו' מהו בבכי יבאו בזכות בכי דאם הילד שהיא רחל · יבאו ויתכנשון מן גלותא · ואמ"ר יצחק פורקנא דישרא' לא תליא אלא בבכי כד ישתלמון ויכלון בכי דמעות דבכה עשו קמי אבוי דכתיב וישא עשו את קולו ויבך · אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו ואינון דמעין אחיתו לישרא' בגלותיה · כיון דיכלון אינון דמעין בבכיה דישרא' יפקון מגלותיה הה"ד בבכי יבאו ובתחנונים אובילם ·

ויפן כה וכה וגו' כה וכה אמר רבי אבא כה אי הוו ביה עובדין דכשרן · וכה אי זמין לנפקא מניה ברא מעליא · מיד וירא כי אין איש · חמא ברוח קדשא דלית זמין לנפקא מניה ברא מעליא דאמר רבי אבא כמה חייבין אינון בעלמא דמפקי בני מעליי יתיר מאינון זכאין · וההוא ברא מעליא דנפק מן חייבא איהו משתבח יתיר למהוי טהור מטמא · נהורא מגו חשוכא · חכמתא מגו טפשותא · ודא איהו מעליא מכלא · וירא · וירא דהכא בלא ברוח קדישא אסתכל וחמא ובגין כך אסתכל ביה וקטיל ליה דקב"ה שבק בלא למהך כמה דאזל יעקב לגבי ההוא בירא דכתיב וישב על הבאר ביעקב כתיב וירא והנה באר במשה כתיב וישב בארץ מדין וישב על הבאר בגין דמשה אף על גב דבדרגא חדא הוו אסתלק משה בהאי יתיר מניה ·

רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארחא אמר רבי יוסי ההוא באר דחמא יעקב וחמא משה האי ההוא בירא דחפר אברהם ויצחק אי לאו · אמר ליה בשעתא דאתברי עלמא אברי האי בירא · ובערב שבת בין השמשו' אברי פומה דיליה והאי איהו באר דחמא יעקב ומשה ·

מתניתין איכון דרפי קשוט איכון דתבעו רזא דמהימנותא איכון דאתדבקו בקשורא מהימנא איכון דידעין אורחוי דמלכא עלאה קריבו שמעו כד סליקו תרין ונפקו לקדמות חד מקבלין ליה בין תרין דרועין תרין נחתין לתלתא תרין אינון חד ביניהון · תרין יתבא אותבא דבביקי (ס"א בבני) יבקין בהו חד ביניהון עטרא איהו דלכלא איהו בטיל לכלא ·

ההוא

ההוא בירא קדישא קאי׳ תחותייהו חקלא דתפוחין קדישין איהו · מהאי בירא אתשקיין עדריא דמשה
משה במדברא · מהאי בירא אתשקיין עדריא דבריר יעקב כד אתבריר לון לגו מולקיה כל אינון
רקיכין כל אינון מהרי דנדפין · תלת קיימין רביעין על האי בירא · האי בירא מכיוסו אתמלי
אד׳ אתקרי על דא כתיב אד׳ יי׳ אתה החלות וגו׳ · וכתיב והאר פניך על מקדשך השמים למען אד׳.
אדון כל הארץ הכ״ל הכא ארון הברית אדון כל הארץ · ביה גניז חד מקורא קדישא דנביע ביה
תדיר ואמלי ליה יי׳ צבאות אקרי בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין :

ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה וגו׳ אמר רבי יהודה אי בירא
דא איהו בירא דיעקב הא כתיב ביה ונאספו שמה כל העדרים
וגו׳ · והכא בנות יתרו לא אצטריכו להאי אלא ותבאנה ותדלנה בלא טרח אחרא ·
אמר רבי חייא יעקב אעדי לה מן בירא דהא כתיב כד מתכנשי תמן כל
עדריא והשיבו את האבן · וביעקב לא כתיב ויגל את האבן דהא לא אצטריך
לבתר כן דהא בקדמיתא מיא לא הוו סלקין · כיון דאתא יעקב סליקו מיא לגביה
ומשה אוף הכי סליקו מיא לגביה וההוא אבנא לא הוה על פום בירא · ובגין כך
ותבאנה ותדלנה · רבי אלעזר ורבי אבא הוו אזלי מטבריא לצפרי · עד דהוו אזלי
פגע בהו חד יודאי אתחבר בהדייהו אמר ר׳ אלעזר כל חד לימא מלה דאורייתא ·
פתח איהו ואמר ויאמר אלי הנבא בן אדם הנבא אל הרוח ואמרת אל הרוח וגו׳ ·
מהאי קרא ידענא אתר דהרוח נפקא מניה וכי יכיל הוה יחזקאל לנבאה על הרוח
והא כתיב אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח אלא בר נש לא יכיל לשלטאה ברוח
אבל קב״ה איהו שליט בכלא ועל מימריה הוה עבדי · ותו דהא ההוא רוח בגופא
בהאי עלמא ובגין כך אתבני עליה מארבע רוחות בואי הרוח מההוא אתר דאתחס
בסמכוי בארבע סטרין דעלמא · דלוג ההוא יודאי קמיה אמר ליה רבי אלעזר מאי
חמית · אמר מלה חמינא · אמר ליה מאי היא · אמר ליה רוח בני אדם אי אתלבש
בלבושא דדיוקנא בגופא דהאי עלמא הוה ליה למכתב כה אמר יי׳ מג״ע בואי הרוח
מהו מארבע רוחות · א״ל רוחא לא נחתא להאי עלמא עד דסלקא מגנתא דארעא
לגו כורסייא דקיימא על ארבע במכין · כיון דסלקא תמן אשתאבא מגו ההוא
כורסייא דמלכא ונחתא להאי עלמא גופא אתכליל מארבע סטרי עלמא רוח אוף
הכי אתכליל מארבע סטרי דכורסייא דמתתקנא עלייהו · אמר ליה ההוא בר נש
דלינא דקא דליגנא קמייכו מלה חמינא מהאי סטרא בגין דיומא חדא הוינא אזיל
במדברא וחמינא אילנא חד דמרגג למחזי וחד מערתא תחותיה קריבנא גביה
וחמינא ההוא מערתא דסלקא ריחין מכל זיני ריחין דעלמא אתתקפנא בגרמאי
ועאלנא בההיא מערתא ונחיתנא בדרגין ידיען בגו דוכתא חדא דהוו ביה אילנין
סגיאין ורוחין ובוסמין דלא יכילנא למסבל · ותמן חמינא חד בר נש ושרביטא חד
בידיה · והוה קאים בחד פתחא כיון דחמא לי תוה וקם לגבאי · אמר לי מה את
הכא ומאן את · אנא דחילנא סגיא אמינא ליה מאלין מן חברייא אנא · כך וכך
חמינא במדברא ועאלנא בהאי מערתא ונחיתנא הכא · אמר לי הואיל ומן חברייא
אנת טול האי קמ׳ דכתבא והב ליה לחברייא אינון דידעין רזין לרוחיהון דצדיקיית

בגעם

בשם בי כההוא שרביטא ודמיכנא · אדהכי חמינא כמה אילן ומטירין גו טיכתא
דהוו אתיין כאורחא כההוא דוכתא · וההוא גברא כטש בההוא שרביטא ואמר
בארחא דאילכי זילו · אדהכי דהוו אזלי פרחי באוירא וסלקי ולא ידענא לאן אתר
ושמענא קלין דמטירין סגיאין ולא ידענא מאן (ס״א לאן אתר) אינון אתערנא ולא
חמינא מדי ודחילנא בההוא אתר אדהכי חמינא לההוא בר נש אמר לי חמית מדי
אמינא ליה חמינא גו טיכתא כך וכך · אמר בההוא ארחא אזלי רוחיהון דצדיקייא
גו גנתא דעדן לאעלא תמן · ומה דשמעת מנייהו הוא דקיימי בגנתא בדיוקנא דהאי
עלמא וחדאן ברוחיהון דצדיקייא דעאלין תמן · כמה דגופא אתבני בהאי עלמא
מקטורא דארבע יסודי ואתצייר בהאי עלמא · אוף הכי רוחא אתצייר בגינתא
מקטורא דארבע רוחין דקיימא בגנתא וההוא רוחא אתלבשת תמן ומתציירת
מנייהו בציורא דדיוקנא דגופא דאתצייר בהאי עלמא ואלמלא אינון ארבע רוחין
דאינון אוירין דגנתא רוחא לא מתציירא בציורא כלל ולא אתלבשא בהו · אינון ד׳
רוחין קטירין אלין באלין כחדא · וההוא רוח אתצייר ואתלבש בהו כגונא דגופא
אתצייר בקטורי דד׳ יסודי עלמא ובגין כך מארבע רוחות בואי הרוח מאינון ארבע
דאתלבשת ואתציירת בהו · והשתא טול האי קיטא דכתבא ואזיל לארחך יהב ליה
לחברייא · אתא רבי אלעזר ואינון חברייא ונשקוהו ברישיה · אמר ר׳ אלעזר בריך
רחמנא דשדרך הכא לודאי דא הוא ברירא דמלה וקב״ה אזמין לפומי האי קרא ·
יהב לון ההוא קטא דכתבא כיון דנטל ליה רבי אלעזר ופתח ליה נפק אפותא
דאשא ואסחר ליה · חמא ביה מה דחמא ופרח מן ידוי · בכה ר׳ אלעזר אמר מאן
יכול לקיימא בגנזייא דמלכא · יי׳ מי יגור באהלך ומי ישכון בהר קדשך · זכאה האי
ארחא וההיא שעתא דאערענא בך ומההוא יומא הוה חדי רבי אלעזר ולא אמר
כלום לחברייא · עד דהוו אזלי פגעו בחד בירא דמיא קיימו עליה ושתו מן מיא ·
אמר רבי אלעזר זכאה חולקהון דצדיקייא יעקב ערק מקמי אחוי ואזדמן ליה בירא
כיון דבירא חמא ליה מיא אשתמודעו למאריהון וסלקין לגביה וחדו בהדיה ותמן
אזדווגת ליה בת זוגיה · משה ערק מקמי פרעה ואזדמן ליה ההוא ביר׳ ומיין חמו ליה
ואשתמודעו למאריהון וסלקו לגביה ותמן אזדווגת ליה בת זוגיה · מה בין משה
ליעקב · יעקב כתיב ביה ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וגו׳ ויגש יעקב ויגל את
האבן וגו׳ משה מה כתיב ביה ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה ויושיען וגו׳ · בודאי
ידע הוה משה כיון דחמא מייא דסלקין לגביה דתמן תזדמן ליה בת זוגיה · ותו דהא
רוח קדשא לא אתעדי מניה לעלמין וביה הוה ידע דצפורה תהוי בת זוגיה · אמר
משה ודאי יעקב אתא להכא ומי׳ סליקו לגביה אזדמן ליה בר נש דאכניס ליה לביתיה
ויהב ליה כל מה דאצטריך אנא אוף הכי · אמר ההוא בר נש הכי אוליפנא דיתרו
כומר לע״ז הוה · כיון דחמא דע״ז לית בה ממשו אתפרש מפולחנא דילה · קמו עמא
ונדוהו · כיון דחמו בנתיה הוו מתרכן לון דהא בקדמיתא אינון הוו רעאן עאניה ·
כיון דחמא משה ברוח קדשא דעל מלה דע״ז הוו עבדי מיד ויקם משה ויושען וישק
את צאנם ואתעביד קנאה לקב״ה בכלא · אמר ליה רבי אלעזר אנת לגבן ולא ידענא

סמך

שמך · אמר אבא ואעזר בן יעקב אתו חבריא ובשקיהו · אמרו ומה אבת לנבן ולא
הוינן ידעין בך · אזלו בחדא כל ההוא יומא · לוומא אחרא אזפוהו תלת מלין ואזל
לארחיה ·

ותאמרן איש מצרי הצילנו · רבי חייא אמר הא אוקמוה חברייא
דבבבא בהו רוח קדשא ואמרו ולא ידעו מה אמרו · לבר
נש דהוה יתיב במדברא והוו יומין דלא אכל בשרא · יומא חד אתא דובא לבטלא
חד אימרא ערק אימרא ודובא אבתריה עד דמטו לגבי ההוא בר נש למדבר׳ חמא
אימרא ואתקיף ביה ושחטיה ואכל בשרא : לא

ואלה שמות בני ישראל · רבי יהודה פתח ואמר שחורה אני ונאוה וגו׳ ·
שחורה אני ונאוה · דא כנסת ישראל דהיא שחורה מן גלותא
ונאוה דהיא נאוה באורייתא ובפקודין ובעובדין דכשרן · בנות ירושלם דע״ד זכאין
לירתא ירושלם דלעילא · כאהלי קדר ואע״ג דהיא קודרת בגלותא בעובדין היא
כיריעות שלמה כיריעות דמלכא דשלמא כלא דיליה ·

רבי חייא רבא הוה אזיל לגבי מאריהון דמתניתא למילף מנייהו אזיל לגבי
רבי שמעון בן יוחאי וחמא פרגוד חד דהוה פסיק בביתא · תוה רבי
חייא אמר אשמע מלה מפומיה מהכא · שמע דהוה אמר ברח דודי ודמה לך לצבי או
לעפר האילים · כל כסופא דכסיפו ישראל מקמיה דקב״ה הא דאר״ש תאותם של
ישראל שיהיה בורח ולא הולך ולא מתרחק אלא כצבי או כעפר האיילים מ״ט אמר ר״ש
אין חיה בעולם עושה כמו הצבי או כעפר האילי׳ בזמן שהוא בורח הולך מעט מעט
ומחזיר את ראשו למקום שיצא ממנו ולעולם תמיד הוא מחזיר את ראשו לאחוריו כך
אמרו ישרא׳ רבונו של עולם אם אנו גורמים שתסתלק מבינינו יהי רצון שתברח כמו
הצבי או כמו עפר האילים שהוא בורח ומחזיר את ראשו למקום שהניח הה״ד ואף גם
זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם · שמע רבי חייא
ואמר אי עלאין פסקין (ס״א עסקין בביתא) ואנא יתיב אברא׳ בכה · שמע ר״ש ואמר
ודאי שכינתא לברא מאן יפוק · אמר ר׳ אלעזר בריה אנא קלילנא כחולא לא קלינא
דהא שכינתא ברא מבכא ליעול שכינתא ותיהוי אשתא שלימתא · שמע קלא דאמר
עד לא סמכין אסתמכו ותרעין לא אתתקנו ומטוטורי דבוסמיא דעדן דכען הוא
לא נפק רבי אלעזר · יתיב רבי חייא בכה ואתנבח פתח ואמר סוב דמה לך דודי
לצבי או לעפר האילים. אתפתח תרעא דפרגודא לא עייל רבי חייא · זקיף ר״ש עינוי
ואמר שמע אתיהיב רשותא למאן דאיהו אברא׳ ואנן לגו · קם רבי שמעון אזל
אשא מדוכתיה עד דוכתא דרבי חייא אמר רבי שמעון קוזטיפא דבהורא דקליטרא
(ס״א דקליטא) לבר ואנא הכא לגו אתאלם פומיה דרבי חייא · כיון דעאל לגו מאיך
עינוי ולא זקיף רישיה · אמר רבי שמעון לר׳ אלעזר בריה קום אעבר ידך אפומיה
דלא רגיל בהאי · קם רבי אלעזר אעבר ידויה בפומיה דרבי חייא · פתח פומיה ר׳
חייא ואמ׳ חמא עינא מה דלא חמינא אזדקף דלא חשיבנא טב למות באשא דדהבא
טבא דליק באתר דשביבין זרקין לכל עיבר · ובל שביבא ושביבא סליק לתלת מאה
ושבעין

ושבעין רתיכין וכל רתיכא אתפרש לאלף אלפין ורבוא רבוון עד דמטו לעתיק יומין
דיתיב על כרסיא וכרסיא מזדעזעא מניה לזאתן ושתין עלמין עד דמטו לאתר
ערובא דבדיקיא עד דאשתמע בכל רקיעין וכל עלאין ותתאין וכלהו בתמהא חדא
תווהין ואמרין הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי דהוה מרעיש כלא מאן יכיל למיקם
קמיה · דין הוא רשב"י דבשעתא דפתח פומיה למשרי למלעי באורייתא ציותין לקליה
כל כרסוון וכל רקיעין וכל רתיכין וכל אינון דמשבחין למריהון לית דפתחין ולית
דמסיימין כלהו משתככין עד דלא אשתמע בכל רקיעא דלעילא ותתא פטרא · כד
מסיים ר' שמעון למלעי באורייתא מאן חמי שירין מאן חמי חדותא דמשבחי למריהון
מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיעין אתיין כלהו בגיניה דר"ש כרעין וסגדין קמיה
דמריהון סלקין ריחין דבוסמין דעדן עד עתיק יומין וכל האי בגיניה דר"ש·

פתח רבי שמעון פומיה ואמר שית דרגין נחתו עמיה דיעקב למצרי' וכל
חד וחד עשרה אלף רבוא ולקבליהון שית דרגין לישראל ולקבליהון
שית דרגין לכרסייא דלעילא ולקבליהון שית דרגין לכרסייא דלתתא דכתיב שש
מעלות לכסא הה"ד רבבה כצמח השדה נתתיך וגו' הרי שית ולקבליהון כתיב ובני
ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו וגו' · ת"ח כל חד וחד סליק לעשרה והוו שתין
ואינון שתין גברין דבסחרני שכינתא ואינון שתין רבבן דנפקו עם ישראל מגלותא
ודעאלו עם יעקב בגלותא · אמר ליה ר' חייא והא הוו שבעה וסלקין לשבעין · א"ל
ר' שמעון שבעין לאו מהכא ואי ס"ד שבעה הא כתיב ששה גביעים משקדים בקנה
האחד וקנה האחד לאו בחושבנא דכתיב אל מול פני המנורה יאירו וגו' · עד דהוו
יתבי אמר ר' אלעזר לר' שמעון אבוי מה חמא קב"ה לנחתא ישראל למצרים בגלותא·
א"ל חדא שאלתא את שאיל או תרין · א"ל תרין גלותא למה ולמצרים למה · א"ל תרין
אינון ואתחזרו לחד · א"ל קום בקיומך בגינך יתקיים לעילא מגו דהאי מלה אומא
ברי אומא · פתח ואמר ששים המה מלכות ושמונים פלגשים · ששים המה מלכות
אינון גבריא דלעילא מחילא דגבורה דאתאחדן בקליפין דחיותא קדישא דישראל
ושמוני' פילגשי' מתכן בגלופוי תחותוי ועלמו' אין מספר. כד"א היש מספר לגדודיו ועם
כל דא כתיב אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה דא היא שכינתא קדישא דנפקא
מתריסר' זיהר' דזהריא דנהיר לכלא ואיהו אתקרי אמא · כגוונ' דא עבד קב"ה בארע'
זריק לכל עמין לכל עיבר ומני עליהון רברבי הה"ד אשר חלק יי' אלהיך אות' לכל העמי'
והוא נסיב לחולקיה כנישתא דישראל הה"ד כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו וקרא לה
אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה דא היא שכינת יקריה דאשרי בגיניהון אחת
היא ומיוחד' לה · ראוה בנות ויאשרוה כד"א רבו' בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה·
מלכות ופלגשים ויהללוה אלין רברבי עמין דאתפקדן עלייהו · ועוד רזא דמלה היא
דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם וכד תסתכל תלתא אינון ועלמא בהו אתברי
בחכמה ובתבונה ובדעת ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון דישראל כד בעא לקיימא
עלמא עבד לאברהם ברזא דחכמה · ליצחק ברזא דתבונה · ליעקב ברזא דדעת
והיינו דכתי' ובדעת חדרים ימלאון ובההיא שעתא אשתכלל כל עלמא ומדאתילידו

ליעקב

ליעקב תריסר שבטין אשתכלל כלא כגוונא דלעילא · כד חמא קב"ה חדוותא שגיאה
דהאי עלמא תתאה אשתכלל כגוונא דלעילא אמר דילמא ח"ו יתערבון בשאר עממין
וישתאר פגימות' בכלהו עלמין · מה עבד קב"ה טלטל לכלהו מהכא להכא עד דנחתו
למידר דיוריהון בעם קשה קדל דמבזין במוסיהון ומבזין להון לאתחתנא בהו
ולאתערבא בהדייהו וחשיבו להון עבדין גוברין געלן בהון נוקבתא געלן בהון עד
דאשתכלל כלא בזרע' קדיש' ובין כך ובין כך שלי' חובא דשאר עמין דכתי' כי לא שלם
עון האמרי עד הנה · וכד נפקו נפקו זכאין קדישין דכתיב שבטי יה עדות לישראל
אתא רבי שמעון ונשקיה ברישיה א"ל קאים ברי בקיומך דשעתא קיימא לך · יתיב
רבי שמעון ור' אלעזר בריה קאים ומפרש מלי דרזי דחכמתא והוו אנפוי נהירין
כשמשא ומלין מתבדרין וטאסין ברקיעא יתבו תרין יומין דלא אכלו ו"א שתו ולא
הוו ידעין אי הוה יממא או ליליא כד נפקו ידעו דהוו תרין יומין דלא טעמו מדי
קרא על דא רבי שמעון ויהי שם עם יי ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל
וגו' · ומה אי אנן בשעתא חדא כך משה דקרא אסהיד ביה ויהי שם עם יי' עאלכו' · כד
אתא רבי חייא קמיה דר' ושם ליה עובדא תוה ר' ואמר ברי ר' שמעון בן יוחאי אריא
ורבי אלעזר בריה אריא ולאו ר' שמעון כשאר אריוותא עליה כתיב אריה שאג מי לא
יירא וגו' ומה עלמין דלעיל מזדעזעין מניה אנן על אחת כמה וכמה גברא דלא גזר
תעניתא לעלמין על מה דשאיל ובעי אלא הוא גוזר וקב"ה מקיים קב"ה גוזר ואיהו
מבטל והיינו דתנן מאי דכתי' מושל באדם צדיק הקב"ה מושל באדם ומי מושל בקב"ה
צדיק דאיהו גוזר גזרה והצדיק מבטלה · תנן אמר ר' יהודה אין לך דבר בחביבותא
קמי קב"ה כמו תפלתן של צדיקים ואע"ג דניחא ליה זמנין דעביד בעותהון זמנין
דלא עביד · ת"ר זמנא חדא הוה עלמא צריכא למטרא אתא ר' אליעזר וגזר ארבעין
תעניתא ולא אתא מטרא צלי צלותא ולא אתא מטרא אתא ר' עקיבא וקם וצלי ·
אמר משיב הרוח ונשב זיקא אמר מוריד הגשם ואתא מטרא · חלש דעתיה דרבי
אליעזר אסתכל ר' עקיבא באנפוי קם ר' עקיבא קמי עמא ואמר אמשול לכם משל
למה הדבר דומה · רבי אליעזר דמי לרחימא דמלכא דרחים ליה יתיר וכד עאל
קמי מלכא ניחא ליה ולא בעי למתן ליה בעותיה בבהילו בגין דלא ליתפרש מניה
דניחא ליה דלישתעי בהדיה ואנא דמי לעבדא דמלכא דבעא בעותיה קמיה ולא
בעי מלכא דליעול לתרעי פלטרין וכ"ש דלישתעי בהדיה · אמ' מלכא הבו ליה בעותיה
בבהילו ולא ליעול הכא · כך ר' אליעזר איהו רחימא דמלכא ואנא עבדא ובעי מלכא
לאשתעי בהדיה כל יומא ולא יתפריש מניה ואנא לא בעי מלכא דא יעול תרעי
פלטרין · נח דעתיה דר' אליעזר · א"ל עקיבא תא ואימא לך מלתא דאתחזיא לי
בחלמא הא כתיב ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה
ואל תפגע בי · ת"ח תריסר טורי אפרסמונא דכיא עאל ההוא דלבוש חושנא ואפודא
ובעא מן קב"ה לחייס על עלמא ועד האידנא תלי איהו · אי הכי אמאי חלש דעתיה
דרבי אליעזר · משום בני נשא דלא ידעין בהאי · אמר רבי אליעזר תמני סרי טורי
אפרסמונא דכיא עאלין עאלין בשמתהון דצדיקיא וארבעין ותשעה ריחין סלקין

בכל

שבל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן די לקבל דא אתיהיבת אוריתא כמ"ש פנים
טמא וכמ"ש פנים טהור · מ"ט אתוון בשמהן דשבטין נ"ט יומין לקבלא אוריתא מ"ט
יומין קדישין עלאין יתבין קיימין למיטל רשותא בכל יומא מאבכין זהירין דגליפאן
בההוא חושבא וההוא דלביש חושבא ויתיב בכרסייא קדישא יקירא דארבע שמכין
קיימין מסתכלין בחושבא על מחריה עאלין ועל מחריה נפקין זקפן עינין ומסתכלין
לעילא תמאן כוכא דלהיט בשית מאה ועשרין עיבר ושמא קדישא עלאה גליף עלוי
מזדעזען ומתחלחלן קטירי בסטרוי דימינא קדיש׳ דשמאלא כטיל כידוי שמכי שמיא
וגלי לון הקב"ה ונגולו כספר השמים · א"ל רבי עקיבא מהו דכתיב אל גנת אגוז ירדתי
א"ל תא חזי ההוא גנתא דנפקא מעדן ודא היא שכינתא אגוז דא היא רתיכא קדישא
דאינון ארבע רישין דנהרין דמתפרשן מן גנתא כהאי אגוזא דאינון ארבע רישין
לגו · ומאי דאמר ירדתי כד"א ירד פלוני למרכבה · א"ל רבי עקיבא אי הכי הוה ליה
למימר לאגוז ירדתי מהו אל גנת אגוז ירדתי א"ל משום דהיא שבחא דאגוזא מה
אגוזא טמירא וסתימא מכל סטרוי כך רתיכא דנפקא מגנתא סתימא מכל סטרוי ·
מה אינון ארבע קריסין די באגוזא מתחברן בהאי גיסא ומתפרשן מהאי גיסא כך
רתיכא מתחברן באחדותא בחדוותא בשלימותא בשלימו ומתפרש כל חד בעובדוי
על מה דאתמני הה"ד הוא הסובב את כל ארץ החוילה · הוא ההולך קדמת אשור וכן
כלם · אמר רבי עקיבא האי לבלובא דהיא בקליפוי דאגוזא למאי רמיזא · א"ל אע"ג
דאוריתא לא גלי ליה בהאי גלי · תא חזי מנהון מרירן ומנהון מתיקן ורמיזא אית לון
אית מארי דדינא קשיא ואית מארי דשירותא אבל כל רמיזא דגלי באוריתא חזינן
דדינא הוי והכי הוא לירמיהו אחזו ליה בדינא דכתיב מקל שוקד אני רואה · מאי
שקד שקדים ממש · וכן בבליעת קרח ויגמול שקדים ומן תיבתא ממש אשתמע דהוא
דינא קשיא דכתיב וישקוד יי׳ על הרעה וכן שוקד אני על דברי וכן כלם · א"ל רבי
עקיבא משמע כל מה דעבד קב"ה למילף מניה חכמתא סגיאה דכתיב כל פעל יי׳
למענהו · רבי אלעזר אמר מהכא דכתיב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב
מאד · מהו מאד למילף מניה חכמתא עלאה · א"ר יהודה מאי דכתי׳ גם את זה לעמת
זה עשה האלהים כגוונא דרקיעא עבד קב"ה בארעא וכלהו רמיזא למה דלעילא דכד
הוה חמי רבי אבא חד אילנא דאביה אתעביד ועפא דפרח הוה בכי ואמר אי הוו
בני נשא ידעי למאי רמיזאן הוו מבזען תותביהון עד טבוריהון למאי דאתנשי
חכמה מנהון כ"ש בשאר מה דעבד קב"ה בארעא כדאמ׳ רבי יוסי שכין אינון דאתחזי
מנהון חכמתא כגון חרובא דקל פסתוקא וכדומה לון כלהו בחד רכיבא אתרכבו כל
אינון דעבדין פירין בר תפוחין רזא חדא אינון בר שבילין דאתפרשן כל אינון
דלא עבדין פירין ואינון רברבין בר מערבין דנחלא דאית להו רזא בלחודוי כגוונא
דלעילא מחד יניקא יניקו וכל חד מאינון דאינהו זוטרי בר מאזובא מאימא חדא
אתילידו כל עשבין דארעא דאתמני עליהון רברבין תקיפין בשמיא כל חד וחד רזא
בלחודוי כגוונא דלעילא ובגין כך כתיב שדך לא תזרע כלאים דכל חד וחד עאל
בלחודוי ונפיק בלחודוי הה"ד הידעת חקות שמים אם תשים משטרו בארץ וכתיב

לכלם

לכלא בשר ויקרא ומה בכל מה דבעלמא רזא בלחודוי ולא בעא קב״ה לגלאה לון
ולארבבא לון ויקראן בשמהן · בני יעקב דאינון שבטין קדישין דאינון קיומא דעלמא
על אמ׳ כמה וכמה הה״ד ושה שמות בני ישרא׳ · ר׳ יוסי בר׳ יהודה אמ׳ אלו נאמר אלה
שמות משמע דהכי הוא השתא דכתיב ואלה שמות משמע דעל הראשונים מוסיף מה
הראשונים בני יעקב אף כאן בני יעקב · אמר ר׳ יהודה הו׳ בשעתא דאמר קב״ה
אנכי ארד עמך מצרימה ס״ד דשכינתא תיחות עמיה בההיא שעתא · א״ל והא כתיב
אנכי ארד עמך מצרימה עמך ממש · אלא בשעתא דהות ירידה לבנוי נחתת שכינת׳
הה״ד אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה כל זמנא דיהוו לך עליה כביכול
עליה אית לי ובשעתא דיהוו לך ירידה כביכול אנכי ארד עמך ועד דמית יוסף וכל
אחוי ושות לון ירידה קמת שכינתא ונחתת עמהון כמה דנחתו אלין כך נחתו אלין
אמר ר׳ יהודה מה כתיב לעיל מניה וימת יוסף בן מאה ועשר שני׳ וגו׳ בההיא שעתא
נחתו בני ישראל בגלותא ושכינתא ומלאכי עלאי נחתו עמהון הה״ד ואלה שמות בני
ישראל דאינון אתוספו על קדמאי למיחת לגלותא · אמ׳ ליה אי הכי יעקב הוה מית
או לא · אמ׳ ליה מית · אמ׳ ליה ומהו דכתי׳ הבאים מצרימה את יעקב אי בחיי אומא
את יעקב ואי בתר דמית אפיק מתמן את יעקב · א״ל ת״ח לא אמר קרא היורדים
מצרימה את יעקב דעד כען לא הות ירידה ליעקב אלא הבאים אוליפנא דאתו
עמיה דיעקב ואזלו להון · עד דנחתו אלין בגלותא נחתו אילין עמהון הה״ד ואלה
שמות וגו׳ רבי דוסתאי אמר בכל יומא ויומא הוו אתיין ואזלין לון הה״ד הבאים
מצרימה ולא כתיב אשר באו והיינו דכתיב הבאים מצרים בקדמיתא את יעקב ·
ולבתר כד הות לון ירידה איש וביתו באו · ות״ח בני יעקב כלהו הוו מייתין בההוא
זמנא ונחתו אלין ואלין · ר׳ יוסי ור׳ אלעזר אמרו האי פרשתא מלין עלאין אית בה
דתנן בשעתא דנחתו אלין רתיכין ומשריתין קדישין דיוקניהון דשבטין דגליפן
לעילא כלהו עאלו לאידר עמהון הה״ד איש וביתו באו וכתי׳ ראובן שמעון לוי ·

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו׳ · אתחזר פרשתא
דא למה דאמר רבי יוסי ברבי יהודה וכלא הוה · ותא חזי ר׳ אלעזר
בן ערך כד הוה מטי להאי פסוק הוה בכי דתניא א״ר אלעזר בן ערך בשעת׳ שנכנסו
ישרא׳ בגלותא אתכנסו כלהו נשמתהון דשבטין למערתא דכפלתא צווחו ואמרו סבא
סבא כאבא דרבין לאו בלאות׳ דעלמא דין בניך כלהו משתעבדין בקשיו עם אחרן
עבדין בהו נוקמין דעלמא · בההיא שעתא אתער רוחיה דההוא סבא רעותא שאיל
ונחית קרא קב״ה לכל רתיכוי ומשריתיה ומלכיהון בראשיהון ונחתו כלהו עם יעקב
ועם שבטוהי שבטין נחתו חיין עם אבוהון ושבטין נחתו מתים עם אבוהון הה״ד ואלה
שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו׳ · וכתיב ראובן שמעון לוי וגו׳ · ותא חזי מתים
הוו ונחתו וכתיב ויוסף היה במצרים · אמר רבי אבא בהאי אתקרי כרחם אב על
בנים · ר׳ יהודה בר שלום הוה אזיל בארחא ורבי אבא הוה עמיה עאלו לחד אתרא
ובתו תמן · אכלו כד בעו למשכב שוו רישיהון בההוא תלא דארעא דהוה חד קברא
עד לא דמיכו קרא חד קלא מן קברא אמר ורעא לארעא אולא תריסר שנין הוה

דלא אתעריית בר האידנא דפרצופא דברי תמינא הכא · אמר רבי יהודה מאן את
אמר ליה יודאי הכא ואנא יתיב כוופא דהכא לא בעינא למיעל בגין ההוא נערא
דברי דנכביה ההוא ע״ע כד איהו הוה זעירא ואלקי ליה כל יומא ונערא דוליה
דחילי למיעל בדוכתאי ובהאי אתרא לא אתעריית בר האידנא · א״ל ואתון ידעין
בנערא דחיי · א״ל שרי קברא אי לאו בעותא דילן על חיי לא יתקיימון פלגות יומא
והאידנא אתערית הכא דהוו אמרין לי כל יומא דלעגלא ייתי ברי הכא ולא ידענא
אי בחיי אי במותא · א״ר יהודה מאי עבידתייכו בההוא עלמא · אתרגיש קברא
ואמר אזילו קומו דהאידנא ילקון לברי תווהו וערקו מתמן כפלגות מיל · יתבו עד
דנהיר צפרא · קמו למיזל אמו חד בר נש דהו׳ רהיט וערק והוה שתית דמא אכתפוי
אחדו ביה נסא להו עובדא אמרו ליה מה שמך א״ל לאמא בר לואי אמרו ומה בר
לואי בר לאמא הוה ההוא מיתא ומסתפינא לא שתינויי יתיר בהדיה לא אהדרו · אמר
רבי אבא האי דאמרו דצלותהון דמתייא מגינן על חיי מנלן דכתי׳ ויעלו בנגב ויבא
עד חברון · א״ר יהודה ת״ח תרין כדרין כדר קב״ה ליעקב חד דייחות עמו׳ למדר עמיה
בגלותא וחד דיסקיניה מקבריה למחמי חדוותא דסייעתא קדישא דדיירי עם בנוהי
הה״ד אנכי ארד עמך מצרימה · אנכי ארד עמך בגלותא ואנכי אעלך גם עלה כד״א
והעלתי אתכם מקברותיכם עמי וכתיב שמה עלו שבטים וגו׳ · ד״א

ויקם מלך חדש על מצרים וגו׳ · אמר ר׳ שמעון בההוא יומא אתיהב רשותא
על כל שאר עמין דתגרא עד דלא מיתיוסף לא אתיהיב שלטנו לשלטנא
דמצרים על ישראל כיון דמית יוסף כדין ויקם מלך חדש על מצרים : ויק׳ כמאן דהוה
מאיך וקם · ויקם מלך חדש וכו׳ ר׳ יצחק פתח עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו ·
עד שהמלך דא קב״ה הה״ד כה אמר יי׳ מלך ישראל · וכתיב ויהי בישורון מלך · במסבו
בין כנפי הכרובי׳ נרדי נתן ריחו דגרמו לאסתלקא מביניהון ד״א עד שהמלך במסבו
בעוד דקב״ה הוה יהיב אוריתא לישראל דכתיב ויהי שם עם יי׳ ארבעים יום וארבעי׳
לילה לחם לא אכל וגו׳ בעוד דהוה כתיב אוריתא לישראל שבקו ריחיהון טב ואמרו
אלה אלהיך ישראל : ד״א עד שהמלך במסבו בעוד דהוה קב״ה נחית על טורא
דסיני למיהב אוריתא לישראל נרדי נתן ריחו דכתיב נעשה ונשמע · ר׳ תנחום אמר
כל אומה ואומה אית ליה שר לעילא וכד קב״ה יהיב שלטנותא לדין אנחית לדין וכד
יהיב שלטנותא לההוא שר לית ליה שלטנותא אלא על ישראל הה״ד היו צריה לראש ·
ר׳ יצחק אמר ישראל איכון לקביל כל שאר אומין דעלמא מה שאר עמין איכון שבעים
אוף ישראל איכון שבעין הה״ד כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים · ומאן
דשליט על ישראל כאלו שליט על כל עלמא · ר׳ אבא אמר מהכא ובני ישרא׳ פרו וישרצו
וגו׳ הא שבעה וכל דרגא לעשרה הא שבעים מה כתיב בתריה ויקם מלך חדש על
מצרים · א״ר אבא אמאי אשתעבידו ישראל בכל אומין בגין דישתאר מנהון בעלמא
דאינון לקביל כל עלמא וכתיב ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד ומה הוא חד אוף
ישרא׳ חד דכתיב גוי אחד בארץ מה שמיה חד ונתפרש בע׳ אוף ישראל חד ונתפרש
בשבעין רבי יהודה פתח תחת שלש רגזה ארץ וגו׳ תחת עבד כי ימלוך דתניא
לית

לית לך אומה מכיכא וקלילא קמי קב"ה כותייהו דמצראי ויהב לון קב"ה שלטנותא
בגינייהו דישראל · ושפחה כי תירש גבירתה דא הגר דאולידת לישמעאל וכו' · רבי
יהושע הוה סליק לירושלם והוה אזיל בארחא · חמא חד ערבאה דהוה אזיל בארחא
ובריה עמיה · פגעו ביודאי חד אמר לבריה האי יודאי ניולא דמאיס ביה מריה טול
ליה ורקיק ליה בדיקניה שבעה זמנין דאיהו מזרעא דאבא ידענא דמשעבדן בהו
שבעין עממין אזל בריה ואחיד בדיקניה · א"ר יהושע ראמין גבורתא על עלאין
דיחתון לתתא · עד לא סיים אתבלעו באתריהון · ר' יצחק פתח עד שיפוח היום ונסו
הצללי' וגו' · עד שיפוח היום האי קרא על גלות דישראל אתמ' דאינון ישתעבדון בגלות'
עד דיסתיים ההוא יומא דשלטנותא דאומין דתנן א"ר יצחק אלף שנין הוא שולטנותא
דאומין עלייהו דישראל וליתלך אומה דלא ישעבד בהון ויומא חדא הוא לקבליה דכתי'
והיה יום אחד הוא יודע ליי' וגו' · ד"א עד שיפוח היום קדם דיפוח ההוא יומא דאומין
ונסו הצללי' אינון שולטנין דשלטי עלייהו · אלך לי אל הר המור אמ' קב"ה אלך לי לנערא
האומו' מירושלם דהוא הר המר כמה דכתיב בהר המוריה אשר בירושלם · ואל גבעת
הלבונה דא בי מקדשא די בציון דכתיב ביה יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו' ·
אמר ר' יהודה כל"א לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעי' ממנה כהאי דאחיד בטלית
לנערא טנופא מנה · א"ר יוסי עתיד קב"ה לאתגלייא בירושלם דלתתא ולדכאה יתה
מטנופי עממיא עד דלא תשתלי' ההוא יומא דאומין דא"ר חייא לית שולטנו לאומין
עלייהו דישראל אלא יומא חדא לחוד הה"ד נתנני שוממה כל היום דוה יומא חד לחוד
ולא יתיר · א"ר יוסי אי יתיר ישתעבדון לא על פום גזרת מלכא הוא אלא על דלא בעיין
לאהדר לקבליה וכתיב והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה באחרית הימים וגו'
וכתיב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו':

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל · א"ר שמעון ת"ח דהא על כל פנים
מלאכא שלטונא דממנא על מצראי הוה והכי הוא דרזא
דפרשתא לא אתמר אלא מלך מצרים סתם והיינו ממנא רברבא על מצראי פרעה
מלך מצרים פרעה ממש · אמר ר' שמעון לפיכך כתיב ויאמר כלומר אמרים בלבהון
מלתא דא כל"א כי יי' אמר לו לך קלל את דוד מחשבת הלב בלבד · וכן ויאמר המן
בלבו · וכן ויאמר בלבו הלבן מאה שנה · אוף הכא במאי אמרים מחשבתא בלבהון
דאמרו רב ועצום ממנו · מאי ממנו · ר"ל ממני אינון אמרו בלבייהו דחילא ותוקפא
דילהון רברבא ותקיפא ממנו משולטנא דילהון · ר' יצחק אמר כל אומין דעלמא בר
ישראל משכין תוקפא משריהון וישראל נגדין חיליהון מקב"ה ואינון אתקרון עמא דיי'
ולא עמא דשולטנא · ר' יהודה אמר הכא אתקרון עמו דכתיב ויאמר אל עמו והתם
כתיב ראה ראיתי את עני עמי ממש ישראל אקרון עם יי' ושאר אומין אקרון
עמו דשולטנא דילהון דכתיב כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יי'
אלהינו לעולם ועד · א"ר אבא האי פסוקא הוה ליה למימ' הנה עם ישראל או בני ישראל
רב ועצום ממנו אלא מהו עם בני אלא עם בני ישראל ממש מההוא ישראל דלעילא
דאשיבו דעם בני ישראל הוו ולא עם יי' וכתיב ויקוצו מפני בני ישראל ולא כתי' מפני

עם בני ישראל אלא מפני בני ישראל ממש· ר׳ יוחנן הוה קאים קמיה דר׳ יצחק אמר מה חמא בלק למימר הנה עם יצא ממצרים ולא אמר הנה עם בני ישראל· אלא אמר רבי יצחק בלק מכשף גדול הוה וכן דרך המכשפי׳ לקחת הדבר שאין בו חסרא וכן אין מזכירין לעולם שם אביו של אדם אלא שם אמו דבר שאין בו חסרא דכן דרך השדי׳ למעיינים בההוא מלה דקאמרין להו אי איהו כדיכא מודיעין ליה מלין כדיכין ואי הוא קשוט כל מה דאמרין לזמנא זעירא קושטא הוא כל שכן למעבד עבידתא· רבי אחא אמר בלק ארחא דקלנא נקט הנה עם יצא ממצרים כלומ׳ דלית אנן ידעין ממאן אינון· אמר ר׳ יוחנן מפני מה עאל דרברבין כטירין ועצאה דקב״ה לא כטירין· אמ״ר יצחק לא דמי מסכנא לעתירא מסכנא בעי לכטרא דיליה עתירא לא כטיר וכ״ש דישרא׳ אינון מחלכא דרחים קשוט ודינא ודינא קדמאה עביד בגוברין דביתיה דבעי דאינון להוון כטירן מחטאה יתיר מכלהו הה״ד רק אתכם ידעתי מכל משפחו׳ האדמה וגו׳ ר׳ יוסי נפק לארחא והוה ר׳ אחא בר יעקב אזיל עמיה· עד דהוו אזלי שתיק ר׳ יוסי והרהר במלי דעלמא ור׳ אחא הרהר במלי דאורית׳· עד דהוו אזלי חמא ר׳ יוסי חד חויא דהוה רהיט אבתריה· אמר ר׳ יוסי לר׳ אחא חזית האי חויא דרהיט אבתראי· אמר ליה ר׳ אחא אנא לא חמינא ליה· רהט ר׳ יוסי וחויא אבתריה נפל רבי יוסי ודמא שתית ונחית מחוטמוי שמע דהוו אמרין רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו׳ אמ״ר יוסי ומה על שעתא חדא כך מאן דמתייאש מניה עאכו״· פתח ואמר כי יי׳ א׳ דיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך וגו׳· המוליכך וגו׳ נחש שרף ועקרב וגו׳· נחש שרף למה הכא שא לקחת עונשן מישראל כל זמן שמתפרשין מן עץ החיים דכתיב כי היא חייך ואורך ימיך· תא חזי אמ״ר חייא כתיב חושך שבטו שונא בנו וגו׳· וכתיב אהבתי אתכם אמר יי׳ וכתיב ואת עשו שנאתי מהו שנאתי דכתיב חושך שבטו שונא בנו כלומר שנאתי אותו ועל כן חשכתי שבט מהם כל שכן וכל שכן תלמידי חכמים דלא בעי קב״ה דיתפרשון מעץ החיים אפי׳ רגע׳ חדא·

ויאמר אל עמו· יהב להון עיטא למעבד עמהון בישא· אמ״ר תנחום ידעין הוו מצראי באצטגנינות דלהון שסופן למלקי בנין ישראל ולכך אקדים שולטנא דלהון למעבד עמהון ביש· ר׳ יצחק פגע בההוא טורא וחמא חד בר נש דהוה נאי׳ תחות חד אילן יתיב תמן אדהוה יתיב חמא ארעא דמתחלחלא ואתבר ההוא אילנא ונפל וחמא בקיעין גומין בארעא וארעא סלקא ונחתא אתער ההוא גברא צווח לקבליה דר׳ יצחק ואמ׳ ליה יודאי יודאי בכי וכפיס דהאידנ׳ מקיימין ברקיעא חד רברבא ממנא שלטנא עלאה והוא זמין למעבד עמכון בישסגי והאי רגשא דארעא בגיניכון הוה· דכל זמנא רגשא ארעא כד קם ממנא דיעביד עמכון ביש· תווה ר׳ יצחק ואמר ודאי כתיב תחת שלש רגזה ארץ וכתיב תחת עבד כי ימלוך ממנא דהוה ממנא תחות שלטנא אחרא ומליך ויהבין ליה שלטנ׳ וכ״ש כד שליט בישראל· אמ״ר חמא בר גוריא כד הכא לישראל תחות שלטנותא דאחון יתיב ובעי ובכי הה״ד במסתרים תבכה נפשי· אמר רבי יוסי במסתרים דווקא· ר׳ יהודה עאל לגביה דר׳ אלעזר אשכחיה דהוה יתיב וידיה בפומיה והוה עציב· אמר ליה במאי

קא עביד

קא עסיק מר· אמר ליה כתיב באור פני מלך חיים אי טרכא עציב וכ״ש דגעי ובכי
שמשוני מאי יעבדון הה״ד הן אראלם צעקו חוצה מאי חוצה מריהון בגו ואינון לבר
מריהון בבתי גואי ואינון בבתי בראי· בתי גואי מאן אינון· אמר רבי יצחק
אינון מעשרה כתרי מלכא· מלאכי שלום מר יבכיון· וכי יש מלאכים שאינם של
שלום· אמר ליה אין· ת״ח אית מארי דדינא קשיא ואית מארי דדינא ורחמנותא
ואית מארי דרחמנותא דלית בהו דינא כלל ואלין אתקרון מלאכי שלום· על אכן
דלתתא כתיב אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם וכתיב ונמקו כל צבא השמים
אי הכי כל אינון שלטנין דממנן על שאר עמין כד חמאן למריהון עציב למאי עבדין
פרוכא לבכוהי· אמר ר׳ אליעזר לא עבדי אלא מאי דאתפקדו ורעותא דמריהון עבדין
רבי דוסתאי אמ׳ בשעתא דאתמסרן בנוי דקב״ה לשלטני עממין מתכנפין תריסר בתי
דינין ומשתקעןנו תהומא רבא געי טרבא געין רהוטין ונחתין תרין דמעין לשקועא
דימא רבא הה״ד משפטיך תהום רבא ומתגלגלן עלאין לתתא אתבקען תתאין ונחתין
מאתן וארבעין דרגין הה״ד אריה שאג מי לא יירא· תנא בשעתא דמסר קב״ה לישראל
לשרא דמצראי גזר עלייהו ז׳ גזרות שישעבדו בהון מצראי הה״ד וימררו את חייהם
בעבודה קשה בחמר ובלבנים וגו׳· ולקבליהון ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם:

הבה נתחכמה לו· ר׳ יוסי אמר אין הבה אלא לשון הזמנה למעבד דינא
כד״א הבה נרדה· הבה תמים· א״ר יוחנן הבה לשון הסכמ׳ כלם
והזמנה כמו הבה נבנה לנו עיר· הבו לכם דבר ועצה· הבו ליי׳ בני אלים· ר׳ יצחק
אמר הבה נתחכמה לו כהוי בהסכמת דינא לגביה פן ירבה ורוח הקדש אומרת כן
ירבה וכן יפרוץ· ויקוצו מפני בני ישראל דהוו מתיעקי ממלאכי השרת בהני קוצי
דמתיעקני בהו אינשי· אמר ר׳ יודאי אמר ר׳ יצחק מה הוה מחשבתהון דמצראי
למחמש מישראל פ״יה ורביה ושלטנא דמחנא עליהון דאעיל בלבהון כך· אמר להון
הוו ידעין דזמין ברא חדא למפק מישראל דיתעביד דינא באלהיהון על ידיה·
אמר ר׳ יוחנן בשעה שאמר משה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים הלך דומה שרו
של מצרים ד׳ מאות פרסא אמ׳ ליה קב״ה גזרה נגזרה לפני דכתיב ופקד יי׳ על צבא
המרום במרום וגו׳ באותה שעה נטלה השררה ממנו ונתמנה דומה שר של גיהנם
לידון שם נפשות הרשעי׳ ור׳ יהודה אומר על המתים נתמנה· אמר רבי חנינא כתי׳
ובאלהיהם עשה יי׳ שפטים· וכי באלוה של כסף ושל זהב ושל עץ ושל אבן יש
שפטים· אלא אמר רבי יוסי של כסף ושל זהב נתכים מאליהם ושל עץ
מתרקבין· אמר ר׳ אלעזר אלוה של מצרים שה היה וצוה הקב״ה לעשות בו שפטים
לשרוף אותו באש כד״א פסילי אלהיהם תשרפון באש כדי שיהא ריחו נודף ועוד ראשו
על כרעיו ועל קרבו· ועוד שעצמותיו מושלכים בשוק וזאת היתה למצרים קשה
מכלן הה״ד שפטים· אמר ר׳ יהודה באלהיהם ממש וזהו שר שלהם לקיים ופקד יי׳
על צבא המרום במרום וגו׳· וכל זה היו יודעים החכמים שבהם וכ״ש שר שלהם·
על כן כתיב הבה נתחכמה לו· ר׳ יוחנן אמר הרבה ע״ז היו במצרים ונילום אלוה

שלהם היה וכלל אלהיהם ובכלם עשה יי׳ שפטים· אמר ר׳ אבא הא דר׳ יוחנן
דייקא ופשיטא משום דאלהיהם נלקו׳ בתחלה ואח״כ האומה· וכן כולם נלקה בתחלה
והעצים והאבני׳ הה״ד ויהי ברד בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים שהיו להם אלוה
ממש· ואמר ר׳ יצחק על צבא המרום במרום כתיב וכולם לא היה במרום· אמר ר׳
יוחנן רוב מימיו כדוגמתן במרום· א״ר יצחק שר שלהם נלקה בתחלה ואח״כ שאר
אלהיהם· ר״ש ור׳ יוסי אומרים לקות אומה של מצרים ממש לא היה אלא בים דכתיב
לא נשאר בהם עד אחד וקדם זה נעשה שפטים באלהיהם וע״ד כתיב הבה נתחכמה
לו פן ירבה והיה כי תקראנ׳ ונתנבאו על העתיד כפי מה שאירע להם· ונוסף גם הוא
על שונאינו נבאו על מחנות עליונים שהיו שרויים בתוכם· ובלהם בנו נבאו על מה
דכתיב יי׳ ילחם לכם וגו׳· ועלה מן הארץ כד״א ובני ישראל יוצאים ביד רמה·

וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי· ר׳ אלעזר פתח שיר השירים אשר
לשלמה· תנא כשברא הקב״ה את עולמו עלה בחפץ לפניו וברא את
השמים בימינו והארץ בשמאלו ועלה בחפץ לפניו לנהוג היום והלילה וברא המלאכי׳
הממונים בחסדו ביום· וברא המלאכים הממונים לומר שירה בלילה הה״ד יומם
יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה עמי· אלו מימין ואלו משמאל ואלו מקשיבים שירת היום
שירתם של ישראל קדוש· ר׳ יצחק אמ׳ אותם שאומרי׳ שירה בלילה מקשיבים שירתם של
ישראל ביום הה״ד חברים מקשיבים לקולך· אמ׳ ר׳ שמעון כת אחת כלולה משלש כתו׳
אומרת שירה בלילה הה״ד ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה· א״ר אלעזר עשרה
דברים נבראו ביום ראשון ומהם מדת לילה ומהם מדת יום ועל מדת לילה כתיב
ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כד״א אפו טרף וכתיב טרף ואין מציל· וחק
לנערותיה כד״א חק ומשפט· חקיו ומשפטיו· כי חק לישראל הוא משפט· מכאן
שמ״ה שולטת בלילה· ותנא אלו האומרים שירה בלילה אלו הם שרים על כל בעלי
שיר· וכשפותחין החיים שירה מוסיפין העליונים כח לדעת ולהכיר ולהשיג
מה שלא השיגו שמים וארץ מוסיפין כח בשאי שירה· אמר ר׳ נחמיה אשרי הזוכה
לדעת באותו שיר דתניא הזוכה באותו שיר ידע בעניני התורה והחכמ׳ ויאזין ויחקור
ויוסיף כח וגבורה במה שהיה ובמה שעתיד להיות· ובזה זכה שלמה לדעת דתני ר׳
שמעון דוד ע״ה ידע בזה ותקן שירים ותושבחות הרבה ורמז בהם העתידות לבא
והוסיף כח וגבורה ברוח הקדש ידע בעניני התורה והחכמה ואזן וחקר והוסיף כח
וגבורה בלשון הקדש ושלמה זכה יותר באותו השיר וידע החכמה ואזן וחקר ותקן
משלים הרבה ועשה ספר מאותו השיר ממש והיינו דכתיב עשיתי לי שרים ושרות
כלומר קניתי לי לדעת שיר מאותן השירים העליוני׳ ואשר תחתם והיינו דכתיב שיר
השירים כלומר שיר של אותם שרים של מעלה שיר שכולל כל ענייני התורה והחכמה
וכח וגבורה במה שהיה ועתיד להיות שיר שהשרים של מעלה משוררים· אמר רבי
אלעזר אלו השרים עמדו עד שנולד לוי ואילך אמרו שיר· כיון שנולד
משה ונמשח אהרן ונתקדשו הלוים נשלם השיר ונשארו השרים על משמרותם· ואמ׳
ר׳ אלעזר באותה שעה שנולד לוי פתחו למעלה ואמרו מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי

אמצאך

אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי׳ כיון שיצאו משבט לוי המשוררים של מטה
ונתקדשו כלם ועמדו על משמרותם ונתקדשו אלה לנוכח אלה חברי׳ כנ״א והעולמות
אחד ומלך אחד שוכן עליהם׳ כא שלמה ועשה ספר מאותו שיר של אותם שרים
ונשתם החכמה כו׳ אמר רבי יהודה למה נקראו השרים של מטה לויים על שנלווים
ונחברים למעלה כאחד והשומע נלוה ונדבק נפשו למעלה. וע״כ אמרה לאה ילוה
אישי אלי׳ רבי תנחום אמר שבכל נלוה זרע לוי עם השכינה במשה ואהרן ומרים
ובכל זרעו אחריו והם הנלוים אל יי׳ לשרתו׳ תא חזי בשעה שעמדו המשוררים
למעלה לא עמדו על משמרתם עד שנולדו שלשה האחים משה אהרן ומרים׳ תינח
משה ואהרן׳ מרים למה׳ אמר רבי יוסי הה״ד ושרות כד״א ותען להם מרים׳
תאנא באותה שעה שנולד לוי נטלו הקב״ה ובחרו מכל אחיו והושיבו בארץ והוליד
לקהת וקהת הוליד לעמרם והוא הוליד לאהרן ומרים ונתפרש מאשתו והחזירה
באותה שעה היו המשוררים של מעלה עומדים ומשוררים נגד כסא הקב״ה ונשתכך
השיר עד שנטה קו ימינו והושיט לעמרם׳ מ״ט נקרא עמרם שיצא ממנו עם רם
על כל רמים ולא נזכר שמו׳ מ״ט לא נזכר שמו׳ ר׳ יהודה אמר בשם ר׳ אבהו מפני
שבצנעא הלך ובצנעא חזר לאשתו כדי שלא יכירו בו הה״ד וילך איש ולא נאמר וילך
עמרם בפרהסיא׳ ויקח את בת לוי אף היא בצנעא חזרה ולא נזכרה שמה׳

וילך איש׳ רבי אבהו אמר וילך איש זה גבריאל דכתיב והאיש גבריאל
שהלך הוא והחזירה לעמרם׳ רבי יהודה אמר עמרם ממש היה ולא
נזכר שמו מפני שהליכה זו לא היתה ממנו להזדווג לאשתו אלא מלמעלה׳ ר׳ יצחק
אמר באהרן ובמרים לא נאמר זווג אבותם בתורה ובמשה כתיב ויקח את בת לוי
להורות שהשכינה נקראת על שם לוי ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה עד שנטל
חלק בשכינה והוליד למשה הה״ד ויקח את בת לוי ולפיכך כתיב ותרא אותו כי טוב
הוא׳ ר׳ אלעזר אמר זכה עמרם שיצא ממנו בן שזכה לקול גדול דכתיב והאלהים
יעננו בקול׳ ועמרם זכה לבת קול דכתיב ויקח את בת לוי כלומר בת קול ולפיכך
כתיב וילך כלומ׳ שהלך למדרגה זו׳ תאנא כשנולד משה ייחד הקב״ה שמו עליו דכתי׳
ותרא אותו כי טוב הוא׳ וכתיב טוב יי׳ לכל׳ וכתיב טעמו וראו כי טוב יי׳׳

ויהי בימים הרבים ההם׳ ר׳ יהושע דסכנין אמר ויהי בימים הרבים ההם
סוף גלותם היה שהיו ישראל משועבדים בכל עבודה׳ בימים הרבים
ההם שהיו רבים לישראל במצרים וכיון שנשתלם קץ גלותם מה כתיב וימת מלך מצרי׳
מ״ט שהורד שר מצרי׳ ממעלתו ונפל מגאותו׳ וכיון שנפל מלך מצרי׳ שהוא שר שלהם
זכר הקב״ה לישראל ושמע תפלתם׳ אמר ר׳ יהודה בא וראה שכך הוא שכל זמן
שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל לא נשמע צעקתם של ישראל כיון שנפל השר
שלהם כתיב וימת מלך מצרים ומיד ויאנחו בני ישרא׳ מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם
אל האלהים שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם׳ אמר ר׳ אלעזר בא וראה רחמנותו
של הקב״ה כשהוא מרחם על ישראל כופה למ״ה ומורידה ומרחם עליהם והיינו דתנן
שהקב״ה מוריד שתי דמעות לים הגדול׳ מאן אינון שתי דמעות׳ אמר ר׳ יוסי לאו

מלה ברירא היא דהא א״ל לאוכא טמיא דהוה כדיב ומליה כדיבן · אמר ר׳ אלעזר לאו
בתר אוכא טמיא אזלינן דברירא דמלה הוא דתנן בעשרה כתרי מלכא אית תרין
דמעין והן שתי מדות דין שהדין בא משתיהן כד״א שתים הנה קוראותיך · וכשהקב״ה
זוכר את בניו הוא מוריד אותם לים הגדול שהוא ים החכמה להמתיקן והופך מדת
הדין למדת רחמים ומרחם עלייהו · אמר ר׳ יהודה שתי דמעות שאמרנו כאן הדמעות
מהם בא הדין · אמר ר׳ יהודה כתיב והנה מצרים נוסע אחריהם · ואמר רבי יוסי
זה שר של מצרים הוא ואת אמרת וימת מלך מצרים זה שר של מצרים · אמר ר׳ יצחק
האי מלה קא מבייע להוא דלעילא כתיב הכא והנה מצרים · וכתיב התם מלך מצרי׳
מלמד דעכשיו לא היה מלך דהורידוהו מגדלתו ולפיכך כתיב והנה מצרי׳ ולא כתיב
מלך מצרים · ומה דאמר וימת כד״א כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך ·
אמר רבי יצחק אמר רבי יהושע בא וראה כל מלכי מצרים פרעה שמם וכאן לא
כאמר אלא מלך מצרים סתם ובמקומו פרעה והוא פרעה ממש · ת״א בעוד דאית
שלטנותא דלעילא אית שלטנותא בעמא דלתתא אתעדי שלטנותא דלעילא אתעדי
שלטנותא דלתתא · אמר רבי יוסי כתיב הנה יום בא ליי׳ וגו׳ · והיה יום אחד הוא
יודע ליי׳ וגו׳ וכי שאר יומין לאו איכון דיליה · אלא אמר רבי אבא מלמד שאר
הימים כתנים לשריב ואותו יום איכו של השרים אלא של הקב״ה כדי לעשות דין בעמ״ו
מפני שבאותו יום יפלו כל השרים ממעלתם · וע״ד כתיב ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא
שאותו יום לא יהיה מעלה לשרים · אמ׳ ר׳ אבא כשהקב״ה עושה דין בשרים של מעלה
מה כתיב כי רותה בשמים חרבי · וכי חרב ליי׳ · שא אמ׳ ר׳ יצחק חרב כתיב חרב ליי׳
מלאה דם וכתיב וחרבו את כל בשר · א״ר אבא החרב הזה הוא הדין שעושה דכתיב
וירא דוד את מלאך יי׳ עומד בין השמי׳ ובין הארץ וחרבו שלופה בידו · וכי חרב שלופ׳
היתה ביד המלאך · אלא שהיתה הרשות נתונה בידו לעשות דין · אמר ריב״ל אמר לי
מלאך המות אילאו דחייסנ׳ ליקרא דברייתא פרענא להו בית השחיטה כבהמה · אמ׳
ר׳ אבא כלא משום דאתיהיב רשותא בידיה למעבד גמר דינא הה״ד וחרבו שלופה
בידו הרשות נתונה בידו לעשות דין · אי הכי מאי וישב חרבו אל נדנה אמר ר׳ אבא
שנחזור הדין לבעל הדין והרשות למי שהרשות שלו : ויאנחו בני ישראל ויאנחו לא
כתיב אלא ויאנחו כלומר נתאוו לו למעלה (ס״א כלומר נאנחו למטה) שהאנחה היתה
בשבילם למעלה · ר׳ ברכיה אמר בני ישראל דלעילא הוו ומאן איכון בני ישרא׳ איכון
דאתקרון בני פולחנא כלומר אותם שהם מן העבודה של מעלה · ותעל שועתם אל
האלדים שעד אותה שעה לא עלתה שועתם לפניו · אמר ר׳ יצחק תלת עניני הכא
אנחה · שועה · צעקה · וכל חד מתפרשא מאחרא · אנחה כתיב ויאנחו בני
ישראל · צעקה דכתיב ויצעקו · שועה דכתיב ותעל שועתם וכל חד בלחודוי
מתפרשא וכלהו עבדו ישראל · אמר ר׳ יהודה צעקה ושועה עבדו · אנחה לא עבדו
משמע מדכתי׳ ויאנחו מלמעלה היתה האנחה בשבילם צעקה ושועה במאי אתפרשן
אמר רבי יצחק אין לך שועה אלא בתפלה שנאמר שמעה תפלתי יי׳ ושועתי האזינה ·
אליך יי׳ שועתי · שועתי אליך ותרפאני · צעקה שצועק ואינו אומר כלום · אמר ר׳

יהודה

העולם שילכך גדולה צעקה מכלן שצעקה היא בלב הה״ד צעק לבם אל יי׳ · צעקה
וזעקה דבר אחד הוא וזה קרובה להקב״ה יותר מתפלה ובכיה דכתי׳ והיה כי יצעק
אלי שמוע אשמע צעקתו · אמר ר׳ ברכיה בשעה שאמר הקב״ה לשמואל נחמתי כי
המלכתי את שאול למלך מה כתיב ויחר לשמואל ויזעק אל יי׳ כל הלילה הניח הכל
ולקח צעקה משום דהיא קרובה לקב״ה יותיר מכלהו הה״ד ועתה הנה צעקת בני ישרא׳
באה אלי · ת״ר האי מאן דצלי ובכי וצעיק עד לא יכיל למרחש בשפוותיה האי צלותא
שלימתא דהיא בלבא ולעולם לא הדרא ריקניא · אמר רבי יהודה גדולה צעקה
שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו · רבי יצחק אמר גדולה צעקה שמועלת על מדת
הדין של מעלה · ר׳ יוסי אמ׳ גדולה צעקה שמועלת בעה״ז ובעה״ב · בשביל צעקה נוחל
העה״ז והעה״ב דכתיב ויצעקו אל יי׳ בצר להם ממצוקותיהם יצילם ·

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין · ר״ש פתח דודי לי ואני
לו הרועה בשושנים · אר״ש אוי להם לבריות שאינם משגיחים
ואינם יודעים בשעה שעלה במחשבה לפני הקב״ה לברא עולמו כל העולמות עלו
במחשבה אחת ובמחשבה זו נבראו כלם הה״ד כלם בחכמה עשית ובמחשבה זו שהיא
החכמה נברא העולם הזה והעולם של מעלה · נטה ימינו וברא העולם של מעלה ·
נטה שמאלו וברא העולם הזה הה״ד אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני
אליהם יעמדו יחדו וכלם ברגע אחת ובשעה אחת נבראו ועשה העולם הזה כנגד
העולם של מעלה וכל מה שיש למעלה כדוגמתו למטה · וכל מה שיש למטה כדוגמתו
בים והכל אחד · ברא בעליונים המלאכים · ברא בעולם הזה בני אדם · ברא בים
לויתן · כד״א לחבר את האהל להיות אחד · כתיב באדם כי בצלם אלהי׳ עשה את האדם
וכתי׳ ותחסרהו מעט מאלהים · אי בני נשא יקירין כל האי בעובדוי ואינון מתאבדין
מטפה דבירא כמה אתיין לשאבא מניה ובחר בעליוני׳ ובחר בישרא׳ לעליוני׳ לא קרא
בנים לתחתוני׳ קרא בני׳ הה״ד בנים אתם ליי׳ אלהיכם · הוא קרא להם בנים והם קראו
לו אב דכתיב כי אתה אבינו וכתיב דודי לי ואני לו · הוא בחר בי ואני בחרתי בו ·
הרועה בשושנים הוא רועה בשושני׳ אע״פ שהקוצים סביב להם ואין אחר יכול לרעות
בשושנים כמותו · ד״א הרועה בשושנים מה שושן זה הוא אדום ומימיו לבן כך הקב״ה
מנהיג עולמו ממ״ה לר״ר · וכתיב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו · ר׳ אבא הוה
אזיל בארחא והוה עמיה רבי יצחק · אדהוו אזלי פגע באינון ורדי׳ נטל חד רבי אבא
בידוי והוה אזיל · פגע בהו ר׳ יוסי אמר ודאי שכינתא הכא ואבא חמינא בידוי דר׳
אבא למילף חכמתא סגיאה דהא ידענא דר׳ אבא לא נטל האי אלא לאחזאה חכמתא ·
אמר ר׳ אבא תיב ברי תיב · יתבו · ארח ר׳ אבא בההוא ורדא אמר ודאי אין העולם
מתקיים אלא על הריח דהא חזינא דלית נפשא מתקיימא אלא על ריחא ובג״ד הדס
במוצאי שבת · פתח ואמר דודי לי ואני לו הרועה בשושנים · מי גרם לי שאני לדודי
ודודי לי מפני שהוא מנהיג עולמו בשושנים · מה שושן יש בו ריח והוא אדום ומתקין
אותו והוא מתהפך ללבן ולעולם ריחו לא זז כך הקב״ה מנהיג עולמו בדרך זה שאלמלא
כן לא יתקיים האדם חוטא · והחטא נקרא אדום כד״א אם יהיו חטאיכם כשני׳ כשלג

ילכיכו · מקריב קרבנו לאש שהוא אדום · זורק דם סביב למזבח שהוא אדום מדת
הדין אדום מוניקין הריח ועולה העשן כלו ללבן ואז האדום נהפך ללבן נהפך מדת
הדין למדת רחמים · ותא חזי כל מ״ה אין צריך הריח שלו אלא מצד אדם והיינו
דא״ר יהודה מ״ד ויתגודדו כמשפט׳ וגו׳ עד שפוך דם עליהם לא היו יודעי׳ שלא ישינו
מ״מ כרצונם זולתי באודם · א״ר יצחק ועוד אודם ולבן נקרב לעולם והריח עולה
משתיהן · מה השושן אדום ולבן כך ריח הקרבן מאדום ולבן · בא וראה מריח הקטר׳
שהסמנים מהם אדומים ומהם לבנים כגון הלבונה שהוא לבן מר דרור אדו׳ והריח
עולה מאדום ולבן וע״כ מנהיג עולמו בשושני׳ שהוא אדום ולבן וכתיב להקריב לי חלב
ודם כנגד זה אדם מקריב חלבו ודמו ומתכפר לו זה אדום וזה לבן מה השושן שהוא
אדום והוא לבן אין מונקין אותו לחזור כלו לבן שלא באש כך הקרבן אין מונקין אותו
לחזור כלו לבן אלא באש עכשיו מי שיושב בתעניתו ומקריב חלבו ודמו איכו נכמק
לחזור כלו לבן אלא באש דא״ר יהודה מתוך תעניתו של אדם מחלישין אבריו וגובר
עליו האש ובאותה שעה צריך להקריב חלבו ודמו באותו האש והוא הנקרא מזבח
כפרה והיינו דא״ר אלעזר כד הוה יתיב בתעניתא הוה מצלי ואמר גלוי וידוע לפניך
יי׳ אלהי ואלהי אבותי שהקרבתי לפניך חלבי ודמי והרתחתי אותם בחמימות חולשת
גופי יהי ר״מ שיהא הריח העולה מפי בשעה זו כריח העולה והקרבן באש המזבח
ותרצני · נמצא באדם שהוא מקריב בתעניתו החלב והדם והאש והריח שעולה
הוא מזבח כפרה ולפיכך תקנו התפלה במקום הקרבן ובלבד שיתכוון למה דאמרן ·
א״ר יצחק מכאן ולהלאה כתיב כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר · א״ר יוסי
כשהיה בית המקדש קיים אדם מקריב קרבנו בענין זה ומתכפר לו עכשיו תפלתו של
אדם מכפר לו במקום הקרבן כי האי גוונא · ד״א דודי לי ואני לו הרועה בשושנים ·
מה השושנים קוצין מצויין בתוכם אף הקב״ה מנהיג עולמו בצדיקים ורשעים · מה
השושנים אלמלא הקוצים אין השושנים מתקיימין כך אלמלא הרשעים אין הצדיקים
נכרים דא״ר יהודה במה הצדיקים נכרים מתוך שיש רשעים דאלמלא רשעים אין
הצדיקים נכרים · ד״א הרועה בשושנים המנהיג עולמו בשש שנים ושביעית שבת
ליי׳ · ד״א בשושנים באותם ששונים בתורה ·

ומשה היה רועה את צאן יתרו חתנו כהן מדין ר׳ חייא פתח ואמר
מזמור לדוד יי׳ רועי לא אחסר · כלומר יי׳ רועי יי׳ הרועה שלי
מה הרועה מנהיג את הצאן ומוליכם למרעה טוב למרעה שמן במקו׳ נחלי מים מיישר
הליכתן בצדק ובמשפט אף הקב״ה כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני
נפשי ישובב · אמר ר׳ יוסי דרך הרועים לנהוג בצדק את צאנו להרחיקם מן הגזל
להכניסם במישור והשבט בידו שלא יטו ימין ושמאל כך הקב״ה הוא רועה את ישראל
להנהיגם במישור ובכל עת השבט בידו שלא יטו ימין ושמאל · ד״א ומשה היה רועה
א״ר יוסי תדע לך שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו הוא מוכן לקבל עול מלכות
שמי׳ אם הרועה שוטה עליו נקרא תקוה לכסיל ממנו · א״ר יהודה משה חכם היה ונבו׳
לנהוג את צאנו · באורחא מדוד שנאמר והוא רועה את הצאן במדבר ללמדך שדוד

חכם

חכם גדול שיה והיה רועה צאנו כדין וכשורה לפיכך עשהו הקב״ה מלך על כל ישראל ולמה צאן ולא בקר א״ר יהודה ישראל נקראים צאן שנאמר ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם וכתיב כצאן קדשים כצאן ירושלם · מה הצאן כשיקרבו על המזבח בשבילו זוכה לחיי העולם הבא כך המנהיג לישראל כדין וכשורה בשבילם זוכה לחיי העולם הבא · ועוד הרועה את הצאן כשהצאן יולדות הרועה נוטל אותם טלאים בחיקו כדי שלא ילאו ויגעו ומוליכם אחרי אמותם ומרחם עליהם כך המנהיג לישראל צריך להנהיגם ברחמים ולא באכזריות · וכן אמר משה כי תאמר אלי שאהו בחיקך וגו׳ · מה הרועה את הצאן בשהוא רועה טוב מציל את הצאן מן הזאבים ומן האריות כך המנהיג לישר׳ אם הוא טוב מצילן מן האומות עו״ז ומדין שלמטה ומדין של מעלה ומדריכן לחיי העולם הבא · כך משה רועה צאן היה וראה הקב״ה שכדאי הוא לרעו׳ את ישר׳ כאותו הדין ממש שהיה רועה את הצאן לכשבים כפי הראוי להם והזקנו׳ כפי הראוי להן · ולפיכך כתיב ומשה היה רועה את צאן יתרו חתנו ולא שלו · אמר ר׳ יוסי וכי מי שנתן לו את צפורה בתו למשה לא נתן לו צאן ובקר והלא יתרו עשיר היה אלא משה לא היה רוצה את צאנו כדי שלא יאמרו בשביל שהיה צאנו עמו היה רועה אותן בטוב ולכן כתיב את צאן יתרו חתנו ולא את שלו · כהן מדין · רבי תנחום אמר אע״ג שהיה עובד עו״ז בשביל שעשה עמו חסד היה רועה צאנו כדין וכשורה במרעה טוב שמן ודשן ·

וינהג את הצאן אחר המדבר ר׳ יוסי אמר משה מיום שנולד לא זזה ממנו רוח הקדש · ראה ברוח הקדש שאותו מדבר היה מוכן לקבל עול מלכות שמי׳ עליו מה עשה הנהיג את הצאן אחר המדבר · ר׳ יצחק אמר אחר המדב׳ עכ״פ ולא במדבר שלא רצה שיכנסו בתוכו אלא להרחיקם אחר המדבר ·

ויבא אל הר האלהים חרבה הוא לבדו א״ר יהודה האי אבנא דמקבלא פרזלא כד חמי לה מחטא מדלגא עלוי · כך משה והר סיני כשבראו זה עם זה דלג עליו הה״ד ויבא אל הר האלהים חרבה · א״ר אבא מוכנים היו מששת ימי בראשית זה עם זה ואותו היום בתרגם ההר למול משה · וכיון שראה נכנס לתוכו ודלג בו עמד ההר מלמד שמתחים היו זה עם זה · א״ר ובאי יודע היה משה שאותו הר האלהים הוא דכתיב ויבא אל הר האלהים דתנן מה ראה משה באותו הר ראה עופות שהיו פורחים ופורשים כנפיהם ולא היו נכנסים בו · ר׳ יצחק אומר ראה העופות פורחים וטסי׳ מטם ונופלי׳ לרגליו של משה מיד הרגיש בענין והעמיד את הצאן אחר המדבר והוא נכנס לבדו ·

וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה · רבי תנחום אומר שעת המנחה היתה שמדת הדין שולטת בו · רבי יוחנן אמר והא כתיב יומם יצוה יי׳ חסדו מדת חסד קאמר ולא מ״ה · ר׳ יצחק אמר משיוצא האור עד שנוטה לרדת נקרא יום והוא מדת חסד משנוטה לרדת נקרא ערב וסוא מ״ה והיינו דכתיב ויקרא אלהים לאור יום · אמר ר׳ יוחנן שעת המנחה הוא מו׳ שעות ולמטה דתניא ר׳ יצחק אומר מ״ד בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם · בין הערבים דהוא שעתא

דדינ׳ תאכלו בשר וכתי׳ הבשר עודנו בין שניהם ואף יי׳ חרה בעם משו׳ דבין הערבי׳
דינא דמלכותא שליט ובבקר תשבעו לחם משום דאקרי חסד ההוא שעתא וכתיב
חסד אל כל היום · וכתיב ויקרא שדים לאור יום דאיהו מנפרא · ר׳ תנחום אומ׳ דא
סומק ודא חוור · סומק בין הערבי׳ דכתיב בין הערבים תאכלו בשר · וחוור בצפרא
דכתי׳ ובבק׳ תשבעו לחם · ר׳ יצחק אמ׳ כתי׳ ושחטו אותו כל קהל עדת ישרא׳ וגו׳ דהוא
שעתא למעבד דינא · ר׳ יהודה אומ׳ ולפיכן משני כבשי׳ ובכל יום הא׳ מתקרב כנגד
מדת החסד ושני כנגד מה״ · וא״ר יהודה מ״ד את הכבש אחד תעש׳ בבקר ולא כתיב
את הכבש הראשון של את הכבש אחד מיוחד כנגד מדת החסד דבכל מקום שני לא
נאמר בו כי טוב · ר׳ תנחום אמ׳ לפיכ׳ יצחק תקן תפלת המנחה שהוא כנגד מה״ · א״ר
יצחק מכאן אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב · כי פנה היום זה מדת החסד · כי
ינטו צללי ע״ב שכבר גבר מה״ · אברהם תקן תפלת שחרית כנגד מדת החסד · ת״ר
בההיא שעתא דעאל משה לטורא דסיני מ״ט אתגלי ליה בשלהובי אשתא דהוא דינא ·
א״ר יעקב כעין שעתא הוה גרים ר׳ יוסי אומר כלא לחד גוונא אשתרשא · כתיב וינחא
על הר השדים תרבה · וכתי׳ ובחרב הקצפתם את יי׳ וכתי׳ וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש
מתוך הסנה שהם עתידי׳ להיות בסנה דכתיב קוצי׳ כסוחים באש יצתו · א״ר
יהודה מכאן למדנו רחמנותו של מקום על הרשעי׳ דכת׳ והנה הסנה בוער באש לעשו׳
בהם דין ברשעי׳ והסנה איננו אכל לעשות בהם כליה · בוער באש עכ״פ רמז לאש של
גיהנם אבל הסנה איננו אכל להיות בהם כליה · ד״א ·

וירא יי׳ אליו בלבת אש מ״ט למשה בלבת אש ולשאר נביאים לא · א״ר יהודה
לאו משה כשאר נביאי׳ דתנן מאן דקרי׳ לאשא ביה אתוקד ומשה קריב
לאשא ולא אתוקד דכתיב ומשה נגש אל הערפל אשר שם השדים · וכתיב וירא מלאך
יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה · ר׳ אבא אמר האי דמשה אות לאסתכלא ביה בחכמתא
עלאה כתיב כי מן המים משיתיהו מאן דאתמשך מן מיא לא דחיל מנורא · דתניא
א״ר יהודה מאתר אתגזר משה דלא אתגזר בר נש אחרא · אמר רבי יוחנן בעשרים
דרגין אשתכלל דכתיב בכל ביתי נאמן הוא ולא נאמן ביתי · זכאה חולקיה דבר נש
דמריה אסהיד כדין עלוי . אמר רב דימי והא כתיב ולא קם נביא עוד בישראל
כמשה ואמר ריב״ל בישראל לא קם אבל באה״ע קם ומנו בלעם · א״ל ודאי שפיר קאמרת
אשתיק · כד אתא רשב״י אתו שאילו קמיה האי מלה פתח ואמר קוטיפא דקרבשי
אתערבא באפרסמונא טבא ח״ו · אלא ודאי כך הוא באה״ע קם ומנו בלעם · משה
עובדוי לעילא ובלעם לתתא משה אשתמש בכתרא קדישא דמלכא עלאה לעילא
ובלעם אשתמש בכתרין תתאין דלא קדישין לתתא ובההוא גוונא ממש כתיב ואת
בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב · ואי סד יתיר זיל שאיל לאתניה · אתא רבי יוסי
ונשק ידוי · אמר הא אתידא דלבאי כפק לבר · דהכא משמע דאית עלאי׳ ותתאין
ימינא ושמאלא רחמי ודינא ישראל ועמ׳ ישראל משתמשין בכתרי׳ עלאין קדישין
עכו״ם בכתרי׳ תתאין דלא קדישין שין דימינא ואלין דשמאלא · ועכ״פ מתפרשין נביאי
עלאי ונביאי תתאי · נביאי דקודשא מנביאי דלאו דקודשא · א״ר יהודה כגוונא דהוה

משה

משה פריש מכל נביאי בנבואה קדישא עלאה כך הוה בלעם פריש מאחר נביאי וחרשי בנבואה דלאו קדישא תתאה· ועכ"פ משה הוה לעילא ובלעם לתתא וכמה דרגין מתפרשן ביניהו· אמר ר' יוחנן א"ר יצחק משה הוה מהרהר ואמר שמא ח"ו ישראל וכלו בהאי עבודה קשה הה"ד וירא בסבלותם לפיכך וירא מלאך יי' אליו בלבת אש וגו' וירא והנה הסנה בוער באש וגו' כלומר משועבדים הם בעבודה קשה אבל והסנה איננו אכל· וכאין אינון ישראל דקב"ה פריש לון מכל עמין וקרא לון בנין דכתיב בנים אתם ליי' אלהיכם·

פרשת וארא

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יי' וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי וגו'· ר' אבא פתח בטחו ביי' עדי עד כי ביה יי' צור עולמים· בטחו ביי' כל בני עלמא בעיין לאתתקפא ביה בקודשא בריך הוא ולמהוי רחצנו דלהון ביה· אי הכי מהו עדי עד· אלא בגין דיהא תקפא דבר נש באתר דאיהו קיומא וקשורא דכלא· ואקרי עד והא אוקמוה כמה דאת אמ' בבקר יאכל עד· והאי עד אתר דאחיד לכל סטרין לסטרא דא ולסטרא דא לאתקיימא ולאתקשרא קשרא די לא תעדי וסאי עד תיאובת' דכלא ביה כלא עד תאות גבעו' עולם מאן אינון גבעו' עולם אלין אינון תרין אמהן נוקבי דאקרון עולם כד"א מן העולם עד העולם· יובל ושמטה כל חד אקרי עולם ואלין אקרון גבעות עולם· ותיאובתא דילהון בהאי עד קיומא דכל סטרין· מ"ט תיאובתא דיובלא לאעטרא ליה ולנגדא עליה ברכאן ולארקא עליה מבועין מתיקין הה"ד צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו· תיאובתא דשמטה לאתברכא מניה ולאתנהרא מניה ודאי האי עד תאות גבעות עולם איהו בגין כך בטחו ביי' עדי עד דהא מתמן ולעילא אתר טמיר הוא וגניז דלא יכיל לאתדבקא אתר הוא דמניה נפקו ואצטיירו עלמין הה"ד כי ביה יי' צור עולמי'· והוא אתר גניז וסתי' ועל דא בטחו ביי' עדי עד· עד הכא אית רשו לכל בר נש לאסתכלא ביה· מכאן ולהלא' לית ליה רשו לבר נש לאסתכל' ביה דהא איהו גניז מכלא ומאן איהו יה ידוד דמתמן אצטיירו עלמין כלהו ולית מאן דקאים על ההוא אתר· אמר ר' יהודה קרא אוכח עליה דכתי' כי שאל נא לימים ראשוני' וגו' עד הכא אית רשו לבר נש לאסתכלא מכאן ולהלאה לית מאן דיכיל לקיימא עליה· ד"א בטחו ביי' עדי עד כל יומוי דבר נש בעי לאתתקפא ביה בקב"ה דהכי אמר דוד אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לי· ומאן דשוי ביה בהמנותיה ותוקפיה כדקא יאות לא יכלין לאבאשא ליה כל בני עלמא· דכל מאן דשוי תוקפיה בשמא קדישא אתקיים בעלמא מ"ט בגין דעלמא בשמיה קדישא אתקיים הה"ד כי ביה יי'

צור

צור עולמי׳ צייר עלמין דהא בתרין אתוון אתברון עלמין עלמא דין ועלמא דאתי עלמא דא בדינא אתברי ועל דינא קיימא הקב״ה בראשית ברא אלדים מ״ט בגין דיתנהגון בני נשא בדינא ולא יפקון מארחא לבר· ת״ח וידבר אלדים אל משה גזירת דינא דקיימא עליה מה כתיב לעילא וישב משה אל אד׳ באל״ף דל״ת נו״ן יוד״ מאי תוקפא דמשה בשירותא דנבואתיה לא נח רוחיה בהאי את׳ אמר אד׳ למה הרעתה לעם הזה וגו׳ ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך· ומאן סני דיימא כדין אלא משה ידע דהא דרגא אחרא עלאה זמין ליה· אמר ר׳ יצחק בשרותא דאתיהיב ליה ביתא פקיד ליה כבר נש דפקיד ביתיה ואמר כל מאן דבעי כלא דחילו· אוף הכי משה לביתיה קאמר ולא דחיל· וידבר אלדים גזירת דינא· בגין כך ויאמר אליו אני יי׳ דרגא אחרא דרחמי· והכא אתקשר כלא כחדא דינא ורחמי הב״ד ויאמר אליו אני יי׳· אר״ש אי כתיב וידבר אלדים אל משה אני יי׳ הוינא אמר הכי· אלא לא כתיב אלא וידבר אלדים אל משה בקדמיתא ולבתר ויאמר אליו אני יי׳ דמשמע דרגא בתר דרגא· ואמר רבי יוסי משה אלמלא דשוה מאריה דביתא איש האלדים אתענש על מה דאמר אבל בגיני האי לא אתענש· לבר נש דנפל ליה קטטה בדביתהו ואמר לה מלין שראת הוא לאתרעמא כיון דשארת מלה הוה תמן מלכא· בטל מלכא מלה והיא שתקת ופסקת למללא· אמ׳ ליה מלכא וכי לא ידעת דהכא הוא מלכא ומקמי מלילת מלין אלין כב יכול אוף הכי משה וישב משה אל יי׳ ויאמר אד׳ למה הרעתה וגו׳ מיד וידבר אלדי׳ אל משה שארי לאתרעמא מיד בטל מלכא מלה ויאמר אליו אני יי׳ ולא ידעת דהכא הוא מלכא ומקמאי מלילת מלין אלין·

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי· אמאי שני שמא הכא משון דלעילא· משל למלכא דהוה ליה ברתא דלא אתנסיבת והוה ליה רחימא· כד בעי מלכא למללא בההוא רחימא משדר לברתיה למללא עמיה והוה מלכא על ידא דברתיה ממליל עמיה· אתא זמנא דברתיה לאתנסבא ההוא יומא דאתנסיבת אמר מלכא קרון לה לברתי קרוסופיכא מטרוניתא· עד הכא מלילנא בידך למאן דמלילנא מכאן ולהלאה אנא אימא לבעליך והוא יימא למאן דאצטריך· ליומין אמר לה בעלה מלין קמי מלכא עד דהוא שראת למללא בטל מלכא מלה אמ׳ לה ולאו אנא מלכא דעד יומא דא לא מליל אינש עמי אלא על ידא דברתי עד לא אתנסיבת ואנא יהיבנא לך ברתי ומלילנא עמך באתגליא מה דלא עבידנא לאחרא כך וארא אל אברהם וגו׳ באל שדי כד איהי בביתי ולא אתנסיבת ולא מלילו עמי אנפין באנפין כמה דעבידנא לך· ואת בשרותא דמלולך מלילת לברתי קמאי מלין אלין בגיני כך וארא אל אברהם וגו׳ באל שדי ושמי יי׳ לא נודעתי להם למללא עמהון בדרגא דא דעמך מלילנא· ר׳ יוסי פתח לדוד מזמור ליי׳ הארץ ומלואה תבל ויושבי בה הארץ דא ארעא קדישא דישראל דאיהי קיימא לאתשקייא מניה ולאתברכא מניה בקדמיתא ולבתר מניה אשתקי׳ עלמא כלא· תבל ויושבי בה דא שאר ארעאן דשתאן מינה מנא לן דכתיב והוא ישפוט תבל בצדק· כי הוא על ימים יסדה אלין

שבעה עמודים דארעא סמיכא עלייהו ואינון שבעה ימים ויום כנרת שלטא עלייהו
אמר ר' יהודה לא תימא דשלטא עלייהו אלא דאתמליא מכולהו · ועל כנרות יכוננה
מאן אינון כנרות אלא כד"א כשאו כנרות קולם ושאו נהרות דכים אינון נהרות כד"א
ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ובגין כך ועל נהרות יכוננה · ת"ח האי ארץ אקרי
יעקב דאיהו ישראל אמאי לא שליט על דא כמשה דהא כתיב וארא אל אברהם אל
יצחק ואל יעקב באל שדי ולא יתיר · אלא יעקב הא אוקימנא בטל ביתא דלתתא
ואסתליק מביה ביתא דלעילא · ועד ביתא דלתתא אתקין ביתא דלעילא בתריסר
שבטין כשבעין נפשין והא אוקמוה · משה נטל ביתא דלעילא ושבק ביתא דלתתא ·
וע"ד כתיב ביעקב באל שדי · באל שדי מלול עמיה קב"ה ולא יתיר · ושמי יי' לא נודעתי
להם למללא עמהון בדרגא דא דאיהו עלאה ·

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב · אמר ר' חייא תושבחן דאבהן
יעקב הוה דהוא שלימו דכלא בכלהו כתיב אל אברהם אל יצחק ·
וביה אתוסף את חד דכתיב ואל יעקב · אתוסף ביה ו' לאחזאה דאיהו שלימא יתיר
מכלהו · ועם כל דא לא זכה לאשתמשא ביה כמשה · וגם הקימותי את בריתי אתם
לתת להם את ארץ כנען בגין דאתגזרו דכל מאן דאתגזר ירית ארעא דהא לא
ירית ארעא אלא צדיק וכל מאן דאתגזר אקרי צדיק דכתי' ועמך כלם צדיקים לעולם
ירשו ארץ · כל מאן דאתגזר ונטיר האי את קיימא אקרי צדיק · ת"ח מן יוסף דכל
יומוי לא אקרי צדיק עד דנטיר ההוא ברית את קיימא קדישא כיון דנטר ליה אקרי
צדיק יוסף הצדיק · ר' שמעון הוה יתיב יומא חד ורבי אלעזר בריה עמיה אמר רבי
אלעזר האי קרא דכתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגומר · מהו וארא
ואדבר מבעי ליה · א"ל אלעזר ברי רזא עלאה איהו · ת"ח אית גוונין דמתחזיין ·
ואית גוונין דלא מתחזיין ואלין אינון רזא עלאה דמהימנות' ובני נשא לא ידעין ליה
ולא מסתכלין ביה ומתחזיין לא זכה בהו בר נש עד דאתו אבהן וקיימו עלייהו
ועל דא כתיב וארא דחמו אינון גוונין דאתגליין ומאן גוונין דאתגליין אינון דש"שדי
דאינון גוונין בחיזו עלאה ואלין אתחזיין וגוונין דלעילא סתימין דלא אתחזיין לא
קאים איניש עלייהו בר ממשה ועל דא כתי' ושמי יי' לא נודעתי להם לא אתגליתי לון
בגוונין עלאין · ואי תימא דאבהן לא הוו ידעי בהו אלא הוו ידעי מגו אינון דאתגליין
כתי' והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבי' ככוכבים לעולם ועד · והמשכילים
יזהירו · מאן אינון משכילים אלא ההוא חכם דיסתכל מגרמיה מלין דלא יכילו בני
נשא למללא בפומא ואלין אקרון משכילי' יזהירו כזוהר הרקיע · מאן זהר הרקיע דא
הוא רקיעא דמשה דקיימא באמצעיתא והאי זהר סתי' ולא אתגלייא וקיימא על
ההוא רקיעא דאתחזיין ביה גוונין ואינון גוונין אע"ג דאתחזיין ביה לא זהרי כזהרא
דאינון גוונין סתימין · ת"ח ארבע נהורין אינון תלת מנייהו סתימין וחד דאתגלייא ·
נהורא דנהיר נהורא דזהרא ואינון נהורי כזהירו דשמיא בדכיו נהורא דארגוונא
דנטיל כל נהורין · נהורא דלא נהיר ואסתכל לגבי אלין ונטיל לון ואתחזיין אינון
נהורין ביה כעששיתא לקבל שמשא ואלין תלת דקאמרן סתימין וקיימין על האי
דאתגלייא

דאתגלייא ורזא דא עינא׳ בעינא אית גוונין דאתגליין רשימין ביה וכלהו לא מזדהרי בגין דקיימי בנהורא דלא נהיר׳ ואלין איכון כגוונא דאיכון סתימין דקיימי עלייהו׳ ושין איכון דאתחזיין לאכסן למנדע איכון סתימין דמזדהרין מגו אלין דלא מזדהרי ואיכון דמזדהרי ואיכון סתימין אתגליין ליה ליוסף בנהורא רקיעא דיליה׳ ואלין קיימי על איכון גוונין דאתחזיין ביה בעינא׳ ורזא דא סתים עינך ואסחר גלגלך ויתגליין איכון גוונין דנהרן דמזדהרי ולא אתייהיב רשו לאיתחמי אלא בעיינין סתימין בגין דאיכון סתימין עלאין דקיימי על איכון גוונין דאתחזיין דלא מזדהרי ועל דא קרינן משה זכה באספקלריא דנהרא דקיימא על ההוא דלא נהרא׳ שאר בני עלמא בההוא אספקלריא דלא נהר׳ ואכהן הוו תמאן גו שין גוונין דאתגליין איכון סתימין דקיימי עלייהו דלא נהרין ועל דא כתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי באיכון גוונין דאתחזיין׳ ושמי יי׳ לא נודעתי להם אלין גוונין עלאין סתימין דזכה בהו משה לאסתכלא בהון׳ ורזא דעינא סתים וגליא׳ סתים חמי אספקלריא דנהרא׳ אתגלייא חמי אספקלריא דלא נהר׳ ועל דא וארא באספקלר׳ דלא נהרא דאיהו באתגלייא ביה כתיב ראיה׳ באספקלר׳ דנהרא כתיב ביה ידיעה דכתיב לא נודעתי׳ אתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי׳ בכה רבי אבא ואמר ווי כד תסתלק מעלמא וישתאר עלמא יתום מינך מאן יכיל לאנהרא מלין דאוריתא׳ פתח רבי אבא ואמר ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום׳ ואמרתם כה לחי וכי דוד לא הוה ידע ביה בנבל דאיהו אמר בניכיה ואמרתם כה לחי׳ אלא ההוא יומא יומא טבא דר״ה הוה וקב״ה יתיב בדינא על עלמ׳׳ ובגין קב״ה קאמר ואמרתם כה לחי לקשרא כה לחי דכל חיין ביה תליין׳ ואתה שלום׳ מאי ואתה׳ אתה מבעי ליה׳ אלא כלא לקב״ה קאמר בגין לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות׳ מכאן אוליפנא דשאלא לבר נש חייבא אסי׳ לאקדמא ליה שלם׳ ואי אצטריך יקדים ליה כדוד דבריך ליה לקב״ה ואתחזי דבגיניה קאמר׳ ואי תימא דרמאות הוה׳ לאו׳ דהא כל מאן דסליק ליה לקב״ה ואתחזי דבגיניה קאמר לאו רמאות הוא׳ ומאן דאקדים שלם לזכאה כאילו אקדים ליה לקב״ה כ״ש מר דאיהו שלמא לעילא ותתא׳

וארא

אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי יי׳ לא נודעתי להם׳

ר׳ חזקיה פתח אשרי אדם לא יחשוב יי׳ לו עון וגו׳ כמה איכון בני נשא אטומין דלא ידעין ולא מסתכלן על מה קיימין בעלמא דהא קב״ה כד ברא עלמא עבד ליה לבר נש בדיוקנא דיליה ואתקין ליה בתקונוי דהא כד אתברי אד׳ מעפרא דמקדשא דלתתא אתתקן וארבע סטרי דעלמא אתחברו בההוא אתר׳ ואיכון ארבע סטרין דעלמא אתחברו בארבע סטרין דאיכון יסודא דעלמא אש ורוח מים ועפר׳ ואתחברו כד׳ סטרי עלמא ואתקין מנייהו קב״ה חד גופא תקונא עלאה׳ והאי גופא אתחבר מתרין עלמין מעלמא דא תתאה ומעלמא דלעילא׳ אמר רבי שמעון תא חזי ארבע איכון קדמאי רזא דמהימנותא׳ ואיכון אכהן דכלהו עלמין׳ ורזא דרתיכא עלאה קדישא ואיכון א״ם רו״ח ומי״ם ועפ״ר אלין איכון רזא עלאה ואלין איכון אבהן דכלהו עלמין אבהן דכלא ומאיכון נפקין זה״ב וכס״ף ונחש״ת וברז״ל ותחות

אלין מתכאן אחרנין דדמיין לון כגוונא דאלין· ת"ח אש"ר רוח ומים ועפר אלין איכון קדמאי ושרשין דלעילא ותתא ותתאין ועלאין עלייהו קיימין ואלין איכון ארבע לארבע סטרי עלמא וקיימין בארבע אלין צפון ודרום ומזרח ומערב אלין איכון ארבע סטרין דעלמא וקיימין בארבע אלין א"ש לסטר צפון· רו"ח לסטר מזרח· מי"ם לסטר דרום· עפ"ר לסטר מערב· וארבע אלין בארבע אלין קטירין וכלהו חד ואלין עבדי ארבע מתכאן דאיכון זה"ב וכס"ף ונח"שת וברז"ל· הא איכון תריסר וכלהו חד·

ת"ח אש הוא משמאלא לסטר צפון דהא אש תוקפא דחמימותא ביה ויבישו דיליה תקיף· וצפון בהפוכא דיליה הוא ואתמזיג חד בחד ואיהו חד· מים לימינא והוא לסטר דרום· וקב"ה לחברא לון כחדא עביד מזגא דא כמזגא דא צפון איהו קר ולח אשא חם ויבש אחלף לון לסטר דרום· דרום איהו חם ויבש· מים קרים ולחים וקב"ה מזיג לון כחד· נפקי מיא מדרום ועאלין בגו צפון· ומצפון נגדי מיא· נפיק אשא מצפון ועאל בתוקפא דדרום ומדרום נפיק תוקפא דחמימותא לעלמא· בגין דקב"ה אוזיף דא בדא וכל חד וחד אוזיף לחבריה מדיליה כדקא חזי ליה· כגוונא דא רוח ומזרח בגין דאוזיף כל חד לחבריה ואתכליל דא בדא לאתחברא כחד· ת"ח אשא מסטרא דא· מים מסטרא דא· ואיכון מחלוקת· עאל רוח בינייהו ואחיד לתרין סטרין הה"ד ורוח אלהים מרחפת על פני המים דהא אש קאים לעילא בסטרא דא· ומים קיימי על אפי ארעא· רוחא אעיל בינייהו ואחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת עפר מיא קיימי עליה ורוחא ואשא ומקבלא מכלהו בחילא דתלתא אלין דקיימי עלה· ת"ח רוח ומזרח· מזרח חם ולח· רוח קר ויבש· סטרא דאיהו יבישא אחיד באשא· סטרא דאיהו קר אחיד במיא· ועל דא אסכים בינייהו ואפריש מחלוקת דאשא ומיא· עפר איהו קר ויבש ועל דא מקבל עליה כלהו וכלהו עבדי ביה עבידתייהו ומקבלא מכלהו לאפקא בחיליהון מזונא לעלמא בגין דמערב אתאחיד עפרא דאיהו קר ויבש בצפון דאיהו קר ולח דהא קרירא אתאחיד בקרירא בג"כ צפון אתאחיד במערב בסטרא דא· דרום דאיהו חם ויבש בההוא יבישותא דיליה אחיד ליבשותא דמער' בסטרא אחרא ואתאחיד מערב בתרין סטרין וכן אתאחיד דרום במזרח דהא חמימותא דדרום אתאחיד ביה בחמימותא דמזרח ומזרח אתאחיד בצפון דהא לחותא דיליה אתאחיד בלחותא דצפון· השתא אשתכח דרומית מזרחית· מזרחית צפונית· צפונית מערבית· מערבית דרומית· וכלהו כלילן דא בדא לאשתלשלא חד בחד· צפון עביד דהבא מסטרא דתוקפא דאשא אתעביד דהבא והיינו דכתיב מצפון זהב יאתה· אש אתאחיד בעפר ואתעביד דהבא והיינו דכתי' ועפרות זהב לו· ורזא דא שנים כרובי' זהב· מים אתאחיד בעפר וקרירותא בלחותא עביד כסף השתא הא עפר אתאחיד בתרין סטרין בזהב ובכסף ואתייהיב בינייהו רוח' אחיד למי' ואחיד

תמים במה דאמר רוח קר ויבש שא"כ עפר ורוח שוים בטבעם· אבל י"ס כי רוח חם ולח וא"כ כוכל לומר דאחיד רוח לתרי' סטרין אש חם ויבש ורוח חם ולח סטרא דאיהו חם אחיד באש וסטר' דאיהו לח אחיד במים ואפריש ית מחלוקת דאשא ומיא· עפר איהו קר ויבש ומי' קרי' ולחי' וסטרא דקר

לאש

גלאש ואפיק תרין כחד דאיהו עין כחשת קלל · ועפר דקאמרן כד איהו בלחודוי כיבשו וקרירו דיליה כפיק ברזל וסימניך אכ קהה הברזל וגומ׳ · והאי עפר אתאחיד בכלהו וכלהו עבדין ביה כגוונא דילהון · ת״ח כלא עפר לית זהב וכסף ונחש׳ דהא כל חד וחד אוזיף לחבריה מדיליה לאתקשרא דא בדא ואתאחי׳ עפר בכלהו בגין דתרין סטרין אחידן ליה · אשא ומייא ורוחא אתקריב ביה בגין אלין תרין ועביד ביה עבידתא · אסתכא דכד אתחבר עפרא בהדייהו עביד ואוליד עפרא אחרנין כגוונא דילהון · כגוונא דזהב אוליד עפרא סוספיתא ירוקא דאיהו כגוונא דדהבא ממש. כגוונא דכסף אוליד עופרת · כגוונא דנחשת אוליד קסיטרא דאיהו נחשת זוטא · כגוונא דברזל אוליד ברזל וסימניך ברזל בברזל יחד · ת״ח אש רוח מים ועפר כלהו אחידן דא בדא ואתקטרן דא בדא ולא הוי בהו פרודא · ועפר דא כד איהו אוליד לבתר לא מתקטרן דא בדא כאינון עלאי בר״א גומש ופרד והיה לארבע׳ ראשי׳ בגין הוי פרודא · בגין דהא עפר כד איהו אוליד במילא דתלת עלאי אפיק ארבעה נהרין דתמן מסתכחי אבני יקר ובאתר חד אינון דכתיב שם הבדלח ואבן השהם · ואלין אבני יקר אינון יב׳ ואינון לד׳ סטרי עלמא לקביל תריסר שבטין דכתיב והאבנים תהיין על שמות בני ישרא׳ שתים עשרה על שמותם · ואלין תריסר בקר דאינון תחות ימא · ת״ח כל ארבעה סטרין עלאין דקאמרן אע״ג דמתקטרן דא בדא ואינון קיומא דלעילא ותתא קיומא דעלמא יתיר רוח בגין דכלא קיימא בגיניה ונפשא לא קיימא אלא ברוחא דאי גרע רוחא אפילו רגעא חדא נפשא לא יכילת לאתקיימא ורזא דא כתי׳ גם בלא דעת נפש לא טוב׳ נפשא בלא רוחא לאו איהו טוב ולא יכלא לאתקיימ׳ ות״ח אינון תריסר דקאמרן דאינון תריסר אבנין אינון תריסר בקר דתחו׳ ימא בגין כך כטלו אינון תריסר בגאי׳ כל הבקר לעולה שני עשר וגו׳ ובלא רזא עלאה הוא ומאן דיסגא במלין אין יסגא ברזא דחכמתא עלאה דעקר דכלא ביה · אר״ש הא דאמר ר״ חזקיה דכד ברא קב״ה לאדם מעפרא דמקדשא דלתתא אתברי מעפרא דמקדשא דלעילא אתייהיב ביה נשמתא כמה דכד אתברי מעפרא דלתתא אתחברו ביה תלת סטרין יסודי עלמא הכי נמי כד אתברי מעפרא דלעילא אתחברו ביה תלת סטרי יסודי עלמא ואשתלים אדם · והאי דכתיב אשרי אדם לא יחשוב יי׳ לו עון ואין ברוחו רמיה · אימתי לא יחשוב יי׳ לו עון בזמן דאין ברוחו רמיה · ת״ח משה אשתלי׳ יתיר מאבהן בגין דמליל עמיה קב״ה מדרג׳ עלאה יתיר מכלהו ומשה פנימאה דבי מלכא עלאה הוה ועל דא כתיב וארא אל אברהם וגו׳ והא אוקימנא מלי ·

לכן אמר לבני ישראל אני יי׳ והוצאתי אתכם ר׳ יהודה אמר האי קרא אפכא הוא דכתיב והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים בקדמיתא · ולבתר והצלתי אתכם מעבדתם · ולבתר וגאלתי אתכם: הוה ליה למימר מעקרא וגאלתי אתכם ולבתר והוצאתי אתכם · אלא עקרא דכלא בקדמיתא בעא קב״ה לבשרא לון בשבחא דכלא בקדמיתא · א״ר יוסי והא שבחא דכלא ולקחתי אתכם לי לעם והייתי

אחיד בעפר
בסטרא דקר
אסתכא דעפר
מקבל עליה כלהו
בגין כך אחיד
לתרין סטרין
דהא אש חם ויבש
מים קר ולא עב

לכם לאלהים ואמר ליה לכתר · אלא כהאי זמנא לית להו שבחא אלא וכולהו·
דשזיבו דלא יפקון מעבדותהון לעלמין כגון דהוו תמן תמן כל אסירי דהוו ביניהו
מקשרי לון בקשרא דחרשי ולא יכלין לאפקא מביניהו לעלמין · וכגין כך מה דכתיב
עלייהו מכלא אתכשרו ביה · ואי תימא דהא נפקו חיליהון כתרייהו לאבאשא לון
כתיב והצלתי אתכם מעבודתם ואי תימא הא יפקון וישתזבון וגלא יהא לון פרוקא
ת"ל וגאלתי אתכם בזרוע נטויה:

רעיא מהימנא

ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יי' אלהיכ' וגו'·
פקודא דא קדמאה דכל פקודין · ראשיתא קדמאה דכל פקודין
למנדע ליה לקב"ה בכללא למנדע דאית שליטא עלאה דאיהו רבון עלמ' וברא עלמין
כלהו שמיא וארעא וכל חיליהון · ודא איהו בכללא וסופא דכלא בפרטא למנדע ליה
בפרט וכלל איהו רישא וסופא רזא דכר ונוקבא ואשתכח בר נש בהאי על א
דאתעסק בכלל ופרט בהאי עלמא איהו כלל ופרט · תקופא דהאי עלמא איהו כלל
ופרט בג"כ ראשית' דכלא למנדע דאית לן שליט ודיין ואיהו רבון כל עלמין · וברא
ליה לבר נש מעפרא ונפח באפוי נשמתא דחיי · ודא איהו בארח כלל · כד נפקו
ישראל ממצרים לא הוו ידעי ליה לקב"ה כיון דאתא משה לגבייהו פקודא קדמאה דא
אוליף לון דכתיב וידעתם כי אני יי' אלהיכם המוציא אתכם וגו' ואלמלא פקודא
דא לא הוו ישראל מהימנין בכל אינון נסין וגבורן דעבד לון במצרים · כיון דידעו
פקודא דא בארח כלל אתעבידו להון נסין וגבורן ולסוף מ' שנין דקא אשתדלו בכל
אינון פקודי' דאורית' ואוליף לון משה בין אינון דמתנהגי בארע' בין אינון דמתנהגי
לבר מארעא כדין אוליף לון בארח פרט הה"ד וידעת היום והשבות אל לבבך · היום
דווקא מה דלא הוה רשו מקדמת דנא · כי יי' הוא האלהים דא בארח פרט במלה
דא כמה רזין וסתרין אית ביה ודא והוא דקדמיתא כלא מלה חדא דא בכלל ודא
בפרט · ואי תימא הא כתיב יראת יי' ראשית דעת דא בארח פרט למנדע מאן איהו ·
יראתו אע"ג דאית ליה לבר נש דחלא מניה עד לא ינדע אבל הכא כתיב ראשי' דעת
למנדע ליה דהא איהו ראשית' למנדע ליה בארח פרט בג"כ פקודא קדמאה למנדע
ליה לקב"ה בכלל ופרט וברישא ובסופא ורזא דא אני ראשון ואני אחרון · אני ראשון
בכלל ואני אחרון בפרט וכלא בכללא חדא ורזא חדא כיון דינדע דא בכלל ושלים
כל שייפוי · ומאן אינון רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח שייפין דבר נש · כיון דאשתלים בהו
על האי בכלל כדין ינדע בארח פרט דדא איהו אסוותא לכלהו וינדע כל יומי שתא
דמתחברן למיהב אסוותא לכל שייפין ודאי הכי הוא עילא ותתא שתא יומין דיליה
יהבין אסוותא לכל שייפין עילא בזמנא דשייפין אריקו ברכאן לון יומי שתא כדין
אסוותא וחיין תליין עלאין מלעילא ואתמליין מכלא מאן גרים לון יומי שתא · אוף
הכי כמו לתתא כד בר נש ישלים גופיה באינון פקודין דאורייתא ליתלך כל יומא דלא
אתייא לאתברכא מניה וכד אינון אתברכאן מניה כדין חיין ואסוותא תליין עליה
מלעילא · מאן גרים ליה אינון יומי שתא אינון חד כמה דאתברכאן מלעילא מרזא

דאלהים· הכי כמי אתברכאן מיתתא מרזא דאלהים וכאין אינון ישראל בהאי עלמא בשין פקודין דאורייתא דאקרון אדם דכתיב אדם אתם· אתם קרויים אדם ועכו״ם לא אקרון אדם ובגין דישראל אקרי אדם אית לון לאשתדלא באינון פקודין דאורייתא למהוי כלא חד ברזא דאלהים· כד יהב קב״ה אורייתא לישראל על טורא דסיני מלה קדמאה איהו אנכי· אנכי סלקא לרזין עלאין· והכא איהו רזא דפקודא קדמאה למנדע ליה בכללא בגין דכתיב אנכי יהא קא רמיז דאית אלהא שליטא עלאה דאיהו פקודא קדמאה בכלל· בפרט בגין דכתי׳ יי׳ אלהיך דא פרט פקודא קדמאה דאצטריך למנדע ברישא ובסופא כמה דאוקימנא· ע״כ

וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח· מאי מקצר רוח אמר רבי יהודה דלא הוו נפישי ולא הוו לקיטי רוחא· אמר ר׳ שמעון מקצר רוח דעד לא נפק יובלא למיהב לון נפשו ורוח בתראה עד לא שלטא למעבד נימוסוי וכדין הוה עאקו דרוחא· ומאן איהו רוח בתראה דקאמרן· תא חזי כתיב הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים מאי ואני ערל שפתים והא בקדמיתא כתיב לא איש דברים אנכי וגו׳ כי כבד פה וכבד לשון אנכי· וקב״ה הוה אותיב ליה מי שם פה לאדם וגומר והוא אמר ואנכי אהיה עם פיך ס״ד דלא הוה כן והשתא אמר ואני ערל שפתים אי הכי אן הוא מלה דאבטח ליה קב״ה בקדמיתא אלא רזא איהו משה קלא ודבור דאיהו מלה דיליה הוה בגלותא והוה אטים לפרשא מלין אמר ואיך ישמעני פרעה בעוד דמלה דילי איהי בגלותא דיליה דהא לית לי מלה הא אנא קלא מלה גרע דאיהי בגלותא ועל דא שתף קב״ה לאהרן בהדיה· תא חזי כל זמנא דדבור הוה בגלות׳ קלא אסתלק מניה ומלה הוה אטו׳ בלא קול כד אתא משה אתא קול· ומשה הוה קול בלא מלה כיון דהוה בגלותא וכל זמנא דדבור הוה בגלותא משה אזיל קלא בלא דבור והכי אזיל עד דקריבו לטורא דסיני ואתיהיבת אורייתא· ובההוא זמנא אתחבר קלא בדבור וכדין מלה מליל הה״ד וידבר אלהים את כל הדברים האלה· וכדין משה אשתכח שלים במלה כדקא יאות קול ודבור כחדא בשלימו ועל דא משה אתרעים דאלה גרע מניה בר ההוא זמנא דמליל לאתרעמא עלוי בזמנא דכתיב ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך מיד וידבר אלהים אל משה· תא חזי דהכי הוה שרא מלה למללא ופסק לה בגין דעד לא מטא זמנא דכתיב וידבר אלהים דפסק ואשתלים מלה אחרא הה״ד ויאמר אליו אני יי׳ בגין דדבור הוה בגלות׳ ולא מטא זמנא למללא· ותא חזי בגיני כך משה לא הוה שלים בקדמיתא דהכי אתחזי דאיהו קול ואתי בגין דבור לאפקא ליה מן גלותא· כיון דנפק מן גלותא ואתחברו קול ודבור כחדא בטורא דסיני אשתלים משה ואתסי ואשתכח קול ודבור כחדא· תא חזי כל יומין דהוה משה במצרים דבעא לאפקא מלה מן גלותא לא מליל מלה· כיון דנפיק מן גלותא ההוא מלה דאיהו דבור אהדר ודבר לון לישראל אבל לא מליל עד דקריבו לטורא דסיני ופתח באורייתא דהכי אתחזי· ואי תימא כי אמר אלדים פן ינחם העם· לא כתיב כי דבר אלא כי אמר דאיהו רעותא דלבא כמשאי והא אוקימנא·

וידבר

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יי׳ · ר׳ יהודה פתח קמתי אני לפתוח
לדודי ודודי חמק עבר וגו׳ · תא חזי כנסת ישראל כד איהי בגלותא
קלא אסתלק מניה ומלה אשתכך · ואי אתער מה כתיב ודודי חמק עבר דהא
אסתלק מניה ופסקא מלה כלא וידבר אלהים אל משה · ופסק ושתיק · לבתר אשלים
קלא ואמר ויאמר אליו אני יי׳ · וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב ביעקב תוספת
ו״או דאיהו שלימו דאבהן · כלא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב · ביעקב
תוספת ו״או · אמר ר׳ יוסי אי הכי הא כתיב אני יי׳ אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק
הא ביצחק תוספ׳ ו״או · א״ל שפיר הוה בגין דיעקב הוה קיים ואכליל ליה ליעקב ביצחק
דהוה מית דהא בעוד דבר נש איהו קיים בהאי עלמא לא אדכר עלוי שמא קדישא
ועל דא אכליל ליה ביצחק · השתא דמית יעקב אתא מלה באתריה · הדא הוא
דכתי׳ וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בתוספת ו׳ באל שדי אתחזינא להו מגו
אספקלריא דלא נהרא · ולא אתחזינא מגו אספקלריא דנהרא · ואי תימא דהא
אשתמשו בנוקב׳ בלחוד ולא יתיר · תא חזי דלא אתפרשן לעלמין הה״ד וגם הקימותי
את בריתי אתם דהא ברית אתחבר עמה · מקב״ה אית ליה לבר נש למילף דהא איהו
קאמר דלא פרו׳ לון דכתי׳ באל שדי וכתי׳ וגם הקימותי את בריתי אתם בגין לקיימא
קיומא ביחודא חד · וגם הקימותי את בריתי אתם · הא אתמר מאן דזכי לברי׳ ירית
לארעא · ר׳ חייא ור׳ יוסי הוו שכיחי יומא חד קמיה דר׳ שמעון ·

פתח ר׳ שמעון ואמר גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון
שדון · שדין כתיב · גורו לכם מפני חרב · מאן חרב דא חרב נוקמת
נקם ברית · דהא האי חרב קאים לאסתכלא מאן דמשקר בברית דכל מאן דמשקר
בברית נוקמא דנקמין מניה האי חרב הוא הדא הוא דכתיב כי חמה עונות חרב ·
מאי טעמא בגין דמאן דמשקר בברית פריש תיאובתא ולא נטיר מאן דנטיר ולא
יהיב לאתריה דהא לא אתער לגבי אתריה · וכל מאן דנטיר ליה להאי ברית איהו
גרם לאתערא האי ברית לאתריה · ואתברכן עלאין ותתאין · מאן אתער האי
ברית לאתריה : כד אשתכחו זכאין בעלמא · מנא לן מהכא דכתיב וגם
הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם · מאי
מגוריהם כמה דאת אמר גורו לכם מפני חרב · בגין דאיהו אתר דאשדי מגור
בעלמא ועל דא גורו לכם מפני חרב · אשר גרו בה · מיומא דאתקריבו לגבי
קדשא בריך הוא דחילו בה ודחילו עלאה בה למיטר פקודוי דאי בהאי לא
ישדי דחילו על רישיה דבר נש לא דחיל ליה לקודשא בריך הוא לעלמין · תא חזי
באתערותא דלתתא כד אתערו ישראל לגבי קב״ה ובעו לקבליה מה כתיב ואזכור
את בריתי דהא בברית הוי זכור · ובדין תיאובתא לאתקשרא כלא בקשורא חד ·
כיון דהאי ברית אתער הא קשורא דכלא אתער · ואזכור את בריתי לאזדווגא ליה
באתריה · ועל דא לכן אמור לבני ישראל אני יי׳ ·

וידבר יי׳ אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרי׳ ·
רבי יוסי אמר אל בני ישראל לדברא לון בנחת כדקא חזי ·

ואל פרעה לאפקא ביה יקר ולוקמוה׃ אמר ר׳ יוסי אמאי כתיב הכא אלה ראשי
בית אבותם׃ אלא אמר ליה קב״ה דברו לון לבני ישראל בגלות דאע״ג דאינון יתבי
בפולחנא קשיא מלכין בני מלכין אינון׃ אלה ראשי בית אבותם שין דאתחזי רישי
בית אבהן אינון׃ א״ר חייא דכלהו לא שקרו בזמוסיהון ולא אתערבו בעמא אחרא
אלין אינון דקיימו בדוכתייהו קדישא ולא שקרו לאתערבא בהו במצראי׃ אמר ר׳
אבא בגין לאייתאה למשה ולאהרן דאינון אתחזון לאפקא להו לישראל ולמללא לפרעה
ולרדאה ליה בחוטרא בגין דבכל רישיהון דישראל לא אשתכח כוותייהו׃ תא חזי
ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי
אבות הלוים׃ וכי של״ב ראשי והא הוא בלחודוי הוה׃ אלא בגין דפנחס קיים כמה אלפין
ורבוון מישראל והוא קיים לראשי אבהן ליואי כתיב ביה אלה׃ תו ותלד לו את פינחס
אלה ראשי אובדא דרישי דליואי אשתכח ביה ומה דאינון גרעו ואתעקרו רוח אשלים
ורוח כהונתא דילהון ושריא ביה. ופסוקא דתרווייהו אובדא דרישי דליואי אשתכח
ביה׃ ומאן נינהו נדב ואביהוא׃ אינון פרישו את קיימא מאתריה והוא אתא וקבר
לון׃ בגין כך אתיהיב ליה ירותא בתרווייהו׃ ואדכר הכא על מה להוי לבתר׃ ואי
תימא אמאי אדכר הכא פינחס אלא חמא קב״ה לאהרן בשעתא דאמר ואזכור את
בריתי דזמינין תרין בנוי דאהרן לאפגמא ליה להאי ברית והשתא דקא מסדר ליה
למצרים בעא לאעברא ליה׃ כיון דחמא דקאים פנחס וקיים ליה להאי ברית באתריה
ואתקין עקימא דילהון מיד הוא אהרן ומשה׃ אמר קב״ה השתא הוא אהרן איהו
דקדמותא׃ הוא אהרן ומשה אשר אמר יי׳ להם הוציאו את בני ישראל וגו׳׃ הוא אהרן
ומשה׃ הם אהרן ומשה מבעי ליה׃ אלא לאכללא דא בדא רוחא במיא׃ הוא
משה ואהרן לאכללא מיא ברוחא ועל דא כתיב הוא ולא הם׃ רבי אלעזר ור׳ אבא
הוו שכיחי ליליא חד בבי אושפיזייהו בלוד קמו לאשתדלא באורייתא׃ פתח ר׳ אלעזר
ואמר וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי׳ הוא האלהים האי קרא הכי מבעי ליה
וידעת היום כי יי׳ הוא האלהים והשבות אל לבבך׃ אלא זכאה הוא מאן דישתדל
באורייתא׃ תא חזי והשבות אל לבבך מבעי ליה׃ אלא אמר משה אי את בעי
למיקם על דא ולמנדע כי יי׳ הוא האלהים והשבות אל לבבך וכדין תדע ליה׃
לבבך יצר טוב ויצר רע דאתכליל דא בדא ואיהו חד׃ כדין תשכח כי יי׳ הוא האלהים
דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד׃ ועל דא והשבות אל לבבך למנדע מלה׃ תו
אמר ר׳ אלעזר חייבין עבדין פגימותא לעילא׃ מאי פגימותא׃ דשמאלא לא אתכליל
בימינא׃ דיצר רע לא אתכליל ביצר טוב בגין חובייהו דבני נשא׃ ופגימו לא עבדי
אלא לון ממש הה״ד שחת לו לא בניו מומם׃ בב יכול עבדו ולא עבדו׃ עבדו דלא
יתמשך עלייהו ברכאן דלעילא כמה דאת אמר ועצר את השמים ולא יהיה מטר׃
ולא עבדו דהא שמיא בטלו לון לגרמייהו ברכאן מה דאצטריך׃ ולא בטלו לאמשכא
לתתא׃ ודאי מומם דאינון חייבין איהו׃ תו לו בו׳ דלא אתכליל ימינא בשמאלא בגין
דלא יתמשכון ברכאן לתתא׃ לא בא״לף דהא לא בטלו לאתמשכא לתת׳׃ מאן גרים
את׳׃ בגין דחייבין מפרישין יצר רע מיצר טוב׃ ומתדבקן ביצר רע׃ ת״ח יהודה אתי

מסטרא

מסטרא דשמאלא ואתדבק בימינא בגין לבנאה עמין ולתברא חוליהון · דהי לא אתדבק בימינא לא יתבר חוליהון · ואי תימא אמאי בימינא · והא שמאלא אתער דיכין בעלמא · אלא רזא דא בשעתא דקב״ה דן להו לישראל לא דן להו אלא מסטרא דשמאלא בגין דיהא דחי לון בשמאלא ומקרב בימינא · אבל לשאר עמין דחי לון בימינא ומקרב לון בשמאלא וסימניך גר צדק · דחי לון בימינא כמה דכתיב ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב · מקרב לון בשמאלא כמה דאמרן · כגוונא כך יהודה דאיהו מסטר שמאלא אתדבק בימינא ומטלכוי לימינא · ואינון דעמו׳ אתחברו כלהו לימינא · ויששכר דלעי באורייתא דאיהי ימינא דכתיב מימינו אש דת למו · זבולון דאיהו תמיך אורייתא ימינא כמה דאת אמר שוק הימין · ועל דא יהודה אתקשר מסטרא דא בדא · נפון כמיס שמאלא בימינא ראובן דחטא לגבי אבוי טרא בימינא ואתקשר בשמאלא ואתדבק ביה ועל דא אינון דאשתכחו עמיה אינון שמאלא · שמעון דאיהו שמאלא מסטרא דשור דכתיב ופני שור מהשמאל · גד סוקא שמאלא דכתי׳ גד גדוד יגודינו והוא ינוד עקב · הכא אתדבק דרוס באשא ימינא בשמאלא · ועל דא הא דאמרן והשבות אל לבבך לאכללא לון כחדא שמאלא בימינא · כדין תדע כי יי׳ הוא האלהים · אמר רבי אבא ודאי הכי הוא והשתא ידיעא הוא אהרן ומשה · הוא משה ואהרן רוחא במיא ומיא ברוחא למהוי חד · ועל דא כתיב הוא · רבי אבא פתח ואמר ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך בהאי גונא הכא אתרמיזו יחודא קדישא ואזהר׳ הוא לבר נש ליחדא שמא קדישא בדקיאות ברחימו עלאה · בכל לבבך דא ימינא ושמאלא דאקרי יצר טוב ויצר רע · ובכל נפשך דא נפש דוד דאתיהיבת ביניהו · ובכל מאדך לאכללא לון לעילא באתר דלית ביה שעורא · הכא הוא יחודא שלים למרחם ליה לקב״ה בדקא יאות · תו ובכל מאדך דא יעקב דאיהו אחיד לכל סטרין וכלא הוא יחודא שלים כדקא יאות בגוונא כך הוא אהרן ומשה · הוא משה ואהרן · כלא הוא חד בלא פרודא

כי ידבר אליכם פרעה לאמר · רבי יהודה פתח ואמר מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי · ת״ח דוד איהו מלכא דישראל ואצטריך למידן עמא לדברא לון לישרא׳ ברעיא דמדבר עאניה · הא בלילה כתיב חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך · ואיהו אתעסק באורייתא ובתושבחן דקב״ה עד דאתי צפרא ואיהו אתער צפ״רא כמה דכתיב עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר : כד אתי יממא אמר האי קרא מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי · מאי כל היום היא שיחתי · אלא מכאן אוליפנא דכל מאן דישתדל באורייתא לאשלמא דינא על בוריה כאי׳ו לקיים אורייתא כלה · בגוונא כך כל היום היא שיחתי · ת״ח ביומא אשתדל באורייתא לאשלמא דינין בליליא אשתדל בשירין ותושבחן עד דאתי יממא · מ״ט כל יומא אתעסק לאשלמא דינין בגין לאכללא שמאלא בימינא · בליליא בגין לאכללא דרגא דליליא ביממא · ות״ח ביומוי דדוד מלכא הוה מקר״ב כל אינון חיותו שדי לגבי ימא · כיון דאתא שלמה כפק ימא ואשקי להו · הי מנייהו אתסקיין בקדמיתא הא אוקימנא אלין תניינייא רברבין עלאין דכתיב בהו ומלאו את המים בימים אמר רבי

אלעזר בסטרא ומיכא עלאה נפקין תליסר מבועין עלאין נהרין עמיקין אלין סלקין ואלין נחתין עייל כל חד בחבריה · חד אפיק רישיה ואעיל ליה בתרין נוקבין חד נוקבא דכהרא נטיל תמנין לעילא אפריש לתתא אלף יאורין נפקין לארבע סטרין מאינון נהרין מבועין תליסר מתפרשן תליסר יאורין עאלין ונקטין מיא ארבע מאה ותשעין ותשעה יאורין ופלגא מסטר' דא וארבע מאה ותשעין ותשעה יאורין ופלגא מסטר' דא בשמאלא · אשתאר פלגא מכאן ופלגא מכאן ואתעביד חד · דא אזיל בין אינון יאורין ואתעביד חויא · רישא סומקא כורדא קשקשוי תקיפין כפרזלא · גדפוי גדפין שטאן ואתפרשן לכל אינון יאורין · כד סליק זנביה מחי ובטש לשאר נונין לית מאן דיקום קמיה · פומיה מלהטא אשא · כד נטיל בכל אינון יאורין מזדעזען שאר תניניא וערקין ועאלין בימא חד לשבעין שנין רבין לסטרא דא . וחד לשבעין שנין רבין לסטרא דא · אלף יאורין חסר חד אתמליין מניה · דא תנינא רבין בין אינון יאורין · כד נטיל נפיק חד פסותא דאשא בקליפין כלהו קיימין וזעפין בזעפוי מתערבין אינון יאורין לעין תכלא אוכמא וגלגלין נטלין לארבע סטרי עלמא · זקיף זנביה מחי לעילא מחי לתתא כלא ערקין קמיה עד דלסטר צפון קם שלהובא דאשא וכרוזא קרי אזדקפו שבתין אתכדרו לד' זווין הא אתער מאן דשוי קלרא על אכפוי דתנינא כמה דאתמר ונתתי חחים בלחייך וגו' כדין כלהו אתכדרון ונקטין ליה לתנינא ונקבי אכפוי בסטר עלעוי ועאלין ליה לנוקבא דתהומא רבא עד דאתבר חיליה · כדין אהדרו ליה לנהרוי חד לשבעין שנין עבדין ליה כדין בגין דלא ישטט אתרין דרקיעין ושמייהו · ועליהו כלא אודן ומברכן ואמרין בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יי' עושנו · תנוניא עאלין (ס"א עלאין) לעילא קיימין אינון דמתברכאן כמה דאת אמר ויברך אותם אלהים · אלין שלטין על כל שאר נונין דכתיב ומלאו את המים בימים · ועל דא כתיב מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית ·

תוספתא

אשכול הכפר דודי לי · אשכול דא אימא עלאה · מה אשכול מתקשט בכמה עלין בכמה זמורות לישראל דאכלין ליה הכי שכינתא עלאה מתקשטת בכמה קשוטין דשמהן כלים מכמה קרבנין מכמה מיני תכשיטין דכפרה לבבהא ואיהי קמת בהון קמי מלכא ומיד וראיתיה לזכור ברית עולם ויהיבת לן שאלתין דילה באלין ברכאן דתקינו רבנן בצלותא לשאלא קמי מלכא בההוא זמנא כל דינין דשכינתא תתאה דאיהי דודי אל"כי מתהפכן לרחמי כגוונא דא יהו"ה לקיים אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו יהו"ה אם יאדימו כתולע דו"די כצמר יהיו יהו"ה בכל דינין דא מתלבנין בשכינתא עלאה ואיהי שכינתא דודי להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים ואוקמו' רבנן דמתהפכא זמנין רחמי זמנין דינא פעמים אנשים פעמים נשים זמנין דינא כגוונא דא דודי זמנין רחמי כגוונא דא יהו"ה דהא איהו מסטרא דאילנא דחיי כל דינין מתהפכין לרחמי ומסטרא דעץ הדעת טוב ורע כל רחמי מתהפכן לדינא למידן בהו לאינון דעברי על פתגמי אוריית' ועץ דא בעלמא דאתי דאיהי בינה כל שמהן דדינא מתהפכין בה לדינא ובגין דא אוקמוה רבנן לא כהעולם הזה העולם הבא ובנ"ד בינה איהי להט החרב המתהפכת דמתהפכת מדינא לרחמי לצדיקים למיהב לון אגרא בעלמא דאתי · מלכות להט החרב המתהפכת למידן בה לרשיעייא

בעלמא

בעלמא דין אבל מעץ הדעת טוב ורע דאיהי בגוונא דמטה זמנין דמתהפכין החטים לשדות אכשים לשדים ובגין דא וינד יעקב לרחל ובג"ד אוקמוה רבנן דלית ליה לבר נש לשמשא עם אתתי' עד דמספ' עמה שמא כהחלפה לן בשדה · ובגין דלשט בעץ הדעת טוב ורע מתהפכת מטוב לרע ואי תימא דמכשפי פרעה דכתיב ויעשו כן החרטומים בלטיה' הוו מהפכין איכון מטות דלהון לנחשין ושטו' דאלין הפוכן יכלין לאתהפכא ע"כ ·

ואמרת אל אהרן קח את מטך · מאי טעמא מטה אהרן ולא מטה משה · אלא ההוא דמשה איהו קדישא יתיר דא אתגליף בנכתא עלאה בשמא קדישא · ולא בעא קדשא בריך הוא לסאבא ליה ב' איכון חוטרין דחרשיא ולא עוד אלא לאכפייא לון לכל איכון דאתיין מסטרא דשמאלא · בגין דאהרן אתי מימינא ושמאלא אתכפייא בימינא. וגלי קמי קב"ה דאיכון חרשין יעבדון תניניא · מאי גבורתא איהו למעבד קמיה פרעה תניניא · אלא בגין דמתמן הוא שרותא לאלקאה ומשרותא דתנינא שארי שולטניה · כדין חדו כלהו חרשי דהא ריש חכמתא דנחש דילהון הכי הוה · מיד אתהדר ההוא תנינא דאהרן לאעא יבישא ובלע לון · ועל דא תווהו וידעו דשולטנא עלאה אית בארעא דאיכון חשיבו דהא לתתא מנייהו לא אית שלטנא למעבד מדי כדין ויבלע מטה אהרן · מטה אהרן דייקא · דאתהדר לאעא ובלע לון · ועל דא עבד אהרן תרין אתין · חד לעילא וחד לתתא · חד לעילא תנינא עלאה דשלטא על איכון דלהון · חד לתתא דשליט אעא על תנינא דילהון · ופרעה חכים הוה מכל חרשוי ואסתכל דשלטנא עלאה שליט על ארעא שליט לעילא שליט לתתא · אמר רבי יוסי אי תימא חרשיא כל מה דעבדין לאו איהו אלא בחיזו דעינא דהכי אתחזי ולא יתיר · הא משמע' לן ויהיו דייקא דכתיב ויהיו לתנינים · ואמר רבי יוסי אפילו איכון תניניא דילהון אהדרו למהוי אעין · ואעא דאהרן בלע לון · כתיב הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו מתמן שרותא לתתא בשולטנא דילהון · אבל חכמתא דילהון לתתא מכלהו דרגין איכון · תא חזי חכמתא דילהון בדרגין תתאין ואי כפיין לון לאלין דרגין עלאין רישי שולטנותהון ועקרא דילהון לתתא מההוא תנינא ומשתלשלן בתנינא דהא מתמן בטיל חילא דרגא עלאה דילהון · משמע דכתי' אשר אמר הרתים · רבי חייא הוה יתיב יומא חדא אבבא דתרעא דאושא · חמא ליה לר' אלעזר בחד קטפירא טאסא גביה אמר ליה לר' אלעזר משמע דאפי' בארחך כלא תאיבין למסך אבתרך · אהדר רישיה וחמא ליה · אמר ודאי שליחותא אית גביה · דהא קב"ה בכלא עביד שליחותיה וכמה שליחין אית ליה לקב"ה דלא תימא מלין דאית בהו רוחא בלחודייהו אלא אפילו איכון מלין דלית בהו רוחא · פתח ואמר כי אבן מקיר תזעק וכפים מעץ יעננה · כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי דלא יחטא קמי קב"ה · ואי יימא מאן יסהיד ביה הא אבני ביתיה ואעי ביתיה יסהידו ביה · ולזמנין דקב"ה עביד בהו שליחותא · תא חזי חוטרא דאהרן דאיהו אעא יבישא קב"ה שרותא דנסין עבד ביה ותרי שליחותי ביה אתעבידו · חד דאיהו אעא יבישא · ולשעתא אתהדר ברוחא ואתעביד בריה · אמר רבי אלעזר תפח

רוחיהון דאינון דאמרין דלא זמין קב״ה לאחייא מתייא והיך יתעביד מכוייהו בריה חדתא · ויתין ויחמון אינון טפשאין חייבא ריקיקין מאורייתא דחיקין מכיה · בודים דאהרן הוה חוטרא אעא יבישא וקב״ה לפום שעתא אהדר ליה בריה משניא ברוחא וגופ׳ · אינון גופין דהוו כהו רוחין ונשמתין קדישין ונטרו פקודי אורייתא ואשתדלו באורייתא ימאא ולילי וקב״ה טמיר לון בעפרא לבתר בזמנא דיחדי עלמא על אחת כמה וכמה דיעביד בריה חדתא · אמר רבי חייא ולא עוד אלא דההוא גופא דהוה יקום משמע דכתיב יחיו מתיך · ולא כתיב יברא · משמע דבריין אינון אבל יחיו · דהא גרמא חד ישתאר תחות ארעא וההוא לא אתרקב ולא אתבלי בעפרא לעלמין · ולההוא זמנא קב״ה ירכך ליה ויעביד ליה כעיסא בחמירא ויסתלק ויתפשט לארבע זווין ומניה ישתכלל גופא וכל שייפוי · וקב״ה יהיב ביה רוחא לבתר · אמר ליה רבי אלעזר הכי הוא · ותא חזי ההוא גרמא במה אתרכך · בטל דכתיב כי טל אורות טלך וגו׳ ·

ויאמר יי׳ אל משה אמור אל אהרן קח את מטך ונטה ידך על מימי מצרי׳ על נהרותם על יאוריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם וגו׳ · אמר רבי יהודה האי קרא אית לאסתכלא ביה והיך יכיל למהך לכל האי אתר · ולא עוד אלא דהא כתיב וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי׳ את היאור · את היאור כתיב ולא אמרת על מימי מצרים ועל נהרותם על יאוריהם ועל אגמיהם · אלא מימי מצרים כילום הוה · ומתמן אתמליין כל אינון שאר אגמין ויאורין ומבועין וכל מימין דילהון ועל דא אהרן לא נטה למחאה אלא לנילום בלחודוי · ותא חזי דהכי הוא דכתיב ולא יכלו מצרים לשתות מים מן היאור · אמר רבי אבא תא חזי מיין תתאין מתפרשאן לכמה סטרין עלאין · דהא מיין עלאין מתכנשי בבי כנישו מיא דכתיב ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד · וכתיב ולמקוה המים קרא ימים · האי קרא אוקמוה · ותא חזי ההוא רקיעא דאית ביה שמשא וסיהרא ככביא ומזלי איהו בי כנישות מיא דהא נטיל כל מיין ואשקי לארעא דהיא עלמא תתאה · כיון דנטיל מיא כדר לון ופליג לון לכל עיבר ומתמן אתשקיין כלא · ובזמנא ד׳ידונא שריא עלמא תתאה לא ינקא מן ההוא רקיעא ויינקא מסטר שמאלא וכדין אקרו מי״ב ליו׳ מלאה דם · ווי לאינון דינקין כדין מיכה ואתשקיין מיכה בההוא זמנא ימא אתפליג לתרין חולקין חוור וסומק · וכדין שדי ליאורא חולקא דמצרים ואלקי לעילא ואלקי לתתא · ועל דא שתאן ישראל מיא · ומצראי דמא אי תימא בגין ביעולא הוה ולא יתי׳ר · תא חזי שתאן דמא ועאל למעייהו ואסתלק ובקע על דהוו מזכין לון ישראל מיא במטונא · וכדין שתאן מיא בגיני כך שרותא לאלקאה לון הוה דמא · ר׳ יצחק פתח האי קרא ארוממך אלהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד · תא קזי דוד לקביל דרגא דיליה קאמר דכתיב אלהי דודי · בגין דבעא לסלקא שבחיה ולאעלא ליה לנהורא עלאה לאתערבא דא בדא למהוי כלא חד · בגיני כך ארוממך אלהי המלך וגו׳ · דתניכן כל יומוי דדוד אשתדל לאתתקנא כורסיה ולאנהרא אנפהא בגין דיגין עליה ויתנהיר תדיר נהורא תתאה

בנהורא

בכהורא עלאה למהוי כלא חד · וכד אתא שלמה אשכח עלמא שלי׳ וסיהרא דאתמליא
ולא אצטריך לאטרחא עלה לאנהרא · ת״ח חזי בשעתא דבעי קב״ה למיסב נוקמין
מעמין עובדי עו״ג אתער שמאלא ואתמליא סיהרא מההוא סטרא · וכדין דמא
בעיין מבועין וכולהון דלתתא כל אינון דלסטר שמאלא · ועו״ד דיכא דילהון דמא:
ת״ח כד דמא אתער על עמא ההוא דמא דמא דקטולין דיתער עלייהו עמא אחרא
וקטיל לון · אבל הכא במצרים לא בעא קב״ה לאייתאה עלייהו עמא אחרא לאתפרעא
מנייהו דמא · בגין דישראל הוו בינייהו ולא יצטערון ובגין דדירין בארעא דלהון
אבל קב״ה מחא לון בדמא בנהרין דילהון דלא הוו יכלין למשתי ובגין דשולטנות׳ דלהון
שלטא בההוא סטרא פקיד קב״ה לשולטנותא דילהון בקדמיתא בגין דילקי דחלא
דילהון בקדמיתא · בגין דכילוס חד דחלא דילהון הוה · וכן שאר דחלין דילהון
בעיין דמא · הדא הוא דכתיב והיה הדם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים · רבי
חייא קם לילא חד למלעי באורייתא והוה עמיה רבי יוסי זוטא דהוה רביא · פתח ר׳
חייא ואמר לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים את
מעשיך · מאי קא חמא שלמה דאמר האי קרא · אלא שלמה כל מלוי בחכמה הוו ·
והאי דאמר לך אכול בשמחה לחמך · בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקב״ה · קב״ה
מקריב ליה לגביה ויהיב ליה שלום ונייחא · ת״ח נהמא וחמרא אכיל ושתי בחדוה
דלבא בגין דקב״ה אתרעי בעובדוי · אל״ה ההוא רביא אי הכי הא אמרת דכל מלוי
דשלמה בחכמתא הוו · אן הוא חכמתא הכא · א״ל ברי תבשל בשולך ותחמי האי
קרא · א״ל עד לא בשולכא ידענא · א״ל קלא חד שמענא מאבא דהוה
אמר האי קרא · ושלמה קא אזהיר ליה לבר נש לאעטרא לה לכנסת ישראל בשמחה
דאיהו סטרא דימינא כהמא דיתעטר בחדוה ולבתר דיתעטר בחמר׳ דאיהו שמאלא
בגין דתשתכח הדוותא דכלא במהימנותא שלימתא בימינא ושמאלא · וכד תהוי בין
תרווייהו כדין כל ברכאן שראן בעלמא · וכל דא כד אתרעי קב״ה בעובדיהון דבני
נשא הה״ד כי כבר רצה האלהים את מעשיך · אתא רבי חייא ונשקיה · א״ל חייך ברי
האי מלה שבקנא בגינך · והשתא ידענא דקב״ה בעי לאעטרא לך באורייתא · תו
פתח רבי חייא ואמר אמור אל אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים · מ״ט אהרן
ולא משה · אלא קב״ה אמר אהרן מיין קיימין בדוכתיה ושמאלא בעי לנגדא מיין
מתמן · אהרן דאתי מההוא סטרא יתער ליה · וכד שמאלא נקיט לון אינון יתהדרון
דמא · ת״ח תתאה דכל דרגין אתמחי בקדמית׳ אר״ש מתתאה שרא קב״ה ודא דוליה
מחא בכל אצבעא ואצבעא · וכד מטא לדרגא עלאה דכל דרגין עבד איהו דוליה
ועבר בארעא דמצרים וקטל כלא · ובגיני כך קטל כל בוכרין בארעא דמצרי׳ בגין
דאיהו דרגא עלאה ובוכרא דכלא · ות״ח פרעה הוה שולטניה במיא דכתיב התנים
הגדול הרובץ בתוך יאוריו · בגין כך אתהפך נהריה בדמא · לבתר צפרדעים
דמשמטי לון בקלין טסירין מקרקרי׳ בגו מעייהו ונפקי מגו יאורא וסלקי ביבשתא
ורמאין קלין בכל סטרין עד דאינון נפלין במתין בגו ביתא · ורזא דכלא כל אינון
עשר אתין דעבד קב״ה כלהו הוו מגו ידא תקיפא והההוא ידא אתרמי על אנון דרגין
כלהו

כולהו שלטנותא דילהון בגין לבלבלא דעתייהו ולא הוו ידעי למעבד מדי · ת״ח בל
אינון דרגין דילהון כיון דנפקי למעבד מדי דאתחזי לבלא לא יכלין לבתר למעבד
מדי · אימתי כד ידא תקיפא שריא עלייהו דכתי׳ ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו
בביתך · רבי שמעון פתח ואמר קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על
בניה וגו׳ · תא חזי האי קרא אוקמוה בכמה אתרי · והאי קרא קשיא · רחל מבכה
על בניה · בכאה דרחל ליוסף ובנימין הוו ולא יתיר · ולאה כלהו שבטין הוו דילה ·
אמאי בכת רחל ולא לאה · הכי אמרו כתיב ועיני לאה רכות אמאי רכות בגין דכל
יומא נפקת לפרשת אורחין ושאלת על עשו · והוו אמרין לה עובדוי דההוא רשע ·
ודחילת למנפל בגו עדביה והות בכת כל יומא עד דאתרככו עינהא · וקב״ה אמר
אנת בכת בגין ההוא צדיקא ולא תהוי בעדביה דההוא רשע · חייך אחתך תקום
בפרשת אורחין ותבכי על גלותהון דישראל · ואת תקום לגו ולא תבכי עלייהו ורחל
איהי בכת על גלותהון דישראל אבל האי קרא איהו על מה דאמרן · רזא דמלה
דרחל ולאה תרי עלמין נינהו · חד עלמא דאתכסיא וחד עלמא דאתגליא · ועל דא
דא אתקברת ואתחפיאת לגו במערתא ואתכסיאת ודא קיימא בפרשת ארחין
באתגליא · וכלא כגוונא עלאה · ובגין כך לא אעיל לה יעקב במערתא ולא באתר
אחרא דהא כתיב בעוד כברת ארץ לבא אפרתה ולא אעיל לה למתא · בגין דהוה
ידע דאתרה הוה באתרא דאתגליא · תא חזי כנסת ישראל הכי אקרי רחל · כמה
דאת אמר וכרחל לפני גוזזיה נאלמה · אמאי נאלמה דכד שלטין שאר עמין קלא
אתפסק מינה והוא אתאלמת · ודא הוא דכתיב קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים
קול ברמה נשמע · דא ירושלם לעילא · רחל מבכה על בניה · כל זמנא דישראל
אינון בגלותא איהי מבכה עלייהו דאיהי אימא דילהון · מאנה להנחם על בניה ·
מ״ט כי איננו · כי איננו מבעי ליה · אלא בגין דבעלה אסתלק מינה ולא אתחבר
בהדה · ות״ח לאו שעתא חדא איהי דבכת עלייהו דישראל · אלא בכל זמנא וזמנא
דאינון בגלותא ובגיני כך קב״ה גרם לון קלא למצראי דכתיב והיתה צעקה גדולה
בכל ארץ מצרים אשר כמוהו לא נהיתה וגו׳ · וזמין לון קלין אחרנין באינון עורדענין
דרמאן קלין במעייהו והוו נפלי בשוקי במתים · חדא הות ואולידת ואתמליאת ארעא
מנייהו · והוו כלהו מסרי גרמייהו לאשא דכתיב ובתנוריך ובמשארותיך · ומאי הוו
אמרי באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה · ואי תימא אי הכי מאי איכפת להו למצראי
דעאלין לאשא כל אינון עורדענין אלא כלהו עאלין לאשא ואזלין בתנור׳ ולא מתים ·
ואינון דמתים מאי קא עבדי · בהמא הוה בתנורא ועאלין בגו בהמא ומתבקעין ונפקי
מנייהו אחרנין ואשתאבין בבהמ׳ אתון למיכל מינה ההוא פתא אתהדר עורדענא
במעייהו ורקדן ורמאן קלין עד דהוו מתים · ודא קשיא לון מכלא · ת״ח כתיב ושרץ
היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך · פרעה איהו אלקי
קדמאה מכלהו ויתיר מכלהו · להוי שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא דהוא
פקיד עובדין דבני נשא בכל מה דעבדי · כתי׳ ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה
אל פרעה ותקח האשה בית פרעה · האי קרא לדרשא הוא דאתא · תלת פרעה

הכא

הכא · חד בההוא זמנא · וחד ביומוי דיוסף · וחד ביומוי דמשה דאלקי בקולפוי ·
האי קרא כלא אתקיים בפרעה קדמאה · אבל בשעתא דאתכסיכת שרה לגביה רמז
לאומנין וציירו ההוא דיוקנא באדריה על ערסיה בכותלא · לא נח דעתיה עד
דעבדו דיוקנה כנסירו · וכד סליק לערסיה סליק לה עמיה · כל מלכא דאתא
אבתריה הוה חמי ההוא דיוקנא מצוירא צוורא והוו עאלין קמיה בדוחין · כד סליק
לערסיה הוה אתחכי בההוא ציור · בגין כך מלכא אלקי הכא ויתיר מכלהו · תא חזי
הוינו דכתיב ובחדר משכב ועל מטתך · ולבתר ובבית עבדיך ובעמך · ובכלהו לא
כתיב על מטתם · אלא ליה בלחודיה · רבי אבא פתח כל הנחלים הולכים אל הים
והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת · האי קרא אתמר
ואמרי ליה חברייא · אבל ת״ח כד איכון נחלין עאלין לגו ימא וימא בקיט לון ושאיב
לון בגויה בגין דקפאן מיא בגו ימא וההוא גלידו שאיב כל מיא דעאלין ביה ולבתר
נפקין מיא ותוקפא דדרום ואשקי ית כל חיות ברא כד״א ישקו כל חיתו שדי · ותא
חזי ימא דקפא תשתרי בתוקפא דדרום כמה דאתמר ושאיב כל מיא ובגין כך
איננו מלא ואתמר · והא אתערו ביה חברייא · אל מקום שהנחלים הולכים שם הם
שבים ללכת מ״ט הם שבים בגין דההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין
והוא אפיק מיא לימא ועל דא מיין שבין ללכת ותבין ואזלין ותבין ולא פסקין לעלמין ·
וכד איהו יתיב ללכת בגין למהך לאשקאה לכלא ואתי רוח צפון וקפי מיא · ורוחא
דדרום דאיהו חמימא שדי לון למהך לכל סטר · ועל דא האי ימא יתיב בין תרי
סטרי אלין ובגיניהו קיימא ואזלין אזלין ונטלין לכל סטר · תא חזי כד מלכא אתי
לערסיה בשעתא דאתפלג ליליא רוחא דצפון אתער דאיהו אתער חביבותא לגבי
מטרוניתא דאלמלא אתערותא דצפון לא אתחבר מלכא בהדה בגין דצפון שארי
חביבותא כמה דאתמר שמאלו תחת לראשי · ודרום חביק ברחימו דכתיב ויימינו
תחבקני כדין כמה בדיחין מתערין שירתא עד דאתי צפרא דכתיב ברן יחד ככבי
בקר ויריעו כל בני אלהים · וכד אתי צפרא כלהו עלאי ותתאי אמרי שירתא ·
וישראל כגוונא דא לתתא דכתיב המזכירים את יי׳ אל דמי לכם · אל דמי לכם דיוקא ·
בלילא כד אתפליג ליליא איכון דתיאובתא דילהון לאדכרא תדיר לקב״ה לא יהבי
שכיכו ללבא וקיימין לאדכרא ליה לקב״ה · כד סליק צפרא מקדימין לבי כנשתא
ומשבחן ליה לקב״ה · וכן בתר פלגות יומא · וכן בליליא כד אתחשך ואתדבק ליליא
בחשוכא ובת שמשא על אלין כתיב המזכירי׳ את יי׳ אל דמי לכם · ודא עמא קדישא
דישראל ועל דא אדכר לון קב״ה במצרים וסליק על פרעה אלין דלא משתככי יממא
ולילי · ומאן איכון עורדעניא דקלהון לא משתכך תדיר בגין דאתקיף בעמא קדישא
דלא משתככי יממא ולילי לשבחא ליה לקב״ה · ולא הוה בר נש במצרים דיכיל לאשתעי
בהדי הדדי · ומכייהו אתחבלת ארעא · ומקלהון ינוקין ורביין מתין · ואי תימא היך
לא יכלין לקטלא לון · אלא אי ארי׳ בר נש חוטרא או אבנא לקטלא חדא אתבקעת
ונפקין שית מיכה מגו מעהא ואזליוטרטשי בארעא עד דהוו מתמנעי למקרב בהו ·
תא חזי כמה נהרין כמה יאורין נפקי מגו ימא עלאה כד אתמשכן מיא ומתפלגין

כמה

פתח כחלין לכמה סטרין וכמה יאורין וכמה נהרין· וחולקא דמיא לסטרא דמצרים
אינון מיין מרחשן אלין דלית לך מיין דנפקין מגו ימא דלא נפקי נונין לזינין· מאן
אינון נונין אינון שליטין בעלמין ממנן למעבד רעותא דמאריהון ממנן ברזא
דחכמתא ועל דא תנינן אית מיין מגדלין חכימין· ואית מיין מגדלין טפשין· לפום
אינון נהרין דמתחלקין לכל סטרין. והכא במצראי מגדלין מארי דחרשין· נונין
בסיטרי קסטין בעשר דרגין דחרשין דכתי׳ קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר
חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים· הא עשר זינין דחכמתא דחרשיא ובההוא
זמנא אושיט קב״ה אצבעא דיליה ובלבל אינון נחלין נהרין דמצראי ואתעכבו אינון
נוני דחכמתא דילהון· חד דאתהפך לדמא וחד דסליקו נוני קלין (ס״א דכלהו נונין
מיין) בלא תועלתא ולא אתי עלייהו רוחא דאינון חכמין· ערוב כי האי גוונא
דערבב לון זיני דחכמתא דילהון ולא יכלין לאדבקא ולא עוד אלא דהכי לאשתכחו
בארעא מחבלן לון בארעא ומחבלן אורחייהו· ערוב מאי ערוב ערבוביא כמה
דאתמר ובגד כלאים· ערובין שדך לא תזרע כלאים זינין סגיאין בארמית ידא· תא
חזי כמה חילין אתערבו לעילא כחד ובלבל לון קב״ה כחדא בגין לבלבלא חילייהו
תקיפא לעילא· וכל אינון גבורן דעבד קב״ה במצרים בידא חדא הוה לארים ידיה
עלייהו לעילא ותתא· ומתמן אתאבידת חכמתא דמצרים דכתיב ואבדה חכמת
חכמיו ובינת נבוניו תסתתר· ותא חזי כתיב וסכסכתי מצרים במצרים· מצרים לעילא
מצרים לתתא· בגין דאינון חילין ממנן לעילא על חילין דלתתא ואתערבו כלהו·
אתערבו לעילא דלא הוו מצראי יכלי לאתקשרא בחרשייהו באינון דוכתי דהוו
מתקשרי בקדמיתא דהא אתבלבלו· ועל דא אייתי עלייהו חיוון בערוב דהוו
מתערבי דא בדא· כגו׳ דסלקא עפרא דארעא· תא חזי כל היכא דאתילידת בארעא
מחילא דלעילא דאזדרע עלה איהו· וכלא הוה כגוונא דלעילא· ותא חזי שבע׳ רקיעין
עבד קב״ה כגוונא דא שבעה ארעאן· ואינון תחומין דמתפרשן בדוכתייהו· שבעה
רקיעין לעילא· שבעה תחומי ארעא לעילא· כהאי גוונא לתתא מתפרשן דרגין
שבעה רקיעין ושבעה תחומי ארעא· והא אוקמוהו חבריא· בשבעה ארעין
בסופטא דא על דא· ואינון שבעה תחומי ארעא לעילא כל חד וחד מתפרשן לשבעין
סטרין דממנן לשבעין ממנן על שבעין עמין· וההוא ארעא תחומא דכל עמא ועמא
סחרא לארעא קדישא דישראל כד״א הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה
מגבורי ישראל· ועשרה בגוייהו טמירין ואינון שבעין דסחרן ארעא קדישא· ולא
הוא לעילא· כגוונא דא לתתא· ות״ח ההוא ארעא תחומא דחולקא דמצראי בההוא
זמנא אושיט קב״ה אצבעא דיליה ואוליד טפסירין בההוא תחומא ואתיבשו כל אינון
רביכים דרביכו מוא· וכל ירוקא דמיין דכביעין כדין לתתא אתחזיאו תלאין מעפרא
דארע׳ והא אתמ׳ דאהרן הוה מחי אכל בגין דאהרן הוה מחי לאחזאה דימינ׳ דקב״ה
תבר לשנאין כד״א ימינך יי׳ תרעץ אויב כגוונ׳ דא זמין קב״ה לאייתאה על קרת׳ דכתי׳
ונהפכו נחליה לזפת ועפרה לגפרית וגם כל דא כל עפר הארץ היה כנים בכל ארץ
מצרים· ר׳ יהודה ור׳ חייא הוו אזלי בארחא· א״ר חייא חבריא כד אינון בארחא

בעיין למהך בלבא חד · ואי אוערעו או אזלי בגווייהו חייבי עלמא או בני נשא דלאו
אינון מהיכלא דמלכא בעו לאתפרשא מנייהו · מנא לן מכלב דכתיב ועבדי כלב
עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי · מאי רוח אחרת דאתפרש מאינון מאללין ·
פתח ואמר ויעלו בנגב ויבא עד חברון · דאתפרש מאינון מאללין ואתא איהו
בלחודוי לחברון לאשתטחא על קברי אבהן · וחברון אתיהיב ליה חולק אחסנא
לאתתקפא ביה כד"א ולו אתן את הארץ אשר דרך בה · אמאי יהיבו ליה חברון ·
אי בגין דאשתטח בקברי אבהן לאשתכחא מההוא עיטא דיליה דאשתיב לא שא רוחא
דמלה שמעבא · כגוונא דא כתיב וישאל דוד ביי' לאמר האעלה באחת ערי יהודה
ויאמר יי' עלה ויאמר אנה אעלה ויאמר חברונה · הכא אית לאסתכלא כיון דהא
מית שאול ודוד ביומוי דשאול אתמשח לקבלא מלכו · כיון דמית שאול אמאי לא
אמליכו ליה לדוד ולא קביל מלכו על כל ישראל ואתא לחברון ומלכו קביל עלה
בלחודוי שבע שנים ואתעכב תמן כל הני שבע שנים · ולבתר דמית איש בשת קביל
מלכו על כל ישראל בירושלם · אלא כלא הוא רזא קמי קב"ה · תא חזי מלכותא קדישא
לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר באבהן · וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא
שלימו מעלמא עלאה · ועלמא עלאה אקרי שבע שנים בגין דכלהו ביה · וסימניך
ויבנהו שבע שנים · דא עלמא עלאה · ולא כתיב ויבנהו בשבע שנים · כד"א כי ששת
ימים עשה יי' את השמים ואת הארץ · מאן ששת ימים דא אברהם דכתיב אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם באברהם · ואברהם ששת ימים אקרי ובגין דאיהו ששת
ימים אתבני עלמא · בההוא גוונא ויבנהו שבע שני' · ותא חזי דוד בעא לאתבנאה
במלכו שלימתא ולא אתבני עד דאתא ואתחבר באבהן · וקאי' שבע שני' לאתבנאה
בגווייהו · לבתר שבע שנים אתבני בכלא ואתמסרא מלכותיה די לא תעדי לעלמין ·
ואי לאו אתעתד בחברון לאתחברא בדוכתיה לא אתבני מלכותיה לאתמסרא
כדקא יאות · כהאי גוונ' כלב אתכשיר ביה רוחא דחכמתא ואתא לחברון לאתחברא
באבהן ולדוכתיה אזל ולבתר דוכתיה הוה וירית ליה · ר' יוסי ורבי חזקיה הוו אזלי
מקפוטקי' ללוד והוה עמהון חד יודאי במטול דקטפירא דחמרא · עד דהוו אזלי א"ר
יוסי לר' חזקיה אפתח פומך ונימ' חד מלה מאינון מלי מעליות' דאוריית' דאת אמרת
בכל יומא קמי בוצינא קדישא · פתח ואמ' דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום ·
דרכיה דרכי נעם אלין אורחין דאורייתא דמאן דאזיל באורחי דאוריית' קב"ה אשרי
עליה נעימותא דשכינת' דלא תעדי מניה לעלמין · וכל נתיבותיה שלום · דכל שבילין
דאוריית' כולהון שלם · שלם ליה לעילא · שלם ליה לתתא · שלם ליה בעלמ' דין · שלם
ליה בעלמ' דאתי · אמ' ההוא יודאי איסירא בקיסטרא בהאי קרא אשתכח · א"ל מנין
לך · א"ל מאבא שמענא ואוליפנא הכא בהאי מלה · פתח ואמ' האי קרא בתרי' גוונין
איהו ובתרין סטרין · קרי ביה דרכי' וקרי ביה נתיבו' קרי ביה נעם וקרי ביה שלום
מאן דרכי' ומאן נתיבו' מאן נעם ומאן שלום · אלא דרכיה דרכי נעם היינו דכתי' הנותן
בים דרך דהא כל אתר דאקרי באורית' דרך הוא אורח' פתיח' לכלא · כהאי אורחא
דהוא פתיח לכל בר נש · כך דרכיה אלין דרכי' דאינון פתיחן מאבהן דכרין בימא

דבא ונפלין בגויה · מאינון אורחים מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמא · והאי כעס ההוא כעשן דנפיק מעלמא דאתי ומעלמא דאתי נהרין כל בוצינין ומתפרשין נהורין לכל עיבר וההוא טיבו ונהורא דעלמא דאתי דינקין אינון אקרי כעס · דבר אחר עלמא דאתי אקרי כעס · וכד אתער עלמא דאתי כל טיבו וכל חדו וכל נהורין וכל חירו דעלמא אתער · ובגיני כך אקרי כעס · ועל דא תנינן חייבין דגיהנ׳ בשעתא דעאל שבתא כלהו נייחין ואית להו חירו ונייחא בשבתא · כיון דנפיק שבתא אית לן לאתערא חירו עלאה עלנא דנשתזיב מההוא עונשא דחייבי׳ דאתדנו מההיא שעתא ולהלאה · ואית לן לאתערא ולימא ויהי נעם יי׳ אלהינו עלינו · דא הוא כעס עלאה חידו דכלא · ועל דא דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום · מאן נתיבותיה אלין אינון שבילין דנפקי מלעילא וכלהו נקיט לון ברית יחודאי דאיהו אקרי שלום שלמא דביתא ואעיל לון לימא רבא כד איהו בתוקפיה · וכדין יהיב ליה שלם · הה״ד וכל נתיבותיה שלום · אתו רבי יוסא ורבי חזקיה ונשקו ליה · אמרו ומה כל הכי מלין עלאין טמירין נבך ולא ידענא · אזלו · כד מטו חד בי חקל חמו בעירי דבי חקל מתין אמרו ודאי דבר דבעירי אית באתר דא · אמר ההוא יודאי הא דאמריתו דקב״ה במצרים כל אינון שאכי כל אינון בעירי תלת מותני הוו בבעירי · חד דבר וחד אינון דקטל ברד וחד אינון בוכרי דבעירי ומה הוה מותנא דילהון · אלא הא כתיב בקדמיתא הנה יד יי׳ הויה במקנך אשר בשדה · אמאי בכלהו לא כתיב יד יי׳ אלא יד יי׳ איהו בידא חמשה אצבעאן · דהא בקדמיתא כתיב אצבע אלהים היא · והא כלהו חמש אצבען · כל אצבעא ואצבע׳ קטלוותא חדא וחמשה זינין הוו דכתיב בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן · הא חמשה זינין לחמשה אצבעאן דאקרון יד בגיני כך הנה יד יי׳ הויה וגומר · דבר כבד מאד דהוו מתים מגרמייהו ואשתכחו מתים בתר דלא אהדרו מגראי אינון אתוון ממש אהדרו וקטלו כל אינון דאשתארו · דבר אחר׳ ברד מה בין האי להאי של׳ דא בניחותא ודא בתקיפו דרוגזא · ותרין אלין הוו באתר חד בחמש אצבעאן · ת״ח דבר אתוון דהוו בניחותא מותנא בגוייה׳ דהוו מתין מגרמייהו · ברד דאתהדרו אתוון בתקוף רוגז׳ וקטל כלא · יתבו בההוא חקל חמו שאכי דאתיין לאתר חד ומתין תמן קם ההו יודאי לגבי ההוא אתר ונטא תרין קטפירי דמלוין אקוסטרא · פתח ואמר כתיב ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך וגו׳ · האי מלה דרבי אלעזר דאמר ואעשך לגוי גדול לקבל לך לך ואברכך לקבל מארצך ואגדלה שמך לקבל וממולדתך והיה ברכה לקבל ומבית אביך · ודא לקבל דא · רבי שמעון אמר רזא דחכמתא הכא · ואעשך לגוי גדול לקבל סטר ימינא · ואברכך לקבל סטר שמאלא · ואגדלה שמך לקבל סטר אמצעיתא · והיה ברכה לקבל סטר ארעא דישרא׳ · וכלא רזא דרתיכא קדישא · ת״ח באתערותא דלתתא יתער לעילא · ועד לא יתער לתתא לא יתער לעילא לאשראה עליה · מה כתיב באברהם ויצאו אתם מאור כשדים · ויצאו אתם ויצאו אתו מבעי ליה · דהא כתיב ויקח תרח את אברם בנו וגומר · מהו ויצאו אתם אלא תרח וחרן נפקו עם אברהם ושרה דבין דאשתזיב אברהם מן נורא אתהדר תרח למעבד רעותי׳ ובגין

כך

כך ויכלו אתם · כיון דאינון אתערו בקדמיתא אמר ליה קב"ה לך לך · רבי שמעון
אמר לך לך לתקונך לגרמך · מארצך מההוא בטרא דישובא דאת תקיל דאתילידת
ביה : וממולדתך מההוא תולדא דילך · ומבית אביך דאת אשגח בטרשא דילהון ·
אל הארץ אשר אראך תמן אתגלי לך מה דאת בעי ההוא חילא דממנא עלה דאיהו
עמיק וסתים · מיד וילך אברם כאשר דבר אליו יי': ואנן קא בעינן למנדע מהכא
למנדע רזא דחכמתא · פתח רבי אבא ואמר כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה
לקרא כלם בשם יי' לעבדו שכם אחד · וכתי' והיה ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אח'
רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי באורחא · אמר רבי יוסי לרבי חייא אמאי את שתיק
הא אורחא לא אתתקן אלא במלי דאורייתא · אתנגיד רבי חייא ובכה פתח ואמר
ותהי שרי עקר' אין לה ולד · ווי לההוא זמנא · אמר ליה רבי יוסי אמאי והא אולידת
לבתר והוה לה ברא בזרעא קדישא · א"ל ווי על ההוא זמנ' דבגין דשרה אתעכבת
כתיב ותאמר שרי אל אברם וגומר בא נא אל שפחתי וגומר · ועל דא קיימא שעתא
להגר למירת לשרה בבירתה והוה לה ברא מאברהם · ואברהם אמר לו ישמעא' יחיה
לפניך · ואע"ג דקב"ה הוה מבשר ליה על יצחק אתדבק אברהם בישמעא' עד דקב"ה
אתיב ליה ולישמעאל שמעתיך · לבתר אתגזר ועאל בקיימא קדישא עד לא יפוק
יצחק לעלמא · ותא חזי ארבע מאה שנין קיימא ההוא ממנא דבני ישמעאל ובעא קמי
קב"ה אמר ליה מאן דאתגזר אית ליה חולקא בשמך · א"ל אין · א"ל והא ישמעאל
דאתגזר ולא עוד אלא דאתגזר בר תליסר שנין אמאי לית ליה חולקא בך כמו יצחק ·
א"ל דא אתגזר כדקא יאות וכתיקונוי ודא לאו הכי · ולא עוד אלא דאלין מתדבקין
בי לתמניא יומין ואלין רחיקין מני עד כמה יומין · א"ל ועם כל דא כיון דאתגזר
לא יהא ליה אגר טב בגיניה · ווי על ההוא זמנא דאתיליד ישמעא' בעלמא ואתגזר ·
מה עבד קב"ה ארחיק להו לבני ישמעאל מדבקותא דלעילא ויהב להו חולקא לתתא
בארעא קדישא בגין ההוא גזירו דבהון · וזמינין בני ישמעא' לשלטא בארעא קדישא
כד איהי ריקניא מכלא זמנין סגיאין כמה דגזירו דילהון בריקניא בלא שלימו ·
ואינון יעכבון להו' לבני ישראל לאתבא לדוכתייהו עד דישתלים ההוא זכותא דבני
ישמעאל · וזמינין בני ישמעא' לאתערא קרבין תקיפין בעלמא ולאתכנשא בני אדום
עלייהו ויתערון קרב' בשו חד על ימא וחד על יבשתא וחד סמוך לירושלם וישלטון
אלין באלין וארעא קדישא לא יתמסר לבני אדום · בההוא זמנא יתער עמא חד
מסייפי עלמא ויגח בה קרבא תלת ירחין ויתכנשון תמן עממיא ויפלון בידוייהו עד
דיתכנשון כל בני אדום עלה · וכדין יתער קב"ה עלייהו הדא הוא דכתיב כי זבח
ליי' בבצרה וגומר · ולבתר דא מה כתיב לאחוז בכנפות הארץ וגו' וישצי אנון מינה
ויתבר כל חילין דלעילא ולא ישתאר חילא לעילא על עמא דעלמא אלא חילא דישרא'
בלחודוי · הדא הוא דכתיב יי' צלך על יד ימינך · בגין דשמא קדיש' בימינא ואורייתא
בימינא ועל דא בימינא תליא כלא ותבונן דבעי לזקפא ימינא על שמאלא כמה
דאוקמוה דכתיב מימינו אש דת למו · ובזמנא דאתי הושיעה ימינך ועננו ·

ברוך יי' לעולם אמן ואמן:

פרשת

פרשת בא אל פרעה

ויאמר יי׳ אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו׳ · ר׳ יהודה פתח ואמר אשרי העם יודעי תרועה יי׳ באור פניך יהלכון כמה אצטריכו לבני נשא למהך בארחוי דקב״ה ולמנטר פקודי אוריתא בגין דיזכון בה לעלמא דאתי ולשזבא לון מכל קטרוגין דעילא ותתא בגין דהא כמה דאשתכחו מקטרגין בעלמ׳ לתתא הכי נמי אשתכחו מקטרגין לעילא דקיימי עלייהו דבני נשא אינון דעבדין פקודי אורית׳ ואזלי בארח מישר בדחלא דמריהון כמה אינון סניגורין דקיימי׳ עלייהו לעילא כד״א אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף וגו׳ · וכתיב ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר · בגין כך זכאה איהו מאן דנטיר פקודי אוריתא · אמ׳ ר׳ חייא איהכי אמאי אצטריך הכא מלאך דליהוי סניגוריא עליה דבר נש והא כתיב כי יי׳ יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד וכתיב יי׳ ישמרך מכל רע דהא חמי קב״ה כל מה דבר נש עביד בעלמא הן טב הן ביש וכן הוא אומר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳ · א״ל ר׳ יהודה כלא הכי הוא ודאי · אבל הא כתיב ונגע אל עצמו ואל בשרו · וכתיב ותסיתני בו לבלעו חנם לאחזאה דהא רשו אתמסר לסטר אחרא ורשו אתמסר על מלין דעלמא למאן דלא אצטריך לאתמסרא בידוי ובגין אינון ארחין טמירין קמי קב״ה ולית אנת כדאי למהך אבתרייהו בגין דאנון כמוסין דקב״ה בבני נשא לאו אינון רשאין לדקדקא אבתרייהו בר אינון זכאי קשוט דידעין רזי אוריתא ואזלין בארח׳ דחכמתא למנדע אינון מלין סתימין דאוריתא ·

רבי אלעזר פתח ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יי׳ ויבא גם השטן בתוכם · ויהי היום דא ר״ה דקב״ה קאים למידן עלמא · כגוונא דא ויהי היום ויבא שמה · ההוא יומא יט״ד דר״ה הוה · ויבאו בני האלהים אינון רברבין ממנן שליטין בעלמא לאשגחא בעובדין דבני נשא · להתיצב על יי׳ כד״א וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו · אבל להתיצב על יי׳ בהאי קרא אשכחנא רחימותא דקב״ה עלייהו דישראל בגין דהני שליטין דאינון ממנן לאשגחא על עובדין דבני נשא אזלין ושטאן ונטלין אינון עובדין כלהו וביומא דקאי דינא למיקם למידן עלמא אתעבידו קטיגורין למיקם עלייהו דבני נשא · ותא חזי מכל עמין דעלמא לא קיימין לאשגחא בעובדיהון בר ישראל בלחודייהו בגין דאלין בנין לקב״ה וכד לא אשתכחו עובדין דישראל כדקא יאות כביכול אינון ממנן שליטין כד בעאן לקיימא על אינון עובדין דישראל על יי׳ ודאי קיימין דהא כד ישראל עבדין עובדין דלא כשרן כביכול מתישין חילא דקב״ה · וכד עבדין עובדין דכשרן יהבין תוקפא וחילא לקב״ה וע״ד כתיב תנו עז לאלהים במה בעובדין דכשרן וע״ד בההוא יומא כלהו רברבן ממנן אתכנשו על יי׳ ודאי דהא כיון דעל ישראל אתכנשו עליה אתכנשו · ויבא גם השטן בתוכם גם לאשגחא עלייהו דכלהו אתיין למהוי קטיגורין עלייהו דישראל

ודא

ודא אתוסף עלייהו בגין דאיהו דילטור׳ רברבא מכלהו קטיגורא מכלהו כיון דחמא
קב״ה דכלהו אתיין לקטרג׳ מיד ויאמר יי׳ אל השטן מאין תבא · וכי לא הוה ידע קב״ה
מאן הוה אתי· אלא לאייתא׳ עובדא לרעותיה׳ ויאמר יי׳ אל השטן וגו׳ ויען השטן את
יי׳ ויאמר משוט בארץ· מכאן אוליפנא דישובא דארעא אתמסר לסטרין אחרנין בר
ארעא דישרא׳ בלחודהא· כיון דאמר משוט בארץ אשגח קב״ה דבעי למיהוי דלטורא
עלייהו דישראל· מיד ויאמר יי׳ אל השטן השמת לבך על עבדי איוב כי אין כמהו בכל
הארץ חמא שעתא למיהב ליה חולקא במה דיתעסק ויתפרש מנייהו דישראל והא
אוקמוה׳ לרעיא דבעא למעבר ענא בחד נהרא וכו׳ מיד אתעסק ביה ההוא סטן ולא
קטרג עלייהו דישראל · ויען השטן את יי׳ ויאמר החנם ירא איוב אלהים · לאו תווהא
לעבדא דמארי׳ עבי׳ ליה כל רעותיה דיהא דחיל ליה אעדי אשגחותך מניה ותחמי אי
דחיל לך ואם לאו · ת״ח בשעת׳ דעאקו כד אתייהיב חולקא חדא להאי סט׳ לאתעסק׳
ביה אתפרש לבתר מכלא · כגוונ׳ דא שעיר ברא׳ שעיר ביומ׳ דכפורי בגין דאתעסק
ביה ושביק להו לישר׳ במלכיהון והכא מטי זמנא לאיטל חולק׳ דא מכל זרעא דאברהם
בסטרא אחרא כד״א הנה ילדה מלכה גם היא וגו׳ את עוץ בכרו וגו׳ · ות״ח בשעתא
דאמר משוט בארץ בעא מנו׳ למעבד דינא בישראל דהא דינא הוה ליה על׳ אברהם
למתבע מקב״ה בגין דלא אתעביד דינא ביצחק כד אתקריב ע״ג מדבחא דהא לא
הוה ליה לאחלפא קרבנא דאזמין על מדבחא באחרא וכן בכל סטר׳ דיליה כד״א לא
יחליפנו והכא קאים יצחק על גבי מדבחא ולא אשתלים מניה קרבנא ולא אתעביד
ביה דינא ובעא דא מעם קב״ה כמה דבעא דיניה דיוסף לכמה דרין וכל מה דבעא
בארח דינא בעא · ומההוא זמנא דאשתזיב יצחק ואתחלף קרבניה זמין ליה קב״ה
להוא מקטרגא האי לחולקיה מכל זרעיה דאברהם ולא יקרב בסטרא אחרא וכלא
בדינ׳ אתא לגביה בגין דאיוב מקריבי עיטא דפרע׳ הוה וכד קם פרע׳ עלייהו דישרא׳
ובעא לקטלא לון · א״ל לא אלא טול ממונהון ושליט על גופיהון בפולחנא קשיא ולא
תקטול לון· א״ל קב״ה חייך בההוא דינא ממש תהא דאין מה כתי׳ ואולם שלח נא ידך
ונגע אל עצמו ואל בשרו וגו׳ במה דאיהו דן ביה אתדן · ואע״ג דבכל שאר הוה דחיל
לקב״ה · ת״ח מה כתי׳ אך את נפשו שמור בגין רזא דכתי׳ קץ כל בשר בא לפני ואוקמו׳
בא לפני ודאי ודא איהו קץ כל בשר ולא רוחא ואתמר דאיהו קץ דאתי מסט׳ דחשך
כד״א קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר ולכל בשרא בגין דאי׳ קץ אחרא ואקרי קץ
הימין ודא איהו קץ אחרא מסט׳ דשמאלא דאיהו חשך וע״ד אתייהיב ליה רשו בעצמו
ובשרו · ותסיתני בו לבלעו · אי הכי לאו בדינא הוה אלא במומר ההוא מקטרגא
דאסית ליה ואסטי ליה · אלא כלא בדינא הוה והכי אמר לן אליהוא כי פעל אדם
ישלם לו וכארח איש ימציאנו והכי הוה כמה דאתמר כמה דאיהו גזר הכי אתגזר
עליה והאי דאתמר ותסיתני בו לבלעו חנם · לא כתיב אלא ותסיתני בו ביה קיימא
ברעותיה דאיהו חשיב דהא תסיתני כמה דאמר ועל עצת רשעים הופעת אמר איוב
התפתית על מומר דההוא מקטרגא · כגוונ׳ דא ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ·
ויפתוהו ויכזבו לו לא כתי׳ אלא ויפתוהו בפיהם · בפיהם קיימ׳ מלה דא דהא אתפתה׳

אר״א אבא כלא הוה שפיר אבל הכי אוליפנ׳ דתנן סליק ואסטין וכי איהו יכול לאסטנ׳
אין · דהא איהו מלך זקן וכסיל דכתיב טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל ועל
דא יכיל לאסטאה לבר נש · ומאי טעמא בגין דאיהו מהימן על עובדי דבני נשא ·
ת״ח: האי בדיכ׳ דיוח״ד אבל בדיכא דעלמ׳ כתיב וירד יי׳ לראות · ארדה נא ואראה
דלא אתייהיב מהימנותא אלא בידיה בלחודוי דהא לא בעא לאוכד׳ על מימר דההו׳
מקטרגא ותיאובתיה איהו תדיר לשיצאה · מנלן · דכתיב קץ שם לחשך ולכל תכלית
הוא חוקר לשיצאה כלא הוא חוקר ודא איהו קץ כל בשר בא לפני ודאי בגין לשיצא׳ ·
ות״ח ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יי׳ כמה דאתמר והוא יומא
קיימין תרין סטרין לקבלא בכי עלמא כל אינון דאתיין קמי קב״ה בתיאובת׳ ובעובדין
טבין למהוי כתיבין לגביה דאיהו חיים ואפיק תוצאות חיים ומאן דאיהו מסטריה
אכתיב לחיים וכל אינון דאתיין בעובדין בישין אינון להוא סטרא אחרא דאיהו
מותא ואקרי מותא וביה שריא מותא ובהוא יומא קיימין אלין תרין סטרין חיים
ומות אית מאן דאכתיב לסטרא דחיים ואית מאן דאכתיב לסטרא דמות · ולזמנין
דעלמא שריא באמצעיתא אי קיימא חד זכאה בעלמא דאכרע עלייהו כלהו קיימין
ואכתיבו לחיים · ואי חד חייבא אכרע עלמא כלהו כתיבי למיתה וההוא זמנא עלמא
קיימא באמצעיתא וההוא מקטרגא בעא לאסטאה · מיד מה כתיב השמת לבך על
עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו׳ · כיון דאשתמודע איהו בלחודוי מיד אתקיף
ביה מקטרגא · ונ״ד תנינן דלא אצטריך ליה לבר נש לאתפרשא מכללא דסגיאין
בגין דלא יתרשים איהו בלחודוי ולא יקטרגון עליה לעילא דכתיב בשונמית ותאמר
בתוך עמי אנכי יושבת לא בעינא לאפקא גרמי מכללא דסגיאין בתוך עמי יתיבנא
עד יומא דא ובתוך עמי בכללא חדא אשתמוד׳ לעילא · והכא איוב כיון דאשתמודע
לעילא ואתרשים מיד אתקיף ביה מקטרגא ואמר החנם ירא איוב אלהים כל מאן
דדחיל לך ואתקף לאו למגנא עביד הלא אתה שכת בעדו ובעד וגו׳ · אבל טול כל
האי טבא דאנת עבד ליה ומיד אם לא על פניך יברכך ישבוק לך וידבק בסטרא
אחרא דהא השתא בפתורך איהו אכיל סליק פתורך מניה וכחזי ממאן איהו ובאן
סטרא יתדבק · מיד ויאמר יי׳ אל השטן הנה כל אשר לו בידך לאחזאה דדחילו דאיוב
לגביה דקב״ה לא הוה לנטרא עתריה · ומהכא אוליפנא דכל אינון דדחלין ליה
לקב״ה על עתרייהו או על בנייהו לאו איהו דחילו כדקא יאות ונ״ד קטרג ההוא
מקטרגא ואמר החנם ירא איוב אלהים · הלא אתה שכת בעדו וגו׳ מעשה ידיו ברכת
ונ״ד איהו דחיל לך ואתייהיב ליה רשו לקטרגא ביה ולאחזאה דלא פלח איוב לקב״ה
ברחימו דכיון דאתנסי נפק מארחא ולא קאים בקיומיה מה כתי׳ בכל זאת לא חטא
איוב בשפתיו · לא חטא בשפתיו אבל ברעותיה חטא ולבתר חטא בכלא · ואי תימא
דלא אתנסי בר נש הא כתי׳ יי׳ צדיק יבחן וגו׳ · ובג״כ אתנסי איוב · ואע״ג דלא קאים
בקיומיה כדקא יאות לא נפק מתחו׳ רשותיה דמריה לאתדבקא בסט׳ אחרא ומאי
ההוא נסותא דיליה תריסר ירחי שולטנותא דההוא סטרא אחרא כמה דתנינן דינא
דחייביא בגיהנם תריסר ירחי ובגין דלא אתדבק בסטרא אחרא כתיב ויי׳ ברך את
אחרית

אחרית איוב מראשיתו. ר"ש אמ' האי דאיוב לאו נסותא איהו דקב"ה כנסותא דשאר
צדיקיא דהא לא כתי' והאלהים נסה את איוב כמה דכתיב והאלהים נסה את אברהם.
ואברהם איהו בידיה אקריב לבריה יחידאי דיליה לגבי קב"ה ואיוב לא יהיב כלום ולא
מסר ליה לקב"ה כלום ולא אתמ' ליה דהא גלי קמיה דלא יכיל לקיימ' ביה אבל אתמסר
בידא דמקטרגא וכדינא דקב"ה אתעביד וקב"ה אתער דינא כדינא בההו' מקטרגא
לגבי' הה"ד השמ' לבך על עבדי איוב וגו': פתח ואמ' ויהי מקץ ימים ולא מקץ ימין איהו
דהוה לקץ ימין ואתקריב לקץ ימיב והא אוקימ' ואתה לך לקץ. ואמר דניאל לאן קץ לקץ
הימין או לקץ הימים עד דא"ל לקץ הימין. וע"ד דוד דחיל ואמ' הודיעני יי' קצי ומדת
ימי מה היא או לקץ הימים או לקץ הימין והכא מה כתיב ויהי מקץ ימים ולא מקץ
ימין ובג"כ לא אתקבל קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה כלא. תא חזי מה כתיב
והבל הביא גם הוא. מאי גם הוא לאסגאה דא כלא קרבניה לקב"ה הוה כלא ועקרא
דקרבנא לקב"ה ויהב חולקא לסטרא אחרא. וקין עקרא עבד מקץ ימי' רזא דסטר'
אחרא ויהיב חולקא לקב"ה וע"ד לא אתקבל. באיוב מה כתיב והלכו בניו ועשו משתה
וגו'. ויהי כי הקיפו ימי המשתה וגו' ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול ולשתות
עמהם ובמשתיא בכל יומא מקטרגא הוה ולא יכיל ליה. מנא לן דכתיב הלא אתה
שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו מסביב ולעולם לא יהיב חולקא כלל לגביה
דהא כתי' והעלה עולות מספר כלם. עולה סלקא לעילא לעילא ולא יהיב חולקא לסט'
אחרא דאלמלא יהיב ליה חולקא לא יכיל ליה לבתר וכל מה דנטיל מדיליה נטיל. ואי
תימא אמאי אבאיש ליה קב"ה. אלא דאלמלא יהיב ליה חולקא יפני ארחא ויסתלק
מעל מקדשא וסטרא דקדושא אסתליק לעילא לעילא ואיהו לא עבד כן וע"ד קב"ה
תבע בדינא. ת"ח כמה דאיהו אתפרש ולא אכליל טוב ורע איהו דן ליה בההוא גוונ'.
יהיב ליה טוב ולבתר רע ולבתר אהדר' לטוב דהכי אתחזי לבר נש למנדע טוב
ולמנדע רע ולאהדרא גרמיה לטוב ודא איהו רזא דמהימנותא. ת"ח איוב מעבדי
פרעה הוה ודא הוא דכתיב הירא את דבר יי' מעבדי פרעה. ר"ש אמר השתא
אית לגלאה רזין דאינון מתדבקין לעילא ותתא. תא חזי דלא בעא קב"ה לאעקרא
איוב מאתריה דאיהו הוה מכסי על פרעה כיון דאתחלש עבד נוקמין לפרעה.
מה כתיב. בא אל פרעה. לך אל פרעה מבעי ליה. מאן בא אלא דעייל ליה קב"ה
אדרין בתר אדרין לגבי תנינא חדא עלאה תקיפא דכמה דרגין משתלשלין מניה
ומאן איהו רזא דתנין הגדול ומשה דחיל מניה ולא קריב אלא לגבי אינון יאורין
ואינון דרגין דיליה אבל לגביה דחיל ולא קריב בגין דחמא ליה משתרש בשרשין
עלאין. כיון דחמא קב"ה דדחיל משה ושליחן ממנן אחרנין לעילא לא יכלין לקרבא
לגביה אמר קב"ה הנני עליך פרעה מלך מצרי' התני' הגדול הרובץ בתוך יאריו' וקב"ה
אצטריך לאגחא ביה קרב' ולא אחר' כד"א אני יי' ואוקמו' רזא דחכמתא התנים הגדול
הרובץ בתוך יאריו לאינון מארי מדין דידעין ברזין דמאריהון. פתח ר"ש ואמר
ויברא אלהים את התנינם הגדולים ואת כל נפש החיה הרומש' אשר שרצו המים
למיניהם. האי קרא אוקמו' ליה. אבל ויברא אלהים את התנינם כמה דאוקימ' דא

לויתן ובת זוגו · תניכא חסר כתיב בגין דקטל לנוקב׳ וסלקה קב״ה לצדיקייא ואוקמו׳
התנים הגדול תשע יאורין איכון דאיהו רבין ביניהו וחד יאור׳ איהו דמימוי שכיכי׳
וברכן דמימין דנבת׳ נפלין ביה תלת זמנין בשת׳ וכל תרין זמנין מתברך ההוא יאורא
ולא כ״כ וכל חד לאו הכי · והכי תניכא עש׳ בההוא נהרא אתקיף ואזיל ושאט עאל גו
ימא ובלע נונין לכמה זינין ושליט ותב לההוא יאורא אלין תשע יאורין אזלין וסלקין
וסחרניהו כמה אילנין ועשבין לזניהו · יאורא קדמא׳ נפקא סטר׳ שמאלא כחד נגור׳
דנגיד ונפיק תלת טפין וכל טפה וטפה אתפרש לתלת טפין וכל טפה וטפה אתעביד
מניה יאורא חד ואילין איכון תשע׳ יאורין דמתתקפין ואזלי׳ ושטא׳ וסחרן בכל איכון
רקיעי׳ ממה דאשתא׳ מאיכון טפין כד סיימין למיפק אשתא׳ טפה חדא דנפק׳ בשכיכו
נפל ביניהו ואתעביד מניה יאור׳ חדא · האי יאורא איהו ההוא דאמרן בשכיכו האי
יאורא כד ההוא נהר דנגיד ונפיק אפיק טפין אחרנין רברבן מסטרא דימינ׳ מה
דאשתא׳ מאיכון טפין אשתאר טפה חדא בשכיכו מאיכון ברכאן ונפל ההוא יאורא
דאיהו שכיך והאי איהו יאור׳ דעדיף מכלהו · כד נפקין ומתפרשן איכון ארבע נהרין
דנפקין מגנת׳ דעדן ההוא דאקרי פישון נפיל בההוא יאור׳ ואתכליל ביה וע״ד מלכות
בבל אתכליל בהאי ופישון איהו מלכות בבל · מיאורא דא אתזנו ואתמליין כל איכון
יאורין אחרנין בכל יאורא ויאור׳ אזלא ושאט חד תניכ׳ ואיכון תשע וכל חד וחד נקיב
נוקב׳ ברישיה כד״א שברת ראשי תניני׳ וגו׳ ואפילו האי התנין הגדול הכי הוא בגין
דכלהו נפחין רוחי׳ לגבי׳ ולא לתת׳ בראשי׳ ברא אלהי׳ וכתי׳ ויבר׳ אלהים את התנינם
הגדולים בכל עובדא דאיכון עשר אמירן קיימין לקבלייהו איכון עשר יאורין · וחד
תנינ׳ מתרפרפא ברוח׳ לקבל כל חד וחד ועל דא אשבעין שנין מזדעזעא עלמא בגין
דהאי התנין הגדול כד איהו סליק סנפירוי ואזדעזע כדין כלהו מזדעזען באיכון
יאורין וכל עלמא מזדעזעא וארע׳ מתחלחלת וכלהו כלילן בהאי תנין הגדול · והארץ
היתה תהו וגו׳ אר״ש עובד׳ דבראשית חברי׳ לעאן ביה וידעין ביה אבל זעירין איכון
דידעין לרמזא עובד׳ דבראשי׳ ברזא דתנין הגדול וע״ד תנין דכל עלמ׳ לא משתלשלן
אלא על סנפורוי דדא · ת״ח והארץ היתה תהו ובהו וגו׳ תנין הית׳ ואוקימ׳ בגין דבהאי
יאורא קדמאה דקאמרן כד האי התנין הגדול עש׳ ביה כדין אתמלייא ושטיף ודעיך
ניצוצין דאתלקטו באיכון עלמין דאתחרבו בקדמית׳ איכון תניכין אחרנין דקאמרן
הוו ולא הוו אמאי בגין דאתחלש חילייהו ולא יתשטשון עלמ׳ בר לשבעין שנין חד זמנ׳
ואיכון א׳ תקפו בחילא׳ דההו׳ תנין הגדול והאי איהו בלחודוי לאתתקפ׳ ואלמלא נוקביה
קיימת לגביה לא יכיל עלמא למסבל לון וכנ״כ עד לא קטל קב״ה לנוקבא הארץ היתה
תהו ובהו תהו היתה ולבתר דקטל לה הוה בהו שרא׳ לאתקיימא וחשך עד לא הוות
נהירא עובד׳ דעבדת׳ · מה עבד קב״ה מחן רישיה דדכור׳ לעילא ואתכפיא בגין דהא
תהומא לתתא לא הוה נהיר · מ״ט לא הוה נהיר בגין דהא התנין הגדול הוה נשיב על
תהומא ואחשך לה ולא מרפרפא לתתא ועבר רוחא אחר׳ דלעילא נשיב ובטש בההוא
רוחא ושכיך ליה הה״ד ורוח אלהים מרחפת על פני המים והיינו דתניכן דקב״ה בטש
רוחא ברוחא ונהרא עלמא · ויאמ׳ אלהים יהי אור ויהי אור נהיר נהירו דלעילא ובטש

על גבי

על גבי רוחא דנשיב ואסתלק מעל תהומא ולא חפא ליה. כיון דתהום אתנהיר ואיהו
אסתלק כדין הוה נהיר. דא נהור על רישיה ומיא הוו נפקי מגו אנפותיה ורוחא נשיב
לעילא ונהיר מנהירו דא עד דהו' נחית נהוריה מנצנצא לשבעין ותרין נהרין דשמש'
כיון דאינון נהרין אתרשימו בגו שמשא לתתא הוו חייביא דעלמא ידעין בהו והוו
פלחין לשמש'. כיון דאסתכל קב"ה באינון חייביא סליק נהוריה וגניז ליה. אמאי גניז
ליה בגין דההוא תנין הוה סליק ונחי' ובטש באינון יאורין עד דגנזו ליה ולא אתגליא
וזרע ליה זרעא לחד דאיהו גנונ' דגנתא וזרוע' דזרע בגניזו בטמירו האי אור איהו
כד שאי התנין הגדול חמי דצמח בגנתא זרועא דאור דא כדין אתער למטר' אחרא
לההוא נהר דאקרי גיחון ואתפלגו מימוי דהאי גיחון חד שבילא דיליה איהו אזיל גו
ההוא זרועא לאצמח' גו גנתא ואנהיר ביה ברבו דזרוע' דא ואקרי גיחון ומגו ההוא
רבו דזרועא דא אסתלק לרבו דשלמה מלכ' כד אסתלק למלכו דכתי' והורדתם אותו
אל גיחון. וכתיב ומשח אותו שם. שם ולא באת' אחרא בגין דהוה ידע מלכ' דא ומימוי
אחרנין אסתלקו למלכו אחרא ודא איהו מלכו דאיהו תקיפא והאי התנין הגדול
אתער ליה ואסתלק משפירו דהאי תנין בההוא נהר לאתקפא ביה וכל אינון שאר
יאורין כלהו סלקין ונחתין בתקפא דהאי התנין הגדול ותאב ועאל לההוא שכיבא
ואשתכח ביה. וכדין כד ההוא אור אתגניז לעילא לההוא גנתא דקאמרן כדין נפיק
חשך קדמאה ופשט על רישיה בההוא נוקבא דאתמחא ביה ואתפרש חד חוטא בין
ההוא נהירו דאור דא דאתגניז ובין ההוא חשוכא דחשך דא דכתיב ויבדל אלהים בין
האור ובין החשך. תנין תב בההוא פריסו דהאי חוט' דאפריש ואפריש לאינון יאורין
גו חשוכא ואתפרשו נונין לזנייהו אין מאלין בההוא פריסו וכד אתפרשו מיין עלאין
קדישין כל אינון יאורין אתפרשו ועאל לגו ההוא יאורא שכיבא דאתכריר מכלהו
ונפקין ועאלין בה תלת זמנין ביומא וכל אינון נונין דמגדלן גו אינון נהרין פרישן אין
מאלין ואקרון לילית ואלין אינון ראשית לכל אינון נונין דנפקין לבר ואלין שלטין על
כלהו ואלין אקרון בכרי מצרים ומהכא אתבדרו לבר בנהרין וכלהו אתזנו משקיו
דאינון יאורין והאי התנין הגדול שלטא על כלהו וכלא בפריסו דמיין עלאין דכתיב
ויהי מבדיל בין מים למים וארשימו מיין קדישין עלאין ואתפרשו לעילא ומיין תתאין
אתפרשו לתתא אלין ואלין קדישין ועד אקרון מלאכין עלאין פריסן בגין דאתפרשו
אלין מאלין לזנייהו. ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע רזא דא כד
האי התנין הגדול נשיב רוחא בההוא נוקבא ומרפרפא לגבי עילא כל אינון עשבין
מהפך לון לינוקו עד דרוחא אחרא נשיב בההוא רוחא ושכיך ליה לתתא ועשבין
נחתין כמלקדמין ושלטין ומשכחן ואודן קמי קב"ה משטר שמאלא לגו יאורא שכיבא
נפקין בעירין לזנייהו ואזלין למקרב לגביה אינון עשבין ולא יכלין ותבין לאתרייהו
כל אלין יאורין אזלין ושאטין עד ההוא שכיבא דשליט בהו ומחרין לאינון עשבין
ולא יכלין בר לזמנין דרוחא עלאה לא נשיב ואיהו מרפרפא רוחא בההוא נוקבא
דלעילא כמה דאוקימנ' כדין שליט ההוא רוחא על אינון עשבין ויאורא שכיבא
תב לאתריה וסלקא ונחתא ובגין דמימוי שכיבין אזיל בשכיכו והאי התנין הגדול

סלקא לגבי איכון יאורין ועשבין כלהו מגדלן לשתרשיה ההוא יאורא שכיכא ואלין מגדלין בכל עיבר כדין סלקא ההוא תנינא ואתרבי ביניהו ותב לכל איכון יאורין ויאמר שדים יהי יתארת ברקיע השמי' דא איהו נחש בריח בגין דשניר לתרין סטרין ולא נפיק לעלמין אלא חד זמנא ליובלא · ובספרי קדמאי דא נחש עקלתון דאיהו בעקימו תדיר ואייתי לווטין על עלמא כד האי קש תבר תוקפיה דההוא תנינא ולא יכול למיקם עד דאכיל נשמי' בגין דקב"ה כפיף ליה גו ימא כד עאל לגביה ואיהו דרך על תקפיה דימא ותקפיה דימא דא איהו תנינא כד"א ודורך על במותי ים וכד האי נחש קם כדין מה כתיב והרג את התנין אשר בים דא איהו התנין הגדול וע"ד כתיב הככי עליך ודא נחש איהו מארת בלווטין לכלא בגין דאיהו תקיפא עליה בתקפיה דההוא נשר רברבא דאק' חדקל והא אוקימנ' ההוא נחש איהו כובשתא כד נפקין דא כדא דא ובשתא אתקן תדיר בגין דכל ארחוי ותקפוי כיבשתא איהו ואכיל ארעא ועפרא תדיר כד"א ועפר תאכל כל ימי חייך דא גדיל בעפרא ודא גדיל במיא כמא דאתגדיל במיא להו תקיפא כהאי דאתגדיל כיבשתא וע"ד כתיב מארת אשר דלא אזדמן לגביה ודא לא אזדמן לגביה אלא קב"ה בלחודוי דקטיל ליה מגו ימא כמה דאוקימנ' בגין נסות רוחא דביה כד"א אשר אמר לי יאורי וגו' ·

ועבר יי' לנגוף את מצרים וגו' · תנא א"ר יוסי האי קרא קשיא וכי וראה את הדם וא"כ ופסח דמשמע דסימנא הוא דאתעביד · ואיתימא בגין דמא דאיהו מגנס אמאי לבר ואמאי בתלת דוכתי דפתחא והא כתיב והוא גלי עמיקתא וגו' · מ"ט דאתגליא דמא על המשקוף ועל שתי המזוזות · אלא תנא כתיב וירא יי' ויבאש וכתיב וירא יי' כי רבה רעת האדם בארץ ותנינן לא אתחזי אשגחותא לעילא של כל אתחזו לתתא עובד' דאתעבידו עובד' מניה וע"ד לא משגיחין לאכאשא בר ברהורא דע"ז דכתי' השמרו לכם פן יפתה לבבכם ומדאתעביד עובד' אשגחותא דלעילא אתער ובגין כך כלא בין לטב בין לביש בעובדא תליא מלתא · א"ר יוסי כל סוקי מצרים מליין סעוון הוו ועוד דבכל ביתא וביתא הוו שכחי זווכין דיתקטרי בחרשייהו באיכון כתרין תתאין דלתתא ומתערין רוח מסאבא בגווייהו ורזא דמלה תנא כתיב ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות · אגודת אזוב למה בגין לבערא רוח מסאבא מביניהו ולאחזאה בפתחייהו בהכי תלת דוכתי מהימנותא שלימתא חד הכא וחד הכא וחד בגווייהו ובג"כ ופסח יי' על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף משו' דחמי שמיה קדישא רשים על פתחא · א"ר יהוד' אי הכי אמאי דמא דקא תנינן חוור וסומק וחד דכליל ביני גווני · א"ל תרי דמי הוו חד דמילה וחד דפסח' · דמילה רחמי' דפסח' דינא · א"ר יהודה לאו הכי ש"א כמה דאוליפנ' דחזר ההוא דמא קב"ה לרחמי כאילו הוו חוור כגו גווני הה"ד ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומ' לך בדמיך חיי וגו' ואע"ג דהוה סומקא אתחזו' לרחמי דכתי' בדמיך חיי ובג"כ רשים פתחא בתלת סטרין חד הכא וחד הכא וחד ביניהו' תאני רבי חזקיה תרין דמי אתחזו לקבל תרי כתרי דאתעטרו לעילא בההיא שעתא · א"ר יוסי חד כתרה דכלילא בתרין סטרין טמירין

ברחמי

ברחמי ודינא. א״ר אבא בכמה אתרין חס קב״ה על בנוי עבד בר נש ביתא וקב״ה א״ל
כתו׳ שמי ושוי לפתחך ואת שרי לגו ביתא ואנא אותיב לבר בפתחך לנטרא לך הכא
אמר רשים על פתחא רזא דמהימנותא דילי ואת שרי לגו ביתך ואנא נטיר לך לבר
דכתיב ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר וכתיב וראה את הדם על המשקוף
ועל שתי המזוזות ופסח יי׳ על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף. תו א״ר
אבא כגוונא דשמא קדישא עבדו בההוא שעתא מה שמא קדישא אתחזר בהאי
שעת׳ דינא אוף הכא אתחזר בהאי שעתא דינא דכתי׳ וראה את הדם על המשקוף
ועל שתי המזוזות רשימא דא כלהו סומקא לאתחזאה דהא אתחזר כדינא למעבד
נוקמין ולזמנא דאתי כתיב מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה דומין לאתחזאה
כלהו דינא למעבד נוקמין ורזא דמלה כגוונא דהוי לעילא בההוא שעתא כך בעי
לאתחזאה לתתא אי רחמי רחמי ואי דינא דינא הה״ד וטבלתם בדם אשר בסף
והגעתם וגו׳ ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר. מאי טעמא. משום דתנינן
אמר רבי יצחק אמר רבי ירמיה לא לבעי ליה לאיניש למיזל בשוקא ולאשתכחא
בשוקא בזמנא דדינא תליא במתא דכיון דרשותא אתייהיב לחבלא מאן דפגע ביה
אתנזק והכא משום דדינא אשתכח לא בעיא לנפקא לבר. תניא אמר רבי יוסי
בההוא ממש דאשתכח דינא למצראי בההוא ממש אשתכח רחמי לישראל הה״ד
וראיתי את הדם ופסחתי עליכם. וכן תנא בכל אינון כתרין קדישין דלעילא כמה
דאשתכח דינא אשתכח רחמי וכלא בשעתא חדא. תני רבי חזקיה כתיב ונגף יי׳
את מצרים נגוף ורפא. נגוף למצרים ורפא לישראל. מאי ורפא ממאי שכימולו
צריכים רפואה. ותנא באותה שעה שנגפו מצראי באותה שעה נתרפאו ישראל
דתניא א״ר יוסי א״ר חזקיה מ״ד ופסח יי׳ על הפתח. מאי על הפתח. ופסח יי׳ עליכם
מבעי ליה. אבל על הפתח על הפתח ממש ופתח הגוף. ואי זהו פתח הגוף הוי אומר
זו מילה: רבי שמעון אמר בשעתא דאתגלי כתרא קדישא אתערב ביה דכורא.
ומאן דכורא חסד עלאה דמשמע דהא כלא דא לא סלקא ובג״ד דא מחי ודא מסי
וכלא בשעתא חדא וכתיב ופסח יי׳ על הפתח הידוע. מאי הפתח משום
דאיהו פתחא ומשיכא דרוחא ונפ׳. ותא חזי עד לא אתגזר אדם הוה אטום וסתום
מכל סטרוי מדאתגזר אתפתח מכלא ולא הוי אטים וסתים כקדמיתא והיינו רזא
דתנינן והוא יושב פתח האהל משום דאתגלייא יוד. מאי קא מיירי אלא אמר רבי
יצחק דהא אמרי בגלויא דא חסד בצדק ודא הוא פתחא דמשכנא עלאה קדישא
משמע דכתיב האהל האהל הידוע. א״ר אלעזר כד אתגלי׳ האי יוד אתבסר ואתברך
בפתח האהל דהאי צדק לאתבסמא בחסד הה״ד כחם היום דהוא שעתא דשלטא
חסד חולקא דאברהם. ומ״ל דהאי פתח האהל אתבסם לקבליה דאברהם דכתי׳ ויי׳
ברך את אברהם בכל דאתבסם בחסד מדאתגלייא יוד. א״ר אבא והוא יושב פתח
האהל כמה דכתיב ויי׳ ברך את אברהם בכל דדא הוא פתח קדישא בתראה
עזיראה. בחם היום כמה דאתייהיב ליה כתרא דחסד הה״ד כחם היום כמה דיתיב
בהאי כך יתיב בהאי דלא סליק האי בלא האי. לא

ועבר יי׳ לנגוף את מצרים· מאי ועבר לעבר על שורי דינא דכתרין דהוו מתקשרי בכתרין אחרנין דלעילא פריא להו מקיומיהון ואעבר על ארחוי בגין למעבד להו דינא ולנקמא להו לישראל ובדין הוא כל ועבר ועברתי ויעבר על דקב״ה אעבר על כל ארחוי או לדינא או לרחמי· הכא ועבר בגין למעבד דינא· התם ויעבר בגין לרחמא·

ויהי בחצי הלילה ויי׳ הכה כל בכור וגו׳ כתיב ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון וגו׳ רבי חייא ור׳ יוסי הוו אזלי מאושא ללוד והוה ר׳ חייא רכיב בחמרא·
א״ר יוסי כתיב הכא ובכלי דהא מטא זמנא דצלותא דמנחה ותנינן לעולם יהא אדם זהיר בצלותא דמנחה· אמאי זהיר משו׳ דהיא שעתא דתליא דינא ובעי בר נש לכוונ׳ דעתיה· נחת ר׳ חייא וצלי· עד דהוו אזלי נטה שמשא למיעל· א״ר חייא לרבי יוסי אמאי את שתיק· א״ר יוסי מסתכל הוינא בדעתאי דלית עלמא מתקיימא אלא על רישיהון דעמא· אי רישי עמא זכאין טב לעמא ואי לא זכאין ווי לעלמא ווי לעמא· א״ר חייא ודאי כך הוא מנלן דכתיב ראיתי את כל ישראל נפוצי׳ על ההרים כצאן אשר אין להם רעה ויאמר יי׳ לא אדונים לאלה ישובו איש לביתו בשלום· ישובו ישבו מבעי ליה· לביתו בביתו מבעי ליה דהא באתרייהו קיימי· אלא הכי תנינן אי רישא דעמא לא זכי עמא מתפסן בחוביה· מנלן דכתיב ויאמר דוד וגו׳ ואני הוא אשר חטאתי והרע הרעותי ואלה הצאן מה עשו· דוד חב וישראל סבלו· ואי רישא דעמא מתפס בחוביה עמא משתזבן· דהא דינא לא שריא עלייהו דכתיב ויאמר יי׳ לא אדונים לאלה כלומר אם אלו לא הוו רישין לעמא משאי ארחא ישובו איש לביתו בשלום· כלהו משתזבן אי רישיהון מתפסן· ואפילו יהושפט אתגזר עליה לאתענש׳ משום דאתחבר באחאב אי לאו סהוא בווחא דכתיב ויזעק יהושפט· עד דהוו אזלי רמש ליליא· אמרו מה נעביד אי ניזיל חשך ליליא· אי ניתיב דחלא הוא· סטו מארחא יתבו תחות אילנא חד ויתבו והוו אמרי מלי דאורית׳ ולא דמיכו· בפלגות ליליא חמו חד אילתא דעבר קמייהו והוה נוא ורמי קלין קמו רבי חייא ור׳ יוסי ואזדעזעו שמעו חד קלא דמכרזא ואמר מתערין קומו· ניימין אתערו· עלמין אזדמנו לקדמות מריכון דהא קלא נפק דכאיב אילתא דלעילא ותתא· דכתיב קול יי׳ יחולל אילות ויחשוף יערות דהא מריכון נפיק לגנ״ע דאיהו היכליה לאשתעשעא עם צדיקייא דכתיב ובהיכלו כלו אומר כבוד· יתבו רבי חייא ורבי יוסי· א״ר חייא השתא פלגו דליליא ממש· זכאה חולקנא דזכינא למשמע דא· ות״א רזא דמלה בשעתא דקב״ה אתחזי על כל גנתא כל גנתא אתכנש ולא מתפרש מעדן· ומהאי עדן מבועי נפקין לכמה ארחין ושבילין וכל גנת׳ אתקרי צרורא דחיי דתמן מתעדנין צדיקיא לעלמא דאתי· ובההיא שעתא קב״ה אתגלי עלייהו· א״ר יוסי בכמה זמנין שאילנא האי דכתי׳ ויהי בחצי הלילה ויי׳ הכה כל בכו׳ בארץ מצרים· אמאי לא ה״ה ביממא דאתגלי לכל פרסומי ניס׳ ואמאי מיתו כל איכון חלשי דבתר רחייא ואיכון טלייא דבני עאנא ולא מיתו מלכי ופרדשכי וגוברי מגיחי קרבא כמה דהוה בסנחריב דכתיב ויצא יי׳ מלאך ויך במחנה אשור וגו׳· ותנינן כלהו מלכין בני מלכין רופינוס ופרדשכי התם

אתחזי גבורתא דחד שליחא דיליה יתיר מהאי דהוה ואות דיליה למהוי יתיר ·
אמר ליה ואות שאלת ואנא לא שמענא מדי בהאי ולא אימא · אבל הא זכינא לכל
האי ואורחא אתתקן קמן · אנא שמענא דר״שבי מדכי שוקין דטבריה ניזול גביה ·
ויתבו עד דהוה נהיר יממא · כד נליק נהורא קמו ואזלו · כד מטו גביה אשכחוהו
דהוה יתיב וספרא דאגדתא בידיה · פתח ואמר כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו
נחשבו לו · כיון דאמר כל הגוים כאין נגדו למה אמר מאפס ותהו נחשבו לו · אלא
אוליפנא דעתייהו דעמין עע״ז דעלמא דמהימנותא דלהון הוא כאין דלא אדבקו
עלאין ותתאין ושוין לקבלייהו מהימנות׳ דשטותא · אבל מאפס ותהו נחשבו לו כהאי
עלעולא דסחרא ברוחא ומתגלגלא בקיטא בריקניא הה״ד וכל דארי ארעא כלא
חשיבין · עוד פתח ואמר בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ את דא ימינא
דקב״ה ואת דא שמאלא · אוליפנא דפשט קב״ה ימיניה וברא ית שמיא ופשט שמאלא
וברא ית ארעא הה״ד אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו
יחדו · מהו יעמדו יחדו ס״ד שמיא וארעא לאו (כ״א מהשמי׳ קורא אני שייסס והארץ לאו הכי)
הכי אלא ימינא ושמאלא דאינון את ואת · והיאך יעמדו יחדו בזאת היא דשלטא
בפלגות ליליא דכלילא את ואת ותכון כתיב את הכל עשה יפה בעתו · את הא
דאמרן · הכל כדא ויי׳ ברך את אברהם בכל · ותאנא היא כתרא דאתקרי זאת
דכלילא מאת ואת · ושלטא בפלגות ליליא בתרין סטרוי ברחמי ודינא רחמי לישראל
ודינא לעמין עע״ז · פתח רבי חייא ואמר אי ניחא קמיה דמר דניימא חד מלה
על מה דאתינא · כתיב

ויהי בחצי הלילה ויי׳ הכה כל בכור בארץ מצרים ומהאי דאמר מר אשתמע דהאי
פסוקא בההוא מלה אתא · ואנן אורח׳ אתתקנ׳ קמן למיתי לשאלא קמך ·
פתח ואמר מי כיי׳ אלהינו המגביהי לשבת וגו׳ מי כיי׳ אלהינו דסליק ואתעט׳ לאתיישבא
בכתר׳ עלא׳ קדיש׳ נהירו על כל בוצינין דנהרו כתרין ועטרין · המשפילי לראו׳ דנחית
בכתרוי מכתרא לכתרא מנזר׳ לנזרא · מנהירו לנהירו · מבוצינא לבוצינא · לאשגחא
בעלאין ותתאין הה״ד יי׳ משמים השקיף על בני אדם וגו׳ · תא חזי כתיב ויהי בחצי
הלילה · בחצות מבעי ליה · אי בחצות כגוונא דאמר משה · ואי כמה דאמרן
חברנא דלא יימרון אצטגניני פרעה משה בדאי הוא · הא קושיא באתריה קיימא
בג׳ גווני דאפי׳ ישראל יימרון הכי · חד דלאו הכי הוה ליה למימר ויאמר משה כחצות
הלילה · אמאי קאמר כה אמר יי׳ כמה דלא יתכוון שעתיה דהא לא יתפסון כמשה
אלא בפטרונא בגין דאמר כה אמר יי׳ וגו׳ · תרי דהא משה אמר עד בכור השפחה
אשר אחר הרחים ולא הוה הכי אלא עד בכור השבי אשר בבית הבור · עכ״פ אפילו
ישראל נמי יימרון הכי דהא לא אתבררון מלי · תלת דאיהו אמר משמא דפטרונא
בחצות וכתיב ויהי בחצי הלילה · ועוד שאלתא דילכון יתיר על מטול דלא יכיל
בעירא למסבל · אלא כלא רזא עלאה הוא בין מחצדי חקלא וכלא אתמסר בנביאה
מהימנא · זכאה חולקיה דמשה דעליה כתיב יפיפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך
על כן ברכך אלהים לעולם · אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן

שמן

ששון מחביריך · ויפיפית מבני אדם · משח וחנוך · הוצק חן בשפתותיך · מנח ובנוי ·
ע"כ משחך אלהים אלהיך מאברהם ויצחק · שמן ששון · מיעקב · מחבירך · משאר
נביאי · וכי נבר דסליק בדרגין עלאין דלא סליק בר נש אחרא לא ידע מה דאמר · אלא
הכי תניכן האי כתרא דאק' זאת אתק' אשה · כד"א לזאת יקרא אשה · אמאי משום
כי מאיש לקחה זאת · מאן הוא איש ההוא דאק' זה · ודא הוא איש דכר כד"א כי זה
משה האיש · האיש הזה · ואק' איש זה וזה איש · וזאת אתנסיבת מזה דאקרי זכר ·
ובגין דא איהי תמר דכר ונוקבא דלא סליק דא בלא דא · תמר כד"א כתמרו' עשן
מה עשן סליק חוור ואוכם אוף הכא כלא כליל בפלגות ליליא למעבד נימוסוי כחד
שעתא חוור לישראל ואוכם לעמ"ז · ועוד דהאי ליליא אי לא אתפלג לא עבי' נימוסוי ·
מ"ל מאברהם דכתיב ויחלק עליהם לילה דאתפלג למעבד נימוסוי · אוף הכא משה
אמר כחצות · מהו כחצות כד"א כעלות המנחה · כעלות גדיש · אוף הכא כחצות
כמפלג · ומשה ידע דלא יעביד נימוסוי עד דאתפלג · והכי הוה דלא עבד ליליא
נימוסוי עד דאתפלג בפלגות בתרא' הה"ד ויהי בחצי הלילה · מאי בחצי בפלגות
בתרא' בזמנא דאיהי שלטא ואשתכח האי למעבד נימוסין תדירא וכל נימוסא
דאתעביד בליליא בפלגותא בתרא' אתעביד · ויי' הכה כל בכור בשעתא דקב"ה
אתער בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא וכרוזא נפיק וקרי עורי צפון ובואי
תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו · מאי ויאכל פרי מגדיו
אלין קרבנין דאתקריבו קמיה מנשמתהון דצדיקייא האי בפלגות ליליא בשעתא
אחרא שאר קרבנין ממש · ויי' הוא ובית דינו · ויי' הוא ונימוסוי · הכה כל בכור הכה
משה לא אמר אלא נמת · מהו הכה אלא דאתער כח כמה דאנזים משה דכתיב והכה
לא שמעת עד כה · ותאנא פרעה חכים הוה מכל חרשוי ואסתכל בהאי דעביד ליה
דינא וזמין לחרבא ארעיה כמה דאמר משה בזאת תדע כי אני יי' · ואיהו מה כתיב
ויפן פרעה · מהו ויפן דאפני לביה מהרהורא דא כד"א ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא
שת לבו גם לזאת · גם לרבות האי דזמינא לחרבא ארעיה ולא שוי לביה לקבליה
דזאת · כל בכור דאפילו דרגין עלאין ותתאין אתברו משולטניהון (ס"א משלטוליהון)
כל אינון דשלטין בחכמתה דלהון דכתיב בארץ מצרים וכלהו דרגין עלאין ותתאין
דאתברו משולטניהון כלהו בפסוקא אתחזון דכתיב מבכור פרעה היושב על כסאו
עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה · הא כלהו אתחזון בפסוקא
סתמא דמלה מבכור פרעה היושב על כסאו כתרא תתאה דקוזמיטא דמלכותא
דלעילא · עד בכור השפחה כתרא שמאלא תתאה מינה דקוזמיטא מבתר ארבע
רחיין ארבע משיריין משמע דכתיב אחר הרחים ולא מן הרחים · וכל בכור בהמה
תתאין מתתאין נוקב' מנוקבת' דאשתכחו באתני בבעירי ברברבי בזוטרי ומקבלין
מנהון נוכרין ונוקבין · עד בכור השבי אשר בבית הבור · אינון דנפקין משפחה די
בהון עבדין לאסירי דישתעבדון בהון לעלמין ולא יפקון לחירו וברוחכותא דאלין
דרגין סריבו מצראי דיבהון עבדו קשרא לישראל דלא יפקון מן עבדותהון לעלמין ·
ובהאי אתחזי גבורתא ושולטנותה דקב"ה ודכרנא דא לא יתנשי מישראל לדרין

בתראין

כתרין ואי לא הוה חילא וגבורתא דקב"ה כל מלכי עמין וכל חרשי עלמין וחכימי עלמין לא יפקון לישראל מן עבודת' דשרא קטרין דלהון ותבר כל אינון כתרין בגין לאפקא לון· על דא כתיב מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך· בכה ר"ש ארים קליה ואתנח אמר קטורא דקיטפא אשתכח תשבחתון דשבח קב"ה כמה זמנין אשר הוצאתיך מארץ מצרים· הוציאך יי' אלהיך ממצרים· ויוציאך יי' אלהיך משם· הוצאתי את צבאותיכם· זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים· ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים· הוציא יי' אתכם מזה אלא תאנא ו' כתרין אינון לתתא כגוונא דלעילא וכלהו סתימין בתלת' שין דאמרן· ותלת קטרין קטירו בהו על ג' דרגין דיכהו עביד דישראל לא יפקון משעבודהון לעלמין· זכאין אתון אברהם יצחק ויעקב דבזכותכון שריאו קטרין וקב"ה דכר ג' קטרי מהימנותא דלכון הה"ד ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב· את אברהם הא קטרא חדא דאברהם· את יצחק הא קטרא תניינא דיצחק ואת יעקב הא קטרא תליתאה שלימתא דיעקב· תאנא כל זמנין וחגין ושבתין כלהו דוכרנא להאי ועל האי אתקיימו כלהו דאלמלא האי לא הוה נטורא דזמנין וחגין ושבתין· ובגיני כך לא אשתניאו דכרנא דמצרי' מכל זמנין וחגין ושבתין· ת"ח דיכא הוא יסודא ושרשא דאוריתא וכל פקודוי וכל מהימנותא שלימתא דישראל· ושד אמאי לא הוה ביממא דשאילתו· תנינן כתיב היום אתם יוצאים· וכתיב הוציאך יי' אלהיך ממצרים לילה· אלא תאנא עקרא דפורקנא דישראל לא הוה אלא לילא דלילה שרא קטרין ועביד נוקמין ויומא אפיק לון ברישא גלי הה"ד יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים· ועוד לילה שרא קטרין ועביד נוקמין ודיכון ויומא גלי ופרסם ניסא ונוקמא דאתעביד הה"ד יצאו בני ישראל ביד רמה וגו'· וכתיב ומצרים מקברים את אשר הכה יי' בהם כל בכור דא הוא פרסומי ניסא· אתו רבי חייא ורבי יוסי אשתטחו קמיה ונשקו ידוי· בכו אמרו גליפין עלאין ותתאין זקפן רישא בגינך· עבד קב"ה ירושלם לתתא כגוונא דלעילא· עבד רשב"י שורי קרתא קדישא ותרעוי· מאן דעייל לא עייל עד דיפתחון תרעין· מאן דסליק לא סליק עד דיתתקנון דרגין דשורי· וכתיב יראה כל זכורך את פני האדון יי' דא רשב"י דמאן דאיהו דכורא מן דכרניא בעי לאתחזאה קמיה· אמר לון עד השתא לא סיימנא מלה דשעתא דילכון דהא תנינן ויי' הכה כל בכור כל בכור סתם כדקאמרן וכלא הוה ואינון דמיתו אינון קטורי קטרין דהוו משתמשי בחרשייהו באינון כתרין· מנהון משתמשי בעלאי ומנהון בתתאי ואע"ג דכלהו תתאין אינון וכל ארעא דמצרים מליא חרשין הוה· וכתיב כי אין בית אשר אין שם מת ואתעביד דינא בכלא בשעתא דאתכנשו כלהו בבתיהון ולא הוו מתפזרי במדברא ובחקלא אלא כלהו אשתכחו בבתיהון ואור הנר יפה לבדיקה מבחוץ ועבד לילא דינוי בכלא בההוא שעתא· ותנא נהיר ליליא כיומא דתקופה דתמוז וחמאן כל עמא דינוי דקב"ה הה"ד ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה· ובשעתא דנפקו אשתכחו כלהו מתין בשוקין לעיניהון דכלא דבעיין לאקברא להו ולא אשתכח ודא אקשי להו מכלא· חמו לישראל נפקין לעיניהון

לעיניהון כחד בישא וטמו למיתיהון כאילך ניסא · וכלא הוה פרסומי נסא דלא
הוה כהאי מיומא דאתברי עלמא · ותא כתיב ליל שמורים הוא ליי' להוציאם וגו' הוא
הלילה הזה ליי' שמורים לכל בני ישראל וגו' · האי פסוקא קשיא כיון דאמר ליל מהו
שמורים ולא שמור שמורא שתמע מלה וכתיב הוא הלילה הזה ליל קאמר בקדמיתא
והשתא לילה · אלא הכי תנינן כתיב כי יהיה נערה בתולה · נער כתיב מ"ט משום
דכל זמן דלא קבילת דכר אתק' נער · מדקבילת דכר אתק' נערה · אוף הכא ליל
עד לא קבילת דכר · וא"ג דכתיב ביה שמורים דכר הוה זמין לאתחברא עמה ·
ובשעתא דאתחבר עמה דכר כתיב הוא הלילה הזה ליי' שמורים : שמורים דכר
ונוקבא · ובגיני כך כתיב הלילה הזה · ובאתר דאשתכחו דכר ונוקבא לית שבחא
אלא לדכורא · והכי שבחו ישראל כתושבחתיהו לדכורא ולא לנוקבא · הה"ד זה אלי
ואנוהו · דלית שבחא באתר דדכורא ונוקבא אשתכחו אלא לדכורא · ועל דא משבחן
ישראל דכתיב זה יי' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו · משום דהכי זמין למעבד להו
דכתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות · ורזא דא הכי הוה בגוונא דהכא
ליל ולילה כך זמין קב"ה למעבד להו דכתיב שומר מה מלילה שומר מה מליל · מה
להלן שמירה וליל · אוף כאן שמירה וליל · מה להלן שמירה ולילה · אוף כאן שמירה
ולילה · ולילה אתק' על גבי דכורא הה"ד אתא בקר וגם לילה · בקר כד"א וישכם
אברהם בבקר דהיא מדתו ממש וכתיב יי' בקר תשמע קולי · בקר ממש · יתבו רבי
חייא ורבי יוסי ואוליף להו רזא דתורת כהנים והוו מסדרי בכל יומא ויתבי קמיה ·
חד יומא נפק לבר ר"ש אזלו בהדיה משו לחד חקלא יתבו · פתח ר"ש ואמר ת"ח כתיב
את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו · שלמה
דהות חכמתיה יתירא על כלא מאי קאמר בהאי קרא · אלא שלמה רמז דחכמתא
קא רמז · דחזינן ארחוי דקב"ה דלאו הכי דהא כתיב ולתת לאיש כדרכיו וכפרי
מעלליו · אלא תרי עניני אינהו דקא רמז הכא דתנינן כד עיני דקב"ה בעאן לאשגח'
בעלמא ולעיינא ביה כמה דכתיב עיני יי' המה משוטטו' בכל הארץ ואשכחן חייבין
בעלמא ההוא צדיקא דאשתכח בדרא אתפס בחוביהו · וחייביא מאריך קב"ה
רוגזיה עמהון עד דיתובון · ואי לאו לא ישתכח מאן דיתבע עליהון הה"ד יש צדיק
אובד בצדקו משום דההוא זכאה אסתלק מעלמא · בגיני כך תנינן לעולם אל ידור
אדם אלא במקום שאנשי מעשה דרים בתוכו · מ"ט משום דווי לההוא דמדוריה בין
חייבי' דהוא אתפס בחוביהו · ואי דיוריה בין זכאין אוטיבין ליה בגיניהון · דהא רב
חסדא הוה דיוריה בקדמיית' בבי קפוטקאי והוה דחיקא ליה שעתא ומרעין רדפין
אבתריה בטל ושוי מדוריה בין מארי תריסין דנטורי וסליק וזכה לכמה טבין לכמה
עותרא לכמה אוריתא ואמר כל האי זכינא על דעאלית בין אינון דקב"ה אשגח
לאוטבא להו · ד"א את הכל ראיתי בימי הבלי · וכי שלמה דדרגין עלאין דחכמה הוו
ביה על כל דרא ואשתדלותיה באוריתא למעבד טיבו וקשוט דכתיב וישב שלמה על
כסא יי' למלך אמר בימי הבלי · וכתיב הבל הבלים אמר קהלת ותאנא ז' שמות קר'
שלמה ידידיה · אגור בן יקא · איתיאל למואל · קהלת · קהלת כנגד כלם · וכלם בק'

שבעין של מעלה · קהלת בכופיא קדישא דכי עשר׳ כנ״כ קהל אין פחות מעשר׳ וקהל אפי׳ מאה · וקהלת כללא דכלא כד״א קהלת יעקב · ותאנא שמותיו על שם החכמה אתקרי וכנ״כ ג׳ ספרין עבד · שיר השירים · קהלת · משלי · וכלהו לאשלמא חכמתא · שיר השירים לקבל דחסד . קהלת לקבל דדינא · משלי לקבל דרחמי. בגין לאשלמא חכמתא והוא עבד כל מה דעבד בגין לאחזאה חכמתא ולקבל דרגא עלאה והוא אמר בימי הבלי הבלים · אלא רזא דהבל יקירא הוא · והוא הבל דנפיק מפומא ורזא דהבל דנפיק מפומא קלא אתעביד מניה · ותאנא אין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם של תינוקות של בית רבן שלא חטאו · שלא חטאו ממש · וקלא בהבל אתעביד ברוחא ומיא · וכל מה דלא אתעביד בהבל · ורזא דמלה דהאי הבל של תינוקו׳ אתעביד קלא ואתפשט בעלמ׳ ואינון נטורי עלמ׳ ונטורי קרתא הה״ד אם יי׳ לא ישמור עיר וגו׳ ותא חזי הוא הבל הוא קלא · מה בין האי להאי · הבל הוא קלא וקאים בחילא למיפק קלא · קלא ממש קאים בקיומיה דלא לאפקא אחרא · וההוא הבל דהוה אחסנתיה דאכוי קרייה הבל · ומניה חזא כל מה דחזא · ואע״ג דשועין סגיאין מעילא אחרנין הוו ליה ולאשתמודעא מלה אמר בימי הבלי · דמלה דא מתמן אתא · ורזא דמלה הבל הבל · יש צדיק אובד בצדקו דא הוא רזא דמלה דגלי ופרסם · בימי הבלי כלומר בזמנא דהאי הבל ינקא מן דינא בגין למעבד דינא צדיק אובד בצדקו · ובזמנא דהאי הבל ינקא מרחמי רשע מאריך ברעתו · ותרווייהו תליין בהאי הבל · ובגיני כך כתיב בימי ולא כתיב ביום · וכלא תליין בימי הבל דא · מאן דאערע בדינא בדינא · מאן דאערע ברחמי ברחמי · ואי תימא יש צדיק אובד ולא קאמר אבוד · הכי הוא אובד ממש · דההוא דינא אובד לצדיק מעלמא ומדרא · ויש רשע מאריך ברעתו · מאריך ממש · דההוא דינא כד ינקא מרחמי עביד רחמי לההוא רשע ואאריך ליה · עד דהוו יתבי חמו קטורא דהוה סליק לעילא ונחית לתתא · אמר אתנטרותא אתנטר בטיבותא דארעא מגו לעילא סליק ההוא חקלא ריחא מכל בוסמין אמר כתיב ראה דשכינתא גבן אתקיים בגין כך כריח שדה אשר ברכו יי׳ · פתח ואמ׳ · וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני וגו׳ · וירח את ריח בגדיו משמע דאינון לבושין הוו סלקין ריחא טבא דלא אתעדי מנהון · השתא אית לאסתכלא כתיב ריח בגדיו וכתיב ריח בני · ולא אמר ריח הבגדים אלא ריח בני · אלא תאנא כיון שנכנס יעקב נכנס עמו ג״ע · ותאנא אותן הבגדים היו של אדם הראשון דכתיב ויעש יי׳ אלדים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם והוציאם מג״ע · ואי תימא דכתיב ויתפרו עלה תאנה דאינון הוו · אי הכי מאי כתיב ויעש יי׳ אלדים וכתיב כתנות עור הא לא הוו אלא עלה תאנה · אלא כתרגומו לבושין דיקר · והוו סלקין ריחין מבוסמא דעדן ותניא בשם מלא אתעבידו דכתי׳ ויעש יי׳ אלדים מה דלא אתעבידו ביה שמיא וארעא · ולא והא כתיב ביום עשות יי׳ אלדים ארץ ושמים · לא קשיא · אלא כד אתעבידו לא אתעבידו בשם מלא · כד אתקיימו בשם מלא אתקיימו · ומה דאמרו אינון לבושין אתו לההוא רשע דעשו דכתיב לון מן נמרוד הכי אוקימנא וקשיא מלה אי הכי הא כתיב לאדם ולאשתו לבושין לאדם ולבושין לחוה · לבושין דחוה מה אתעבידו · אי הכי

במאי

במאי אתקברו ס״ד דאינון שבקו וארמו מנהון ואורחא עלאה דיהיב לון קב״ה אלא אינון
לבושין דאתלבשו בהו אדם ואתתיה לא אתלבש בהו בר נש אחרא דאינון לבושין
דמו כגוונא דלעילא וס״ד דאינון יחד אתלבשו ונגרמיהון בהו. תא חזי כתיב וילבש
דקב״ה לבוש לון וזכאה חולקהון. כתי׳ יי׳ אלהי גדלת מאד הוד וגו׳. וכתיב הוד והדר
לפניו. עוטה אור כשלמה. כיון דאתלבש מה דאתלבש עבד מה דעבד. מלמד
שנתעטף קדשא בריך הוא באור וברא ית שמיא. במאי אוקימנא החמודות אשר
אתה בבית. החמודות בגדי מלכות במשי וזהב. וארחא דעלמא דגנזי לון בבושמין
וריחין ליקרא דלבושיהון. תא חזי וירח את ריח בגדיו. בתחלה כד ארגיש אמר ראה
ריח בני דידע דביה הוה תליא מלתא ובג״כ סליק ריחא. כריח שדה אשר ברכו יי׳.
וכי מכיון הוה ידע יצחק ריח שדה אשר ברכו יי׳. אלא תרין מלין אינון וכלא הוא חד
דכתי׳ ויצא יצחק לשוח בשדה לפנו׳ ערב. וכי לא הוה ליה ביתא או מקו׳ אחר להתפלל
אלא אותו השדה היה אשר קנה אברהם סמוך למערה דכתיב השדה אשר קנה
אברהם מאת בני חת. ובשעתא דהוה יצחק עאל בגויה חמא שכינתא עליה וסליק
ריחין עלאין קדישין. ובגיני כך הוה מצלי תמן וקביעה לצלותיה. ואברהם אמאי לא
הוה מצלי תמן משום דקביעותא דאתרא הוה ליה בקדמיתא. ואלה אחרא ריחא
דחמא בהר המוריה. ולמה נקרא מוריה עם המר הטוב. וכלא הוה. ונ״ע דעשו עמיה
וברכיה. ובגין כך לא תליא מלה בלבושין אלא ביעקב משום דחמא דביה הוה מלה
ויאות הוה לאתברכא מלה. אמר ר׳ יצחק לא אצטריך אורייתא למכתב אלא
החדש הזה לכם ראש חדשי׳ מאי טעמא משום דשירותא דכיסרא הוי ועד אורייתא
הוה אצטריך למכתב מהכא דהא בקב״ה אתקשר מלה ולא קשיא דלא כתיב זאת
החדש הוא׳ דהא זה וזאת כחד מתקשרין ובאתר דאית ביה דכר ונוקבא כחדא לית
שבחא אלא לדכורא ועל דא ראשון הוא לכם לחדשי השנה. אמר ר׳ יהודה לכם תרי
זמני למה. אמ״ר יצחק מכייהו אשתמע יתיר כמה דכתי׳ כי חלק יי׳ עמו אתקשרותא
דא לכם ולא לשאר עמין.

דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה
וגו׳ בעשור אמאי בעשור. אמר רבי אבא בזמנא דאנהיר
יובלא לסיהרא דכתי׳ ביובלא בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורי׳ הוא. ויקחו להם
איש שה לבית אבו׳. אמאי. בגין דלזמנא דא אצטריך למיגד ליה דהא תנינן במלתא
דא אתא כתרא חדא תתאה דמתאחדין ביה כל שאר כתרין תתאין ועל דא פריש
משה ואמר משכו וקחו לכם כמה דכתיב כאן ועבד ושפחה אמר קב״ה עבידו אתון
עובדא לתתא ואנא אתבר תקפיהון לעילא וכמה דתעבדון בכורא אתון כי אנא גלי
אנא ואנא אוף הכי. אמאי אתנגיד בעשרה ואתנכיס בארבע עשר. אמר רבי אבא
כלא אתקשרו ישראל ארבע מאה שנין. ואע״ג דארבע מאה שנין לא אשתעבדו בהו
בגלות והוה זמין לאתקשרא ביה אתחשיב עליה כאלו אשתעבידו בהו כל ת׳ שנין
בגין כך מעכבין ליה ארבע יומין קטירא ברשותיה ובתר ושחטו אותו כל קהל עדת
ישראל בין הערבים. אמאי בין הערבים. בשעתא דדינא תליא ובשעתא דאתמסר

אלא דא ליה על ידוי דאברהם דכתיב ויהי השמש באה ותרדמה נפלה על אברם
והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו אימה כתרא חד חשכה כתרא אחרא גדולה
האי דהאי רברבא מכלא ואע"ג דאוקימנא קרא דא על שאר שעבודיהו דישראל וכלא
הוה · כגוונא דא כי מאה אמה אתון מתתא ואנא מעילא · תנא לא נפקו ישראל
ממצרים עד דאתברו כלהו שלטונין לעילא משלטנותהון ונפקו ישראל מרשותהון
ועאלו ברשותא קדישא עלאה בקב"ה ואתקטרו ביה הה"ד כי לי בני ישראל עבדים
עבדי הם · מאי טעמא עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים דאפקית לון
מרשותא אחרא ועאלית לון ברשותי והיינו דאמר רבי שמעון מאי דכתיב אך ביום
הראשון תשביתו שאור מבתיכם כי כל אוכל מחמצת · אלא הכי אוקימנא האי שאור
והאי מחמצת דרגא חד אינון וכלהו חד · רשו אוחרי אינון שלטנין וממנן על שאר
עמין וקרינן להו יצ"ר הרע רשותא אחרא אל נכר אלהים אחרים · אוף הכא שאור
ומחמצת חמץ וכלא חד · אמר קב"ה כל הני שני קיימתון ברשותא אחרא עבדין לעם
אחרא מכאן ולהלאה דאתון בני חורין אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם ·
כל מחמצת לא תאכלו · ולא יראה לך חמץ · אמר ר' יהודה אי הכי כל ימי שתא
נמי · אמאי שבעת יומין דכתי' שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם שבעת ימים ולא
יתיר · א"ל כל זמנ' דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמיה בן חורין הכי אצטרי' כל זמנא דלא
אתחייב לא אצטריך · למלכא דעבד לחד בר נש רופיפוס כל אינון יומין דסליק להאי
דרגא חדי ולביש לבושי יקר לבתר לא אצטריך · לשתא אחרא נטיר אינון יומין דסליק
ליקרו דא ולבש אינון לבושין וכן בכל שתא ושתא · כהאי גוונא ישראל כתיב שבעת
ימים שאור לא ימצא דאינון יומי חדוותא יומין דסליקו ליקרא דא · ונפקו משעבודא
אחרא ועאלו ברשותא קדישא ועל דא כתיב שבעת ימים מצת תאכלו · אמר רבי
שמעון מצת כתיב כלא מראות אלהים · ולמה אתקרי מצת דינא · דינא קדישא · דינא
דאתאחדא בשמא קדישא · דינא דלא הוה תקיפא כל ההוא זמנא בגווייהו ישרא' דהא
קיימא סיהרא בפגימותא · ועל דקיימא סיהרא בפגימותא לחם עני כתיב · מ"ט קיימא
בפגימותא בגין דלא אתפרעו ולא אתגליא האי את קדישא גזירין הוו ולא אתפרעו ·
אימתי אתפרעו בשעתא דכתיב שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו · ואע"ג דאוקימנא
האי קרא במלה אחרא כלא הוה ויאות ואי תימא ביומי יהושע אתפרעו · לאו
הכי אלא אינון דכתיב וכל העם הילודים במדבר בדרך וגו' · בתר דאתפרעו אמר
קב"ה בקדמיתא אכלתון מצות דקיימא סיהרא בפגימותא ואקרי לחם עני מכאן
ולהלאה האי לחם מאתר אחרא להוי · מאי הוא דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן
השמים לא מן סיהרא בההוא זמנא אלא מן השמים ממש כמה דכתיב ויתן לך האלהי'
מטל השמים · וישראל קדישין נטרין אינון יומין דעאלו תחות גדפוי דשכינתא ונטרין
ההוא נהמא דאתיא מסטרהא ועל דא כתי' את חג המצו' תשמור וגו' וכתי' ושמרתם
את המצות · מהו ושמרתם את המצות כלא ושמרתם את בריתי · וכלא כחד דרגא
סלקא ואתאחד · ואי תימא משה היך לא פרעלהו · אלא בגין דלא יתעכבון ישרא' תמן
עד דאתסיאו ועל דא כתיב שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני מאי טעמא לחם

עני משום כי בחפזון יצאת וגו׳ וכתיב ולא יכלו להתמהמה׳ ת״ח חזי כד עאלו ישראל
לארעא עאלו גזירין ואתפרעו מה כתיב ארץ לא במסכנות תאכל בה לחם׳ מאי
במסכנות לחם עני׳ אמאי אקרי לחם עני׳ משום דקיימא סיהרא בפגימותא ולא
אתברכא משמשא ולא אתנהרא מן שמשא כד״א כי כל בשמים ובארץ ולא אתנהרא
מכל׳ מ״ט משום דלא אתפרעו׳ אבל הכא דאתגזרו ישראל ואתפרעו לא תחסר כל
בה כתיב וע״ד לא במסכנות תאכל בה לחם׳ מ״ט משום לא תחסר כ״ל בה כמה דחסרו
ליה במצרים׳ דבכל שתא ושתא דוכרנא דמצרים קא עבדי ישראל ואכלי ולא אשתני
מדרי דרין ובגין דלא אתפרעו הכא במצרים חסרו ליה להאי כל וקיימא סיהרא
בפגימותא ואקרי לחם עני׳ עני כתרגומו מסכנות. ומאי דאכלי ליה תמן בארעא
בגין דוכרנא דמצרים הוה והא לדרי דרין׳ ולזמנא דאתי כתיב לא יבא עוד שמשך
וירחך וגו׳׳ תאנא אמר רבי שמעון כתיב בעשור לחדש וכתיב אך בעשור לחדש
השביעי יום הכפורים הוא אשתמע כמה דאתמר דכתיב בעשור לחדש הזה׳ מאי
קא מיירי׳ אלא בעשור מלה דא בעשור תליא׳ לחדש הזה׳ בחדש הזה מבעי ליה׳
אלא כד אתא כימוסא להאי דרגא כתיב לחדש הזה ויקחו׳

ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית דתניא תלת קשרין אינון דתלת
קשרין דכל שאור מתקשרי בהו באלין תלת גווני דלעילא ובהאי
דאתקרי כאן אתקשר כלא וכלא כליל בכאן אתקשר כאן בכאן ולא יכיל לאתפרשא
מקטלוי ובהאי אתקשרו וע״ד כתיב והיה לכם למשמרת קטירו ליה בקטירותא ויהא
אתמסר בידיכון ברשותכון עד דתנכסון ליה ותעבדון ביה דינא ולזמנא דאתי כתי׳
מי זה בא מאדום וכתיב כי זבח ליי׳ בבצרה׳ וכתיב והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום
ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד:

רעיא מהימנא

וישא העם את בצקו טרם יחמץ וגו׳ דא פקודא לבער חמץ דהא פקודא
דא אתמסר להו לישראל׳ וישא העם את בצקו טרם יחמץ׳ וכתיב
שאור לא ימצא בבתיכם והא אוקמוה חבריא ורזא אוקימנא בין חמץ ומצה בכמה
דוכתי דא יצר רע ודא יצר טוב׳ פקוד׳ בתר דא לספר בשבחא דיציאת מצרי׳ דאיהו
חיובא על בר נש לאשתעי בהאי שבחא לעלמין׳ הכי אוקימנא כל בר נש דאשתעי
ביציאת מצרים ובההוא ספור חדי בחדוה זמין איהו למחדי בשכינתא לעלמא דאתי
דהוא חדו מכלא דהאי איהו בר נש דחדי במריה׳ וקב״ה חדי בההוא ספור׳ ביה שעת׳
כניש קב״ה לכל פמלייא דיליה ואמר לון זילו ושמעו ספורא דשבחא דילי דקא משתעו
בני וחדאן בפורקני׳ כדין כלהו מתכנשין ואתיין ומתחברן בהדייהו דישראל ושמעי
ספורא דשבחא דקא חדאן ברזא דפרקנא דמריהון כדין אתיין ואודן ליה לקב״ה על
כל אינון נסין וגבורן ואודאן ליה על עמא קדישא דאית ליה בארעא דחדאן בחדוה
דפורקנא דמאריהון׳ כדין אתוסף חילא וגבורתא לעילא׳ וישראל בההוא ספורא
יהבי חילא למאריהון כמלכא דאתוסף חילא וגבורתא כד משבחין גבורתיה ואודן
ליה וכלהו דחלין קמיה ואסתלק יקריה על כלהו׳ ובג״כ אית לשבחא ולאשתעי בספור

פומא דאתמר. כגוונא דא חובה איהו על בר נש לאשתעי תדיר קמי קב"ה בכל אינון
נסין דעבד. ואי תימא אמאי איהו חובתא והא קב"ה ידע כלא כל מה דהוה ויהוי
לבתר דנא אמאי פרסומא דא קמיה על מה דאיהו ידע. אלא ודאי אצטריך בר נש
לפרסומי ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד. בגין דאינון מלין סלקין וכל פמליא
דלעילא מתכנשי וחמאן לון ואודאן כלהו לקב"ה. ואסתלק יקריה עלייהו עילא ותתא
כגוונא דא מאן דאשתעי ומפרש חטאוי על כל מה דעבד. אי תימא למאי אצטריך.
אלא מקטרגא קאים תדיר קמי קב"ה בגין לאשתעי חובי בני נשא ולמתבע עלייהו
דינא. כיון דאקדים בר נש ואפריש חטאוי כל חד וחד לא שביק פתחא דפומא
לההוא מקטרגא ולא יכיל לאתבעא עליה דינא דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא
ולבתר משתעי ומקטרגא פלוני עבד כך. ועל דא אצטריך ליה לבר נש לאקדמא ולפרשא
חטאוי. כיון דמקטרג׳ חמי דא לית ליה פתחא דפומא עליה וכדין אתפר׳ מניה מכל
וכל. אי תב בתיובתא יאות ואי לאו הא מקטרגא אשתכח עליה ואמר פלוני דאתא
לקמך בתוקפא דאפין בעיט במאריה חובוי כך וכך. ע"ד יאות לאזדהר׳ בכל הני בגין
דאשתכח עבדא מהימנא קמי קב"ה. פקודא בתר דא לאכול מצה בפסח בגין
דאיהו דוכרנא לדרי דרין על רזא דמהימנותא והא אוקמו׳ דישר׳ כד נפקו בההוא זמנא
מרזא דטעוון אחרן ועאלו ברזא דמהימנותא. והא אוקמו׳ רזא דנא בכמה דוכתי.

ויאמר יי׳ אל משה ואהרן זאת חקת הפסח וגו׳. פקודא דא למשחט פסח
בין הערבים בי"ד בניסן דוכרנא דההוא פסח דמצרים ודא איהו
חובתא על כלא כד"א ושחטו אותו כל קהל עדת ישרא׳ בין הערבי׳. פסח דא אצטריך
למהוי נטיר מעשרה יומין ולהלאה דכתיב בעשור לחדש הזה ויקחו להם וגו׳. מ"ט
בגין דהא בדין שריאת סיהרא לאנהר׳ מעשר׳ יומין עד דאשתלי׳ בחמיסר ובארביסר
דליהוי ביה בשעתא דדינא תליא על עלמ׳. רזא דא לאעברא זוהמא מקמי קדשא
ולאתכלא בההוא רוחא דכדיף טוי נור. וע"ד לא אתיא אלא על שבעא וע"ד וכל ערל
לא יאכל בו. מאן דאית ביה ברית קדישא ייכול ביה. דלא אית ביה ברית קדישא
לא ייכול ביה דהאי מבני ברית איהו לתברא תוקפא דחולא אחרא לאעברא ערלה
מקמי ברית. בג"כ האי בבני ברית איהו למעבד ולא בבני ערלה. כד אתא קב"ה
למצרים חמא דמא דההוא פסח רשים על פתחא ודמא דברית היך הוו קיימין על
פתחא. כתיב ולקחתם לכם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם וגו׳.
אזובא הא אוקימ׳ דאיהו מעבר רוחין בישין וכל סטר רוח בישא מעבר באתערותא
דיליה בפורקנא עלאה דישראל. לזמנא דאתי ייתי קב"ה ליצר הרע ויכוס ליה והשתא
בפורקנא דא כתיב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו׳. דוכרנא דזמנא דאתי
בההוא פורקנא עלאה על שתי המזוזות ועל המשקוף בהאי רשימו דאת יו"ד ובהאי
רשימו דאת י׳ לאחזאה רשימו דברית קדישא ואתבר ערלה מקמיה דמיה דברית
רשים על כלא ואתא דמא על דמא. כד ההוא משחית הוה חמי אזדקיף מכותא
כד"א ולא יתן המשחית וגו׳. אי קב"ה הוה בלחודוי קטיל אמאי כתיב ולא יתן המשחית
דמשמע משחית הוה אזיל ולא קב"ה. אלא ודאי קב"ה הוה קטיל ומשחית הוה אזיל

ו ח ב ו לאסכאה

לאשכחא עלה לישראל כיון דהוה חמי ההוא תבירו דערלה בתרין סטרין הוה ערק ואתפרש מניהו׳ ועל דקטיל קב״ה כל אינון בכרין דההוא סטר׳ יהיב בכרין דישראל לפרקא׳ דלא ישכח עלייהו סט׳ אחרא עלה כלל ובכלא נטיר לון קב״ה כאבא על בנין׳

בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית וגו׳ פקודא דא למיכל האי פסח על מצות ומרורין מנא כתיב׳ מאי האי לקבל האי אלא לאחזאה גלותא דשכינתא עמהון דישראל בההוא מרירו דלהון דכתיב וימררו את חייהם בעבודה קשה וגו׳ וכד אכלין להאי פסח לאחזאה כל האי דעבדו לון במצרים בההוא גלותא ובההוא פעבודא מה כתי׳ ועצם לא תשברו בו לאחזאה ביה קלנא ובכל אינון טעוון דמצראי דהא גרמין הוו רמאן בשוקא ואתו כלבי והוו גררי לון מאתר לאתר ודא קשיא לון מכלא דהא אינון תקונא דגופא ודמי לגוונא אחרא׳ וישראל רמאן לון בשוקא ארח קלנא ועל כתיב ועצם לא תשברו בו׳ אתון לא תשברון׳ אבל כלבי הוו אתיין לבתר והוו המאן אינון גרמי דהוו בטלי לון ומדק׳ לון והוו טמרי לון גו עפר׳ בגין כלבי דלא ישכחון לון ודא איהו בטולא דעז׳ יתיר מסטרא דלהון׳ ובדא קב״ה אסתלק ביקריה ואתכפיין׳ כל אילין אחרנין בהא׳ כד אתכפיו׳ יתיר בטילו אסתכא מסטרא דלהון׳ וע״ד ישראל לא מבטלי לון דכתיב ועצם לא תשברו בו׳

קדש לי כל בכור פטר כל רחם וגו׳ פקודא דא לקדש בכר בהמה ועם הארץ צריך תרין מלין חד דיהא פדוי מתחות שולטנותא דיצר הרע דאיהו אדון דיליה בגוונא דאמר יעקב לעשו ועבד כה אדני לפני עבדו בהאי עלמא אדון מכל חובין דכפשין על גופא כמה דאוקמוה חייבא יצר הרע שופטן זו יצר הטוב שופטו׳ בינוני זה וזה שופטו׳ בינוני הייגו את יצר הרע ואת יצר הטוב אחי יהי לך אשר לך׳ וכד זכוון כפיפן רוחא תבר תרין משמרות דאמור נוער כלבים צועקים וסליק למשמרת דשחר דביה אדם אתהדר בר נש אדון הס״ד ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה וסליק לדרגא דאדם דאתמר ביה וירדו בדגת הים ובעוף השמים ומוראכם וחתכם וגו׳ וכד זכוון בינוני ויאבק איש עמו זכוון וחובין מתחבקן לאנגחא קרבא מסטרא דזכוון׳ וירא כי לא יכול לו מסטרא דחובין׳ ויגע בכף ירכו בגיד הנשה נשה לשון כי נשני אלהים את כל עמלי והוא לשון נשיה׳ חד מדורא דאינון שבעה מדורין מאן דנחית תמן אתנשי מניה אוריתא קדם דייתי בר נש בהאי עלמא ויפוק מרחם אמיה׳ ויאבק איש עמו דא נבר״נש בההוא אבק דעפר דאתמר וייצר יי׳ אלהים את האדם עפר מן האדמה ואוליף ליה שבעים לשון ובגין דא וייצר חד יצר הטוב דאוליף שבעים לשון וחד יצר הרע דאבק עמיה דאתמר כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה ואנשי מניה שבעין לשון דאוליף ליה יצר הטוב׳ וקדם כל דא נחתין עמיה ארבעה מלאכין דאתמר כי מלאכיו יצוה לך אי אית ליה זכות אבות חד מיכאל בזכות אברהם׳ ותנייגא גבריאל בזכות יצחק׳ ותליתאה דנחית עמיה נוריאל בזכותא דיעקב׳ ורביעאה רפאל בזכותא דאדם קדמאה׳ ויצר הטוב לעילא מניה לעלמא דאתי ובגין דא אוקמוה רשע יצר הרע שופטו צדיק יצר הטוב שופטו׳ בינוני זה וזה שופטו ובגין דא אי איהו בינוני גבריאל דאיהו יצר הטוב׳

ושמאל

ושמאל דאיהו יצר הרע זה וזה שופטו · דלכל בר נש דאית ביה ארבע יסודין ארבע
מלאכים נחתין מימינא וארבע משמאלא · ארבע מימינא מיכאל גבריאל רפאל
נוריאל וארבע משמאלא עון משחית אף וחמה · מסטרא דגופא מטטרון נחית
עליה מימינא וסמאל משמאלא ולית בר נש דלית ביה ארבע יסודין אבל בפום
עובדא דאקדים הכי מתחלין אלין ארבע אי מזל דיליה אריה אקדים מיכאל ·
ואבתריה גבריאל ואבתריה נוריאל ואבתריה רפאל · ואי מזליה אדם אקדים
רפאל ואבתריה מיכאל ואבתריה גבריאל ואבתריה נוריאל · ואי מזליה שור אקדים
גבריאל ואבתריה מיכאל ואבתריה נוריאל ואבתריה רפאל · ואי מזליה נשר
אקדים נוריאל ואבתריה מיכאל ואבתריה גבריאל ואבתריה רפאל ואינון מסטרא
דימינא כלהו ארבעה אינון רחמי בעלי גמילות חסדים · מסטרא דמיכאל אנפוי
חוורין ואי בר נש גמול חסד חסיד וחכם אי אשתדל באורייתא · ואי לאו בהפוך
מסטרא דיצר הרע גזלן טפש לית ליה חסד · דלא עם הארץ חסיד · מסטרא
דגבריאל ארבע אנפין דיליה דינא מדת הדין על רשיעיא ומתגרה בהו כמה
דאוקימנא מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה גבור ביצריה ירא חטא דיין יהא אי
יתעסק באורייתא גבור בתלמודיה · בהפוכא מסטרא דיצר הרע מתגרה בצדיקייא
דינא קשה לון גבור בעבירות למעבד ליה לאו דחיל חטאה הוא וגוונין דאנפוי
סומקין עשו שופך דמים · מאן דמזליה נשר לאו מדת הדין סגי אלא בינוני ביצר
טוב ויצר רע במדות בישין וליה אנפין חוורין וסומקין · מאן דמזליה אדם מסטרא
דטוב כליל מכל מדות טובות חסיד וחכם גבור בתורה ירא חטא ממוצע בכל מדות
טבין · מסטרא דיצר הרע ממולא מכל מדות בישין וגוון אנפוי אוכמין ואי חובוי
כפישין שלטן כל משריין דיצר הרע עד דאסתלקו מניה כלהו משריין דיצר טוב
ואמליך על אברין דיליה סמאל וכל משריותיה · ואי כפישין זכווי שלטין משריין
דיצר הטוב עד דיסתלקו מניה כל משריין דיצר הרע ואמליך על כל אברין דיליה
משריין דיצר הטוב בההוא זמנא שליט עליה שם יו״ד ואם הוא בינוני בבא השמים
עומדים עליו מימינו ומשמאלו אלין מיימינים לזכות ואלין משמאילים לחובה ומאן
דאלים גבר · ובגין דא אוקמוה מארי מתניתאן לעולם יראה אדם עצמו כאלו
כל העולם כלו תלוי בו : ומסטרא דמיכאל אתקרי בכור דדרגיה כסף חוורו ובגין
דא פדיון הבכור כסף ה׳ סלעים כחושבן ה׳ דאברהם דאי יחכים בתורה יתוסף עליה
י׳ דאיהו קדש דבי׳ צריך לקדש בכור בהמה דהיינו קדש ישראל לה׳ וביה צריך לעשר
ולדות מכל ולד דאיהו מסטרא דבן י״ה ואיהו ו׳ דכל חיון דאינון חיות הקדש
באתוון דשמא קדישא אתקריאו הדא הוא דכתי׳ כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו
ואפילו כל ברין דאתבריאו בהון ולית בריא׳ דלא רשים בהאי שמא בגין לאשתמודע׳
למאן דברא ליה והאי איהו דיוקנא דכל ברין ה׳ ה׳ דיוקנא דה׳ אצבען דימינא
וה׳ דשמאלא ו׳ דיוקנא דגופא ובגין דא ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש לית
כל בריה דאשוה בותי ואף על גב דבראתי לה כדמות אתוון דילי דאנא יכיל
למחאה ההוא צורה ולמעבד לה כמה זמנין ולית אלה אחרא עלי דיכיל למחאי

דיוקני ובגין דא כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים· ואי יקשה בר נש דהא כתיב כי לא ראיתם כל תמונה· איהו יתרץ ליה האי תמונה חזינא דהא כתיב ותמונת יי' יביט ולא בכל תמונה אחרא דברא ויצר באתווי ובגין דא ואל מי תדמיוני ואשוה ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו דאפילו האי תמונה לית ליה באתריה אלא כד נחית לאמלכא עלייהו ויתפשט על ברייין יתחזי לכל חד כפום מראה וחזיון ודמיון דלהון והאי איהו וביד הנביאים אדמה ובגין דא יימא איהו אף על גב דאנא אדמה לכו בדיוקנייכו אל מי תדמיוני ואשוה דהא קדם דברא' דיוקנא בעלמא וצייר צורה הוה הוא יחודאי בלא צורה ודמיון ומאן דאשתמודע ליה קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא אסור למעבד ליה צורה ודיוקנא בעלמא לא באות ה' ולא באות י' ואפילו בשמא קדישא ולא בשום אות ונקודה בעלמא והאי איהו כי לא ראיתם כל תמונה מכל דבר דאית ביה תמונה ודמיון לא ראיתם· אבל בתר דעביד הא דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא ידוד בגין דאשתמודעון ליה במדות דיליה וקרא אל אלדים שדי צבאות אהי"ד בגין דאשתמודעון ליה בכל מדה ומדה איך יתנהג עלמא בחס"ד ובדינא כפום עובדיהון דבני נשא דאי לא יתפשט נהוריה על כל ברייין איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו· ווי ליה מאן דישוה ליה בשום מדה ואפילו מאלין מדות דיליה כל שכן לבני האדם אשר בעפר יסודם דכליים ונפסדים אלא דמיונא דיליה כפום שלטנותיה על ההוא מדה ואפילו על כל ברייין ולית לעילא מההיא מדה כד אסתליק מינה לית ליה מדה ולא דמיון ולא צורה אלא כאתפשטותא דמיא דימא על מאנא דאיהו ארעא אתעביד דמיון ויכילנא למעבד חושבן תמן כגון המקור דימא הא חד נפיק מיניה מעין כפום אתפשטותא דיליה בההוא מאנא כעגולא דאיהי י' הא מקור חד ומעין דנפיק מניה הא תרין· לבת' עבד מאנא רברב' כגון מאן דעבד חפיר' רברבא אתקרי ים· וההוא מאנא תליתא'· וההוא מאנא רברב' אתפליג לז' נחלין מאנין כפום מאנין אריכין· הכי אתפשט מיא מן ימא לשבע' נחלין והא מקור ומעין וים וז' נחלין איכון י' ואי אתברו אלין מאנין דתקין יהדרון מיא למקור וישתארו מאנין תבירין יבשין בלא מיא· הכי עלת העלות עביד עשר ספירו' וקרא לכתר מקור וביה לית סוף לנביעו דנהור' ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף ולית ליה דמות וצור' ותמן לית מאנא לאתפסא ליה למנדע ביה ידיע' כלל ובגין דא אמר' במופלא ממך אל תחקור· לבתר עבד מאנא זעיר' ודא י' ואתמליא מניה וקרא ליה מעין נובע חכמ' וקר' גרמיה בה חכם ולההוא מאנ' קרא ליה חכמ"ה· ולבת' עבד מאנא רברב' וקרא ליה ים וקרא ליה בינה והוא קרא לגרמי' מבין בה חכם מעצמו ומבין מעצמו כי החכמה איהי לא אתקריא' חכמ' מגרמה אלא בגין ההוא חכים דאמלי ליה מנה ודאי הוה מסלק מנה אשתארת יבשה הה"ד אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש· לבתר והכהו לשבעה נחלים לז' מאנין יקירין וקר' לון גדול"ה גבור"ה ת"ת נצ"ח הו"ד יסוד מ"לכות וקר' גרמיה גדול בגדול"ה וחסיד· גבו' בגבור"ה· מפואר בתפארת· מארי נצחן קרבין בנצ"ח נצחו' ובהו"ד קרא שמיה הוד יוצרנו ובביסו"ד קרא שמיה צדיק· ויסו"ד כלא סמיך ביה כל מאנין וכל עלמין·

ובמלכותא קרא שמיה מלך ולו הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים
דאיהו צדיק · ולו הממלכה דאיהו מלכות כלא ברשותיה למחסר במאכין ולאוספא בהון
צביונו ולאחסר כפום רעותיה ביה לית עליה אלהא אחרא דיוסיף ביה או יגרע ביה ·
לבתר עבד משמשין לאלין מאכין כרסייא בארבע סמכין ושית דרגין לכרסייא הא י'
וכלא איהו כרסייא כגון כוס דברכא דתקינו ביה עשר דברים כגון תורה דאתייהיבת
בעשרת דברן · כגון עלמא דאיהו מעשה בראשית דאתבריאו בעשרה מאמרות · ותקין
לכרסייא כתות לשמשא ליה דאינון מלאכים אראלים · חיות · אופנים · חשמלים ·
אלים · בני אלהים · אישים · ולאלין עביד שמשין סמאל וכל כתות דיליה דאינון
כעננים לאתרכבא בהון לנחתא בארעא ואינון כסוסין לון · ומנלן דעננים אקרון מרכבה
דכתיב הנה יי' רוכב על עב קל ובא מצרים ודא ממנא דמצרים ומיד דחזו לאלהא
די הוא ממנא דלהון חזו ליה כסוסיא תחות מרכבתיה דקב"ה מיד ונעו אלילי מצרים
נעו מאמוכה דלהון ולבב דלהון נמס כדונג מההיא אמוכה ואמרין וכי עד כען ממנא
דילן כסוסיא הוה נע לגבהון מאמוכה דלהון ונמס כדונג · ומנלן דנמס לשון נמס
כדונג איהו כד"א היה לבי כדונג נמס בתוך מעי ·

וכל פטר חמור תפדה בשה וגו' · פקודא דא לפדות פטר חמור ולערוף פטר
חמור אם לא יפדה ליה הה"ד ואם לא תפדה וערפתו ורזא דא יצר הרע
יכול לאהדרא בתיובתא ולבתר יצר הטוב כמה דאוקמוה אם זכה עזר אם לא זכה
כנגדו בגין דאינון דיוקנא חד בשה וחד בחמור · ואם זכה לאהדרא בתיובתא אע"ג
דאיהו חמור עם הארץ תפדה מן גלותא בשה דאיהי שה פזורה ישראל · ואי לא הדר
בתיובתא וערפתו שוי ליה עם קשה קדל דעתידין לאתמחאה מן ספר חיים דעלייהו
אתמר מי אשר חטא לי אמחנו מספרי:

והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך וגו' פקודא דא פקודא דאקרי
בגוונא אחרא ולא אקרי מגוס אלא קדושה ואינון תפלין · תפלה
של יד ותפלה של ראש · תקונא פארא שפירו דגוונין עלאין · ונצ"ד אקרון טוטפות
כלה · ישראל אשר בך אתפאר · וכתיב כי נער ישראל ואוהבהו · ישראל זוטא ישראל
סבא שפירו דגוונין עילא ותתא · יוסף סליק ואתעטר בתרין גוונין בקדמיתא כע"ר
ובסופא צדיק · כמה דאת ביה גוונין למחזי ורזא דא ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה
שפירא בתרין סטרין עילא ותתא · כתיב ועשית הישר והטוב · הישר דא תפלה של
יד לאסמכא ליה בתפלין של ראש ואכתרי' דלא הוי פרוד' ביניהו כלל · מאן דמתעטר'
בתפלין קאים ברזא דגוונא עלאה וקאי' באינון תרין רזין דקאמרן ברזא דעבד
נאמן וברזא דבן יחידאי · ואלין אינון תפלה של יד ותפלה של ראש · ואינון כללא
חדא בלא פרוד' ארב' פרשיין דתפלין כד' בתים באינון תפלין של ראש ושל יד · כמה
דאינון ד' פרשיין באינון תפלין של ראש אוף הכי כלהו בתפלין של יד דהא בתפלה
של יד לית לה מגרמה כלום אלא מה דנקטא מלעילא · ורזא דא כל הנחלים הולכים
אל הים · ומנו דנקטא לון אקרי תפלה ואתקדשת בקדושתהון · וכלא אק' קדושה ·
וכדין אקרי מלכות שמים שלימה · ד' פרשיין · קדמאה קדש לי כל בכור דא איהו רזא

ו ג 6 3 עלאה

עלאה דכליל כל ד׳ בתים ברזא דנהירו עלאה דנפקא מאין · וכל אינון ד׳ אתרמיזו הכא · קדש דא קדושה עלאה · רזא דחכמתא עלאה דמתמן כלא אתקדש ברזא דנביעו עלאה אקרי קדש לי דא רזא דעלמא עלאה היכלא פנימאה ורזא דא כי לי בני ישראל עבדים · כי לי כל בכור · והייתם לי סגולה · כ״ל רזא דחסד בכל דוכתא בין לעילא בין לתתא · בכו״ר דא בן בכור דכתי׳ בני בכורי ישראל והאי בן בכר כליל כל סטרי׳ וכל גווני׳ ובג״כ קרא כליל כלהו ארבע ברזא דחכמתא עלאה אבל דא באורח כלל למנדע דכלא כליל בהאי · אבל באורח פרט דא איהי פרשתא קדמאה דכליל כל שאר פרשיין · פרשה תנינא והיה כי יביאך וגו׳ · דא בינה דהא בפרשת׳ דא איהי יציאה מצרים דהוה מסטרא דיובלא · וע״ד חירותא דילה והי״ה דהא מלה דא איהי ביובלא ובג״כ שמא דילה והי״ה דלית הויה אלא באתר דא דאיהו זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בוצינין ולאשתכחא בדרגא תתאה · והי״ה כמאן דאמר על מלכא דאיהו זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בוצינין וכלא ברזא חדא ובגין דאקרי באורח סתי׳ לא אקרי באתגלייא בשמא דא אלא אתמסר לחכימין למנדע · וע״ד אתרשים בשמא קדישא מלה דא · פרשה תליתאה שמע דא רזא דימינא דאקרי חסד עלאה דאיהו קא מייחד יחודא דכלא לד׳ סטרין וקב״ה מסדר ביה סדורא דכל עלמא ודא איהו דקא מתפשט בכל סטרין אפילו גו תחומי תתאי · קב״ה ברא עלמא כד אתעטף בעטופא דזהרא ודא דקא מייחד יחודא · ובגין כך שמע סמיך לוהי״ה יחודא דכל יומא איהו יחודא דקרא · יי׳ קדמאה אלהינו יי׳ הא כלהו חד · וע״ד אקרי אחד · הא תלת שמהן אינון היך אינון חד · ואף על גב דקרינן אחד · אינון חד · אלא בחזיונא דרוח קדשא אתיידע ואינון בחיזו דעינא למנדע דתלתא אלין אחד · ודא איהו רזא דקול דאשתמע קול איהו חד ואיהו תלתא גוונין אשא ורוחא ומיא וכלהו חד ברזא דקול ולאו אינון אלא חד · אוף הכא יי׳ אלהינו יי׳ אינון חד · תלתא גוונין דאינון חד · ודא איהו קול דעביד בר נש ולשוואה ביחודא דכלא מאין סוף עד סופא דכלא בהאי קול דקא עביד בהני תלתא דאינון חד · ודא איהו יחודא דכל יומא אתגלי ברזא דרוח קדשא · וכמה גוונין דיחודא אתערו וכלהו קשוט · מאן דעביד האי עביד · ומאן דעביד האי עביד · אבל האי יחודא דקא אנן מתערי מתתא ברזא דחד קול דאיהו חד ברירא דמלה האי בכללא · לבתר והי׳ אם שמוע פרט דחסד עלאה כדקאמרן ואיהי פרשה רביעאה הוא רזא דדינא קשיא השמרו לכם · ואצטריך בר נש לאנחא לון בכל יומא ולמהוי בר נש בדיוקנא עלאה : וע״ד כתיב וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ אלין תפלין דרישא דדרועא בגוונא דא · והא אתערבא בהו וכלהו חד · קשרא דתפלין דרישא איהו דל״ת וע״ד כתיב וראית את אחורי · וע״ד איהו לאחורא ותמן אתקשר כלא בקשרא חדא ואיהי כד מנחא אלין תפלין דדרועא מתקשרא אחרא רזא דברית קדישא רזא דא כמה דאתער בכמה דוכתי וכלא רזא חדא · זכאין אינון ישראל דידעין רזא דא עליה כתיב וראו כל עמי הארץ כי שם יי׳ נקרא עליך ויראו ממך · ע״כ

ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן :

פרשת

פרשת ויהי בשלח

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתי׳ וגו׳ · ר״ש פתח תפלה לחבקוק הנביא על שגיונות האי קרא קשיא ואית לאסתכלא ביה מ״ש תפלה לחבקוק הנביא יתיר מכל שאר נביאי עלמא דלא כתיב בהו תפלה לישעיה הנביא או לירמיה או ליחזקאל או להושע או לשאר נביאי עלמא · אלא הכי תנינן אלישע זכה בהאי עלמא מה דלא זכה נביאה אחרא בר ממשה · ועכ״ד לא בעא לאטרחא למריה · מאי כתי׳ ויהי היום ויעבור אלישע אל שונם ושם אשה גדולה · מאי אשה גדולה · אלא גדולה בעובדהא דכל בני דרא משתבחין בה והיא עקרא דביתא · ובגין דבעלה לא הוה שכיח בביתא למהוי עקרא לא הוה מדבר הוא אלא היא · ותו ושם אשה גדולה · גדולה על כל שאר נשי עלמא · דהא שאר נשי עלמא כד חמאן אושפיזא בביתא מצטערן ביה ודחקן ביה כ״ש לאפקא עליה ממונא והאי חדת ביה באושפיזא ולאפקא עליה ממונ׳ כ״ש כיון דחמת ליה לאלישע חדת ביה לחדא וע״ד שבחא דכלא דאתתא היא דהא אושפיזא דביתא דאתתא היא · ובגין כך ושם אשה גדולה גדולה על שאר נשין · ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא במה ידעה · אלא הא אוקמוה חבריא דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה ולא חמת ביה קרי מעולם ולא אעבר זבובא בפתוריה · הכי מלי קשיין · אי תימא דלא חמת ביה קרי הא סגיאין איכון בני נשא הכי בעלמא מאי שבווא הכא : ואי תימא דלא אעבר זבובא בפתוריה : אמאי כתיב הנה נא ידעתי וכי היא ידעת ולא אחרא והא כל איכון דחמו ליה אכיל בפתוריה הוו חמאן · אלא שפיר קאמר׳ אבל הנה נא ידעתי היא ידעה ולא אחרא בגין דהיא מתקנת ערסיה בשעתא דשכיב בליליא ובשעתא דקאים בצפרא · והאי דקאמרי דשושיפא חוורא זריקת ליה בערסיה הכי הוה וכה ידעה דארחא דעלמא כיון דקאים בר נש מערסיה סליק שושיפא דכאים בה ריחא מכוולא · והאי בשעתא דסלקת ההוא שושיפא מערסיה הוה סליק ריחין כריחין דגנתא דעדן · אמ׳אי לאו דקדישא הוא וקדושה דמריה עליה לא סליק ריחא קדישא הכי בגיני כך בעי לאתפרשא מן ביתא דלא אזדהר בר נש כ״כ בביתא · אבל אמר׳ נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה ארבעתן למה · אלא בגין דאיכון תקונא דכנס׳ ישראל והכי אתקרי מטה ושלחן וכסא ומנורה לאו איכון כתקון שמושא דהא כסא קא בעי בקדמיתא ולבתר שלחן לבתר מנורה לבתר מטה : אמאי אקדימת מטה בגין דהיא חביבה עליה יתיר מכלא · ואקדים בר נש מה דחביב עליה · ויהי היום ויבא שמה : ויהי היום מאן הוא יומא דא · אלא כמה דאוקמוה ותא חזי ההוא יומא יומא טבא דר״ה השנה הוה דאתפקדו ביה עקרות דעלמא ואתפקדן ביה בני עלמא קרא לשונמית ואמר הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת בגיני כך אצטריכנא לעיינא יומא דא בדיני עלמא דקב״ה דאין ביומא דא

לעלמא · ובגין דאתפרשא בלחוד באתר דא אצטריכנא לאסתכלא ברגיוו דעלמא·
ומה לעשות לך· היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא· וכי מלה דא למה אצטריכא
לגבי אתתא דלא נפקת ולא אזלתולא עאלת בהיכלא דמלכא· אלא יומא דא הוה
ריש דכל בני עלמא יתבין בדינא· ובההוא יומא אקרי קב״ה מלך· המלך המשפט·
אמר לה אי אצטריך לך לגבי מלכא עלאה על עובדין די בידך· ותאמר בתוך עמי
אנכי יושבת· מאי קאמרת· אלא בשעתא דדינא תליא בעלמא לא יתפרש בר נש
בלחודוי ולא יתרשים לעילא ולא ישתמודען ביה בלחודוי דהא בזמנא אחרא דדינא
תליא בעלמא אינון דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו אע״ג דזכאי׳ אינון אינון אתפסן
בקדמיתא · ועל דא לא ליבעי לאיניש לאתפרשא מבין עמא דבכל זמנא רחמי קב״ה
על עמא כלהו כחד ולא ליבעי ליה לאיניש לאתפרשא מן עמא לעלם · ובגיני כך
אמרה בתוך עמי אנכי יושבת ולא בעינא לאתפרשא מנייהו כמה דעבדנא עד
יומא דין· ויאמר גחזי אבל בן אין לה וגו׳· אמר אלישע הא ודאי שעתא קיימא דהא
יומא גרים · ויאמר למועד הזה כעת חיה את חובקת בן· ותהר האשה ותלד בן
למועד הזה כעת חיה אשר דבר אליה אלישע למועד ודאי· לבתר מית· מאי טעמא
מית· אלא בגין דאתיהיב לה ולא לבעלה· ומאתר דנוקבא אתקשר· ומאן
דאתקשר בנוקבא מיתה אזדמנת קמיה· דלה אתיהיב דכתיב את חובקת בן·
תא חזי באברהם כתיב שוב· אשוב אליך· ולא אליה אליך ודאי בך אתקשר ולא
בנוקבא· מאן דאתי בתר נוקבא מותא אקרי׳ ברגלוי· ותעל ותשכיבהו
על מטת איש האלהים בגין דזמין חמת קדושה עלאה מכלא· ויאמר לה
השלום לך השלום לאישך השלום לילד מכאן דהיא עקרא דביתא ולא עוד אלא דאיהי
אזלת אבתריה ולא בעלה· ויגש גחזי להדפה· הא אוקמוה· ויאמר איש האלהי׳ הרפה
לה · מאי שנא הכא דאמר איש האלהים וכד הוה במתא אלישע· אלא הכא ודאי
איש האלהים דהכא הוא דוכתיה ולא במתא ולא בשעתא דהוו בני נשא יקמיה·
ויי׳ העלים ממני וגו׳· כל״א ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה· דא בי דינא דלתתא·
ולא הגיד לי· מ״ט לא ידע אלישע· אלא אמר קב״ה ומה אנא קטיל להאי אימא ליה
לא ימות דהא בגזרא דיליה הוא· ודאי אית ליה למימת· והא אתמ׳ דכתי׳ את חובקת
בן ומאתר דנוקבא גרי׳ מותא ובגיני כך לא אמ׳ ליה· ויאמר לגחזי חגור מתניך וקח
משענתי בידך ולך· והא אוקמוה ואסתלק כיסא מניה· חי יי׳ וחי נפשך אם אעזבך
אמאי כיון דגחזי הוה אזיל· אלא היא ידעת ארחוי דההוא רשע דגחזי דלאו איהו
בדאי דישתכח ניסא על ידוי· וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וגו׳· אמאי של דאשגח
אלישע וידע דאתרא דא הוה דגרים דאתקשר ביה מותא· וישם פיו על פיו ועיניו על
עיניו לקשרא ליה באתרא אחרא עלאה· אתר דחיין אשתכחו ביה ולא יכיל לאעקרא
ליה מאתר דאתקשר ביה בדינא בקדמיתא· של אתער רוחא חדא מלעילא ואתקשר
בהאי אתר ואתיב ליה נפשיה· דאי לאו הכי לא הוה קאים לעלמין· ויזורר הנער עד
שבע פעמים ולא סליק יתיר כל״א ימי שנותינו בהם שבעים שנה · ודא הוה חבקוק
כמה׳ · כל״א את חובקת בן· אי הכי חבוק מבעי ליה· אמאי חבקוק תרין אלא חד

דאקיה וחד דאלישע דאתחבק עמיה· תרי חבוקין הוו ביה בין להאי סטרא בין להאי בטרא· חבוק חד׳ ההוא אתר דהוה תלי ביה בקדמיתא· חבוקא אחריכא דסליק ליה לדרגין עלאין יתיר ובגין כך חבקוק תרי· תפלה לחבקוק הנביא מאי תפלה· אלא דא הוא אתר דהוה קשיר ביה בקדמיתא ודא הוא תפלה שליד׳ על שגיונות· דההוא יומא דאתקשר ביה שגיונות דעלמא הוו תליין קמי קב״ה וגבור׳ הוה שליט· ועל דא אתקשר ביה האי תפלה· ד״א תפלה לחבקוק הנביא· תפלה לחבקוק כגין חבקוק דאיהו עביד כגיניה יי׳ שמעתי שמעך יראתי וגו׳· תא חזי כד הוה אתער עליה רוחא דנבואה על אתר דא דהוא תפלה הוה אתי והוה דחיל ומזדעזע· מהלא אמרי מאן דנשיך מכלבא מקליה אזדעזע· יי׳ פעלך בקרב שנים חייהו· מאן פעלך אלא עליה קאמר דאיהו פעל דיליה· בקרב שנים חייהו· הב ליה חיין להאי פעלך בקרב שנין עלאין· חייהו דלא ימות כד בקדמיתא· על שגיונות· מאי על שגיונות על שגיאות מבעי ליה· כד״א שגיאות מי יבין· אלא כלא הוא אבל שגיונות כלא שגיון לדוד· זכי תושבחן הוו קמייהו דנביאי למישרי עלייהו רוח נבואה כד״א ומנאת הבל נביאים יורדים מהבמה ולפניהם תוף וחליל וגו׳ וכתי׳ ועתה קחו לי מנגן וגו׳ וכל שכן חבקוק דאצטריך ליה יתיר מכלהון לנייחא דרוחא ולבסמא לההוא אתר לאמשכא עליה רוח נבואה· וכן כלהו נביאי בהאי גוונא בר משה דסליק על כל שאר נביאי עלאה וכלהו הולקיה· תא חזי כד נפקו ישראל ממצרים רוחיהון הוה תביר בגווייהו והוו שמעין אינון תושבחן ולא יכלין למחדי ובשעתא דכלהו אוכלסין ורתיכין נפקו בשכינתא כלהו אריתו תושבחן ושירין קמי קב״ה ואתער קב״ה רוחיהון דישראל והוו שמעין אינון תושבחן וקאים רוחיהון בגווייהו דלא פרחן· בר נש כד איהו שביק פולחנא כדין ידע תבירו לגרמוי תבירו דרוחיה· כך ישראל כד נפקו ממצרים כדין טעימו טעמא דמותא וקב״ה אסי לון דכתיב ויי׳ הולך לפניה׳ יומם וגו׳ וכל ארחין הוו סלקין ריחין דאסותא ועאלין לגבייהו ואתסיין וקל תושבחן דהוו שמעין הוו חדאן ונייחין ברוחיהון ופרעה וכל אינון אכלסין דיליה הוו אזלי בתרייהו לאזופא לון עד דנפקו מארעא דמצרים· וכן כל אינון רברבין די ממנן עליהון ועל שאר עמין אזיפו לה לשכינתא ולישראל כלהו עד דשארו באיתם בקצה המדבר· הה״ד ויהי בשלח פרעה את העם וגו׳· כי קרוב הוא· כי קרוב הוא ההוא אומאה דאומי אבימלך לאבהן על ההוא· טיבו דעבדו פלשתים לאבהן דכתיב כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרת בה·

ויהי בשלח פרעה את העם מה כתיב לעילא ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו· תא חזי נוקמא עלאה דעבד קב״ה במצרים. תלת נוקמין הוו· חד דעבדו בכרין במצרים דקטילו כל אינון דאשכחו וחד דקטל קב״ה בפלגו׳ ליליא· וחד כד חמא פרעה מותנא בביתיה בבנוי ובעבדוי קם וזריז גרמיה וקטיל אפרכין וסרכין וכל דאמליכו ליה לסרבא בעמא עד דאורייתא אסהידת עליה דאיהו קם בליליא ממש· כמה דקב״ה בפלגות ליליא קטל בכרין ועבד נוקמין הכי קם פרעה בארעא דמצרי׳ וקטל ועבד נוקמין בפרכוי ואפרכוי ואמרכלוי וככל אינון רברבין

הכא

הדא הוא דכתיב ויקם פרעה לילה לילה ממש לקטלא ולשיצאה ארחוי · דכלבא כד
מחיין ליה באבנא איהו אתי ונשיך ליה· כך פרעה לבתר איהו אזיל בשוקי והוה מכריז
ואמר קומו צאו מתוך עמי אתון קטלתון לכל בני מתא אתון קטלתון סרכי ואפרכי
וכל בני ביתי הדא הוא דכתיב ויקרא פרעה למשה ולאהרן לילה · כיון דבידכון הוה
כלא וברכתם גם אותי דלא תקטלון לי · ולבתר איהו בגרמיה אוזיף לון ואפיק
לון מארעא הה"ד ויהי בשלח פרעה את העם וגו' ·

ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף · לתקנא ארחא לאתריה
רבי יהודה אומר מאי שנא כד הוו ישראל במצרים דכתיב שלח
את עמי · כי אם מאן אתה לשלח את עמי · בני בכרי ישראל · ובההוא זמנא לא
הוו גזירין ולא אתקשרו ביה כדקא יאות· ובכלא דהוו גזירין ועבדו פסחא ואתקשרו
ביה קרי לון את העם· אלא בגין ההוא ערב רב דאתדבקו בהו ואתערבו בהדייהו
קרי לון את העם סתם היינו דכתיב ויגוף יי' את העם על אשר עשו את העגל · ויקהל
העם על אהרן · וירא העם כי בשש משה · וכן כלהו · רבי יצחק ורבי יהודה הוו
אזלי מאושא ללוד והוה עמהון יוסי טייעא בקטירא דגמלי שטופירא בכתפייהו ·
עד דהוו אזלי אשכח ההוא יוסי טייעא אכתו חדא דשאר עמין דקטיר' בירוקי חקלא
אסתמיט מנייהו ואתקיף בה ואתא עלה · תווהו רבי יצחק ורבי יהודה אמרו כיתוב
מארחא דהא קב"ה בעי לאחזאה לן דלא נתחבר בהדיה תבו מאורח' בדקו בתריה
ואשכחו דבריה דבת אל נכר הוה ואבוה פסול זרעא הוה אמרו בריך רחמנא דשזיב
לן · פתח רבי יצחק ואמר אל תתחר במרעים מאן איכון מרעים דלא כתיב חטאים
או רשעים אלא מרעים דאבאישין לגרמייהו ולאלין דמתחברן בהדייהו · רבי
יהודה אמר מרעים ארחיק גרמך ממרעים דלא תהוון רעים וחברים בחדא דלא
ובאישו לך עובדוי ותתפס בחטאוי · ת"ח אי לא הוו איכון ערב רב דאתחברו בהון
בישראל לא אתעביד ההוא עובדא ולא מיתו מישראל כל איכון דמיתו ולא גרים לון
לישראל כל מה דגרים · ות"ח ההוא עובדא וההוא חובה ממש גרים גלותהון דישרא'
דתנינן בעי קב"ה דישתכחון ישראל בההוא שעתא כמלאכי עלאי ולמעבד להון
חירין מכלא · חירין ממותא ולמהוי חירין מן שעבודא אחרא דשאר עמין כד"א
חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות · כיון דאתעביד ההוא עובדא
גרימו כלא · גרימו מיתה · גרימו שעבוד מלכוון · גרימו דאתברו איכון לוחי
קדמאי · גרימו דמיתו מישראל כמה אלפין מנייהו · וכל דא בגין אתחברות' דאיכון
ערב רב דאתחברו בהו · אוף הכא בגיניהון לא אתקרון בני ישרא' ולא ישראל ולא
עמי אלא העם סתם · ואי תימא וחמשים עלו בני ישראל· כד הוו סלקין ולא אתחברו
בהדייהו איכון ערב רב קרי לון בני ישראל כיון דאתחברו בהדייהו קרי לון העם ·
רבי יוסי אקשי ואמר כתיב כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד
עד עולם · אי הכי כל יומא הוו חמאן לההוא ערב רב · אמר רבי יהודה ערב רב
כתיב ולא מצרים דהא כמה שאר עמין הוו דיירי במצרים · ולא עוד אלא דכלהו
אתגזרו וכיון דאתגזרו לא אקרון מצראי · ועל פומא דמשה קבילו לון והיינו מה
דאמר

דאמר הכתוב לך רד כי שחת עמך · סרו מהר מן הדרך אשר צויתם · צויתם כתיב ·
וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים · חד מחמשה הוו · ורבי יוסי אומר חמשה
מישראל וחד מגויהו · ר' יהודה אומר וחמשים אחד מחמשים · אר"ש בגין דהוה
יובלא סליק לון ממצרי' בגין כך וחמשי' עלו בני ישרא' מארץ ממצרי' ואי לאו לא סליקו
ועל דא אתעכבו חמשין יומין לקבלא אורייתא · ומההוא אתר נפקת אורייתא
ואתיהיבת ועל דא וחמשים חסר · דבגין דא עלו בני ישראל ממצרים ·

ויקח משה את עצמות יוסף וגו' אמאי סליק גרמוי · אלא בגין דהוה רישא לנחתא
לגלותא · ולא עוד אלא דאיהו סימנא דגאולה הוה ליה ואומי להו לישראל על
דא הה"ד כי השבע השביע את בני ישראל והא אתמר ·

ויי' הולך לפניהם יומם · רבי יוסי פתח למנצח על אילת השחר מזמור לדוד
כמה חביבה אורייתא קמיה דקב"ה דכל מאן דאשתדל באורייתא רחים
הוא לעילא רחים הוא לתתא קב"ה אצית ליה למלולוי לא שביק ליה בהאי עלמא
ולא שבוק ליה בעלמא דאתי · ואורייתא בעי למלעי בה ביממא ובליליא דכתיב
והגית בו יומם ולילה · וכתיב אם לא בריתי יומם ולילה וגו' תינח ביממא בליליא
אמאי · בגין דיהא שכיח לגביה שמא קדישא שלים · כמה דלית יומם בלא ליליא
ולאו איהו שלים אלא דא עם דא · כך בעי אורייתא לאשתכחא עמיה דבר נש יממא
וליליא למהוי שלימות' לגבי דבר נש יומם ולילה והא אתמר דעקרא דליליא מפלגותא
ואילך · ואף על גב דפלגו קדמיתא בכללא דליליא הוא · אבל בפלגות ליליא
קב"ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקי' · וכדין בעי ליה לבר נש למיקם
ולמלעי באורייתא והא אתמר דקב"ה וכל צדיקייא דגנתא דעדן כלהו צייתין לקליה
הה"ד היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והא אוקמוה · היושבת בגנים
דא כנסת ישראל דאיהי משבחת ליה לקב"ה בשבחא דאורייתא בליליא · זכאה
חולקיה מאן דאשתתף בהדה לשבחא ליה לקב"ה בשבחא דאוריית' וכד אתי צפר' בי'
אתיא ומשתעשע' ביה בקב"ה ואושיט לה לגביה שרביטא דחסד ולא עלה בלחודהא
אלא עלה ועל אינון דמשתתפין בהדה והא אתמר דכתיב יומם יצוה יי' חסדו ובלילה
וגו' · ועל דא אילת השחר אקרי · אמר ר' שמעון בשעתא דבעי לאתנהרא צפרא
אתחשך ואתקדר נהורא וקדרותא אשתכח · כדין אתחברת אתתא בבעלה
למשתעי בהדיה ועאלת להיכליה · לבתר כד בעי שמשא למיעל אתנהיר ואתת ליליא
ונטיל ליה כדין כל תרעין סתימין · וחמרין נערין וכלבין נבחין · כד אתפלג ליליא
שארי מלכא למקרי ומטרוניתא לזמרא ואתי מלכא ואקיש לתרעא דהיכלא ואמר
פתחי לי אחותי רעיתי וגו' · וכדין משתעשע בנשמתהון דצדיקייא · זכאה חולקיה
דההוא דאתער ההוא זמנא במלי דאוריית' בגין דכל אינון דבני היכלא דמטרונית'
כלהו בעיין לשבחא למלכא וכלהו משבחן קמיה ושבחא דסליק מהאי עלמא דאיהו
רחיק יתיר דא ניחא ליה לקב"ה מכלא · כד אסתליק ליליא ואתי צפרא ואתחשך
ואתקדר כדין מלכא ומטרוניתא ברזא בחדוה ויהיב ליה מתנן ולכל בני היכליה ·
זכאה חולקיה מאן דאיהו במניינא · ויי' הולך לפניהם יומם · קב"ה ובית דיניה ·

אמר

אמר רבי יצחק הייני דתנינן שכינתא באבהתא כתלא · הולך לפניהם יומם · דא אברהם · בעמוד ענן דא יצחק · לנחותם הדרך דא יעקב · דכתיב ביה ויעקב הלך לדרכו · ולילה בעמוד אש להאיר להם דא דוד מלכא · וכלהו רתיכין עלאין קדישין למהך ישראל בשלימותא דכלא · ללכת יומם ולילה · ובי אמאי הוו אזלי יומם ולילה · והכון ביממא ולא יהכון בליליא כבני אנשא דערקי בגין דקב״ה בעיר לון אמאי אזלין ביממא ובליליא · אלא לאשתכחא בהו שלימותא דכלא דלית שלימו אלא יומם ולילה · רבי אבא אמר זכאה חולקהון דישראל דקב״ה אפיק לון ממצרים למהוי חולקיה ואחסנתיה · ותא חזי בסטרא דיובלא אשתכח חירו לישראל · וכן לזמנא דאתי דכתיב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו׳ · ובגין ההוא יובלא עלאה אשתכחו חמשין יומין לקבלא אורייתא ולמקרב לטורא דסיני · ובגין דאזלי ביממא אזלי בליליא למהוי כלא חד יומא בין יממא ולילא ולא אשתכח פרישו ולא עוד אלא דכלהו בכוונא אזלין לרעותא דכפשייהו בגין דקבילו אורייתא הוו נ׳ יומין שלמין יומי ולילי כדקא יאות דלית יום בלא לילה ולית לילה בלא יום ויום אקריניום אחד לקבל נ׳ יום דיובלא וכמו דשארו עלייהו איכון נ׳ יומין דיובלא מסטרא דיובלא אתייהיב להו אורייתא ובגין כך אזלין יומא ולילא ·

וי״י הולך לפניהם יומם · אמר רבי חייא הכי אוקימנא ויי׳ הולך לפניהם יומם בעמוד ענן דא אברהם · ולילה בעמוד אש דא יצחק · ואי הכי יעקב אן הוא · אלא במלה קדמאה אתמר ותמן שארי כמה דכתיב ויי׳ · ולילה הוא בהיר בסטרא דא ובדא · ואמר ר׳ אבא כתיב ויהי כי זקן יצחק ותכהן עיניו אמאי הא אוקימנא מאן דרחים לחייבא הכי הוא · ותא חזי בינחק אתכליל ליליא ולילא לא בהיר ועל דא ותכהן עיניו וכלא חד · רבי יצחק פתח ואמר ·

ויגד למלך מצרים כי ברח העם · ויגד מאן קאמר ליה אלא הא אוקמוה אבל חכמוי וחרשוי אסתכלו לנביה ואודעוהו כי ברח העם · ואמאי קאמרו דא · אלא חמו בחכמתא דלהון דהוו אזלי יממא ולילא אמרו ודאי ערקין איכון · ולא עוד אלא דחמו דלא הוו אזלי בארח מישר כמו דכתיב וישובו ויחנו לפני פי החירות׳ ויקח שש מאות ובו׳ · שש מאות אמאי · א״ר יוסי לקבל משריתא דישראל דכתיב שש מאות אלף רגלי · בחור לקבל הגברים דאיכון עקרא דכל שאר · וכל רכב מצרים · שאר רתיכין דאיכון טפלין לאחורי לקבל הטף דכתי׳ לבד מטף · וכלא עביד בעיטא דחרשוי וחכמוי · ושלישים על כלו · כלא בחכמתא לקבל דרגין עלאין תרין וחד · ר׳ יצחק אמר כתרגומו ומזרזין · זריזין הוו בכלא · ויקח שש מאות רכב בחור · ר׳ חייא אמר כתיב יפקוד יי׳ על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה · בזמנא דקב״ה יהיב שלטנותא לרברבי עמין לעילא יהיב להו לעמא לתתא · ובשעתא דנחית לון מדרגיהון דלעילא נחית לון לעמא לתתא · ויקח שש מאות רכב בחור · הא מתנא דלהון ואוקמוה דדבר רתיכין דשאר עמין ובלהו כפלו במשריתא דסיסרא לבתר · והיינו בחור · וכל רכב מצרים · כתיב לססתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי · בדוגמת סוסיא נוקבא אתחזי להון לסוסיהון דפרעה ואוקמוה · אלא לססתי ברכבי

פרעה בשעתא דהוה רדיף אבתרייהו דישראל מה עבד נטל סוסוון נוקבן וכפת לון ברתיכוי בקדמיתא וסוסין דוכרא׳ כפת לון לאחוריהון והוו מזמני דוכרי לקבל נוקבי ונוקבי לא בעאן ואוחן למיזל · כיון דקריב לגבייהו דישראל נטל נוקבי ושוי לון לאחורי וסוסוון לקדמין לאבאשא לגבייהו ולאגחא בהו קרבא · כגוונא דא ויי׳ הולך לפניהם יומם לכתר ויסע מלאך האלהים וגו׳ · בגיני כך דמיתיך רעיתי והא איקרא הא אוקמוה ·

ופרעה

הקריב · רבי יוסי אמר הא אתמר דקריב לון לתשובה · ופרעה הקריב כתיב יי׳ בצר פקדוך צקון לחש וגו׳ · בצר פקדוך לא פקדין ישראל לקב״ה אלא בשעתא דעקין להו וכדין כלהו פקדין ליה · צקון לחש וכלהו צלאן בצלותין ובבעותין ואריקו קמיה צלותין · אימתי מוסרך למו בשעתא דפקיד לון קב״ה ברצועי כדין קב״ה קאים עלייהו ברחמי וכיאה קמיה ההוא קלא דלהון בגין לאתפרעא מן שנאיהון ואתמלי עלייהו ברחמי כמ׳ דאוקימנא · מתל ליונה עם הנץ וכו׳ כך ישראל הוו קריבין לימא והוו חמאן לימא קמייהו אזיל ושאט וגלגלוהי זקפין לעילא שוו דחילין זקפו עינייהו וחמו לפרעה ולמשריותיה ואבני גירין ובלסטראין כדין וייראו מאד · מה עבדו ויצעקו בני ישראל מאן גרים האי דקריבו ישראל לגבי אבוהון דלעילא פרעה · ה״ה ופרעה הקריב והא אתמר ·

ויאמר

משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יי׳ · אר״ש זכאה חולקיהון דישראל דהא רעיא כמשה אזיל בגווייהו · כתיב ויזכור ימי עולם משה עמו · ויזכור ימי עולם דא קב״ה · משה עמו מכאן אוליפנא שקיל הוה משה לכל ישרא׳ · ואוליפנא מהא כי רעיא דעמא הוא ממש עמא כלהו · אי איהו זכי עמא כלהו זכאן · ואי איהו לא זכי עמא כלהו לא זכאן ואתענשו בגיניה והא אוקמוה · התיצבו וראו לית לכו לאגחא קרבא דהא קב״ה יגיח קרבא בגיניכון כד״א יי׳ ילחם לכם ואתם תחרישון · תא חזי ההוא ליליא כנש קב״ה לפמליא דיליה ודאין דינייהו דישראל ואלמלא דאקדימו אבהן עלייהו דישראל לא אשתזיבו מן דינא · רבי יהודה אמר זכותא דיעקב אגין עלייהו דישראל ה״ה לולי יי׳ שהיה לנו יאמר נא ישראל · ישראל סבא ·

יי ילחם לכם ואתם תחרישון · רבי אבא פתח אם תשיב משבת רגליך עשות חפציך ביום קדשי · זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהון לאתדבקא בהו מכל שאר עמין דעלמא · ומגו רחימותא דלהון קריב לון לגביה ויהב לון אורייתא׳ ויהב לון שבת דאיהו קדישא מכל שאר יומין ונייחא מכלא וחדוה דכלא ושקיל שבת לקבל אורייתא כלה · ומאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלה · וקראת לשבת ענג ענוגא דכלא ענוגא דנפשא וגופא ענוגא דעלאין ותתאין · וקראת לשבת מאי וקראת דיזמין ליה כד״א מקראי קדש · זמינין כמה דמזמין אושפיזא לביתיה · ועל דא וקראת לשבת ענג דיזמין ליה לפתוריה מתקנא כדקא יאות דיזמין ליה לביתא מתקנא כדקא יאות במיכלא ובמשתיא כדקא יאות יתיר על שאר יומין · וקראת לשבת · מכבוד יום · ולקדוש יי׳ מכובד דא יום תרי דאינון חד · וכבדתו מעשות

דרכיך

דרכיך כמה דאוקימנא · ממונא חפנך ודבר דבר והא אתמר בגין דההוא מלה
סלקא ואתער מלה דחול לעילא · מאן דמזמין אושפיזא ביה בעי לאשתדלא ולא
באחרא · תא חזי ההוא מלה דנפיק מפומיה סלקא ואתער אתערותא לעילא אי לטב
אי לביש · ומאן דיתיב בעונגא דשבתא אסיר ליה לאתערא מלה דחול דהא פגים
פגימו ביומא קדישא · ומאן דיתיב בהלולא דמלכא לא יתחזי למשבק למלכא ויתעסק
באחרא · ובכלא בעי לאתחזאה עובדא ולאתערא אתערות׳ ממה דאצטריך · ובשבת
במלי דשמיא ובקדושה דיומא בעי לאתערא ולא במלה אחרא · תא חזי הכא כד
אתקריב פרעה לאגחא קרבא בהו בישראל בההוא זמנא לא בעא קב״ה דיתערון
ישראל אתערותא לתתא כלל דהא אתערותא לעילא הוא · דהא אבהן אקדימו
אתערותא לעילא וזכותא דלהון קאים קמיה ואתערו אתערותא דא ולא בעא קב״ה
דישראל יתערון לתתא כלל דהא באתריה לעילא הוה · הה״ד יי׳ ילחם לכם ואתם
תחרישון · תחרישון ודאי · ולא תתערון מלה דלא אצטריך לכו והכא אתכליל
שמא קדישא באתוון רשימן · והא אתערו ביה חבריא · רבי יוסי ורבי יהודה הוו
אזלי בארחא · א״ר יוסי לרבי יהודה ודאי תנינא יי׳ בכל אתר רחמי ואע״ג דאגח קרב׳
ועביד דינא ההוא דינא ברחמנותא הוה · והכא חמינא דכתיב יי׳ ילחם לכם ולא
אתחזי בההוא דינא רחמי כלל דהא כתיב לא נשאר בהם עד אחד · א״ל מלה דא
שמענא מרבי שמעון דאמר דאפילו הכא דינא ברחמי הוה דחפא עליהון ימא ומיתו
ולבתר אפיק לון ימא · וקב״ה בעא ביקריהון ואתקברו בארעא ולא בעאת ארעא
לקבלא לון עד דאושיט לה קב״ה ימיניה וקבילת לון · הה״ד נטית ימינך תבלעמו ארץ ·
ובגין דא הוה דינא ברחמי · וע״ד לא בעא קב״ה דיתערון ישראל מלה בעלמא · דאי
יתערון ישראל מלה לא יתערון שמא דרחמי ולא יתעביד דינא ברחמי · הה״ד יי׳
ילחם לכם ואתם תחרישון דלא תתערון מדי · דהא שמא דרחמי בעי לאתערא
עלייהו למעבד דינא ברחמי · וע״ד בעי דלא תעבדון פגימו ותתערון מלה אחרא ·
א״ל והא כתיב ויצא יי׳ ונלחם בגוים ההם · אי הכי דא דינא ברחמי הוה · א״ל הכי
הוה ודאי דינא הוה ברחמי דמיתא דלהון לא אשתכח כמותנא דשאר עמין אלא
חס עלייהו קב״ה דלא יהון כמותנא דשאר בני עלמא דקטילו לון אלא בנחת-בלא
צערא הא דינא ברחמי · ובכל אתר שמא דא דינא ברחמי איהו בר אתר חד דכתיב
יי׳ כגבור יצא וגו׳ · ובי כגבור ולא גבור · אלא ישני לבושוי וילבש לבושין אחרנין ·
כאיש מלחמות ישני זיניה ועם כל דא דינא הוא ויתיר אבל רחמי ביה כמה דכתיב
כגבור ולא גבור · כאיש מלחמות ולא איש מלחמות דודאי אף על גב דעביד דינא
חס על עובדוי וע״ד יי׳ ילחם לכם ודאי ואתם תחרישון · זכאה חולקהון דישר׳ דקב״ה
בריר לון לחולקיה ואחסנתיה דכתיב כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו ·

ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי · מלה דא הא אוקמו׳ בספרא דצניעותא ·
ותמן הוא רזא דיליה · ויאמר יי׳ אל משה · רבי יהודה פתח ואמר
ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו ממעי הדגה מה כתיב לעילא וימן יי׳ דג גדול · וימן כמה
דאתמר וימן להם המלך דבר יום ביומו · אשר מנה את מאכלכם · והאי קרא הכי

מבעי

מבעי ליה · וימן יי׳ את יונה לדג · דהוא מנה הוא דאשדר ליה · אלא ודאי ההוא דג הוה מנה לנגבה לנטרא ליה מן שאר נוני ימא ויהוי גניז בגויה · וכיון דאעליה בגויה חמא יונה במעוי פותיא דאתר ימא כמו היכלא רברבא ותרין עינוי דההוא נונא דנהרין כשמשא ואבן טבא הוה במעוי דנהיר ליה והוה חמי כל מה די בימא ובתהומוי · ואי תימא אי הכי מאי דכתיב קראתי מצרה לי · הא לא אתחזי דכל האי רווחא הוה ליה · אלא ודאי כיון דאחמי ליה ההוא נונא כל מה די בימא ובתהומוי מית דלא יכיל תלת יומין למסבל · כדין עקת ליה ליונה דא״ר אלעזר כיון דחמא יונה כל ההוא רווחא הוה חדי אמר קב״ה ומה תבעי יתיר להא אעילנא לך הכא · מה עביד קטל לההוא נונא ומית וכל שאר נוני ימא הוו סחרי סחרניה דההוא נונא ודא נשיך ליה מהאי גיסא ודא נשיך ליה מהאי גיסא · כדין חמא יונה גרמוי בעקו מיד ויתפלל יונה אל יי׳ בקדמיתא דג והשתא דגה כלא והדגה אשר ביאור מתה · וכדין כתיב קראתי מצרה לי · ולא כתיב הייתי בצרה או ישבתי בצרה אלא קראתי מההוא עקו דעאקין לי נוני ימא · מבטן שאול שועתי דהא מית · ולא כתיב מבטן חי או מבטן דג אלא דודאי הוה מית · כיון דכלי צלותיה קביל ליה קב״ה ואחיה ליה להאי נונא ואפיק ליה ליבשתא לעיניהון דכלא · וחמו עבידתא דקב״ה · מה כתיב ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו ממעי הדגה לאתר דהוה קטיר ביה משמע דכתיב יי׳ אלהיו ולא כתיב ויתפלל אל יי׳ ולא יתיר אלא יי׳ אלהיו · אוף הכא ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי · אלי דיקא · דבר אל בני ישר׳ ויסעו · ויסעו מלאסגאה מלין לאו עדנא דצלותא השתא · ויסעו וכי לאן אתר פקיד לון דיסטלון דהא על ימא הוו שראן · אלא אסדר לעילא דכתיב מה תצעק אלי דהא כלהו באתר חד קיימי ועל דא ויסעו ויסטלון מן דא דלאו עדנא הוא ·

ואתה הרם את מטך וגו׳ · הרם את מטך די ביה רשים שמא קדישא ארכין ידך בסטרא קדישא וכיון דיחמון מיא שמא קדיש׳ יערקון מניה ומקמיה · ועל דא ונטה את ידך בסטרא חדא דסטרין אחרנין דההוא מטה אצטריך לך למיין אחרנין · אמר רבי אלעזר תמיהא דזמנין אתקרי האי מטה מטה האלהים ולזמנין אתקרי מטה דמשה · אר״ש תרי הוו והכי אוקימ״ · ובספרא דרב המנונא סבא שפיר קאמר דכלא חד בין תימא דקב״ה ובין תימא דמשה והאי מטה לאתערא סטרא דגבורה · ועל דא ונטה את ידך ידא דשמאלא דאיהו בסטרא דגבורה · אמר רבי שמעון ווי לאינון דלא חמאן דאוריתא קארי קמייהו ולא ידעין ולא משגיחין · תא חזי בסטרא דגבורה מתערי מיא בעלמא ונפקי מיא והשתא בעי קב״ה לנגבא מיא · אמאי ונטה את ידך דאיהו שמאלא · אלא הרם את מטך לנגבא מיא ונטה את ידך לאתבא מיא לאתערא סטרא דגבורה ולאתבא מיא על מצרים ובגין כך תרין מלין הכא דכתיב הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו · והא תהומי הוו · אלא קדשא בריך הוא עבד ניסא כלא קפאו תהומות בלב ים · והוו אזלין ביבשתא בגו ימא הדא הוא דכתיב ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה ·

ויסר את אופן מרכבותיו׳ רבי שמעון פתח וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות׳ שאי קרא אוקמו׳ ואתמר׳ אבל ת״ח קב״ה בכלא אתחזי שלטנותא דיליה ושלטניה די לא תעדי לעלם ולעלמי עלמין. ועביד שולטנותא באבהן׳ נטל לאברהם וקיים ביה עלמ׳ דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם׳ ואוקמוה׳ נטל יצחק ושתיל ביה עלמא דאיהו קיים לעלמין הה״ד ואת בריתי אקים את יצחק׳ נטל יעקב ואותביה קמיה ואשתעשע בהדיה ואתפאר ביה הה״ד ישראל אשר בך אתפאר׳ ות״ח יעקב אחיד באילנא דחיי דלית ביה מותא לעלמין דכל חיין בההוא אילנא אשתכללו ויהב חיין לכל איכון דאחידן ביה׳ ובגין כך יעקב לא מית ואימתי מית בשעתא דכתיב ויאסף רגליו אל המטה. שמטה כדקאמרינן הכה מטתו שלשלמה בגין דבהאי מטה כתיב רגליה יורדות מות ובגין כך ויאסף רגליו אל המטה כתיב׳ כדין ויגוע ויאסף אל עמיו׳ ועבד קב״ה ליעקב שליטו דאבהן הה״ד יעקב אשר בחרתיך ודא הוא חיותא עלאה קדישא דכל שאר חיותא אחידן בה ואשתלשלו בגיהם במה חיון לחיון אלין סלקין ושין נחתין כלהו דרגין בדרגין עלאין ותתאין דא זלין ושאטין בימא הה״ד זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר וגו׳ עלאין ותתאין דאזלין כלהו ושאטין בימא׳ וכד סליק ימא גלגלוי כלהו ארבין סלקין נחתין וזעפא אשתכח ורוחא תקיפא אזלא עליה בתקיפו ונוני ימא מתבדרין לכל אתר אלין למזרח ואלין למערב שין לצפון ואלין לדרום׳ וכל איכון בני עלמא דמאן רשימ׳ עליהו קטלין לון ובלעין לון בקפטירי עפרא׳ וכל ארבין לא קטלין מאתרייהו ולא סלקין ונחתין בר מההוא שעתא דאתי חד דברא בימא וידע לאשלמא רוחא דזעפא דימא כיון דסליק דא עלם ימא שכיך מרוגזא ונייחא אשתכח וכדין כלהו ארבין אזלין בארח מישר ולא סטאן לימינא ושמאלא הה״ד שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו׳ זה דיקא׳ וכל נוני ימא מתכנשן לאתרייהו׳ וכל איכון חיוון חדאן עלה וחיוון חקלא עלאה חדאן׳ הה״ד וכל חית השדה ישחקו שם׳ ת״ח כגוונא דלעילא אית לתתא׳ כגוונא דלתתא אית בימא׳ כגוונא דלעילא אית לעילא בימא עלאה׳ כגוונא דלעילא אית לתתא׳ כגוונא דלתתא אית בימא תתאה׳ גופא דההוא ימא הא אתערב׳ לחברבא אורבא ופותיא רישא ודרעין ושערי וגופא כלא כמה דאצטריך וכלא בשמיה אתקרי וכגוונא דא לתתא לימא דתתא׳ הכי כמי רישא דימא ודרועין דימא וגופא דימא׳ כתיב זבולון לחוף ימים ישכון והא ימא חד הוה בירכיה מאי לחוף ימים׳ ודאי אוקמ׳ חבריא ברזא עלאה׳ וירכתו על צידון כד״א וגלאי ירך יעקב׳ וזבולן שוקא דימינא דגופא הוה׳ וים כנרת הוה בעדביה ומהכא אשתכח חלזון לתכלתא׳ ת״ח רתיכא על רתיכא אשתכחו גלגלוי דרתיכא רהטין בבהילו ולא מתעכבי איכון סמכי רתיכא לנטלא עליהון וכן כלהו׳ ת״ח רתיכא די מחכא על מברא אי תימא רתיכא שלימתא לא אשתכח דהא כתיב ויסר את אופן מרכבותיו׳ כמ׳ רתיכין הוו דהוו נטלין על חד סמיך גלגלא דאתפקד׳ עלייהו כיון דאתעבר האי משולטנותא דיליה כלהו רתיכין אתעברו משלטניהון ולא נטלו׳ כדין כלהו דלתתא אתעברו משולטנותא דכתיב ועל פרעה ועל הכתים

פני׳ ובההוא זמנא שלטנותא דמצרים שליט על כל שאר עמין׳ כיון דאתבר חילא דמצרים אתבר חילא דשאר עמין׳ מכלן דכתיב אז נבהלו אלופי אדום וגו׳ וכתיב שמעו עמים ירגזון וגו׳ בגין דכלהו הוו אחידן בפולחנא דמצרים ואחידן במצרים לסיועא דלהון׳ ובההוא זמנא כלהו כיאן לסיועא דמצרים לאתתקפא׳ ועל דא כיון דשמעו גבורן דעבד קב״ה במצרים רפו ידיהון ולא יכילו למיקם והזדעזעו כלהו משלטוליהון ודא כד אתבר חילא דלסון לעילא אתבר חילא דכל אינון דאחידן ביה׳ כיון דאתבר חילא דכלהו כל הכי דלתת׳ אתברו בגין ההוא חילא דאתבר בקדמיתא׃ ובגין כך ויסר את אופן מרכבתיו כתיב׳ וינהגהו בכבדות דהא כד דא אתבר לא הוו אזלין׃ תא חזי דהכי הוא דלא כתיב ויסר את אופני מרכבתיו או אופן מרכבתו אלא ויסר את אופן מרכבתיו בגין האי כלהו דהוו מתדבקן ביה הכי אקרון׳ תא חזי ויסר את אופן מרכבתיו׳ זכאה חולקהון דישראל דקב״ה אתרעי בהו לאתדבקא בהו ולמהוי להו חולק ולמהוי אינון חולקיה הה״ד ובו תדבקון׳ וכתיב ואתם הדבקים ביי׳ וכתיב כי יעקב בחר לו יה׳ וכתיב כי חלק יי׳ עמו וגו׳ דאפיק לון מזרעא קדישא למהוי חולקיה ועל דא יהב לון אורייתא קדישא עלאה גניזא תרי אלפין שנין עד לא יתברי עלמא והא אתמר׳ ובגין רחימותא דיליה יהבה לישראל למהך אבתרה ולאתדבקא בה׳ תא חזי כל משריין דלעילא. וכל אינון רתיכין כלהו אחידן אלין באלין דרגין בדרגין אלין עלאין ואלין תתאין והא אוקמו׳ דכתיב זה הים גדול׳ ושיותא קדישא עליה וכלהו אכלוסין ומשריין כלהו כטלין תחות ידה על ממרי׳ כטלין ועל ממריה שראן׳ בעדנא דהיא נטלא כלהו נטלין בגין דכלהו אחידן בה׳ אמר רבי יצחק בשעתא דבעי קב״ה לאעברא לאכלוסין דפרעה לתתא אעבר בקדמיתא להוא חילא דלהון כמה דאוקימנא׳ מה עבד אעבר וסליק ההוא אתר קדישא עלאה דהוה מדבר לכל אינון רתיכין כיון דהאי אסתליק בהו כלהו משריין לא יכילו לדברא׳ כיון דאינון לא יכילו ההוא ממנא דמצראי אעברו ליה משולטניה ואעבר בנורא דדליק׳ וכדין שלטנותא דמצראי אעדיאו׳ ר׳ יצחק אמר בשעתא דקריבו ישראל לימא קרא קב״ה לממנא רברבא דעל ימא׳ אמר ליה בשעתא דעבדית אנא עלמא מנינא לך על ימא ותנאי אית לי על ימא די יבזע מימוי מקמי בני׳ השתא מטא עדנא דיעברון בני בגו ימא לבתר מה כתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו׳ מאי לאיתנו לתנאו דהוה ליה בקב״ה כד ברא עלמא ושוו ישראל שראן על ימא והוו ישראל חמאן גלגלי ימא סלקין ונחתין זקפו עיניהון וחמו לפרעה ולאכלוסין דיליה דחילו ונעקו והא אתמ׳ מה חמא ימא׳ ארונא דיוסף קא חמא וערק מקמיה׳ מ״ט בגין דכתיב וינס ויצא החוצה ועל דא הים ראה וינס׳ וכתיב ויסר את אופן מרכבתיו וגו׳ אנוסה מפני ישראל׳ מאי טעמא בגין דחמו ארעא דמצרים כאלו אתוקד בנורא כדין אמרו אנוסה מפני ישראל׳ רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי במדברא׳ אמר רבי חייא לרבי יוסי תא ואימא לך דכד קב״ה בעי לאעברא שולטנותא דארעא לא עביד עד דאעבר שלטנותא דלהון ברקיעא נלא אעבר שלטנא עד דמני אחרא באתריה בגין דלא יגרע שלטנותא דלהון

ברקיעא בגין לקיימא מה דכתיב ולמאן די יצבי יתנינה· א"ר יוסי ודאי הכי הוא·
פתח רבי יוסי ואמר יי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ· יי' אדונינו כד בעי
קב"ה לתברא חילא דעממין עעו"ג אתקיף דינוי עלייהו ותבר לון ואעבר מקמיה
שולטנותא דילהון· אשר תנה הודך על השמים· אשר כתת תבעי ליה או תנה הודך·
מהו אשר תנה הודך· אלא דא הוא רזא דכסרא עמיקא דכלא· ודוד בעא בעותיה
למכנש מניה על השמים ודא הוא אשר כלא אדיר אשר אדיר· בשעתא דהאי נהרא
עמיקתא דכלא נגיד ונפיק כדין כלא בחידו ומטרוניתא אתעטרת במלכא וכל
ע'מין כלהו בחידו ושלטנותא דעממין עעו"ג אתעבר מקמי מטרוניתא וכדין זקפין
רישא כל מאן דאחידן בה· אדהכי חמו חד בר נש דהוה אתי וחד מטולא קמיה·
א"ר חייא כזיל דילמא האי בר נש עעו"ג הוא או עם הארץ הוא ואסיר לא אתתפא בהדי'
בארחא· א"ר יוסי כתיב הכא וכחמי דלמא גברא רבא הוא· אדהכי אעבר קמייהו
א"ל בדוקפא דמעברא דקוטיפ' דהאי חברותא אבעי ואנא ידענא ארחא אחרא
וכסטי מהאי ואנא בעינא דאימא לכו ולא אתחייבנא בכו ולא אעבר על מה דכתיב
ולפני עור לא תתן מכשול· ואתון כשומין בארחא דא ולא תסתכנו בנפשייכו· א"ר
יוסי בריך רחמנא דאוריכנא הכא· אתחברו בהדיה אמר לון לא תשתעו מדי הכא
עד דנעבר בהאי סטר' בארחא אחרא· בתר דנפקו מההוא אתר אמר לון בההוא
ארחא אחרא הוו אזלי זמנא חדא חד כהן חכם וחד עם הארץ בהדיה קם בההוא
אתר עליה וקטליה· מההוא יומא כל מאן דאעבר בההוא אתר מסתכן בנפשיה·
והא מתחבין תמן מסדדי טפי וקטלין לבני נשא ופקחין דידהו לא עברי תמן·
ובעי קב"ה דמא דההוא כהנא בכל יומא· פתח ואמר עוד היום בנוב לעמוד וגו' הא
אוקמו' אינון מארי מתיבתא· אבל הכא לא אמינא לכו הכי דרזא דמלה אוליפנא·
עוד היום· מאן יומא דין· אלא הכי כתיב ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב·
ורזא הוא על כנ'ישראל דאהרן הוא שושבינא דילה לתקנא ביתה ולשמשא לה ולמיעל
לה למלכא לאזדווגא כחדא מכאן ולהלאה כל כהן דמשמש במקדשא· כגוונא דא
אתימלך בהנא רבא עלאה הוא וכל אינון כהני בהדיה כלהו הוו שושבינין דמטרוניתא
כיון דאתקטילו אשתארת מטרוניתא בלחודהא ואתאביד ביתא ולא אסתכח מאן
דמשמש קמה ויתקן ביתה ויחדי לה לאזדווגא עם מלכא· כדין מההוא יומא
אתעברא לשמאלא וקיימא על עלמא כמין על כלא קטיל לשאול ולבנוי אתאביד
מניוהו מלכות מיתו מישראל כמה אלפין וכמה רבוון· ועל כען ההוא חובה תלי
עד דאתא סנחריב ואתגז' כלא ודא הוא עוד היום בנוב דא הוא יומא עלאה ומאן
איהו דא כידאכדת שושבינין דילה דאשתארת בלא ימינא דהוה לה לאתדבקא
בשמאלא דכהנא ימינא הוא ובגין כך א"ל לאתדבקא בשמאלא ובגין כך עוד היום
בנוב לעמוד· תא חזי גבעת שאול נסה· שאול אמאי הכא אלא בגין דהוא קטיל
לכהני ונריש דרועא ימינא לאתעקרא מעלמא· אוף הכא מההוא יומא לא אעבר
בר נש בההוא דוכתא דלא אסתכן בנפשיה· אמר ליה רבי יוסי לרבי חייא ולא
אמרית לך דילמא גברא רבא הוא· פתח ואמר אשרי אדם מצא חכמה· אשרי אדם

בגין

כגון אבן דאשכחנא לך וידענא מינך מלה דחכמתא · ואדם ופיק תבונה · כגון
אבן דאוריכנא לך לאתחברא בהדך · ודא הוא בר נש דזמין ליה קב״ה בארחא
אכפוי דשכינתא ועל דא כתיב וארח צדיקים כאור נגה · אזלו פתח ההוא גברא
ואמר לדוד מזמור לה׳ הארץ ומלואה וגו׳ · לדוד מזמור באתר חד · ובאתר אחרא
מזמור לדוד · מה בין האי להאי · אלא לדוד מזמור שירתא דקאמר דוד על כנ׳
ישראל · מזמור לדוד שירתא דקאמר דוד על גרמיה · לה׳ הארץ ומלואה · לה׳ דא
קב״ה · הארץ ומלואה דא כנ׳ ישראל וכל אכלסין דילה דמתחברן בהדה ואקרון
מלואה ודא כמה דאת אמר מלא כל הארץ כבודו · תבל ויושבי בה דא הוא ארעא
דלתתא דאקרי תבל ואחידת בדוכא דעלמא הדא הוא דכתיב והוא ישפוט תבל
בצדק בין לחד בין לעמא חד בין לכל עלמא מהאי דוכא הוא אתדן · תא חזי פרעה
מהאי דוכא ינק עד דאתאבידו הוא וכל עמיה · כיון דהאי דוכא אתער עליה
ההוא ממנא דאתמנא עלייהו בשלטנותא אתעדי ואתעבר בדין כלהו דלתתא
אתאבידו דכתיב ויסר את אופן מרכבותיו · מאי אופן מרכבותיו · מרכבותיו
דפרעה · ומאן איהו ההוא אופן דלהון · ההוא ממנא דשליט עלייהו ועל דא מיתו
כלהו בימא · מאי בימא · אלא ימא עלאה אתער עלייהו ואתמסרו בידה · ובגין
כך טבעו בים סוף כתיב · אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא ועל דא כתיב בים סוף ·
סופא דדרגין: רבי חייא אמר וינהגהו בכבדות · בכבדות מהו · אלא מכאן
אולפנא דבההוא דברותא דבר נש אתדבר ביה מדברין ליה · בפרעה כתיב ויכבד
לב פרעה · בההוא מלה דבר ליה קודשא בריך הוא בכבדות ממש · אמר ליה
קדש׳ בריך הוא רשע את אוקיר לבך · הכא אדבר לך כהאי · על דא וינהגהו
בכבדות · ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל · ויאמר מצרים דא ממנא דאתמני
על מצראי · אמר רבי יוסי האי מלה קשיא כיון דאעברו ליה משלטנותיה היך יכיל
הוא למרדף אבתרייהו דישרא׳ · אלא ודאי כלא הוה · אבל דא מצרים דלתתא דכיון
דאתבר חיליהון מלעילא בדין אתבר חילא ותוקפא דלהון לתתא הדא הוא דכתיב
כי ה׳ נלחם להם במצרים · במצרים דיקא · דא הוא תוקפא דלהון מלעילא · ודא
הוא דאוקמוה מלך מצרים סתם · הכא ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל
דחמו דהא אתבר חיליהון ותוקפא דלהון דלעילא · תא חזי כד אתערת האי כנ׳
ישראל אתערו כל אינון דאחידן בה וכלהו אחדין לתתא וישראל לעילא מכלהו
דהא אינון נטלי לה בכופא דאילנא והא אוקמוה ובגיני כך ישראל אחידן בה יתיר
מכל עמין · וכד אינון מתערין כל עמין עע״ז אתבר תוקפיהון מאינון דשלטו עלייהו ·
תא חזי האי ממנא שלטנא דמצראי דחיק לון לישראל בכמה שעבודין כמ׳ דאוקמו׳ ·
לבתר דאתבר הוא בקדמיתא אתברו אינון מלתתא הה״ד כי ה׳ נלחם להם במצרים ·
נלחם להם ודאי ·

ויסע מלאך האלהים וגו׳ · מתניתין · עד לא אשתקע אוירא דכיא ולא
בסרין אבנין נקיבן הוו שתימאן תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיען
ונפיין שתימאן תחות בוקטי בשבעין ותרין אתוון אתסדרו לאתרייסא

איכון אבנין בתר שבעין ותרין דרגין וכן תלת זמנין אתבקעו ואתבקיעו אבני תהום גרורא דהוו חקיקן ואתכסו דרגין ואתעבידו כגופיא חדא · לבתר אתפלגו ואתעבידו תרין דרגין פלגותא מיא אגלידו ופלגותא אשתקעו · אלין סליקו ואלין נחתו · מהכא שרא עלמא לאתפלגא · גרורא אחרא אית לעילא לעילא ושוא גליפא בע"ב חתימן דבוצינא תקיפא ובהו שקיען גלגלוי דימא כד נטלין אתפלגו לארבע זוויין · פלגו חדא סליק ופלגו חדא נחית · פלגו חדא לסטר צפון ופלגו חדא לסטר דרום · כד מתחברן כחדא גומרין דלסטין קיימין בלהט שבכא דחרבא דמתהפכא חד קיימא כעין בגו ימא דרגא שליחא דאפרכא עלאה סליק בההוא קיימא לעילא לעילא אסתכל לארחיך קטורא דארבין דשאטין בימא · מאן חמי גלגלין דסלקין ונחתין ורוחא דנשיב בהו ונוני ימא גדלין כל איכון ארבין לכל סטרי עלמא · ההוא דרגא כד נחית עששוא קיימי אלף מימיניה ואלף משמאליה הוא תב ויתיב באתריה כמלכא בכורסיה ההוא דרגא דכד שטטי ימא לארבע סטרי עלמא עמיה נפקת ביה תבת הוא תב בקיומא דמלכא כדין כרווין נפקין מאן מארי דעייכין וקפאן לון לעילא לעילא מאריהון דנדפין יקומון בקיומייהו מארי דאכפין הפיין לון עד דנטיל במטלנוי · כדין ויסע מלאך האלהים ·

רבי חייא פתח היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה · היתה כאניות סוחר דא כ"י · ממרחק תביא לחמה כד"א הנה שם יי' בא ממרחק · תביא לחמה בחד דרגא דשארי עלה וביה אתמשכו כל אלין נחלין ומבועין דאזלין בימא כד"א כל הנחלים הולכים אל הים וגו' אל מקום שהנחלים הולכים אע"ג דכלהו נחלין אתמשכן בההוא דרגא וההוא דרגא נחית לון לההוא ימא לא תימא דהא אריק לון והא לא שריין ביה אזדבין ולא נגדין ביה כמלקדמין · אהדר ואמר אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים אל מקום לההוא דרגא דנחלין אזלין זמנא חדא שם הם שבים ללכת תמן איכון תייבין מההוא אתר עלאה ולא פסקין לעלמין ומתכנשי כלהו בההוא אתר ולמה ללכת למהך לההוא אתר דימא כמה דאתמר · מה שמיה דההוא דרגא צדיק אקרי · רבי יהודה אמר כתיב שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו · שם אניות יהלכון בההוא ימא דאזלין ושאטין עד דאתיין לאתחברא בההוא דרגא · כדין כתיב לויתן זה יצרת לשחק בו · רבי יצחק אמר לעילא לעילא יתיר אית זווגא דשארי בחביבותא ולא מתפרש לעלמין · אמר רבי יהודה מאן זכי לההוא זווגא · אמר ליה מאן דאית ליה חולקא בעלמא דאתי · בעלמא דאתי דיקא · אמר ליה והא מהכא אוליפנא דכתי' לויתן זה יצרת לשחק בו משמע דקאמר זה · וזה וזאת ידיעין איכון · א"ר אבא תרווייכו שפיר קאמריתו והא רבי יהודה שפיר דיקא · וכלא זמין קב"ה לאתענגא בהו לצדיקייא הה"ד אז תתענג על יי' · אמר רבי אבא כמה אלפין כמה רבבן דמשריין קדישין אית ליה לקב"ה מארי דאכפין עלאין מארי דעייכין מארי דזייכין מארי דיללה מארי דיבבא מארי דרחמי מארי דדיבא ועילא מכייהו אפקד למטרוניתא לשמשא קמה בהיכלא לקביל שין אית לה למטרוניתא משריין מזויינן בפתין אכפין משתכחי משריין מזווייכן וכלהו מגירן חרבא בסחרנא כמה נפקין כמה עיילין בשית גדפין טאסין כל עלמא · קמי כל חד וחד גומרין דנור דליק · לבושוי מתלהטא אשא · בגבוי שנגא דחרבא מתלהטא בכל עלמא לנטרא

קמה

קמיה הה"ד ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים· מאן דרך עץ
החיים דא היא מטרוניתא רבתא דהיא ארחא להאי אילנא רברבא תקיפא אילנא
דחיי דכתיב הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל· ישראל
דלעילא· כלם אחוזי חרב כד נטלא מטרוניתא כלהו נטלין בהדה הה"ד ויסע מלאך
האלהים· וכי מלאך האלהים אקרי· אר"א הכא אין· ת"ח הכי אר"ש אתקין קב"ה קמיה
היכלא קדישא היכלא עלאה קדישא קרתא קדישא קרתא עלאה ירושלם עיר הקדש
אקרי· מאן דעאל למלכא לא עאל אלא מהאי קרתא קדישא נטיל ארחא למלכא
מהכא אתתקן· הה"ד זה השער לי"י צדיקים יבאו בו כל שליחותא דבעי מלכא
מבי מטרוניתא נפקא וכל שליחותא מתתא למלכא לבי מטרוניתא עייל בקדמיתא
ומתמן למלכא· אשתכח דמטרונית' איהי שליחא דכלא מעילא לתתא ומתת' לעילא·
ועל דא איהי שליחא דכלא הה"ד ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל· ישרא'
דלעילא· מלאך האלהים הה"ד כיה ויי' הולך לפניה' וגו' כמה דאוקמו' וכי יקרא הוא
דמלכ' דמטרונית' תזיל והי' תנח קרב' והיא אזלת שליחא· למלכ' דאזדווג במטרונית'
עלאה חמא מלכא יקירו דילה על כל שאר מטרוניתא דעלמא אמר כלהו משתכחין
כחיוותא לגבי האי מטרונית' דילי· היא סלק' על כלא· מה אעביד לה אלא כל ביתא
דילי בידהא· אפיק מלכא כרוזא מהכא כל מלין דמלכ' בידא דמטרוניתא יתמסרון
מה עבד אפקי' מלכא בידהא כל זיינין דיליה כל אינון מארי מגיחי קרבא כל אינון
אבנין יקירין דמלכא כל גנזיא דמלכא אמר מהכא כל מאן דיצטריך למללא עמי
לא יכיל למללא עמי עד דאודע לה למטרוניתא כך קב"ה מסגיאות חביבותא
ורחימותא דיליה בכ"י אפקיד כלא ברשותה אמר הא עמין עש' לא משתכחי כלום
לגבהא· אמר ששים המה מלכות וגו' אחת היא יונתי תמתי מה אעביד לה אלא
הא כל ביתא דילי בידהא· אפיק מלכא כרוזא מהכא כל מלין דמלכא בידא
דמטרוניתא יתמסרון אפקיד בידהא כל זיינין דיליה רומחין וסייפין קשתין חצין
ותרכין בלסטרין קסטירהין אעין אבנין כל אינון מארי מגיחי קרבא הה"ד הנה
מטתו שלשלמה ששים גבורים וגו' כלם אחוזי חרב מלמדי וגו' אמר מלכא מכאן
ולהלאה קרבא דילי אתמסר בידך זיינין דילי מארי מגיחי קרבא בידך· מכאן
ולהלאה את הוי נטר' לון הה"ד שומר ישראל· מכאן ולהלאה מאן דאצטריך לילא יכיל
למללא עמי עד דאודע למטרוניתא· הה"ד בזאת יבא אהרן אל הקדש שליחא דכלא
כמה דאוקימ' אשתכח דכלא יקרא הוא דמטרוניתא· הה"ד ויסע מלאך האלהים וגו'
כמה דאתמר· וילך מאחריהם מ"ט מאחריהם בגין דאשתכחו לקמהא מארי מגיחי
קרבא מארי בלסטראות מארי רומחין וסייפין ואתעלון קמהא דהא הוו אתיין
משריין אחרנין לאגחא קרבא בישראל מלעילא· ותאנא בההיא שעתא אתא
רברבא שלטנא דממנא על מצראי וכנש שית מאה רבוון רתיכין מקטרגין ועל כל
רתיכא ורתיכא שית מאה שלטנין ממנן קסינגורין הה"ד ויקח שש מאות רכב בחור
וגו' וכי שש מאות רכב בחור לא הוו רכבי מצרים מ"ט וכל רכב מצרים· אלא הכי תאנא
סמא"ל אוזיף ליה שית מאה רתיכין מקטרגין לסייעא ליה· הה"ד ויקח שש מאות רכב

בחור · אומתי אשלים ליה קב״ה לשמאל בקרבא דסיסרא דעקר קב״ה לכל אינון
רתיכין ואתמסרו בידא דמטרוניתא הה״ד נחל קישון גרפם נחל קדומים וגו׳ ולזמנ׳
דאתי יתמסרו כלהו הה״ד מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו׳ ועל דא וילך
מאחריהם · ויסע עמוד הענן מפניהם מאן עמוד הענן דא · רבי יוסי אומר דהוא
עננא דאתחזי תדיר עם שכינתא ודא הוא עננא דעאל משה בגויה · ר׳ אבא אמר
כתיב ויי׳ הולך לפניהם יומם אלא סיועא דצדיק ופרישו רשימו דיליה ועל דא אזיל
האי ענן יומם וכתיב יומם יצוה יי׳ חסדו · ומסטרא דחסד אתא דא ודא חסד
אתקרי ועננא אחרא אזיל בליליא ואתקרי עמוד אש · ר׳ שמעון אמר עמוד הענן
יומם דא אברהם · ועמוד האש לילה דא יצחק · ותרוייהו אשתכחו בשכינתא ומה
דאמר רבי אבא הכי הוא דעל ידא דהאי דרגא אשתכחו והאי ויסע מלאך האלהים
ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם דנטיל מסטרא דחס״ד ואתדבק בסטרא
דגבורה · בגין דהא מטא שעת׳ לאתדבקא בדינא · תא חזי בההיא שעתא אשתלים
סיהרא מכלא וירתא שבעין עטרין קדישין בתלת סטרין · סטרא חדא אתלבשא
בעטרוי דחסד עלאה בשבעין גליפין דנהירו דאבא עלאה דאנהיר לה · סטרא
תניינא אתלבשת ברומחי דגבורה בשתין פולסי דנורא ועשר׳ דילה דנחתו מסטרא
דאמא עלאה בנימוסי גליפין · סטרא תליתאה אתלבשת בלבושי ארגונא דלבוש
מלכא עלאה קדיש׳ דאקרון תפארת דירית ברא קדיש׳ בשבעין עטרין עלאין מסט׳
דאבא ואמא והוא כליל להאי סטרא ולהאי סטרא · ותנינן מסטרא דחס״ד שבעין
ותרין סהדין · מסטרא דגבורה שבעין ותרין סופרין · מסטרא דת״ת שבעין ותרין
גוונין לאתפארא · והאי אתר אתגליף חד בחד ואסתליק שמא קדישא רזא דרתיכא
והכא אתגליפו אבהתא לאתחברא בחד והוא שמא קדישא גליפא באתווי גרופא
דאתוון · אלין אתוון קדמאי רשימן בסדרן בארח מישר בגין דכלהו אתוון קדמאי
אשתכחו בחסד למהך בארח מישר בסדורא מתתקן · אתוון תנייני רשימן בגלגולא
למפרע בגין דכלהו אתוון תנייני משתכחי בגבורה לגלאה דינין וזינין דאתיין
מסטרא דשמאלא · אתוון תליתאי אינון אתוון רשימן לאחזאה גוונין לאתעטרא
במלכא קדישא ובלא ביה מתחברן ומתקשרן והוא אתער בעטרוי בארח מישר
ורשים להאי סטרא ולהאי סטרא במלכא דאתעטר בכלא הכא אתרשי׳ שמא קדישא
גליפא בע״ב אתוון דמתעטרי באבהתא רתיכי קדישי עלאי · ואי תימא הכי אתוון
תליתאי מ״ט לאו אינון כתיבין מנהון בארח מישר בסדורן ומנהון למפרע דהא תנינן
אתה כוננת מישרים לישרא להאי סטרא ולהאי סטרא קדשא בריך הוא עביד
מישרים לתרי סטרי וכתיב והבריח התיכון בתוך הקרשים וגו׳ דא קב״ה · ר׳ יצחק
אמר דא יעקב ובלא חד · אלא למלכא דאיהו שלים מכלא דעתיה שלים מכלא מה
ארחיה דההוא מלכא אנפוי נהירין כשמשא תדיר בגין דאיהו שלים וכד דאין לטב
דאין לביש · ועל דא בעי לאסתמרא מניה · מאן דאיהו טפשא חמי אנפוי דמלכא
ולא אסתמרא מניה · ומאן דאיהו חכימא חמי אנפוי דמלכא נהירין אמר מלכא
ודאי שלים הוא שלים אבא חמי דבההוא נהירו דינא יתיב
ואתכסיא

ואתכסיא אע"ג דלא אתחזייא דאי לאו הכי לא יהא מלכא שלים ועל דא בעי לאסתמר'
כך קב"ה הוא שלים תדיר בהאי גוונא וכ"הג אבל לא אתחזיא אלא בנהירו דאפין·
ובג"כ איכון טפשין חייבין לא אסתמרן מניה· איכון חכימין זכאין אמרין מלכא שלים
הוא אף על גב דאנפוי אתחזיין נהירין דיכא אתכסיא בגויה בגין כך בעי לאסתמרא
מניה· אמר ר' יהודה מהכא אני יי' לא שניתי· לא פלוגתא לאתר אחרא בי אתכליל
כלא הכי תריגווני בי אתכלילן בגין כך כלא כארח מישר אתחזיא ואף על גב דאתוון
אחידן להאי סטרא ולהאי בטרא כסדרן כתיבין·

ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד
הענן מפניהם ויעמד מאחריהם· עד כאן סטרא חד חסד לאברה'·
אמר ר' שמעון שעור ברי תא חזי רזא דא כד עתיקא קדישא אנהיר למלכא אחסין
ליה בכתרין קדישין עלאין כד מטאן לגביה מתעטרי אבהתא· בשעתא דמתעטרי
אבהתא כדין הוא שלימו דכלא· כדין מטרוניתא נטלא במטלניהא בההוא שלימו
דאבהתא· וכד מתעטרא מכלהון כדין אתברכא ורשותא דכלא בידה· הא
כגוונא דא שמא קדישא גליפא באתוי רשימין ברתיכא עלאה קדישא עטורא
דאבהן·

אמרו המגיהים כאן מצאנו כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד בארובע עם
זה הלשון עד כאן אתתקנו טורין כסדרן ברזא דחסד לא סטאן לימינא
ושמאלא· אחר כן מצאנו פסוק ויבא למפרע כמו כן כל אות ואות בבית אחד בארובע עם
זה הלשון עד כאן אתתקנו טורין למפרע ברזא דגבורה כלהו שמאלא כלילן
בימינא· אחר כך מצאנו פסוק ויט כסדר כמו כן כל אות ואות בבית אחד בארובע עם זה
הלשון עד כאן כלילן טורין דמלכא קדיש' בתפארת לבתר אתחברן אבהן ואתילידו
שמא קדישא· ואחר כך מצאנו הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו בארובע כל שם ושם
מג' אותיות היוצאים מג' פסוקים אלו ישר הפוך ישר והסימן יה"י אור עם זה הלשון הא כגוונא
דא שמא קדישא גליפא באתוי רשימין ברתיכא עלאה קדישא עטורא דאבהן·
ולא הדפסנו אותו מפני יקר תפארת גדלתו:

אמר רבי ייסא אשכחנא ברזא דא בתקיעותא דרב בכבל תלת ובכן
ובכן ובכן לקבליה הכי תלת· וכך הוא סדורא· אמר רבי יוסי
כלא אתכליל בהאי שליחא קדישא ואסתיים ביה אשתכח דשלימו דרתיכא קדישא
אית ביה· אמר רבי שמעון האי הוא שמא קדישא עטורא דאבהן ומתעטרא
בגלופייהו בחבורא כחדא ואתכליל בארבעין ותמניא תיבותא דאיהו שלימו דכלא
ועקרא דשרשין· תא חזי גופא דאילנא אכ"י אלף כון יוד· רישא דכל ענפי אילנא
והו' ווה'· והא אתערו חבריא כללא דענפין וגופא ושרשא בארבעין ותמניא תיבין
והא אתרשים בתלת עלמין תתאין· לקבליה קדוש קדוש קדוש יי' צבאות· קדוש
לעילא· קדוש באמצעיתא· קדוש לתתא· קדוש חסד· קדוש גבורה· קדוש
תפארת· וכלהו בשבעין ותרין אתגליפו כמה דאתמר· בריך הוא בריך שמיה
לעלם ולעלמי עלמין אמן· תא חזי בשעתא דשרו ישראל על ימא חמו לכמה

אכלוסין לכמה חיילין לכמה משריין מעילא ותתא וכלהו בכנופיא עלייהו דישרא׳ שריאו בכלו מנו עאקו דלהון · ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין כדין נהירו דכלא אתנהיר · א״ר יצחק ביה שעתא חמו ישרא׳ עאקו מכל סטרין · ימא בגלוהי דזקפן קמייהו · בתרייהו כל אינון אכלוסין כל אינון משריין דמצרי׳ לעילא עלייהו כמה קטיגורין · שריאו צווחין לקב״ה כדין כתיב ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי · ותאנא בספרא דצניעותא אלי דייקא בעתיקא תליא כלא כדין אתנהיר כלא כחדא ועבד ימא נימוסין עלאין ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין ובגיני כך קשיא קמי קב״ה כלא כקריעת ים סוף וכלא הכי אוקמוה · מאי טעמא בגין דקריעת ים סוף בעתיקא תליא · אמר רבי שמעון חד איילת׳ אית בארעא וקב״ה עביד סגיא בגינה בשעתא דהיא צווחת קב״ה שמע עאקו דילה וקביל קלה · וכד אצטריך עלמא לרחמי למייא היא יהבת קלין וקב״ה שמע קלה וכדין חייס עלמא הה״ד כאיל תערוג על אפיקי מים · וכד בעיא לאולדא היא סתימא׳ מכל סטרין כדין אתיא ושויאת רישא בין ברכהא וצווחת ורמת קלין וקב״ה חייס עלה וזמין לקבלה חד נחש ונשיך בערייתא דילה ופתח לה וקרע לה ההוא אתר ואולידת מיד · א״ר שמעון בהאי מלה לא תשאל ולא תנסה את יי׳ והכי דייקא ·

ויושע יי׳ ביום ההוא את ישראל וגו׳ וירא ישראל את מצרים מת ההוא שלטנא ממנא דמצראי אחמי לון קב״ה דאעבר ליה בנהר דינור דנפיש בשפתא דימא רבא · מת · מאי טעמא מת כמה דאוקמוה דאעברו ליה מההוא שולטנותא דיליה ·

וירא ישראל את היד הגדולה וגו׳ · רבי חייא אמר משכחא אשתלים ידא וכלהו אצבען ואשתלי׳ ידא דאתכליל ביה בימינא דהכי תנינן כלא בימינא אתכליל ובימינא תליא הה״ד ימינך יי׳ נאדרי בכח וימינך יי׳ תרעץ אויב · ואמר רבי יצחק לא אשכחנא מאן דאתקיף לביה לגבי קב״ה כפרעה · אמר ר׳ יוסי סיחון ועוג הכי נמי · אמר ליה לאו הכי אינון לגבי דישראל אתתקפו אבל לגביה דקב״ה לא כמה דאתקיף פרעה רוחיה לקבליה והוה חמי כל יומא גבורן דיליה ולא הוה תב · אמר רבי יהודה אמר ר׳ יצחק פרעה חכים מכל חרשוי הוה ובכל אינון כתרין ובכל אינון ידיעון אסתכל ובכל סטרא דלהון לא חמא פורקנ׳ דלהון דישרא׳ ועד דהא בכלהו קטירו קטרא עלייהו דישראל ופרעה לא סבר דאית קטרא אחרא דמהימנותא דאיהו שליט על כלא · ועל דא הוה אתקיף לביה · רבי אבא אמר לא אתקיף לבא דפרעה אלא שמא דא · דכד הוה אמר משה כה אמר יי׳ דא מלה ממש אתקיף לביה הה״ד ויחזק יי׳ את לב פרעה · דהא בכל חכמתא דיליה לא אשתכח דשמא דא שליט בארעא · אמר רבי יוסי לבתר אמר חטאתי ליי׳ ההוא פומא דאמר דא אמר דא · ר׳ חזקיה פתח ואמר אחת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה · האי קרא אוקמוה ברזא דחכמתא · אחת היא · מאי אחת היא · הה״ד אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה · ובהאי קב״ה דאין דיני לתתא ודאין דיני בכלא · ובד קב״ה אתער דינוי דאין דינוי בהאי כתרא כדין כתיב תם ורשע הוא מכלה ·

בגין דאינון נדיקייא מתפסא בחוביהון דרשיעיא דכתיב ויאמ' יי' למלאך המשחית
בעם רב וגו' ועל דא אמר רבי יוסי איוב מלה אמר ולא אנמר מלה · אחת היא רבי
יוסי אמר דא כ כנסת ישראל בגלותא דמצרים דבגינה קטל קב"ה במצראי ועבד בהו
נוקמין הה"ד תם ורשע הוא מכלה · רבי חייא אמר איוב לא אלקי שא בזמנא דנפקו
ישרא' ממצרים · אמר איוב אי הכי כל אפייא שוין תם ורשע הוא מכלה · פרע' אתקיף
בהו בישרא' ואמר מי יי' אשר אשמע בקולו ואנא לא אתקיפנא בהו ולא עבידנא מדי
תם ורשע הוא מכלם · הה"ד הירא את דבר יי' מעבדי פרעה זה איוב · רבי יהודה
אמר אינון אבני ברדא דהוו נחתין אתעכבו על ידוי דמשה · לבתר עבדו נוקמין
ביומוי דיהושע · ולזמנא דאתי זמינין לאחתא אינון דאשתארו על אדום ובנותיה
אמר רבי יוסי כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות · דא"א וירא ישראל
את היד הגדולה האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה · בקדמיתא וירא
ישראל ובתר וייראו העם את יי' · אלא אמר ר' יהודה ההוא סבא דנחת עם בנוי
בגלותא וסביל עליה גלותא ואעיל לבנוי בגלותא הוא ממש חמא כל אינון נוקמין וכל
גבוראן דעבד קב"ה במצרים הדא הוא דכתיב וירא ישראל · ישראל ממש · ואמר
ר' יהודה סליק קב"ה להאי סבא ואמר ליה קום חמי ברך דנפקין מגו עמא תקיפא ·
קום חמי גבוראן דעבדית בגין ברך במצרים והיינו דאמר רבי ייסא בשעתא דנטלו
ישראל לנחתא בגלותא דמצרים דחילו ואימתא תקיפא נפל עלוי · אמר ליה קב"ה
ליעקב אמאי את דחיל אל תירא מרדה מצרימה · ממה דכתיב אל תירא משמע
דחילו הוה דחיל · אמר ליה כי לגוי גדול אשימך שם · אמר ליה דחילנא מן גלותא
די ישיצון בני · אמר ליה אנכי ארד עמך מצרימה · אמר ליה דחילנא מן גלותא
דלא אזכי לאתקברא בינו אבהתי ולא אחמי פורקנא דבני וגבורן דעבדת לבני ·
אמר ליה ואנכי אעלך גם עלה אעלך לאתקברא בקברי אבהתך · גם עלה למחמי
פורקנא דברך וגבורן דעבדית להו · וההוא יומא דנפקו ישראל ממצרים סליק ליה
קב"ה ליעקב אמר ליה קום חמי בפורקנא דברך דכמה חיילין וגוברין עבדית להו
ויעקב הוה תמן וחמא כלא הדא הוא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה · רבי
יצחק אמר מהכא ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים · מאי בפניו בפניו דא יעקב
דאעיל לכלהו תמן · ר' חזקי' פתח ויוציאך בפניו בפניו דאברהם דכתי' ויפל אברהם
על פניו · תא חזי אברהם אמר הלבן מאה שנה יולד וגו' · אמר ליה קב"ה חייך
את חמי כמה אכלוסין וכמה חיילין נפקין ממך בשעתא דנפקו ישראל ממצרים כל
אינון שבטין כל אינון רבוון סליק קב"ה לאברהם וחמא לון · הדא הוא דכתי' ויוציאך
בפניו רבי אבא אמר כלהו אבהתא אזדמנו תמן בכל ההוא פורקנא · הדא הוא
דכתיב ויוציאך בפניו · מאי בפניו אלין אבהתא · רבי אלעזר אמר ויוציאך בפניו
דא יעקב · בכחו דא יצחק · הגדול · דא אברהם · אמר רבי שמעון וכן
בגיניהון דאבהתא אזדמן פורקנא תדיר לישראל דכתיב וזכרתי את בריתי יעקב
ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור · אבהתא
תלתא מהו והארץ אזכור · אלא לאכללא עמהון דוד מלכא דאיהו רתיכא באבהתא

ואינון

ואינון מתערין פורקנא תדיר לישראל· וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה
יי׳ במצרים· וכי השתא עשה והא מקדמת דנא אתעביד· מאי את היד הגדולה אשר
עשה יי׳· אלא יד לא אקרי פחות מחמש אצבען· הגדולה· דכלילן בה חמש אחרנין
ואתקרון כדין גדולה וכל אצבעא ואצבעא סליק לחושבנא רבא וקב״ה עביד להו
והשתא אתנקרו כלהו דרגין דבהו משלשוליהון· מכאן אוליפנא דבחמש אצבען
קמאי כתיב ויחזק לב פרעה כיון דאשתלמו אינון חמש תו לא הוה מלה ברשותיה
דפרעה כדין כתיב ויחזק יי׳ את לב פרעה· ועל דא וירא ישראל את היד הגדולה
וכתיב ויאמינו ביי׳· וכי עד השתא לא האמינו ביי׳ והא כתיב ויאמן העם וישמעו
וגו׳· והא חמו כל אינון גבוראן דעביד להו קב״ה במצרים· אלא מאי ויאמן ההוא
מלה דאמר ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו וגו׳· רבי ייסא אמר והא
כתיב וירא ישראל את מצרים מת וכתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם· אמר
רבי יוסי מתין חמו להו· אמר ליה אי כתיב לא תוסיפו לראותם חיים הוה אמינא
הכי· אמר ליה רבי אבא יאות שאילתא· אלא תא חזי כתיב מן העולם ועד העולם
ותנינן עולם לעילא ועולם לתתא· עולם דלעילא· מתמן הוא שירותא לאדלקא
בוציני׳· עולם דלתתא תמן הוא סיומא ואתכליל מכלא ומהאי עולם מתערן גבורן
לתתאי· ובהאי עולם עביד קב״ה אתין לישראל ורחיש לון ניסא· וכד אתער האי
עולם למעבד נסין כלהו מצראי אשתקעו בימא על ידא דהאי עולם ואתרחיש לון
לישראל ניסא בהאי עולם· ועל דא כתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם· עד
דאתער האי עולם ואתמסרון בדינוי וכיון דאתמסרו ביה למתדן כדין כתיב וירא
ישראל את מצרים מת על שפת הים הדא הוא דכתיב מן העולם ועד העולם דיקא
ביה זמנא כתיב ויאמינו ביי׳ ובמשה עבדו·

אז ישיר משה· רבי יהודה פתח בטרם אצרך בבטן ידעתיך וגו׳· זכאה
חולקהון דישראל דקב״ה אתרעי בהו יתיר מכל שאר עמין· ומסגיאות
רחימותא דרחים להו אוקים עלייהו נביאה קשוט מהימנא· ואתער עליה רוחא
קדישא יתיר מכל שאר נביאי מהימני ואפיק ליה מחולקיה ממש דאפריש יעקב
מבנוי לקב״ה· וכיון דהוה דיליה נטל ליה קב״ה ואעטר ליה בכמה עטרין ומשח ליה
במשח רבו׳ קדשא דלעילא· ובדין אפיק מבנוי רוחא קדישא לעלמא וזריז ליה
בהימנו׳ קדישי מהימנותא רבא· ובההיא שעתא דמטא זמניה דמשה נביאה מהימנ׳
אפיק קב״ה רוחא קדישא מגורא דספירו דאבן טבא דהוה גניז בארבעין ומאתן
ותמניא עטרין וקיימי קמיה ואפקיד ליה בכל דיליה ויהב ליה מאה ושבעין ותלת
מפתחין· ואעטר ליה בחמש עטרין וכל עטרא ועטרא סליק ואנהיר באלף עלמין
דנהרין ובוצינין דגניזין בגנזייא דמלכא קדישא עלאה כדין אעברו׳ בכל בוצינין
דגנתא דעדן ואעליה בהיכליה מ פתיחא סליק ואתעטר בעטרוי ואעטריה
בתלת מאה ועשרין וחמש עטרין ואפקיד מפתחוי בידוי ואעבריה בכל חיילין וגייסין
דיליה כדין אזדעזעו כלהו פתחו ואמרו אסתלקו מסחרניה סטר׳ דמטרין דהא קב״ה
אתער רוחא לשלטאה למרגז עלמין· קלא נפק ואמר מהו דין דכל מפתחן אלין

בידוי · פתח קלא אחרא ואמר קבילו ליה כגווייכו · דא הוא דזמין לנחתא בין בני
נשא ווזמינא אורייתא גניזא דגנזיא לאתמסרא בידוי ולארעש׳ עלמין לעילא ותתא
על ידא דדין · ביה שעתא אתכנישו כלהו ונטלין אבתריה · פתחו ואמרו הרכב׳ אנוש
לראשינו באנו באש ובמי׳ כדין סלקא ההוא רוחא וקיימא קמי מלכא ש דאבהתא
אעטרו ליה בתלת עטרין קדישין ואפקידו כל מפתחן דמלכא בידיה ואפקידו ליה
מהימנא דביתא · ה סלקא ואתנטרא בעטרוי וקבילת ליה מן מלכא כדין נחתת
ההוא רוחא בארבין דשאטן בההוא ימא רבא וקבילת ליה לגדלא ליה למלכא והיא
יהבת ליה מתגן זיינין לאלקאה לפרעה ולכל ארעיה · וכשבתא וכרישי ירחי סלקת
ליה למלכא · כדין אקרי שמיה באלין אתוון רשימין · וכההיא שעתא דנפק לארעא
בזרעא דלוי אתתקנו ארבע מאה ועשרין וחמש בוצינין למלכא וארב׳ מאה ועשרין
וחמש גליפין ממכן אוזפוה לההוא רוחא לאתריה כד נפיק לעלמא אתנהרא ת
באנפוי וביתא אתמליא מזיותיה · ביה שעתא קרא עליה קב״ה בטרם אצרך בבטן
ידעתי׳ ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך · ר׳ יצחק אמר ביה שעתא
קטל קב״ה לרברבא ממנא דמצראי ואמו ליה משה ובני ישראל כדין אמרו שירה
הה״ד אז ישיר משה ובני ישראל ·

אז ישיר משה ובני ישראל וגו׳ · ר׳ אבא פתח ואמר אסתכלנא בכל תושבחן
דשבחו לקב״ה וכלהו פתחו באז · אז אמר שלמה · אז אמר יהושע · אז ישיר
ישראל · אלא הכי תאנא כל נסין וכל גבורן דאתעבידו להו לישראל כד אתנהיר נהירו
דעתיקא קדישא בעטרוי גליפין רשימין באז אנקיב בחשוכי ונהיר לכל עיבר · וכד
אתחבר נהירו דאלף ומטי לזיינא זיין דא חרב ליי׳ מלאה דם · כדין עביד נסין
וגבוראן בגין דאתחבר א׳ עם ז׳ ודא הוא שירתא · שירתא היא דכל סטרין ודא הוא
אז ישיר · ישיר שר מבעי ליה · אלא מלה דא תליא ואשלים לזמנא דאתי דזמינין
ישראל לשבחא שירתא דא · משה ובני ישראל מכאן אוליפנא דצדיקייא קדמאי אף
על גב דאסתלקו בדרגין עלאין לעילא ואתקשרו בקשורא דצרורא דחיי זמינין
כלהו לאחייא בגופא ולמחמי אתין וגבורן דקא עביד קב״ה לישראל · הה״ד אז ישיר
משה ובני ישראל · ר״ש אמר מהכא יוסיף יי׳ שנית ידו לקנות את שאר עמו · לקנות ·
כמה״ד יי׳ קנני ראשית דרכו · את שאר עמו אלין אינון צדיקייא דבהון דאקרון שאר
כמה״ד וישארו שני אנשים במחנה · ותנינן לית עלמא מתקיימא אלא על אינון דעבדי
גרמייהו שיריים · ואי תימא הואיל ואתקשרו בצרורא דחיי ומתענגי בערוגא עלאה
אמאי יחית לון קב״ה לארעא · פוק ואוליף מזמנא קדמאה דכל אינון רוחין ונשמתין
דהוו בדרגא עלא׳ לעילא דקב״ה נחתלהו לארעא לתתא כל שכן השתא דבעי קב״ה
לישראל עקימא במה דאתמר כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ·
ואי תימא אינון דמיתו בעטיו דנחש · אפילו אינון יקומון ויהון מארי דעיטא למלכא
משיחא · ונצל דא תנינן משה זמין למימר שירתא לזמנא דאתי · מ״ט · בגין דכתיב כימי
צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות · אראנו · אראך מבעי ליה · אלא אראנו ממש ·
למאן דחמא בקדמיתא יחמי ליה תניינות ודא הוא אראנו וכתיב אראנו בישע אלהי׳ ·

וכדין

בכדין אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת· שירתא דמטרוניתא לקב״ה· תנינן
כל בר נש דאמר שירתא דא בכל יומא ומכוון בה זכי למימרה לזמנ׳ דאתי דהא אית
בה עלמא דין· ואית בה עלמא דאתי· ואית בה קשרי מהימנותא· ואית בה יומי
דמלכא משיחא· את לאצלאה כל אינון תושבחאן אחרנין דקאמרי עלאי ותתאי·
השירה שיר מבעי ליה· אלא שירתא דקא משבחת מטרוניתא למלכא· ומשה
מתתא לעילא קאמר והא אוקמוה· ליי׳ בגין דאנהיר לה מלכא אנפהא ונהיר אנפוי
מלכא לקבלה· ר׳ יוסי אמר דכל אינון משחין דהוו נגדין משיך מלכא קדישא לקבלה
בגיני כך משבחא ליה מטרוניתא· אמר ר׳ יהודה אי הכי אמאי כתיב משה ובני
ישראל והא מטרוניתא בעא לשבחא· אלא זכאה חולקהון דמשה וישראל דאינון הוו
ידעין לשבחא למלכ׳ בגין מטרונית כדקיאות בגין דכל ההוא חילא וגבור׳ דילה ירתא
מן מלכא· ר׳ חייא פתח ואמר קומי רני בלילה לראש אשמורות· קומי רני דא כנסת
ישראל· בלילה· בגלותא· ר׳ יוסי אמר בלילה בזמנא דהיא שלטא ומתערא· לראש
אשמורות בראש מבעי ליה· אלא לראש כמה דכתיב על ראש המטה· ואוקימנא
ראש המטה דא יסוד· אוף הכא לראש דא יסוד דמטרוניתא מתברכ׳ ביה· ראש
אשמורות דא הוא רישא דנצח והוד· ר׳ יוסי אמ׳ דא הוא רישא דכתרי מלכ׳ וסיומא·
ר׳ אבא אמר לראש אשמרות כתיב חסר ודא הוא רישא ראש המטה וכלא במלכא
קדישא עלאה אתמר ודא הוא ליי׳· ר׳ ייסא אמר ליי׳ דא הוא נהורא דנפיק מעדן
דכל משחא ורבו נפיק מניה לאדלק׳ בוצינין· ומשמע לבתר דכתיב השירה ליי׳ דא
הוא מלכא קדישא עלאה ועל דא לא כתיב השירה לו· ויאמרו לאמר דא הוא לדרי
דרין בגין דלא יתנשי מנייהו לעלמין דכל מאן דזכי להאי שירתא בהאי עלמא זכי לה
בעלמא דאתי וזכי לשבחא בה ביומוי דמלכא משיחא בחדוותא דקב״ה דכתי׳ לאמר·
לאמר בההוא זמנא· לאמר בארעא קדישא בזמנא דשרו ישראל בארעא· לאמר
בגלותא· לאמר בפורקנא דלהון דישראל· לאמר לעלמא דאתי· אשירה ליי׳ אשיר
מבעי ליה· מאי אשירה· אלא בגין דתשבחתא דמטרוניתא בעו לשבחא· ליי׳ דא
מלכא קדישא· כי גאה גאה· כמה דסליק ואתעטר בעטרוי ברכאן וחילין וגבוראן
לאפקא בכלא· כי גאה גאה· גאה בהאי עלמא גאה בעלמא דאתי· כי גאה בההוא
זמנא· גאה בגין דיתעטר בעטרוי בחדוותא שלימתא· סוס ורוכבו רמה בים שלטנות׳
דלתתא ושולטנותא דלעילא דאחידין בהו אתמסרו בההוא יומא רבא ושלטנותא
רבא למעבד בהו נוקמין· ותנינן לא עביד קב״ה דינא לתתא עד דיעביד בשולטניהון
לעילא· הה״ד יפקוד יי׳ על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה באדמה· רמה בים
אמר ר׳ יהודה ביה בליליא דכתיב ביה ויולך יי׳ את הים ברוח קדים דאתער בה
גבורה תקיפא הה״ד עזה כל הלילה· בההוא זמנא בעאת מטרוניתא מן מלכא כל
אינון אכלוסין דלתתא וכל אינון שולטנין דלעילא דיתמסרון בידהא וכלהו אתמסרו
בידהא למעבד בהו נוקמין הה״ד סוס ורוכבו רמה בים· בים סתם לעילא ותתא·

עזי וזמרת יה· ר׳ חייא פתח ואמר אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה·
כמה אצטריכו בני נשא ליקרא לקב״ה בגין דקב״ה כד ברא עלמא

אסתכל ביה באדם למהוי שליט על דו פרצופין והוה דאמי לעלאין ותתאין · נחת ליה
בדמו יקירא וחמו ליה בריין כדין אתכנשו לגביה וסגידו לקבליה ואימתיה ודחלא נפלת
עלייהו דכתיב ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים ·
עייליה לגנתיה דנטע לנטריה למהוי ליה חדו על חדו ולאשתעשעא ביה · עבד ליה
טרונטכולין מחפיין באבני יקר ומלאכין עלאין חדאן קמיה · לבתר פקיד ליה על
אילנא חד ולא קאים בפקודא דמאריה ·

אשכחנא בספרא דחנוך דלבתר דסליק ליה קדשא בריך הוא
ואחמי ליה כל גנזיא עלאי ותתאי · אחמי ליה
אילנא דחיי ואילנא דאתפקד עלוה אדם ואחמי ליה דכתיה דאדם בגנתא דעדן
וחמא דאלמלא נטיר אדם פקודא דא יכיל לקיימא תדירא ולמהוי תדירא · הוא לא
נטר פקודא דמאריה נפק בדימוס ואתענש · רבי יצחק אמר דו פרצופין אתבריו
והא אוקימנא · ויקח אחת מצלעותיו נסרו הקדש בריך הוא ואתעבידו תרין ממזרח
וממערב · הדא הוא דכתיב אחור וקדם צרתני · אחור דא מערב וקדם דא מזרח ·
ר' חייא אמר מה עבד קב"ה תקין להאי נוקבא ושכליל שפירותה על כלא ועיילה
לאדם הה"ד ויבן יי' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה · תא חזי מה כתיב
לעילא ויקח אחת מצלעותיו מאי אחת · כד"א אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ·
מצלעותיו מסטרוי · כד"א ולצלע המשכן · ר' יהודה אמר קב"ה נשמתא עלאה יהב
ביה באדם וכליל ביה חכמתא ושכלתנו למנדע כלא · מאן אתר יהב ביה נשמתא · ר'
יצחק אמר מאתר דשאר נשמתין קדישין קא אתיין · ר' יהודה אומר מהכא דכתיב
תוצא הארץ נפש חיה · מאן הארץ מההוא אתר דמקדשא אשתכח ביה · נפש חיה
נפש חיה סתם · דא נפשא דאדם קדמאה דכלא · רבי חייא אמר אדם הוה ידע
חכמתא עלאה יתיר ממלאכי עלאי והוה מסתכל בכלא וידע ואשתמודע למאריה יתיר
מכל שאר בני עלמא · בתר דחב אסתימו מניה מבועי דחכמתא מה כתיב וישלחהו
יי' אלהים מגן עדן לעבוד את האדמה · ר' אבא אמר אדם הראשון מדכר ונוקבא
אשתכח הה"ד ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ועל דא דכר ונוקבא
אתעבידו כחדא ואתפרשו לבתר · ואי תימא האדמה אשר לקח משם · הכי הוא
ודאי ודא היא נוקבא וקב"ה אשתתף עמיה ודא הוא דכר ונוקבא וכלא מלה חד · רבי
יוסי אמר עזי וזמרת יה כלומר כלילן דא בדא ולא אתפרשאן דא מן דא לעלמין
בהבינותא ברעותא חדא מתמן אשתכחו משיכן דנחלין ומבועין לאסתפקא כלא
ולברכא כלא לא כדיכו מימי מבועין כד"א וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו · ועל דא
ויהי לי לישועה דבגיני כך מלכא קדישא משיך ואחסין לתתא ואתגבר ימינא למעבד
נסין · זה אלי ואנוהו · דא צדיק דמניה נפקין ברכאן בזווג ואנוהו · בההוא אתר
דמכינותא אשתכח ביה ודא הוא מקדשא · אלהי אבי וארוממנהו · משה קאמר דא
לגבי אתר דליואי אתיין מההוא סטרא ועל כן הוה הוא שלימותא דכלא בההוא אתר ·
יצחק אמר ויהי לי לישועה דא מלכא קדישא והכי הוא · ומכלן · מקרא אחריכא
אשכחנא ליה דכתיב כי עזי וזמרת יה יי' ויהי לי לישועה משמע דקאמר יי' ויהי לי לישועה

דא מלכא קדישא·

עזי וזמרת יה וגו׳ רבי חזקיה פתח ואמר בהאי קרא דכתיב בכל עת אוהב
הרע ואח לצרה יולד· בכל עת אוהב הרע דא קב״ה דכתיב ביה רעך
ורע אביך אל תעזוב· ואח לצרה יולד בשעתא דיעיקון לך שנאך קב״ה מה אמר
למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך דישראל אקרון אחים ורעים לקב״ה· יולד מהו
וכי השתא יולד· אלא בשעתא דעקתא יולד בינלמא אם יהא לקבלך לשזבא לך מכל
אינון דעקין לך· ר׳ יהודה אומר יולד דמלכא קדישא יתיער בהאי עז לנקמא לך
מאומא בההוא סטרא כל״א עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה לאתערא גבוראן לקבל
אומין עע״ז· ר׳ ייסא פתח ואמר כמה אית ליה לבר נש לרחמא ליה לקב״ה דהא לית
ליה פולחנא לקב״ה אלא רחימותא· וכל מאן דרחים ליה ועביד פולחנא ברחימותא
קארי ליה לקב״ה לרחימא· אי הכי כמאי אוקימנא הני קראי רעך ורע אביך אל תעזוב
וכתיב הוקר רגלך מבית רעך· אלא הא אוקמוה חבריא האי קרא בעולות· וכתיב
השתא רעך ורע אביך אל תעזוב למפלח ליה ולאתדבקא ביה ולמעבד פקודוי· אל
תעזוב ודאי· והא דאתמר הוקר רגלך מבית רעך· כלומר הוקר יקרך דלא ירתח
לקבלך ולא ישלוט בך ולא תעביד הרהורא אחרא· מבית רעך· מאן בית רעך דא
נשמתא קדישא דאעיל בך רעך ויהבה בגוך· ועל דא פולחנא דקב״ה לרחמא ליה
בכלא כמה דכתיב ואהבת את יי׳ אלהיך· זה אלי ואנוהו· דכל ישראל חמו על ימא
מה דלא חמא יחזקאל נביאה ואפילו אינון עוברי דבמעי אמהן הוו חמאן ומשבחן
לקב״ה וכלהו הוו אמרין זה אלי ואנוהו· אלהי אבי וארוממנהו כל״א אלהי אברהם·
אמר ר׳ יוסי אי הכי מאי וארוממנהו דהא שדי אברהם לעילא הוא· אמר ליה אפילו
הכי אצטריך וכלא חד מלה· וארוממנהו בכלא לאכללא מאן דידע ליחדא שמא
קדישא רבא דהא הוא פולחנא דקב״ה· רבי יהודה הוה יתיב קמיה דר׳ שמעון והוה
קארי כתיב קול צופיך נשאו קול יחדו ירננו· קול צופיך מאן אינון צופיך· אלא אלין
אינון דמצפאן אימתי ירחם קב״ה למבני ביתיה· נשאו קול· ישאו קול מבעי ליה· מאי
נשאו קול· אלא כל בר נש דבכי ואריס קליה על חרבן ביתיה דקב״ה זכי למה דכתיב
לבת׳ יחדו ירננו· וזכי למחמי ליה בישובא בחדוותא· בשוב יי׳ ציון· בשוב יי׳ אל ציון
מבעי ליה מאי בשוב יי׳ ציון· אלא בשוב יי׳ ציון ודאי· תא חזי בשעתא דאתחריב
ירושלם לתתא וכנסת ישרא׳ אתתרכת סליק מלכא קדישא בציון ואנגיד ליה לקבליה
בגין דכנסת ישרא׳ אתתרכת· השתא דאתגליא כי׳ סליק לה לגביה· כד תתהדר כנסת
ישראל לאתרה כדין יתוב מלכא קדישא לציון לאתריה לאזדווגא חד כחד ודא הוא
בשוב יי׳ ציון· וכדין זמינין ישראל למימר זה אלי ואנוהו· וכתיב זה יי׳ קוינו לו נגילה
ונשמחה בישועתו·

איש מלחמה יי׳ שמו· רבי אבא פתח על כן יאמר בספר מלחמות יי׳ את
והב בסופה ואת הנחלים ארנון· כמה אית לן לאסתכלא בפתגמי אורייתא
כמה אית לן לעיינא בכל מלהא דלית לך מלה באוריית׳ דלא אתרמיזא בשמא קדישא
עלאה· ולית לך מלה באוריית׳ דלית בה כמה רזין כמה טעמין כמה שרשין כמה ענפין

הכא

דבעא אית לאסתכלא ע״כ יאמר בספר מלחמות יי׳ · וכי ספר מלחמות מאן הוא · אלא הכי אתערו חבריא כל מאן דאגח קרבא באורייתא זכי לאכנאה שלמא בסוף מלוי כל קרבין דאורייתא שלמא ורחימותא וקרבין דעלמא קטטה וחרבא הה״ד על כן יאמר בספר מלחמות יי׳ את והב בסופה · כלומר אהבה בסופה · דלית לך אהבה ושלמא בר מהאי · תו קשיא באתריה · ע״כ יאמר בספר מלחמות יי׳ בתורת מלחמות יי׳ מבעי ליה · מאי בספר · אלא רזא עלאה הוא · אתר אית ליה לקב״ה דאקרי ספר כמה דאתמר דרשו מעל ספר יי׳ וקראו · דכל חילין וגבורן דעבד קב״ה בההוא אתר תליין ומתמן נפקין · את והב בסופה · מאן והב · אלא כל אינון חילין וכל אינון גבוראן דעביד קב״ה בההוא ספר תליין · וכד אגח קב״ה קרבוי בחד אתר דאיהו בסופא דדרגין ואקרי והב כלא לעלוקה שתי בנות הב הב · בסופה בסוף דרגין אסתכם · בסופה ים סוף · אתקריים דאיהו סוף לכל דרגין · ואת הנחלים ארנון ג׳נס נחליא דאסתכמו ואתנגידו מההוא אתר עלאה דאקרי ארנון · מאי ארנון זווגא עלאה דחביבותא דלא מתפרשאן לעלמין כמה דאתמר ונהר יוצא מעדן · ובלא מפרשן פרשוי ואתרביאו ענפוי׳ לאושטא קרבוי בכל אתר לאנגשא חילין וגבוראן ולאתחזאה שולטנא יקירא דכלא · תא חזי כד מתערין גבוראן וקרבין דקב״ה כמה גרדוני טהירין מתערין לכל עיבר כדין שננן רומחין וסייפין ומתערין גבוראן וימא אתרגיש׳ וגלגלוי סלקין ונחתין וארבין דאזלין ושאטן בימא לכל עיבר מסתלקין שנגא קרבא בא בכי בלסטראות אחרי דרומחין וסייפין כדין חטיך שכונים · וקב״ה אתתקף בחילוי ווי לאינון דמלכא קדישא יתער עלייהו קרבא · כדין כתיב יי׳ איש מלחמה מהכא ומאינון אתון ומהאי קרא נפקין טורי קרבא לאינון חייביא דחבו לקב״ה ואתוון אתגליין לאינון מארי קשוט והא אתפרשאן מלין והא אתמר · יי׳ איש מלחמה יי׳ שמו · כיון דכתיב יי׳ איש מלחמה לא ידענא דיי׳ שמו · אלא כמה דכתיב ויי׳ המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יי׳ מן השמים וכלא הא הכא תליין כלא יגלו שמי׳ עונו וארץ מתקוממה לו · ועל דא בשעתא דקב״ה אתער קרבא בעלמא עלאי ותתאי אתנקרו משלשליהון כמה דאוקימנא · ולזמנא דאתי זמין קב״ה לאגחא קרבא עלאה ותקיפא בעממיא בגין לאוקרא שמיה הה״ד ויצא יי׳ ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב · וכת׳ והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי וגו׳ ·

מרכבות פרעה וחילו ירה בים · כד אתער קב״ה קרבא כדין אתערו דרגין עלאין ודרגין תתאין דלתתא וכדין מרכבות פרעה וחילו ירה בים · רבי יהודה פתח ואמר ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו וגו׳ · בשעתא דעברו ישראל ית ימא אמר קב״ה למלאכא די ממנא על ימא פליג מימך · א״ל למה · א״ל בגין דבני יעברון בגווך · אמר ליה פורקנא דקיימא קשוט אלין ואלין · א״ל על דא עבדית לימא כד בראתי עלמא · מה עביד קב״ה אתער גבורתא דיליה ואתקמטו מיא · הה״ד ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו · א״ל קב״ה קטול כל אינון אכלוסין לבתר ארמי לון לבר · לבתר חפי עלייהו הה״ד מרכבות פרעה וחילו ירה בים · אמר רבי אליעזר פוק חמי כמה רתיכין עבד קב״ה לעילא כמה אכלוסין כמה חיילין וכלהו

קטירין

קשירין אלין באלין והא אוליפנא כלהו רתיכין אלין לאלין דרגין על דרגין ומסטרא דסטרא אחרא מתערין רתיכין קדישין שלטין וכלהו דרגין ידיען לעילא · והא אתערנא בבכר פרעה דהוא דרגא חד דקטל קב״ה דרגא דיליה ותבר ליה מגלגוליה תקיפא ודרגא דיליה · תחות שלטניה כמה רתיכין וכמה חיילין דקוזמיטין מדרגא שפלא מכהון אחידן באתר עלאה ומכהון אחידן במלכותא דלעילא · מכהון אחידן בתר ארבע כרסוון (ס״א חיון) כמה דאתמר · וכלהו אתמסרו בידיה בדיכא דמלכותא דאקרי ימא רבא לתברא לון מדרגיהון וכד איכון אתברו לעילא כל איכון דלתתא אתברו ואתאבידו בימא תתאה · הה״ד מרכבת פרעה וחילו ירה בים · בים סתם · ומבחר שלישיו טבעו בים סוף · ומבחר שלישיו הא אתמר ושלישים על כלו כלהו דרגין תרין וחד אלין על אלין כגוונא עלאה וכלהו אתמסרו לאתברא משלטניהון אלין ושני׳ ת״ח הא אתמר דכלהו עשר מחאן דעבד קב״ה במצרים כלא הוה ידא חדא דעשר אצבען כלילן דא בדא לקבל עשר אמירן דקב״ה אתקרי בהו לבתר לקבליה דכלא האי דימא תקיף ורב ושליטא כלא והאחרון הכביד · הה״ד מרכבת פרעה וחילו ירה בים וגו׳ · ולזמנא דאתי זמין קב״ה לקטלא אכלוסין וקוזמורכטין (ס״א וקוסטיריסין וקלטרולסין דאדום הה״ד מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה :

מרכבת פרעה וחילו ירה בים · ר׳ יצחק פתח לקול תתו המון מים בשמים ויעלה נשיאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה ויוצא רוח מאוצרותיו · הא תניכן שבעה רקיעין עבד קב״ה ובכל רקיעא ורקיעא ככבין קביעין ורהטין בכל רקיעא ורקיעא ולעילא מכלהו ערבות ובכל רקיעא ורקיעא הלוכו מאתן שנין ורומיה חמש מאה שנין ובין רקיעא ורקיעא חמש מאה שנין · והאי ערבות הלוכו באורכיה אלף וחמש מאה שנין · ופותייה אלף וחמש מאה שנין · ונהורא דיליה נהרין כל איכון רקיעין · והא תניכן לעילא מערבות רקיע · פרסות דחיות קדישין ורומהון ככלהו · לעילא מכהון קרסולין דחיות ככלהו · שוקי החיות ככלהו · ארכובין דחיות ככלהו · ירכין דחיות ככלהו · ענבי דחיות ככלהו · וגופא דחיות ככלהו גדפייהו ככלהו · רישי החיות ככלהו · וצואריהו ככלהו · מאי ככלהו · כקבלי כלהו׳ וכל שייפא ושייפא דבחיות לקבל שבעה תהומין ולקבל שבע היכלין · ולקבל מארעא לרקיעא · ולקבל מרקיעא לרקיעא ושיעורא דכלהו ורומהון עשרין וחמשה אלפין חולקין משיעור׳ דקב״ה כמה דאוקימנא ועוד רקיע׳ חד לעילא מן קרני החיות דכתי׳ ודמות על ראשי החיה רקיע · מלרע כמה רתיכין בימינא ושמאלא מתחות ימא שטאן (ס״א שראן) כלהו נוני ימא אתכנפו בזיוהון ארבע כחתין כדרגייהו וכלהו רתיכין אקרון בשמהון מתחות אין אזלין ושאטין איכון ועירין דרגין על דרגי׳ דכתי׳ זה הים הגדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות · והא אוקימנא מלי מסטר שמאלא תתאה קוזמיטא · בסטרא אחרא מאיכון דלעילא וכחתו לאתברא מחילא תקיפא קדישא כמה דאוקי׳ מרכבת פרעה וחילו וגו׳ ·

ימינך יי׳ נאדרי בכח · ר״ש אמר בשעתא דנפרא צפיר ואולת קיימא בקיומא אתעברת בסטרהא ועאלת במאתן היכלין דמלכ׳ · בר נש דאשתדל

בפלגות

בפלגות ליליא באורייתא בשעת׳ דאתער רוחא דצפון ותאובת׳ דאילת׳ דא לאתערא
בעלמא אתי עמה לקיימא קדם מלכא · בשעתא דכפיר נפרא מסכין עליה חד חוטא
דחסד מסתכל ברקיע׳ סריא עליה כהירו דסכלתנו דדעתא קדישא ומתעט׳ ביה בר
נש ודחלין מניה כלא כדין האי בר נש אקרי ברא לקב״ה בר היכלא דמלכ׳ לית דימחי
בידיה בשעתא דאקרי להיכלא דמלכא עליה כתיב קרוב יי׳ לכל קוראיו לכל אשר
יקראוהו באמת · מאי באמת · כמ׳ דאוקימ׳ תתן אמת ליעק׳ דידע ליחדא שמא קדיש׳
בעלמ׳ כדקא יאות · ודא פולחנא דמלכא קדישא · ומאן דידע ליחדא שמא קדישא
אקרי עמא יחידא דכתי׳ ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ · ועל דא אוקימנ׳ כל כהן
דלא ידע ליחדא שמא קדישא כדקא יאות לאו פולחני׳ פולחנא · דהא כלא ביה תליא
פולחנא עלאה ופולחנא תתא׳ ובעי לכוונ׳ לבא ורעות׳ בגין דיתברכון עלאי ותתאי׳
כתי׳ כי תבאו לראות פני · לראות פני מבעי ליה · אלא כל בר נש דאתי ליחדא שמא
קדישא ולא אתכוון ביה בלבא ורעות׳ ודחילו בגין דיתברכון ביה עלאי ותתאי רמאן
ליה צלותיה לבר וכלא מכריזי עלי׳ לביש · וקב״ה קרי כי תבאו לראות פני · כי תבאו
לראו׳ מבעי ליה · מאי לראו׳ · אלא כל אינון אנפין דמלכ׳ טמירין בעמק׳ לאתר חשוכא
וכל אינון דידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות מבקעין כל אינון כותלי חשוכא
ואנפין דמלכ׳ אתחזיין ונהרין לכלא · וכד אינון אתחזיין ונהרין מתברכין כלא עלאין
ותתאין · כדין ברכאן אשתכחו בכלהו עלמין וכדין כתיב לראות פני · מי בקש זאת
מידכם · מאי קא מיירי · אלא מאן דאתי ליחדא שמא קדישא עלאה בעי ליחדא
מכתר׳ דזאת · כמ׳ דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש · בגין דיזדונגן כחד׳ תרין אינון
צדיק וצדק בזווג׳ דא ברכת׳ בגין דיתברכון כלא עלייהו ושאין יתקרבון כמ׳ דכתי׳ אשרי
תבחר ותקרב ישכן חצרך · ואי איהו אתי ליחדא שמא קדיש׳ ולא יתכוון ביה ברעות׳
דלבא בדחילו קב״ה אמ׳ מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי׳ זאת ודאי דהא לא אשתכח
בהו ברכאן · ולא די דלא אשתכחו בהו ברכאן של דשרי׳ בהו דינ׳ ואשתכח׳ בכלא ·
ת״ח ימינא דקב״ה מניה אתערי׳ כל נהירו כל ברכאן וכל חדוה ביה כליל שמאלא · כמ׳
דאית בבר נש ימינ׳ ושמאלא ושמאלא אתכליל בימינ׳ וימינ׳ הוא כליל כלא · וכד אתער
ימינא שמאלא אתער עמיה דהא ביה אחיד ואתכליל · ות״ח בשעתא דארים בר נש
ידיה בצלותא מכוון באצבען דיליה לעילא כמה דאתמר דכתיב ושיה כאשר ירים
משה ידו וגבר ישרא׳ · דהא בימינא תליא כלא · וכתיב וישא אהרן את ידו כתי׳ חסר·
וכדין אתכוון לברכא לעילא · וקב״ה לאו הכי · בשעתא דארים ימינא לעילא ווי להו
לתתאי דהא כל סיועתא וכל ברכאן אסתליקו מנייהו · מנלן דכתיב נטית ימינך
תבלעמו ארץ · מאי נטית ימינך · כתרגומו ארימת ימינך · מיד תבלעמו ארץ · וכד
ימינא אשתכח שמאלא אשתכח עמיה וכדין לא שלטין דינין בעלמא · מ״ט בגין דימינא
אשתכחת עמיה · ואי ימינא אסתלקת הא שמאלא אזדמנת כדין דינין מתערין בעלמ׳
ודינא שריא בכלא · ר״ש כד מטי להאי קרא הוה בכי דכתיב השיב אחור ימינו
וכי אפשר דהשיב אחור ימינו · אלא בגין דאקדים שמאלא לנחתא בעלמא וימינא
אסתלקת באתר אחרא · ר״ש כתיב הצדיק אבד · והא אוקימ׳ מלי׳ הצדיק כאבד לא

ח א ג ו   כתיב

כתיב שלא הצדיק אבד· מכל אינון אנפי מלכא לא אשתכח דאבד אלא צדיק· אבד בתרי סטרי· חד דלא שרא ביה ברכאן כדקא חזי בקדמיתא· וחד דאתרחיקת מניה בת זוגיה דהיא כ״י· אשתכח דצדיק אבד על כל פנים יתיר מכלא· ולזמנא דאתי כתיב גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא· צדיק ומושיע לא כתיב אלא צדיק ונושע הוא. נושע עכ״פ· והא אתמר:

ימינך יי׳ נאדרי בכח· מאי נאדרי· כאדר מבעי ליה· אלא בשעתא דשמאלא אתיא לאזדווגא ביה כדין כתיב נאדרי תרעץ ולעולם הכי הוא בגין דשמאלא אשתכח בימינא ואתכליל ביה· אמ׳ רבי שמעון כמה דאוקימנא והכי הוא דכר נש אשתכח דאתפלג· מ״ט בגין לקבלא עמיה בת זוגיה ויתעבידו חד גופא ממש כך ימינך אשתכח דאתפלג· מ״ט בגין לקבלא עמיה שמאלא· והכי הוה כלא חד בחד· ועל דא בחד מחי ומסי הקב״ה ימינך יי׳ תרעץ אויב· תא חזי שירתא דא אתמר על ההוא זמנא ועל זמנא דאתי ביומוי דיתער מלכא משיחא דכתיב ימינך יי׳ תרעץ אויב· רעצתא לא כתיב אלא תרעץ כמה דכתיב בקדמיתא השיב אחור ימינו מפני אויב בההוא זמנא היא תרעץ אויב לזמנא דאתי וכלא חד· תהרוס קמיך· הרסת לא כתיב אלא תהרוס· תשלח חרונך יאכלמו כקש כלא לזמנא דאתי· ימינך יי׳ נאדרי בכח בזמנא דין בעלמא דין· ימינך יי׳ תרעץ אויב בזמנא דמלכא משיחא· וברוב גאונך תהרוס קמיך· לגיאת גוג ומגוג· תשלח חרונך יאכלמו כקש לתחיית המתים דכתיב ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם· בההוא זמנא אמר רבי שמעון זכאין אינון דישתארון בעלמא· ומאן אינון· תא חזי לא ישתאר להו לבני עלמא בר אינון גזירין דקבילו את קיימא קדישא ועאלו בקיימא קדישא באינון תרין חולקין כמה דאוקימנא והוא נטיר ליה לההוא קיים ולא עייליה באתר דלא אצטריך אלין אינון דישתארון ויכתבון לחיי עלמא· מנלן דכתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם· משמע הנשאר בציון והנותר בירושלם דכל מאן דאתגזר באלין תרין דרגין ע״אל ואכשיר לההוא קיים כדקא חזי וישתאר ביה עליה כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלם· אלין ישתארון בההוא זמנא ובהו זמין קב״ה לחדתא עלמא ולמחדי בהו· על ההוא זמנא כתיב יהי כבוד יי׳ לעולם ישמח יי׳ במעשיו· רבי חייא הוה אזיל לגבי רבי אלעזר אשכחיה דהוה יתיב לגבי דרבי יוסי בר״ש בן לקוניא חמוי· עד דזקיף רישיה חמא ליה לרבי חייא ואמר ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ אשר ברכו יי׳ צבאות לאמר ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל· כמה טפשין בני עלמא דלא ידעין ולא משגיחין במלוי דאורייתא דהא מלין דאורייתא אינון ארחא למזכי בההוא נעם יי׳ דכתיב דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום· דרכי נעם ודאי· מאי נעם כמה דכתיב לחזות בנעם יי׳ והא אוקמוה בגיני כך אורייתא ואורחוי מההוא נעם אתיין ואינון ארחין פרישן ביה ועל דא וכל נתיבותיה שלום· אמר רבי חייא תנינן בשעתא דקב״ה יהב אוריית׳ לישראל נפק נהור׳ מההוא נעם ואתעטר ביה קב״ה ומההוא נעם אנהירו זיוון דכלהו עלמין

דכלהו

דכלהו רקיעין דכלהו כתרין על ההיא שעת׳ כתיב צאנה וראינה בנו׳ ציון במלך שלמה
וגו׳ וההיא שעת׳ דאתבני מקדש׳ אתעטר קב״ה בההוא עטר׳ ויתיב בכרסייא דיליה
ואתעטר בעטרוי ומההוא זמנ׳ דאתחרב בי מקדש׳ לא אתעטר קב״ה בעטרוי וההוא
ענן אתטמר ואתגניז · א״ר אלעזר בשעתא דעאל משה בגו ענגא כמה דכתיב ויבא
משה בתוך הענן כבר נש דהוה אזיל באתר דרוחא · איערע ביה חד מלאכא רברבא
ותאנא קמואל שמיה · והוא ממנא על תריסר אלפין ממנן שליחן · בעא לאזדוג׳ ביה
במשה · פתח משה פומיה בתריסר אתוון גליפן דשמ׳ קדישא דאוליף ליה קב״ה בסנה
ואתרחק מניה תליסר אלפין פרסין והוה אזל משה בענגא ועינוי מלהטן כגומרין
דאשא עד דאיערע ביה חד מלאכא רברבא ויקירא מן קדמאה ותאנא הדרניאל
שמיה והוא עלאה על שאר מלאכין אלף ושתין רבוא פרסין וקליה אזיל במאתן אלף
רקיעין דמסתחרן באשא חיוור׳ · כיון דחמ׳ ליה משה לא יכיל למללא · בעא למשדי
גרמיה מגו ענג׳ · א״ל קב״ה משה וכי אנת הוא דאסגית מלין עמי בסנ׳ דבעית למנדע
רזא דשמא קדיש׳ ולא דחלת · והשתא את דחיל מחד משמשי · כיון דשמע משה קליה
דקב״ה אתתקף · פתח פומיה בע״ב אתוון דשמא עלאה כיון דשמע הדרניאל אתוון
דשמא קדישא מפומיה דמשה אודעזע · קריב לגביה · א״ל זכאה חולקך משה דאתגלי
לך מה דלא אתגלי למלאכי עלאי והוה אזיל עמיה עד דמטו לאשא תקיפ׳ דחד מלאכ׳
די שמיה סנדלפון ותאנא סנדלפון עלאה הוא על שאר חברוי חמש מאה שנין והוא
קאים בתר פרגוד׳ דמאריה וקש׳ ליה כתרין מבעותיהון דצלות׳ דישר׳ · ובשעתא דמטי
האי כתר לרישיה דמלכא קדישא הוא מקבל צלותהון דישראל וכלהו חיילין ואכלוסין
מודעזעין ובהמין ואמרין בריך יקרא דיי׳ מאתר ביה שכינתיה · א״ל הדרניאל למשה
משה לית אנא יכיל למהך עמך דלא יוקיד לי אשא תקיפ׳ דסנדלפון ביה שעת׳ אודעזע
משה עד דאתקיף ביה קב״ה במשה ואותביה קמיה ואוליף ליה אורייתא וחפא ליה
למשה בההוא נהורא וזיוא דההוא ענן והוו אנפוי דמשה נהירין בכל אינון רקיעין ·
וכל חילא דשמייא הוו מודעזעין קמי׳ בשעתא דהוה נחית באורייתא · כיון דחבו ישראל
לתת׳ נטל קב״ה ממשה אלף חולקין מההוא זיוא · ביה שעתא בעו מלאכין עלאין וכל
אינון אכלוסין לאוקדא למשה בשעת׳ דא״ל קב״ה לך רד כי שחת עמך · אודעזע משה
ולא יכיל למללא עד דאסגי בצלותין ובעותין קמי קב״ה · אמר ליה קב״ה משה אתקיף
בכורסייא דילי עד דגער קב״ה בכל אינון אכלוסין בכל אינון חיילין ואתקיף משה
בתרין לוחין דאבנין ואחי׳ לון לתתא · ודא הוא דכתיב עיר גבורי׳ עלה חכם וירד עז
מבטח׳ ומההוא זיוא דאשתאר ביה הוו מבהיקין אנפוי דמשה · ומה בהאי דאשתא׳
ביה לא הוו יכלין לאסתכלא באנפוי כההו׳ דאסתלק מניה עאכו״ · ר׳ חייא אמר ימינ׳
יי׳ נאדרי בכח דא אורייתא׳ · ימינך יי׳ תרעץ אויב דלית מלה בעלמא דיתבר חיליהון
דעממין עעכו״ם בר בשעתא דישראל מתעסקין באורייתא · דכל זמן דישראל מתעסקין
באורייתא׳ אתבר חילא ותוקפ׳ דעעכו״ם · ובגיני כך אורית׳ אקרית עז כד״א יי׳ עז לעמו
יתן · ובשעת׳ דישר׳ לא מתעסקין באורייתא׳ אתקף חיליהון דעעכו״ם ושלטין עלייהו וגזרין
עלייהו גזרין דלא יכלין למיק׳ בהו׳ ובג״ד אתגליאו בני ישר׳ ואתבדרו בינ׳ עממי׳ הה״ד

על מה אבדה הארץ וגו׳ ויאמר יי׳ על עזבם את תורתי׳ דהא כל זמנא דישר׳ ישתדלון
באורייתא יתבר חילא ותוקפא דכל עמין עכו״ם ומיכך יי׳ תרעץ אויב׳ אמר רבי אלעזר
ודאי הכי הוא דכל זמנא דקליהון דישראל אשתמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות
וכו׳׳ כמ׳ דתנינא הקל קול יעקב ואי לאו הידים ידי עשו והא אוקימנא׳

וברב גאונך תהרס קמיך׳ ר׳ חזקי׳ פתח ואמ׳ למה יי׳ תעמד ברחוק תעלי׳
לעתות בצרה. בשעתא דחובי עלמ׳ גרמו קב״ה סליק לעילא ובני נשא
צווחין ובכתין דמעין ולית מאן דישגח עלייהו׳ מ״ט בגין דאיהו סליק לעילא לעילא
ותשובה אתמנע מנייהו כדין כתיב וברב גאונך תהרס קמיך׳ ר׳ יצחק אמר האי
קרא בשעתא דאתלבש קב״ה גאותא על עממיא דיתכנשון עליה כמ׳ דכתיב ורוזנים
נוסדו יחד על יי׳ ועל משיחו׳ ותאנא זמינין איכון שבעין קסטורין מכל עיבר
לאתכנשא בההוא זמנ׳ באכלוסין דכל עלמ׳ ולמעבד קרבא על ירושלם קרת׳ קדישא
ולאחדא עיטין עליה דקב״ה׳ ומאי אמרי נוקי׳ על פטרונ׳ בקדמית׳ ולבתר על עמיה
ועל היכליה׳ כדין זמין קב״ה לחייכא עלייהו דכתיב׳ יושב בשמים ישחק יי׳ ילעג למו׳
בההוא זמנא ילבש קב״ה גאותא עלייהו וישיצינון מן עלמא כמה דכתיב וזאת תהיה
המגפה אשר יגף יי׳ את כל העמי׳ אשר צבאו על ירושלם המק בשרו והוא עומד על
רגליו׳ ר׳ אב׳ אמ׳ משמיה דרב ייסא סבא והכי אר״ש זמין קב״ה לאחיי׳ לכל איכון מלכין
שגרו על יש׳ ועל ירושלם לאנטיכוס ונבוכד נצר ולסנחריב ולכל שא׳ מלכי עמין דחריבו
ביתי׳ ולשלטא׳ לון כקדמית׳ ויתכנשון עמהון שאר עמין וזמין קב״ה לאתפרעא מנייהו
באתגלייא בחרבי ירושלם׳ הה״ד וזאת תהיה המגפה אשר יגף יי׳ את כל העמי׳ אשר
צבאו על ירושלם׳ אשר יצבאו לא כתיב אלא אשר צבאו׳ כדין כתיב וברב גאונך
תהרס קמיך ודא לזמנא דאתי משיחא כתיב ושירת׳ דא שירתא דעלמא דאתי היא׳

וברוח אפך נערמו מים בההוא זמנא׳ ובגין כך אית בההוא זמנא
ולזמנא דמלכא משיחא ולזמנא דגוג ומגוג ולזמנא דעלמ׳ דאתי
דאיהו חדוותא דכל עלמין׳

אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל׳ אמר אויב דא ההוא ממנא
רברבא על מצראי בשעת׳ דאתיהיב ליה שלטנותא על ישראל
חשיב דישציכון תחות שלטניה׳ אלא דדכר קב״ה טורי עלמא דהוו מגינין עלייהו׳
ולא תימא דא בלחודוי׳ אלא כל איכון רברבין דממנן על כל עמין כד אתייהיב להו
רשותא ושלטנותא על ישראל כלהו בעאן דישצון ישראל תחותייהו׃ ועל דא איכון
עמין דתחות שלטניהון דאיכון ממנן כלהו גזרין לשיצאה לון בר קב״ה דאגין
עלייהו׳ וכד חמא משה דא שרא לשבחא לקב״ה ואמר מי כמוכה באלים יי׳ אמר
אילנא חד רברבא עלא׳ תקיפא ביה אתזנו זייני עלאין ותתאין והוא אתחב בתריסר
תחומי׳ אתתקף בארבע סטרי עלמ׳ דאסתחראן בדוכתייהו׳ שבעי׳ ענפי׳ סלקי׳ בגוי׳
ואתיכו מניה בעק׳ שרשוי ובקין איכון שמרביה׳ ואיכון ענפי׳ משתכחין באילנא בד
מטי עדן שלטניה דכל ענפא וענפ׳ כלהו בעאן לשיצא׳ כלא בגופה דאילנ׳ דאיהו עקר׳
דכלהו ענפין הוא דאגין עלייהו ויפרש אחידן ביה׳ כד מטא שלטנות׳ עלייהו ההוא
חולקא

חולקא דישראל ההוא גופא דאילנא בעי לכתרא לון ולמיהב שלמא בכלהו ועל דא
שבעים פרי החג למיהב שלמא לשבעין עממין דבני אילנא · ועל דא מי כמוך באלים
יי׳ · מאי באלים אילנא כד״א כי יבשו מאילים אשר חמדתם והוא אילנא דאינון פלחין
לחד דופסא דמחקקין בגוויה · ואק׳ אלים אילנא · מי כמוכה דיעביד כעובדך וירחם
על כלא · מי כמוך בכל ההוא סטרפים דאילנ׳ דא ג״ב דאיהו שלטא קטיר לכלא קטיר
לכל סטר ולא בעיא למעבד שמאן גמירא · מי כמוך נאדר בקדש · בההוא חילא
עלאה דאקרי קדש · בקדש ממש ואקרי כח יי׳ כעס יי׳ · והא אוקימנא מילי ·
מי כמוכה באלים יי׳ · רבי יוסי פתח וראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת
השמש והנה הכל הבל ורעות רוח · שלמה מלכא דאסתלק בחכמתא יתיר
על כל בני עלמא היך אמר דכל עובדין הבל ורעות רוח יכול אף מעשה הצדקה ·
והא כתיב והיה מעשה הצדקה שלום · אלא הא אוקמו׳ כל המעשים אשר נעשו תחת
השמש כתיב · שאני מעשה הצדקה דאיהי לעילא מן שמשא · והנה הכל הבל ורעות
רוח מאי קא מיירי · אי תימא הבל הבל כמה דאוקימ׳ דאיהו ברזא דחכמתא כד״א
הבל הבלים אמר קהלת ואינון הבלים דלעילא · מאי תימא כהאי דכתיב הכא הכל
הבל ורעות רוח והא מלתא דא תחת השמש כתיב · אלא הכי אוקימנא והכי הוא ·
תא חזי בשעתא דעובדין מתכשרן לתתא ובר נש אסתכל בפולחנא דמלכא קדישא
ההוא מלה דעביד הבל אתעביד מניה לעילא · ולית לך הבל דלית ליה קלא דסליק
ואתעטר לעילא ואתעביד סניגורא קמי קב״ה וכל אינון עובדין דאסתלק בהו בר
נש דלאו אינון פולחנא דקב״ה וההוא מלה דעביד הבל יתעביד מניה ואזלא ושאטת
בעלמא · וכד נפקת נשמתיה דבר נש ההוא הבל מגלגלא ליה בעלמא כאבנא
בקוספיתא כמ׳ דכתיב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע · מאי יקלענה ההוא
הבל דמדבר סחרניה בעלמא · כדין כל מלין דמתעבדין ואינון תחות שמשא דלאו
אינון פולחנא דקב״ה הבל יתעביד מנייהו ואיהו תבירא דרוחא דמתבר לרוחא
וסלקא ונחתא בעלמא הה״ד הבל ורעות רוח · אבל ההוא מלה דאיהי פולחנא
דמריה דא אקרי לעילא מן שמשא ואתעביד מניה הבל קדישא ודא הוא זרעא דזרע
בר נש בההוא עלמא ומה שמיה צדקה דכתיב זרעו לכם לצדקה · האי מדבר ליה
לבר נש כד נפוק נשמתיה מניה וסלק׳ לה באתר׳ דכבוד דלעילא אשתכח לאתצררא
בצרורא דחיי הה״ד והלך לפניך צדקך בגין לדברא לך לסלקא לך מן אתר לאתר
דכתיב כבוד יי׳ יאספך · כל אינון נשמתין דההוא הבל קדישא מדבר להו ההוא
דאק׳ כבוד יי׳ כניש לון בגוויה ואתצריר ביה הה״ד כבוד יי׳ יאספך ודא אקרי נייחא
דרוחא אבל אחרא ורעות רוח אקרי · זכאין אינון צדיקייא דכל עובדיהון לעילא
מן שמשא וזרעין עובדין זרעא דצדק׳ למזכי לון לעלמא דאתי ועל דא כתיב וזרחה
לכם יראי שמי שמש צדקה · אמר רבי שמעון · תא חזי בקדמיתא כד אתבני בי
מקדשא לתתא לא אתבני אלא בדינא ורוגזא כמה דכתיב כי על אפי ועל חמתי
וגו׳ בגין דבאתר דדינא שריא · לזמנא דאתי זמין קב״ה למבני ליה ולאתקנא ליה
בדרגא אחר׳ עלאה דאק׳ צדקה דכתיב בצדקה תכונני בגין כך אתקיי׳ ביה ושמא

ממש צדק אקרי · מכלן· דכתיב וזה שמו אשר יקראו יי' צדקנו ·
נטית ימינך תבלעמו ארץ · הא אתמר אדירת ימינך · א"ר יצחק הא אתערו
חבריא דכד אפיק קב"ה למצראי מתין מתחות ימא מיא אמרו
לארעא כנוש בגווך וכו' עד דאושיט קב"ה ימינא לקבלה ואומי לה כדין בלעתינון
ארעא הה"ד תבלעמו ארץ· אמר רבי אלעזר נטית ימינך לאפרשא מניה שמאלא
ואתעביד בהו דינא· **נחית** בחסדך עם זו גאלת כמה דכתיב כי ימינך וזרועך
ואור פניך כי רציתם· ימינך דא גדולה · נהלת בעזך דכתיב וזרועך· דא גבורה·
אל נוה קדשך דכתיב ואור פניך · דא צדק · וכלהו משתכחי בקרא·
תפול עליהם אימתה ופחד· אימתה אימה מבעי ליה· מאי אימתה· דהא
לית לך את או מלה חדא באורייתא דלא אית בה רזין עלאין· מאי
אימתה · אמר רבי שמעון כלומר דחילו דשכינתא כהאי גוונא·

תביאמו ותטעמו בהר נחלתך
וגו' תביאמו ותטעמו·
תביאם ותטעם מבעי ליה מאי תביאמו
אלא רוחא דקדשא אמר על אינון דרא
בתראה דגזר יהושע ואתגליא בהו גלויא
דרשימא קדישא דשמיה דקב"ה דאלין
אחידן ביה בו' ואלין אתחזיאו למירת
ארעא כמה דכתיב ועמך כלם צדיקים
לעולם ירשו ארץ· דכל מאן דאתגזר
ואתגליא ביה רשימא קדישא ונטיר ליה
אק' צדיק· בגין כך לעולם ירשו ארץ·
וע"ד תביאמו ו' יתירה תביאמו לאינון
דאחידן בו' · ותטעמו בדא נצר מטעי
מעשה ידי להתפאר לאינון דאחידן בו'
ולאינון בתראי דקרא אתער מלה · ולית
לך מלה באוריית' או את זעיר' באורייתא
דלית בה רזין עלאין וטעמין קדישין
זכאה חולקהון דידעין בהו ·

רעיא מהימנא

פקודא למבני מקדש' לתתא
כגוונא דבי מקדשא
דלעילא כד"א מכון לשבתך פעלת יי' ·
דאצטריך למבני בי מקדש' לתת' ולצלאה
בגויה צלות' בכל יומא למפלח ליה לקב"ה
דהא צלותא אק' עבוד' · והוא בי כנשת'
אצטרי' למבני ליה בשפירו סגיא ולאתקנ'
ליה בכל תקונין דהא בי כנשתא דלתתא
קיימא לקבל בי כנשתא דלעילא · בית
המקדש לתתא איהו קאים כגוונ' דבית
המקדש דלעילא דקאים דא לקבל דא·
והוא בי מקדשא בכל תקונוי וכל פולחנוי
וכל אינון מאנין ושמשי' כלהו אינון כגוונ'
דלעילא · משכנא דקא עבד משה
במדברא כלא הוה כגוונא דלעילא ·
בי מקדשא דבנה שלמה מלכא הוא בי
ניחא כגוונא עלאה בכל אינון תקונין
למהוי בתקונ' דלעילא בי ניח ואחסנתא
בי כנשתא אצטריך בכל תקוני שפירו למהוי כגוונ' עלאה למהוי בי' צלותא לאתקנא
תקונין בצלותא כמה דאוקימ' · והוא בי מקדשא דליהוי ביה חלונות דכתיב וכוין
פתיחן כגוונא דלעילא וע"ד משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים · ולא תימא אפילו
בחקלא בגין דרוחא להוי סליק · לאו הכי דהא אנן צריכין בית וליכא · לאשתכחא
בית לתתא כגוונא דבית עלאה לנחתא דיורא עלאה לדיורא תתאה · ותו דההיא
צלותא וההוא רוחא אצטריך לסלקא ולנפקא מגו עאקו באורח מיטר לקבל ירושלם·

וע"ד

ועל דא כתיב מן המצר קראתי יה דאצטריך אתר דחיק בעאקו לשדרא בנויה ההוא
רוחא דלא יסטי לימינא ולשמאלא · ובחקלא לא יכיל קלא לשדרא ליה הכי דהא כגוונא
דא קלא דשופר אתדחייא לבר בארח מיצר מגו אתר דחיק ואזיל ובקע רקיעין
וסליק בסליקו לאתערא רוחא לעילא · ואם תאמר הא כתיב ויצא יצחק לשוח בשדה
שאני יצחק דמלה אחרא הוה ביה מה דלא הוה בכל עלמא · ותו דהאי קרא לאו להכי
אתא דודאי בשדה אמר הוא מילי והא אוקימנא עכ׳

תניא אמר ר׳ אבא זכאה חולקהון דאינון דזכאן למימר שירתא דא בהאי
עלמא דזכאה למימר לה בעלמא דאתי · ושירתא דא אתבני בעשרין
ותרין אתוון קדישין גליפן ובעשר אמירן וכלא אתרשים בשמא קדישא וכלא שלימותא
דשמא קדישא · והא אתערנא מלי · אמר ר׳ שמעון בההיא שעתא דהוו קיימין ישראל
על ימא והוו אמרי שירתא אתגלי קב״ה עלייהו וכל רתיכוי וחילוי בגין דינדעון מלכיהון
דעבד לון כל אינון נסין וגבורן וכל חד וחד ידע ואסתכל מה דלא ידעו ואסתכלו
שאר נביאי עלמא · דאי תימא דלא ידעין ולא אדבקו חכמתא עלאה · מן שירתא דא
תחמי דכלהו בחכמתא אסתכלו וידעו מלין ואמרו · דאי לאו הכי היך יאמרו מלין
אחרנין דלא סטו מלין אלין מאלין ומה דאמר דא אמ׳ דא ולא אקדים מלה דא למלה
דא · אלא כלהו בשקולא חדא ורוחא דקדשא בפומא דכל חד וחד ומלין אתמרו
כאלו נפקין מפומא חד · ואפי׳ אינון דבמעי אמהון הוו אמרי שירתא כלהו כחדא
והוו חמאן כלהו מה דלא חמא יחזקאל נביאה · ועל כך הוו כלהו מסתכלי כאלו
חמאן עינא בעינא · וכד סיימו אלין כלהו מתבסמאן בנפשייהו ותאבין למחמי
ולאסתכלא ולא הוו בעאן לנטלא מתמן מסגיאות תיאובתא · בההיא שעתא אמר
משה לקב״ה בניך מסגיאות תיאובתא לאסתכלא בך לא בעאן לנטלא מן ימא · מה
עבד קב״ה אסתים יקריה לבר למדברא ותמן אתגלי ולא אתגלי · אמר לון משה לישראל
כמה זמנין אמינא לנטלא מתמן ולא בעו עד דאחזי לון זיוא יקרא דקב״ה במדברא
ומיד הוו תאבין ולא נטלין עד דאחיד בהו משה ואחמי לון זיוא יקר׳ דקב״ה במדברא
כדין מסגיאות תיאובתא ורעותא לאסתכלא נטיל לון משה הה״ד ויסע משה את ישראל
מים סוף ויצאו אל מדבר שור · מאי מדבר שור · מדברא דהוו בעאן לאסתכלא ביה
זיוא יקרא דמלכא קדישא ועל דא אקרי מדבר שור · אסתכלותא׳ שם :

וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים · ואין מים אלא תורה שנאמר
הוי כל צמא לכו למים · אמר ר׳ ייסא וכי מאן יהב להו אורייתא
הכא ועד כאן לא אתיהיבת לון אורייתא · אמר רבי אלעזר אינון נפקו למדברא
לאסתכלא לקב״ה בטל זיו יקרא דיליה מתמן ואינון אזלו לאסתכלא לקב״ה ביה ולא
אשכחוהו · ואוליפנא דקב״ה תורה אקרי · ואין מים אלא תורה · ואין תורה אלא קב״ה
אמר רבי שמעון עד דהוו אזלי במדברא אתגלי עלייהו רשותא אחרא דשאר עמין
ואערעו בהו תמן · חמו ישראל דלא הוה ההוא זיו יקרא דמלכיהון הדא הוא דכתיב
ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה · מ״ט כי מרים הם · לא אתבסמו בנפשייהו
בקדמיתא · ולא עוד אלא דאתי לקטרגא עלייהו · מה כתיב ויצעק אל יי׳ ויורהו יי׳ עץ

ואין עץ אלא תורה דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה · ואין תורה אלא קב״ה · רבי
אבא אמר אין עץ אלא קב״ה דכתיב כי האדם עץ השדה ודאי · דא שדה
דתפוחין קדישין · ובד אתגלי זיו יקרא דמלכהון עלייהו כדין וישלך אל המים וימתקו
המים · מאי וימתקו המים דקטיגורא אתעביד סניגורא · אמר רבי אבא תא חזי
בקדמיתא כד עאלו ישראל בקיימא דקב״ה לא עאלו כדקא יאות · מאי טעמא בגין
דאתגזרו ולא אתגליא רשימא קדישא · כיון דמטו הכא מה כתיב שם. שם לו חק
ומשפט · תמן עאלו ישראל בתרין חולקין קדישין בההוא גלויא דאתגליא רשימא
דלהון ואקרון חק ומשפט · חק כמה דאת אמר ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה
ומשפט כמה דאתמר משפט לאלהי יעקב · ושם נסהו בההוא את קדישא כד״א
כי חק לישראל הוא · בספרא דרב ייבא סבא אמר מלה על ההוא חוטרא קדישא ·

ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי׳ אלהיך · ויאמר מאי ויאמר · לא כתיב
מאן קאמר דא · אלא קב״ה אמר · רבי חזקיה אמר שמעינן
אמירה סתם · מאי אמיר׳ סתם · דכתיב ואל משה אמר עלה אל יי׳ · אמר לא כתיב מאן
קאמר · אמר רבי יוסי משמע דכתיב ויצעק אל יי׳ ויורהו יי׳ עץ מהכא משמע ויאמר
ומשמע מאן אמר מלה · לקול יי׳ אלהיך · לקולי מבעי ליה · אלא לההוא קול דעאל
ביה · אמר רבי אבא בתר דאתגליא בהו רשימא קדישא עאלו בתרין חולקין קדישין
כמה דאתמר וכיון דעאלו באלין תרין עאלו בשין תרין חולקין אחרנין דכד יסתכלון
אלין תרין אחרנין יתחברון כשין ולא ממבעי ברכאן ובגיני כך באלין מטון עד מלכא
קדישא · ומאתריה דקרא אשתמע מלה דכתיב ויאמר אם שמוע תשמע · ויאמר
דא מלכא קדישא · ומאי קאמר אם שמע תשמע לקול יי׳ אלהיך דא כנסת ישראל ·
והישר בעיניו תעשה דא צדיק · והאזנת למצותיו דא נצח · ושמרת כל חקיו דא הוד
כיון דעאלו באלין הא מטו למלכא קדישא · לבתר מה כתיב כל המחלה אשר שמתי
במצרים לא אשים עליך כי אני יי׳ רופאך · כי אני יי׳ דא מלכא קדישא · אשתמע דכל
מאן דנטיר להאי רשימא קדישא מניה סליק עד מלכא קדישא עלאה · מאי משמע ·
משמע אינון תרין דאתכנש בהו זרעא ומשח רבות קדשא דשדיין ליה בפום אמה
ועל דא אתקשרו כחדא ומלכא עלאה עלייהו ואתקשרו ביה · ועל כך מאן דעאל
באלין תרין ונטיר לון אתקשר בתרין אחרנין ועאל בהו ובדין מטי למלכא קדישא ·
אמר רבי יצחק ודאי מאן דזכי בצדיק זכי בנצח והוד ואלין אינון תלתא דאתברכא
בהו כנסת ישראל · ומאן דזכי בהו זכי במלכא קדישא ועאל בכלהו ארבע׳ ולקבלי
ארבע׳ אין נטירא להאי רשימא קדישא מארבע אלין נטירו דכנס׳ ישרא׳ אסתמרות׳
דנדה · נטירו דצדיק אסתמרות׳ דשפחה · נטירו דנצח אסתמרותא דבת עכו״ם ·
נטירו דהוד אסתמרותא דזונה · ועל דא לקול יי׳ אלהיך דא כנסת ישראל · כמה
זכאן ישראל לקבלא אפי שכינתא באסתמרותא מן דא · ועל דא תנינן כתיב ואל
אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה · מאי לגלות ערותה · דא כנסת ישרא׳
ובהאי אחידן ומתקשרן אלין אחרנין דכנסת ישראל אתקשרת בהו · והא אוקמ׳ מלי
והישר בעיניו תעשה דא צדיק, כמה דכתיב עיני יי׳ אל צדיקים לאסתמרא מאפתח

והא

והא אוקימנא מלי כמה דאת אמר ושפחה כי תירש גבירתה דגרים לצדיק
לאתדבק בשפחה · והאזנת למצותיו דא ברית לאסתמרא דלא ישקר ביה דלא ישלט
רשימא דא בבת אל נכר ולא ישקר ביה בנצח דכתיב וגם נצח ישראל לא ישקר · ומאן
דנטיר האי קיים מצותיו דכתיב כי לא תשתחוה לאל אחר · ושמרת כל חקיו דא
הוד לאסתמרא מן זוהמא ואולא הא כמה דתנינן · אמר ר' יהודה מאי דכתיב חגור
חרבך על ירך גבור הודך והדרך · אלא כל מאן דמזרז גרמיה ושוי דחילו דחרבא
שננא תקיפא לקבליה · על ירך · מאי על ירך · דא רשימא קדישא כד"א שים נא
ידך תחת ירכי · ד"א חגור חרבך כלומ' זרז ואתקין יצרך בישא דאיהו חרבך · על ירך
על ההוא רשימא קדישא לנטרא ליה · ואי נטר ליה כדין אקרי גבור וקב"ה אלביש
ליה בלבושוי · ומאן לבושוי דקב"ה הוד והדר דכתיב הוד והדר לבשת · אוף הכא
הודך והדרך · וכדין אתדבק בר נש במלכא קדישא כדקא יאות · מכאן ולהלאה כל
המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יי' רופאך · ועל דא אזהר לון
על ההוא מלה מתמן דישבו ורשים בהו ולא יתיר ועד כאן לא אתייהבת להו אורייתא
אלא כיון דכתיב שם שם לו חק ומשפט מיד ויאמר אם שמוע תשמע · תא חזי
כד בעא קב"ה לאזהרא לישראל על אורייתא בכמה מלין משיך להו בכמה משיכן
דחביבותא כבר נש דמשיך בריה לבי רב · ותא חזי לא בעא קב"ה למיהב להו
אורייתא עד דקריבו בהדיה · ובמה קריבו בהדיה בגלוי' דרש · מא דא כמה דאתמ'
אמר רבי יהודה לא קריבו ישראל לטורא דסיני עד דעאלו בחולקא דצדיק וזכו בה
מנלן דכתיב ביום הזה באו מדבר סיני ביום הזה ממש דייקא · וכתיב ואמר ביום
ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו וגו' ·

ויאמר יי' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים · ר' יהודה פתח
ואמר אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי' · האי קרא
אוקימנא ליה בשעתא דבר נש שכיב בבי מרעיה אתפס באסרוניא דמלכא רישיה
בקולרא · רגלוי בכופסירין (פ"א בספסרא) כמה חולין נטרין ליה מהאי גיסא ומהאי
גיסא · שייפוי כלהו בדוחקא מגיחין אלין באלין · מיכלא אתעדי מניה · בההוא זמנא
פקדין עליה אפטרופא למילף עליה זכות קמי מלכא בההיא שעתא · זכאה חולקיה
דבר נש דעאל עליה ואוליף ליה ארחא לשיזבותיה מן דינא · הה"ד אשרי משכיל אל
דל · והיך יכיל לשזבא ליה · למילף ליה אורחוי דחאי לאתבא ליה קמיה מאריה כד
עביד אפטרופסא עליה לעילא · מאי אגריה · ביום רעה ימלטהו יי' · ד"א אשרי
משכיל אל דל · כמה תקיפא אגרא דמסכנא קמי קב"ה · אמר רבי חייא תווהנא
על האי קרא דכתיב כי שומע אל אביונים יי' · וכי אל אביונים שומע ולא לאחרא ·
אמר רבי שמעון בגין דאינון קריבין יתיר למלכא דכתיב לב נשבר ונדכה
אלהים לא תבזה · ולית לך בעלמא דאיהו תביר לבא כמסכנא · תו אמר רבי
שמעון תא חזי כל אינון בני עלמא אתחזיין קמי קב"ה בגופא ונפשא ומסכנא לא
אתחזי אלא בנפשא בלחודוי וקב"ה קריב לנפשא יתיר מגופא · מסכנא חד הוה
בשבבותיה דרבי ייסא ולא הוה מאן דאשגח ביה והוא הוה אכסיף תקיף בבני נשא

ומא

יומא חד חלש עאל עליה רבי ייסא שמע חד קלא דאמר טולקא טולקא הא נפשא
פרחא גבאי ולא מטו יומוי ווי לבני מתיה דלא אשתכח בהו דיתיב נפשיה לגביה ·
קם רבי ייסא שדי בפומיה מיא דגרגרין אפותא דקונטא (סא דקופתא) אתבוע
זיעא באנפוי ותב רוחיה לגביה · לבתר אתא ושאיל ליה אמר חייך ר׳ נפשא נפקת
מנאי ומטו לה קמי כורסייא דמלכא ובעת לאשתארא תמן אלא דבעא קב״ה לזכאה
לך ואכריזו עלך זמין הוא ר׳ ייסא לסלקא רוחיה ולאתקטרא בחד אדרא קדישא
דזמינין חברייא לאתערא בארעא והא אתקינו תלת כרסיא דקיימין לך ולחברך ·
מההוא יומא הוו משגיחין ביה בני מתיה · תו מסכנא אחרא אעבר קמיה דר׳ יצחק
והוה בידיה פלג מעה דכסף · אמר ליה לרבי יצחק אשלים לי ולבני ולבנתי נפשאן ·
אמר ליה והיך אשלים נפשייכו דהא לא אשתכח גבאי בר פלג מעה · אמר ליה בדא
אשלימנא בפלג אחרא דאית לי אביתאי · אפקיה ויהביה ליה · אחזואו ליה בחלמיה
דהוה אעבר בשפתא דימא רבא ובעאן למשדיה בגוויה · חמא לר׳ שמעון דהוה אושיט
ידוי לקבליה ואתי ההוא מסכנא ואפקיה ויהביה בידוי דר״ שמעון ואשתזיב · כד
אתער נפל בפומיה האי קרא אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו וגו׳ · ותא חזי
כל יומא ויומא נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אפין ומתברכאן כל חקל תפוחין
קדישין ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא ומלאכין קדישי׳ אתזנו מניה כל חד וחד
כפום מיכליה · הה״ד לחם אבירי׳ אכל איש דהא מההוא מזונא אכלו ישר׳ במדברא
א״ר שמעון כמה בני נשא מתזנין בהאי זמנא מניה ומאן אינון חברייא דמשתדלי
באורייתא יממי ולילי · ובי סלקא דעתך מההוא מזונא ממש · לא · אלא כעין ההוא
מזונא ממש דשקיל על חד תרין · תא חזי ישר׳ כד עאלו ואתדבקו במלכא קדישא
בגין גלויא דרשימא קדישא כדין זכו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר ממה דהוה
בקדמיתא · כד נפקו ישראל ממצרים עאלו בנהמא דאקרי מצה והשתא זכו ועאלו
למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר מאתר עלאה דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן
השמים · מן השמים ממש · ומההוא זמנא אשתכח להו לישראל מאתר דא ·
חברייא דמשתדלי באורייתא מאתר אחרא עלאה אתזנו · מאי הוא · כמה דכתיב
והחכמה תחיה בעליה · אתר עלאה יתיר · אמר ליה רבי אלעזר אי הכי אמאי חלשא
נפשייהו יתיר משאר בני עלמא · והא בחילא יתיר ותקפא אתחזון לאשתכחא · אמר
ליה יאות שאילתא · תא חזי כל מזוני דבני עלמא מלעילא קא אתיין · ההוא מזונא
דאתי מן שמיא וארעא דא מזונא דכל עלמא והוא מזונא גס ועב · וההוא מזונא
דאתי יתיר מעילא הוא מזונא דאתיא בדינא ומאתר דדינא אשתכח הוא מזונא
יתיר דקיקא · מזונא דאשתכח להו לישראל בההוא זמנא מאתר עלאה דאקרי שמים
הוא מזונא יתיר דקיקא דעייל יתיר לנפשא מכלא ומתפרש יתיר מגופא ואקרי לחם
הקלוקל · מזונא עלאה יתיר מכלא הוא מזונא דחברייא אינון דמשתדלי באורייתא
דאכלי מזונא דרוחא ונשמתא ולא אכלי מזונא דגופא כלל והיינו מאתר עלאה
יקירא על כלא ואקרי חכמה בגיני כך חלש גופא דחברייא יתיר מבני עלמא דהא
לא אכלי מזונא דגופא כלל · ואכלי מזונא דרוחא ונשמתא מאתר רחיקא עלאה

יקירא

יקירא מכלא · ובגיני כך ההוא מזונא דקיק מן דקיקא ויתיר מכלא · זכאה חולקהון הדא הוא דכתיב החכמה תחיה בעליה · זכאה חולקא דגופא דיכיל לאתזנא במזונא דנפשא · אמר ליה רבי אלעזר ודאי הכי הוא · כהאי זמנא איך משתכחי מזוני אלין · אמר ליה ודאי יאות שאילתא · תא חזי ודא הוא ברירו דמלה מזונא קדמאה הוא מזונא דכל עלמא ההוא דאתיא מן שמיא וארעא והוא מזונא דכלא · מזונא דהוא עלאה מניה ההוא דאיהו דקיקא יתיר ואתא מאתר דדינא שריא דאקרי צדק ודא הוא מזונא דמסכני · ורזא דמלה מאן דאשלים למסכנא אשלים ליה את חד ואתעביד צדקה · ורזא דא גומל נפשו איש חסד · בגמילות חסדים משמע דהא בדינא שריא · ואשלים ליה חס"ד כדין הוא רחמי · מזונא עלאה יתיר מאלין הוא מזונא עלאה ויקירא מאתר דאק' שמים והוא דקיק מכלהו והוא מזונא דבני מרעי הדא הוא דכתיב יי' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו · יי' דייקא מ"ט בגין דהני בני מרעי לא אתזנו' אלא בההוא דקב"ה ממש · ומאי איהו חלב ודם הה"ד להקריב לי חלב ודם ודא הוא מזונא מאתר דאקרי שמים והוא יקירא ועלאה דקיק מכלא · מזונא עלאה קדישא ויקירא מזונא דרוחא ונשמתא הוא מזונא דאתר רחיק' עלאה ויקיר' מכלא הוא מזונא דחבריא דמשתדלי באורית' והוא מזונא דאתי מחכמה עלאה · מ"ט מאתר דא בגין דאורייתא נפקא מחכמה עלאה ואינון דמשתדלי באורייתא' עיילי בעקרא דשרשא ועל דא מזונא דלהון מההוא אתר עלאה קדישא קא אתיא · אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי אמר זכאה חולקי דקאימנא במלין אלין · זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא וממא ולילי דזכי לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי דכתיב כי הוא חייך וארך ימיך ·

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים · ר' יוסי פתח פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון · מה כתיב לעילא עיני כל אליך ישברו · כל אינון בני עלמא מנטאן וזקפאן עיינין לקב"ה בגין כך כל אינון בני מהימנותא בעאן בכל יומא ויומא לשאלא מזונייהו מקב"ה ולצלאה צלותהון עליה · מ"ט בגין דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קב"ה על מזוניה גרים דיתברך כל יומא על ידי ההוא אילנא דמזון דכלא ביה · וטעמא דמלה ברוך יי' יום יום ואף על גב דאשתכח עמיה בעי למשאל קמי קב"ה ולצלאה צלותא על מזונא כל יומא בגין דישתכחו עמיה ברכאן כל יומא ויומא לעילא · ועל דא לא לבעי ליה לאכנש לבשלא מזונא מן יומא ליומא אחריב' ולא לעכב יומא ליומא אחרא הה"ד ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו · יום ביומו דייקא · בר מערב שבת לשבת כמה דאוקימנא · וכדין אשתכח קב"ה מלא ברכאן בכל יומא · וכדין כתיב פותח את ידך וגו' מאי רצון ההוא רצון דאשתכח מעתיקא קדישא ונפיק מניה רצון לאשתכחא מזוני לכלא · ומאן דשאיל מזוני בכל יומא ויומא ההוא אקרי ברא מהימנא ברא דבגיניה משתכחין ברכאן לעילא · ר' אבא פתח ואמ' רוצה יי' את יראיו את המיחלים לחסדו · כמה אית להו לבני נשא למהך בארחוי דמלכא קדישא ולמהך בארחוי דאורייתא בגין דישתכחון ברכאן לכלא לעלאי ולתתאי · דתניא מאי דכתיב ישראל אשר בך אתפאר · אתפאר ודאי · מאי משמע · דבגין

ישראל לתתא קב"ה מתפאר לעילא · ומאי פארה דיליה דאתחבש בתפלין · תא
דמתחברן גווני לאתפארא · תאנא רוצה יי׳ את יראיו · רוצה יי׳ ביראיו מבעי ליה ·
מאי רוצה יי׳ את יראיו · אלא רוצה יי׳ את יראיו כלומר אפיק האי רצון ומתרעי
בהו קב"ה ליראיו דדחלין ליה · ומאן אינון יראיו דאפיק לון האי רצון · הדר ואמר
את המיחלים לחסדו אינון דמצפאן ומחכאן בכל יומא ויומא למבעי מזונייהו מן
קב"ה · משמע דכתיב את המיחלי׳ לחסדו · ר׳ יוסא סבא לא אתקין סעודתא בכל יומא
עד דבעא בעותיה קמי קב"ה אמר לא נתקין סעודת׳ עד דתתיהיב מבי מלכא לכתר
דבעי בעותיה קמי קב"ה הוה מחכה שעתא חדא אמר הא עידן דתתיהיב מבי מלכא
מכאן ולהלאה אתקינו סעודתא ודא הוא ארחא דאינון דחלי קב"ה דחלי חטאה ·
אינון חוביא דאזלין עקימין בארחי אורייתא׳ מה כתיב בהו הוו מסכימי בבקר סכר
ירדפו וגו"ד רוצה יי׳ את יראיו את המיחלי׳ לחסדו לחסדו דייקא · ובהא אשתמודען
אינון בני מהימנותא בכל יומא ויומא הס"ד ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו · יום
ביומו קאמר ולא דבר יום ליום אחר · וכל כך למה · למען אנסנו הילך בתורתי אם
לא · בכן אשתמודען אינון בני מהימנותא דכל יומא ויומא אינון אזלי בארח מיסר
באורייתא · ר׳ יצחק אמר מהכא צדיק אוכל לשובע נפשו בתר דשבע נפשיה מלגלי
ולמקרי באורייתא · ר׳ שמעון אמר תא חזי עד לא יהב קב"ה אורייתא לישרא׳ אבחין
בין אינון בני מהימנותא ובין אינון חייביא דלאו אינון בני מהימנותא ולא קיימין
באורייתא · ובמה אבחין לון · במן כמה דאתמר אנסנו וכל אינון דאשתכחו דאינון
בני מהימנותא רשים להו קב"ה ברשימא דכתרא דחס"ד כד"א המיחלים לחסדו והה"ד
למען אנסנו · וכל אינון דלא משתכחי בני מהמנותא אעדי מנייהו כתרא עלאה
דא ומכא אכריז ואמר ובשן רשעים תחסר · ועם כל דא לא העדיף המרבה והממעיט
לא החסיר · תאנא בההיא שעתא אשתלימו ישראל לתתא כגוונא דלעילא כמה
דאוקימנא ·

ויבאו אלימה ושם שתים עשרה עינות מים ושבעי׳ תמרים וגו׳ · ואתתקף
אילנא קדישא בתריסר תחומין בארבע סטרי עלמא ואתתקף
בשבעין ענפין וכלא כגוונא דלעילא · בההיא שעתא נטיף טלא קדישא מעתיקא
סתימאה ומליא לרישיה דזעיר אפין אתר דאקרי שמים · ומההוא טלא דבהורא עלאה
קדישא הוה נגיד ונחית לתתא · וכד הוה נחית הוה מתפרש גלידין גלידין ואקריש
לתתא הדא הוא דכתיב דק ככפור על הארץ · כל אינון בני מהימנותא נפקין ולקטי
ומברכאן שמא קדישא עליה והוא מנא הוה סליק ריחין דכל בוסמין דגנתא דעדן
דהא ביה אתמשך ונחית לתתא · שויה לקמיה בכל טעמא דאיהו בעי הכי טעמין
ליה ומברך למלכא קדישא עלאה ובדין מתברך במעוי והוה מסתכל וידע לעילא
ואסתכי בחכמה עלאה ועל דא אקרון דור דעה · ואלין הוו בני מהימנותא ולהון
אתיהיבת אורייתא לאסתכלא בה ולמנדע ארחהא: ואינון דלא אשתכחו בני
מהימנותא מה כתיב בהו שטו העם ולקטו מאי שטו · שטותא הוו נסבי לגרמייהו בגי׳
דלא הוו בני מהימנותא · מה כתי׳ בהו וטחנו ברחים או דכו במדוכה וגו׳ · מה אטרח
לון

לון כל האי אלא דאינון לא הוו בני מהימנותא · כגוונא דא אינון דלא מהימני ביה
בקב"ה לא בעאן לאשתדלא בארחוי ואינון בעאן לאטרחא גרמייהו כל יומא בתר
מזונא יממא ולילי דילמא לא סליק בידייהו פתא דנהמא · מאן גרים לון האי · בגין
דלאו אינון בני מהימנותא · אוף הכא שטו העם ולקטו שטו בשטותא דגרמייהו ·
ובעאן לאטרחא עליה הדא הוא דכתיב וטחנו ברחים · בתר כל טרחא דא לא סליק
בידייהו אלא דכתיב והיה טעמו כטעם לשד השמן ולא יתיר · מאן גרים לון האי בגין
דלא הוו בני מהימנותא · אמר ר' יוסי מאי לשד השמן · איכא דאמרי דליש במשחא
כתרגומו · ואיכא דאמרי מה השד אתהדר לכמה גוונין · אוף מנא אתהדר לכמה
גוונין · רבי יהודה אמר לשד השמן יניקא דמשחא · רבי יצחק אמר איש לפי אכלו
לקטו · וכי מאן דאכיל קמעא לקיט קמעא ומאן דאכיל יתיר לקיט יתיר · והא כתיב
לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר · אלא לפום אינון דאכלין לקטין · משמע
אכלו מאן דהוה אכיל ליה ובגיני כך לא כתיב אכילתו · מאי קא מיירי · אחיד בר נש
בעבדא או באמתא ובכור דהוה דיליה · אתא חבריה ואמר האי עבדא דילי הוא ·
קריבו לקמיה דמשה לדינא · אמר לון כמה נפשאן בביתיה וכמה נפשאן בביתך דדין
אמר כך וכך · וההיא שעתא אמר לון מחר לקטו מחר וכל חד מניכון ייתי לגבאי ·
למחר נפקו ולקטו ואתיין קמיה משה שויין קמיה מנא הוה מדיד ליה אי הוא עבד'
דדין אשכח ההוא עמרא דעבדא בההוא מנא וחד עמרא לכל נפש ונפש מביתיה
מדיד לדין ואשכח הכרא ההוא מיכלא דעבדא בההוא מנא דיליה וחד עמרא לכל
נפש ונפש הביתיה · אמר עבדא דדין הוא · הה"ד איש לפי אכלו לקטו · וכתיב עמר
לגלגלת מספר נפשתכם · אמר רבי חייא כתיב ·

ערב וידעתם כי יי' הוציא אתכם מארץ מצרים · ובקר וראיתם את כבוד
יי' · ערב וידעתם במאן ידעין · אלא הכי תאנא בכל יומא ויומא
אשתכחו נימוסי קב"ה ובצפרא אתער חסד בעלמא · בההוא זמנא דאקרי ערב תליא
דינא בעלמא והא אוקמוה דבגיני כך יצחק תקן תפלת המנחה · מאי קא מיירי ערב
וידעתם כד אתער דינא בעלמ' תנדעון דבההוא דינא אפיק יי' יתכון ממצרי' ובקר
וראיתם את כבוד יי' דהא בההוא זמנא אתער חסד בעלמא ויתן לכו למיכל · רבי
חייא אמ' איפכא מה כתי' לעילא בשבתנו על סיר הבשר וגו' · ביה שעתא אתער ערב
דההוא זמנא דאתער דינא אתער חסד בעלמא · הה"ד וידעתם כי יי' הוציא אתכם
מארץ מצרים · תנדעון ההוא חסד דעבד עמכון דאפיק יתכון מארעא דמצרי' ובקר
וראיתם את כבוד יי' הוא ידוע · וכ"ל למה בשמעו יי' את תלנתיכם וגו' אמר ר' ייסא
לא שני קב"ה נימוסוי בר אינון חייבי עלמא שניין לון ומהפכי רחמי לדינא כמה
דאתמר · תאני רבי אלעזר מהאי מנא זמינין צדיקייא למיכל לעלמא דאתי ואי תימא
בהאי גוונא לא · אלא יתיר דלא הוה כן לעלמין · והאי איהו · כמה דאוקימנא דכתיב
לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו · וכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך וגו' ·

ראה כי יי' נתן לכם השבת · ר' חזקיה פתח שיר המעלות ממעמקי' קראתיך
יי' · שיר המעלות סתם ולא פריש מאן אמרו · אלא שיר המעלות דזמינין

כל

כל בני עלמא למימר דזמין האי שיר למימריה לדרי עלמא ומאי הוא ממעמקים
קראתיך · הכי תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי בעותיה
וצלותיה מעמקא דלבא בגין דישתכח לביה שלים בקב״ה ניכוין לבא ורעותא · ומי אמר
דוד הכי · והא כתיב בכל לבי דרשתיך · ודא קרא סגי אמאי בעי ממעמקים · אלא הכי
תאנא כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ורעותא מעיקרא דכל
עקרין לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא בגין דיגניד ברכאן ממבועא דכלא · ומאי
הוא · ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוא נהר דכתיב ונהר יוצא מעדן
וכתיב נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים · ודא אקרי ממעמקים · עמקא דכלא עמקא
דבירא דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא ודא הוא שרות׳ לאמשכא ברכאן מעילא
לתתא · אמר רבי חזקיה כד עתיקא סתימאה דכל סתימין בעי לנהרא ברכאן לעלמין
אשרי כלא ואכליל כלא בהאי עמיקא עלאה ומהכא שאיב ואתגניד בירא דנחלין
ומבועין אתגנידו מניה ומשתקיין מניה · ומאן דמצלי צלותיה בעי לכוונא לבא
ורעותא לאמשכא ברכאן מההוא עמיקא דכלא בגין דיתקבל צלותיה ויתעביד
רעותיה · אמר ר׳ יהוד׳ בכל יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עלאה דהא כל
שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה · וכל יומא יהיב מההוא ברכ׳ דקביל בההוא
יומא דביה ובג״ד משה אמ׳ איש אל יות׳ ממנו עד בקר · מ״ט בגין דלא יהיב ולא יוזיף יומ׳
דא לחבריה אלא כל חד וחד שליט בלחודוי בההוא יומ׳ דיליה · דהא לא שליט יומ׳ ביומא
דחבריה · בגיני כך כל אינון חמשא יומין שליטין ביומייהו ואשתכח ביה מה דקבילו
ויומא שתיתאה אשתכח ביה יתיר · ואזלא הא כהא דרבי אלעזר מאי דכתיב יום
הששי ולא אתמר הכי בכל שאר יומין · אלא הכי אוקמוה · אבל הששי דאזדווגא ביה
מטרוניתא לאתקנא פתורא למלכא ובגין כך אשתכחו ביה תרין חולקין חד ליומיה
וחד לתקונא דמלכא בחדוותא דמטרוניתא וההוא ליליא זווגא דמטרוניתא במלכא
ומתברכאן כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודוי · בגין כך בעי בר נש לסדרא פתור׳
בליליא דשבתא בגין דשארי עלי׳ ברכאן מלעילא וברכתא לא אשתכח על פתורא
ריקנא וההוא ליליא חדוותא דמטרוניתא במלכא וזווגא דלהון · בגין כך ת״ח
דודעין רזא דא זווגא דלהון מע״ש לע״ש · ראו כי יי׳ נתן לכם השבת · מאי שבת יומא
דביה נייחין שאר יומין והוא כללא דכל אינון שיתא אחרנין · רבי ייסא אמר וכן כנ״י
כנסת ישראל אקרי שבת בגין דאיהי בת זוגו ודא היא כלה דכתיב ושמרתם את
השבת כי קדש היא לכם · לכם ולא לשאר עמין הה״ד ביני ובין בני ישראל ודא היא
אחסנת ירותת עלמין לישראל · ועל כתיב אם תשיב משבת רגלך וגו׳ ובאתריה
אוקימנא מלי ·

כתיב

אל יצא איש ממקומו ביום השביעי · ממקומו תנינן מההוא מקום דאתחזי
למהך ורזא דמלה דכתיב ברוך כבוד יי׳ ממקומו ודא איהו מקום ודא
איהו רזא דכתי׳ כי המקו׳ אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא אתר ידיעא קרינן
ליה מקום דאשתמודעא יקרא עלאה · ובגין כך אזהרותא לבר נש דקא מתעטרא
בעטורא קדישא דלעילא דלא יפוק מניה בגין דכפומיה מלולא דחול יפוק מניה וקא

מחלל

מחלל יומא דשבתא בילוי בעובדתא · ברגלוי למהך בר מתרין אלפין אמין כל אלין
חלולא דשבתא אינון · ש׳ ינא איש ממקומו דא איהו אתר יקירא דקדושה דהא לבר
מניה אלהים אחרים נינהו · כבוד דלתתא דא איהו רזא דעטרא דשבתנין כך אל
ינא איש ממקומו · זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא זכאה איהו בעלמא דין
ובעלמא דאתי ·

ויאמר יי׳ אל משה עבור לפני העם וגו׳ · רבי חייא פתח חונה מלאך יי׳
סביב ליראיו ויחלצם · זכאין אינון צדיקייא דקב״ה אתרעי
ביקריהון יתיר על דיליה · תא חזי כמה אינון בני עלמא דמחרפי ומגדפי לעילא כגון
סנחריב חרף וגדף ואמר מי בכל אלהי הארצות וגו׳ · וקב״ה מחיל ולא תבע מניה ·
כיון דאושיט ידיה על חזקיה מה כתיב ויצא מלאך יי׳ ויך במחנה אשור וגו׳ · ירבעם
בן נבט הוה פלח לע״ז ומקטר לה ומשבח לה וקב״ה לא בעא מניה · וכד אתא עדו
נביאה ואתנבי עליה ואושיט ירבעם ידא לקבליה מה כתיב ותיבש ידו ולא יכול
להשיבה אליו · ועל דפלח לע״ז לא תבע ליה קב״ה · פרעה חרף וגדף ואמ׳ מי יי׳ וגו׳ ·
וקב״ה לא תבע מניה עד דסריב ביה בישראל דכתי׳ עודך מסתולל בעמי · הנה יד יי׳
הויה במקנך וגו׳ וכן בכל אתר קב״ה תבע עלבונ׳ דצדיקייא יתיר על דיליה · הכא
משה אמ׳ עוד מעט וסקלוני אמ׳ ליה קב״ה משה לאו עידן הוא למתבע עלבונך אלא
עבור לפני העם ואחמי מאן יושיט ידוי לקבלך · וכי ברשותייהו אתקאים או ברשותי
ומטך אשר הכית בו את היאור קח בידך והלכת · מ״ט משו׳ דמחקק בגוין הוה ושמא
קדישא עלאה רשימא ביה בקדמיתא נחש כמה דאתמר דרך נחש עלי צור · נחש
הא אתידע באן אתר אתגליא הכא אתגלי דכתי׳ הנני עומד לפניך שם על הצור · ומאן
צור כד״א הצור תמים פעלו ותמן ידע משה היך קאים נחש עלי צור והא אוקימנא
מלי · אמר רבי יהודה אי ליסתיק קרא יאות · אלא הא כתיב והכית בצור ויצאו ממנו
מים · אמר ליה ודאי הכי הוא דלית לך כל שמא ושמא מאינון שמהן קדישין דקב״ה
דלא עבד נסין וגבורן ואפיק כלא דאצטריך לעלמא כ״ש לאפקא מיא · א״ל אי הכי הא
כתיב הן הכה צור ויזובו מים · מאן מחי לשמיה · א״ל פטישא חריפא בקטרוי ידיע
ואת שאיל דא · אלא תא חזי בכל אתר צור גבורה וכד בעי קב״ה למחאה או לשקאה
אתער גבורה דא והוא גבורה מחי ולקי ולא הוא דכתי׳ הן הכה צור ויזובו מים · ואי
לאו דאתער האי צור ולקי באתר דאצטריך לא נביעין מיא · אמר ליה אי הכי הא
כתיב צור ילדך תשי · ותנינן מאי תשי כלומר אלשת ליה · א״ל ודאי הכי הוא דאלמלא
ינדעון חייביא דהאי צור זמינא לאתער׳ לקבלייהו ולשקאה לון ימנעון מלמחב קמיה
אלא אנשא בעינייהו הואיל ולא מסתכלי ביה ולא מסתכלי באורחייהו (ס״א בכרסייהו)
ועל דא צור ילדך תשי · ר׳ אבא אמ׳ אית צור ואי׳ צור · מסטרא דצור עלאה נפק צור
אחרא · ומאי צור עלאה צור דכל צורים · ומאי איהו ההוא דאוליד ליש׳ דכתיב צור
ילדך תשי · דהא מסטרא דצור עלאה לעילא נפקא צור אחרא מסטרא דאימא נפק׳
גבורה · ואזלא הא כהא דאר״א אליעזר כתיב מי ימלל גבורות יי׳ מאי גבורות יי׳ לאכללא
אימא עלאה דכלא דאף על גב דלאו איהי דינא מסטרהא אשתכח דהא מסטרהא

גבורה

וגבורה אשתכח ובגיני כך נור עלאה אקרי · ותשכח אל מאולך דא בהירו דאבא ·
מאי כיהו׳ חסד עלאה דאיהו בהירו דאבא · תו אמר רבי אבא מים בכל מקום הא
ידיעא וקב״ה בהאי נור אתער לארקא מיא דהא לא אתחזי אלא מגדולה ודא הוא
את ונימוא דקב״ה · ועל דא שבח דוד ואמ׳ ההפכי הצור אגם מים וגו׳ ומשמ׳ ההפכי
דהא לאו ארחוי דנור בכך · ועל דא מנור עלאה אפיק מיא מאתר דלתת׳ ומאי שמיה
דלתתא סלע · דכתיב והוצאת להם מים מן הסלע · וכמ׳ אפיק האי סלע מיא · בחילא
דנור דלעילא · רש אמר הצור תמים פעלו דאתהפך נור למעבד פעלו תמים · ומאי
איהו אברהם דכתיב התהלך לפני והיה תמים · ודא הוא ההפכי הצור אגם מים
ומשמע תמים פעלו ודא אברהם בשעתא דאתהדר תמים · בשעתא אחרא תניא׳ כד
אתענש משה ובעא לאפקא מיא בהאי נור במוכיחא דישראל לא אתהדר המים
בקדמית׳ · ביה זמנ׳ אתר עם משה ואמר נור ילדך תשי · כלומ׳ חלשת ליה מה דהוה
בקדמית׳ דבגיני כך לא אשתכח תמים השת׳ ואתענ׳ ביה דיכ׳ מה דלא הוה כוונוי
ילדך כלומר עלימך · אר״ אבא מאי דכתיב היש יי׳ בקרבנו אם אין · וכי טפשין הוו
ישראל דלא ידעו מלה דא · והא חמו שכינתא קמייהו וענני כבוד עלייהו דסחרן לון
ואינון אמרו היש יי׳ בקרבנו אם אין · גוברין דחמו זיו יקרא דמלכיהון על ימא ·
ותנינן ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל · אינון אשתכחו טפשין ואמרו
היש יי׳ בקרבנו אם אין · אלא הכי קאמר ר׳ שמעון בעו למנדע בין עתיקא סתימאה
דכל סתימין דאקרי אין · ובין זעיר אפין · ועל דא לא כתיב היש יי׳ בקרבנו אם לא
כמה דכתיב הילך בתורתי אם לא · אלא היש יי׳ בקרבנו אם אין · אי הכי אמאי
אתענשו · אלא על דעבידו פרודא ועבידו בנסיונא דכתיב ועל נסותם את יי׳ אמרו
ישראל אי האי נשאל בגוונא חד · ואי האי נשאל בגוונא אחרא · מיד ויבא עמלק ·
ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים · ר׳ יוסי פתח אשריכם זורעי על
כל מים משלחי רגל השור והחמור · אשריכם זורעי על כל מים תמן
תנינן כמה מים וכמה מים משתכחין · זכאין אינון ישראל דלית זרעא להו אלא על
המים דכתיב ויחנו שם על המים · אינון הוו ענפי אילנא דקב״ה · דתניא אילנא
אית לקב״ה והוא אילנא רברבא ותקיפא וביה אשתכח מזונא לכלא והוא אתחם
בתריסר תחומי׳ מתקלא דאתתקפו בארבע רוחי עלמא וע׳ ענפין אחידן ביה וישרא׳
משתכח בגופא דההוא אילנא ואינון שבעין ענפין סחרנ׳ דילהון והיינו דכתיב ויבאו
אלימה ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים · והא אוקמוה ואתמר בכמה
אתר · מאי ויחנו שם על המים · אלא בההוא זמנא שליטו ישראל על אינון מיא דאינון
ענפין דאילנא דאקרון המים הזדונים · ועל דא אשריכם זורעי על כל מים · משלחי
רגל השור והחמור · אינון תרין כתרי שמאלא דאחידן בהו עמין עע״ז דאקרון שור
וחמור · והיינו דכתיב ויהי לי שור וחמור · בגין דלבן חכים הוה בקרשין ובאינון
כתרין תתאין · ובאינון בעא לאובדא ליעקב כמה דכתי׳ ארמי אובד אבי והא אתמ׳ ·
וכשישרא׳ זכאין משלחי להו ולא יכלי לשלטאה עלייהו הה״ד משלחי רגל השור והחמור
דלא שלטי בהו · א״ר אבא כד מזדווגי כחדא לא יכלין בני עלמ׳ למיקם בהו · ועל דא

כתיב

כתיב לא תחרוש בשור ובחמור יחדו · יחדו דייקא · ותנינן לא יהיב איניש דוכתא לזיוגין בזינין דהא בעובדא אתער מה דלא אצטריך · וכד מזדווגי כחדא לא יכלין לאוקמא בהו · מבין סטרא דלהון נפיק אתקיפותא דילהון דאקרי כלב ודא חציפא מכלהו הה״ד ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו · אמר קב״ה אתון אמרתון היש יי׳ בקרבנו אם אין הרי אני מוסר אתכם לכלב · מיד ויבא עמלק · ר׳ יהודה אמ׳ ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד · וכי ראשית גוים עמלק והלא כמה לישנין ועמין ואומין הוו בעלמא עד לא אתא עמלק · אלא כד נפקו ישראל ממצרים דחילו ואימתא נפל על כל עמין דעלמא מיסר׳ הה״ד שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת · ולא הוה עמא דלא הוה דחיל מגבוראן עלאין דקב״ה · ועמלק לא הוה דחיל · הה״ד ולא ירא אלהים · לא דחיל למקרב לגבך · ועל דא ראשית גוים עמלק הוה · קדמאה דאתא לאגחא קרבא בישראל עמלק הוה · ובגיני כך ואחריתו עדי אובד דכתיב כי מחה אמחה את זכר עמלק · תמחה את זכר עמלק הה״ד ואחריתו עדי אובד · עדי אבדו מבעי ליה · אלא עד דייתי קב״ה ויאבד ליה · כלומר עד דקב״ה יהא אובד ליה דכתיב כי מחה אמחה · אמר רבי אלעזר · ת״ח אע״ג דהצור תמים פעלו ועבד עמהון חסד לאפקא לון מיא לא שבק דידיה דהא כתיב ויבא עמלק · ר׳ אבא פתח ואמר יש רעה חולה ראיתי תחת השמש · כמה בני נשא אטימין לבא בגין דלא משתדלי באורייתא יש רעה חולה · וכי יש רעה דהיא חולה ויש רעה דלאו היא חולה · אלא ודאי יש רעה חולה דתנינן מסטרא דשמאלא נפקי כמה גרדינין נימוסין ומתבקען באויר׳ · וכד בעיין לנופא אזלין ואשתאבין בנוקבא דתהו׳ רבא · לבת׳ נפקין ומתחברן כחדא ובקעין אוירין ושאטין בעלמא ומתקרבין לגביהו דבני נשא וכל חד אק׳ רעה כד״א לא תאונה אליך רעה בגין דאתיא בתסקופ׳ על בני נשא · חולה אמאי יהיה חולה · כד שריא האי על בני נשא עביד לון קמצין מממוניהון · אתיין גבאי צדקה גביה היא מחאת בידיה · א״ל לא תפוק מדידך · אתיין מסכני היא מחאת בידיה · אתי הוא למיכל ממוניה מחאת בידיה בגין לנטרא ליה לאחרא · ומן יומא דשריא עליה דבר נש היא חולה כמאי שכיב מרע דלא אכיל ולא שתי · ועל דא היא רעה חולה · ושלמה מלכא כוון בחכמתא ואמ׳ איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסי׳ וכבוד וגו׳ האי קרא לאו רישיה ספיה ולאו ספיה רישיה אי כתיב איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסי׳ וכו׳ אמאי ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו · אי הכי לאו ברשותיה הוא דבר נש · אלא אי כתיב ולא יעזבנו האלהים לאכל ממנו סויכא אמר הכי אלא ולא ישליטנו בגין דהוא הימניה להאי רעה ואחיד בה קב״ה לא שליטים עלה · וכל ארחוי כשכיב מרע דלא קריב לממוניה ולא אפיק מניה ונטיר ליה עד דהוא יפוק מעלמ׳ וייתי אחרא וניפיק ליה דהוא בעליו ושלמה מלכא כוון ואמר עשר שמור לבעליו לרעתו · מאן בעליו דא אחרא דירית ליה · ולמה זכה למהוי בעליו דההו׳ עתרא · בגין דהאי הימין לההוא רעה ואתרעי בה הה״ד לרעתו בשביל ההוא רעה דאתדבק בה אחרא וכה האי למהוי בעליו דההוא עתר׳ הה״ד לרעתו כלומר בגין רעתו דהוה מתדבק בה רווח ליה האי דא יש רעה חולה האי מאן דיתיב בחולקא טבא בבית אבוי והוא אזל לקבל אבוי

בתסקופי אלין הא אתדבק בההוא רעה חולה · כגו' נש שכיב מרע דכל ארחוי
בתסקופא דא בעיגא ודא לא בעיגא · כך ישראל קב"ה נטיל לון על גדפי נשרין
אסחר לון בענני יקרא · שכינתיה נטיל קמייהו · נחת לון מנא למיכל · אפיק לון מייא
מתיקי' ואינון הוו אולין עמיה בתסקופין · מיד ויבא עמלק ·

ויבא עמלק · אר"ש רזא דחכמתא מגזרת דינא קשיא קא אתיא
וקרבא חדא אשתכח לעילא ותתא · ולית לך מלה באורייתא דלא
אית בה רזין עלאין דחכמתא דמתקטרין בשמא קדישא · כביכול אמר קב"ה כד ישראל
זכאין אינון לתתא אתגבר חילא דילי על כלא · וכד לא אשתכחו זכאין כביכול
מתישין חילא דלעילא ואתגבר חילא דדינא קשיא : תא חזי בשעתא דחבו ישראל
לתתא מה כתיב ויבא עמלק וילחם עם ישראל אתא לקטרגא דינא ברחמי · וכלא
אשתכח לעילא ותתא · ברפידים · ברפוי ידים דרפו ידיהון מאורייתא דקב"ה
כמה דאוקימנא' · אמר רבי יהודה תרי זמני אגח קרבא עמלק בישראל · חד הכא ·
וחד דכתיב וירד העמלקי והכנעני וגו' · אמר רבי שמעון לעילא ותתא · קטרוגא
דקדשא בריך הוא הוה לעילא כמה דאתמר · לתתא בקב"ה הוה דהוו נסבי לגברי
ונזרי לון ערלתא דרשימא קדישא ונטלי להו וארמו לון לעילא ואמרי טול לך מה
דאתרעית · ועכ"פ דקב"ה הוה כלא · (ס"א קבלא)

ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק · וכי מה
חמא משה דסליק גרמיה מהאי קרבא קדמאה דקב"ה פקיד
אלא משה זכאה חולקיה דאסתכל וידע עקרא דמלה · אמר משה אנא אזמין גרמי
לההוא קרבא דלעילא ואנת יהושע זמין גרמך לקרבא דלתתא וסימנו דכתיב והיה
כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל דלעילא ובגין כך סליק משה מקרב' דלתתא
בגין לאזדרזא בקרבא דלעילא וותכנא על ידוי · אמר ר' שמעון וכי קלה היא בעיניך
קרבא דא דעמלק · ת"ח מן יומא דאתברי עלמא עד ההוא זמנא ומההוא זמנא עד
דייתי מלכא משיחא ואפילו ביומוי דגוג ומגוג לא ישתכח כוותיה · לאו בגין חיילים
תקיפין וסגיאין אלא בגין דבכל סטרין דקב"ה הוה · ויאמר משה אל יהושע · אמאי
ליהושע ולא לאחרא והא בההוא זמנא רביא הוה דכתיב ויהושע בן נון נער וכמה סגי
בישראל תקיפין מניה · אלא משה בחכמתא אסתכל וידע · מאי חמא · חמא לסמאל
דהוה נחית מסטרא דלעילא לסייעא לעמלק לתתא · אמר משה ודאי קרבא הכי
אתחזי יהושע בההוא זמנא בדרגא עלאה יתיר אשתכח · אי תימא דבשכינתא
אשתכח בההוא זמנא · לאו הכי דהא במשה אתכנישת ואתאחדת ואשתכח יהושע
דאתאחד לתתא מניה · וכו' · אמר רבי שמעון בההוא אתר דאתקרי נער · והיינו
דא"ר יהודה מאי דכתיב עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן אהל בל יצען בל יסע
יתדותיו לנצח · ירושלם · ירושלם דלעילא דאקרי אהל בל יצען דלא אשתכח יתיר
לאהך בגלותא ודא הוא רזא דכתיב ויהושע בן נון נער · נער ודאי · לא ימיש מתוך
האהל · ההוא דאקרי אהל בל יצען מלמד דבכל יומא ויומא הוה ינק משכינתא
כמה דאיהו נער דלעילא לא ימיש מתוך האהל ויניק מינה תדירא · כך האי נער
דלתתא

דלתתא לא ימוש מתוך האהל׳ ויניק מניה תדירא בגין כך חמא משה לסמאל דאתי
לסייעא לעמלק אמר משה ודאי האי בער לקבליה וישלוט עליה לנצחא ליה׳ מיד
ויאמ׳ משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק דילך הוא האי קרב׳ דלתתא
ואנא אזדרז לקרבא דלעיל׳ בחר לנו אנשים זכאין בני זכאין דיתחזון למסך עמך׳
א״ר שמעון בשעתא דנפק יהושע בער אתער בער דלעילא ואתתקן בכמה תקונין בכמה
זיינין דאתקיב׳ ליה אחיה לקרבא דא לנקמא נוקמא דברית׳ והיינו דכתיב חרב
נוקמת נקם ברית ודא הוא רזא דכתיב ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב׳
לפי חרב ודאי׳ ולא לפום רמחין וזיינין אלא בחרב האי היא דאקרי חרב נוקמת
נקם ברית ומשה אתתקן לקרבא דלעילא׳ וידי משה כבדים׳ כבדים ממש יקירין
קדישין לא אסתאבן לעלמין׳ יקירין דאתחזון לאגחא בהו קרבא דלעילא׳ ויקחו
אבן וישימו תחתיו וישב עלי׳׳ בגין דישראל שריין בצערא ואיהו עמהון בצעריהון
ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה׳ אמונה מהימנותא
ודאי׳ וכי על דאהרן וחור דתמיכו לידוי הוו ידוי אמונה׳ אלא משה כלא בחכמתא
עביד מה דעביד אהרן וחור דא מסטרא דיליה ודא מסט׳ דיליה וידוי באמצעיתא
וע״ד ויהי ידיו אמונה׳ אהרן בגין דיתער סטרא דיליה׳ וחור בגין דיתער סטרא
דיליה והוו אחידן בידוי מכאן ומכאן לאשתכחא סייעא דלעילא׳

והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל׳ כאשר ירים דזקיף ימינא על
שמאלא ואתכוון בפריסו דידוי וגבר ישראל דלעילא׳ וכאש׳
ינוח ידו וגבר עמלק בשעתא דישראל לתתא משתככין מצלותא לא יכלין ידי משה
לאוקמא בזקיפו וגבר עמלק׳ מכאן אוליפנא אע״ג דכהנא פריש בקרבנא לתקנא
גרמיה בכלא ישראל בעיין לאשתכחא בצלותהון עמיה׳ תאנא בקרבא דא דעמלק
אשתכחו עלאין ותתאין ועל דא ויהי ידיו אמונה והימנותא כדקא חזי׳ ויהי ידיו
אמונה׳ ויהיו ידיו מבעי ליה׳ אלא בגין דתליא כלא בימינא כתיב ויהי׳ וכתיב
ידיו בגין דהוא עקרא דכלא׳ וכתיב ימינך יי׳ נאדרי בכח ימינך יי׳ תרעץ אויב׳

ויאמר יי׳ אל משה כתוב זאת זכרון בספר וגו׳ ת״ח מה כתיב לעילא
ויחלש יהוש׳ את עמלק ואת עמו לפי חרב׳ ויחלש ויהרוג מבעי
ליה׳ אלא ויחלש כמה דאתמר חולש על גוים׳ יהושע הוה חולש עלייהו והוא חרב
נוקמת נקם ברית קטיל לון דכתיב לפי חרב כמה דאתמר׳ כתב זאת זכרון׳
זאת דיקא׳ ושים באזני יהושע דהא הוא זמין לקטלא מלכין אחרנין׳ כי מחה אמחה
מחה לעילא׳ אמחה לתתא׳ זכר דוכרנא דלעילא ותתא. אמר רבי יצחק כתיב
כי מחה אמחה וכתיב תמחה את זכר עמלק׳ אלא אמר קב״ה אתון מחון דוכרניה
לתתא ואנא אמחה דוכרניה לעילא׳ אמר רבי יוסי עמלק עמין אחרנין אזיתו עמיה
וכלהו דחילו לקרבא בהו בישראל בר איהו ובגין כך יהושע הוה חולש עלייהו׳
רבי ייסא אמר ויחלש יהושע דתבר חילא דלהון לעילא׳

ויבן משה מזבח ויקרא שמו יי׳ נסי׳ ויבן משה מזבח לקבל ההוא דלעילא׳
ויקרא שמו יי׳ נסי׳ מאי יי׳ נסי׳ בגין דנקי׳ נקמתא דההוא רשימא

קדישא דישר׳ דהא מההוא זמנא אתקרי חרב נוקמת נקם ברית׳ ר׳ יוסי אמר ויבן
משה מזבח · מזבח לכפר׳ עלייהו׳ ויקרא שמו׳ דמאן׳ אמר ר׳ חייא שמיה דמדבחא
ההוא יי׳ נסי כד״א ונס כסהו · וכלא מלה חד על דאתפרעו ישראל ואתגלייא ההוא
את קיימא רשימ׳ קדישא : מכאן אוליפנא דכיון דאתגזר בריה דבר נש ואתגלייא
ביה את רשימא קדישא קיימא ההוא דאקרי מזבח לכפרא עליה׳ ומה שמיה יי׳ נסי׳
כגוונא דא ויבן שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישרא׳ · למאן · לההוא אתר דאקרי מזבח
ומאן שמיה אל אלהי ישראל · אמר רבי יוסי מאי דכתיב ויראו את אלהי ישראל וגו׳ ·
וכי מאן יכיל למחמי ליה לקב״ה והא כתיב כי לא יראני האדם וחי · והכא אמר ויראו ·
אלא הכי תנינן כל מאן דאסתכל בקשת כמאן דמסתכל בשכינ׳ ולאסתכלא בשכינת׳
אסיר · ועל דא אסור ליה לאיניש לאסתכלא באצבעייהו דכהני בשעת׳ דפרסי ידייהו׳ ·
אסור לאסתכלא בקשת׳ · מאן קשת · אמר רבי אבא בקשת ממש · מאי בקשת ממש
אמר ליה בקשת דלעילא · ובקשת דלתת׳ · בקשת דלעילא בגוונוי דכל מאן דיסתכל
בגוונוי כאילו אסתכל באתר דלעילא ואסיר לאסתכלא ביה דלא יעביד קלנא
בשכינתא · קשת דלתתא מאי היא · ההוא את קיימא דאתרשים ביה בבר נש
דכל מאן דאסתכל ביה עביד קלנא לעילא · אמר רבי יצחק אי הכי והכתיב שים נא
ידך תחת ירכי דהוה אומי ליה בההוא את · א״ל אבא להו לאבהן דעלמא דלית אינון
כשאר בני עלמא · ועוד שים נא ידך תחת ירכי כתיב ולא כתיב ראה תחת ירכי
בנ״כ אסיר לאסתכלא בקשת ממש כמה דתנינן · תא חזא ויראו את אלהי ישראל
דאתגליא קשת עלייהו בגוונין ספירין נהירין מלהטן לכל עיבר · משמע דכתיב את
אלהי ישראל ולא כתיב ויראו אלהי ישרא׳ · אמר רבי יוסי נהורא דבוציצא דשכינת׳ ·
ומאי ניהו ההוא דמשמש לשכינתא דאקרי נער במקדשא ובנין כך את דויקא ·
ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר · דאתרשים ביה תחות דוכתיה חד לבינת׳ מאינון
לבנין דהוו בנין במצרים דתנינן אתתא חדא אולידת במצרים והוו אתיין סרכי
פרעה ועאלת ליה בחד לבנתא ואתא מסידא ואחיד ליה ואתרשים תחות רגלוי
דשכינתא וקיימ׳ קמיה עד דאתוקד בי מקדשא דלתתא דכתי׳ ולא זכר הדום רגליו׳
ר׳ חייא א״מר לבנת הספיר נהירות׳ דספי׳ קלדוטי בקכדוטי גליפין עלאין דמתלהטא
לשבעין ותרין עברי הה״ד ויסדתיך בספירים · וכעצם השמים · מאי עצם השמים · א״ר
אבא מה עצם השמי׳ גליפא בשבעין ותרין שבפין פרחין מלהטן בכל עיבר · אוף הכא
חיזו דההוא עצם השמים כחיזו שמיא ממש · ר׳ יהודה א״מ כלא אתרשי׳ בההוא נהירו
דחיזו דמתגלפא מסטרא דשכינתא · א״ר חזקיה אי הכי והא שתין אינון בסחרנים
דשכינת׳ דכתי׳ ששים גבורים סביב לה · א״ל הכי הוא ודאי · אלא אינון שתין אתנהירו
בתריסר תחומין ולא אעדיאו מסחרנותהא לעלמין · דתנינן תריסר תחומין גליפין
עלאין במתקלא סליקו באילנ׳ קדיש רב׳ ותקיף · וכלהו נהירי׳ במטרונית׳ כד אתחבר
במלכא · ודא הוא עצם השמים עצם השמים ממש · וכל אינון נהירין שבילין מנהרין
ביה בנהירו דמטרונית׳ ותאנא נהירו דשין שתין דסחרנהא רשימין ביה בההו׳ נער
וקריבן ליה שתין פולסי דנורא דאתלבש בהו בשע׳ דשכינתא מתלהטן כדיכא הה״ד

שפים גבורים סביב לה תאלנא ויבן משה מזבח כמה דאמינא · ויקרא לו יי׳ נסי · יי׳
נסי ממש · אמאי בגין דעמלק קטל כל אינון דהוו גזירין ולא אתפרעו וגזר לון ושדי
להו לעילא ואמר טול מה דאתרעי׳ ביה שעתא מה כתיב ויאמ׳ כי יד על כס יה מלחמ׳
ליי׳ בעמלק מדר דר · מדרדר חסרין · א״ר יהודה בכל דרא ודרא בכל דרין דאתיין
לעלמא לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא ביסא וקב״ה אנח בהו קרבא · רבי יצחק
אמר מדיורא דלתתא לדיורא דלעילא ועלייהו כתיב יתמו חטאי׳ מן הארץ וגו׳ · מן
הארץ בעלמא דין ובעלמא דאתי ביה זמנא כתיב ברכי נפשי את יי׳ הללויה ·

פרשת וישמע יתרו

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה וגו׳ · ר׳ חזקיה
פתח ואמר וישא אהרן את ידו · כתיב ידו חד בגין דבעי
לארמא ומיכא על שמאלא והא אוקימנא רזא · אשכחנא בספרא דשלמה מלכא דכל
מאן דאריס ידוי לעילא ולאו אינון בצלותין ובעותין האי איהו בר נש דאתלטייא
מעשר׳ שולטנין ממנן ואינון עשרה שליטין אשר היו בעיר · אלין אינון עשרה די ממנן
על פריסו דידין לעילא לבטלא ההו׳ צלותא או ההיא ברכת׳ ויהבי ביה חילא לאתיקר׳
שמא קדישא ואתברך מתתא · כיון דמתתא אתברך מההוא פריסו דידין לעילא כדין
אתברכא מעילא ואתיקר מכל סטרין · ושין עשר׳ אינון ממנן לבטלא מאינון ברכאן
דלעילא ולארקא לתתא ולברכא לההוא דמברך ליה דכתיב ואני אברכם · בג״כ
יסתמר בר נש בשעת׳ דיריס ידוי לעילא למהוי בצלו או בברכן או בבעותא ולא ירים
ידוי למגנא בגין דאלין עשרה אינון זמינין ומתפרין לגבי ההוא פריסו דידין ואי
הוא למגנא אינון עשרה לטיין ליה במאתן וארבעי׳ ותמניא לווטין והאי דכתיב ביה
ויאהב קללה ותבואהו וכדין רוח מסאבא שרייא על אינון ידין דאיהו ארמיה למשרי
על אתר ריקניא וברכתא לא שריא באתר ריקניא וע״ד הרימותי ידי אל יי׳ אל עליון
מתרגם בצלו׳ ובהאי פריסו דידין אית רזין עלאין · בשעתא דאתפריסו ואזדקפו
לעילא אוקיר בר נש לקב״ה בכמה רזין עלאין · אחזי ליחדא רזא דעשר אמירן בגין
ליחדא כלא ולאתברכ׳ שמא קדישא כדקא חזי ואחזי ליחד׳ רתיכין פנימאין ורתיכין
דלבר בגין דיתברך שמא קדישא בכל סטרין ויתיחד כלא כחדא עילא ותתא׳ פתח
ואמר ולא יראו פני ריקם דא איהו רזא דזקיפו דאצבען כד זקיף לון בר נש לעילא
דבעי דלא לאזדקפא בריקניא אלא בצלו ובבעותין ובברכאן או בחד מנייהו · ולא
יראו פני ריקם · ולא יראו לפני לא כתיב אלא פני רזא דזקיפו דאצבען דלא אצטריכו
לזקפא למגנא כמה דאתמר · עשרה שליטי׳ דקאמר׳ אינון עשר אמירן לתתא ברזא
דאתוון רשימין בגוונא דלעילא ואלין קיימין בקדמיתא על ההוא זקיפו דאצבען

וכהא כל סטרא דקדושה אתאחד לעילא לארמ׳ כדין כל קטרין אחרנין אתכפיין
כלהו ואודן למלכא קדישא · ת״ח ברזא דשמא קדישא איהו מלך וכהן דמשמשא
ברזא דקדושה בין לעילא בין לתתא · אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים
ואיהו מלך עלאה ותחותי׳ אית כהן רזא דאור קדמאה דקא משמש קמיה ודא איהו
כהן דאק׳ גדול סטרא דימינא · אית מלך לתתא דאיהו כגוונא דההוא מלך עלאה
ואיהו מלך על כלא לתתא ותחותיה אית כהן דמשמש ליה רזא דמיכאל כהנא רבא
דאיהו לימינא · ודאי בסטרא דקדושה אית מלך וכהן ודא איהו רזא דמהימנות׳
שלימתא · בסטרא אחרא דלאו איהו סטרא דקדושה אית רזא דאיהו מלך והא
אוקימ׳ דאק׳ מלך זקן וכסיל ותחותיה אית כהן און ודא הוא רזא דכתי׳ ויאמ׳ אפרים
אך עשרתי מצאתי און לי בגין דחילא דא שלטא על ההוא עובדא דעבד ירבעם
ואלמלא דא שכח חילא דא לא יכיל לאבלאא כההוא עובדא׳ רזא דמלה בשעת׳ דהאי
מלך והאי כהן אתכפיין ואתברו ואודן ליה כדין קב״ה שליט בלחודוי עילא ותתא
כד״א ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא׳ כגוונא דא ורזא דא ממש עבד קב״ה בארע׳ בשעת׳
דאתא משה לפרעה ואמר אלהי העברים נקרא עלינו פתח ואמר לא ידעתי את יי׳
ובעא קב״ה דיתיקר שמיה בארעא כמה דאיהו יקירא לעילא׳ כיון דאלקי ליה ולעמיה
אתא ואודי לקב״ה · לבתר אתבר ואתכפייא ההוא כהן דמשמש תחותיה עד דאתא
ואודי ליה לקב״ה ודא הוא כהן און סטר אחרא דאיהו סטר שמאלא ודא איהו רזא
דאמרה רחל כד מאית דמיתת דכתיב בן אוני. ובג״ד אוחי יעקב ואמר בנימן ולא
בן אוני סטר ימינא ולא שמאלא וכיון דההוא מלך וכהן אודו לקב״ה ואתברו קמיה
כדין אסתלק קב״ה ביקריה על כלא עילא ותתא · ועד דאסתלק קב״ה ביקריה כד
אודן אלין קמיה לא אתייהיב׳ אוריתא׳ לבתר דאתא יתרו ואודי ואמר עתה ידעתי
כי גדול יי׳ מכל האלהים · ברוך יי׳ אשר הציל אתכם וגו׳ · כדין אסתלק קב״ה
ביקריה עילא ותתא · ולבתר יהב אוריתא בשלימו דשלטנו על כלא · פתח ואמר יודוך
עמים אלהים יודוך עמים כלם · כדין קם ושבח ואודי למלכא קדישא · כיון דהוה
אשתדל באוריתא וההיא שעתא כדין רוח צפון אתער והוה בטש באינון נימין
דכנורא וכנורא הוה מנגן ואמר וכו׳ · ומה הוה קאמר · תא חזי בשעתא דקב״ה
אתער לגבי כל אינון דתיבין לאיהב לון טרפא כמה דאוקימנא דכתיב ותקם בעוד
לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה כדין כלהו בחדו · פתחי ואמרי אלהים
יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה · כד רוח צפון אתער ובטש לעלמא כתיב ואמר
לדעת בארץ דרכך בכל גוים ישועתיך · בנור בשעתא דאיהו מנגנא ביה בההוא
רוחא פתח ואמר יודיך עמים אלהים יודוך עמים כלם · דוד כד הוה קם ואתער
עליה רוח קדשא פתח ואמר ארץ נתנה יבולה יברכנו אלהים אלהינו יברכנו אלהים
וייראו אותו כל אפסי ארץ · בגין לאמשכא טיבו דקב״ה מעילא לתתא · לבתר אתא
דוד ברוח קדשא וסדר לון כחדא אסתכל בכלא האי קרא דכנורא בגין דשלימו
דיקרא דקב״ה עילא ותתא · בשעתא דשאר עמין אחרנין אתיין ואודאן ליה׳ כיון
דאלין אודן ליה כדין אשתלים יקרא דקב״ה עילא ותתא · בשעתא דאתא משה
לפרעה

לפרעה ואמר ליה יי׳ אלהי העברים נקרה עלינו וגו׳ פתח איהו ואמר לא ידעתי את
יי׳ ובעא קב״ה דיתייקר שמיה בארעא כמה דאיהו יקירא לעילא· כיון דאלקי ליה
ולעמיה אתא ואודי ליה לקב״ה דכתי׳ יי׳ הצדיק איהו דהוה מלכא קרופיטום דכל עלמ׳
כיון דאיהו אודי כל שאר מלכין אודון דכתיב אז נבהלו אלופי אדום· אתא יתרו
כומרא עלאה ורברבא רב ממנא דכל ממנא דכל טעון אחרנין ואודי ליה לקב״ה
ואמר עתה ידעתי כי גדול יי׳ מכל האלהים כדין אסתלק קב״ה ביקריה עילא ותתא
ולבתר יהב אוריתא בשלימו דשלטנו על כלא· א״ר לרבי אלעזר בריה ע״ד כתיב
יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם· אתא ר׳ אלעזר ונשיק ידוי· בכה רבי אבא
ואמר כרחם אב על בני׳ מאן ירחם על רבי אלעזר לאשלמא מלוי בר רחימו דמר
זכאה חולקנא דזכינ׳ למשמע מלין אלין קמיה דלא נכסוף בהו לעלמא דאתי· אמר
רבי אבא האי כהן און לא כתיב ביתרו כהן מדין כתיב׳ א״ל כלא איהו חד בקדמית׳
חמוי דיוסף כהן און אק׳ ולבתר חמוי דמשה כהן מדין· וכלא רזא חדא· דהא אלין
תרין משה ויוסף בדרגא דרזא חדא קיימין ומה דאתמר כהן מדין רזא דא אשת
מדונים· משה ויוסף ברזא חדא קיימי רזא דא וו׳ תרין כחדא· אר׳ ידוי על רישיה ר׳
אבא ובכ׳ אמר נהירו דאוריתא סלקא השתא עד רום רקיעא דכרסייא עלא׳ לבתר
מאן ינהיר נהירו דאוריתא· ווי לעלמא דישתאר יתום מינך· אבל מלין דמר יתנהירו
בעלמא עד דייתי מלכא משיחא ובדין כתיב כי מלאה הארץ דעה את יי׳ וגו׳·

וישמע יתרו כהן וגו׳ רבי חייא אמר האי קרא אית לאסתכלא ביה
בקדמיתא כתיב את כל אשר עשה אלהים למשה ולבתר כתיב
כי הוציא יי׳· אלא רזא דא את כל אשר עשה אלהים שמא דא דאגין על משה ועל
ישראל ולא אתעדי מנייהו בגלותא· ולבתר שמא עלאה אפיק לון ממצרים· דהא
שמא קדישא דאפיק לון ברזא דיובלא הוה· ד״א את כל אשר עשה אלהים למשה
כד אתרמי לנהרא ואשזיב ליה מחרבא דפרעה· ולישראל עמו דכתיב וישמע אלהים
את נאקתם· וכתיב וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרץ·

וישמע יתרו כהן מדין· רבי יוסי פתח פדות שלח לעמו צוה לעולם
בריתו קדוש ונורא שמו· מאי שנא בכל שאר קראי דכלהו
תרין תרין מאלפא ביתא ובהאי קרא ובקרא אחרא דאבתריה תלת תלת· אלא
בגין לאשלמא שית סטרין בהאי אלפא ביתא· האי לקבל תלת פורקנין דישראל
בר פורקנא קדמאה׳ קרא אחרא לקבל תורה נביאי׳ וכתובים וכלא תליא בהאי
חכמה׳ פדות שלח לעמו כד פריק קב״ה לישראל מגלותא דמצרים ועבד לון נסין
וגבורן׳ צוה לעולם בריתו· כד אתא יתרו וקביל ליה קדשא בריך הוא וקריב
ליה לפולחניה· ומתמן אתקריבו כל אינון גיורין תחות גדפוי דשכינתא׳ ומתמן
ולהלאה קדוש ונורא שמו דהא בדין אתקדש שמ׳ דקב״ה דהא מסט׳ אחרא אתקדש
שמא קדישא כד אתבר ואתכפיא סט׳ אחרא כמ׳ דהוה ביתרו׳

וישמע יתרו וגו׳ וכי יתרו שמע וכל עלמא לא שמעו והא כתיב שמעו
עמי׳ ירגזון· אא כל עלמא שמעו ולא אתברו והאי שמע ואתבר

ואתכפיא מקמיה קב"ה ואתקרב לדחלתיה· רבי אבא אמ' בכמה אתר תנינן דקב"ה כל מה דעבד לעילא ותתא כלא איהו קשוט ועובדא דקשוט· ולית לך מלה בעלמא דבעי בר נש לדחייא מניה ולאכנ' ביה קלנא דהא כלהו עובדא דקשוט איהו וכלא אצטריך בעלמא· דהא זמנא חדא הוה רבי אלעזר באורחא והוה אזיל עמיה רבי חזקיה חמו חד חויא קם רבי חזקיה למקטליה· א"ל ר' אלעזר שביק ליה לא תקטליניה א"ל והא מלה בישא איהו דקטיל בני נשא· אמר ליה חזקיה והא כתיב אם ישוך הנחש בלא לחש· לא נשיך חויא לבר נש עד דלחשין ליה מלעילא ואמרי ליה זיל קטיל ליה לפלניא· ולזמנין כמה דעביד האי הכי נמי שזיב לבר נש מאלין אחרנין ועל ידוי ארחיש קב"ה ניסא לבני נשא וכלא בידא דקב"ה תלי' וכלא איהו עובדי ידוי ואצטריך עלמא להו ואי לאו דאצטריך לון עלמא לא עבד לון קב"ה· ועל דא לא בעי בר נש לאכנ' בהו קלנא במלי דעלמא במלוי ובעובדוי דקב"ה עאכו"ה: פתח ואמר וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד· וירא אלהים דא אלהים חיים· וירא דאסתכל לאנהרא לון ולאשגח' לון· את כל אשר עשה כל בכללא חדא עילא ותתא· והנה טוב דא סטרא דימינא· מאד דא סטרא דשמאלא והא אוקמוה· טוב דא מלאך חיים· מאד דא מלאך המות וכלא רזא חדא· רזא הוא לאינון דמסתכלי ברזא דחכמתא· וירא אלהים את כל אשר עשה· בכל עובדא דבראשית כתיב וירא אלהים כי טוב והכא וירא אלהים את כל אשר עשה· אלהים לתתא שליט על תתאי· אלהים לעילא שליט על עילאי· ד"א כלא אלהים חיים דאנהיר ואדליק כל אינון בוסינין עלאין ותתאין ומתמן נפקין כל אינון נהורין לאנהרא·

תוספתא

בטמירו דטמירין אתרשים רשימו חד דלא אתחזי ולא אתגליא· ההוא רשימו רשים ולא רשים· מארי דסכלתנו ופקחין דעיינין לא יכלין למיקם ביה· איהו קיומא דכלא· ההוא רשימו איהו זעיר דלא אתחזיא ולא אתגלייא· קיימא ברעותא לקיימא כלא לקבלא מה דלית ביה רשימו ולא רעותא דלא אתפסק· ההוא רשימו בעיא לאתפיא גרמיה ועבד ליה לגרמיה לאתעטרא ביה חד היכלא· ההוא היכלא אפיק ליה מגרמיה ומתח ליה במתיחו רב וסגיא לכל סטרין אוקיר ליה בלבושי יקר פתח ליה תמניא תרעין· לגו בגו אתטמר ואתגניז ההוא רשימו· כיון דאתגניז ביה ועאל בגויה אתמליא נהורא· מההוא נהירו בטשי נהורין וניצוצין נפקין מאינון תרעין ונהרין כלא· ההוא היכלא אתחפיא בשית יריען· אינון שית יריען אינון מגו לגו· בגו אינון יריען קיימא חד פרסא· בההוא יריעה אתחפייא ההוא היכלא· מניה אשגח וחמי לכלא· האי היכלא איהו פקיחא בעיינין דלא נייס איהו שגח תדיר לאנהרא לתתא מגו נהירו דההוא רשימו· ההוא סכלתנו אכמתא עמירתא בגו דבעותין הוי וטמיר גניז ולא אתגליא קיימא ולא קיימא· בריך הוא שמיה דטמירו בריך הוא לעלם ולעלמי עד אמן·

תא חזי יתרו הוא דיהב עיטא למשה על תקונא דדינין הכי אצטריך· ורזא דא אודי ליה לקב"ה וסדר קמיה תקונא דדינוי לאחזאה מה דכתיב כי המשפט לאלהים הוא ולא לסטרא אחרא ודינין לישראל ולא לאחרא דכתיב חקיו ומשפטיו לישראל· ותא חזי לא נהיג בר נש קלנא באחרא ומלה דהדיוטא מלה

איהו דהא במשה כתיב וישמע משה לקול חתנו וגו'· וישמע יתרו וגו'· פתח ואמר על כן אודך בגוים יי' ולשמך אזמרה· דוד מלכא אמר דא ברוח קדש' בשעתא דחמא דהא יקרא דקב"ה לא אסתליק בסליקו ולא אתיקרא בעלמא אלא מסטרא דשאר עמין· ואי תימא הא קב"ה לא אתייק' בעלמא אלא בגיניהון דישרא' הכי הוא ודאי דהא ישראל איכון הוו יסודא דשרגא לאנהרא· אבל כד שאר עמין אתאן ואודן ליה בשעבודא דיקרא דקב"ה· כדין אתתקף יסודא דשרגא ואתתקף כל עובדוי בחבורא חדא ושליט קב"ה בלחודוי עילא ותתא· כגוונא דא כל עלמ' דחילו ואימתא נפל עלייהו מקמי קב"ה· וכיון דאתא יתרו דאיהו כומרא עלאה דכל טעוון אחרנין כדין אתתקף ושליט יקרא דקב"ה על כלא· בגין דכל עלמ' כד שמעו שמע גבורתיה דקב"ה זעו וכלהו הוו מסתכלן ביתרו דאיהו חכים ורב ממנא דכל טעוון דעלמא· כיון דחמו דאיהו אתא ופלח ליה לקב"ה ואמר עתה ידעתי כי גדול יי' מכל האלהים כדין כלהו אתרחקו מפולחניהון וידעו דלית בהון ממשו כדין אתייקר יקרא דשמא קדישא דקב"ה בכל סטרין ועל דא אתרשי' פרשתא דא באוריתא ושירותא דפרשת' הוה ביה· ויתרו חד מחכימין דפרעה הוה· תלת חכימין הוו ליה לפרעה חד יתרו וחד איוב וחד בלעם· חד יתרו דלא הוה פולחנא וממנא ושמשא וככבא דשליט על שולטני' דלא הוה ידע פולחנא דאתחזי ליה וההוא שמושא דיליה· בלעם הוה חרשא בכל מיני חרשין בין בעובדא בין במלה· איוב הוה דחיל בדחילו ובההוא דחילו הוה עקרא דיליה בגין דמלה דלעילא בין דקדושה בין דסטרא אחרא לא יכיל בר נש לאמשכא רוחא דלעילא לתתא ולמקרב גביה אלא בדחילו ויכוון לביה ורעותיה בדחילו ותבירו דלבא וכדין ימשך לתתא רוחא דלעילא ורעותא דאצטריך· ואי לא ישוי לביה ורעותיה בדחילו לההוא סטרא לא יכיל לאתדבקא ביה רעותיה בר להכי טופסי דקיקין ולא בכלהו בגין דאית בכלהו שלטנין דאצטריך לגבייהו רעות' דלבא ודחילו· כ"ש איכון מלין עלאין דאצטריך דחילו ואימתא ורעותא· ויתרו אצטריך פולחניה דההוא סטרא בין בזמנא דאצטריך ליה לבר נש בין בזמנא דלא אצטריך ליה בגין דההוא סטרא יהא דביק לגביה בשעת' דאצטרי' ליה· בלעם באינון חרשין כמה דאתמר· איוב בשניאו דההוא דחילו דיליה אהדר במצרים למדחל מקמיה קב"ה כד חמא אינון גבורן ונסין דעבד קב"ה במצרים· יתרו לא אהדר בכל דא עד דנפקו ישראל ממצרים וכל אינון קטרין ושפסי' דקטירו מצראי לא הוו כלום ונפקו· ולבתר דטבע לון בימא כדין תב ואהדר לפולחנא דקב"ה· בלעם לא תב ולא אהדר דטנופא (ס"א דטפשא) דסטרא אחרא הוה מתדבק ביה ועם כל דא אסתכלותא דמרחיק הוה מסתכל בגו ההוא טנופא (ס"א טפשא) ואתדבקותא דסטרא אחרא· דהא בסטרא אחרא אית נהירו דקיק חד דנהיר סחרנים כד"א ונגה לו סביב ובדא אסתכלותא זעיר הוה מסתכל מרחיק· וכד בכלהו מלין הוה מסתכל מלה זעיר מההוא נהירו כבתר כותלא הוה אמר ולא ידע מאי קאמר· והוה מסתכל בההוא נהירו דסתימו דעינא ואתגלגל עינא ואחזי בר נש נהורא סתימא ולא חזי· ורזא דא שתום העין ואוקמוה שתום סתום וכלא חד· דהא לית סטרא אחרא דלית ביה

בהירו דקיק זעיר מסטרא דקדושא כגוונא דרוב חלמין בבסניאות תבנא אית חד גרעינא דחטין · בר שין תפסי דקיקין חגיפין דכלהו מסאבי יתיר · ובכלא הוה בלעם יודע · זכאה חולקיה דמשה דאיהו לעילא בכל קדושין עלאין ואסתכל במה דלא אתייהיב רשו לבר נש אחרא בעלמא לאסתכלא : ובמה דבלעם הוה חמי בהירו זעיר דקיק כמבתר כותלא מגו ההוא סטרא אחרא · אוף הכי משה מגו בהירו עלאה רב וסגי הוה חמי לתתא כמבתר כותלא חד חשוכא דקיק דאתחזי ליה ולאו בכל זמנא כמה דבלעם לא הוה מסתכל ההוא בהירו בכל זמנא · זכאה חולקיה דמשה בביאה מהימנא מה כתיב ביה וירא מלאך יי׳ אליו בלבת אש מתוך הסנה · הסנה ודאי הוה בגו ההוא קדושה ואתדבק ביה דכלא אתדבק דא בדא טהור וטמא · לית טהור אלא מגו טמא · ורזא דא מי יתן טהור מטמא · קליפה ומוח׳ דא בדא סלקא · ודא קליפה לא אתעדי ולא אתבר עד זמנא דיקומון מתין מעפרא כדין יתבר קליפה ונהירו יכסיר בעלמא בלא סתימו מגו מוחא · זכאין איכון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי ·

ואת שני בניה אמר ר׳ חייא וכי בניה ולא בניו של משה · אלא בגין דאיהי אשתדלת אבתרייהו בלא בעלה קרא לון אוריתא בניה ולא בניו · א״ר יוסי אע״ג דבנוי דמשה הוו מלה דקשוט בניה ודאי · רבי אלעזר אמר הא משה הוה מזדווג באתר אחרא קדישא עלאה ולאו יקרא דיליה למקרי לון בניו · השתא אע״ג דבני הוו בגין יקרא דההוא אתר דאזדווג ביה קרא לון בניה הכא · לבתר קרא לון בניו · מ״ט בגין דההוא שעתא דמטו ה״ס משה מחלל בשכינתא · לבתר דאתפרש ונפק לגבי חמוי כדין כתיב ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה ·

ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו וגו׳ · ר׳ שמעון אמר אלעזר הכא חמינא בפרשתא דא דאת שארי מלה כדקא יאות ושפירא לאו הכי · ודאי בגין יקרא דשכינתא אזדווגותא עלאה דאזדווג ביה במשה כתיב בניה ואי תימא והא כתיב ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה בלא איהו כללא חדא · ובניו בניו דיתרו דהא לבתר דאתא משה לגביה הוו ליה בנין · והכי הוא ביעקב דבין דאתא לגביה דלבן ושני דיוריה ביה הוו ליה בנין · אוף הכא משה דבין דשני דיורי׳ ביתרו הוו ליה ליתרו בנין וכל ביתיה אייתי עמיה למיעל לון תחות גדפי דשכינתא ויתרו אמר למשה אני חתנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה ושני בניה כתיב ולא כתיב ושני בניך · בנין ליתרו דכתיב ובני קני חתן משה עלו מעיר התמרים ובנוי שבק במש׳ ויבא יתרו חתן משה · פתח ואמ׳ והלכו עמי׳ רבי׳ ואמרו לכו ונעלה אל הר יי׳ וגו׳ האי קרא אוקמוהו בכמה אתר · אבל זמינין שאר עמין למסך ולכתתא רגלייהו למיעל תחות גדפי דשכינתא · לכו ונעלה כל טעוון דעלמ׳ אית לון ירידה וקבה״ו מאן דאתדבק ביה אית ביה עליה · אל הר יי׳ דא אברהם דכתיב אשר יאמר היום בהר יי׳ יראה · דהא אברהם קרא ליה הר מה הר הפקירא לכל מאן דבעי בעלמא אוף אתר דא קדושא הפקירא לקבלא לכל מאן דבעי בעלמא · אל בית דא יעקב דקרא להאי אתר בית דכתיב אין זה כי אם בית אלהים · דא הר ובית אע״ג דכלא חד דרגא

סליקו לדא מן דא הר לגאפר עמין כד אתאן לאעלא תחות גדפוי · בית לישראל לאהוי עמהון כאתתא בבעלה בדיורא חד בחדווא ורביעא עלייהו כאימא על בנין · תא חזי מה כתיב הכא ביתרו ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה כיון דכתיב אל משה אמאי כתיב אל המדבר · אלא עקרא דכלא למה דהוה אתי אל המדבר · ומאן איהו הר האלהים דדא איהו אתר לגיורי לאתגיירא ועל דא כתיב אל משה אל המדב׳ למשה לגיירא לון ולאעלא לון אל המדבר הוו אתיין דאיהו הר האלדי׳ למעבד נפשייהו ובגין כך קיימא ההוא אתר ברזא דהא כל מאן דאתי זכי ביה · ואקרי גר צדק והא אוקימנ׳ גר א״צ דאתדבק באתר דא עלאה קדישא · כיון דשבק עמיה ואבהתוי ואתדבק בברותו גר צדק אקרי כמאן דשוי מדוריה באתר דלא ידע מקדמת דנא׃

רבי יצחק ור׳ יוסי הוו יתבי יומא חד ולעאן באורית׳ בטבריא אעבר ר׳ שמעון אמר לון במאי עסקיתו · אמרו ליה בהאי קרא דאוליפנא מניה דמר · אמר לון מאי איהו · אמרו ליה האי דכתיב זה ספר תולדות אדם ביום ברוא אלהים אדם בדמות אלהים ברא אותו והא אתמר דאחמי קב״ה לאדם הראשון כל איכון דרין דהוו זמינין למיתי לעלמא וכל איכון פרנסין וכל איכון חכימין דהוו זמינין בכל דרא ודרא ורזא אוליפנא זה ספר · אית ספר ואית ספר · ספר לעילא ספר לתתא · ספר לתתא אקרי ספר הזכרון ספר דההוא זכרון ודא חד צדיק ואק׳ זה · ובגין דלא לאפרש׳ לון דאיכון תדיר כחדא יחודא חדא דבתיב זה ספר תרין דרגין דאיכון חד כללא דכר ונוקבא ודא איהו כללא חדא דכל איכון נשמתין ורוחין דפרחין בבני נשא כללא דכל תולדות איכון תולדות אדם ודאי · דהא מההוא צדיק דקאמ׳ פרחין איכון נשמתין בתיאובתא חדא ודא איהו שקיו דגנתא דאשקי ההוא נהר דנפיק מעדן דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן · ודא איהו רזא דאדם דכתיב תולדות אדם׃ לכתר ברוא אלהים אדם דא אדם　ד דלתתא דהא תרין אדם כתיבי בהאי

קרא

רזי דרזין

ואתה תחזה מכל העם · זה ספר תולדות אדם · דא ספר מאיכון ספרין סתימין ועמיקין · אמר ר׳ שמעון ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמ׳ דאעג דהאי קרא גלו קדמאי סתימין עלאין אית לאסתכלא ולעיינא ברזין דספרא קדמאה מתמן אתמסרא ספרא גניזא דשלמה מלכא · זה דתלייא ביה כלא · זה אילנא דחיי זה ולא אחרא דגלי · מאי זה כמה דאת אמר החדש הזה לכם ראש חדשים זה ניסן ולא אחרא · זה ספר לאשגחא ולגלאה תולדות אדם אילנא דגלי תולדות אדם ועביד איבין לאפקא לעלמא · זה ספר למנדע חכמתא סתימא ועמיקא דאתמסר לאדם קדמאה בדיוקנא דבני נשא חכמתא דא אתמסר לשלמה מלכא וירית לה וכתב בספריה · אוליפנא דמשה אתקשי בדא עד דאתת שכינתא ואוליפת ליה והיא חמאת וברירת לכל איכון גוברין דאתחזון בפרצופא ותמן אוליף משה חכמת׳ דא ועייל בגויה ספ״ד ואתה תחזה מכל העם ההוא דכתי׳ ביה ואתה סוא ושנותיך לא יתמו׃ ואתה מחיה את כלם ואתה יי׳ מגן בעדי · ואתה תחזה ותסתכל בהא הכא ולא אחרא למנדע ולאסתכלא בשתין רבוא בשית סטרין אית לאסתכלא בדיוקנין דבני נשא ולמנדע חכמתא על בורייה · ואלין איכון · בשערא · בעיינין · בחוטמא · בשפוון

באפין

קרא חד רזא דלעילא וחד רזא דלתתא
אדם דאיהו רזא דלעילא איהו בגוונא
דגניז קרא בדכר ונוקבא ברזא חדא
דכתיב זה ספר דא כללא דכר ונוקבא
כחדא. כיון דעבדו תולדו' כחדא קרא
לון אדם דכתיב תולדות אדם. לבתר
דאתגליא מלתא מגו סתימו עלאה
קדמאה דקרא ברא אד' לתתא דכתי'
ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים
ברא אותו. בדמות דא איהו כהאי חיזו
דאתחזי דיוקנין ביה: ואינון דיוקנין
לא קיימין בההוא חיזו בדיוקנא ב
בקיומא: אלא מתעברן מניה. אוף
הכי בדמות אלהים. ד"א בדמות שדים
דיוקנא דשייפין דכר ונוקבא ברזא
דאחור וקדם. אחור ברזא דשמור.
וקדם ברזא דזכור. ובאלין תליין כל
פקודי אורית' שית מאה ותליסר פקודי
אורייתא כללא דכלא. ותכינן אחור
לעובדא דבראשית וקדם לעובדא ד
דמרכבה וכלא דא בדא תליא. בדמות
שדים בההוא דיוקנא ממש והא אוקי'
ליה מר. תו זה ספר תולדות אדם
לדיוקנין ברזי דדיוקנין דבר נש
לאשתמודעא באינון תולדו' דבר נש.
דיוקנא דרזין דבר נש בשערא במצחא
בעיינין באנפין בשפוון ובשרטוטי ידין
ובאודנין באלין שבע בהו בשא א
אשתמודען. בשערא. האי מאן
דשעריה קמיט וסליק לעילא על רישיה
מאריה דרגיזו לביה קמיט כטופס' לאו
בשראן עובדוי. בשותפו יתרחק מניה.
שערא שעיע יתיר ותלי לתתא טב
איהו לשותפו ורווחא אשתכח ביה.
ואיהו בלחודוי לאו הכי. מריה דרזין
איהו באינון רזין עלאין. ברזין לא
קיימא

באנפין. בידין. באינון שרטוטין דידין. ובשית
סטרין אלין כתיב ואתה תחזה. ואתה תחזה
בשערא בקמיטין דמצחא באינון דעל עיינין.
מכל העם בעיינין בדוקין ובעינא ובקמיטין
דתחות עינא. אנשי חיל דבהו חילא למיקם
בהיכלין דמלכא בגניזו דאנפין. באנפין בקמיטו
דאנפין ברשימו דבהו בדיוקנא. שנאי בצע
מדין בשרטוטי ידין רשימין דבהו ובכלהו שית
סטרין רמיזין הכא דאתמסרו למשה לאסתכלא
ולמנדע חכמתא סתימא וחכמתא דא ירתין
זכאי קשוט כדקא יאות ובלהו אוקמוה. כתיב
עור ובשר תלבישני וגו'. בגוונא דא עבד קב"ה
לעילא דרגין על דרגין אלין על אלין סתימין
גו סתימין אלין אינון ערקין וגידין ושין אינון
גרמין וקיימין בקיומא דגרמין דבר נש ואלין
אקרון בשר דרגין ושלטנותא דקץ כל בשר וכל
אינון דאתסכון מבשר דריחין דקרבני' ואחרנין
דשלטין בבשר ועילא מכלהו עור משכא
דאתפשטות' דרקיעא ואיהו עור דמשכ' דקפי
על כלא כגוונ' דעבד קב"ה ככבים ומזלי במשכ'
דרקיעא ולאסתכלא בהו הכי עבד קב"ה בבני
נשא רשימין וקמיטין דאינון ככבים ומזלות
למנדע ולאסתכלא בהו חכמת' סגיא ולאכסנא
בהו גופא. כמה דמתחלפי במשכא דרקיעא חזו
דככביא ומזלי לפום עובדין דעלמא הכי
מתחלפין חזו דרשימין וקמיטין במשכ' דבר נש
לפום עובדוי מזמן לזמן ומלין אלין לא אתמסרו
אלא לזכאי קשוט למנדע ולאלפא חכמתא
סגיא. זה ספר תולדות אדם מזמן לזמן לפום
עובדוי הכי אתילידו ואתרשימו ואתחלפו
ביה. דהא בזמנא דרוח קדשא שריא בגויה
הכי עביד תולדות ואחזי רשימין ההוא רוח
לבר ובזמנא דמתעברא ווי מניה רוח קדשא
ואתיא רוח מסאבא ההוא רוח מסאבא הוא
מכשכשא בגויה ואחזי לבר חיזו ורשימין ידיען
דאשתמודען ביה בקמיטין במשכ' לבר. ואת"ב
דשערא

קוּמא כהו עובדוי כשראן ולא כשראן
ואי תלי לתתא ולא שעע לביה לא דחיל
מאריה דזדונא · כשיף איהו בעובדין
דכשרן ואהן קמיה ולא עביד · וכד איהו
סיב אהדר למהוי דחיל ואלין עובדוי ·
והכי מלי במלי דעלמ' אבל במלי דשמיא
ובלא מאן דיקרב ביה · לא יתגלון ליה
רזין עילאין אבל רזין זעירין טב איהו
לבתרא לון : מחלה זעירא עביד רב
ומלוי אשתמעו ורזא דא ז' באינון
אתוון דשיעורא למר · שערא הוכמא
יתיר נהיג אגלא בכל עובדוי במלי
דעלמא ובסחורא ובדרחי לון · ותרן
איהו דא אגלא לחודוי · מאן דמתחבר
בהדיה לא אגלא לזמין סגיאין אלא
אגלא מיד והיא אגלות' פרחא מניה
ורזא דא דאיהי בכללא דאת ז' · שערא
אוכמא דלא נהיג לזמנין אגלא לזמנין
לא אגלא דא איהו לשותפו ולא שידלא
בהדיה טב לזמן קריב ולא לזמן רחיק
דהא לזמן רחיק יתשוב מחשבין ובגין
דלא יתפרשון מניה הוי טב לזמן קריב
דא יגלא באוריתא אי ישתדל אבתריה
ויגלחון ביה אחרנין · לית ליה רזא לזמן
רחיק · דחיק לבא איהו · ימחי בסכלוי ·
לא יכלון ליה שכלוי ואיהו דחיק לבא
ואיהו ברזא דאת ו' דלא קיימא בכללא
דאת ז' אלא ו' בלחודוי ברזא דאתוון
דקיקין · שערא דמריט יגלא בעובדוי
ורמאי איהו בפין בכותיה אתחזי דחיל
חטאה לבר לאו הכי לגו דא עד לא סיב
אי שעריה מריט · לבתר דסיב אתהפך
מכמה דהוה בקדמותא הן לטב הן
לביש והכי מלי שערא דמריט בין עינוי
ע"ג מוחא באתר דאנח תפלין · ואי
באתר אחרא דרישא לאו הכי ולאו איהו

דשערא ומצחא וחוטמא ועיינין ובכל אינון
סימנין קיימין על קיומייהו · זר"ס פמ"ן את דא
דמתחלפא תדיר בשא חכמתא באת זיין מלה
דקיימא בשערא וסימניך זיין · ומאכי קרבא
דשמשון בשערא ודא שנא כורא דאלדיה עליה ·
שערא דקיימא לאשתמודעא ותליא דא קיימ' באת
ז' ואתחבר ביה את נ' דא עאל ואפיק מ' · אי
שערא דא תלייא ואוכם ובמצחא תלתא שרטוטין
מסטרא דימינא ותרין משמאלא ולא מתחברן אין
באלין בסטר ימינא אית תלתא רשימין דקיקין
דעברין עלייהו ואינון שבילין למעבר על אינון
שרטוטין אחרנין ובסטר שמאלא חמש וחד מניה
זעיר באחרנים · דא קיימא בגו את ז' ואת ץ' בדין
פסקא קרינן תקיפין דעל חורי עיינוי דמתחברן
דא בדא דא איהו בר נש מאריה דרוגזא ולא
בבהילו וכייסא דיליה בעבודא חשיב בגרמיה
דאיהו חכים ולאו הכי · זקיף רישא לאסתכלא
תדיר · מאריה מנותא לבר בביתיה לאו הכי ·
אוריתא לא חשיב לאסתכלא בה מלין דבני נשא
חשיבין עליה כמטול ואתיב מלין תקיפין עלייהו
ואי מתפרשן קריבי' דא מן דא מטו ולא מטו בדין
תשבח לסטרא דימינא תרין שרטוטין רברבין
וחד זעיר · ותרין רשימין זעירין דעאלין ביניהו
לפותיא ולסטר שמאלא תרין חד רברבא וחד
זעירא וחד רשימו זעיר דעאל בחד ולא מטי
לתבריה · דא איהו מארי' דרוגז' לפום שעת' אתמלי
רגזא ולפום שעתא שכיך רוגזיה ומארי קטטא
בביתיה ולאו ברוח נייחא · ומבא פדא בעלמא
אתיב תוקפין לבני נשא ואסתכל לתתא · מנחיה
קמיה ברוגזיה ודמי בכלבא ומיד שכיך ואתיב
רכיכין : דא איהו בר נש דרוחא דיליה ורעותא
דיליה לאשתדלא בסחורתא ומכדיה בלו ושלך
ובאשתדלותיה סליק לממונא דהא אתמלך
את ז' באת ס' · ואי מתפרשן קריבין דא מן דא
ושערין אחרנין עיילין בין דא לדא זעירין · דא
בשיר דבנו מני תדיר · טב איהו בביתיה וחדי

דמאה׳ לא מאריה דלישנא בישא בלחישו
בלא ארמות קלא· לזמנין דה״ל חטאה
איהו לזמנין לא· ודא איהו ברזא דאת ז׳
כד כליל את י׳· עד הכא רזין דשערא
למארי מדין דידעי ארחי ורזי דאורייתא
לאשתמודעא טמירו דבני נשא דאינון
בצלם שדי שמא דאתפשט לכמה ארחין·
ברזא דמצחא באת נ׳ דאיהו שלימו
דאת ז׳ לזמנין אתכלילת באת ז׳ ולזמנין
איהי בלחודהא· מצחא דאיהו דקיק וחד
בלא עגולא דא הוא בר נש דלא מתיישב
בדעתיה חשיב דאיהו חכים ולא ידע·
אתבהיל ברוחיה חייך (ס״א בשיך) בלישניה
בחווא· קמטין דמצחיה רברבן ולאו
אינון בזווגא· בשעתא דמליל אתעבידו
אינון קמטין במצחיה ולאו בזווגא·
רשימין אחרנין די במצחיה כלהו בזווג׳
דא בעי דלא לאזדווגא ליה אלא זמנא
זעירא ולא זמנ׳ סגי· כל מה דעביד וחשב
איהו לתועלתיה ולא חייש לתועלתא
דאחרנין· לאו איהו מארי דרזין כלל·
דא איהו הולך רכיל מגלה סוד ולא חשיב
מלוי כלל· דא איהו ברזא דאת נ׳ דכלילא
באת ז׳ ולא איקרי כמאן רוח בקיומא·
מצחא דקיק בעגולא דא איהו בר נש
חכימא במה דאסתכל· לזמנין אתבהיל
ברוחיה· רחימו דיליה בחדוה· רחמן
איהו על כלא· אסתכל במלין סגיאין· אי
ישתדל באורייתא ליהוי חכים יתיר· תלת
קמטין רברבין במצחיה בשעתא דאיהו
מליל· תלת קמטין קריב לעינא חד·
ותלת קמטין על עינא אחרא· בכי
בשעת׳ דארגיז דא איהו טב יתיר וחכמה
דאתחזי· ארמי בתר כתפוי כל מלין
דעלמא בין בעובדוי בין במלין אחרנין
ולא חייש· אבלא באורייתא· כל בר נש
דישתדל

ונגיב בבני נשא ג׳ דא קיימא בין ז׳ ובין ס׳·
טמיר ממוכיה לא בעי לאגלויי ולאתגלי בעובדוי
קמצן איהו ושעריה נביל דא עם דא ותלייא לא
חשיב גרמיה למלבש כדקא יאות· מה דלביש לא
אתקן ביה· מצחיה רברבא תלת שרטוטין
בימינא וארבע בשמאלא תרין רשימין עיילין
ביניהו דא כד מליל פשיט משכא דמצח׳ ואינון
שרטוטין לא אתחזון כל כך· כפיף רישיה אזיל
ימינא מניה שמאלא ושמאלא מניה ימינא· עגיב
תדיר· אביגא איהו· מאריה דלישנא בישא· חשיב
גרמיה חכים בכל עובדוי מאריה דבבו בכל
אינון דמשתדלן באורייתא· בדרועא שמאלא
אית ליה רשימא אוכמא ד׳ שערין זעירין בה ותרין
רברבין דתליין ביה סומקין· שערא שעיע
ותלי ואיהו לאו סומק ולאו אוכ׳ מצחא דיליה לא
רב ולא זעיר· דא קיימא בין את ס׳ ובין את ז׳
כלילא באת ז׳· חד שרטוטא רב במצחיה דאולא
בפותיא מסטרא דא לסטרא דא· תרין שרטוטין
אחרנין אבל לא רשימין כ״כ דהא לא קיימין
מסטרא דא לסטרא דא כהאי· ארבע קמיטין
זעירין קיימין בין תרין קריבין על רישא דחוטמ׳
לעילא דא איהו מאריה דחדוא הכי פקיח וותרן
במוכיה בכל מה דאשתדל למנדע איהו חכי׳·
לפום שעת׳ רגז ולפו׳ שעתא נח רוגזיה לא נטיר
דבבו לעלמין· לזמנא טב ולזמנא לאו הכי כ״כ
קאי׳ במתקלא· כד תב למארי׳ מארי׳ אחיד בידיה
ובליק ליקר סגיא· בלא נריבין ליה את ס׳ אולא
לדידיה תדיר יתיר מאת ז׳· כל אינון דיעטין
עליה עיטא ביה לא מצליחין· ולא אתקיי׳ ההוא
עיטא ולא יכלין לאבאשא ליה· אתחזי רמאה ולא
הכי הוא· את ס׳ ואת ז׳ מגיחין עליה ובג״כ סליק
זכאי׳ כד תב למארי׳ את ס׳ כנח ואתעבי׳ רעותיה׳
בכלא· רחמן איהו זכאי כד אתמלי רחמין· חד
רשימא אית ליה בדרועא ימינא וקיימא בפרצופ׳
וליתליה שערין כלל· ואי שערא קיימא ולא
תלי תקוף אודכין ואיהו קמיט לגבלא מאודכין
דא

דאשתדל בהדיה ויתיר ממלין אחרנין
דעלמא לזמנין אתדבק רעותיה בקדשא
בריך הוא ולזמנין לא · בדיוקנא לא אגלא
אתרחק איהו מן דינא ורזא דא את כ׳
בלחודוי דלא אתכלילת באת ז׳ · ובגין
דלא אתכלילת באת ז׳ אתרחק מן דינא
ולא קאים ביה ורשימותא איהו שטרא
דיליה · מצחא דאיהו בלא עגולא ואיהו
רברבא · האי איהו בר נש דכל זמנין
בר קאים וכד אזיל כפיף רישיה · האי
אתפליג לתרין שטרין ואינון שטרי ש
שנעוכא · שטרא חדא איהו שנעוכא
דאתחזי ובני נשא אחרנין ידעין שנעוכיה
דאשתמודעא קמי כלא ואיהו טפשא ·
במצחיה אית ד׳ קמטין רברבין לזמנין
בשעת׳ דמליל קמיט לון במצחיה ולזמנין
דאתפשט מצחיה במשכיה ולא אתחזון
אינון קמטין · אתחזון קמטין אחרנין
רברבין בשטרא דעיינוי · חייך למגנא ·
פומיה רברבא לאו איהו בר נש לתועלתא
שטר׳ אחרא איהו שנעוכא דאתכסי ביה
ובני נשא לא מסתכלן ביה · ואיהו אתכס׳
במה דאשתדל ואפילו באורייתא אבל לא
לשמה אלא בגין לאתנאה בבני עמא ובלא
בלחישו ובנאות לבא לאחזאה דאיהו
זכאה ולאו הכי · כל מלוי לאו אינון לשמא
דקב״ה אלא בגין בני נשא וחשיב מחשבין
ואכניש גרמיה במנהגא דלבר דישתכלון
ביה · האי איהו ברזא דאת כ׳ די בכללא
דאת ז׳ · מצחא דאיהו בעגולא רברבא
פקיחה איהו דברנו דכלא ביה · ידע בכל
מה דאשתדל אפילו בלא אומנא דיוליף
ליה · אגלא בכל מה דאשתדל · ובממונא
לזמנין אגלא לזמנין לא · ממלה זעירא
אסתכל במלין סגיאין בגון אקרי · לא
קיים למלין דעלמא ואפי׳ דינדע דיתכסיף
בהו

דא קיימ׳ במזלייה · מצחיה רב ולאו כ״כ שרטוטין
דיליה חמש תלת עברין מסטרא דא לסטרא דא
ותרין לא עברין · מאריה קטטה איהו ובביתיה
יתיר · כל עובדוי בכסילו אתחזי טב ולאו הכי
שבח גרמיה במה דלא אית ביה דא קאים באת ז׳
לחוד וסליק למרחיק באת נ׳ לחוד מטי ולא מטי
באת ס׳ לית ביה כלל · ותרין במזלייה ולא יתיר
אעיל גרמיה במה דלא אתחזי ליה · מאן דאשתתף
בהדיה אצטריך לאסתמרא מחמידו דיליה אבל
אגלא איהו בהדיה · שער׳ דתלי ולא שעיע ושעריה
רב חמש שרטוטין ביה דמטו ולא מטו דא לדא
עיינין דיליה בהיבין פקחין · דא כפיף רישיה
אתחזי טב וזכאה ולאו הכי · שבח גרמיה אי אשתדל
באורייתא בבר נש רב · תקיף בירכים · כד מליל
אקמיט חוטמיה ופשיט מסב׳ דמצחיה · כל עובדוי
למיזן דבני נשא אגלא בממונא · דמאס איהו בכל
עובדוי · מאריה דלישנא בישא · ידע לאסתמרא
מבני נש׳ בכלא · שנעוכ׳ ביה ואתכסי במה דאיהו
עביד אעיל קטטין בלחישו׳ אודנוי רברבן קיימין
בקיומייהו תחות שערא דא קיימא באת ז׳ ואת נ׳
ובגין כך עובדוי למיזן בני נשא בין כתפוי תליין
תלת שערין בלא רשימ׳ כלל · מאן דאשתתף בהדיה
לא שכלא ואיהו אגלא ברמאותא דיליה ואתחזי
זכאה לאחרא והשיב דעבד לקבליה עובדי
קשוט · שערא קמיטא ותלי תחות אודנין אי איהו
רווק חד שרטוטא במצחיה ותלת קמיטין על
רישא דחוטמיה בין קריכין דילי׳ מאריה דחדוא
איהו פקיחא בכלא רמאה וותרן איהו עביד
וותרנותא לאינון דמקרבין בהדיה · דא קיימא
באת ס׳ ואת ז׳ וכד סיב הוו מתחלפן אתוון את ז׳
ברישא ואת ס׳ בהדיה לאו איהו וותרן אלא
בביתיה · אגלא בממוניה · רמאה לא הוי אעדי
גרמיה מהבלא הרחא · על קריבא שמאלא אית חד
רישומ׳ זעיר דמא׳ ליה בר נש ביומי עולימוי אנו׳
עיבא ימיבא · חמש קמיטין על רישא דחוטמיה
בפתייה בין קריני עיני שערא קמיטא וזעיר על
רישיה

בהו לא חייש לון ולא שוי על לבי׳· רכיך לבא איהו· תרין קמיטין עלאין רברבין במצחיה חד קמיטא על עינא חד וחד קמיטא על עינא אחרא· ואשתכחו תלת קמיטין רברבין במצחיה באלין דעיינין בר קמיטא תתאה דאיהו אתפלג על עיינין· דא חשיב מחשבין לגו ולא לבר· בגין דלא חשיב לבבי בשא בעובדוי ודחיל איהו לפום שעתא ולא יתיר· לפושא אתפיים· בעובדוי דלבר מקמי בני נשא לאו איהו הלא לזמנין כרביא ולזמנין בחכמה· דא איהו ברזא דאת כ׳ דאיהו בלחודוי דלא אתכליל באת ז׳· ולבשא איהו דלא אתכליל באלין אתוון קדמאי אלא אסתמיך לאת ס׳ לאתכללא ביה ולא באתוון קדמאי· עד הכא רזין דחכמתא דמצחא· ברזא דעיינין ברזא דאת ס׳ בשהוא גוונא דסחרא לבר ובמה דיתבא עינא דיתבא על שלימו דלא שקיע האי לאו רמאה איהו ורחיק מרמאותה דלא אית ביה כלל· גווני דעיינין איכון ד׳ חוורו לבר דסחרא עינא כגוונא דכל בר נש· לגו מניה אוכמא דסחרא ואתכליל חוורו ואוכמו כחדא· לגו מניה ירוקא ואתכליל באוכמא· לגו מניה שהוא בת עינא כקודא אוכמא· דא איהו בר נש דחייך תדיר וחדי בהדו וחשיב מחשבין לטב ולא אשתלימו איכון מחשבין בגין דסליק לון מיד מרעותיה· אשתדל במלי דעלמא וכד אשתדל במלי דשמיא אבלא· האי אצטריך לאתתקפא ביה לאשתדלא באורייתא׳ דהא יבלא כה· בגיני עינוי רברבין ובשיין לתתא· באיכון גוונין דעינא אית רשימין סומקין דקיקי׳ באורכ׳ איכון רשימי׳ אקרון אתוון זעירין דעינא· בגין דאיכון גוונין דעינא

רשים קמיט· עיינין דא איהו באת ו׳ בלחודוי בלא שכלתנו· שנעוגא בלבים בהיל בעובדוי· חד שרטוטא על מצחיה· וארבע אחרנין זעירין לית ביה משימכותא· לא ישתתף בר נש בשדים דלא יבלא חייבא איהו למארים בכל עובדוי· חד תולדתא זעירא אית ליה על ירכא שמאלא לזמנין אתמחי ולזמנין אתייליד· ואי ארבע שרטוטין על מצחיה כל הכי אית ביה אבל לית ביה תולדתא· ואי תלת רברבי׳ ותלת זעירין שפירו דשערא איהו ולאו באמצעיתא· ע״כ רזא דשערא· מצחא מתפרשא בשערא ומצחא מתפרשא בעיינין· עינא מתפרשא בשערא לד׳ סטרין· בבת עינא בגוונין דעינא בחוורו דעינא באוכמו דעינא כל אסתכלותא לאסתכלא בכל איכון סימנין דשית דקאמרן לית לבו אלא מ״ג שנין ולעילא דאתפרשא רוח קדשא מרוח מסאבא· בר בשרטוטי בלחודוי דשרטוטין בין זעירא ובין רב מתחלפי תדיר וכן בכלהו כתיב· ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל וגו׳ דאילו על איכון סימנין אחרנין בעי ולא אשכח· וכן שבו לכם אנשים חכמים וידועים לשבטיכם· אלו ידועים דאשתמודען באיכון סימנין ואשכח בר בנומים דלא אשכח· עינא ברזא דאת ר׳ ואת פ׳ דגביבין חוורין ושערא סומקא· אי גביבין דעינוי חוורין דא שוא בר נש דאצטריכו בני נשא לאשתמרא מניה· כל מלוי ברמאותא· פקיחא איהו· פטיר דבנו· דא איהו באתר ר׳ בלחודוי ולא אתחבר בשדים את פ׳· את דא אזלא ושלט עליה ולא אתישבא ביה עינוי דלא שקיעין בהיל בעובדוי וכן כל מאן דעינוי שקיעין אצטריך לאסתמרא מניה בכל עובדין· רמאה איהו וברמאותיה יהיב טעמא למלוי· מצחא דיליה רב ולא עגולא· תרין רשימין רברבין אזלין בפותיא דמצחיה משטר לשטר וארבע זעירין· שערא דיליה תליא קריר מוחא איהו ועל דא פקיחא הוי· אודנוי זעירין· בדרועוי זרעא רב בקיד איהו בנקודין

אי כשרין בכשירו הכי כשירא סליק אתוון לאתחזאה לאינון מאריה דמארין ובאינון רשימין אחרנין דקיקין והאי איהו באת ס׳ וכלילא באת ה׳ עיינין ירוקין דסחרין בחוורו ומתערבין אינון ירוקין בההוא חוורו: רחמנא איהו ואיהו חשיב תדיר לתועלתיה ולא חשיב לנזקא דאחרנין כלום: גוונא אוכמא לא אתחזי ביה: חמיד איהו ולא מסטר׳ בישא ואי סלקא בידיה מסטרא בישא לא יתוב מניה: מהימנא איהו כמה דאשתמודעא: ובמה דלא אשתמודעא לאו מהימנא איהו: מאריה דרזין איהו במלה דאיהו רזא עד דישמע להוא רזא באתר אחרא: כיון דשמע ליה גלי כלא ולאו עמי׳ רזא כלל דכל מלוי לאו אינון בשלימו: גביכי עינוי סחרן בחוורו וכירוקא דא איהו ברזא דאת ה׳ ואתכליל באת ו׳ ובאת ס׳ עיינין כהיכין ירוקין סגעונא אית ביה וכגין סגעוניה איהו פום ממלל רברבן ועביד גרמיה כבר נש רב ברברבנו ומאן דאתתקף ביה בכח ליה לא אתחזי לרזין דאורייתא׳ דהא לא שכיך בלבי׳ באינון רזין דעביד גרמיה רב בהוי דא איהו ברזא דאת ה׳ ואתכליל באת ז׳ בלחודוי ואתרחק מאת ס׳ ובגין דאיהו עבד גרמיה ברברבנו אתרחק מניה מאת ס׳ ולא אתקריב בהדיה: דא כד איהו מליל עביד קמיטין סגיאי׳ במצחי׳ עיינין חוורין דסחרן זעיר בירוקא מאריה דרוגזא ורחמנא איהו לרוב זמנין: וכד אתגלי רוגזא ליתביה רחימו כלל ואתהפך לאכזריו׳ לאו איהו מאריה דרזין דא איהו ברזא דאת מ׳ דאתכליל באת ס׳ עיינין ירוקין וחוורין בחדא וזעיר מגוון אוכם בהו דא איהו מאריה דרזין ואצלח בהו: ואי אהדרי באתגלייותא

דרשימין אוכמין ואי רשימין סומקין תב לזמנין למעבד טיבו ואתקיים ביה זמנא זעירא ולזמנין תב לקלקוליה חמדן איהו זרע׳ דדוד בהפוכא דוד מלכא ירית דא סומק שפירא למעבד דינא ולמעבד שפירו דעובדוי עינוי עיינין דרחמי׳ יתבין על שלימו סלקין חכמא ושכלא חד מגטא ירוק׳ אזיל בגווייהו בשעתא דאנח קרבא ההוא חוטא אתהפך ואתחזי סומקא כוורדא כד רתגזיש דא בקרבא תב ההוא חוטא כמלקדמין כשין (שא כשין) רברבין הוו בעינוי הוו חדאן תאיבין למחמי בקודין בתלת גוונין חדו בלבא הוו בלב כלא חייביא דמסתכלין בהו הוו זעין ודחלין סלקין בלבייהו אימתא ודחילו מכחא דיליה רב עגולא בשפירו וכל אתוון אתחוון וסלקין ביה אלין סלקין ואלין נחתין אינון דנחתין סלקין יהבין דוכתא אלין לאלין בגין כך רשימין דיליה סלקין בארכא לעילא: גביכין דעינוי רחמין לרחמנותא לא אוכמין ולא סומקי׳ אלא בין תרין גוונין: בת עינא דלגו אחזי כל דיוקנין דעלמא חוטא סומקא סחרא ליה ואיהו סחור סחור כלא: שירותא דחייבין מקרבין למחמי אינון חייביא חמאן לון חייבאן רחמי חכמא וחסדא לבתר תוקפא ודחילו ואתכנו ורוגזא ועינוי יונים לגבייהו מאי יונים דעבדין לון אונאה לחייביא כד״א לא תונו איש את עמיתו וכתיב עיניך יונים מקרבן ומרחקן כל דיוקנין דעלמא כלהו כלילן באנפוי: שערא דרישיה הוה רשים בגוונוי שבעה זיני דהבא: תמינא בספרא דאדם קדמאה דאמר הכי דיוקנין דמשיחא קדמאה לשיפרא: גוון דיליה זהב ירקרק באנפוי גוון דיליה זהב אופיר בדיקניה גוון דיליה זהב שבא בגביני: גוון דיליה זהב אפרוים בקריבין דעל עינוי גוון דיליה זהב סגור בשערא דרישיה גוון דיליה זהב מופז על חדוי בלוחא דעל לביה גוון דיליה זהב תרשיש על תרין דרועין: כל שבעה גוונין אלין הוו
רשימין ו ס א י

ורזא דדוד דאתחזי ביה ההוא דיוקנא
בקדמיתא דאתגבר לפום שעת' על עיינין
ברוגזיה כגוונא מיד אתפיו' אבל נטיר
דבבו כחמס לגופא · בגין דההוא סטרא
גרמא ליה דסחר' בכל סטרין · אבל מוחא
דבגו קליפה ולבא מתיסרא ומכיכא דא
לאיכון זכאין · אבל חייבין לא מתגברן
מההוא דיוקנ' קדמאה בישא ואתחברן
(סא ואסתאבן) ביה בכלא : כ״ור' תכ״ייכ' אי
ההו' בר נש לא אזיל כל כך באורח' בישא
ואסטי מההו' אורח' ותב למארי' לא דהוא
רגילא באורחוי מתתקן שא דאיהו באיכון
אורחוי מתנדי ומסטי מנייהו ותב למארי'·
האי איהו רוחא טבא שארי למשרי עלוי
ולא תתקפ' עלוי ההוא קדמאה דהוה ביה
ובליט לבר באסתכלותא דעיינין לפום
שעתא בחד דיוקנ' דאריה דאתגבר או
בשעתא דחמי ליה ההוא חיזו גריס ליה
לאתגברא בלביה אריה דמתגברא לפום
שעת' : האי מסתכלן באנפוי לבת' איכון
אנפין דלבא לא רחים לון לפום שעתא
ומיד תב לביה ורחים ליה כד מסתכלן
ביה אנפיה ואשיב דכלא ידעין ביה :
אנפוי חפיין דמא לפום שעתא מתהפכן
לחוורא או לירוקא · תלת שורייקן אית
באנפוי חד לימינ' דדא אתפשט באנפוי
ואתאחיד ביה חד דסלקא לקוטמיה
לעילא ותרין לשמאלא · וחד דאתפשט
לתתא מאיכון תרין ואחיד בהאי ובהאי
ואלין איכון אתון דמתחקקן באנפוי
ואלין בלטין דלא שכיבין · וכל
מתיישבא וארגיל באורח קשוט שככין ·
ורזא דאיכון אתון איהו קריב דא הוא
רחיק והשת' איכון אתון בלטין באנפוי
וסהדין ביה בבהילו וסימנא דא ק'
מסטר ימינא · אתון אחרנין מסטר
שמאלא

אתיישב ההוא רוחא בההוא עפרא ואתלבש ביה
כדין ההוא עפרא מכשכשא ונחית לתתא ובטש
סטרא מד' סטרין דעלמ' ואתעביד דיוקנא חדא
ופרצופא וההוא רוחא אסתמר מגו לגו' וההוא
עפרא דאתכנים מד' סטרין נטש לגביה כפם
כלילא בעפרא וההוא כפם איהו יסודא לעובדי
גופא · וכפום עובדין דההוא כפם בגופא רוחא
דא אתטמר לגו · וההוא אחזי לבר סליק ונחית
ובטש באנפוי ואחזי דיוקנין ורשימין · בנש
במצחיה אחזי דיוקנין ורשימין · בנש בעינוי
ואחזי דיוקנין ורשימין הה״ד הכרת פניהם ענתה
בם · בוצינא דאתמשך מניה מדידן דחד חוטא
ירוקא שלהובתא דתהו · בנש בידוי בשעת' דבר
נש כאיס ורפיס רשימין ושרטוטין בידיה וכפום
עובדין דבר נש הכי אתרשים · ואלין אתוון
מתהפכן מתתא לעילא וידעי לון חברי קשוט
כרשימו דאתוון דבוצינא וכל אלין מילין דלגו
בבר נש עבדין רשומין ושרטוטין אתוון מהפכן
מאן דרקי' דא רקי' בשפולי משכנא כד״א רקמתי
בתחתיות ארץ' בריך הוא בריך שמיה לעלם
ולעלמי עלמין : עיינין חוורין ואכרין סומקין
באתריה דנפיק מניה דא איהו באת פ' ואת ר'
כלילא כחד' מנחיה רב תלת שרטוטין סלקין
במצחי' שית ועירין אחרנין סומק הוא ולא סומק
קיימא בין תרין גוונין שעריה אוף הכי : אנפוי
רברבן · שעריה קמיט ולא כ״כ תלי זעיר תחות
אודנוי טב איהו שאריה דסימנות' מארי דרוגזא
תקיף בשעתא דאתרגיז ההוא סומקא דתחות
עינא אתפשט בעיניה רוגזיה ביה · בשעת' דמליל
ברוגזיה שתי' פומיה ונפיק תננא מנחירוי ולזמן
זעיר נח רוגזיה ולא כל רוגזיה עד יומא אחרא
או תרין יומין · דא אכלא לזמנין ולזמנין לא :
אבל קאים תדיר באכלותא בין זעיר ובין רב ·
ואי סומקא דפיס עינא זעיר כחוט ולא אתפשט
כשעתא דרוגזיה בעינא · ואית ביה כל הני
סימנין חלשא בלבא ואיהו דחיל מכלא ·

שינוים

שמאלא ואף על גב דשורייקי אחרנין
אתחזון באנפוי ולא בלטין לבר כהני ·
בר בזמנא דהוה אזיל בעקימו · האי איהו
זרע לדוד אתהפך מחיזו דא · בקדמית
אתחזי בדיוקנא דאדם ולבתר קיימא
בדיוקנא דאריה ואתפרש בדיוקנא
דסטרא אחרא וכלא מתהפכא מסאבר
בכי נשא · ביורה תליתאה איהו בר נש
אזיל באורחא דלא מתתקנ׳ ובטי ארחוי
מארחי דאורייתא ההוא רוחא קדישא
אסתלק מניה ורוחא אחרא אתחזי ביה
ודיוקנא אחרא ובליט לבר באסתכלותא
דעיינין דחכימי לבא לפום שעת דיוקנא
דשור בשעת דחמאן ליה מעברן בלבייהו
ההוא דיוקנא ואסתכלן ביה ג׳ קורטמי
סומקי באנפוי בסטרא דימינא ואיכון
שורייקי סומקין דקיקין · ותלת בשמאלא
ואלין איכון אתוון דבלטין ביה חד איהו
סורייקא דקיק בעגולא ותרין דקיקין אחרנין עליה ובלהו בעגולא · ובדין סקיפין
עיינוי · ורזא דאיכון אתוון חד איהו ב׳ תרין אחרנין ר״ת איכון וכן לסטר שמאלא
וסימנא דא ההוא דכתיב הכרת פניהם ענתה בם ואלין אתוון איכון בלטין באנפין
על כל שאר שורייקין · ואי תב משמאלא לימינא אתכפיא ההוא רוחא ואתתקף
רוחא דקדשא ואלין שורייקין שכיכו ואחרנין בלטין לבר כמה דאתמר · ורעא
דדוד איהו בהפוכא אתחזי בדיוקנא דאריה בקדמיתא ולבתר אתהדר בדיוקנא
דשור · תרין שורייקין אוכמין באנפוי חד מימינא וחד משמאלא ואלין איכון אתוון
חד אקרי ד׳ וחד אקרי ע׳ וכלא מתהפכא מסאבר בכי נשא · ביורה רביעאה דא איהו
ביורה דבר נש דקיימא תדיר לאתתקנ׳ על רזא דמלקדמין · האי איהו חיזו לחכימי
לבא בדיוקנ׳ דבר ההוא רוחא דיליה איהו רוחא חלשא האי לא אחזי באנפין אתוון
דבלטין לבר דהא אתאבידו מניה ואסתקעו בזמנא אחרא דמלקדמין דאסתלקו
מניה ועל דא לא בלטין ביה · ורזא דיליה עינוי לא נהרין בנהיגו כד איהו בחדוה
ובזמנ׳ דספר שער רישיה ודיקני׳ בגין דרוחיה לא נהיר ליה באתוון ואתתקעו בגיגו
דיליה דהוה בקדמיתא לא קיימא באסתכלות׳ דאנפין לאסתכלא ורזא דהאי ושכח
אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המ׳ חיים עדנה · ורעא לדוד סוד יי׳
ליראיו ובריתו להודיעם ברוחא דבר נש אצטיירו אתוון כמה דאתמר ואיהו בליט
בין לבר ואתמסר חכמת׳ דא לחכימי לבא למנדע ולאסתמודעא רוחא קיימא ברזא
דזה ספר ובלא ברזא דא קיימ׳ בר חיזו דאנפין דאתדן בגוונא אחרא בפום שולטנו

סיבתיה לא לתיישב ביה הטוב תדיר מקשבין
ודחיל מבלהו ואכלא לכלא · מאריה דנגיעו
(ס״א דנייפי) לא חש לנייופא · לזמנין תב
בתיובתא ודחיל וזמנו דחלי בדין תשכח בעיניה
ימינא ההוא סומקא דפום עינא כסופא בשפולי
עינא וחד שורייקא דקיק סומק בעיניה שמאלא
ואי מקבלפי מה דימינא לשמ׳ לא ומה דשמ׳ לא
לימינא בדין איהו בקלקוליה · ותב ותבר גוונא
דברלא בגין לאעברא עבירה׳ תרין קמיטין על
רישא דעינא · וקלת לקתא · ובנגליה שמאלא
באצבעא דאמצעיתא שית שערין ובזמנא אחרא
חמש׳ והשתא שית חד וזעירא ביניהו · עיינין
אוכמין וקריבין דעל עינוי רברבין סניאין
שערין אלין על אלין ואיכון עיינין אוכמין
וירוקא אזיל בגווייהו והשתא ירוקא אטבע יתיר
האי אית ליה קמט סרטוטין במצחא תרין
דשבדין מסטר לסטר · עכ״מ

דרוחא אזיל בתריה דרוחא · זכאין אינון חכימין דכלא אתמסר לון למנדע עד הכא
רזא דאנפין · מכאן ולהלאה · **ברזא דשפוון** באת פ' דכליל ברזא דאת
ס' · שפוון רברבן דא איהו בר נש מליל בלישנא בישא ולא אכסיף ולא דחיל · מארי
דמחלוקת רכילא איהו בין האי להאי משלח מדנים בין אחים · לאו איהו מאריה
דרזין וכד אשתדל באורייתא מכסה רזין אבל מאריה דלישנא בישא ולא שוי דחילו
בלביה וסימנא דא את פ' דכליל באת ד' ולא אתכליל באת ס' · האי איהו דאתחזי
דאיהו זכאה ולאו דחיל חטאה איהו ולא ידע לאשתדלא אבתריה בגין דכל מלוי
אינון בפומא ולא בגופ' · שפוון עתיקין בעתיקו ולאו דקיקין האי איהו בר נש מאריה
דרוגזא יתיר מארי דזדונא · לא יכיל למסבל מלה · מארי דלישנא בישא בפרהסיא
בלא כסופא כלל · לזמנין אשתדל ברכילותא · האי איהו בר נש דבעי לאתרחקא מניה·
אתמלי דיקניה בשערא ההוא לישנא בישא אורי עליה בפרהסיא · לית ליה כסופא
אשתדל במחלוקת · אבלא במלי דעלמא · חמי בשכנוי דא איהו קורץ בעיניו על דא
אתמר העיז איש רשע בפניו דא איהו ברזא דאת פ' בלחודוי דלא אתכליל באת
ס' כלל: ולזמנין אתחבר באת ד' · בהאי את ד' אתכליל · מאן דאדנוי רברבין
טפשא בלביה ושגעונא ברוחיה: מאן דאדנוי זעירי וקיימין על קיומ' פקיח' דלבא
באתערותא איהו · בעי לאשתדלא בכלא ורזא דא את י' דאתכליל בכל שאר אתוון·
עד הכא רזין דדיוקנין דבר נש · מכאן ולהלאה רזין אחרנין באתוון דמר דלא
קיימין בפרצופא אלא למנדע רזין דהאי פסוקא גו דרגין עלאין בזמנין ותקופין
דהאי עלמא ולא זכינן בהו · אמר רבי שמעון בני זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא
דאתי וזכאין עיני דזכאין למיחמי דא כד איעול להאי עלמא דאתי · בגין כשמתי
קרי לעתיק יומין האי קרא תערוך לפני שלחן נגד צוררי דשנת בשמן ראשי כוסי
רויה וקדשא בריך הוא קרי עלן פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים ·
אוף אינון פתחו ואמרו כתיב וידי אדם מתחת כנפיהם האי קרא אוקמוה
חברייא דאינון ידין לקבלא מאריהון דתיובתא דתבאן לגבי קב"ה · ידי אלין אינון
דוכתין ורזין עלאין דשוי קב"ה בבר נש וסדר לון כאצבען לבר ולגו · ובההוא כף ·
וקב"ה כד ברא ליה לבר נש סדר ביה כל דיוקנין דרזין עילאין דעלמא דלעילא וכל
דיוקנין דרזין תתאין דעלמא דלתתא וכלא מתחקקא בבר נש דאיהו קאים בצלם
אלהים בגין דאקרי יציר כף ורזא דכ"ף דאת דא דאקרי כ"ף דכתיב ויברא אלהים
את האדם בצלמו דא איהו רזא דאת כ"ף · את דא אית ביה רזין עלאין ודיוקנין
עלאין בהאי כ"ף תליין עשר אמירן מימינא ומשמאלא חמש מימינא וחמש משמאלא
ואינון חד ברזא חדא · תכינן כתיב וגם אני אכה כפי אל כפי דלהוו דא עם דא
בפלוגתא ויסתלקון ברכאן מעלמא הואיל וגאותא דישראל אתיהיבת לעמין · כד
מתחברן כחדא כתיב כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת רמז לחבורא חדא · וכד
הוו בחבורא חדא כתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו' · ויברא אלהים את
האדם דא סליקו דמחשבה ברזא פנימאה · את האדם רזא דכר ונוקבא כחדא
בצלם אלהים רזא דכף אחרא · כד אתחברו אדם מה כתיב עור ובשר תלבישני
וגו'

ובג׳ אי הכי האדם מהו · אי תימא דאיהו אלא עור ובשר ועצמות וגידים לאו הכי
דהא ודאי האדם לאו איהו אלא נשמתא ואלין דקאמר עור ובשר ועצמות וגידי׳ כלהו
לא הוו אלא מלבושא בלחודוי מאנין איכון דבר נש ולאו איכון אדם . וכד האי אדם
אסתליק אתפשט מאיכון מאנין דקא לביש עור דאתלבש ביה בר נש וכל איכון
עצמות וגידים כלהו ברזא דחכמתא עלאה כגוונא דלעילא · עור כגוונא דלעילא
כמה דאוליף מר כאיכון יריעות כתיב עורות דאלבושין דלעילא דמסככי למלבושא
אתפשטותא דשמי׳ דאיהו מלבושא דלבר · יריעו׳ איכון מלבושא דלגו ואיהו קרומא
דסכיך עצמו׳ וגידי׳ איכון רתיכין וכל איכון חיילין דקיימי׳ לגו וכלהו מלבושין לפנימא׳
רזא דאדם דאיהו פנימאה · אוף הכי רזא לתתא · אדם איהו פנימאה לגו · מלבושין
דיליה כגוונא לעילא · עצמות וגידין כגוונא דקאמרן כאיכון רתיכין ומשריין
בשר איהו סכי׳ על איכון משריין ורתיכין וקיימא לבר ודא רזא דאתמשכא בסטרא
אחרא עור דסכיך על כלא דא איהו כגוונא דאיכון רקיעין דסכיכו על כלא וכלהו
מלבושין לאתלבשא בהו · פנימאה דלגו רזא דאדם וכלא רזא לתתא כגוונא דלעילא
ועל דא ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים · תרי אלהים הכא חד כלפי
דכר וחד כלפי נוקבא · ורזא דאדם לתתא כלא איהו כרזא דלעילא · רקיע׳ דמסכך
על כלא אתרשימו ביה רשימין לאתחזאה ולמנדע באיכון רשימין דאתקביעו ביה
מלין ורזין סתימין · ואיכון רשימין דככביא ומזלי דאתרשימו ואתקביעו בהאי רקיע׳
דסכיך לבר · עור דאיהו מכורא לבר בבר נש אוף הכי דאיהו רקיעא דסכיך על כלא
אית ביה רשימין ושרטוטין ואיכון ככביא ומזלי דהאי עור · רקיעא דסכיך
לאתחזאה בהו ולמנדע בהו מלין ורזין סתימין ככביא ומזלי לעיינא בהו חכימי לבא
ולאסתכלא בהו למנדע אסתכלותא באנפין ברזין דקאמרן כד איכון נהירין וקיימין
בלא רוגזא ורזא דא הוברי שמים החוזים בככבים · בזמנא דרוגזא שלטא עליה
דבר נש דינא אחרא אתמסר למנדע ביה מה דלא אתייהיב לשלטא׳ למנדע בזמנא
דעינא שלטא ברקיעא · אבל אסתכלותא דאנפין על ארח קשוט בשעתא דאנפין
נהירין וקיימא בר נש על קיומא ואיכון רשימין וכלהו אסתכלותא יכיל לאתדכא על
בוריה יתיר ואף על גב דבכלא כל איכון חכימין יכלין לאסתכלא :

שרטוטי ידין ושרטוטי אצבען לגו כלהו קיימין ברזין אחרנין למנדע
במלין סתימין ואלין איכון ככביא דנהירין לאסתכלא בג׳ מזלי בטמירין עלאין ·
אצבעאן קיימי ברזין עלאין · טופרי אצבעאן דקיימן דחפין לבר הא אוקמוה
באיכון רזין דהוו פניס דלבר ובהו אית רזין לאיכון חרשין דמסתכלי בטופרי
בנהירו דמלה אחרא דשלטא בהו · ואיכון חרשין קא מסאבי להוא אתר · בטופרין
אית זמנין דנהרין בהו ככבין חוורין דקיקין ואלין איכון כתולדם דטלופחין ואיכון
שקיעין כהאי מסמרא על לוחא · ולאו איכון כאיכון חוורן אחרנין דלא שקיעין אלא
דקיימין לעילא · בהכי דלא שקיעין לית בהוא ממשא · אבל הכי דשקיעין חוורין
בדולתא דטלופחין אית בהו ממשא · ואית סימנא טבא ליה לבר נש בחדו ויכלא
בפסות זמנא · או גזרה אתגזר עליה ואשתזיב מניה · שרטוטי ידין ברזין עלאין ·

באנפוי לגו כולין שרטוטין רברבין שרטוטין זעירין דקיקין עלאין כימינא באינון
אנפין דבהו שרטוטין זעירין · באנפא זעירא דומיא' אית רשימין דקיקין אנפא
דא קיימא תדיר על עובדין דבסטר (ס"א דבר נש) ארחא · בהאי אנפא קיימין
שרטוטין אינון דאנפא אתכפיל בהו · הכי לאו אינון לאסתכלא אלא אי אתוספן
ביה · אי אתוספן תרין אוחרנין על ההוא שרטוטא דאתכפל בהו ארחא לא אזדמן
ליה ואי יעבד לא יצלח · כד אי קיימן באורכא בין רשימא לרשימא בזמנא דיתמשך
משכא לאחורא ואשתארו אינון רשימין דאשתמודען האי יצלח בארחא וסימן דא
תלת תלת בפותיא וארב' באורכא · ורזא דא ז' מאתוון זעירין · רשימא חד באורכא
ותרין תרין בפותיא מארחא ישמע מלין בזמן קריב ולית ליה בהו תועלתא · ארבע
רשימין באורכא וד' רשימין בפותיא ארחא אזדמן ליה בטרח באורח סגי ולסופא
לתועלתיה ורזא דא ז' מאתוון אמצעיי' דבין זעירין ורברבין חמש זעירין רשימין
בפותיא לתתא וארבע לעילא בפותיא וארבע באורכא כיומא ליה בכיתיה ועגלא
איהו · וארחא הות מתתקנא קמיה ולא בעי למעבד ואי יעבד יצלח בההוא ארחא
אבל לא עביד ליה ועגלא הוי ורזא דא ז' דאיהי פשוטא · באנפא דאמצעיתא האי
אנפא קיימא למעבד עובדא ההוא דחשיב · אית שרטוטא חדא קיימא באורכא
בין שרטוטי דפותיא האי חשב מחשבין ואסתלקן מניה ודחיל ולא עביד והויא
מחשבה לא אתעביד כלל · אית תרין שרטוטין באורכא דקיימין כד אתפשט משכא
לאחורא האי לאו ביה מחשבין וחשיב מחשבין לפום שעתא ואתעביד. ולא מחשבה
דהרהר ביה כלל אלא מחשבה דאיהי כבסילו וזעירא אבל הרהורא ומחשבה לא · ואי
תלת רשימין באורכא וכפותיא תרין או תלת כד אתפשט משכא לאחורא האי איהו
בר נש דאיהו פקיחא וחשיב מחשבין וכל אינון מחשבין דאינון לסטר קב"ה אתקיימן
בידיה ומחשבין אחרנין לאו הכי · אי ארבע או חמשה באורכא באתפשטו דמשכא
כדקאמרן דא איהו כד שראן על פותיא בתלת או בארבע או מתרין ולהלאה · דא
בר נש דמתזכו לאכלא זא ואזתכח בהו ודיקניה ונביני עינוי סומקין · מחשב לביש
ואזתכח ביה · קרא דיומין איהו פקיחא איהו ואנפא תדיר לאכילן דביש · אבלא
ולסופא דיומין זעירין אסתלק מעלמא · אסוותא להאי תיובתא · כדין אסתכחו תלת
רשימין או ארבע ושריין על תרין · תלת רשימין או ד' באורכא ושריין על תרין
בפותי' דהא כפום מזלא דבר נש הכי מתחלפי שרטוטין מזמן לזמן ורזא דא המוציא
במספר צבאם וגו' מרב אונים ואמיץ כח וגו' כמה דקב"ה אחליף חיילין וזמנין בככבי
שמיא זמנא דא כך ולזימנא אחרא כך ודא איהו דאמרינן בצלותא דערבית ומחליף
את הזמנים ומסדר את הכוכבים כפום דאחלופא דזמנים שאי איהו מסדר כוכבים
כפום דא דלגו כל עובדוי הכי אתחזון בהאי רקיעא הכי אתחזי בהאי משכא דהאי
אדם תתאה דאיהו רקיעא עור דחפי' על כלא · וכלא כפום גוונא דאדם דלגו ·
דהאי לזמנין קאים בדינא לזמנין ברחמי כההוא גוונא ממש אתחזי לבר לזמנין בהאי
גוונא ולזמנין בהאי גוונא · בגוונא דא לתתא בהאי אדם כמה דאמר' לזמנין בהאי
גוונא ולזמנין בהאי גוונא ורזא דא את ז' ואתכליל ביה את י' ורזין אלין באנפא

דומיכא

דיוקנא בזעירא וברברבא וסימן כקטון כגדול תשמעון · אלין תרין אצבען ברזין
אלין והכי אינון ברזין דאוליפנא מכוס דמר ולא אינון ברזי דרב ייסא סבא · מכאן
ולהלאה שרטוטין אחרנין דאקרון כלהו תולדות ואינון תולדות אדם כמה דכתיב
תולדות השמים והא אתמ׳ דכלא רזא דא כגוונא דא תולדו׳ אדם בכל אינון דיוקנין
דאנפין ובכל אינון דקאמרן · ובאלין תולדות דשרטוטי ידין דאתחזיין ברזין
פנימאין כמה דאתחזי · זה ספר תולדו׳ אדם לשרטוטין זה״ספר רזין לחכימי
לבא רז״ה״ס״ף חמש אתוון בחמש תרעין למנדע חכמ׳ בסכלתנו · **תרעא קדמאה**
ר׳ · בידא אית שרטוטין דקיקין ושרטוטין רברבין וכלהו מתערבי דא עם דא.
שרטוטין רברבין אית בידא כד אינון תרין בארכ׳ ותרין בפותיא ואחידו דא בדא
דא איהו ברזא דאת ה׳ וברזא דאת ר׳ ודחי לאת ז׳ ובטיל אלין תרין אתוון:
בפותיא בטיל ה׳ בארכא בטיל ר׳ וסימן דיליה הר׳ · דא אית ליה בידא שמאלא
בשאר גוונא באלין שרטוטין רברבין · אבל אינון שרטוטין זעירין דבשלא ימינא לא
בטלא שמאלא · ימינא בטלא חד שרטוטא דקיק לעילא בארכא וחד שרטוט׳ דקיק
לתתא דאחיד בין אינון תרין שרטוטין רברבין · בפותיא אית חד שרטוטא דקיק
דשריא עליה ובשמאלא לאו הכי ורזא דיליה איהו בימינא ולאו בשמאלא · האי איהו
בר נש דלזמנין יתיב בביתא ולזמנין בארחא דא לא שכיך לביה בהאי ובהאי · כד
איהו בביתא יתיב בארחא וכד איהו בארחא יתיב בביתא · אבלא תדיר בארחא
ולזמנין בביתא · דא אבלא באורייתא וברזי דאורייתא אי אשתדל בהו · האי חמו
בשכלוי · תועלתא לסגיאין ביה · עגלא איהו במלי דעלמא · אי אתער אתערון
לאנטבא ליה מלעילא · זכי במלוי · דא איהו חמודא ומפזר ממונא · טב עינא איהו ·
גלותיה אשתמע · נחית וסליק בממונא · דא איהו דלזמנין אתבר לביה לגביה
מאריה · ובדין אשתכחו תלת שרטוטין זעירין דמעברן בההוא שרטוטא דקיק
דאתוסף על אינון תרין דפותיא ורזא דא ה׳ דמתחברא עם ר׳ · דא ארחא דא
ביתא דא חדוה דא צניעו דא תועלתא דא עגלא דא טב עינא דא חמודא ומפזר
ממונא דא מתבר לביה ויתב למאריה: **תרעא תניינא** ז׳ בימינא בקסטירו
דקלטא רשימין גביהו כד אשתכחו תלת שרטוטין רברבין בפותיא ותרין רברבין
בארכא וחד מאינון דארכא אחיד באינון תרין דפותיא וחד אחרא לא אחיד בהו ·
האי אית פסלו בזרעיה מסטרא דאבוי או מסטרא דאמיה · ובדין משתכחי לתתא
מאינון תלת שרטוטין דפותיא תרין שרטוטין דקיקין דאחידן בהו לתתא · האי
איהו בר נש מתקן עובדוי קמי בני נשא ולביה לא קשוט · ובזמנא דסיב אהדר
לאתתקנא בדין אשתכחו אינון תרין שרטוטין בארכא אחידן באינון דפותיא דא
עם דא · ובדין אחרנין עאלין באמצעיתא דקיקין ודא בארכא ותלת דקיקין
בפותיא ורזא דא ז׳ דמתחברא באת ר׳ · וכד איהו סיב ותב כדקאמרן אתתקן
איהו ברזא דאת ר׳ ואתחבר באת ז׳ · לבתר כד האי אתתקן איהו תדיר בלחישו ובכל
עובדוי בלחישו · אבל לאו איהו בקיומא כדק׳ חזי בבנין דההוא פסלו עד לא אתייאשא
ביה · מכאן אוליפנא מאן דפסיל זרעיה עד תלת דרין לא אתייאשא ההוא פסולא

מלבסבא

מלכסכסא· בגין כך תנינן ווי ליה לטפשא בר נש דפסל זרעיה ולא חייש ליקרא דמאריה· פסיל זרעיה ודאי· ולבתר דאתייאשא ההוא פסילו כדין אשתכחו סרטוטין בידא ימינא ארבע וחמש· ארבע בארכא חמש בפותיא· ורזא דא ז' ואתחבר באת ה'· האי לזמנין אצלח לזמנין לא אצלח· אצלח באורייתא ולסוף יומוי אצלח אפילו במטונא. **תרעא תליתאה** ה' בימינא· כד אשתכחו חמש סרטוטין בפותיא ותלת בארכא ואשתכח ההוא סרטוטא דאמצעיתא מאינון תלת דא איהו ברזא דאת ה' ואסתמיך באת ס'· בזמנא דאתזכח ההוא סרטוטא באמצעיתא דעש ואחיד גו אינון חמש סרטוטין דפותיא דא איהו בר נש עציב ורגיז גו ביתיה וכגו בכי כשא לאו הכי· קמכן איהו בביתיה ורגיז ולזמנין לא· לבר מביתיה לאו הכי· אצלח בעובדי עלמא· כד אשתדל באורייתא אסתכל זעיר ואתהדר בה· מהימנא איהו אבל לאו כל זמנא· וההוא זמנא דלאו מהימנא אחזי גוון קשוט ולא קשוט במלוי· בדיכא וכלא· מהימנא איהו ברזין דאורייתא דא איהו ברזא דאת ה' ואתחבר באת ס'· ואי ארב' סרטוטין בפותיא וחמש בארכא תרין מאינון דארכא עאלין גו אינון ארבע דא איהו בר נש מדי בביתיה ואתחזי עציב לבא לבר ולאו הכי דכיון דמליל עם בני נשא אחזי חדו ואתפוון במלוי· תלת סרטוטין זעירין עאלין גו אינון דארכא· דא אית ליה חד רשימו אוכם בגופיה ותלת שערין תליין בההוא רשימו וההוא רשימו איהו כעגולא וחד תבירא ברישיה· ולהאי רשימא קראן ליה חכימי לבא דידעין רזין אלין ריש בסרא· רשימו דא אתחזי לזמנין בין כתפוי ולזמנין בדרועא ימינא ולזמנין על ידא ימינא באצבעוי· אי רשימא דא ריש בסרא איהו בארח מישר בתקונוי יסתלק לעתרא וליקרא· ואי ההוא ריש בסרא אתהפך לאחורא יזכה לבנין· אבל כד סיב יזכה לעתרא יתיר וליקר סגיא יתיר מעולמוי ויצלח באורייתא אי אשתדל בה· ריש בסרא דא אתחזי לזמנין אוכמא ולזמנין גוון דלא סומק זער דלא אצטבע כל כך· לזמנין בשערין לזמנין בשיע וכלא חד סימנא איהו וכחד דינא אתדן· ואי ההוא גוון סומק אצטבע יתיר וקאי' בגווניה זמן זעיר הוא דאצטבע בגין דאלין גוונין לזמנין קיימין בהירין ולזמנין חשוכין· ואי אצטבע ההוא סומק ובהיר כדין אית בידא שמאלא תלת סרטוטין בארכ' ותלת בפותיא וחד דקיק על אינון דפותיא וחד דקיק על אינון דארכא ובידא ימינא אתוסף חד בפותיא בלחודוי· האי בר נש שכיב בנדה ולא תב מניה למארי' וכד תב בתיובת' אסתארו אינון סרטוטין בידא שמאלא וההוא דאתוסף בימינא אתעבדי מניה ואתעבדי ההוא סומקא דלא אתעבדי בהיר כל כך מניה· ולזמנין דאע"ג דתב לא אעדיו מניה ההו' סומק' עד זמן· האי איהו ברזא דאת ה' ואתעבדי את ס' ועאל תחותוי את ז' ואתחבר את ה' באת ז'· האי בעי תקונ' לנפשיה בבהילו' חכימא דלב' דחמי ליה חובת' אית עליה לומ' ליה זיל אסי לנפשך· ואי תלת סרטוטין בארכא וחד בפותיא דא איהו ברזא דאת ה' בלחודוי ולזמנין אתחב' ברזא דאת ז'· האי איהו בר נש תאיב בתר בנעין דעלמ' ואי לאו רדיף בתר נשין ותיאובתיה לאופיס ואע"ג דתאיב לבנעין דעלמא האי לא אעדיו מניה ולא אכסיף· עינוי שקיעין ומליל בהו אי תב למריה מתחלפי סרטוטין· תלת בפותיא וחד לארכא ואינון תרין דקיקין

קיימין

קיימין בקיומא כדין דעל דיליה יתיר באתתיה ואתדבק בה· חד דקיק יתיר על אל
בין אינון תרין דקיקין· כדין אתחבר את ה׳ באת ו׳· ואי שרטוטא חד בארכא
וארבע בפותיא ותלת דקיקין קיימין על ההוא חד וחד על אינון ארבע· על דרועא
שמאלא אית ליה תלת קשרין דקיקין דאתילידו ביה מזמנין זעירין וחד שערא תליא
בההוא חד דרישא· האי איהו רדיף בתר נאופא דאשת חבריה· מאריה דזדונא איהו
אנוס בעינא שמאלא כלא מלולא כלל ואשלים· ובגין דאיהו מאריה זדונא לא חייש
ליקרא דמאריה לאתבא קמיה· לבתר קטיל חויא ליה אי בר נש סומקא· ואי
ארבע בארכ׳ תלת בפותיא ואינון דסלקין לעילא אעדיו מניה· האי תבר לביה לגביה
מאריה ותב בתיובתא· כדין איהו ברזא דאתפ׳ ואתחבר באתה׳· על אלין ועל איפון
דכוותיה כתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב· עד הכא כל אינון רזין דתולדות אדם
דאינון תולדות דאתילידו ביה מזמן לזמן כפום ארחוי דבר נש· זכאה חולקיהון
דאינון דיתבין קמיה דמר וזכו למשמע מפומיה רזין דאורייתא· זכאין אינון בהאי
עלמא וזכאין אינון לעלמא דאתי· אמר רבי שמעון זכאין אתון חבריא דכל רזין לא
אכוס לפו כמה דוכתין עלאין אזדמנן לכו לעלמא דאתי· פתח ואמר

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע
האי קרא אוקמוה· אבל ואתה תחזה תבחר לא כתיב אלא תחזה
לפום חיזו דעיינין· במאי בדיוקנא דבר נש בשית סטרין דקאמרתון וכלא בהאי
קרא· ואתה תחזה חד בשערא· מכל העם תרין במצחא· אנשי חיל תלת באנפין
יראי אלהים ארבע בעיינין· אנשי אמת חמש בשפוון· שונאי בצע שית בידין
בשרטוטיהון· דאלין אינון סימנין לאשתמודעא בהו בני נשא לאינון דרוח חכמתא
שריא עלייהו· ועכ״ד משה לא אצטריך דא אלא מה כתיב ויבחר משה אנשי חיל מכל
ישראל בגין דרוח קדשא הוה אתי לגביה וביה הוה חמי כלא· מנא לן דכתיב כי יהיה
להם דבר בא אלי· לא כתיב אלא בא אלי רוח קדשא דהוה אתי לגביה וביה הוה
ידע ולא אצטריך לכל דא לאסתכלא ולעיינא אלא לפום שעתא הוה ידע משה· כה״ג
שלמה מלכא בכורסייה ואע״ג דרוח קדשא שריא עליה· דכל מאן דקריב לכורסייה
דחילו ואימתא נפיל עליה וביה הוה דאין דינא בלא סהדין· בגין דדיוקנין הוו
בכורסייה וכל מאן דמקרב בשקרא מכשכשא ההוא דיוקנא והוה ידע שלמה מלכא
דבשקרא קאתי· בגין כך אימתא דכורסיה הוה נפיל על כלא וכלהו אשתכחו זכאין
קמיה· מלכא משיחא בארחא כד״א והריחו ביראת יי׳ לא למראה עיניו ישפוט וגו׳
ותלת אלין דנו עלמא בלא סהדין והתראה· שאר בני עלמא על פום סהדין על מימר
אוריית׳ חכימין דאשתמודען באינון דיוקנין למיהב אסוותא לבני נשא ולאסי נפשא
זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי·

בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו׳ דשליט ביה אוריאל רב ממנא
ותלת מאה ושתין וחמש רבוא משריין עמיה כחושבן יומי
שתא· וכלהו אית לון תלת מאה ושתין וחמש מפתחן נהורין מההוא נהורא דנפקא
מגו חשמל עלאה טמירא גניז וסתי׳ די רזין דאתוון קדישין עלאין דשמא קדישא
תליין

תליין ביה ואיהו רזא דאיש תם מאריה דביתא איש האלהים · תם דתמן סיומא
וקשרא דתפלין ויעקב איש תם הוה וכדיוקנא קיימא רזא דחשמל פנימאה עלאה
טמיר וגניז וכל נהורין סתימין עלאין בקיטו איהו ונפקי מניה וכלהו משריין כקטפי
אינון מפתחן דההוא נהורא דנפיק מגו חשמל וההוא נהורא כליל בתרין נהורין
ואינון חד · נהורא קדמאה איהו נהורא חוורא דלא שלטא ביה עינא ודא איהו
נהורא דגניז לצדיקייא כד"א אור זרוע לצדיק וגו' · נהורא תניינ' איהו נהורא מנצצא
מלהטא כגוונא סומק ואתכלילו תרין נהורין כחדא והוו חד והאי אוריאל רב ממנא וכל
אינון משריין נטלי ההוא נהורא ובגין דכליל בתרין אקרי תאומ"ס ועל דא שלטא
ביה ההוא יומא דאקרי ברזא דיליה תאומי' וביה אתיהיבת אורית' ומכאן אתמסכאן
דרגין לתתא עד דסלקין בסמכין לאכבנא עלמא · כל סהר מזלי לית לון פה ולשון
והאי אית ליה פה ולשון כלילן כחדא · ועל דא באוריתא והגית בו יומם ולילה כתיב
יומא לקבל לשון · לילה לקבל פה וכלא כליל כחדא וכלא סליק תאומים תומים כתי'
ועל רזא דא כתיב תומים והנה תומים בבטנה · אי תימ' דרגין תרוייהו קאמר · לאו
הכי דהא עשו לא סליק ברזא דא אלא בגין יעקב קאמר ושבחא דא דהוה במעהא
דההיא צדקת קא משבח קרא · ובגין דהוה תמן ההוא רשע אסתלק מתמן אלף וכלא
רזא חדא · יעקב נטיל ברזא דיליה תרין ירחין ניסן ואייר ואתכליל איהו ברזא דסיון
דאיהו תאומים · עשו נטיל ברזא דיליה תרין ירחין תמוז אב ואיהו לא אשתכח
ואתאכיד דהא אלול לאו דיליה הוא ואפילו אב אלא ט' יום אינון דיליה ולא יתיר
ואתאכיד ולא אשתכח ולאו איהו ברזא דתאומים אלא אתפר' לחודיה ושטא לסטרא
אחרא באפיסה וגמו כד"א האויב תמו חרבות לנצח · ובגין דיעקב איהו תאומים
אתיהיב' אוריתא לבנוי בחדש תאומים ואוריתא ברזא דתאומים תורה שבכתב
ותורה שבע"פ · בחדש תליתאי לעם תליתאי בדרגין תליתאין תורה תליתאי חומש
נביאים וכתובים וכלא חד ·

בחדש השלישי וגו' · פרשתא דא בהאי קרא אוקימנא ליה לעילא
תאני רבי חייא בההוא זמנא דמטו ישראל לטורא דסיני כניש
להו קדשא בריך הוא לזרעיין ואשגח בכלהו ולא אשכח בכלהו זרעא דישראל פסלו
אלא כלהו זרעא קדישא כלהו בני קשוט · בההוא זמנא אמר קב"ה למשה השתא אנא
בעי למיהב אורייתא לישראל משיך להו ברחימותא דאבהן ברחימותא דרחימנא
להו ובאתוון דעבדית להו ואת הוי לי שליחא במלין אלין · אמר ר' יוסי אמר ר' יהודה
כך אמר קב"ה למשה במלה דא הוי לי שליחא מהימנא לאמשכא ישראל אבתראי :

ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יי' מן ההר וגו' · ומשה עלה ש' השדי'
לאתרא דפריסן גדפוי דשכינתא כד"א ויט שמים וירד וגו' ·
ומשה עלה · ר' יהודה פתח מי עלה שמים וירד וגו' תאנא אמר ר' יהודה כל זמנא
דגלופי מלכא עלאה מתישרן באתרייהו עלמין כלהו בחידו וכל עובדין מתישרן
בקיומייהו · מאן כל עובדין מתישרן בקיומייהו · כד"א את מעשה יי' כי נורא הוא ·
מאי כי נורא הוא · אמר ר' אלעזר שלימו דכלא כד"א האל הגדול הגבור והנורא · מאי

דבגוונא דא ויעקב איש תם כתרגומו גבר שלים שלים בכלא כך כל עובדין דקב"ה
שלימין בשלימו בקיומא שלים תניא ר' יוסי אומר יומא חד הוה קאימנא קמיה דר'
יהודה סבא שאילנא ליה מאי דכתיב ויירא ויאמר מה נורא וגו' מאי קא חמא
דקאמר דאיהו נורא אמר לי חמא שלימו דמהימנותא קדישא דהוה שכיח בההוא
אתר כגוונא דלעילא ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח אקרי נורא אמינא ליה אי
הכי אמאי תרגמו דחילו ולא שלים אמר לי לית דחילו אלא באתר דהוי שלימותא
שכיח ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח אתקרי נורא דכתיב יראו את יי' קדושיו כי
אין מחסור ליראיו משמע דקאמר כי אין מחסור ובאתר דלית מחסור שלימותא
שכיח תאנא מי עלה שמים וירד אמר ר' יוסי דא הוא משה דכתיב ומשה עלה אל
האלהים מי אסף רוח בחפניו דא הוא אהרן דכתיב ומלא חפניו קטרת סמים דקה
מי צרר מים בשמלה דא אליהו דכתיב אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי
דברי מי הקים כל אפסי ארץ דא הוא אברהם דכתיב ביה אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם הוא תני האי והוא אמר
מי עלה שמים דא קב"ה דכתיב ביה עלה אלהים בתרועה מי עלה תקון כסוד את האור
אמכס בתרועה וירד כסוד ויבדל הבדילנו לנו אלהים בתרועה מי אסף רוח בחפניו
דא קב"ה דכתיב אשר בידו נפש כל חי וגו' מי צרר מים בשמלה דא קב"ה דכתי' ביה
צורר מים בעביו מי הקים כל אפסי ארץ דא קב"ה דכתיב ביה ביום עשות יי' אלהים
ארץ ושמים תו אמר מי עלה שמים וירד אלין איכון ארבע קטירי עלמא אש רוח
מים ועפר אמר ר' ייסא אתחזון מלוי דר' יוסי דלא מתקיימא כהני כד מטו מלין אלין
לגביה דר' שמעון אנח ידוי ברישיה דר' יוסי ובריכי' ואמר שפיר קא אמרת והכי הוא
אמר ליה מנא לך א"ל הכי אוליפנא מאבא דהוה אמר משמיה דרב המנונא סבא
יומא חד הוה יתיב ר' שמעון בתרעא דצפורי אמר ליה ר' ייסא האי דאמר ר' יוסי מי
עלה שמים וירד וגו' זמנא חדא אמר דא משה לבתר אמר דא קב"ה לבתר אמר אלין
ד' קטירין אש רוח מים ועפר ותמיהא ליה למר דבריכיה אמר ליה ודאי שפיר קא
אמר והכי הוא וכלא חד מלה וכלהו מלי אתקיימו בקב"ה וכלא בחד מתקלא סלקא
אתרגיש ר' ייסא במלוי דר' שמעון ואמר ודאי הכי הוא והא אוליפנא מקמיה דמר
זמנא אחרא אלה תולדות השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא
באברהם דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה אבל כלא שפיר סופא דקרא מאי קא
מיירי דכתיב מה שמו ומה שם בנו כי תדע מה שמו תינח מה שם בנו מהו אמר ליה
רזא דמלה הא אוליפנא לר' אלעזר ברי אמר ליה לימא לי מר דהא בחלמי שאילנא
קמיה דמר האי מלה ואמר לי ואנשינא לה אמר ליה אי אימא תדכר אמר ליה ודאי
דהא יומא דא אדכרנא אמר ליה רזא דמלה הוינו דכתי' בני בכורי ישראל וכתיב
ישראל אשר בך אתפאר והוא ברזא עלאה והיינו אקרי בנו אמר ופום דעתים דמר
דהא רזא דא ידענא אדהכי לא אדכר רבי ייסא חלם דעתיה אזל לביתיה אדמוך
אחזיאו ליה בחלמיה חד ספרא דאגדתא דהוה כתי' ביה חכמה ותפארת במקדשו
אתער אזל לגביה דר"ש נשק ידוי אמר הכי חמינא בחלמא זמנא אחרא חמינא חד

ספרא

בספרא דאגדתא דאחזוו קמאי והוה כתי׳ ביה חכמה לעילא תפארת לתתא· במקדשו
לנבייהו· והכי אשכחנא בפומאי· אמר ליה ר׳ שמעון עד כען רביא אנת למיעל
בין מחצדי חקלא· והא כלא אחזיאו לך והכי הוא דכתיב מה שמו ומה שם בנו כי
תדע· חכמה שמו תפארת בנו· תנא

ומשה עלה אל האלהים זכאה חולקיה דמשה דזכי ליקרא דא דאוריתא
אסהיד בגיניה כך· תאני ר׳ יהודה תא חזי מה בין משה לשאר
בני עלמא· שאר בני עלמא כד סלקין סלקין לעתרא סלקין לרבו סלקין למלכו אבל
משה כד סליק מה כתיב ביה ומשה עלה אל האלהים זכאה חולקיה· ר׳ יוסי אמר
מכאן אמרו חבריא הבא ליטהר מסייעין אותו דכתיב ומשה עלה אל האלהים מה
כתיב בתריה ויקרא אליו יי׳· דמאן דבעי לקרבא מקרבין ליה· ויקרא אליו יי׳ מן
ההר לאמר כה תאמ׳ לבית יעקב וגו׳· ר׳ יצחק פתח אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך
זכאה חולקיה דההוא בר נש דקב״ה אתרעי ביה וקריב ליה למשרי בגו היכלא קדישא
דכל מאן דאיהו אתרעי ביה לפולחניה רשים הוא מרשימין דלעילא למנדע דהא
הוא אתבחר מקמיה דמלכא קדישא עלאה למשרי מדורוי· דכל מאן דאשתכח ביה
ההוא רשימא אעבר בכל תרעין דלעילא ולית דימחי בידוי· ר׳ יהודה אמר זכאה
חולקיה דמשה דעליה כתיב אשרי תבחר ותקרב דכתיב ביה ומשה נגש אל הערפל
ונגש משה לבדו אל יי׳ והם לא יגשו הה״ד ויקרא אליו יי׳ מן ההר לאמר כה תאמ׳ לבית
יעקב אלין נוקבי ותגיד לבני ישראל אלין דכורין· רבי שמעון אמר כה תאמר
כד״א כה תברכו וכתיב וחסידך יברכוכה כלומר יברכו כה· כה תאמר לבית יעקב
באמירה והיינו מסטרא דדינא· ותגיד לבני ישראל כד״א ויגד לכם את בריתו וכתיב
הגדתי היום ליי׳ אלהיך· לבני ישראל דכרין דאתו מסטרא דרחמי· אמר רבי יצחק
הואיל ואתינא להאי מה הוא הגדתי היום ליי׳ אלהיך· ליי׳ אלהינו מבעי ליה· אמר ליה
ר׳ שמעון וכי האי בלחודוי הוא· והא כתיב כי יי׳ אלהיך מביאך אל ארץ טובה וגו׳· אשר
יי׳ אלהיך נותן לך· כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא וכלהו הכי· אלא הכי תנינן כל הדר
בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה· וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה
מאי טעמא משום דזרעא קדישא לארעא קדישא סלקא· ושכינתא באתרה יתבא·
והאי בהאי תליא· ומשה לא קאמר אלהיך אלא לאינון דהוו זמינין למיעל לארעא
קדישא ולקבלא אפי שכינתא· ומה דלא אמר אלהינו משום דהא משה לא זכה למיעל
לארעא ובגיני כך אלהיך ודאי בכל אתר משום דאינון הוו זמינין למיעאל תמן· אבל
הכא כתיב ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליי׳ אלהיך
והא אינון בארעא שריין מש״ה אלהיך ולא אלהינו· אלא אינון בעיין לאחזאה ולאודא׳
דבגיני חסד עלאה זכאן לכל האי ושריין בארעא ועאלן לההוא ארעא ועבד עמהון
כל אינון טבאן ובגיני כך הוו אמרין מלין אלין לכהן ולא לבר נש אחרא דכתי׳ הגדתי
היום ליי׳ אלהיך הכי הוא ודאי משום דאתי מסטרא דחסד· כה תאמר לבית יעקב
לההוא אתר דאתחזי לשו· ותגיד לבני ישראל כההוא אתר שלים דאתחזי להו דהא
יעקב וישראל תרין דרגין אשתלקו ובדרגא חד סלקין אלא ישראל שלימותא דכלא
אקרי

אקרי ותגיד לבני ישראל לאחזאה חכמתא ולאשתעי ברות חכמתא טיבו וקשוט
דעבד לון קב"ה דכתיב ויגד לכם את בריתו. תניא אמר רבי יוסי זמנא חדא הוינא
אזיל בארחא והוה ר' חייא ברי עמי. עד דהוינא אזלי אשכחנא חד גבר דהוה לקיט
בחקלא עשבין לאסוותא קריבנא לגביה אמינא ליה בר נש קוטרא דקוטרי דעשבין
למה. לא זקיף רישיה ולא אמר מידי. אהדרנא זמנא אחרא ואמינא הכי ולא אמר
מידי. אמינא ליה לר' חייא ברי או האי בר נש אטים אודנין או שטיא או חכימא:
יתיבנא גביה. לבתר לקיט איהו עשבין ואחיד לון וחפא עליהון טרפי גופנין. אמר לן
הכא חמינא דיודאין אתון ויודאין אמרי עלייהו דאינון חכימין אי לאו דחייסנא
עלייכו השתא תהוון רחיקן מבני נשא כסגירא דא דרחיקין ליה מכלא דהא הכא
חמינא דריחא דחד עשבא דהוה קריב גביכון עאל בגופייכו ותהוון רחיקין תלתא
יומין. אלא אכילו אלין תומי ברא ותתסון. אכלנא מנייהו דהוו שכיחין קמן ואדמכנא
ואתקטרנא בזיעא עד עידן סגי. לבתר אתערנא. אמר לן ההוא גברא השתא
אלהכון עמכון דאשכחתון לי דהא אסוותא דגופיכון על ידי אשתלים. עד דהוינא
אזלין אמר לן כל בר נש בעי לאשתעי בבר נש אחרא כפום ארחוי דהא לנוקבא
כפום ארחוי לגברא כפום ארחוי לגברא דגברי כפום ארחוי. אמינא לרבי חייא ברי
הייני דכתיב כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. אמר לן חמיתון דלא זקיפנא
רישאי ולא אשתעינא בהדייכו משום דאבא חכימא בעשבין מכל בני דראי ואוליפנא
מאבא ארחוי דכל עשבין דבהון קשוט ואנא בכל שתא מדוראי בגוייהו והאי עשבא
דחמיתון דחפינא ליה בטרפי דגופנין אלין בביתאי אית אתר חד והוא לסטר צפון
ובההוא אתר כעין חד ריחיא ונעיצא ומההוא ריחיא נפיק חד גבר בתרין רישין
וחרבא סיכנא בידיה ובכל יומא קא מבער לן ואנא לקיטנא האי עשבא וזילו אבתראי
ותחמון חיליה דהאי עשבא ומה די אלדא עלאה גלי בעלמא ולית מאן דידע ארחוי.
אזלנא אבתריה עד דהוינא אזלי באורחא מאיך לחד נקבא בעפרא ושוי מההוא
עשבא לנוקבא נפק חד חויא ורישיה דיליה סגי. נטל חד סבטירא וקטיר ליה בחד
גדיא דחילנא. אמר לן זילו אבתראי עד דמטינא לביתיה. חמינא ההוא אתר בחשוכא
בתר חד כותלא. נטל חד טרנא ודליק דליקא סחרניה דההוא אתר דריחיא. אמר
לן ממה דתחמון לא תדחלון ולא תשתעון מידי. אדהכי שרי חויא מקטרוי ובתש
בקיסטא מההוא עשבא ושוי ברישיה דחויא. עאל חויא בההוא עינא דריחיא ושמענא
קלא דכל אתר מזדעזעא. בעינן למיפק אחיד בידנא ההוא גברא אמר לא תדחלון
קריבו גבאי. אדהכי נפק חויא שתית דמא נקט ההוא גברא מההוא עשבא ושוי
ברישיה בבקדמיתא. עאל בההוא עינא דריחיא. לשעתא זעירא חמינא דנפק מההוא
עינא חד גבר בתרין רישין ומויא טריא סחרנים דקדלוי. עאל בההוא עינא דריחיא
ונפק תלת זמני. הוה אמר זקיפא זקיפא ווי לאימיה דלההוא אתר אוביל ליה.
אדהכי אתעקר ריחיא מאתריה ונפקו גברא וחויא ונפלו ומיתו תרוייהו ואנן דחילנא
סגי. אמר לן ההוא גברא דא הוא חילא דעשבא דאנא לקיטנא קמייכו. ובגיני כך
לא אשתעינא בהדייכו ולא זקיפנא רישאי בשעתא דקריבתון גבאי. אמר לן אילו

ידעין

וידעין בני נשא כל מה דנטע קב״ה בארעא וכל מאן דאשתכח בעלמא ואשתמודעון
מילה דמאריהון בחכמתיה סגיאה · אבל לא טמיר קב״ה חכמתא דא מבני נשא
אלא בגין דלא יסטון מארחוי ולא יתרחקון בההיא חכמתא ויטעון ליה · כד אתיכא
ואמינא מלי קמיה דר״ש אמ׳ ודאי חכמ׳ הוה ות״ח לית עצבא ועצב׳ דאתייליד בארע׳
דלא הוה ביה חכמתא סגיאה וחיליה בשמיא סגיא · תא חזי מן אזובא דבכל אתר
דבעי קב״ה לדכאה לבר נש באזובא מתדכי מ״ט משו׳ דיתער חילי׳ דלעילא דאתפקדא
עלוי דהא ההוא חילא דאתפקדא עלוי כד אתערא מבערא רוח מסאבא ואתדכי
בר נש ועלך אמינא בריך רחמנא דשזבך ·

אתם ראיתם אשר עשיתי למצרי׳ ואשא אתכם על כנפי נשרי׳ · מאי כנפי
נשרי׳ אמ׳ ר׳ יהודה ברחמי דכתיב כנשר יעיר קנו וגו׳ והייני רזא
דאמר ר׳ שמעון דרך הנשר בשמים · מאי בשמי׳ · ברחמי מה נשר אשתכח ברחמי על
בנוי ודינא לגבי אחרנין כך קב״ה אשתכח ברחמי לגבי ישרא׳ ודינא לגבי עמין עע״ז
ר׳ אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד והוה אזיל ר׳ יוסי ור׳ חייא עמיה קמו בנהורא
כד נהיר וממא והוו אזלי · אמר רבי חייא תמינא האי קרא דכתיב ופני אריה אל
הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן · הא אריה בימינא
שור משמאלא נשר כאן אתר דוכתיה · אמר ליה רבי אלעזר באתרא דיעקב שריא
מ״ט משום דנשר בכלא אשתכח רחמי לבנוי דינא לגבי אחרנין · כך קב״ה אוביל לון
לישראל ברחמי ובדינא לגבי אחרנין דכתיב ואשא אתכם על כנפי נשרים · וכתיב
כנשר יעיר קנו · מכלן דנשר רחמי אקרי · דכתיב דרך הנשר בשמים · בשמים ממש ·
ובגיני כך אריה לימינא · שור לשמאלא · נשר ביניהו ואחיד לון · אדם כליל כלהו וכלא
אתכלילן ביה דכתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה: ויהי
ביום השלישי וגו׳ ר׳ אבא פתח אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחותנו
ביום שידובר בה · אחות לנו קטנה דא כנסת ישראל דאקרי אחות לקב״ה ושדים
אין לה היינו דתנינן בשעתא דקריב ישרא׳ לטורא דסיני לא הוה בהון זכוון ועובדין
טבין לאגנא עלייהו דכתיב ושדים אין לה דהא אינון תקונא ושפירו דאתתא ·
ולית שפירו דאתתא אלא אינון · מה נעשה לאחותנו · מה יתעביד מינה בשעתא
דקדשא בריך הוא יתגלי בטורא דסיני למללא בפתגמי אוריתא ויפרח נשמתהון
מנייהו · אמר רבי יוסי בההיא שעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני בההוא
ליליא כנישו תלתא יומין דלא אזדווגו לאנתתייהו אתו מלאכין עלאין וקבילו לישראל
באחוותא אינון מלאכין לעילא וישראל מלאכין לתתא · אינון מקדשי שמא עלאה
לעילא וישראל מקדשי שמא עלאה לתתא · ואתעטרו ישראל בשבעין כתרין
בההוא ליליא ומלאכי עלאי הוו אמרי אחות לנו קטנה ושדים אין לה דלית בהו זכוון
ועובדין טבין · מה נעשה לאחותנו כלומר מה יקר ורבו נעביד לאחתנא דא ביומא
דקב״ה יגלי לה אוריתא ·

ויהי ביום השלישי · כתיב היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה והיינו
ביום השלישי · רבי שמעון אמר בשעתא דקב״ה בעא לאתגלאה

בטורא דסיני קרא קב״ה לכל פמליא דיליה אמר לון השתא ישראל דכיין דלא ידעין
נימוסי ואנא בעי לאתגלי עלייהו אי אתגלי עלייהו בחילא דגבורה לא יכלין למסבל.
אבל אתגלי עלייהו ברחמי ויקבלון נימוסי הה״ד ויהי ביום השלישי. ביום השלישי ודאי
דאיהו רחמי. מכלן דכתיב ויט שמים וירד. ובהאי אתגלי קב״ה לישראל אקדים להו
רחמי בקדמיתא ולבתר אתייהיב להו אורייתא מסטר׳ דגבורה ביום השלישי דהכי
אתחזי להו דבגיני כך ישר׳ אק־ון. בהיות הבקר דכתיב בקר לא עבות הא אי הוה
עבות קדרותא אשתכח ולא אתגליא חס״ד. ואימתי אתגליא חס״ד כד״א הבקר
אור דכד נהיר צפרא חס״ד אשתכח בעלמא ודינין מתעברן. ובזמנא דלא נהיר
בקר דינין עד כען לא מתעברן דכתיב ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים.
כיון דאתעברן איכון ככביא ונהירו שמשא ביה שעתא כתיב בקר לא עבות וחס״ד
אתער בעלמא תתא״ה. בההיא שעת׳ כתיב בהיות הבקר ש״מ בהיות הבקר וכיון
דמתעבר׳ בקר לא אשתכח. אמר ר׳ יוסי בהיות הבקר שארי קב״ה לאתגלאה בטורא
דסיני. תאנא בהיות הבקר כד אתער זכותיה דאברהם דכתי׳ ביה וישכם אברהם
בבקר. ויהי קלת וברקים אמר רבי אבא קלת כתיב חסר תרין קלין דאהדרו לחד
דא בפקא מן דא׳ רוחא ממיא ומיא מרוחא תרין דאינון חד וחד דכלילא ביה תרי.
אמר רבי יוסי קלת חד דאיהו רברבא תקיפא דלא פסקת לעלמין דתניא בארבע׳
תקופין בשתא קלא אתפסקת ובדין דינין מתערין בעלמא והאי קלא דכליל שאר
קלין לא אתפסק לעלמין ולא אתעבר מקיומא שלים ותוקפא דיליה. האי קלא קלא
דקליא קלא דכליל שאר קלין. אמר רבי יהודה לית קלא אלא מסטרא דרוחא ומיא
וקלא עביד קלא ואתכליל דא בדא וכתיב קלת וברקים. אמר רבי יוסי סיימו דכתיב
ברקים למטר עשה שלהובא בעוטרי קטירא דרחמי בחבתא דלא שקיע. תנא רבי
יהודה אומר בסטר גבורה אורייתא אתייהיבת. אמר רבי יוסי אי הכי בסטר
שמאלא סני. אמר ליה אתהדר לימינא דכתיב מימינו אש דת למו וכתיב ימינך יי׳
נאדרי בכח וגו׳ אשכחן שמאלא דאתחזר לימינא וימינא לשמאלא הא גבורה
לשמאלא. וענן כבד על ההר וגו׳ ענגא תקיף דשקיע באתריה דלא נטיל. וקל שפר
חזק מאד מגו דענגא תקיף הוה נפיק ההוא קלא כד״א ויהי כשמעכם את הקול
מתוך החשך. אמר רבי יהודה תלת חשוכי הוו דכתיב חשך ענן וערפל וההוא קלא
הוה נפיק פנימאה מכלהו. אמר רבי יוסי פנימאה דכלא הוה דביה כתיב קול גדול
ולא יסף. אמר רבי אבא כתיב. וכל העם ראים את הקולת. ראים.
שומעים מבעי ליה. אלא הכי תנינן איכון קלין הוו מתגלפי בההוא חשוכא ועננא
וקבלא ומתחזיין בהו כמה דאתחזי גופא וחמאן מה דחמאן ושמעין מה דשמעין
מגו ההוא חשוכא וקבלא ועננא ומגו ההוא חיזו דהוו חמאן הוו נהירין בנהירו עלא׳
וידעין מה דלא ידעו׳ דרין אחרנין דאתו בתרייהו וכלהו הוו חמאן אפין באפין
הה״ד פנים בפנים דבר יי׳ אל כל קהלכ׳. ומאן הוו חמאן. תאני ר׳ יוסי מנהירו דאינון
קלין דלא הוה קול דלא הוה נהיר בנהירו דמסתכלי ביה כל גניזין וכל טמירין וכל
דרין דייתון עד מלכא משיחא ובגיני כך כתיב וכל העם ראים את הקולת. ראים

ראיה ממש · אמר רבי אלעזר וכל העם ראים · ראים כמה דאמינא דחמו מנהירו
דאינון קלן מה דלא חמו דרין בתראין אחרנין · את הקולות כדא וארא את יי' ·
וארא יי' לא כתיב אלא את יי' · אוף הכא וכל העם ראים הקולות לא כאמר אלא את
הקולות · כגוונא דא את השמי' ואת הארץ דהא אתין דבאורית' לאסתכלא באורייתא'
אתייהיבו · כבד את אביך ואת אמך · כבד את יי' מהונך · וכלהו לאתכללא בהו מלה
אחרא · אוף הכא את הקולות לאסגאה ההוא קלא אחרא לתתא דכנים לון לגביה
דכים אמאן ומסתכלן בחכמתא סגיאה וכל רזמי עמין ודרין בתראין דייתון לעלמא ·
ואת הלפידים בקדמיתא ברקי' והשתא לפידים · כלא חד אבל מדאתתקנו בתקונוי
לאתחזאה אתקריין הכי. ואת קול השפר · תאני רבי יצחק כתיב אחת דבר אלהים
שתים זו שמענו כד"א אנכי ולא יהיה לך · רבי יהודה אמר קול השפר · השפר למה
אלא ההוא קול דאקרי ביה שופר דכתיב והעברת שופר תרועה בחדש השביעי
בעשור לחדש ביום הכפורים כדא אתקרי שופר · אר"ר יוסי מה שופר אפיק קלא
ורוחא ומיא אוף הכא כלא אתכליל בהאי ומדא נפקין קלין אחרנין · אר"ר אלעזר
קול דנפיק משופר דמשמע דשופר חד וקול נפיק מניה ושופר בקיומיה שכיח ובגיני
כך כתיב קול השפר · רבי יהודה אמר הכי קול השפר השפר כתיב חסר כד"א שפר
קדם דריוש · מלכי ושפר עליך · שפר קדמי להחויא · רבי שמעון אמר קול השפר
אתרא דקלא נפיק מניה אקרי שופר · תו אמר רבי שמעון · תא קול השפר אתרא
דקלא הייכו דכתיב כי על כל מוצא פי' יי' יחיה האדם · מאי מוצא פי יי' דא קול
השופר הוא רב מכל שאר תתאי ותקיפא מכלהו דכתיב וקול שפר חזק מאד ועל
כל שאר קלין לא אתמר חזק מאד · אמר רבי שמעון בשאי קול השופר כלא תליא
וכתיב קול גדול · קול דממה דקה בנהירו דההוא זך ודקיק ונציץ יתיר מכלא ·
דממה · מהו דממה · אר"ר שמעון דבעי בר נש לאשתוקא מניה ולמחסם פומיה כד"א
אמרתי אשמר' דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום · דממה איהו שתוקא דלא
אשתמע לבר · וירא העם וינעו ויעמדו מרחק דחמו מה דחמו · וינועו כד"א וינועו
אמות הספים מקול הקורא · תאנא מה כתיב ביה ביחזקאל כד חמא גבורן בנימוסי
קב"ה דכתיב וארא והנה רוח סערה באה וגו' רוח סער' אמאי · אמר רבי יוסי לתברא
ארבע מלכוון · אר"ר יהודה רוחא רבא דאתער בנימוסי גבורה דלעילא · באה מן
הצפון מצפון לא כתיב אלא מן הצפון ההוא דאשתמודע לעילא שהוא דטמיר וגניז
לעילא · ענן גדול ואש מתלקחת דהוה אחיד ביה ולא אחיד · אחיד בסטרוי לאתער
דינא דתכינן תלת זמנין ביומא ינקא ההוא דינא קשיא בגרדיני גליפין משמ' דגבור'
הה"ד ואש מתלקחת בגין לאתערא בעלמא · ומה מכסס ליה ההוא דכתיב ביה ונגה
לו סביב דההוא זוהר' דאסחר ליה מכל סטרוי מכסס ליה ומתקין ליה בגין דלא להוי
דינא קשיא ויכלון בני נשא לאסבלא · ומתוכ' כעין החשמל · ומתוכ' ומגו' כעין החשמל
מאי חשמל · אר"ר יהודה חיות אשא ממללא · תאנא אר"ר יוסי חשמל מה דהוה לבא לאשא
דכתי' מתוך האש · כעין החשמל · ולא החשמל · מתוך האש מגו אשא דלאו לגו באשא ·
חשמל דאיהו כתר ארבע דרגין דכתיב רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו
סביב

סביב · ומתוכה כעין החשמל מתוך האש · ההוא דכתיב ביה ואש מתלקחת · תנינא
רבי יוסי בר יהודה אמר חמו ישראל מה דלא חמא יחזקאל וכלהו אתדבקו
בחכמתא עלאה יקירא · חמשה דרגין דקלין חמו ישראל בטורא דסיני · ובחמשה
דרגין אלין אתייהיבת אורייתא דדרגא חמשאה הוא דכתיב קול השפר · ויחזקאל
לקבליהון חמא חמשה דרגין דאינון לבר מאלין דאינון רוח סערה ענן גדול ואש
מתלקחת ונגה לו סביב ועין החשמל · אר"א ביחזקאל כתיב פנים בפנים דבר יי'
וגו' ביחזקאל כתיב כעין ודמות כמאן דחמי בתר כותלין סגיאין כמאן דחמי בר נש
בתר כותלא · אמר רבי יהודה מה דחמו ישראל לא חמא נביאה אחרא כ"ש מה
דחמא משה דלא חמא נביאה אחרא כ"ש בר נש אחרא · זכאה חולקיה דכתיב ביה
ויהי שם עם יי' ולא בחזו אחרא כמה דכתי' ומראה ולא בחידות · אמר רבי יוסי ת"ח
כתיב היום היה דבר יי' בנואה לשעתא הייתה · רבי יהודה אומר לקיימא הוא דאתא
דאצטריך למהוי בניביהון דישראל לאשתמודעא דהא לא שביק לון קב"ה ובכל אתר
דמתפזרין ישראל עמהון הוא שריא · אר"א היה היה דחמא ולא חמא דקאים
באינון מלין ולא קאים · אבל ישראל מה כתיב בהו וכל העם רואים את הקולות
כל חד וחד חמא כדקא חזי ליה · דתניא כל חד וחד הוו קיימין שורין שורין תחומין
תחומין וכדקא אתחזי להו חמו כל חד וחד · אמר ר' שמעון רישי דעמא בלחודייהו
רישי דשבטין בלחודייהו נוקבי בלחודייהו · ס' דרגין לימינא וה' דרגין לשמאלא הה"ד
אתם נצבים היום כלכם לפני יי' אלהיכם ראשיכם שבטיכם וגו' הא ה' דרגין לימינא
וה' דרגין לשמאלא מאן אינון · היינו דכתיב טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך
מחטב עציך עד שאב מימיך הא ה' דרגין לשמאלא כלהו דרגין אתתקנו כגוונא
דלעילא · לקבליהון ירתו ישראל אחסנת עלמין עשר אמירן דבהו תליין כל פקודין וכל
זכוון וכל ירותת אחסנא דאינון חולקא טבא דישראל · תאנא בההיא שעתא דקב"ה
אתגלי בטורא דסיני חמו תמן כל ישר' כמאן דחמי נהורא בעשישתא ומההוא נהורא
הוה חמי כל חד וחד מה דלא חמ' יחזקאל נביאה · מ"ט משו' דאינון קלין עלאין אתגליאו
בחד כמה דאמינא דכתי' וכל העם רואים את הקולות · אבל ביחזקאל שכינתא אתגליא
ברתיכוי ולא יתיר והוה חמי כמאן דחמי בתר כתלין סגיאין · אר"י יהודה זכאה דרא
דכתיב ביה וירד יי' לעיני כל העם על הר סיני · ת"ח כתיב מימינו אש דת למו דהא
מימינא אתגלי מה דאתגלי · מה בין האי להאי · אר' יוסי הכא בסיני רישא וגופ' דמלכ'
דכתיב ויט שמים וירד ובאתר דאית רישא אית גופא · אבל ביחזקאל כתיב ותהי
עליו שם יד יי' דאתגלי ידא ולא גופא · ותבינן אפי' בידא יד יי' עלאה יד יי' תתאה ·
ת"ח כתי' נפתחו השמי' ואראה מראות אלהים · מראות כתי' חסר לאחזאה דבנין שכינת'
קאמר דהא ואראה מראות חסר מראה חד · אר"י יוסי וכי שכינתא לאו כלא · אר"י ייסא
לא דמי רישא דמלכא לרגלוי דמלכא אע"ג דכלא הוי בגופא דמלכא · ת"ח בישעיה
כתיב ואראה את יי' ביחזקאל כתיב ואראה מראות אלהים הכא את התם מראות · מה
דחמא דא חמא דא · זכאה חולקיה דמשה דלא הוה נביאה מהימנא שלימתא כוותיה ·
ואראה את יי' את דווקא · ואראה מראות אלהים מראות דווקא · וכדרגא חד הוו · אי

הכי אמאי לא פריש ישעיה כלי האי · אר"יוסי דא כליל דא פריש · מאי טעמא פריש
כלי האי יחזקאל · כלא אצטריך בגיניהון דישר׳ דינדעון חביבותא דחביב להו קודשא
בריך הוא לשכינתי׳ ורתיכוי אתיין לדיירא ביניהו בגלות׳ · אר"חייא בארץ כשדי׳ והא
כתיב הן ארץ כשדים זה העם לא היה אמאי אתגלי שכינתא תמן · אי תימא בגיניהון
דישראל הוה טב דתשרי שכינתא בגווייהו ולא יתגלייא · אלא הכי תאנא אי לאו
דאתגלייא לא הוו ידעין · והא דאתגלייא מה כתיב על נהר כבר על · מיא באתר דלא
יסתאב ולא שריא מסאבותא והוא נהרא הוה חד מארבע נהרין דנפקין מגנתא דעדן
דכתיב על נהר כבר · מאי כבר דכבר הוה מאתר דשכינתא שריא עלוי · וכתיב ותהי
עליו שם יד יי׳ · שם ולא באתר אחרא · אר"חייא כתיב ומתוכה דמות ארבע חיות וזה
מראיהן דמות אדם להנה · תאנא ברזא עלאה ארבע חיון אית דאינהו לגו בגו
היכלא קדישא ואינון קדמאי עתיקין דעתיקא קדישא כללא דשמא עלאה · ויחזקאל
חמא דמות דרתיכין עלאין דהא הוא חמא מאתר דלא הוה נהיר כל כך · תאנא
כגוונא דלעילא אית לתתא מנייהו וכן בכלהו עלמין כלהו אחידן דא בדא ודא בדא ·
ואי תימא לעילא יתיר דחמא · תנינן משה חמא מאספקלריא דנהרא וכלהו נביאי לא
חמו אלא מגו אספקלריא דלא נהרא דכתיב ואראה מראות אלהים · וכתיב אם יהיה
נביאכם יי׳ במראה אליו אתודע וגו׳ לא כן עבדי משה וגו׳ וכתיב פה אל פה אדבר בו ·
אר"יוסי הא דנביאין כלהו לגביה כנוקבי לגבי דכר דכתיב פה אל פה אדבר בו
ומראה ולשאר נביאים במראה אליו אתודע · במראה ולא מראה · כ"ש יחזקאל
דאפילו מראה לא כתיב ביה אלא מראות חסר וכ"ש דכתיב במשה ולא בחידות אלא
כל מלה על בורייה · זכאה איהו דרא דנביאה דא שרי בגווייהו · אר"יוסי בר׳ יהודה
אפין באפין חמו ישראל זיו יקרא דמלכיהון ולא הוה בהון סומין וחגרין וקטיעין
סומין משמע דכתיב וכל העם ראים · חגרין דכתיב ויתיצבו בתחתית ההר · קטיעין
נעשה ונשמע ולזמנא דאתי כתיב אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם ·

וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר · רבי יהודה פתח מי ימלל
גבורות יי׳ ישמיע כל תהלתו · בכמה ארחין אורייתא אסהידת
בבר נש דלא יתוב קמי מאריה · בכמה ארחין יהיב ליה עיטא דלא יסטי מארחוי
לימינא ולשמאלא · בכמה ארחין יהיב ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה ויימחול ליה
דתנן שית מאה ותלת עשר זיני עיטא יהיב אורייתא לבר נש למהוי שלים במאריה
בגין דמאריה בעא לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי ויתיר בעלמ׳ דאתי דהא
תנינן כל מה דקב"ה אשלים ליה לבר נש אינון טבאן דזכי בהו לעלמא דאתי אשתלי׳
בהו · מ"ט משום דעלמא דאתי דקב"ה הוי · ואי תימא דהאי עלמא לאו דידיה הוא
אלא הכי תנינן האי עלמא לקבליה דעלמא דאתי לא הוי אלא כפרוזדור לגבי טרקלין
בגין כך עלמא דאתי דקב"ה הוי וכד זכי ההוא זכאה בדידיה זכי · דתניא כתיב על
כן לא היה ללוי חלק ונחלה עם ישר׳ · מ"ט משום דיי׳ הוא נחלתו · זכאה חולקיה דמאן
דזכי לאחסנא אחסנתא עלאה דא · זכי בה בעלמא דא ובביתא דהאי עלמא כך
בעלמ׳ דאתי ובביתא עלאה קדיש׳ דכתי׳ ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם עא"כ ·

זכאה

זכאה חולקיה דההוא ופאה דמדוריה עם מלכא בביתיה · ר״ש אמר זכאה חולקיה
דההוא זכאה דזכי להאי דכתיב אז תתענג על יי׳ · עם יי׳ לא כתיב אלא על יי׳ מאי
על יי׳ אתר דעלאין ותתאין אתמשכן ותאבין לההוא אתר דכתיב מאין יבא עזרי·
וכתי׳ ועד עתיק יומיא מטא וקדמוהי הקריבוהי ותיאובתא ועגובא לאסתכלא לההוא
זיוא דזווא נפקא ואתמשכן מניה כל איכון כתרין · תו אמר רבי שמעון תנינן בהאי
קרא אז תתענג על יי׳ סופיה דקרא מה כתיב והרכבתיך על במותי ארץ על ההוא
אתר דאקרי ארץ לעילא וההוא אתר דאקרי על ארץ הייכו שמים והייכו דכתיב על
יי׳ ארא״כא אז תשב לא כתיב אלא אז תתענג על יי׳ הייכו שמים דכתיב רוכב על
השמים אלדים · והרכבתיך על במתי ארץ סייכו ארץ החיים משמע דכתיב על
במותי לאכללא ציון וירושלם דאקרון במתי דהייכו שמים דלעילא וארץ דלעילא ·
ומלה דאמר רבי שמעון הכי הוא וכלא חד דכתיב ועד עתיק יומיא מטא וגו׳ וכל הכי
מלי לאתר חד סלקין · אמר ר׳ אבא לרבי שמעון לימא לי מר האי קרא כליה במאי
אוקימנא ליה דכתיב אז תתענג על יי׳ והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת
יעקב אביך · אמר ליה כלא אתמר דתפנוקא ועדונא על יי׳ כתי׳ אתר דאיהו לעילא ·
וכתיב ועד עתיק יומיא מטא וגו׳ · על במתי ארץ כמה דאתמר · והאכלתיך נחלת
יעקב אביך כמה דכתיב ויתן לך האלדים מטל השמים וגו׳ והייכו נחלת יעקב ·
וברכתא דבריך יצחק ליעקב על האי שמים קאמר · וברכיה בברכתא דזמינין בכוג
דיעקב לאחיא בההוא טלא דכתיב ויתן לך האלדים · לך ולא לאחרא · מטל השמים
דביה זמינין מתיא לאחיא לזמנא דאתי דנפיק מעתיקא לזעירא דאפין ושריא בהאי
שמים · אסתכל רבי אבא ואמר השתא אשתמע כלא ואשתכח דברכתא דיצחק
עלאה ממאי דחשיבנא · תאנא מי ימלל גבורת יי׳ · מי ימלל · מי ידבר מבעי ליה ·
אמר רבי חייא כלא וקטפת מלילות בידך · גבורת יי׳ · דסגיאין אינון ונפקין מגבורה
חד · ותאנא חד גבורה עלאה עטרא דעטרין מתעטרן ונפקין מניה חמשין תרעין ·
מנהון ימינא · ומנהון שמאלא · וכל חד וחד גבורה אתקרי וכל חד וחד אתעטרא
בקרדיטי גליפין בהירין וכלהו אקרון גבורת יי׳ · אמר רבי חייא גבורתיי׳ חסר
כתיב · דהא כלהו כלילן בדא · ישמיע כל תהלתו · דא הוא שכינת זיו יקריה דקב״ה
דכתיב ותהלתו מלאה הארץ · אמר רבי שמעון כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את
הגן וגו׳ שם האחד פישון וגו׳ הא אלין בשמהן אקרון · והכי ארבעה מההוא נהר
דנפיק אתמשכן · מה שמיה דההוא נהרא דנפיק אמר רבי שמעון יובל שמיה
דכתיב ועל יובל ישלח שרשיו · וכתיב ולא ימיש מעשות פרי · מאי טעמא לא ימיש
משום דעל יובל ישלח שרשיו · ועל דא כתיב וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו :

ובגין כך כתיב יוצא · יוצא ואיכו פוסק · תאנא אמר רבי שמעון כתיב ·

וידבר אלדים את כל הדברים וגו׳ · וידבר בגין לאכרזא מלין · דתאנא בשעתא דקב״ה אתגלי ושארי למללא עלאין ותתאין
אתחלחלו ונפקו נשמתהון דישראל · ותאנא ההוא מלה הוה טאס מלעילא לתתא
ומתגלפא בארבע רוחי עלמ׳ וסלק׳ ונחתא · כד סלקא אשתאבא מטורי דאפרסמונ׳

דכיא ואשתאבא בההוא טלא דלעילא ואסחר במשריאן דישראל ותבת בהון
נשמתהון ואסחר ואתגלפא באתריה בלוחי אבנא · וכן כל מלה ומלה · אמר רבי
שמעון כל מלה ומלה הוה מליא בכל אינון טעמין בכל אינון מלין גזרין אגרין ועונשאן
רזין וסתרין כאספקלריא דא דאיהי מליא מכלא · ובשעתא דהוה נפיק ההוא מלה
אתחזי חד · וכד הוה מתגלפא באתרוי אתחזון בההוא מלה שבעין ענפין דסלקין
בגויה וחמשין כתרין חסר חד מהאי גיסא ותמשין חסר חד מגיסא אחרא כפטיש' דא
בוצינא דאיהו בטש בטברא · כמה דאת אמר וכפטיש יפוצץ סלע · והוו חמאן כל
ישראל עינא בעינא והוו חדאן וכלהו דרין בתראין כלהו אזדמנו לתמן וכלהו קבילו
אורייתא בטורא דסיני דכתיב כי את אשר ישנו פה וגו' ואת אשר איננו פה עמנו
היום וכלהו כל חד וחד כדקא חזי ליה · וכלהו חמאן ומקבלין מלין · אלהים · דא
גבורה · את · דאתכליל בימינא כמה דתנינן את השמים דאיהו ימינא ואת הארץ
דאיהו שמאלא דכתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים · וימיני דא הוא את ·
כל · לאכללא כל שאר כתרין · הדברים · מתקשרן דא בדא · האלה · כל אינון
טעמין כל אינון רזין כל אינון סתרין גזרין ועונשין · לאמר · למהוי ירותא לכלא
דכתיב תורה צוה לנו משה מורשה · ואי תימא לגלאה מה דלא אצטריך לכל בר נש ·
כתיב אנכי יי' אלהיך · כמה דאנא טמירא וסתים כך יהוו מלין אלין טמירין וסתימין
בלבך · ד"א וידבר אלהים חד · את כל הדברים האלה לאמר · חמש דרגין אחרנין ·
רבי יהודה אמר וידבר אלהים · גבורה · את · ימינא · כל · דא ודא · האלה · אינון
דאתגליין דכתיב וכל העם רואים את הקולת · ד"א כל אר' יצחק לאכללא אברהם
דכתיב ויי' ברך את אברהם בכל · הדברים לאכללא שאר כתרין דאתכסיין · האלה
אינון דאתגליין · דכתיב וכל העם רואים את הקולת · לאמר דא הוא דכתיב אשת
חיל עטרת בעלה · וכתיב לאמר הן ישלח איש את אשתו · אמר רבי יצחק אמאי
אתיהיבת אורייתא באשא וחשוכא דכתיב וההר בוער באש עד לב השמים חשך ענן
וערפל · דכל מאן דישתדל באורייתא אשתזיב מאשא אחרא דגיהנם ומחשוכא
דמחשכין כל שאר עמין לישראל דבזכותיה דאברהם אשתזיבו ישראל מאשא דגיהנם
דתניא אמר ליה קב"ה לאברהם כל זמנא דבניך ישתדלון באורייתא ישתזבון מאלין
ואי לא הא נורא דגיהנם דשלט' בהו וישתעבדון בידי עממייא · א"ל בתרי קטורי לא
מזדקפן מלין · אלא אי ניחא קמך ישתזבון מנורא דגיהנם וישתעבדון בידי עממיא
עד דיתובון גבך · אמר ליה יאות הוא ודאי הה"ד אם לא כי צורם מכרם · מאן הוא
צורם דא הוא אברהם · דכתיב הביטו אל צור חצבתם · ויי' הסגירם · דא קב"ה
דאסכים על ידוי · אמר ר' יהודה מיומא דנפקו ישראל ממצרי' עד יומא דאתיהיבת
אורייתא חמשין יומין הוו מאי טעמא · אמר רבי יהודה משום אינון שני יובלא דכתי'
וקדשתם את שנת החמשים שנה · תאנא אר"ש ההוא יובלא אפיק לון לישראל
ממצרים · ואי תימא דיובלא ממש · אלא מסטרא דיובלא הוה ומסטרא דיובלא
אתער דינא על מצראי · ובגיני כך חמשין יומין אלין דיובלא הוו · תאנא לקבל דא
חמשין זמנין אתמר ואדכר באורייתא ניסוסין דמצרים ושבחי' אינון כלהו · אסר

הונא תיך

הוצאתיך · והוצאך · כי ביד חזקה הוציאך · וכלהו זמני חמשין אינון ולא יתיר
משום דכלא ביובלא אתעטר ומסטרא דיובלא אתא כלא · ובגיני כן אורייתא דאתי
מגבורה אתעטרת בימינא דכתיב מימינו אש דת למו · ותניא חמשה קלין הוו
וכלהו אתחזיאו בהו ואתכלילו בהו ואתעטרו בדא · אמר רבי שמעון בההוא זמנא
דקבילו ישראל אורייתא יובלא דא אעטר בעטרוי לקב״ה כמלכא דאתעטר בגו
חיליה דכתיב צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו · מאן
אמו דא יובלא · ויובלא אתעטר בחדוה ברחימו בשלימו דכתיב אם הבנים שמחה ·
מאן אם הבנים שמחה · אר״ש דא יובלא · א״ר יהודה ע״ד כתיב ישמח אביך ואמך וגו׳
מאן אביך ואמך א״ר יהודה כמה דאוקמוה חברייא דכתי׳ ערות אביך וערות אמך לא
תגלה : ווי למאן דגלי עריותהון · תאנא אמר רבי יצחק בשעתא דקב״ה אתגלי בטורא
דסיני אזדעזע טורא · ובשעתא דסיני אזדעזע כל שאר טורי עלמא אזדעזעו והוו
סלקין ונחתין עד דאושיט קב״ה ידוי עלייהו ואתיישבו וקלא נפקא ומכרזא מה לך
הים כי תנוס הירדן תסוב לאחור ההרים תרקדו כאילים וגו׳ ואינון תבאן ואמרין מלפני
אדון חולי ארץ · אמר רבי יצחק מלפני אדון חולי ארץ דא אימא דכתיב אם הבנים
שמחה · מלפני אלוה יעקב דא הוא אבא דכתיב בני בכורי ישראל · ועל האי כתיב
בעטרה שעטרה לו אמו · מהו בעטרה אמר רבי יצחק כמה דכתיב ושאול ואנשיו
עוטרים את דוד · משום דמתעטר בחוורא בסומקא ובירוקא בכל גוונין דכלהו
כלילן ביה ואסתחרן ביה · אמר רבי יהודה בעטרה שעטרה לו אמו · מאן עטרה
דכתיב ישראל אשר בך אתפאר · וכתיב ובית תפארתי אפאר · אמר רבי יצחק
אורייתא אתיהיבת באשא אוכמא על גבי אשא חוורא לאכללא ימינא בשמאלא ושמאלא
דאתהדר ימינא דכתיב מימינו אש דת למו · א״ר אבא בשעתא דתננא דסיני הוה
נפיק סליק ומתעטר ההוא תננא באתכללא דא וסליק ונחית וכל ריחין ובוסמין
דגנתא דעדן הוה סליק ההוא תננא בחיזו דחוור וסומק ואוכם הה״ד מקטרת מר
ולבונה מכל אבקת רוכל · ההוא תננא מאן הוה · אמר רבי יצחק שכינתא דאתגלי
לתמן כלא מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן · אמר רבי יהודה למה לך כלי
האי הא קרא שלים הוא דכתיב והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי׳ באש ויעל
עשנו כעשן הכבשן · זכאה עמא דחמאן דא וידעין דא · א״ר חייא כד אתגליפו
אתוון בלוחי אבנא הוו מתחזיין בתרין סטרין מסטרא דא ומסטרא דא ולוחין מאבן
ספירינון הוו ואתגליפו ואתחפיין באשא חוורא ואתוון הוו מאשא אוכמ׳ ומתגלפן
בתרין סטרין מסטרא דא ומסטרא דא · אמר רבי אבא לוחין הוו בעינייהו ואתוון
הוו טאסין ומתחזיין בתרין אשין אשא חוורא ואשא אוכמא לאתחזאה כחדא ימינא
ושמאלא דכתיב ארך ימים בימינה בשמאלה וגו׳ · והא כתיב מימינו אש דת למו ·
אלא מסטרא דגבורה הוה ואתכלילת בימינא · ובגין כך אשא חוורא ואשא אוכמא ·
תאנא כתיב והלחת מעשה אלהים המה וגו׳ מעשה אלהים המה ודאי · אמר רבי
יהודה והלחת אחד תרי הוו ומתחזיין חד · ועשר אמירן מתגלפי בהו חמש כלילן בחמש
למהוי כלא ימינא · מעשה אלהים המה ודאי · רבי יצחק אמר של ספירינון הוו

ותרין אבנין הוו ואבנין הוו מתימאן· נשיב קב"ה ברוחא ואתפשטו ואתגליפו תרין
לוחין· רבי יהודה אמר כעין ספיריכון הוו דהוה אבן טבא משמע דכתיב מעשה
אלהים המה· אמר ליה אי הכי ספיריכון לא דהוא אבנא טבא יקירא משאר אבנין
לאו עובדא דקב"ה אינון· אלא כמאי אוקימנא מעשה אלהים המה· המה דייקא·
א"ל תא חזי כתיב והלחת מעשה אלהים· הלחת כתיב· ולא כתיב והאבנים
מעשה אלהים המה· אמר רבי שמעון כלא חד הוא אבל אלין תרין לוחין עד לא
אתברי עלמא הוו ואסתלקו מערב שבת ועבד לון קב"ה ועובדוי הוו· ממה
אתעבידו· תאנא מההוא טלא עלאה דנגיד מעתיקא קדישא· וכד נגיד ואתמשך
לחקל דתפוחין קדישין נטל קב"ה תרין כפורי מנייהו ואתגלידו ואתעבידו תרין
אבנין יקירין· נשב בהו ואתפשטו לתרין לוחין הה"ד מעשה אלהים המה· והמכתב
מכתב אלהים הוא כמה דכתיב כתובים באצבע אלהים· תאנא אצבע אלהים·
ההוא אצבע סליק לעשרה כמה דאתמר אצבע אלהים היא· וכל אצבע ואצבע
סליק לעשרה עד דיתעבד ידא שלימתא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה· אמר
רבי יהודה חרות על הלחת נקיבן הוו אבנין ואתחזיאו לתרין סטרין חרות גלופא
דגליפין· אמר רבי אבא מהאי סטרא אתחזי סטר' אחרא ואתקרי מהכא מה דכתיב
בסטרא אחרא· רבי אלעזר אמר נסים הוו כתיבין דכל בני נשא הוו אמרין וסהדין
דהא מכתב אלהים הוא ודאי דהא כל בני עלמא לא יכלין למנדע לון כמה דהוו
לדינתייהו דאינון דאמרין נקיבן הוו מי כתיב חרות בלחת על הלחת כתיב·
אלא הכי תאנא חמשת קלין אינון לימינא· וחמשא לשמאלא· ואינון דשמאלא
כלילן בימינא ומן ימינא אתחזון אינון דשמאלא והכא כלא איהו ימינא ואתכלילן
אלין באלין מאן דהוה בסטרא דא חמי לסטרא אחרא וקרי לון לאינון אתוון· דהא
תנינן שמאלא אתחזר ימינא דכתיב מימינו אש דת למו· ובגין כך מכתב אלהים הוא
ודאי· הא כיצד מאן דהוה מסטרא דא הוה קרא אנכי יי' אלהיך· ומאלין
אתוון הוה חמי וקרי לא תרצח· הוה קרי לא יהיה לך· והוה חמי וקרי לא תנאף·
והוה קרי לא תשא את שם יי' אלהיך לשוא· והוה חמי וקרי לא תגנב· וכלא מסטרא
דא וכך לכלהו· וכדין מסטרא אחרא וכלהו כלילן דא בדא כה"ג הה"ד מכתב אלהים
הוא· מכתב אלהים ודאי· וירד משה אל העם ויאמר אליהם· רבי יוסי אמר מאי
אמירה דא דכתיב ויאמר אליהם· ולא כתיב מאי קאמר· א"ר יצחק תא חזי ארחא
דעלמא הוא כד אתי חדוותא לבר נש או כד אתי צערא כד לא ידע מניה לא יכיל
למסבל דהא לבא אתפרח לשעתא· וכד ידע מניה קאים בקיומיה ויכיל למסבל·
כל שכן הכא דהא משה אמר לון כל מה דהוה לבתר ואתקיף לבייהו במלין ולא יכילו
למסבל· כל שכן אי לא אמר לון מידי ובגין כך ויאמר אליהם בקדמיתא ואתתקף
לבייהו· ולבתר וידבר אלהים ועם כל דא לא יכילו למסבל דהא תנינן אמר רבי
יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי כד שמעו מלה דקב"ה אתפרח נשמתייהו וסלק'
נשמתייהו דישראל עד כורסי יקרא דיליה לאתדבקא תמן· אמרה אורייתא קמיה
דקב"ה וכי למגנא הוינא מתרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא· למגנא כתיב איש

איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם· ואל בני ישראל תדבר לאמר· כי לי בני ישראל עבדים· אן אינון בני ישראל· בה שעתא אהדרת אורייתא בשמהתייהו דישראל כל חד וחד לאתריה· אוריית׳ אתקיפת ואחידת בהו בשמהתייהו לאסדרא להו לישראל· הה״ד תורת יי׳ תמימה משיבת נפש· משיבת נפש ממש· תא חזי כתיב וישב שלמה על כסא יי׳ למלך כמה דכתיב שש מעלות לכסא· רבי אבא אמר דקיימא סיהרא באשלמותא· דתנינן ביומוי דשלמה קיימא סיהרא באשלמותא· אימתי באשלמותא· דקיימא בחמשה עשר כמה דתנינן אברהם· יצחק· יעקב· יהודה· פרץ· חצרון· רם· עמינדב׳ נחשון· שלמון· בועז· עובד· ישי· דוד· שלמה· כד אתא שלמה קיימא סיהרא באשלמותא· הה״ד וישב שלמה על כסא יי׳ למלך· ביומוי דצדקיה קיימא סיהרא בפגימותא ואתפגים כד״א וירח לא יגיה אורו· דתנינן ביומוי דצדקיה אתפגים סיהרא ואתחשכו אנפייהו דישראל· פוק וחשוב· רחבעם· אביה· אסא· יהושפט· יהורם· אחזיהו· אמציהו· עוזיה· יותם· אחז· יחזקיהו· מנשה· אמון· יאשיהו· צדקיהו· וכד אתא צדקיהו אתפגים סיהרא וקיימא על פגימותא· דכתיב ואת עיני צדקיהו עור· ביה זמנא השליך משמים ארץ· האי ארץ אתעבר׳ מקמי שמיא ואתרחקת מניה ואתחשכא האי ארץ· כלומר דקיימא סיהרא בפגימותא· תא חזי בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני שרי סיהרא לאנהרא דכתיב ויט שמים וירד· מהו וירד דקריב שמשא לגבי סיהרא ושרי לאנהרא סיהרא דכתיב דגל מחנה יהודה מזרחה. בטורא דסיני אתמנא יהודה רופינוס במלכותא דכתיב ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן· מהו ועם קדושים נאמן כד אמר קב״ה לישראל ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש נאמן הוה יהודה לקבלא מלכותא ושארי סיהרא לאנהרא·

אנכי יי׳ אלהיך אשר הוצאתיך וגו׳· רבי אלעזר פתח שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך· שמע בני מוסר אביך דא קב״ה· ואל תטוש תורת אמך דא כנסת ישראל· מאן כנסת ישרא׳ דא בינה כמה דכתיב להבין אמרי בינה· ר׳ יהודה אמ׳ מוסר אביך דא היא חכמה· ואל תטוש תורת אמך דא היא בינה· ר׳ יצחק אמ׳ הא והא חד מלה אתפרשו· דתנינן אורית׳ מחכמה דלעילא נפקת· רבי יוסי אמר מבינה נפקת דכתיב להבין אמרי בינה וכתיב ואל תטוש תורת אמך· א״ר יהודה אוריתא מחכמה ובינה אתכלילת דכתיב שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך· ר׳ אבא אמ׳ בכלא אתכלילת כיון דבאלין תרין אתכלילת אתכלילת בכלא· בחסד· בדינא· ברחמי· בכלהו שלימותא דאצטריך מלה· אי מלכא ומטרוניתא משתכחין כלא משתכחין· באתר דאלין משתכחין כלא משתכחין ר׳ יוסי אמר אנכי דא שכינתא כמה דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה· יי׳ אלהיך דא כנסת ישראל דכתיב ואל תטוש תורת אמך· ר׳ יצחק אמר אנכי דא שכינתא ופסקא טעמא כד״א אנכי עשו בכרך· יי׳ אלהיך כמה דכתיב מן השמים השמיעך את קולו· וכתיב אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם· מן השמים ממש דא קב״ה· אשר הוצאתיך מארץ מצרים· אשר אתר דבלא אשרין לה·

הוצאתיך

הוצאתיך מארץ מצרי׳ · דא יובלא כמה דתנינן מסטרא דיובלא נפקו ישרא׳ ממצרים ובגין כך חמשין זמנין אדכר יציאת מצרים באורייתא · חמשין יומין לקבלא אורית׳ חמשין שנין לחירו דעבדין · מבית עבדים כמה דכתיב הכה כל בכור בארץ מצרים · ותנינן אלין כתרין תתאין דאתקריאו בהו מצראי · כמה דאית ביתא לעילא אית ביתא לתתא · ביתא קדישא לעילא דכתיב בחכמה יבנה בית · ביתא תתאה לתתא דלא קדישא כמה דכתיב מבית עבדים · תאנא בשעתא דאתמר אנכי כל אינון פקודי אורייתא דמתאחדן בסטרא דא כלהו הוו כלילן בהאי מלה כמה דתנינן כל פקודי אורייתא מתאחדן בגופא דמלכא מנהון ברישא דמלכא ומנהון בגופא ומנהון בידי מלכא ומנהון ברגלוי ולית מאן דנפיק מן גופא דמלכא לבר ובגין כך מאן דפשע בפקודי אורייתא כמאן דפשע בגופא דמלכא כמה דכתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי · בי ממש · ווי לחייביא דעברין על פתגמי אורייתא ולא ידעין מאי קא עבדין · דאמר ר׳ שמעון ההוא אתר דאיהו חב לגביה ההוא אתר ממש גלי חוביה · ואמר ר׳ שמעון קב״ה ממש גלי חוביה · בקב״ה חב קב״ה גלי חוביה דכתיב יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו · יגלו שמים עונו דא קב״ה · וארץ מתקוממה לו דא קב״ה · תניא שמים גליין חוביה דבר נש · ובשעתא דאיהו גליא חוביה ארץ עביד דינא בבר נש דכתיב וארץ מתקוממה לו למעבד דינא ביה · אמר רבי יוסי תנינן משמיה דרבי שמעון דאמ׳ ר׳ שמעון אימא ובנין בשלימותא אשתכחו דכתיב אם הבנים שמחה ·

אנכי יי׳ אלהיך · אנכי כמה דתנינן בת היתה לו לאברהם אבינו היא שכינתא ודא בת · יי׳ אלהיך דכתיב בני בכורי ישראל · וכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה הא בן · אשר הוצאתיך מארץ מצרים דכתיב יובל היא קדש תהיה לכם · וכתיב אם הבנים שמחה · וקדשתם את שנת החמשים שנה · וקראתם דרור היא אימא ובנין · יתבא אימא יתבין בנין · ועלמין כלהו בחדוא בשלימותא · מתעברא אימא כלהו מתעברן מדוכתייהו · וכתיב לא תקח האם על הבנים · ותנינן לא יעביד בר נש חובי לתתא בגין דאתעבר אימא מעל בנין · אמר ר׳ יצחק כלא קב״ה כלא הוא כלא חד ומלין אלין למחצדי חקלא אתגליין · זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי · תאנא אמר רבי אלעזר כתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ · וכתיב ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים · במאי אוקימנא הני קראי הא תנינן דתרוויהו כחדא אתבריאו · מלמד שנטה הקב״ה קו ימינו וברא השמים ונטה קו שמאלו וברא את הארץ · בקדמיתא את השמים ואת הארץ · ולבתר ארץ ושמים · תנן כתיב ביום ההוא אענה נאם יי׳ אענה את השמים והם יענו את הארץ · אענה את השמים שמים ממש · דכתיב השמים כסאי · והם יענו את הארץ · הארץ ממש דכתיב והארץ הדום רגלי · שמים שמים עלאין · וארץ ארץ עלאה · דתניא כד אתקן שמים דא בתקונוי אתקן לקבליה דהאי ארץ ותיאובתיה לקבלה בחד דרגא דאקרי צדיק כמה דכתי׳ וצדיק יסוד עולם ואתדבק בהאי ארץ ונטיעא דמלכא עד ההוא אתר דשארי האי צדיק אתי חד נהרא

קדישא

קדישא משחא דרבות ואטיל בשניאות תיאובתא בהאי ארץ קדישא ונטל כלא האי
ארץ. ובתר מהאי ארץ אתזן כלא עלאי ותתאי כדכור׳ דא כד תיאובתיה לאתדבק׳
בנוקבא דאפיק זרעא דרבות מרישא דמוחא בהאי אמה ואטיל בנוקבא ומניה
מתעברא נוקבא אשתכח דכלהו שייפין דגופא כלהו מתדבקן בנוקבא ונוקבא
אחידא כלא· כדוגמא דא תנינן כל דאשלים לעשרה קדמאי דבי כנישתא נוטל
אגר כלהו· רבי יוסי אומר לקבלי דכלהו· רבי יצחק אמר כתיב ויט שמים וירד
וכתיב ירד יי׳ לעיני כל העם על הר סיני· תנא ויט שמים וירד לאן נחת· אי תימא
דנחת לסיני על הר סיני כתיב ולא כתיב לעיני כל העם בהר סיני· אלא ויט שמים
וירד לאן נחת· אמר רבי יוסי אמר רבי יהודה אמר רבי חייא נחית בדרגוי
מדרגא לדרגא ומכתרא לכתרא עד דאתדבק בהאי ארץ ובדין אתנהר סיהרא
וקיימא באשלמותא הה״ד ויט שמים וירד להאי ארץ ובדין כתיב על הר סיני· מה
קיימא על הר סיני הוי אימא דא שכינתא· רבי אבא אמר מהכא מפני אשר ירד
עליו יי׳ באש וכתיב כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא· וכתיב ויי׳ המטיר על סדום ועל
עמורה גפרית ואש מאת יי׳ מן השמים· ויי׳ המטיר· דא הוא ארץ· מאן אתר
נטיל האי· סופיה דקרא מוכח דכתיב מאת יי׳ מן השמים· מן השמים ממש· ר׳ חייא
אמר מכאן כתיב וידבר אלהים את כל· כל כללא דכלא דהא בהאי תליא כלא·

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני· ר׳ יצחק אמר אלהים אחרים לאפקא
שכינתא· על פני לאפקא אפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא ואינון
שמיה· והוא ואינון הוא שמיה דכתיב אני יי׳ הוא שמי· הוא ושמיה חד הוא· בריך
שמיה לעלם ולעלמי עלמיא· תאני ר׳ שמעון זכאין אינון ישראל דקב״ה קרא לון
אדם דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם· אדם כי יקריב מכם· מאי טעמא
קרא לון אדם משום דכתיב ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם· אתם ולא שאר עמין
ובג״כ אדם אתם אתם קרויין אדם· דתניא אמר ר׳ שמעון כיון דבר נש מישראל אתגזר
עאל בברית דגזר קב״ה לאברהם דכתיב ויי׳ ברך את אברהם בכל· וכתיב חסד
לאברהם ושרי למיעאל בהאי אתר· כיון דזכה לקיימא פקודי אורייתא עאל ביה בהאי
אדם ואתדבק בגופא דמלכא ובדין אקרי אדם· וזרעא דישראל אקרון אדם· ת״ח כתיב
ביה בישמעאל והוא יהיה פרא אדם· פרא אדם ולא אדם· פרא אדם משום דאתגזר
ושירותא דאדם הוה ביה· דכתיב וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמולו את
בשר ערלתו כיון דאתגזר עאל בהאי שירותא דקאמר בכל· הה״ד והוא יהיה פרא אד׳
ולא אדם· ידו בכל· ידו בכל ודאי ולא יתיר משום דלא קביל פקודי אורייתא·
שירותא הוה ביה בגין דאתגזר ולא אשתלים בפקודי אורייתא· אבל זרעא דישראל
דאשתלימו בכלא אקרון אדם ממש· וכתיב כי חלק יי׳ עמו יעקב חבל נחלתו· אמר
רבי יוסי כל פרצופין שארי בר מפרצופין דאדם· רבי יצחק אמר כד אתעבד אתחזי
דגליפא גו גלופין דאשלמותא· אר״ יהודה היינו דאמרי אינשי קוטרוי בזיק׳ בטפסא
שכיחי· ר׳ יהודה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד למחמי לרבי שמעון דהוה תמן והוה רבי
חזקיה אזיל עמיה· אמר ר׳ יהוד׳ לרבי חזקיה הא דתנינן קמיה רבי שמעון והוא ושמיה

פרא אדם ודאי כך הוא · ודא הוא ברירא דמלה · סופיה דקרא דכתיב על פני כל
אחיו ישכון · מהו על פני כל אחיו ישכון · א״ל לא שמענא ולא אימא · דהא אוניפנא
כתיב וזאת התורה אשר שם משה · אשר שם משה אתה יכול לומר · דלא שם משה
אי אתה יכול לומר · פתח רבי יהודה ואמר כי היא חייך וארך ימיך · מאן דזכי
באורייתא ולא אתפרש מינה זכי לתרין חיין חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי ·
דכתיב חייך תרי · וכל מאן דיתפרש מינה כמאן דמתפרש מן חיי ומאן דמתפרש
מר׳ שמעון כאילו מתפרש מכלא · ומה בהאי קרא דאיהו פתח פתחא לא יכילנא
למיעאל ביה · פתגמי אורייתא דסתימין על אחת כמה וכמה · ווי לדרא דרבי שמעון
בן יוחאי יסתליק מניה · דכד הוינן קמיה דר׳ שמעון מבועין דלבא פתיחין לכל עיבר
וכלא מתגליא · וכד אתפרשנא מניה לא ידענא מדי וכל מבועין סתימין · אמר ר׳
חזקיה היינו דכתיב ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש הזקנים כבוצינא
דא דנהרין מניה כמה בוצינין והוא בקיומיה שכיח · כך ר׳ שמעון בן יוחאי מארי
דבוצינין הוא נהיר לכלא ונהורא לא אעדי מניה ואשתכח בקיומיה · אזלו עד דמטו
לגביה כד מטו גביה אשכחוהו דהוה יתיב ולעי באורייתא והוה אמר תפלה לעני כי
יעטף ולפני יי׳ ישפך שיחו · כל צלותא דישראל צלותא וצלותא דעני עלאה מכלהו ·
מאי טעמא משום דהאי סלקא עד כורסי יקרא דמלכא ואתעטר ברישיה · וקב״ה
משתבח בההוא צלותא ודאי · תפלה דעני תפלה אקרי · כי יעטף עטופא דא לאו
עטופא דכסו הוא דהא לית ליה · שא כתי׳ הכא כי יעטף · וכתי׳ התם העטופי׳ ברעב
ולפני יי׳ ישפך שיחו דיקבל קמי מאריה ודא ניחא ליה קמי קב״ה משום דעלמא
מתקיימא ביה כד לא אשתכחו שאר קיומי עלמא בעלמא · ווי למאן דההוא מסכנא
יקבל עלוהי למאריה משום דמסכנא קריב למלכא יתיר מכלהו דכתיב והיה כי יצעק
אלי ושמעתי כי חנון אני · ולשאר בני עלמא זמנין דשמע זמנין דלא שמע · מאי
טעמא משום דדיוריה דמלכא בהני מאני תבירי דכתיב ואת דכא ושפל רוח · וכתי׳
קרוב יי׳ לנשברי לב · לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · מכאן תנינן מאן דבזיף
במסכנא בזיף בשכינתא דכתיב ואת דכא ושפל רוח · וכתיב כי יי׳ יריב ריבם וגו׳ ·
בגין דאפטרופא דילהון תקיפא ושליטא על כלא דלא אצטריך סהדי ולא אצטריך
לדיינא אחרא ולא נטיל משכונא כשאר דיינא · ומה משכונא נטיל נשמתין דכר כם
דכתיב וקבע את קובעיהם נפש · תו אמר תפלה לעני דכל אתר דאקרי תפלה מלה
עלאה היא דהא סלקא לאתר דקב״ה אחיד תפלה דרישא דאינון תפלי דמלכא אכת
להו · רבי שמעון אסחר רישיה וחמא לר׳ יהודה ולר׳ חזקיה דמטו גביה · כתר דסיים
אסתכל בהו · אמר להו סימא הוה לכו ואתאביד מנייכו · אמרו ליה ודאי דפתחא
עלאה פתח מר ולא יכילנא למיעאל ביה · א״ל מאי הוא · אמרו ליה והוא יהיה פרא אדם ·
וסופיה דקרא בעינא למנדע דכתיב ועל פני כל אחיו ישכון · מהו על פני כל אחיו
דהא ברירא דכליה קרא ידענא ושאי לא ידענא · דסיפיה דקרא לא אתחזי ברישיה ·
אמר לון חייכון כלא חד מלה הוא וכחד דרגא סלקא · תאנא כמה פנים לפנים
אית ליה לקב״ה · פנים דנהרין · פנים דלא נהרין · פנים עלאין · פנים תתאין · פנים
דחיקין

רחיקין · פנים קריבין · פנים דלגו · פנים דלבר · פנים דימינא · פנים דשמאלא ·
תא חזי זכאין אינון ישראל קמיה דקב״ה דאחידן באנפין עלאין דמלכא · באינון
פנים דהוא ושמיה אחידן בהו ואינון הוא ושמיה · ועע״ז אחידן באינון פנים רחיקין
באינון פנים תתאין · ובגיני כך אינון רחיקין מגופא דמלכא · דהא חמינא כל אינון
דמצרים קריבוי דישמעאל · כמה אחין וקריבין הוו ליה · וכלהו הוו באנפין תתאין
באינון פני רחיקין · ובגיניה דאברהם כד אתגזר ישמעאל זכה דשוי מדוריה וחולקיה
באתר דשלטא על כל אינון פנים רחיקין ותתאין על כל אינון פנים דשאר עמין ·
הדא הוא דכתיב על פני כל אחיו ישכון · כלומר ישוי מדוריה וחולקיה לעילא מכלהו
דכתי' ידו בכל · דשלטא על כל שאר פנים דלתתא · וכג״כ על פני כל אחיו ודאי דלא
זכו כוותיה · אתו ר׳ יהודה ור׳ חזקיה ונשקו ידוי · אמר ר׳ יהודה היינו דאמרי אינשי
חמר בדורדיא וכבושא דבירא בקטיר דקיזרא אתעטר · ווי לעלמא כד יסתלק מר
מניה · ווי לדרא דיתערע בהאי זמנא · זכאה דרא דאשתמודעון ליה למר · זכאה
דרא דאינון שרי בגוויה · אמר רבי חזקיה האי תנינן גיורא כד אתגזר אקרי גר צדק
ולא יתיר · והכא אמר מר ידו בכל · אמר ר׳ שמעון כלא אתקשר בחדי · אבל גיורא
תנינן · שאני ישמעאל דלאו גיורא הוא בריה דאברהם הוה בריה דקדושא הוה וכתיב
ביה בישמעאל הנה ברכתי אותו · כתיב הכא ברכתי אותו · וכתיב התם ויי׳ ברך את
אברהם בכל · ועל כך כתיב ידו בכל · ובגיני כך כתיב על פני כל אחיו ישכון · דאי
שאר קריבוי אתגזרו אקרון גירי צדק ולא יתיר והוא יתיר ועלאה מכלהו · כל שכן
דלא אתגזרו וקיימין באינון אפין רחיקין באינון אפין תתאין · ואיהו מדוריה
לעילא מכל פנים דילהו ומכל פנים דעמין עע״ז הדא הוא דכתיב על פני כל אחיו
ישכון · אמר רבי יהודה קב״ה בגין כך אכריז ואמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני
דהוא הוה מהימנותא דיליה ·

לא תעשה לך פסל וכל תמונה הא אתמ׳ · ואר״ יוסי כל פרצופין שרי בר מפרצופא
דאד׳ דהא האי פרצופא שליט בכלא · דבר אחר לא תעשה לך פסל וכל תמונה ·
ר׳ יצחק פתח אל תתן את פיך לחטיא את בשרך · כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא על
פתגמי אורייתא כמה אית ליה לאזדהר דלא יטעי בהו ולא יפיק מאורייתא מה דלא ידע
ולא קביל מרביה דכל מאן דאמר במלי דאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה עליה
כתי׳ לא תעשה לך פסל וכל תמונה וקב״ה זמין לאתפרע מניה בעלמא דאתי בזמנא דנשמתיה
בעיא למיעל לדוכתה דדחיין לה לבר ותשתצי מההוא אתר דגניז׳ בצרור דחיי דשאר
נשמתין · רבי יהודה אומר מהכא כמה דתנינן למה יקצף האלהים על קולך · קולך
דא היא נשמתיה דבר נש · אמר רבי חייא כתיב כי יי׳ אלהיך אש אוכלה אל קנא · מאי טעמא
משום דקני לשמיה בכלא · אי בגין פרצופין מקני לשמיה משום דמשקר בשמיה
אי משום אורייתא תנינן אורייתא כלא שמא קדישא היא · דלית לך מלה באורייתא
דלא כליל בשמא קדישא · ובגיני כך בעי לאזדהרא בגין דלא יטעי בשמיה קדישא
ולא ישקר ביה · ומאן דמשקר במלכא עלאה לא עאלין ליה לפלטרוי דמלכא וישתצי
מעלמא דאתי · אמר רבי אבא כתיב הכא לא תעשה לך פסל וכל תמונה · וכתי׳ התם
פסל

פסל לך שני לוחת אבנים · כלומר לא תעשה לך פסל לא תעבד לך אורייתא אחרא דלא ידעת ולא אמר לך רבך · מאי טעמא כי אנכי יי׳ אלהיך אל קנא אנא הוא דזמין לאתפרעא מינך בעלמא דאתי בשעתא דנשמתא בעיא למיעאל קמאי · כמה זמינין לשקרא בה ולעיילא לה גו גיהנם · תניא אמ׳ רבי יצחק לא תעשה לך וגו׳ דבעי בר נש דלא לשקרא בשמא דקב״ה. דשקרא קדמאה דאתקשרו ישראל בקב״ה כד אתגזרו ודא הוא קיומא דכלא למיעל בברית דאברהם דהוא קשרא דמהימנותא ובעי בר נש דלא לשקרא בהאי. בגי׳ דמאן דמשקר בהאי ברית משקר בקב״ה · מאי שקרא הוא דלא ייעול האי ברית ברשותא אחרא · כמה דאת אמר ובעל בת אל נכר · רבי יהודה אמר מהכא ביי׳ בגדו כי בנים זרים ילדו · מאן דמשקר בהאי ברית משקר בקב״ה · משום דהאי ברית בקב״ה אחידא. וכתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים. ממעל וגו׳ ·

לא תשתחוה. להם ולא תעבדם · רבי אלעזר הוה אזיל בארחא והוה רבי חייא עמיה · אמר רבי חייא כתיב וראית בשביה אשת יפת תאר וגו׳ מאי טעמא והא כתיב לא תתחתן בם · אמר ליה בעוד דברשותייהו קיימי · ותא חזי לית לך אבתו בעמין עעו כשרה כדקא חזי · דתנינן אמאי אסמיך פרשתא דא לבן סורר ומורה · אלא בודאי מאן דנסיב האי אתתא בן סורר ומורה ירית מינה · מאי טעמא משום דקשה למעבר זוהמא מינה וכל שכן ההיא דאתנסיבת בקדמיתא דדיכא כדיכא אתדבק ואשתאבת בה וקשיא זוהמא למעבר מינה · והיינו דאמר משה בנשי מדין וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרגו · וכאה חולקיה דההוא בר נש דירית אחסנתא דא וקטיר בה · דבההוא אחסנא קדישא אתדבק בר נש בקב״ה כל שכן אי זכי בפקודי אורייתא דהא פשיט מלכא ימיניה לקבליה ואתדבק בגופא קדישא · ועל כך כתיב בנו בנו יגורש ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם · וכתי׳ בנים אתם ליי׳

לא בנים אתם ממש · דכתיב בני בכורי ישראל · וכתיב ישראל אשר בך אתפאר · תשא את שם וגו׳ · ר״ש פתח ויאמ׳ אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי מה יש לך בבית · אמ׳ לה אלישע כלום אית לך על מה דתשרי ברכתא דקב״ה · דתנינן אסיר ליה לבר נש לברכ׳ על פתור ריקניא · מ״ט משו׳ דברכת׳ דלעילא לא שריא באתר ריקניא · ובג״כ בעי בר נש לסדר׳ על פתוריה חד נהמא או יתיר לברכ׳ עלוי · ואי לא יכיל בעי לשיירא מההוא מזונא דאכל על מה דיברך · ולא ישתכח דיברך בריקניא · כיון דאמרה אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן · אמר ודאי הא ברכתא שלימתא בהאי דכתיב טוב שם משמן טוב · דשמא קדישא משמן נפקא לאדלקא בוצינין קדישין · מאי שמן דא · כמה דאת אמר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן · רבי יצחק אמר כמה דאת אמר כשמן הטוב על הראש וגו׳ רבי אלעזר אומר אלין טורי דאפרסמונא דכיא · א״ר טוב שם כמה טבא שמא עלאה דבוצינין עלאין קדישין דכלהו בשרין משמן טוב כמה דאוקמא · מכאן תנינן אסיר ליה לבר נש לאדכרא שמיה דקב״ה בריקניא דכל מאן דאדכר שמא דקב״ה בריקניא טב ליה דלא אתברי רבי אלעזר אמר לא אצטריך למדכר שמא קדישא אלא בתר מלה · כלומר על מלה

דהא

דהא שמא קדישא לא אדכר באורייתא אלא בתר תרין מלין דכתיב בראשית ברא אלהים · רבי שמעון אמר לא אדכר שמא קדישא אלא על עולם מלא · דכתיב ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמים · מכאן דלא לאדכרא שמיה קדישא בריקניא · וכתיב לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא · ותנינן אמר רבי יוסי מהו ברכה שמא קדישא בגין דמניה משתכח ברכתא לכל עלמא · וברכתא לא אשתכח על אתר ריקניא ולא שריא עלוי הדא הוא דכתיב לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא ·

זכור את יום השבת לקדשו · ר׳ יצחק אמר כתיב ויברך אלהים את יום השביעי וכתי׳ במן ששת ימים תלקטהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו · כיון דלא משתכחי ביה מזוני מה ברכת׳ אשתכח ביה · אלא הכי תאנא כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין · ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה משום דההוא יומא מתברכאן מניה כל שיתא יומין עלאין וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא כל חד ביומוי מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה · ובגיני כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל אינון שיתא יומין דהא בההיא זמנא אזדמן ברכה לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא · ועל כך בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בנהמא ובמזוני · רבי יצחק אמר אפילו ביומא דשבתא כמו · רבי יהודה אמר בעי לאתענגא בהאי יומא ולמיכל תלת סעודתי בשבתא בגין דישתכח שבעא ועינוגא בהאי יומא בעלמא · רבי אבא אמר לאזדווגא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא · והאי יומ׳ מליא רישיה דזעיר אנפין מטלא דנחית מעתיקא קדישא סתימ׳ דכלא ואטיל לחקלא דתפוחין קדישין תלת זמני מכד עייל שבת׳ בגין דיתברכון כלהו כחד׳ וע״ד בעי בר נש לאתענג׳ תלת זמני׳ בגין דהא תליא מהימנות׳ דלעילא בעתיקא קדישא ובזעיר אפין ובחקלא דתפוחין ובעי בר נש לאתענגא בהו ולמחדי בהו · ומאן דגרע סעודתא מנייהו אחזי פגימותא לעילא ועונשיה דההוא בר נש סגי · בגיני כך בעי לסדרא פתוריה תלת זמני מכד עייל שבתא ולא ישתכח פתוריה ריקניא ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומי דשבתא ובהאי מלה אחזי ותלי מהימנותא לעילא · רבי שמעון אמר האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא קלא נפיק ומכרזא עליה אז תתענג על יי׳ · דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין · והרכבתיך על במתי ארץ דא סעודתא תניינא לקבל חקלא דתפוחין קדישין · והאכלתיך נחלת יעקב אביך · דא הוא שלימו דאשתלי׳ בזעיר אפין לקבליה בעי לאשלמא סעודתיה ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי ולמחדי בכל חד וחד משום דאיהו מהימנות׳ שלימת׳ ועל כך שבת׳ אתיקר מכל שאר זמנין ותנינן משום דכלא ביה אשתכח ולא אשתכח הכי בכלהו זמני וחגי · א״ר חייא בג״כ משום דישתכח כלא ביה אידכר תלת זמנין דכתי׳ ויכל אלהים ביו׳ השביעי · וישבת ביום השביעי · ויברך אלהים את יום השביעי · ר׳ אבא כד הוה יתיב בסעודת׳ דשבתא הוה חדי בכל חד וחד ואמר דא היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכלא · בסעודה אחרא הוה אמר דא היא סעודתא דקב״ה וכן בכלהו סעודתי והוה חדי בכל חד וחד · כד סיים

אשלים

אשלים סעודתיה אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא· רבי שמעון הוה אמר הכי אתקינו סעודתי דמהימנותא אתקינו סעודתיה דמלכא· כד הוה יתיב הוו מכרזי עליה אז תתענג על יי׳ והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך· אמר רבי אלעזר לאבוי אין סעודתי היך מתתקנן· א״ל ליליא דשבתא כתי׳ והרכבתיך על במתי ארץ· ביה בליליא מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ומתברכא פתוריה דבר נש ונשמתא אתוספת והוא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי· ובעי בר נש למחדי בחדוותא ולמיכל סעודתא דמטרוניתא ביומא דשבתא· בסעודתא תניינא כתיב אז תתענג על יי׳· על יי׳ ודאי דההיא שעתא אתגליא עתיקא קדישא וכלהו עלמין בחדוותא ושלימו וחדוותא דעתיקא עבדינן וסעודתא דיליה הוא ודאי· בסעודתא תליתאה דשבתא כתיב והאכלתיך נחלת יעקב אביך· דא הוא סעודתא דזעיר אפין דהוי בשלימותא וכלהו שיתא יומין מההוא שלימו מתברכן· ובעי בר נש למחדי בסעודתיה ולאשלמא אלין סעודתי דאינון סעודתי מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא דישר׳ די מהימנותא עלא׳ דא דילהון ולא דעמין עע״ז ובגיני כך אמר ביני ובין בני ישראל· תא חזי בסעודתי אלין אשתמודעון ישראל דאינון בני מלכא דאינון מהיכלא דמלכא דאינון בני מהימנותא· ומאן דפגים חד סעודתא מנייהו אחזי פגימותא לעילא ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא עלאה הוא דלאו מבני היכלא דמלכא הוא דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא ויהבין עליה חומרא דתלת מלין דינא דגיהנם וכו׳· ותא חזי בכלהו שאר זמנין וחגין בעי בר נש למחדי ולמחדי למסכני· ואי הוא חדי בלחודוי ולא יהיב למסכני עונשיה סגי דהא בלחודוי חדי ולא יהיב חדו לאחרא· עליה כתיב וזרתי פרש על פניכם פרש חגיכם· ואי איהו בשבתא חדי אע״ג דלא יהיב לאחרא לא יהבין עליה עונשא כשאר זמנין וחגין דכתיב פרש חגיכם· פרש חגיכם קאמר ולא פרש שבתכם· וכתיב חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי· ושבת לא קאמר· ובגיני כך כתי׳ ביני ובין בני ישר׳· ומשו׳ דכל מהימנותא אשתכח בשבתא יהבין ליה לבר נש נשמתא אחרא נשמת׳ עלאה נשמתא דכל שלימו בה כדוגמא דעלמא דאתי· ובגיני כך אקרי שבת· מהו שבת· שמא דקב״ה שמא דאיהו שלים מכל סטרוי· אמר רבי יוסי ודאי כך הוא· ווי ליה לבר נש דלא אשלים חדוותא דמלכא קדישא· ומאן חדוותא דיליה· אלין תלת סעודתי מהימנותא· סעודתי דאברהם יצחק ויעקב כלילן בהו וכלהו חדו על חדו מהימנותא שלימותא מכל סטרוי· תאנא בהדין יומא מתעטרן אבהן וכל בנין ינקין מה דלא כן בכל שאר חגין וזמנין· בהדין יומא חייביא דגיהנם נייחין· בהדין יומא כל דינין אתכפיין ולא מתערין בעלמא· בהדין יומא אורייתא מתעטרא בעטרין שלימין· בהדין יומא חדוותא ותפנוקא אשתמע במאתן וחמשין עלמין· תא חזי בכל שיתא יומי דשבת׳ כד מטא שעת׳ דצלותא דמנחה דינא תקיפא שלטא וכל דינין מתערין· אבל ביומא דשבתא כד מטא עדן דצלותא דמנחה רעוא דרעוין אשתכח ועתיקא קדישא גלי׳ רצון דיליה וכל דינין מתכפיין ומשתכח רעותא וחדו בכלא· ובהאי רצון אסתלק משה נביאה מהימנא קדישא מעלמא בגין למנדע דלא בדינא אסתלק והאי שעתא

ברצון

ברזון דעתיקא קדיש׳ נפק בשמתיה ואתטמר ביה בגין כך ולא ידע איש את קברתו
כתיב · מה עתיקא קדישא טמיר׳ מכל טמירין ולא ידעין עלאין ותתאין · אוף הכא
האי נשמתא דאטמר בהאי רצון דאתגליא בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא כתיב
ולא ידע איש את קברתו והוא טמיר מכל טמירין דעלמא ודינא לא שלטא ביה ·
זכאה חולקיה דמשה · תאנא בהאי יומא דאורייתא מתעטרא ביה מתעטרא בכלא
בכל אינון פקודין בכל אינון גזרין ועונשין בשבעין ענפין דנהורא דזהרין מכל
סטרא וסטרא · מאן חמי ענפין דנפקין מכל ענפא וענפא חמשה קיימין בגו אילנא
כלהו ענפין בהו אחידן · מאן חמי אינון תרעין דמתפתחן בכל סטר וסטר כלהו
מזדהרין ונהרין בההוא נהורא דנפיק ולא פסק · קל כרוזא נפיק אתערו קדישי
עליונין אתערו עמא קדישא דאתבחר לעילא ותתא · אתערו חדוותא לקדמות
מאריכון · אתערו בחדוותא שלימתא · אזדמנו בתלת חדוון בתלת אבהן אזדמנו
לקדמות מהימנותא דחדווה דכל חדוותא · זכאה חולקכון ישראל קדישין בעלמא
דין ובעלמא דאתי דא הוא ירותא לכון מכל עמין עע״ז · ועל דא כתיב ביני ובין בני
ישראל · אמר רבי יהודה ודאי כתי׳ זכור את יום השבת לקדשו · וכתיב קדשים תהי׳
כי קדוש אני יי׳ · וכתיב וקראת לשבת ענג ולקדוש יי׳ מכובד · תאנא בהאי יומא כל
נשמתהון דצדיקייא מתעדנו׳ בתפנוקי עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין · ורוחא
דא מענוגא דההוא מתפשט׳ בכלהו עלמין וסלק׳ ונחתא ומתפשט׳ לכלהו בני קדישי׳
לכלהו נטורי אורייתא ונייחין בנייחא שלים ומתנשי מכולהו כל רוגזין כל דינין וכל
פולחנין קשין · הדא הוא דכתיב ביום הניח יי׳ לך מעצב׳ ומרגזך ומן העבוד׳ הקשה ·
בגיני כך שקיל שבת׳ לקבלי אורייתא וכל דנטיר שבתא כאילו נטיר אורייתא כלה ·
וכתיב אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו ושמר ידו
מעשות כל רע · אשתמע דמאן דנטיר שבת כמאן דנטיר אורייתא כלה · רבי יודאי
שאיל ליה לרבי שמעון יומא חד דאערע עמיה באורחא · אמ׳ ליה ר׳ הא כתי׳ בפרשת׳
דא דשבת דאמר ישעיה דכתיב כה אמר יי׳ לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וגו׳
ונתתי להם בביתי ובחומותי וגו׳ · מאי קא מיירי · אמר ליה קפוטקאה חמרך קטרי׳
בטיפסא ונחית דמלה דאורייתא בעי נקותא · או אפכי לאחורך וזיל אבתראי ותכוון
לבך · א״ל בגיניה דמר עבידנא ארחא ובתריה דמר אסתכל בשכינתא · א״ל תא חזי מלה
דא הא אוקמו׳ חברייא ולא פרישו מלה · כה אמר יי׳ לסריסים · מאן סריסי׳ אלין אינון
חברייא דמשתדלי באורייתא׳ ומסרסי גרמייהו כל שיתא יומין דשבתא ולען באורייתא
ובליליא דשבתא מזרזי גרמיהו בזווגא דילהון משום דידעי רזא עלאה בשעתא
דמטרונית׳ אזדווגת למלכ׳ ואינון חבריי׳ דידעין רזא דא מכוונין לבייהו למהימנות׳
דמאריהון ומתברכאן באיבא דמעיהון בההוא ליליא ולא הוא דכתיב אשר ישמרו
כמה דאת אמר ואביו שמר את הדבר · ואקרון סריסים ודאי בגין לחכאה לשבתא
לאשכחא רעוא דמאריהון דכתיב ובחרו באשר חפצתי מאי באשר חפצתי ·
זווגא דמטרוניתא · ומחזיקים בבריתי כל אחד בבריתי סתם · זכאה חולקיה מאן
דאתקדש בקדושה דא וידע רזא דא · תא חזי כתיב ששת ימים תעבד ועשית כל

מלאכתך ויום השביעי שבת ליי׳ אלהיך וגו׳ כל מלאכתך כאיכון שיתא יומי עבידתייהו דככי נשא · ובגין האי מלה לא מודווגי חברייא בר בזמנא דלא ישתכח מעבידתייהו דבכי נשא אלא עבידתיה דקדשא בריך הוא · ומאי עבידתיה זווגא דמטרוניתא · ובגיני כך חברייא מתקדשי בקדושה דמאריהון ומכווני לבייהו ונפקי בני מעלי בני דלא סטאן לימינא ולשמאלא בנין דמלכא ומטרוניתא · ובגיני כך רזא דמלה כתיב בנים אתם לי׳ אלהיכם · ליי׳ אלהיכם ודאי · בגין דאלין אקרון בנין דיליה · בנין למלכא ולמטרוניתא · והא דעתייהו דחברייא דידעין רזא דא בדא מתדבקן · ובגין כך אקרון בנין לקב״ה · והני איכון דעלמא מתקיימא בגינייהו · וכד סליק עלמא בדינא אסתכל קב״ה באיכון בנוי ומרחם עלמא · ועל דא כתיב כלה זרע אמת · זרע אמת ודאי · מהו אמת עזקא קדישא שלימתא · כמה דאת אמר תתן אמת ליעקב · אמת דא קב״ה · וכלא חד · ובגיני כך זרע אמת ודאי · אמר ליה רבי יודאי בריך רחמנא דשדרני הכא · בריך רחמנא דהא מלה דא שמענא מפומך · בכה רבי יודאי · אמר ליה ר׳ שמעון אמאי קא בכית · אמר ליה בכינא דאמינא דווי לאיכון בני עלמא דארחיהון כבעירי ולא ידעי ולא מסתכלי דטב לון דלא אתבריאו · ווי לעלמא כד יפוק מר מניה דמאן יכיל לגלאה רזין ומאן ינדע לון ומאן יסתכל בארחי אורייתא · אמר ליה חייך לית עלמא אלא לאיכון חברייא דמשתדלי באורייתא וידעין סתימוי אורייתא · ודאי בקשוט גזרו חברייא על עמא דארעא דמחבלין ארחייהו ולא ידעין בין ימינא לשמאלא דהא איכון כבעירי דיאות למעבד בהו דינא אפי׳ ביום הכפורים · ועל בנייהו כתיב כי בני זנונים המה · בני זנונים ממש · אמר ליה רבי האי קרא בעי לא תיישבא באורחוי · כתיב ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו · אתן להם מבעי ליה · מהו אתן לו · אמר ליה · תא חזי ונתתי להם בביתי · מהו ביתי · כמה דאת אמר בכל ביתי נאמן הוא שמא דקב״ה אקרי בית · ובחומותי כמה דאת אמר על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים · יד ושם כלומר דיטלפון כשמתין קדישין מדוכתא דא והיא יד חולק באשלמותא טב מליא מבנים ומבנות · שם עולם אתן לו · לההוא חולק שלים · אשר לא יכרת לדרי דרין · דבר אחר אתן לו לההוא דידע רזא דמלה ויתכוון במה דבעי לכוונא · תא אמר רבי שמעון כתיב לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השב׳ · מאי טעמ׳ · בגין דלא אתחזי דינא בהאי יומא · ואי תימא הא לגבוה סלקא · בכל מושבותיכם קאמר ולא לגבוה וההוא דסלקא לגבוה לאכפיא לדינא אחרא סלקא · דתנינן אית אשא אכלה אשא · ואשא דמדבחא אכלה אשא אחרא · ובגיני כך אתגליא עתיקא קדישא בהאי יומא מכל שאר יומין · ובזמנא דאתגלייא עתיקא לא אתחזי דינא כלל · וכל עלאין ותתאין משתבחין בחדוותא שלימתא ודינא לא שלטא · תאנא כתיב כי ששת ימים עשה יי׳ את השמים ואת הארץ · ששת ימים ודאי ולא בששת · והני יומין קדישין עלאין אקרון יומי דשמא קדישא אתכליל בהו ואיכון אתכלילן ביה · זכאה חולקהון דישראל מכל עמין עע״ז עלייהו כתיב ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום ·

כבד את אביך ואת אמך · רבי חייא פתח ונהר יוצא מעדן וגו׳ · ונהר דא נביעו דמבועא דנפיק תדיר ולא פסק · ומנהרא דמבועא דא אתשקיא כל גנתא דעדן · והוא נהרא דמבועא קדישא אקרי אב · מאי טעמא משום דא הו נביעא לאתענא לגנתא · רבי אבא אמר עדן ממש אקרי אב · משום דהאי עדן משתכח מההוא אתר דאקרי אין · ובגיני כך אקרי אב והא אוקימנא מאתר דשארי לאתמשכא כלא אקרי אתה · כמה דאת אמר כי אתה אבינו · רבי אלעזר אמר כבד את אביך דא קב״ה · ואת אמך דא כנסת ישראל · את אביך את דייקא לאכללא שכינתא · רבי יהודה אמר כבד את אביך סתם ואת אמך סתם דהא כלא הוה במנייכא · את לרבות כל מה דלעילא ותתא · רבי יוסי אמר האי דאמר רבי אבא מאתר דשארי לאתמשכא כלא שפיר · דהא אוליפנא ההוא דטמירא ולא אית ביה שירותא קרינן הוא · מאתר דשירותא אשתכח קרינן אתה · ואקרי אב · וכלא חד · בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא אמן · רבי יצחק אמר ודאי כלא חד · כבד את אביך דא קב״ה · ואת אמך דא כנסת ישראל · והתנן אמר רבי שמעון כתיב בנים אתם ליי׳ ההוא אתר דאקרי בנים · ובגיני כך סתים׳ מלה כבד את אביך ואת אמך לאכללא כלא דלעילא ותת׳ רבי יצחק אמר לאכללא ביה רבים דהוא אעיל ליה לעלמא דאתי · אמר רבי יהודה בכללא דקב״ה הוי בהני חמש כליל כלא בהני חמש אמירן אתגליפו חמש אחרנין ודאי חמש גו חמש הא כיצד אנכי יי׳ אלהיך לקבל לא תרצח · דתנינן אמר רבי יצחק א״ר יהודה תרין אלין בכללא חדא אתכלילן דמאן דקטיל אוזעיר דמותא וצלמא דמאריה דכתיב כי בצלם אלהים עשה את האדם · וכתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם · אמר רבי חייא כתיב שפך דם האדם באדם דמו ישפך וגו׳ שפך דם האדם · מאן דשפיך דמא כאלו אוזעיר דמותא וצלמא דלעילא · כלומר לא אוזער דמותא דא אלא דמותא אחרא משמע דכתיב שפך דם האדם באדם דמו ישפך · באדם מטי האי פגימותא מההוא דמא דאושיד · מאי טעמא משום כי בצלם אלהים עשה את האדם · ובגין כך הא בהא תליא · לא יהיה לך לקבל לא תנאף · דהא משקר בשמא דקב״ה דאתרשים ביה בבר נש · ובדא כמה וכמה חובין ונזרין ועונשין תליין · ומאן דמשקר בהאי משקר ביה במלכ׳ דכתיב ביי׳ בגדו כי בנים זרים ילדו · וכתיב לא תשתחוה להם ולא תעבדם והא בהא תליא · לא תשא לקבל לא תגנב · וכתיב חולק עם גנב שונא נפשו אלה ישמע ולא יגיד · ודאי הא בהא תליא · דהא גנבא לדא אזדמן לאומאה בשקרא מאן דעביד דא עביד דא · זכור את יום השבת לקבל לא תענה ברעך עד שקר · דאמר רבי יוסי שבת סהדותא אקרי · ובעי בר נש לאסהדא דכתיב כי ששת ימים עשה יי׳ וגו׳ · ושבת כללא דכלא · ואמר רבי יוסי מאי דכתיב תתן אמת ליעקב כמה דאת אמר ושמרו בני ישראל את השבת · ומאן דאסהיד שקרא משקר בשבת דהיא סהדותא דקשוט ומאן דמשקר בשבת משקר באורייתא כלה · בגיני כך הא בהא תליא · כבד את אביך לקבל לא תחמד אשת רעך · ואמר רבי יצחק כבד את אביך · אביך ממש · דהא מאן דחמיד אתתא ואוליד בר ההוא בר אוקיר לאחרא דלאו

אבוי · וכתיב כבד את אביך וגו׳ לא תחמד בית רעך שדהו · וכתיב הכא על האדמה אשר יי׳ אלהיך נותן לך · ההוא דיהב לך יהא דילך ולא תחמד אחרא · ודאי הא כלא תליא · ואלין חמש קדמאי כלילן חמש אחרנין · ובגיני כך מימינו אש דת למו · דכלא אתעביד ימינא ועל דא בחמש קלין אורייתא אתייהיבת · אמר רבי יהודה כלהו הוו חמש גו חמש · לקבליהון חמשה חומשי תורה · תאנא רבי אלעזר באלין עשר אמירן אתגליפו כל פקודי אורייתא גזירין ועונשין · דכיא ומסאבא · ענפין ושרשין · אילנין ונטיעין · שמיא וארעא · ימא ותהומי · דהא אורייתא שמא דקב״ה הוי · מה שמא דקב״ה אתגליף בעשר אמירן · אף אורייתא אתגליפ׳ בעשר אמירן · אין עשר אמירן איכון שמא דקב״ה ואורייתא כלה שמא חד הוי שמא קדישא דקב״ה ממש · זכאה חולקיה דמאן דזכי בה · מאן דזכי באורייתא זכי בשמא קדישא דקב״ה ממש · רבי יוסי אמר בקב״ה ממש דכי דהא הוא ושמיה חד הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין אמן :

לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב · א״ר יוסי מ״ט משום דכתיב לי הכסף ולי הזהב · אתי כלומר אותי · א״ר יצחק כתיב מאין כמוך יי׳ גדול אתה וגדול שמך בגבורה וגו׳ · גדול אתה וגדול שמך · היינו לי הכסף · בגבורה · היינו ולי הזהב · אלין תרין גוונין לא מתחזיין ולא מתפארן בר כד אינון גליפין באתר חד · באן אתר אתגליפו בישראל יתחזון גוונין לאתפארא כלא ישראל אשר בך אתפאר · רבי יהודה פתח שוש אשיש ביי׳ תגל נפשי באלהי וגו׳ זכאה חולקהון דישראל מעמין עע״ז לחדוותא ותפנוקא דלהון בקב״ה דכתיב שוש אשיש ביי׳ · כיון דאמר ביי׳ אמאי כתיב באלהי · אלא הכי אמרו ישראל אי ברחמי אתי עלנא שוש אשיש ביי׳ · אי בדינא תגל נפשי באלהי · מאי טעמא משום דאלין ביה אתגליפו דכתיב כי הלבישני בגדי ישע · מהו בגדי ישע · גוונין דאתגליפו לאסתכלא ביה כמה דאת אמר ישעו אל יי׳ · ישע אסתכלותא · מאן דבעי לאסתכלא בגוונין בי יסתכל · מאי טעמא משום דכתיב מעיל צדקה יעטני צדקה ממש דגוונין ביה אתגליפו · כחתן יכהן פאר · הא גוונא חד · וככלה תעדה כליה הא גוונא אחרא · וכד גוונין מתחברן ביה שעתא אתחזיין וכלהו תאיבין לאחזאה ולאסתכלא ביה · רבי יוסי אמר שוש אשיש ביי׳ תרין חדוון · ביי׳ ברחמי · תגל נפשי הא חדוה בדינא · אמר רבי יהודה בכלא חדוה על חדוה · וחדוה דכיון זמין קב״ה לאחדאה לישראל בחדוותא יתיר מכלא דכתיב ופדויי יי׳ ישובון ובאו ציון ברנה וגו׳ ופדויי יי׳ ישובון הא חד · ובאו ציון ברנה הא תרי · ושמחת עולם על ראשם הא תלת · ששון ושמחה ישיגו הא ארבע · לקבלהון דארבע זמנין דאתפזרו ישראל ביני עממיא וכדין כתיב ואמרתם ביום ההוא הודו ליי׳ קראו בשמו וגו׳ :

וידבר אלהים את כל הדברים האלה · כל הדברים כללא דא הוא כללא דכלא כללא דלעילא ותתא · אנכי רזא דעלמא עלאה ברזא דשמא קדישא ידו׳ · אנכי אתגליא ואתכסיא · אתגליא ברזא קדישא דכרסייא דסיהרא קיימא בשלימו כחדא כד שמשא שלטא וסיהרא אתכסיית ולית לה שבחא בר שבחא דבהורא

דנהורא דנהיר עלה · אנכי באשלמות רזין דשלימו דכורסייא לתתא ואסתלקו חיון
קדישין ואיהי אתתקנת בתקונהא · וכד איהי ספירא בחיזו ובעלה אתי לגבהא
כדין אקרי אנכי · אנכי רזא דכלא כחדא בכללא דכל אתוון בשביל אורייתא דנפיק
מנו רזא עלאה ביה תליין רזין עלאין ותתאין · אנכי רזא למיהב אגר טב לצדיקיא
דקא מחכן ליה ונטרי פקודי אורייתא בהאי אית לון בטחונא כדקא חזי לעלמא
דאתי וסימנא אני פרעה · אנכי ולא יהיה לך אתמר כרזא דאורייתא ודא איהו זכור
ושמור · אנכי רזא סתימא וגניז בכל איכון דרגין דעלמא עלאה בכללא חדא וכיון
דאתמר אנכי אתחבר כלא כחדא ברזא חדא · אנכי רזא דתרין כרסוון · אני כ׳
דכורסייא אנכי דקא אתדכי מקדשא ובכרסיה לא אתקרב בהדיה ומקדשא בהיר
בלחודוי דקא אתבטל בההיא שעת׳ ובר הרע מעלמ׳ וקב״ה אסתלק ביקריה בלחודוי
ובדין אתמר אנכי וגו׳ אלהיך רזא שלים בשמא קדישא · א׳ ליחדא רזא דשמא קדישא
בדרגוי למהוי חד בגין דיהא כ׳ רזא למדחל קב״ה ולמנדע דאית דין ואית דיין ואית
אגר טב לצדיקיא ופורענות לרשיעיא בגין דרזא דיליה ה׳ תתא׳ · כ׳ לקדשא שמא
קדישא בכל יומא לאתקדש׳ בדרגין קדישין ולצלא צלות׳ לגביה בכל זמנא לאסתלקא
כתרא עלאה רזא דכורסייא עלאה על גבי חיון עלאין כדקא יאות ורזא דיליה ה׳
עלאה · י׳ לאשתדלא באורייתא יומ׳ ולילי ולמגזר גזירו ברזא לתמניא יומין ולקדשא
בכרא · ולאנח׳ תפלין וצצית ומזוזה · ולממסר נפשא לגבי קב״ה ולאתדבקא ביה ·
אלין איכון תריסר פקודין עלאין דכלילן ר״ל פקודין אחרנין דאיכון ברזא דאנכי
כללא דזכור · ואת דא לא אתחלף באת דא בגין דאיהו י׳ רזא עלאה כללא דאוריית׳
ובאלין תריסר אית תריסר מכילן דרחמי דתליין מנייהו וחד דשלטא למהוי תליסר ·
לא יהיה לך רזא דשמו׳ בתלת מאה ושתין וחמש פקודי אורייתא · ל׳ רזא דלא למיהב
יקר ורבו לאלהא אחרא · ל׳ מגדלא דפרחא וסלקא באוירא דלא יסטי לבא למבני לה
כמה דאית רזא דכתיב מגדלא לשדא אחרא · ל׳ דלא למפני בדיוקנא דע״ז להרהרא
אבתרהא דלא לסגדא ולא לאתכפיא גרמיה לאלהא אחרא · א׳ דלא לחלפא יחודא
דמריה בגין טעוון אחרני׳ · א׳ דלא להרהרא דאית אלהא אחרא בר מניה · א׳ דלא
למסטי בתר בידין ודכורו ברזא דדיוקנא דאדם ולא בדיוקנא אחרא · א׳ דלא למנא
מן מתייא ולא למעבד חרשין · א׳ דלא יומי בפומוי בשמא דאלהא אחרא · עד הכא
תריסר אחרנין דאיכון פקודי שמור · ובאלין תריסר תליין תלת מאה וחמשין ותלת
פקודי דשמור אחרנין דכלילן בשין תריסר ורזא דא אנכי · אמר ר׳ שמעון תו תנינן
אנכי כללא דעילא ותתא כללא דעלאין ותתאין כללא דחיון קדישין דכלילן ביה כלא
הוא ברזא דאנכי · לא יהיה לך לתתא רזא דתליסר חיון תתאין · לא תעשה לך פסל ·
פסלו מההוא אתר עלאה מההוא אתר קדישא · פסל · פסולת דקדושה דאיהו רזא
דטעוא אחרא ורזא דא כל״א וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו׳ · וכל תמונה
הה״ד ואש מתלקחת · כי אנכי בגין לאתערא לבא לגבי עילא ולא לבחתא לתתא ולא
למקרב לתרע ביתא · אל קנא דקנאה איהו בההוא אתר ורזא דא תחת שלש רגזה
ארץ · ואיהו לא תעשה לך חד · פסל תרין · וכל תמונה תלת · וארץ דא על דא

אתרגיזת׃ פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים׃ אולפא חדא דאיכנו׃ חדא ותרין זמנין וארבע זמנין ואתפקד על חובוי קדמאי אב וכן שלישי ורביעי חד הוא׃

לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא וגו׳ כד לא מתתקן ולא חייש לאתתקנא וכן בהפוכא דא לאילנא דאיהו אתתקן כדקא חזי וקאים על קיומיה׃ לא תשא רזא דא הא אוקמוה חבריא׃ בגין דקב״ה כד שתיל עלמא אטבע גו תהומי ברורא חדא חקיקא בשמא דא ואטבע לה לגו תהומא׃ וכד מיא בען לסלקא חמאן רזא דשמא קדישא חקיקא על ההוא ברורא ותייבין ומשתקעין ומתהדרין לאחורא׃ ושמא דא קיימא עד יומא גו תהומא׳ ובשעתא דאומן בני נשא על קשוט בקיומא דקשוט ההוא ברורא סלקא ומקבלא ההוא אומאה ואהדר ואתקיים על תהומא ועלמ׳ אתקיי׳ וההוא אומאה דקשוט קיים עלמא׃ ובשעתא דאומי בני נשא אומאה לשקרא ההוא ברורא סלקא לקבלא לה לאיהו שקרא׃ כדין ההוא ברורא דשוה סליק תב לאחורא ומיין אזלין ושטין ואתוון דההו׳ ברורא פרחן גו תהומי ואתבדרן ובעאן מיא לסלקא לחפייא עלמא ולאהדרא ליה כמלקדמין׃ עד דזמין קב״ה לחד ממנ׳ יעזריא״ל די ממנא על שבעין מפתחן ברזא דשמא קדיש׳ ועאל לגביה דההוא ברורא וחקיק ביה אתוון כמלקדמין וכדין אתקיים עלמא ואהדרו מיין לדוכתייהו ועל דא כתיב לא תשא את שם יי׳ אלהיך לשוא׃

רעיא מהימנא

פקודא לאומאה בשמיה באורח קשוט׃ ומאן דאומי שבועה הוא כליל גרמיה באינון ז׳ דרגין עלאין דשמא דקב״ה אתכליל בהו והא שתא אינון׃ איהו בר נש דאומי אומאה דקשוט כליל גרמיה בהו והוא שבועאה לקיימא שמא קדישא בדוכתיה׃ ועל״ד כתי׳ ובשמו תשבע׃ ומאן דאומי אומאה למגנא ולשקרא גרים להוא אתר דלא יתקיים בדוכתיה׃ אומאה לקיימ׳ פקוד׳ דמאריה דא איהו שבועה דקשוט כד ההוא יצר הרע מקטרג לבר נש ומפתי ליה למעבר על פקוד׳ דמאריה אשתכח ביה ואנטרו׳ ליה לבר נש לאומא׳ במאריה על דא ואיהו שבחא דיליה׃ וקב״ה משתבח ביה כגון בועז דכתיב חי יי׳ שכבי עד הבקר דהא יצר הרע הוה מקטרג ביה ואומי על דא׃ כדר איהו לעילא ואינון חיי מלכ׳ רזא דרמ״ח שייפין ותריסר קטיסין במשכן כד״ר׃ ועל דא אמיר משבועה׃ חיי דמלכא דיהיב חיין לכל אלין שייפין ואקרון הכי בגין אינון חיין נחתין מעילא לתת׳ לההוא מקורא דחיין׃ ומההוא מקורא נחתין לתתא לכל אינון שייפין׃ שבועה לקיימא דרגא דלתתא רזא דשמא קדישא׃ ולא אקרי חלך עצמו דרוחא עלאה וגופא דיליה למסרי בגויה עצמו דהוא דסתיר לעילא ובגי׳ כך מאן דאומי בקשוט הוא מקיים להוא אתר וכד קאי ההוא אתר מקויים מקיים כל עלמא׃ כדר שריא על כלא׃

על מצוה ועל רשות׃ דלאו הכי בשבועה והכי אוקמוה חבריא׃ ע״כ׃

זכור את יום השבת לקדשו ׳ דא איהו רזא דברית קדישא ובגין דהאי ברית קיומין כל מקורא דשייפי גופא ואיהו כלל כלא בגוונא דא שבת איהו כללא דאורייתא וכל רזין דאורייתא ביה תליין וקיומא דשבת בקיומא דכל אורייתא מאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלה ׳

זכור

רעיא מהימנא

פקודא למהוי דכיר יום השבת כד״א זכור את יום השבת לקדשו רזא דשבת הא אוקימנא בכל אינון דוכתי יומא דנייחא דעלמ׳ ואיהו כללא דאוריית׳ ומאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלה׳ והא אתמר דזכרנא דשבת לקדשא ליה בכל זיני קדוש׳ מאן דאדכר למלכ׳ אצטריך לברכא ליה ודא אתמר ׳זכור לדכורא איהו ׳ שמור איהו לנוקבא ׳ ודא ודא כלא פרודא ׳ יום שבת רזא דכל מהימנותא דתליא מרישא עלאה עד סופא דכל דרגין שבת איהו כלא ׳ תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת ׳ שבת עלאה ׳ שבת דיומא ׳ שבת דליליא ׳ וכלהו חד ואקרי כלא שבת ׳ וכל חד כד איהו שלטא כטול לחבריו וזמין לון בהדיה בההוא שלטנו דיליה ׳ וכד האי אתי לעלמא כלהו אתיין וזמנין בהדיה ׳ כד אתי ליליא זמין בהדיה לשבת דיממא וזמין ליה בהיכליה ואתטמר בהדיה ׳ כיון דהאי אתיא שבת עלאה אתמשך עליה וכלהו בגוונין בהיכלא דליליא ׳ ובגין דא סעודתא דליליא חמור דבימאמא ׳ כד אתי יממא זמין בהדיה לתרין אלין אחרנין דרגא עלאה ודרגא תתאה דא דאכסיר ליה ודא דאתכסיר מניה ׳ וכלא כחדא אקרי שבת ושלטין ביומא דשבת ׳ ואלין תלת דרגין אינון בללא ורזא דכל אוריית׳ תורה שבכתב כגוונא וכתובי׳ מאן דנטיר שבת נטיר אורייתא כלה ׳ תרין מרגלן אינון וחד סיכתא בהדייהו בגווייהו דקאים בין האי ובין האי ׳ מרגלא עלאה לית ביה חיזו באתגלייא ׳ האי מרגלא כד שארי לאתגלייא בהרין ז׳ אתוון גליפין בלטין ובנכין ובקעין בקיעין וקסטירין ובהרין כל חד וחד ואינון ז׳ אתוון אינון תרין שמהן מחקקין בההוא מרגלא וביומא דשבת בנכין ובהרין ופתחין פתחין ובפקי משלטי ואינון אל״יד יד״ו מתכנכי אתוון ובכנכינו דלהון עאלין דא בדא ובהרין דא בדא ׳ וכד עאלין דא בדא בהרין דא מגו דא בתרין גוונין ׳ חד גוון חוור וחד גוון סומק ׳ ומאינון תרין אתעבידו תרין שמהן אחרנין עד דסלקין אתוון לשבע שמהן א׳ נפיק ונכין ועאל בא״ת ו׳ ובהרין תרווייהו בתרין גוונין ואינון תרין שמהן חד אקרי ידו״ד וחד אקרי א״ל ובהרין כחדא ׳ ה׳ נפיק ונכין ועאל בא״ת ה׳ ובהרין תרווייהו בתרין גוונין ואינון תרין שמהן חד אקרי ידוד רזא דאלדים ׳ וחד אקרי אלדים ובהרין כחדא י׳ עאל בו׳ ובהרין ובנכינן כחדא ועאלן דא בדא ובהרין תרווייהו גליפין מחקקן כחדא ואינון זקפן רישא בהירין מכנכין ענפין סלקין מהאי סט׳ ומהאי סט׳ ואינון חד סרי ענפין ׳ ואלין תרין אתוון דבהרן מתחבקן דא בדא אינון ידוד ידוד מנפץ מנפץ ברזא דתליסר מכילן דרחמי ׳ ואלין תרין אתוון מתחבקן דא בדא וכד מתדבקן דא בדא וכד עאלין דא בדא זקפין רישא ובהרן ומכנכן על כלא באינון חד סרי ענפין דנפקין בכל

סטר · ה׳ דאסתאר איהי סלקא בשמא חד לאתחברא בהדייהו ואיהי אד׳ וכל אלין שמהן כלהון ובכנין וכפקי ושלטי בהאי יומא · כיון דאלין שלטי נפק ההוא מרגלא עלאה בלטיא מכננא · ומגו ננינו דילה לא אתחזי כה גוון · כד נפקא בעש באלין שמהן חד שמא מכייהו אד׳ דאיהו שביעאה מתעטרא ועאל במרגלא תתאה ואתייסב שמא אחרא תחותיה ואיהו יה · ואסתחר ההוא מרגלא עלאה ביה ומתעטרא ההוא ננינו דנגין בהאי שמא · לבתר דננים בהאי שמהן נפקין מכייהו שבעים ענפין לכל סטר ומתחברן כלהו כחדא ואתעביד רתיכא וכרסייא חדא לההוא מרגלא עלאה ושלטא בעטרוי מלכא בכרסייא ביומא דא וחדי כלא · כיון דחדי כלא יתיב מלכא על כרסייא דדיכא וסלקין בשבעין ענפין כרסייא כדקאמרן · ואיכון תרין אתוון כללא דאורייתא בטשי בתרי אתוון קדמאי וסלקי לחד לגית שבטין ולחד בשית שבטין אחרנין · ואלין איכון יב״ שבטין דישראל עלאה · תו אלין תרין אתוון סלקין ונחתן ובטשי בתרין אתוון דסופא דכ״ב אתוון וסלקי חד בחמש דרגין וחד בחמש דרגין · ואיכון עשר אמירן לשכללא לכ״ב אתוון יב״ שבטין בתרין אתוון קדמאי ועשר אמירן דתרין אתוון דסופא הא כ״ב אתוון דסופא דאורייתא · ורזא דא ירית מרגלא עלאה בההוא כרסייא דע״ב וכהרין כ״ב אתוון · כדין ההוא מרגלא תתאה דהו׳ בחשוכא מסתכל בההוא נהירו בחילא דתוקפא דאיכון אתוון דאתרשים בהון דאקרון אד׳ · וכדין אתנהיר וסליק ההוא נהורא ובטל כל איכון כ״ב אתוון עלאין ושאיב לון ההוא מרגלא לגביה ונהיר נהירו דנגין לע״ב עיבר · כיון דהאי מרגלא נגין ושאיב לאיכון אתוון בהדי מרגלא עלאה אתמשך בהדייהו ואתדבק מרגלא במרגלא והוי כלא חד איהו רזא דתושבחתא והא אוקימנא אתוון כד נגנין מהאי סטרא ומהאי סטרא דא איהו סיכתא די בגווייהו בין מרגלא למרגלא כדין אתעביד כלא רזא דשמא קדישא דע״ב אתוון דרתיכא עלאה וכלא האי והאי אתקריאת שבת ודא איהו רזא דשבת · ע״כ ·

זכור רזא דדכורא איהו · רזא דדכורא דקיטע כל סייפי דעלמא עלאה את יום השבת לאשגחא מעלי שבתא דאיהו לילה ודא איהו את לקדשו דאצטריך קדושה מגו עמא קדישא ולאתעטרא בהו כדקא חזי · זכור אתר דלית ליה שכחה ולא קיימא ביה שכחה דהא לית שכחה באתר דכרו׳ עלאה וכ״ש לעילא · ולתתא אית שכחה אתר דאצטריך לאדכרא ועל דא כתיב יזכר עון אבותיו וגו׳ · ואית תמן ממכן דאדכרן זכיין דבר נש וחובוי ולית שכחה קמי כרסייא קדישא מה דאיהו קמיה · ומאן דאיהו קמיה זכור וכ״ש לעילא בגין דכלא רזא דדכורא איהו ותמן אגליף רזא דשמא קדישא יד״ו · ולתתא אצטריך לאתקדשא וביה אתקדש בזכור דהא מניה נטיל כל קדושן וכל ברכאן ודא כד מתעטרא מעלי שבתא על עמא קדישא כדקא יאות ובצלותין ובבעותין ובסדורא דחדוה · ואי תימא זכור לא אצטריך לאתקדשא אע״ג דמניה נפקין כל קדושין דעלמ׳ · לאו הכי דהא דא אצטריך לאתקדשא ביממא ודא אצטריך לאתקדשא בליליא וכל קדושין נטלין לון ישראל לבתר ואתקדשן בקדושי דקב״ה:

כבד את אביך ואת אמך בכל זיני יקר למחדי לון בעובדוי דכשראן כד"א גיל יגיל אבי צדי' ודא איהו יקרא דאבוי ודאמיה·

רעיא מהימנא

כבד את אביך ואת אמך· כבדהו בכסות בקיום דהיינו בכפי מזונו· כבד את יי' מהונך דא תורה ומצו' הה"ד ארך ימים בימינה בשמאלה וגו'·

דעני לאו איהו בר נש אלא מן התורה ומן המצות· אשתמודע דכתר דאוקמוה מארי מתני' אין עני אלא מן התורה ומן המצות דעתרא דבר נש אורייתא ומצות· ובגין דא כבד את יי' מהונך ולא תשתדל באורייתא כדי להתגדל בה כמה דאוקמוה חבריא ואל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא תאמ' אקרא בעבור שיקראוני ר' אלא גדלו ליי' אתי· כבד את יי' מהונך· בכן דאיהו חייב ביקר' דאבוי ואמי' בגין דאיהו אשותף מתרין טפין דמנהון נוצר בר נש מטפה דאבוה חוורו דעיינין וגרמין ואברין ומטפה דאמיה שחור די בעיינין ושערא ומשכא ובשר ורביאו ליה באורית' ועובדין טבין דבר נש חייב ללמד בנו תורה דכתי' ושננתם לבניך ואי לאו אוליף ליה אורייתא ופקודין כאילו עביד ליה פסל ובגין דא לא תעשה לך פסל· ועתיד להיות בן סורר ומורה ומבזה אבוי ואמיה וגוזל מניה כמה ברכאן דשואיל ואיהו עם הארץ חשיד איהו על כלא ואפילו על שפיכות דמים וגלוי עריות וע"ז· דמאן דאיהו עם הארץ ואזיל לאתר דלא אשתמודעון ליה ולא ידע לברכא חשדינן ליה דאיהו עו"ז· ע"כ·

כבד את אביך כד"א כבד את יי' מהונך· מהונך ממונך· מהונך מחנך בחדוה דנגונא למחדי לבא דהא דא חדוה דלבא כמוכא דא נגונא דכל עלמ'· עובדין דכשראן דההוא ברא חדי לבא דאבוה ודאמיה· מהונך ממונך לכל מה דאצטריכו· כגוונא דבר נש אוקיר לקב"ה הכי אצטריך לאבא ולאמא· בגין דשותפותא חדא אית לון בקב"ה עליה· וכמה דאצטריך למדחל לקב"ה הכי אצטריך למדחל לאבוה ולאמיה ולאוקיר לון כחדא בכל זיני יקר· למען יאריכון ימיך בגין דאית יומין לעילא דתליין בהו חיי בר נש בהאי עלמא ואוקימנא על אינון יומין דבר נש בההוא עלמא לעילא וכלהו קיימין קמיה קב"ה ובהו אשתמודען חיי דבר נש· על האדמה אשר יי' אלהיך נותן לך· אבטחותא לאתהניא באספקלריא דנהרא ורזא דא על האדמה דא אספקלריאה דנהרא באינון יומין עלאין דנהרין מגו מבועא דכלא· מאי שנא באלין תרין פקודין דאורייתא דכתיב בהו למען יאריכון ימיך בדא ובשלוח הקן· אלא תרין פקודין אלין כלהו תליין לעילא· אבא ואמא רזא דזכור ושמור כחדא ובגיני כך כתי' למען יאריכון ימיך· ובשלוח הקן דכתי' שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך וגו' רזא דעלמא עלאה דלא אתייהיב ביה רשו לאסתכלא ואצטריך לשלח יוגו שאלתא ואסתכלותא ביה· ואת הבנים תקח לך דכתיב כי שאל נא לימים ראשוני' וגו' מקצה השמים ועד קצה השמים· אבל לעילא מקצה השמים שלח תשלח מרעיוניך למשאל· ובדא כתיב למען ייטב לך והארכת ימים למען איטב לך לא כתיב אלא למען ייטב לך· ויאריכון ימיך לא כתיב אלא והארכת ימים· למען ייטב לך ההוא אתר דאוטיב לכלא· ומי הוא עלמא סתים וגניז· והארכ'

ימים

שמים כמה דכתיב תקח לך ברעותא דכר נש איהו · ואי אודמן ליה עובדא ויכוון ביה זכאה איהו ואף על גב דלא מכוין ביה זכאה איהו דעביד פקודא דמריה · אבל לא אתחשיב מאן דעביד רעותא לשמה ויכוון ביה ברעותא דאסתכלותא ביקר׳ דמריה כמאן דלא ידע למסב סברא דהא ברעותא תליא מלה לשמה · ובעובדא דלתתא לשמה אסתלק עובדא לעילא ואתתקן בדקא יאות· כגוונא דא כעובדא דגופא אתתקן עובדא דנפשא בההוא רעותא . דהא קדשא בריך הוא כעו לבא ורעותא דבר נש · ואפילו הכי אי לאו תמן רעותא דלבא דאיהו עקרא דכלא על דא בלי דוד ואמר ומעשה ידינו כוננה עלינו וגו׳ דהא לית כל בר נש חכים לשואה רעותא דלבא לתקנא כלא ויעביד עובדא דמנוה על דא בלי בלותא דא · ומעשה ידינו כוננה עלינו · מאי כוננה עלינו · כוננה ואתקין תקונך לעילא כדקא יאות · עלינו אף על גב דלית אנן ידעי לשואה רעותא אלא עובדא בלחודוי מעשה ידינו כוננהו להוא דרגא דאצטריך לאתתקנא · כוננהו כאבורא חדא כאבן למסני מתתקנא כהון כהאי עובדא כדקא יאות·

לא תרצח · לא תנאף · לא תגנב · לא תענה ברעך עד שקר · לא · פסקא טעמא בכל הכי תלת · ואי לא דפסקא טעמא לא הוי תקונא לעלמין ויהא אסיר לן לקטלא נפשא בעלמא אע״ג דיעבור על אוריתא · אבל כמה דפסקא טעמא אסיר ושארי·

לא תנאף · אי לאו דפסקא טעמ׳ אסיר אפילו לאולדא או למחדי באתתיה חדוה למצוה · וכמה דפסקא טעמא אסיר ושארי·

לא תגנב אי לאו דפסקא טעמא הוה אסיר אפילו למגנב דעתא דרביה באורייתא או דעתא דחכם לאסתכלא ביה או דיינא דדאין דינא לפו׳ טענה דאצטריך ליה למגנב דעתא דרמאה ולמגנב דעתא דתרוויהו לאפקא דינא לנהורא · וכמה דפסקא טעמא אסיר ושארי·

לא תענה ברעך עד שקר · הכא לא פסקא טעמא בגין דאסיר הוא כלל כלל · ובכל מלי דאורייתא קב״ה שוי רזין עלאין ואוליף לבני נשא ארחא לאתתקנא בה ולמהך בה · כמה דאת אמר אני יי׳ מלמדך להועיל מדריכך בדרך תלך· אוף הכי·

לא תחמד לא פסיק טעמא כלל· ואי תימא אפילו חמודא דאוריתא אסיר כיון דלא פסקא · תא חזי בכלהו עבדת אוריית׳ כלל ובהאי עבד׳ פרט· בית רעך שדהו ועבדו וגו׳ בכל מלי דעלמא · אבל אורייתא איהי חמודת תדיר שעשועים נכזי דחיי ארכא דיומין בעלמא דין ובעלמא דאתי · הכי עשר אמירן דאורייתא׳ איכון כללא דכל פקודי אורייתא כללא דעילא ותתא כללא דכל עשר אמירן דבראשית · אין אתחקקו על לוחי אבנין וכל גנזין דהוו בהו אתחזון לעיניהון דכלא למנדע ולאסתכלא ברזא דתרי״ג פקודין דאוריית׳ דכלילן בהו · כלא אתחזי לעיינין כלא איהו בסכלתנו לאסתכלא בלבא דישראל כלהו ומלה הוה נהיר לעיינייהו · בההיא שעתא כל רזין דאורייתא וכל רזין עלאין ותתאין לא אעדי מנייהו בגין דהוו

תמאן שכנא בעננא זיו ויקרא דמריהון מה דלא הוה כההוא יומא מיומא דאתברי עלמא דקב"ה אתגלי ביקריה על טורא דסיני. ואי תימא הא תנינן דחמאת שפחה על הים מה דלא חמא יחזקאל בניאה יכול כההוא יומא דקאימו ישראל על טורא דסיני. לאו הכי. בגין דההוא יומא דקיימו ישר' על טורא דסיני אעבר זוהמא מנייהו וכל גופין הוו מנהרן כנהורא דמלאכין עלאין כד מתלבשן בלבושי מנהרן למעבד שליחותא דמריהון ובההוא מלבושא מנהרא עאלין לאשא ולא דחלין. כגוונא דההוא מלאכא דמנוח כד אתחזי ליה ועאל בשלהובא וסליק לשמיא דכתיב ויעל מלאך יי' בלהב המזבח. וכד אעבר מנייהו ההוא זוהמא אשתארו ישראל גופין מנהרין בלא טנופא כלל ונשמתין לגו כזוהרא דרקיעא לקבלא נהורא. הכי הוו ישראל דהוו חמאן ומסתכלן בו יקר' דמריהון מה דלא הוו הכי על ימא דלא אתעב' זוהמא מנייהו בההוא זמנא. והכא בסיני דפסקא זוהמא מגופא אפילו עוברין שבמעי אימן הוו חמאן ומסתכלן ביקרא דמריהון וכלהו קבילו כל חד וחד כדקא חזי ליה וההו' יומא הוה חדוה קמי קב"ה יתיר מיומא דאתברי עלמא בגין דיומא דאתברי עלמא לא הוה בקיומא עד דקבילו ישראל אורייתא דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. כיון דקבילו ישראל אורייתא על טורא דסיני כדין אתבסם עלמא ואתקיימו שמיא וארעא ואשתמודע קב"ה עילא ותתא ואסתלק ביקריה על כלא ועל ההוא יומא כתיב יי' מלך גאות לבש לבש יי' עז התאזר. ואין עז אלא תורה שנאמר יי' עז לעמו יתן יי' יברך את עמו בשלום:

פרשת ואלה המשפטים

פתח ר' שמעון ואמ' ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. תרגום ואלין דיניא דתסדר קדמיהון. אלין אינון סדורין דגלגלתא דינין דנשמתי' דאתדנו כל חד וחד לקבל עונשיה:

אמרו סמניםי' מתחלת ספרש' עד ואנשי קדש תהיון לי סוא מן ספרא וינעבו ונמצאבו הבשא מדויקת תל"א.

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. חברייא עדן הכא לגלאה כמה רזין טמירין דגלגלתא.

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד. כד נשמתא אתחייבת בגלגולא אם היא מסט' דההוא עבד מטטרון דאיהו כליל שית סטרין כתי' ביה שש שנים יעבד בגלגולי' דילה לא מתחייב' שא שית שנין עד דאשלימת שש דרגין מההו' אתר דאתגזרת. אבל אם נשמתא היא מסטרא דשכינתא דאיהי שביעית ודאי מה כתי' ובשביעית יצא לחפשי חנם דצדיק ודאי דלית ביה מלאכ' כיון דלית ביה מלאכה לית ביה שעבוד. אדסכי' סא סגא.

בה סבא נחית לגביה א"ל אי הכי רבי מה תוספת לנשמתא דאיהי אומה דאתמר בה
לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך וגו' · א"ל סבא סבא ואת שאיל דא
דודאי שאי על נשמתא דצדיק אתמר דאע"ג דאתחייב לאתאה בגלגולא בכל אלין
אפילו בעבד ואמה ובעירן דאינון אופנים או בכל חיוון דמנהון נשמתין דבנ' נשא
כתיב בה לא תעשה כל מלאכה והאי איהו לא תעבד בו עבדת עבד · בצדיק
דאיהו יום השב' לא תעבד בו עבדת עבד דאיהו יום דחול · אבל סבא סבא דאיהי
בת יחידה ואיהי בת זוגיה דצדיק דאיהו שבת · מאי אם אחרת יקח לו · א"ל הא
ודאי הכלה חולו של שבת דאתאחדא דלא אתקריאת חולו של שבת אלא חולו של
טומאה שפחה · א"ל והא חולו של שבת מאי היא · א"ל דא אמתא דאיהי גופא דבת
יחידה דעלה אתמר אם אחרת יקח לו · תא חזי שכינתא אית דאתקריאת אמה
ואית דאתקריאת שפחה · ושכינתא אית דאתקריאת ברתא דמלכא · הכי אית איש
דאתמר ביה והאיש גבריאל ואית איש דאתמר ביה יי' איש מלחמה · ובגין דא
נשמתא דאיהי מחייבא בגלגול אם היא ברתא דקב"ה אי תימא דמזדמן בגופא
נוכראה דאיהי שולטנותא דיצר הרע דאיהו מסטרא דשמאלא · לאו · אלא יי' הוא
שמו וכבודי לאחר לא אתן דאיהו יצר הרע · והוא גופא דשדיא ברתא דמלכא אי
תימא דאזדמן מכתרין תתאין דמסאבו חלילה וחס עלה אתמר והארץ לא תמכר
לצמיתות כי לי הארץ · מאן גופא דברתא דמלכא · דא מטטרון · והאי גופא איהו אמתא
דשכינתא אע"ג דאיהי נשמת' ברתא דמלכ' שבויה תמן בגלגולא אתיא · ומה כתיב בה

וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים · ועוד
וכי ימכר איש דא קודשא בריך הוא · את בתו אלו
ישרא' אלין אינון מסט' דבת יחידה נקראת בתו · ואי תימא כגוונא דאלין מסטרא
דעבד דאיהו מטט' דנפקו במנחה ממצרים לא תצא כצאת העבדי' הדא הוא דכתי'
כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון · תא חזי בר נש כד אתיליד יהבין ליה רוחא
מסטרא דבעירא מסטר' דדכיו מסטרא דאלין דאתקרון אופנים · זכה יתיר יהבין
ליה נשמתא מסטרא דכרסייא · ותלת אלין אינון אמה עבד ושפחה דברתא דמלכא
זכה יתיר יהבין ליה נשמתא באורח אצילותא מסטרא דאורח אצילות דבת יחידה
ואתקריאת איהי בת מלך · זכה יתיר יהבין ליה אצילות מסטרא דעמו' דאמצעיתא
ואקרי בן לקב"ה הדא הוא דכתיב בנים אתם ליי' אלהיכם · זכה יתיר יהבין ליה נשמת'
מסטרא דאבא ואימא הה"ד ויפח באפיו נשמת חיים · מאי חיים אלא אינון יה דעלייהו
אתמר כל הנשמה תהלל יה ואשתלים בו"ה · זכה יתיר יהבין ליה יהו"ה בשלימו
דאתוון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהי אדם באורח אצילות דעילא ואתקרי בדיוקנא
דמאריה ועליה אתמ' וירדו בדג' הים וגו' והאי איהו שולטנו בכל רקיעין ובכל אופנים
ושרפים וחיוון ובכל חיילין ותוקפין דעילא ותתא · ובג"ד כד בר נש זכי בנפש מסטרא
דבת יחידה אתמר ביה לא תצא כצאת העבדים · רבי חייא ור' יוסי אערעו חד
לילא במגדלא דצור · אתארחו תמן וחדו דא בדא · א"ר יוסי כמה חדינא דחמינ'
אנפי שכינתא דהשתא בכל ארחא דא אצטערנא בחדא סבא טייעא דהוה שאיל לי

בל ארחא· מאן הוא כחסא דפרח באוירא ואזיל בפרוד' ובין כך ובין כך אית נוימא לחד במלה דסליק בין סנפוי· שרי בחבור' וסיי' בפרוד'. ומאי איהו נשרא דקא מקננא באילן דלא הוה· בנוי דאתגזרו ולאו מן בריין דאתבריאו באתר דלא אתבריאו· כד סלקין בחתין כד נחתין סלקין· תרין דאינון חד· וחד דאינון תלתא· מהו עולימתא שפירתא ולית לה עיינין וגופא טמירתא ואתגלייא איהי נפקת בצפרא ואתכסיאת ביממא· אתקשטת בקשוטין דלא הוו· כל דא שאיל בארחא ואצטערנא· והשתא אית לי נייחא דאלו הוינא בחדא אתעסקנא במלי דאורייתא מה דהוינן במלין אחרנין דתהו· אמ' רבי חייא והאי סבא טייעא ידעת ביה כלום· אמר ליה ידענא דלית ממשו במלוי· דאלו הוה ידע יפתח באורייתא לא הוה ארחא בריקניא· אמר ר' חייא והאי טייעא אית הכא דהא לזמנין באינון ריקנין ישכח נבר זגין דדהבא· אמר ליה הא הכא איהו ואתקין חמריה במיכלא· קרו ליה ואתא לקמייהו· אמר לון השתא תרין איהון תלת ותלת איהון כחד· אמר רבי יוסי לא אמינא לך דכל מלוי ריקנין ואינון בריקנייא· יתיב קמייהו אמר לון רבנן אנא טייעא אתעבידנא ומיומין זעירין דהא בקדמיתא לא הוינא טייעא אבל ברא חד זעירא אית לי ויהבית ליה בבי ספרא ובעינא דיסתדל באורייתא· וכד אנא אשכחנא חד מרבנן דאזיל בארחא אנא טעין אבתריה והאי יומא חשיבנא דאשמע מלין חדתין באורייתא ולא שמענא מדי· אמר רבי יוסי בכל מלין דשמענא דקאמרת לא תווהנא אלא מחד· או הכי בשטותא אמרת או מלין ריקנין איכון· אמר ההוא סבא ומאן איהי· אמר עולימתא שפירתא וכו'·

פתח ההוא סבא ואמר יי' לי לא אירא מה יעשה לי אדם· יי' לי בעוזרי וגו'· טוב לחסות ביי' וגו'· כמה טבין וכעימין ויקירין ועלאין מלין דאורייתא ואנא רבי אימא קמי רבנן דלא שמענא מפומייהו עד השתא אפילו מלה חדא· אבל אית לי למימר דהא לית כסופא כלל למימר מלי דאורייתא קמי כלא· אתעטף ההוא סבא פתח ואמר ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל· האי קרא אחר קרא אחרא סמיך· ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו· הני קראי כמשמען אבל מלין דאורייתא מלין סתימין איכון· וכמה איכון מלין דחכמתא דסתימין בכל מלה ומלה דאוריית' ואשתמודען ארחין דהא אוריית' לאו מלין דחלמא איכון דקא אתמסרן למאן דפשר לון ואתמשכן בתר פומא ועכ"ד אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי· ומה אי מלין דחלמא אצטריכו למפשר לון לפום ארחוי מלין דאוריית' דאינון שעשועין דמלכ' קדישא עאכ"ו דאצטריכו למהך בארח קשוט כמו דכתי' כי ישרי' דרכי יי' וגו'· ובת כהן דא נשמתא עלאה ברתיה דאברה' אבינו קדמאה לגיורין ואיהו משיך לה לנשמתא מאתר עלאה· השתא אית למימ' מה בין קרא דאמר ובת איש כהן ובין קרא דאמר ובת כהן ולא כתיב איש· אלא אית כהן דאקרי איש כהן ולא כהן ממש· ועל ארחא דא הוא כהן והוא סגן ויהוה כהן גדול והוא כהן דלאו איהו גדול· כהן ממש רב ועלאה יתיר מאיש כהן· ועכ"ד אית נשמת' ואית

ואית רוחא ואית נפש · ובת כהן כי תהיה לאיש זר דא נשמתא קדישא דאתמשכת
מאתר עלאה ועאלת לגו סתימו דאילנא דחיי וכד רוחא דכהנא עלאה נשבא
ויהיב באילנא דא פרחין מתמן אינון נשמתין ועאלין באוצר חד · ווי לעלמא דלא
ידעין בני נשא לאסתמרא דקא משכין משיכו בהדי יצר הרע דאיהו איש זר והאי
בת כהן פרחת לתתא ואשכחת בגויפא דאיש זר ובגין דאיהו רעותא דמריה עאלת
תמן ואתכפיאת ולא יכילת לשלטאה ולא אשתלימת בהאי עלמא כד נפקת מניה
היא בתרומת הקדשים לא תאכל בשאר כל נשמתין דאשתלימו בהאי עלמא · תו אית
בהאי קרא ובת כהן כי תהיה לאיש זר עלובתא איהי נשמתא קדישא כי תהיה לאיש
זר דקא אתמשכת על גיורא דאתגייר ופרחת עליה מגו"ע בארח סתים על בגויפא
דאתגזר מערלה מסאבא דא הות לאיש זר · תו ודאי הוא רזא עלאה יתירא מכלא ·
בעמודא דקיימא לטקלין גו אוירא דגנתא אית טיקלא חדא בהאי סטרא ואית
טיקלא אחרא בהאי סטרא · בהאי סטרא מאזני צדק · ובהאי סטרא מאזני מרמה
והאי טיקלא לא שכיך לעלמין ונשמתין סלקין עאלין ותבין אית נשמתין עשיקין כד
שלטא אדם באדם דכתיב עד אשר שלט אדם באדם לרע לו · לרע לו ודאי · אבל
האי נשמתא דהות לסטרא אחרא איש זר ואתעשקת מניה · דא איהי לרע לו · לו
להאי איש זר ואיהי בתרומת הקדשים לא תאכל עד דעביד בה קב"ה מה דעביד ·
אתא קרא ואמר ובת כהן כי תהיה לאיש זר הכי הוא · הכא אית רזא היך מתעשקן
נשמתין · אלא האי עלמא אתנהג כלא באילנא דדעת טוב ורע · וכד אתנהגן בכי
עלמא בסטרא דטוב טיקלא קיימא ואכרע לסטרא דטוב · וכד אתנהגן בסטר' דרע
אכרע להאי סטרא · וכל נשמתין דהוו בההיא שעת' בטיקלא הוה עשיק לון ונטיל
לון אבל לרע לו דאינון נשמתין כפיין לכל מה דאשכחן מסטרא בישא · ושיזבאן לו ·
וסימנא לדא ארונא קדישא דאתעשק גו פלשתים ושליטו ביה לרע לון · אוף הכי
הכי נשמתין אתעשקן מסטרא אחרא לרע לון · מה אתעבידו מאינון נשמתין
אינון בספרי קדמאי דמכייהו הוו אינון חסידי אומות העולם · ואינון תלמידי
חכמים דקדמן לכהנא רבא עמא דארעא ואפוך בעלמא אע"ג דעאל לפני לפנים ·
בכה האי סבא רגעא חדא · תווהו חבריא ולא אמרו מדי · פתח ההוא סבא ואמר ·

אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי וגו' · האי פרשתא
על רזא דא אתמ' וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדי'
אם רעה וגו' · מאריה דעלמא מאן לא ידחל מינך דאנת שליט על כל מלכין דעלמא
כד"א מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו' · כמה אינון בעלמא דקא משתבשן
בהאי קרא וכלהו אמרין · אבל קרא דא לא אתייושר על חילוי · וכי קב"ה מלך
הגוים איהו והלא מלך ישראל איהו והכי אקרי דהא כתיב בהנחל עליון גוים וגו' ·
וכתיב כי חלק יי' עמו · וע"ד אקרי מלך ישראל · ואי תימא דאיהו מלך הגוים אקרי
הא שבחא דלהון דקב"ה מלך עלייהו ולא כמה דאמרין דאתמסרו לשמשין ולממנן
דיליה · ותו סיפא דקרא דכתיב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך ·
כל האי שבחא איהו לשאר עמין ותווהא איהו היך לא מסתלקי בהאי קרא לרוש
רקיעא

רקועא אלא דקב"ה שמא עובדיהו ולא ידעי ביה כלל דהא מה דאנן אמרי דכלהו אין ואפס ותהו · דכתיב כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו · הא עקרא עלאה רבא ויקירא שני לון קרא דא · אמר רבי חייא והא כתיב מלך אלהים על גוים וגו' : אמר ליה אבא חמינא דבתר כתלוייהו הוית ובפקת בהאי קרא לסייעא לון הוה לי לאתבא בקדמיתא על מה דאמינא · אבל כיון דאשכחנא לך בארחא אעבר לך מתמן ומתמן איהך לאעברא לך כלא · ת"ח כל שמהן וכל כנויין דשמהן דאית ליה לקב"ה כלהו מתפשטן לארחייהו וכלהו מתלבשין אלין באלין וכלהו מתפלגין לארחין ידיען ושבילין בר שמא יחודאה מכל שאר שמהן דאחסין לעמא יחידאה בריר מכל שאר עמין ואיהו יוד"ה"א ואו ה"א דכתיב כי חלק יי' עמו · וכתיב ואתם הדבקים ביי' בשמא דא ממש יתיר מכל שאר שמהן · ושמא חד מכל שאר שמהן דיליה איהו דאתפשט ואתפלג לכמה ארחין ושבילין ואקרי אלהים · ואחסין שמא דא ואתפלג לתתאי דהאי עלמ' ואתפלג שמא דא לשמשין ולממנן דמנהגי לשאר עמין כד"א ויבא אלהים אל בלעם לילה · ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה · וכן כל ממנא ושמשא דאחסין קב"ה לשאר עמין בשמא דא כלילן · ואפילו ע"ז בשמא דא אקרי ושמא דא מלך על גוים ולא שמא דא איהו דמלך על ישראל דאיהו יחידאה לעמא יחידאה לעמא דישראל עמא קדישא · ואי תימא על ארחא דא נוקים קרא דכתיב מי לא יראך מלך הגוים דהא איהו שמא דקא מלך על גוים · אלהים דחילו ביה שריא ודינא ביה שריא · לאו הכי ולאו על דא אתמר דאי הכי אפילו ע"ז בכללא דא איהו · אבל כיון דכתלא דהוית סמיך אבתריה אתנסח קרא קאי' על קיומיה באסתכלותא זעיר · מי לא יראך מלך הגוים · ואי תימא דמלך הגוים על קב"ה אתמר · לאו הכי · אלא מאן הוא מלך הגוים דלא דחיל מינך ולא יזדעזע מינך · מי מלך הגוים דלא יראך כגוונא דא הללויה הללו עבדי יי' הללו את שם יי' · מאן דשמע ליה לא ידע מאי קא אמ' כיון דאמר הללויה אוף הכי הללו עבדי יי' דהוה ליה למכתב עבדי יי' הללו את שם יי' · אוף הכא הוה ליה למכתב מי מלך הגוים דלא יראך · אלא כלא על תקוניה אתמר כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך · מהו מלה דאתפשט בגוייהו בחכמתא דלהון מאין כמוך · וכלהו אודאן על דא · כד חמאן בחכמתא דלהון עובדך וגבורתך אתפשט מלה דא בגוייהו ואמרי מאין כמוך · חדו חבריא ובכו ולא אמרו מדי · אוף הכי בכה איהו כמלקדמין · פתח ואמ' ותאמ' שרה לאברה' גרש את האמה הזאת ואת בנה וגו' חבריא אתערו דבעאת שרה לפנאה ע"ז מביתא וע"ד כתיב כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה · הכא כתיב וכי ימכר איש את בתו · דא נשמתא בגלגולי על עובדין בישין דעלמא · לאמה · ההוא בטרא אחרא בגלגולא בישא דטיקלא דאהדר והא אתעסקת לאפקא לה מתמן ודאי לא תצא כצאת העבדים · כל אינון נשמתין דמתעסקן מאן אינון · הכא איהו רזא אלין אינון נשמתין דינוקין זעירין כד אינון ינקי מגו תוקפא דאמהון · וקב"ה חמי דאי יתקיימון בעלמ' יבאשון ריחיהון ויחמצון כחומץ דא · לקיט לון זעירין · בעוד דיהבי ריחא · מה עבוד שביק לון לאתעסקא בידא דהאי אמה ודא איהי לילית דכיון

דאתייהיבו

דאתיהיבו ברשותא אדלת בההוא ינוקא ועציקת ליה ואפיקת ליה מעלמא כד איהו
ינוק בתוקפא דאמיה · ואי תימא דאכון נשמתין דיעבדון טב לעלמ׳ · לאו הכי דכתי׳
אם רעה בעיני אדניה דיחמין ההוא גברא בה לבתר יומין אי אתקיים בה דלא
אתעסקת ואתרא לא אתעציקת · ועל אלין כתיב ראיתי את כל העשוקים וגו׳ ·
והיינו אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה · לא באלף כתי׳ אי תימא דהא בההוא
סטרא אחרא אזמין לה קב״ה מיומא דהות · לא · והשת׳ בגלגולי טיקלא לו יעדה בואו
מה דלא הות מקדמת דנא · והפדה · מאי והפדה · פריק לה קב״ה השתא דסלקא
דיוחא עד לא תחמין וסלקא לה לרומי מרומים במתיבתא דיליה · ואי תימא כיון
דאתעסקת מההוא סט׳ אחרא יהיב לה כמה דאמרו לחסידי שאר עמין ולאכון ת״ח ·
אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשל למכרה ודאי בבגדו בה דעסיק לה בעסיקו
דגלגולא דטיקלא אלא לישראל ודאי ולא לאחרא · וכד נפקת מן טיקלא לא תצא
כצאת העבדים אלא מתעטרא בעטרא כארמא על רישיה · ואי תימא דהאי
סטרא אעילת לה בההוא ינוקא · לאו הכי · אלא נטלת לה וחדאת בהדה ופרחת
מן ידהא ועאלת בההוא אתר ואיהי פקידת לההוא ינוקא וחדאת ביה וחוכת ביה
ותאיבת לההוא בשר עד דלבתר נטיל קב״ה נשמתיה והוא לגופא · ובתר כלא איהו
ברשותא דקב״ה · תא חזי ·

לא תצא כצאת העבדים · מאי הוא · אלא בשעתא דנפקת מן טיקלא וההוא
סטרא בחדו רשים לה קב״ה וחתים לה בחד גושפנקא דלבוש יקר
דיליה · ומאן איהו שמא קדישא דאקרי אל״ד · ודא איהו לבושא יקירא דמלכא פריש
עלה ובדין איהי נטירא דלא אתמסרת אלא לישראל לחוד ודא איהו דכתיב בימי שד
ושמרני ועל רזא דא כתיב הכא לעם נכרי לא ימשל למכר׳ בבגדו בה בעוד דלבוש
יקר דמלכא בה כיון דבגדו בה לעם נכרי לא ימשל למכרה · אם רשו אית להשאו
סטרא בה · ת״א כל בני עלמ׳ כלהו ברשותיה דמלכא קדיש׳ לזמנא דאיהו בעי לסלקא
לון מן עלמא ודא לית ליה זמנא וע״ד איהי חייכת בהו וחדאת בהו · אוהרותא לבר
נש בהאי עלמא אית בהכי קראי וכמה טבין עלאין איכון בכל מלי דאורייתא וכלהו
בארח קשוט ואשתמודעאן לגבי חכימין דידעי קשוט · בזמנא דבעי קב״ה למברי
עלמא סליק ברעותא קמיה וצייר כל נשמתין דאיכון זמינין למיהב בבני נשא לבתר
וכלהו אתציירו קמיה בההו׳ ציורא ממש דזמינין למהוי בבני נשא לבתר וחמא כל חד
וחד ואית מנהון דזמינין לאבאשא ארחייהו בעלמא ובשעתא דמטא זמנייהו קרי
קב״ה לההוא נשמתא · אמר לה זילי עולי בדוך פלן בגוף פלן · אתיבת קמיה מארים
דעלמא די לי לעלמא דאנא ולא אוסך לעלמ׳ אחרא דישתעבדון בי ואהא
מלוכלכא ביניהו · אמ׳ קב״ה מן יומא דאתבריאת ע״ד אתבריאת למהוי בההוא עלמא
כיון דחמאת נשמתא כך בעל כרחה נחתת ועאלת תמן · אורייתא דיהבת עיטא לכל
עלמא חמאת הכי אזהירת לבני עלמא ואמרת חמו כמה חס קב״ה עלייכו מרגליתא
טבא דהות ליה זבין לכו למגנא דתשתעבדון בה בהאי עלמא · וכי ימכר איש
דא קב״ה · את בתו · דא נשמתא קדישא · לאמה · למיהוי אמה משתעבדא בגיוכו

בהאי עלמא · במטו מנייכו בשעתא דמטי זמנא לנפקא מהאי עלמ' לא תצא כצאת העבדים לא תפוק מתטנפא בחובין · תפוק בר חורין ברירה נקיה בגין דיחדי בה מארה וישתבח בה ויהיב לה אגר טב בנהורי דגנתא דעדן כד"א והשביע בצחצחו' נפשך ודאי כד תפוק ברירה נקיה כדק' יאות · אבל אם רעה בעיני אדוניה מלוכלכא בטנופי חובין ולא אתחזיאת קמיה כדקא יאות ווי להיא גופא דאתאביד מההיא נשמתא לעלמין בגין דכד נשמתין סלקין ברירן ונפקין נקיין מהאי עלמ' כל נשמתא ונשמתא עאלת בספרא דאמת' דמלכא וכלהו בשמהן ואמר דא היא נשמת' דפלניא ומינת תהא לההוא גופא דשבקת וכדין כתיב לו יעדה כו' · וכד נפקת רעה בעיני אדוניה דקא אסתאב' בחובין ובטנופא דחטאין · כדין לא יעדה בה · ואתאביד ההוא גופא מינה ואיהי לא אודמנת לגביה בר ההיא דמארה אתרעי בתיובת" דגופ' כדין כתיב והפדה כלא פדה נפשו מעבור בשחת · והפדה האי איהו בבר נש דעייל דילג' דיפרוק לה ויתוב בתיובתא ולתרין סטרין קאמר קב"ה והפדה בתיובתא · לבתר דתב בתיובתא פדה לה מארחא דגיהנם · לעם נכרי לא ימשל למכרה · מאן עם נכרי עלובתא איהי נשמתא דכד נפקת מעלמא ובר נש אסטי ארחיה בהדה היא בעאת לסלקא לעילא גו משריין קדישי' בגין דמשריי' קדישין קיימין בהאי ארח' דג"ע ומשריין נוכראין קיימין בההוא ארחא דגיהנם · זכתה נשמתא כמה משריין קדישין קא מתעתדן לה לאתחברא בהדה ולמיעאל לה לג"ע · לא זכתה כמה משריין נוכראין מתעתדן בארחא דגיהנם · ואינון משריין דמלאכי חבלה ומיכין למעבד בה נוקמין אתא קרא ואוכח לעם נכרי לא ימשל למכרה אלין מלאכי חבלה · בבגדו בה איהי נטירא דקב"ה עביד לה נטירא דלא ישלוט בה עם נכרי בההוא פריסו דנטירו עלה ·

ואם לבנו ייעדנה · ת"ח כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא דלא יסטי ארחוי בהאי עלמא דאי זכה בר נש בהאי עלמא ונטיר לה לנשמתא כדק' יאות האי איהו בר נש דקב"ה אתרעי ביה ואשתבח ביה בכל יומא בפמליא דיליה ואמר חמו ברא קדישא דאית לי בההוא עלמא כך וכך עביד כך וכך עובדוי מתתקנן · וכד האי נשמתא נפקת מהאי עלמא זכייא נקייה ברירה קב"ה אנהיר לה בכמה נהורין בכל יומא קארי עלה דא היא נשמתא דפלניא בריודא הוא דכתיב ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה · מאי כמשפט הבנות · הכא אית רזא לחכימין בגו טנרא תקיפא רקיעא טמירא אית היכלא חדא דאק' היכל אהבה ותמן אינון גנזין טמירין וכל נשיקין דרחימו דמלכא אינון תמן ואינון נשמתין רחימאן דמלכא עאלין תמן · כיון דעאלו תמן בההוא היכלא דמלכא תמן כתיב וישק יעקב לרחל וקב"ה אשכח תמן לההיא נשמתא קדישא קדים מיד ונשיק לה וגפיף לה וסליק לה בהדיה ואשתעשע בה ודא הוא כמשפט הבנו' יעשה לה כדינא דאבא עביד לברתיה דאיהי חביבא לגביה דנשיק לה וגפיף לה ויהיב לה מתנן · כך קב"ה עביד לנשמתא זכאה בכל יומא כמה דכתיב כמשפט הבנות יעשה לה · היינו דכתיב יעשה למחכה לו כד האי ברתא אשלימת עובדהא בהאי עלמא אוף הכי קב"ה אשלים עשיה אחרא בעלמא דאתי דכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · והבא כתיב

יעשה לה וגו'. ההוא סבא אשתטח ובכי בצלותיה ככה כמלקדמין ואמר.

אם אחרת יקח לו וגו'. מאי אם אחרת וכי נשמתא אחרא זמין קב"ה לאתבא לצדיקייא בהאי עלמא ולאו האי נשמתא דאשלימת בהאי עלמא רעותא דמארה. אי הכי לית אבטחותא לצדיקייא כלל. מאי אם אחרת יקח לו. פתח ההוא סבא ואמר וישוב העפר אל הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. האי קרא אוקמוה חברנא בי מקדשא. ותמן תנינן וישוב העפר אל הארץ כשהיה. הכא איהו מאי דכתיב והכנעני אז בארץ. כשהיה ודאי. והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. ודאי והרוח תשוב דא שכינתא דאיהי רוח קדישא כד חמאת שכינתא באינון עשר מסעות דקא נטלא ולא בעון ישראל לאתבא בתיובתא קמי קב"ה ושלטא סטרא אחרא על ארעא קדישא ואוקמוה חבריא. ת"ח רוחא דבר נש זכאה אתעטר בדיוקנ' בג"ע דלתת' ובכל שבתי ומועדי וריש ירחי מתעטרן רוחי ומתפשטן וסלקין לעילא. וכמה דעביד קב"ה בההיא נשמתא קדישא לעילא ה"נ עביד בהאי רוחא דקא סלקת קמיה ואמר דא איהי רוחא דפלניא גופא מיד מעטרא לה קב"ה להאי רוחא בכמה עטרין ואשתעשע בה. ואי תימא דהא בגין רוחא דא שביק קב"ה מה דעביד לנשמתא. לאו הכי אלא שארה כסותה ועונתה לא יגרע. אלין אינון תלת שמהן עלאין דעין לא ראתה אלהים זולתך. וכלהו בעלמא דאתי ואתמשכן מתמן. חד מנייהו שארה משיכו דנהירו ונהירו דנהיר באורח סתים מזונא לן דזן כלא ואקרי ידוד בנקודת שדים. שארה כהפוך אתוון אשר ה' ולא מאשר שמנה לחמו ולא הוא שארה. כסותה פריסו דמלכא דא משיכו אחרא דנהיר ונטיר לה תדיר פריסו ללבושא דמלכא דפריש עלה אלד דא כבגדו בה תדיר דלא אתעדי מינה והאי איהו כסותה. ועונתה מאן איהו דא משיכו דעלמא דאתי דביה כלא. יו' צבאות איהו ודא איהו דנהיר בכל נהורין סתימין עלאין דאילנא דחיי דביה עונה טמירא דמתמן נפקת. וכל דא בעדונא וכסופא דעלמא דאתי. תלתא הכי לא יגרע לה כד איהי זכאת כדקא יאות. ואי לאו איהי כדקא יאות הני תלתא גרעאן מנה דלא יתנגיד לה עטרה אפילו מחד מנייהו. תא חזי מה כתיב ואם שלש אלה לא יעשה לה דלא זכאת בהו. ויצאה חנם אין כסף תפוק מקמיה ודחיין לה לבר. אין כסף לית לה כסופא ולית לה עדונא כלל. עד כאן אוכחת אוריתא דכל עיטין בה תליין מיהיבת עיטא טבא לבני נשא. מכאן ולהלאה נהדר למלין קדמאין בההוא נטירו עלאה דקא פריש עלה קודשא בריך הוא בגין דלא תהא לעם נכרי דהא בגדו בה ונטירו איהו לה תדיר.

ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה. אמר ההוא סבא חבריא כד תהכון לגבי ההוא טנרא דעלמא סמיך עליה אמרו ליה דידכר יומא דתלגא דאזדרעו פולין לחמשין ותרין גוונין והדר אקריבן האי קרא והוא יומא לכון. אמרו במטו מינך מאן דשארי מלה הוא יומא. אמר לון ודאי ידעינא דזכאין אתון ואית לרמזא לכון רמזא דחכימין ועל מה דאמנא איש' כד תדכרון ליה סימנא דא הוא נשלים על דא. הסתא אית לומר מאן הוא דאקרי בן לקדשא בריך הוא. ת"ח כל

ההוא

ההוא דזכי לתליסר שנין ולהלאה אקרי בן לכ"י · וכל מאן דאיהו מבן עשרין שנין ולעילא וזכי בהו אקרי בן לקב"ה ודאי בנים אתם ליי' אלהיכם · כד מטא דוד לתליסר שנין וזכה בההוא יומא דעאל לארביסר כדין כתיב יי' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך · מ"ט דהא מקדמת דנא לא הוה ליה ברא ולא שראת עליה נשמתא עלאה דהא בשני ערלה הוה ובג"כ אני היום ילדתיך היום ודאי ילדתיך · אבי ולא סטרא אחרא כמה דהוה עד השת' · אבי בלחודאי · בר עשרין שנין מה כתיב בשלמה כי בן הייתי לאבי · לאבי ודאי · ואם לבנו ייעדנה · בר תליסר שנין ולהלאה · דהא נפקת מרשו דסט' אחרא דאזדמנת ליה מה כתיב כמשפט הבנות יעשה לה · מהו כמשפט הבנות · תנינן בכל יומא ויומא חמי קב"ה לההוא ינוקא דקאי ברשו דערלה ואיהו נפיק מיניה ואתמסך לבי ספרא ותבר לה ואזיל לבי כנישת' ותבר לה · מה עביד קב"ה לההיא נשמתא אעיל לה לאדרא דיליה ויהיב לה מתנן וכזבזבן שגיאין וקשיט לה בקשוטין עלאין עד זמנא דאעיל לה לחופה בההוא בר מתליסר שנין ולעילא · אם אחרת יקח לו · הכא אית רזא דרזין לחכימין אתמסרו ואית לאודעא בקדמיתא מלה חדא · ת"ח ביומא דשבתא בשעתא דמקדשי ישראל יומא בבי כנישתא נפקי נשמתין מגו אילנא דחיי ומתכשכן אינון נשמתין לתתאי קדישין וניימין ביה כל יומא דשבתא ולבתר דנפיק שבתא סלקין כלהו נשמתין ומתעטרן בעטרין קדישין לעילא וכד מתעטרן בההוא טבא אין אינון בעלין דההוא טיבו ודאי · אוף הכי קב"ה אזמין לההוא בר נש גדל הוא נשמתא אחרת ואף על גב דלא זמינא ליה שארה דקדמיתא כסותה ועונתה לא יגרע כמה דאתמר · בכה ההוא סבא כמלקדמין ואמר איהו לנפשיה סבא סבא כמה יגעת לאדבקא מלין קדישין אלין והשתא תימא לון ברגעא חדא · תימ' דתיחס עלייהו על אינון מלין ולא תימ' לון הא כתיב אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות מאי אל תמנע טוב מבעליו · אלא קב"ה וכ"י אינון הכא דהא בכל אתר דמלין דאורייתא אמרין קב"ה וכ"י אינון תמן וציתי לון וכדין ההוא אילנא דטוב ורע בשעתא דאזלין מתמן וציתו אינון מלין ההוא סט' דטוב אתגבר ואסתלק לעילא וקב"ה וכ"י מתעטרן בההוא טוב ושין אינון בעליו דההוא טוב · סבא סבא את אמרת מלין אלין ולא ידעת אי קב"ה הכא ואי אלין דקיימי הכא זכאין למלין אלין · לא תדחל סבא · דהא הוית בכמה קרבין דגברין תקיפין ולא דחילת והשתא אנת דחיל אימא מילך דהא ודאי הכא איהו קב"ה וכ"י וזכאין אלין דהכא ואי לאו לא אצטרכא בהו ולא טריכנא באלין מלין · אימא מילך סבא אימא כלא דחילו · פתח ואמר יי' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת · יי' אלהי דא שירותא דמהימנותא סליקו דמחשבה דעלמא דאתי רזא חדא בלא פרודא · גדלת דא שירותא יומא קדמאה מאינון יומין עתיקין בסטרא דימינא · מאד מההוא בסטרא דשמאלא · הוד והדר לבשת · אלין תרין בדי ערבות עד הכא כיון דמטא לגו אילנא דחיי אתטמרו ולא אסתלקו למהוי במניינא בנין ההוא מאד · מאי מאד שמאלא דכל ענפין דלתתא ובכללא ענפא מרירא חדא ועל דא אתטמר ההוא אילנא דחיי ולא בעא למהוי במניינא דא עד דאהדר כמלקדמין ושבח בגוונא אחרא ואמר עטה אור כשלמה דא שירותא דאור

דיוקנא קדמאה · כמה שפיר הכא אתכליל שמאלא ולא אמר מאד אתכליל שמאלא בימינא למהוי נהיר בכללא דשמים · המקרה במים עליותיו · הכא נפיק בחדוה ההוא אילנא דקיימא לנהר דנפיק מעדן ואשתרשו ביה במימוי אינון תרי בדי ערבות דאינון גדלין במימוי הה"ד המקרה במים עליותיו: מאן עליותיו: אלין בדי ערבות· ולא הוא דכתיב ועל יובל ישלח שרשיו · ודא הוא רזא דכתיב נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים · מאן פלגיו אלין אינון שרשיו והכי אקרון · עליותיו כלומר שרשיו · פלגיו כלהו אשתרשו באינון מיין דההוא נהר · השם עבים רכובו · מיכאל וגבריאל אלין עבים · המהלך על כנפי רוח למיהב אסוותא לעלמא ודא איהו רפאל · מכאן ולהלאה עושה מלאכיו רוחות וגו' סבא סבא אי כל הכי ידעת אימא ולא תדחל אימא מילך וינהרון מלין דפימך · חדו חברייא והוו בכיין בחדוה למלוי קדישין אמר אי סבא הא סבא בהא עיילת גרמך עאלת בימא רבא אית לך לשטטא ולנפקא מתמן ·

אם אחרת יקח לו כמה גלגולין עתיקין הכא דלא יתגלון עד האידנא וכלהו קשוט כדקא יאות דלית לאסטאה מארח קשוט אפילו כמלא נימא · בקדמיתא אית לאתערא נשמתין דגיורין כלהו פרחן מגו גנתא דעדן בארח סתים מסתלקן מהאי עלמא נשמתהון דקא רווחו מגו גנתא דעדן לאן אתר תבין · אלא תנינן מאן דנטיל ואחיד בנכסי גיורין בקדמיתא זכי בהו · אוף הכי כל אינון נשמתין קדישין עלאין דקא זמין לון קב"ה כגן עדן דלתת' כדקאמרן כלהו נפקין לזמנין ידיען וסלקין בגין לאשתעשע' בג"ע דלעילא ופגען באינון נשמתין דגיורין מאן דאחיד בהו מאלין נשמתין דסלקין אחיד בהו וזכי בהו ומתלבשן בהו וסלקין וכלהו קיימי בהאי לבושא ונחתי גו גנתא בלבושא דא בגין דבגנתא דעדן לא קיימאן תמן שלא בלבושא כל אינון דקיימי תמן · אי תימא דבגין האי לבושא גרעאן אינון נשמתין מכל ענוגא דהוה לון בקדמית' הא כתיב אם אחר' יקח לו שארה כסות' וענתה לא יגרע בגנתא קיימי בלבוש' דא דקדמן לאחדא בהו וזכו בהו וכד סלקין לעילא מתפשטן מניה דהא תמן לא קיימין בלבושא · בכה ההוא סבא כמלקדמין ואמ' לנפשי' סבא סבא בודאי אית לך למבכי בודאי אית לך לאושדא דמעין על כל מלה ומלה דהא גלי קמי קב"ה ושכינתיה קדיש' דהא ברעו' דלב' ובפולחנ' דלהון קאמינא בגין דאינון בעליו דכל מלה ומתעטרן בהו דכל אינון נשמתין קדישין כד נחתי להאי עלמ' בגין למשרי על דוכתייהו דאתחזון בהו לבני נשא כלהו נחתי ומתלבשן באינון נשמתין דקא אמרן והכי עאלין בזרעא קדישא ובמלבוש' דא קיימי לאסתאבא מנייהו בהאי עלמא · וכד אסתאבן אינון מלבושין מאלין דהאי עלמא אינון נשמתין אתהפכן מריחא דקא אריחו מגו לבושיהון אלין · קדשא בריך הוא כל אלין סתימין דאיהו פקיד אעיל לון באוריתא קדישא וכלא אשתכח תמן ובהיא מלה סתימא גלי לה אוריתא ומיד אתלבשת בלבושא אחרא ואתטמר תמן ולא אתגלי וחכימין דאינון מליין עיינין אע"ג דההיא מלה אסתים בלבושה תמן חמאן לה מגו לבושה ובשעתא דאתגלי ההיא מלה עד לא תיעול בלבושה חמאן בה פקיחו דעינא ואע"ג דמיד אסתים לא אתאביד מעינייהו · ובכמה דוכתין אזהר קב"ה על גיורא בגין דזרעא קדישא יזדהרון ביה ולבתר נפיק מלה סתימא מנרתקה ·

וכיון

כיון דאתגלי אהדר לכרתקה מיד ואתלבש תמן · כיון דאוזר על גיורא בכל אינון
דוכתין נפק מלה מכרתקה ואתגלי ואמר ואתם ידעתם את נפש הגר · מיד עאלת
לכרתקה ואהדרת בלבושה ואתטמרת דכתיב כי גרים הייתם בארץ מצרים דחשיב
קרא דבגין דאתלבש מיד לא הות מאן דאשגח בה בהאי נפש הגר · ידעת נשמתא
קדישא במלין דהאי עלמא ואתהניאת מנייהו · פתח ההוא סבא ואמר ויבא משה
בתוך הענן ויעל אל ההר וגו׳ · ענן דא מאי היא · אלא דא הוא דכתיב את קשתי
נתתי בענן · תנינן דההוא קשת אשלחת לבושוי ויהיב לון למשה ובההוא לבושא
סליק משה לטורא ומניה חמא מה דחמא ואתהני מכלא · עד הכא · אתו אינון
חברייא ואשתטחו קמיה דההוא סבא ובכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא
למשמע מלין אלין מפומך די לן ·: אמר ההוא סבא אם אחרת יקח לו · חברייא
לאו בגין דא בלחודוי שריא מלה דהא סבא כגיני לאו במלא חדא עביד קיש קיש
אלא קרי · כמה בני עלמא בערבוביא בסכלתנו דלהון ולא חמאן בארח קשוט
באוריתא · ואוריתא קרי בכל יומא ברחימו לגבייהו דבני נשא ולא בעאן לאתבא
רישא · ואף על גב דאמינא דהא אוריתא מלה נפקא מכרתקה ואתחזיאת זעיר
ומיד אתטמרת · הכי הוא ודאי · וכדמנא דאתגליא׳ מגו כרתקה ואתטמרת מיד
לא עבדת דא אלא לאינון דידעין בה ואשתמודעאן בה · לרחימתא דאיהי שפירתא
בחיזו ושפירתא ברווא ואיהי טמירתא בטמירו גו היכלא דילה ואית לה רחימא
יחידאה דלא ידעין ביה בני נשא אלא איהו בטמירו · ההוא רחימא מגו רחימו
דרחים לה עבר לתרע ביתה תדיר זקיף עינוי לכל סטר איהי ידעת דהא רחימא
אסחר תרע ביתה תדיר מה עבדת פתחת פתחא זעירא בההוא היכלא טמירתא
דאיהי תמן וגליאת אנפהא לגבי רחימא ומיד אתהדרת ואתכסיאת · כל אינון דהוו
לגבי רחימא לא חמו ולא אסתכלו בר רחימא בלחודוי ומעוי ולביה ונפשיה אזלן
אבתרה וידע דמגו רחימו דרחימת ליה אתגליאת לגביה רגעא חדא לאתער׳ לגביה
רחימו · הכי הוא מלה דאוריתא לא אתגליאת אלא לגבי רחימהא ידעת אוריתא
דההוא חכימא דלבא סחרא לתרע ביתה כל יומא מה עבדת גליאת אנפהא לגבי
ההוא חכימ׳ דלבא מגו היכלא וארמיזת ליה רמיזא ומיד אהדרת לאתרה ואתטמר׳
כל אינון דתמן לא ידעי ולא מסתכלי אלא איהו בלחודוי ומעוי ולביה ונפשיה אזיל
אבתרה וע״ד אוריתא אתגליאת ואתכסיאת ואזלת ברחימו לגבי רחימהא לאתערא
בהדיה רחימו · תא חזי ארחא דאוריתא כך הוא · בקדמיתא כד שריא
לאתגלא׳ לגבי בר נש ברגעא ארמיזת ליה ברמיזו אי ידע טב ואי לא ידע שדרת
לגביה וקראת ליה פתי אמרת אוריתא לההוא דשדרת לגביה אמרו לההוא פתי
דיקרב הכא ואשתעי בהדיה הה״ד מי פתי יסור הנה חסר לב׳ · קריבת לגביה שריאת
למללא עמיה מבתר פרוכתא ופרסא ליה מלין לפום ארחוי עד דיסתכל זעיר זעיר
ודא הוא דרשא · לבתר תשתעי בהדיה מבתר שושיפא דקיק מלין דחידה ודא איהו
הגדה · לבתר דאיהו רגיל לגבה אתגליאת לגביה אנפין באנפין ומלילת בהדיה
כל רזין סתימין דילה וכל ארחין סתימין דהוו בלבהא טמירין מיומין קדמאין כדין

איהו בר נש שלים בעל תורה ודאי מארי דביתא דהא כל רזין דילה גליאת ליה ולא
רחיקת ולא כסיאת מניה כלום · אמרה ליה חמית מלה דרמזא דקא רמיזנא לך
בקדמיתא כך וכך רזין הוו כך וכך הוו · כדין חמי דעל איכון מלין לאו לאוספא
ולאו למגרע מנייהו · וכדין פשטיה דקרא כמה דאיהו דלאו לאוספא ולא למגרע
אפילו את חד · ועל דא בני נשא אצטריכו לאזדהרא ולמרדף אבתר' דאוריתא למהוי
רחימין לה כמה דאתמ' · ת"ח אם אחרת יקח לו גלגולין דמתגלגלן בהאי קרא כמה
רברבין ועלאין איכון דהא כל נשמתין עאלין בגלגולא ולא ידעין בני נשא ארחוי
דקב"ה והיך קיימא טיקלא והיך אתדנו בני נשא בכל יומא ובכל עידן והיך נשמתין
עאלין בדינא עד לא ייתון להאי עלמ' והיך עאלין בדינא לבתר דנפקי מהאי עלמא·
כמה גלגולין וכמה עובדין סתימין עביד קב"ה בהדי נשמתין ערטיראין וכמה רוחין
ערטיראין אזלין בההוא עלמא דלא עאלין לפרגודא דמלכא · וכמה עלמין אתהפך
בהו ועלמא דאתהפך בכמה פליאן סתימין ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין והיך
מתגלגלן נשמתין כאבנא בקוספתא' כד"א ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע·
והואיל ואריכנא לגלאה השתא אית לגלאה דהא כל נשמתין מאילנא רברבא ותקיפא
מההוא נהר דנפיק מעדן נפקי וכל רוחין מאילנא אחרא זעירא נפקין נשמה
מלעילא רוח מתתא ומתחברן כחדא כגוונא דדכר ונוקבא וכד מתחברן כחדא
כדין נהרין נהירו עלאה · ובחבורא חדא דתרווייהו אקרי נר · נר יי' נשמת
אדם · מהו נר נשמה רוח · ועל חבורא דתרוייהו כחדא אקרי נר · דכתיב נר יי'
נשמת אדם · נשמה ורוח דכר ונוקבא לאנהרא כחדא ודא בלא דא לא נהרין ולא
אק' נר' וכד מתחברן כחדא אקרי כלא נר · וכדין אתעטף נשמה ברוח לקיימא תמן
לעילא בהיכלא טמירא דכתיב כי רוח מלפני יעטוף · יתעטף לא כתיב אלא יעטוף
מ"ט בגין דנשמות אני עשיתי · תמן לעילא בגנתא טמירא אתעטף ואתלבש נשמה
ברוח כמה דאתחזי · דכיון דבההוא היכלא לא הוי ולא אשתמש אלא ברוח ונשמה
לא אתילתמן אלא מתלבש בההוא רוח וכד נחתא לגו ג"ע דלתתא בהאי עלמא
אתלבש בההוא רוחא אחרא דאמינא ההוא דנפיק מתמן והוה מתמן ובכלהו שריא
בהאי עלמא ואתלבש ההוא רוח דנפיק מהאי עלמא דלא אתרבי (ס"א דלא אתדכי)
ולא אתפשט בהאי עלמא אזלא בגלגולא ולא אשכח נייחא אתי בגלגולא בעלמא
כאבנא בקוספתא עד דישכח ההוא פרוקא דיפרוק ליה בההוא מאנ' ממש דאיהו
אשתמש ביה ודביק ביה תדיר רוחיה ונפשיה והות בת זוגיה רוחא ברוחא וההוא
פרוקא בני ליה כמלקדמין וההוא רוח' דשבק ואתדבק בההוא מאנא לא אתאביד
דהא לית מלה אפילו זעירא בעלמ' דלא הוי ליה אתר ודוכתא לאתטמרא ולאתכנשא
תמן ולא אתאביד לעלמין · ובג"כ ההוא רוחא דשבק בההוא מנא תמן הוא ודאי
רדיף בתר עקרא דיליה ויסודא דיליה דקא נפיק מניה ואייתי ליה ובני ליה בדוכתי'
באתר דההוא רוח בת זוגי' דנפקת בהדיה ואתבני תמן כמלקדמין ודא איהו בריה
חדתא השתא בעלמא רוחא חדתא וגופא חדתא · ואי תימא רוחא דא הוא מה דהוה
הכי הוא אבל לא אתבני אלא בגין דההוא רוחא אחרא דקא שבק בההוא מאנא
הכא

שבא רזא דרזין׳ (סבא רזא דרזין בסבוא מאכא׳) בספרא דחנוך כגוונא דא
דא תבכי לא אתבכי אלא בההוא רוחא אחרא דשביק תמן בההוא מאנא וכד שארי
לאתבכאה דא מסיק אבתריה דההוא רוח דאזיל ערטיראה ומסיק ליה לגביה ותמן
תרי רוחות דאינון חד׳ לבתר חד דאיהו רוח ודא איהו נשמה ותרווייהו חד אי זכי
לאתדכאה כדקא יאות תרווייהו אינון חד לאתלבשא בהו נשמתא אחרא עלא׳ כמה
דאית לשאר בני עלמא׳ רוח דזכאן בהו נשמתין אינון דקדמין ואחידן בהו ורוחא
אחרא מלעילא ונשמתא קדישא אתלבשא בהו׳ אוף הכי נמי מדילים ממש אית
תרין רוחין בגין לאתלבש׳ בהו נשמה עלאה יהא לדין גופא אחרא דקא אתבני השתא
חדתא׳ ההוא גופא קדמאה דשבק מה אתעביד מניה׳ או האי בריקניא או האי
בריקניא׳ לפום שכלתנו דבר גם אשתמע דהאי קדמאה דלא אשתלים בקדמיתא
אתאביד הואיל ולא זכה׳ אי הכי למגנא אשתדל בפקודי אורייתא או אפילו בחד
מנייהו׳ והא אנן ידעינן דאפילו ריקנין שבישראל כלהו מליין מצות כרמון דא׳ וגופא
דא אע״ג דלא אשתלים לאתדכאה ולמזכי בעלמא פקודין אחרנין דאורייתא נטר
דלא אתאבידו מניה ובי למגנא הוו׳ חברייא חברייא פקיחו עינייכו דהא אנא
ידענא דהכי אתון סברין וידעין דכל אינון גופין ביונין אינון בריקניא דלא אית לון
קיומא לעלמין׳ לאו הכי וחס לן לאסתכלא באלין מלין׳ פתח ואמר מי ימלל גבורות
יי׳ ישמיע כל תהלתו׳ מאן הוא בעלמא דיכיל למללא גבורן דעביד קב״ה בעלמא
תדיר׳ ההוא גופא קדמאה דשבק לא אתאביד וקיומא לשוי ליה לזמנא דאתי
דהא עונשים שבל בכמה זינין וקב״ה לא מקפח אגרא דשום ברייין דברא בר אינון
דנפקו מגו מהימנותא דיליה׳ ולא הוה בהו טב לעלמין וכד אינון דלא כרעו במודי׳
שני קב״ה עביד מנייהו בריין אחרנין בגין דלא אתבני ההוא גופא דיוקנא דבר נש
ולא יקום לעלמין׳ אבל הני לאו הכי׳ מה עביד קב״ה אי ההוא רוח זכי לאתתקנא
בהאי עלמא בההוא גופא אחרא מה עביד קב״ה ההוא פרוקא דקא פריק לההוא
רוח דיליה דקא אעיל תמן ושתף וערב בההוא רוח דהוה בההוא מאנא ודאי לא
אתאביד ומה אתעביד דהא תלת רוחין תמן חד דהוה בההוא מאנא ואשתאר׳ תמן׳
וחד ההוא דאתמשך תמן דהוה ערטיראה׳ וחד ההוא דאעיל תמן ההוא פרוקא
ואתערב בהו׳ למהוי בתלת רוחין אי אפשר׳ אלא כך אינון גבורן עלאין דעביד
קב״ה׳ ההוא רוח דאעיל תמן ההוא פרוקא ביה אתלבשת ההיא נשמתא באתר
דלבושא דגיורי והוא וההוא רוחא ערטיראה דתב תמן לאתדכאה להוי לבושא
לנשמתא עלאה וההוא רוח דהוה בקדמיתא דאשתאר בההוא מנא פרח מתמן׳
וקב״ה אזמין ליה אתר בגו גוון דטהרא דבתר כתפוי דג״ע ואתטמר תמן ואסתלק
לההוא גופא קדמאה דהוה בקדמיתא׳ ובההוא רוח יקום ההוא גופא׳ ודא איהו
חד דאינון תרין דקא אמינא לעילא׳ אבל ההוא גופא עד דלא יקום עונשים שני
דהא בגין דלא זכה לאתדכאה נחתי ליה לגו אדמה לסמוך לארקא ואתדן תמן
ולבתר סלקין ליה להאי תבל׳ השתא נחית והשתא סליק הא סליק והא נחית לית
ליה שכיכו בר בשבתי ובזמנין טבין ובריש ירחי ואלין דמוכין באדמת עפר׳

אדמת מאדמה · עפר מתכל · ועל אלין כתיב ורבי׳ מישני אדמת עפר יקיצו אלה
לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם כל אלין דלא זכו לאתתקנא · אבל אי זכי
ההוא רוח ערטירא׳ דתב כמלקדמי׳ לאתתקנ׳ זכאה איהו דהא ההוא רוח׳ דאתת׳
ביה דאתטמ׳ בטכרא יתתקן בההוא גופא · ועל אלין כתיב אלה לחיי עולם ואלה לחרפו׳
וגו׳ · כל אינון דלא זכין לאתתקנא · ואלין אינון נכורן עלאין דמלכא עלאה קדישא
ולא אתאביד כלום אפילו הבל דפומא · אתר ודוכתא אית ליה וקב״ה עביד מכול
מה דעביד ואפילו מלה דבר נש ואפילו קלא לא הוי בריקנייא ואתר ודוכתא אית
להו לכלא · האי דאתהפכי השתא ונפק לעלמא בריה חדתא לית ליה בת זוג וע״ד לא
מכריזי דהא בת זוגיה אתאבידת מניה בת זוגיה דהות ליה אתעבידת אמיה ואחוה
אבוה · סבא סבא מה עבדת טב הוה לך שתיקא · סבא סבא הא אמינא דעאלת
בימא רבא בלא חבלין ובלא דגלא מה תעביד · אי תימא דתסתלק לעילא לא תיכול ·
אי תימא דתיחות לתתא הא עמקא דתהומא רבא מה תעביד · אי סבא אי סבא
לא אית לך לאהדרא לאחורא · בעדנין אלין לא הוית ולא אתרגילת לאתחלשא
בתוקפך דהא ידעת דבר נש אחרא בכל דרא דא לא עאל באדרא בעמקא דא
דאנת תמן · בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי ואי עאל בימא עמיקא אשגח
בקדמיתא היך יעביד בזמנא חדא וישוט טב בימא עד לא ייעול ואנת סבא לא
אשגחת בקדמיתא · השתא סבא בגואל ואנת תמן לא תשבוק כל ארחך למשטטא
לימינא ולשמאלא לארכא ולפותייא לעמקא ולרומא לא תדחל · סבא סבא אתקף
בתקפך כמה גברין תקיפין תברת בתקפיהון וכמה קרבין נצחת · בכה · פתח ואמר
צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעט׳ שעט׳ לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת
לבו · האי קרא אוקמו׳ והכי הוא · אבל צאינה וראינה וכי מאן יכול למחמי במלך שלמ׳
דהוא מלכא דשלמא דיליה והא סתים מכל חילי מרומין דלעילא בההוא אתר דעין
לא ראתה אלהים זולתך · ואת אמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה · ותו דהא
כבוד דיליה כלהו מלאכי עלאי שאלי ואמרי איה מקום כבודו · אלא מה דאמר צאינה
וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטר׳ כתיב ולא כתיב ובעטרה דכל מאן דחמי ההוא
עטרה חמי נעם מלכא דשלמא דיליה · שעטרה לו אמו הא תנינן קרי לה בת קרי
לה אחות קרי לה אם וכלא איהו וכלא הוי מאן דיסתכל וינדע בהאי ינדע חכמתא
יקירא · השתא מה אעביד אי אימא רזא סתימא דא לא אצטריך לגלאה · אי לא
אימא ישתארון זכאין אלין יתמין מהאי רזא · נפל ההוא סבא על אנפוי ואמר בידך
אפקיד רוחי פדית אותי יי׳ אל אמת מאנא דהות לתתא היך יתעביד לעילא בעלא
דהוה לעילא היך יתהפך והוה לתתא · בת זוגיה אתעבידת אמיה · תווהא על
תווהא · אחוה אבוה · אי אבוה דקדמיתא ופרוק ליה יאות אבל אחוה דליהוי
אבוה וכי לא תווהא איהו דא · עלמא בהפוכא איהו · ודאי עלאין לתתא ותתאין
לעילא · אלא להוא שמה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא
דיליה היא · והוא מהשנא עדניא וזמניא וגו׳ · ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא ·
מאן מאן דשארי בנהורא לא יכיל לאסתכלא ולמחמי בחשוכא · אבל קב״ה לאו הכי

ידע

ודע מה בחשוכא אע״ג דבוצינא עמה שרא · מגו נהורא אסתכל בחשוכא וידע כל
מה דתמן · הכא אית לאקדמא בקדמיתא מלה חדא דאמרו קדמאי באינון מזוני
לוליא דאמרי מאן דאתי על אמיה בחלמא יצפה לבינה דכתיב כי אם לבינה תקרא ·
הכא אית לאסתכלא אי בגין דאיהי אם יאות והוה ליה למכתב הכי דמאן דחמא
אמיה בחלמא יזכי לבינה · אבל מאן דאתי על אמיה אמאי · אלא רזא עלאה איהו
בגין דאתהפך לעילא דסליק מתתא לעילא · ברא הוה בקדמיתא כיון דסליק לעילא
אתהפך אילנא ואתעביד איהו מעלמא עלאה ושליט עלה וזכי לבינה · בקדמיתא
כד סליק איהו ל״ב שבילין ולעילא מה כתיב יי׳ אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך
כדין איהו לתתא מינה · כיון דסליק עלה הא איהו מעלמ׳ עלאה דהא אסתלק בדרג׳
דיוסף ודא (ס״א ודאי) זכי לבינה · אוף הכי האי מאנא בקדמיתא איהו הוה בדרגא
דיוסף בעל אילנא תתאה קיימא ברשותיה ושליט עליה דהא כל נוקבא בדיוקנא
דנוקבא אילנא תתאה קיימא כיון דאיהו לא בעא לקיימא בההוא דרגא דיוסף ולא
אתקיים לשמשא ביה ולאפשא בעלמא ולמעבד תולדין כדין נחית לתת׳ ואתעבידת
איהי אמיה · וההוא פרוקא ירית ירותא דיוסף דהוה סוא בקדמיתא ואיהו נחית
לתתא · כיון דנחית לתתא כדין אתקיים ביה יי׳ אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך ·
אתהפך אילנא מה דהוה תחותיה ואיהו שליט עליה אתהדר ושליט איהו אילנא עליה
ואיהו נחית לתתא · כיון דאיהו נחית לתתא ההוא דירית ירותא אתר דיוסף אבוי
אקרי ואבוי הוי ודאי כלא איהו על תקוניה ודאי כדקא יאות בקדמית׳ הוה מעלמא
דדכורא והא אתעקר מתמן והשתא איהו מעלמא דנוקבא · נמה דהוה איהו שליט
עלה שלטא איהי עליה ואתהדר למהוי בעלמא דנוקבא · ועו״ד לית ליה בת זוג כלל ·
ולא מכריזי עליה על נוקבא · דהא מעלמא דנוקבא אתסדר איהו · וההוא גופא
קדמאה דשבק אלמלא ינדעון ויסתכלון בני עלמא נערא דאית לית כד יתעקר
מעלמא דדכורא ואתהדר לעלמא דנוקבא ינדעון דהא לית נערא בעלמא כסבוא
נערא · בת זוג לית ליה דהא לא קיימא באתר דדכורא · לא מכרזי על נוקבא דיליה
דהא מעלמא דנוקבא איהו · ואי אית ליה בת זוג ברחמי אערעת בהדי נוקבא
דעד כען לא אית לה בר זוג · ועל דא תנינן דילמא יקדמנו אחר ברחמים · אחר
תנן ובלא איהו על תקוניה ועו״ד כתיב ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין
לה ושבה אל בית אביה כנעוריה · ובת כהן הא אוקימנא מלה דא · אלמנה מההוא
גופא קדמאה · וגרושה דלא עאלת לפרגודא דמלכא דכל אינון דלא קיימי בעלמא
דדכורא לא אית לון ביה חולקא סוא אסתמיט ואתעקר ברמיה מעלמא דדכורא
לא אית ליה חולקא ביה · ועו״ד איהי גרושה · וזרע אין לה דאי הוה לה זרע לא אתעקר
מניה ולא הוה נחית לעלמא דנוקבא · ושבה אל בית אביה · מאן בית אביה · דא עלמא
דנוקבא דההוא עלמא בית אביה אקרי וההוא מאנא דהוה אתתקן לאשתמשא ביה
אתהפך ואיהו נחית לתתא וההוא מאנא סליק לעילא · כנעוריה כההוא זמנא
דכתי׳ אני היום ילדתיך ודאי ושוב ליומי עלומיו כמה דהוה בקדמית׳ מתליסר
שנין ולעילא · תא חזי זכאת לאתתקנא בואיל ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל ·

תתעבר מההוא עבורא דעלמא דכוכבא דאכלי מכמה דאסורים דנחית מלעילא ·
אבל לאסתכלא ולאתהני כמה דאתהנון שאר צדיקייא לא יכלא בגין דהוה זר לתמן ·
וע"ד לא אכיל קדש אבל אכיל תרומה דאיהו יתיב לעלמא דכוכבא · ומגו דאיהו
מעלמא דכוכבא לא אכיל ליה אלא בלילה דכתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן
הקדשים כי לחמו הוא · דהא קדש דאיהו מעלמא דדכורא לא אתאכיל אלא ביום ·
ובג"כ קדש ושרא ללוי ראשית תבואתה מירותא עלאה דכל עלמ' דדכורא קדש איהו
ואתפסלין ביה בקדש ישרא' הוה ובג"כ קדש ושרא' לוי ראשי' תבואת' כד רוחין פקידאן
באינון זמנין דפקדין לבי קברי אינון לא פקדין דהא לא זכאן לעלמא דקדש דכתי'
וכל זר לא יאכל קדש · ואי לא זכה ההוא רוחא לאתתקנא כדקא יאות כיון דאהדר
בגלגולא אפילו בההוא אתר בתרומה לא אכיל וזר אקרי אפילו לעלמא תתאה ולא
אכיל בה עד הכא ברזא דא · סבא סבא כיון דשרי' לשטטא בימא רבא זיל ברעותך
לכל סטרין דימא · השתא אית לגלאה דהא אמינא דהאי פרוקא כד אתי ואעיל
בההוא מאנא דקא אמינא אעיל תמן ודביק תמן רוחא דעלמא דיליה בההו' מאנא
ולא אתאביד כלום אפילו הבל דפומא יאות הוא וכך הוא · סבא סבא אי תימא ותגלי
אימא כלא דחילו · שאר בני נשא בעלמא דין דקא מסתלקי מניה והא ידענא דרוח
דיליה שביק בהאי אתתא דשבק דהות ליה ורוחא אעיל תמן מה אתעביד מההוא
רוח ואי כסבא אוף הכי האי אתתא מה אתעבי' מההו' רוח דשבק בה בעלה קדמאה
דהא גבר אחרא אתי עלה · לאתקיימא רוח ברוח לא אפשר דהא האי דאתי עלה
השתא רוח אתי ואעיל בה וכן ההוא קדמאה דאסתליק רוח אעיל בה ההוא קדמאה
דאסתלק בגין הוא ליה ודא דהשתא לאו פרוקא איהו · רוח דשבק ההוא קדמאה
בההו' מאנא ואתא האי אחרא ואעיל בה רוח ודאי לא יכלי תרוייהו רוחי' לאתקיימ'
בההוא גופא דאתתא כחדא · אי כימא דאתאביד אי אפשר · מה אתעביד מניה
אוף הכי אי איהו לא אתנסיבת ההוא רוחא דשבק בה בעלה מאי אתעביד מניה · אי
כימא דאתאביד לאו הכי כלא צריך לאתגלאה השתא · סבא סבא כחמי מה עבדת
ובמה אעילת גרמך · קום סבא אריס דגלך · קום סבא ואשפיל גרמך קמי מארך ·

פתח ההוא סבא ואמר יי' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' · דוד מלכא אמר דא
בגין דהוה מלכא עלאה ושליטא על כל מלכין עלאין ושליטין דאית ממזרח ועד מער'
ולא סליק על לביה לאסטאה מארחא ותדיר שפיל לביה קמי מאריה וכד הוה לעי
באורית' שוה מתגבר כאריא ועינוי תדיר מאיכין בארעא מדחילו דמאריה וכד הוה
אזיל בין עמא לא הוה ביה גסות רוחא כלל וע"ד כתיב יי' לא גבה לבי וגו' לא גבה לבי
אע"ג דאנא מלכא שליטא על כל שאר מלכין דעלמא · ולא רמו עיני בזמנא דאנא
קיימא קמך לעי באורייתא · ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני בשעתא דאנא
אזיל בין עמא · ואי דוד מלכא אמ' הכי שאר בני עלמא עאכו · ואנא כמה אנא שפיל
לבא ומאיך עינא קמי מלכא קדישא · וחס לי דבמלין קדישין דאורייתא ירום לבאי
בכה ודמעוי נפלין על דיקניה · אמ' סבא לאי בחילא כמה שפירא' דמעין על דיקנך
כמה דהוה שפיר משחא טבא כד הוה נחית על דיקנ' דסבא דאהרן · אימ' מילך סבא

דהא

דהא מלכא קדישא הכא · שאר בני נשא דעלמא דקא אסתלקו מניה ושבקו רוחא
בההוא מאנ׳ דהוו משתמשי ביה ואתנסיבת ואתא אחרא ואעיל בהבו׳ מאנא רוחא
אחרא מה אתעביד מההוא קדמאה כמה דאתמר · תא חזי כמה עלאין גבוראן
דמלכא קדישא דקא עביד ומאן יכיל למללא לון · כד האי בעלא תניינא אתי ואעיל
רוחא בההוא מנא רוחא קדמאה מקטרגא בהאי רוח דעאל ולא אתיישבן כחדא ·
ובג״כ אתתא לא אתיישבת כדקא יאות בהדי בעלה תניינא בגין דרוחא קדמאה
מכשכשא בה וכדין איהי דכירת ליה תדיר ובכאת עליה או אתאנחת עליה דהא
רוחא דיליה מכשכשא במעה׳ כחויא ומקטרגא בהדי רוח אחרא דעאל בה מכמה
תניינא עד זמן סגי מקטרגין דא בדא׳ ואתער דא דעא׳ להבו׳ אתערו דהוה קדמאה
לבתר דא קדמאה כפיק ואזיל ליה · ולזמנין דדחי דא קדמאה להוא תניי׳ ואתעבי׳
ליה מקטרגא עד דאפיק ליה מעלמא · ונ״ד תנינן דמתרין ולהלאה לא יסב בר נש
להאי אתתא דהא מלאך המות אתתקף בה ובני עלמא לא ידעין דהא רוחא כיון
דאתתקף וקא נכא להוא רוחא אחרא תניינ׳ מכאן ולהלאה לא יתערב בר נש אחרא
בהדה · חבריא הא ודעבא דבאת׳ דא אית לבו למקשי ולימא אי הכי לא מית בדינא
האי תניינא ולא דיינין ליה מלעילא · תא חזי כלא איהו בדינא דינא פלוני לפלוני או
דלא יקטרג עליה פלוני לפלוני · ומאן דנסיב ארמלת׳ כמאן דעאל בימא ברוחין
תקיפין בלא חבלין ולא ידע אי יעבר בשלם אי יטבע גו תהומי · ואי דא דעאל ההוא
רוחא תניינא אתקף ונכא להוא קדמאה ההוא קדמאה נפק מתמן ואזיל ליה · לאן
אתר אזיל ליה ומה יתעביד · סבא סבא מה עבד׳ · חשבת דתמלל זעיר ונפקת להאי
הא עאלת באתר דלא עא׳ בר נש אחרא מן יומא דדואג ואחיתופל עבדו בעיין אלין
באינון ארבע מאה בעוי דהוו בעאן על מגדלא דפרח באוירא ולא אתיב עלייהו
בר נש עד דאתא׳ שלמה מלכא ובירר לון כל חד וחד על תקוני׳ סבא סבא רזא עלאה
דהוה טמירא אתית לגלאה מה עבדת · סבא סבא בקדמיתא הוה לך לנטרא ארחך
ותסתכל בריםך · אבל השתא לאו שעתא לאתטמר׳ סבא אהדר בתקפך · ההוא רוח
דנפק לאן אזל · בכה ואמר חברי׳ כל הני בכיין דקא בכינא לאו בגינייכו הוא אלא
דחילנא למארי עלמא דגליג׳ ארחין סתימין בלי רשו׳ אבל גלי קמיה דלא ליקרא דילי
עבידנא ולא ליקרא דאבא אבל רעותי לפולחנא דיליה ואנא חמינא יקרא דחד
מנייכו בההוא עלמא ואחרא ידענא דהכי הוא · אבל לא גלי קמאי והשתא חמינא ·
תנינן דהיין גברא מקמי גברא בכמה ארחין סתימין אתדחיין · ההוא רוחא קדמאה
דאתדחי מקמי ההוא תניינא לאן אזל · ההוא רוח נפיק ואזיל ומשטטא בעלמא ולא
ידיע ואזיל לגו קברא דההוא בר נש ומתמן משטטא בעלמא ואתחזי בחלמא לבני
נשא ומחמאן בחלמא דיוקנא דההוא בר נש ואודע לון מלין לפום ארחים · דההוא
רוח דקא אתמשך מניה כמה דאיהו בההוא עלמא הכי משטטא האי והכי אודע
בהאי והכי אזיל ומשטטא בעלמ׳ ופקדת תדיר להוא קברא עד זמנא דרוחו׳ פקדן
לבי קברייהו דגופין · כדין האי רוחא אתחבר בההוא רוח דיליה ואתלבש ביה ואזיל
ליה · כד עאל לדוכתיה אתפשט מניה ודוכתא אחרא אית ליה באנון רוחי בגן עדן

באינון

באינון היכלין או לבר לגופא ארמוי דכל חד וחד ותמן אתטמר וכד רוחין פקדן להאי עלמא דמתין נוקקין לגבי חיין לא נוקקין אלא בההוא מסיכו דרוחא וביה אתלבש רוחא אחרא · ואי תימא אי הכי תועלתא איהו לרוחא והאי אתתא תועלתא עבדת לכלא · לאו הכי דשאלא לא אתכסיבת לגבי אחרא והאי רוחא קדמאה לא אתדחייא מקמי האי גברא אחרא תועלתא אחרא הוה ליה בגוונא אחרא ולא יהא לאי בעלמא כמה דהוו ולא יזדקק לגבי חיין דהאי עלמא כמה דהוי מסטטא הכא והכא · אי הכי זווגא תכייכא דהאי אתתא לא הוי מלעילא ואת אמרת דאתדחייא גבר מקמי גבר ואמרנא דהאי בעלא תכייכא דכתיב לאתתא דא איהי בת זוגי ממש · והוא קדמאה לאו בר זוגיה ממש הוה · והאי תכייכא דיליה הוה · וכד מטא זמניה אתדחייא דא מקמיה · ודאי הכי הוא דהא לא אתדחייא ההוא רוח קדמאה דהוה בהאי אתתא אלא בגין דהאי תכייכא דאיהו בר זוגה · האי תכייכא וכל אינון תכייכין דאתדחיין לקדמאין קדמאין הוו בני זוגייהו ולא הכי ובגין כך לא אית לון קיומא בהדייהו · ואתדחייא רוח תכייכא מקמי רוחא קדמאה ובגין כך מאן דנסיב ארמלתא קרינן עליה ולא ידע כי בנפשו הוא · כי חכם מזורה הרשת וגו׳ ולא ידיע אי הוא בת זוגיה ממש אי לאו · ארמלתא דלא נסיבת אף על גב דאתי
בר זוגה ואיהי לא בעאת לאנתסבא קב״ה לא כייף לה
מן דינא וקב״ה אזמין לההוא בר נש אתתא אחרא ולא
עאלת בדינא בהאי בההוא עלמא ואף על גב דלית לה

סנסם
(וסימנך על סוס לא נרכב
בגי׳ אלמנה)

בר דהא אתתא לא אתפקדת אפריה ורביה כמה דאוקמוה · אתתא דא דלא אתנסיבת זכאה תכייכא ההוא רוח דשבק בה בעלה מה אתעביד מניה · יתיב תמן תריסר ירחי ובכל ליליא ולילא נפיק ופקדא לנפשא ואהדר לאתריה · לבתר תריסר ירחי דקא אסתלק דינא דההוא גברא דהא כל אינון תריסר ירחי הוא רוחא אתכפיא בעציבו כל יומא · לבתר תריסר ירחי נפיק מתמן ואזיל וקיימא לתרע ג״ע ופקדא להאי עלמ׳ לגבי ההו׳ מאנא דנפיק מניה וכד האי אתתא אסתלקת מעלמא ההוא רוח נפיק ואתלבש בההוא רוח דילה וזכאת ביה לגבי בעלה וכדדן תרווייהו נהרין בדקא יאות בחבורא חדא · כיון דאתיכא להאי אתר סתרא אית לגלאה ארחין סתימין דמארי עלמא דלא ידעין בהו בני נשא וכלהו אזלין בארח קשוט הה״ד כי ישרים דרכי ה׳ וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם · ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין כמה אינון עלאין עובדין דקב״ה וכמה משניין אינון ובני עלמא לא ידעין וכלהו בארח קשוט דלא סטאן לימינא ולשמאלא · הני דמתגלגלין דקא אתתרכו בתרוכין מההוא עלמא ולית לון בת זוג דקא מזדווגן בהאי עלמא מאן אינון · אינון בשין דקא מזדווגן בהדייהו בהאי עלמא דהא תריך לה ולית ליה בת זוג כאינון גברין דלא תריכו וקא מזדווגן בהדי בשייהו ולכלהו אית בת זוג בר מהאי · תמו הא אתתא כמה אינון רברבין ועלאין גבורן דיליה · תנינן מאן דמתרך אתתי׳ קדמאה מדבחא אחית עלוי דמעין · אמאי · אלא הא אוקמא דכל נשין דהאי עלמא בדיוקנא דהאי מדבחא קיימין ועל דא ירתאן אינון שבע ברכאן דכלהו מכנסת ישרא׳ אינון · ואי איהו

מתרך

מתרך לה להדר אבנא עלאה לגרעונא מ״ט בגין דמתחברן תרוכין בהדי הדדי ורזא
דא דכתיב וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה וגו׳ ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש
אחר · ממשמע דאמר והלכה והיתה לא ידענא דאיהו לא אזלא לגבי בעלה דתריך
לה · מאי לאיש אחר · אלא כמה דאתמר אחר תנן ואחר כתיב ואחר קרינן ליה דכתי׳
ומעפר אחר יצמחו ותרוכין מתחברן כחדא תרוכין דההוא עלמא ותרוכין דהאי
עלמא · ומה דהות האי אתתא בדיוקנא עלאה קא אשתעבד׳ לדיוקנא תתאה קריב׳
ליה אחר וקרינן ליה אחרון · אחרון מנלן דכתיב ואחרון על עפר יקום והכא כתיב
ושנאה האיש האחרון · או כי ימות האיש האחרון · אחרון · שני מבעי ליה · ואי תימא
דלא תזדווג אפי׳ לעשר׳ דא בתר דא · לאו הכי · וכי לבעלא דא תזדווג ולא לאחר׳ מאי
אחרון · אלא דא איהו האי אח׳ דקאמרן ואיהו אח׳ ואיהו אחרון השת׳ אבל׳ מתגלגלא
בקוספתא · אחר אמאי אקרי הכי דהא כל בכוונא כפל ואתהדר לעפרא איהו הוה
מה דהוה ולא אחרא · אמאי קרינן ליה אחר · אוף הכי אמאי אקרי אחרון וכי אחרון
איהו · והא אי יתעשר ואות ואי לא יהדר ויתגלגל ויתנטע כמלקדמין · אמאי אקרי
אחרון · אבל תא חזי כתיב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד · מאי טוב
תנינן דא מלאך דטוב · מאד דא מלאך המות · ולכלא קב״ה אזמין תקונוי · תא חזי
כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן נהר דא לא פסיק לעלמין מלאפקא ולמסגי
ולמעבד פירין · ואל אחר אסתרס ולית ליה דכתא לעלמין ולא אפיש ולא עביד פירין
דאלמלא עביד פירין יטשטש לכל עלמא · ובג״כ בר נש דגריס להאי סטר דיפוש
בעלמא אקרי רע ולא קמי אפי שכינתא לעלמין דכתיב לא יגורך רע · האי בר נש
דמתגלגלא בגלגולא דא איהו עבר ואתדבק בההוא אל אחר דלא עביד פירין ולא
אפיש בעלמ׳ בגין כך אקרי אחר ושמא גריס ליה איהו אחר ואחר אקרי אקרי ואחר
דאי · אחרון · מקדמאה ואילך אחרון קרינן ליה ואחרון אקרי · תנינא מיד אקרי
אחרון והכי קרי ליה קב״ה אחרון בגין דאתתקן למהוי אחרון ולא יתוב כמלקדמין ·
תליתאה אוף הכי · וכן בכל זמנין מקדמאה ואילך הכי אקרי אחרון והכי אצטריך
למקרי אחרון דאלמלא אתקרי מיד תנינא הא פתיחו דפומא לאהדרא כמלקדמין
והשוא בכוונא אסתתר · מנלן · מבית שני דכתיב גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון
מן הראשון · דהא מקדמאה ואילך אחרון אקרי דהא לא יהא פתיחו דפומא דשטנ׳
בכוונא יכפול ויתהדר כמלקדמין · אוף הכי דא אחרון קרינן ליה ובגין כך כתי׳ לא
יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה · לא יוכלנא יקחנה מבעי ליה · מאי לא
יוכל · אלא כיון דהאי אתתא אתדבקת באחר ונחתת לאשתעבדא בדרגא תתאה
לא בעי קב״ה דאיהו יתוב מדרגא דיליה למיתב אינא ולאתדבקא בההוא דרגא
דלאו דיליה · ותא חזי אי האי אתתא לא אתנסיבת אפילו תזנה בכל גוברין דעלמא
אי בעי בעלה יתוב לגבה · אבל אי אתדבק בנשואין לאחר דא האי לא יוכל לשוב
לדרגא קדמאה דהוה בקדמיתא לגבה · לא יוכל ודאי לאתבא לההוא דרגא לעלמין
אחרי אשר הטמאה · תנינן דהטמאה בלבוש · אי הכי אפילו תתרחק ותזנה בלא
נשואין · אלא כיון דאתדבקת לאחר הא קבילת עלה פולקא דההוא סטרא ובעלה

קדמאה

קדמאה דאיהו מסטרא אחרא טבא דטוב לה׳ יהא ביה חולקא לעלמין ולא יפוק כלל
לההוא אתר׳ הא אם שנאה האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון לקדמאה אסור״
אבל לשאר בני נשא תשתרי דילמא תשכח אתרא כמלקדמין ואחרון יקום דיזדווג
בהדה׳ מאן דאית ליה בנין מאתתי׳ קדמיתא ואעיל שאי לגו ביתיה ספוא יומא
אתדבק בחרבא קשיא דמתהפכא בגין תרין סטרין חד דהא תרין דאית לון לבר
ופסתא איהו תליתאה׳ ותו מאנא דאשתעבד ביה אחר היך ייתי איהו למיהב ביה
רוח״ דיליה ויתתקף בהד׳ ויתדבק בה׳ לאו דאיהו אסור׳ אבל ודאי שתופ׳ בישא אייתי
לביתיה ואסתכן לגרמיה כדאמרן׳ רבי גויטם איש כפר אונו הוה חייך ומתלוצץ על
אתתא דא כד חמי מאן דאזדווג בהדה והוה אמר ותשחק ליום אחרון כתיב מאן
דאתדבקת ביה באיש האחרון חייבא איהו לבתר׳ השתא אית לאהדרא ולעיינא על
אתר חד רב ועלאה דהוה בעלמא ונזעא ושרשא דקשוט׳ ואיהו עובד אבי ישי ואבי
דוד׳ דהא אי תימא דאמר איהו נפק שרשא דקשוט מגו אתר דא׳ אלא עובד
אתתקן בתקונא עלאה ואהדר שרשא דאילנא דקא אתהפך על תקוניה ואסתלק
ביה ואתתקן כדקא יאות׳ ובג״ד אקרי עובד מה דלא זכו הכי שאר בני עלמא ׀ אתא
איהו פלח ואעדר עקרא ושרשא דאילנא וכפא מענפין מרירן ואהדר ואתקן בנופא
דאילנא׳ אתא בריה ואחסין ליה ותקין ליה ואתאחיד בענפוי דאילנא אחר׳ עלאה
ותת׳ אילנ׳ באילנ׳ ואסתבכו דא בדא׳ כיון דאת׳ דוד אשכח אילנין מסתבכן ומתאחדן
דא בדא בדין ירית שלטנו בארעא ועובד גרים דא׳ בכה ההוא סבא ואמ׳ אי סבא
סבא ולא אמינא לך דעאלת בימא רבא השתא אנת הוא גו תהומי רברבין אתתקן
לסלקא׳ סבא סבא אנת גרמת דא דאלמלא הוית שתיק בקדמיתא טוב יאות לך
אבל השתא לא יכילת ולית מאן דאחיד בידך אלא אנת בלחודך׳ יקום סבא ואסתלק
בסליקו׳ עובד דא אתתקן ונפק מגו חקל׳ בישא דגובין ביסין את׳ ישי בריה ואתקין
ואעדר אילנא׳ ועובד דא רזא דרזין ולא ידענא אי אימא אי לא אימא׳ אימא מילך
סבא ודאי אימא בדא ידיעאן כל שאר בני גלגולא׳ עובד אילנא אתקין כד אתא
דוד מלכא באילנא תתאה דנוקבא אסתאר ואצטריך לקבלא חיין מאחרא׳ ומה אי
האי דאתתקן ואתקין כלא הכי שאר בני עלמא דאתיין בגלגולא דלא יכלין לאתתקנא
הכי ע״א כו בכל סטרין אתהפך בגלגולא׳ בעז הכי הוה׳ עובד הכי הוה׳ ובכלא
נפק אילנא מסטרא דרע ואתדבק לבתר בסטרא דטוב׳ בקדמיתא ויהי ער בכר
יהודה רע׳ אונן אוף הכי׳ מחלון אוף הכי ולא כ״כ׳ אבל בהכי אתעכל רע ונפק טוב
לבתר נפק ההוא דכתיב ביה וטוב רואי ויי׳ עמו׳ הכא קיימא אילנא תתאה על
תקוניה ומלך שדים על גויים בשירותא דכלא מעקרא ויסודא אחרא עלאה אשתרשו
דרגין ראובן שמעון לוי ויהודה מה כתיב ביה הפעם אודה את יי׳ וכתיב ותעמוד
מלדת׳ ובספרא דחנוך ותעמוד מלדת היינו רבי עקרה לא ילדה בנין דכד אתיליד
יהודה נפקת נוקבא מתדבקא בדכורא ולא הות על תקונהא אנפין באנפין ולא
כשרת לאולדא׳ כיון דנסר לה קב״ה ואתקין לה כדין אתכשרת לאתעברא ולאולדא׳
ובספר׳ דחנוך ותעמוד מלדת לאו על לאה אתמ׳ שא על רחל אתמ׳ על׳ ההוא דמבכה
על

על ככיה הוי דאשתרשת ביהודה׳ יהודה ותצמוד מלכות דהא לא אתתקנת בקדמית׳
דיוקנא דלעילא הוה · ראובן אור״ כן דכתיב ויאמר אלהים יהי אור · שמעון שמאלא
בההוא סיגא דדהבא בהדיה שם עון · לוי חבורא דכלא לאתחברא מתרין סטרין
יהודה נוקבא בהדיה דכורא מתדבקא יהו דא דכורא דה דא נוקבא דהות בהדיה
ד״ה אמאי דא בהדי דא אלא ד׳ באתדבקו דרע בהדה איהו דלית מסכנא ואצטריך
לאתכנא בגלגולא לאתעכלא ההוא רע ולמתכלי בעפרא ולבתר למחאה בסטר׳ דטוב
ולנפקא ממסכנו לעתירו וכדין ה׳ · ועל דא יהו דס · פוק סבא פוק מנו תהנמי לא
תדחל כמה ארבין זמינין לך בשעת׳ דתגוטט ומה בנין לבייתא כהו: בכה כמלקדמין
ואמר מארי דעלמ׳ דילמ׳ יימרון מסריין עלאין דאנא בכא ובכי כינוקא גלי קמך דעל
יקרך אנא עביד ולא עבידנא על יקר׳ דילי דהא בקדמית׳ הוה לי לאסתמר׳ דלא איעול
בימא רבא והשתא כיון דאנא ביה אית לי לשטטא בכל סטרין ולנפקא מניה · יהוד׳
אתה · היינו דאנן אמרין ברוך אתה איהו ברוך ואיהו אתה לכלהו בנוי לא אמר
ויעקב אתה אלא לאת׳ דאצטריך דא איהו אתה · שמא דא יודוך אחיך כלהו אודן
לך על שמא דא ודאי אתה יודוך אחיך על שמא דא אסתלקו ואתכפיא סט׳ אחר׳ בגין
דכד אתברי הא נפקת סטרא אחרא בהדם · כיון דאמרי אתה שלטנו ורברבנו
אית לה וסטרא אחרא אתכפייא ולא אתחזיאת תמן · ודאי בשמא דא אתרשים
ואתברירא מסטרא אחרא ודא אסתלקו ושלטנו דילה ותבירו ובוש לסטרא אחרא
כיון דיודוך אחיך וע״ד שמא דא אתה כדין ידך בערף אויביך מיד אתכפיין לגבך
ושמא דא גרים · ידענא חברייא ידענא דהא אתה שמא דא אתון אמרין לאתר
אחרא עלאה דכתיב אתה כהן לעולם בימינא עלאה שפיר איהו דהא כיון דר׳ שמעון
אודאן ליה עלאין ותתאין וזכה לכלא כל מה דאיהו אמר הכי איהו ושפיר · אבל כד
תהוון מטאן לגביה אמרו ליה ואדכרו ליה יומא דתלגא כד זרעו׳ פולין לאמשין ותרין
בוצינין דהא הכא אתקשר כוס דברכ׳ בימינא בלא פרודא כלל וכג״ב אתה כהן לעולם
הכא אתקשר כוס בימינא כדקא יאות · ועל דא אמר קרא יהודה אתה לגאו אתה
יודוך אחיך ולא כתיב יהודה יודוך אחיך ולא יתיר אלא על שמא דאת״ה · אתה אתר
דא אצטריך לשמא דא ולא אחרא · יהודה אנא קדמאה ואנא תניינא ולא הוה ביה
חלופא לעלמין וכג״כ פרץ אתתקף ביה בתוקפוי מה דלא הוה הכי לכל בני עלמ׳ ועד
בגיני׳ דדוד שארי תשבוח׳ מפרץ ולא מבעז דהוה ביה שנויא · חברייא אי תשגחון לאו
מלין בסתימו קא אתינ׳ ואע״ג דסתימין אינון מלין וע״ד רוות שמא דא דאקרי אתה ·
קם על בורייה זמנא קדמאה׳ וזמנא תניינ׳ ולא אשתני לעלם · ובנוי דיהוד׳ וזרען דילי׳
אודן ואמרין כי אתה אבינו מה דלית הכי לשא׳ בני גלגולא לעלמין · שא׳ בני גלגולא
תרין אינון תרין אמהן אית לון לבנייב׳ ורזין שין בעמקי ומאן כרזא וכלבא דתהומי
אינון מאן יכיל לאפקא לון · קום סבא אתגבר ואתתקף בתוקפך אפיק מרגלן מגו
תהומי · בעז אתחזי דהוה ביה שנוי׳ כד אוליד לעובד דהא עובד בשנויא הוה לאו
הכי אבכן הוה בעז הוה אנא קדמאה דלא עבד שנויא · ואי תימא איהו הוה ודאי
כד אתער לעובדא דא ביה הוה מאן הוה תקיף כאריא ובליות ביה סוה בגין דלא

לבנוי

להוי שכינתא ביה בדוד ואתהדר מ״ה לעקרא קדמאה בגין דיהא כלא מלכא חדא
ושלטנא חדא וכלא חד ולא הוה שכינתא בגלגולא דזרעא דדוד ועל דא אנת מרישא
ועד סופא כלא שכינתיה כלל׳ ששתא כפקת שבא מעתקי לבא דומא · ויסודה אנת
ודאי מרישא ועד סופא ולא אתחזי לכל שאר בגין אלא ליה בלחודוי לאתקרא אנת ·
זכאה חולקיה דדוד דשבי אתכריר ואסתלק מגו עקרא דבכי כמא באתרע׳ · יודוך
אחיך יודוך כל בני עלמ׳ מבעי ליה · מ״ט אחיך · אלא הא כל בני עלמא לא מתיבמין
לגלגולא שא מסטרא דאחין ואנת בגרמך אודמנת ליבומא · והכא כלהו אחיך יודוך
דלא ישתלשל מנייהו ולא מחד מנייהו שלשולא דמלכו שא אנת בלחודך · אנת מרישא
ועד סופא · אנת עבדת ומנך נפק כל שלשולא וגזעא (ס״א דיוקנא וגופא) · דאריא
בגין בני אריה דלא אתעברו לשכונא דאחוך לא אתחלפו לטלה ולא לשור ולא לגדי
אלא בגוש דיוקנא אחרא אלא אריה שארי למבני ואריה סיים בנייכא כל שלטנך בני
אריה בנהו דשמלא את׳ גלגולא מסט׳ דאחוך יתחלפון כל דיוקנין ויתערבון שן בשן
ועל דא יודוך אחיך דלא הוה חד מנהון בגלגולא דשלשלאה דבכך ידך זקיף דלא הוה
בך ערבוביא אחרא מנייהו והייכו מטרף בני עלית דלא הוה טרפ׳ לאחרא על פתורך
כרע במיתת ער · רבן במיתת אונן · לבתר אתגבר כארי לאקמא לפרץ ובלביא
לאקמא לזרח · מי יקימנו דכתיב ולא יסף עוד לדעתה · ותרגו׳ לא פסק · מי יקימנו
מאן הוא דיימא אסורה אתתא דא · מאן הוא דיימא הואיל ואשלימת אדמתא לא
אצטריכ׳ לך יתיר · יבמה דא כיון דאשלימ׳ אדמתא לא אצטריכת לך יתיר ואתחזיאת
לאתפרשא מינה · אבל מי יקימנו ודאי מתמן ולהלאה איהו דיליה דהא נפיק מאן
דמשכבה במעהא רוח סתימ׳ הכא אחוה דבר כד אמאי אי יהודה דהוא אבוי אמאי
שא הכו׳ דמשכבה במעה׳ אמי דמאן דהוה נטיר ליה מקטרג ליה קטרוגין בכל סטרין
בעי לאפקא · כיון דנפיק זמין לאחר׳ הכוא רוח אחר׳ ואתיין לאעלא כמלקדמין עדי
דאתבני כמלקדמין בחילא דקטרוג׳ תקיף דקא מקטר׳ באחוה מתמן ולהלא׳ שריאת
אתתא דא ליה · זכאה חולקא דיהודה בקדמית׳ הוה גור לבתר אריה דקא אתגבר
ואתפשט בחיליה ולבתר אריה וסיים בלביא · כל שאר בני עלמ׳ לאו הכי ועל דא יסוד׳
כדקאמרן · ראובן שמעון לוי הא תלת׳ כדקאמרן · יהוד׳ אתחבר בהדייהו ובלא כדק׳
ואות · יששכר זבולן תרין ירכין · אתר דינקי נביאי קשוט · ירכא ימינא כתיב ומבני
יששכר יודעי בינה לעתים · וכתיב שמח זבולן בצאתך ובשעורא דברכא כתי׳ זבולן
לחוף ימים ישכן והוא לחוף אניות מאי טעמא בגין דוירכתו על צידן · שיעורא דילך
דידיה עד צידון · בנימין אסתלק לעילא בין ירכין · דהא יוסף הוה דיוקניה בארעא
ולא שתמשא בעלמא דא ועמיה אשתמש משה · ויקח משה את עצמו׳ יוסף עמו · בנימין
אסתלק לעילא · בנימין בדיוקנו דעלמא מברכין לתתא · דן ונפתלי גד ואשר בירכא
שמאלא · דן עד פרקא דרגלא · פרקא דרגלא נפתלי · ובג״כ נפתלי אילה שלוחה קל
ברגלוי בירכא ימינא · גד והוא יגוד עקב עד פרקא דעקב · אשר פרקא דעקב ימינ׳
וטובל בשמן רגלו וכתיב ברזל ונחשת מנעלך וכימיך דבאך · כל אלין איכון דיוקנין
עלאין דיוקנא דלעילא ובגין דהוו ברוין ממש בהאי עלמא אתקנת בהו שכינתא
באלין

באלין תריסר פרקין תריסר אתיאין אתמתחו מישראל ממש דכתיב כל אלה שבטי ישראל שנים עשר מתיאין דישראל אלה אקרון לאתמתחא שמא דמי למהוי בכייכא כדקא יאות למהוי ישראל בכללא דשמא דאלהים אלה איהו ישר׳ בכלל מי׳ ברא אלה חבר אלה בהדיה והוה בכייכא על תקוניה שמא חדא ממש ההוא דאמר ליה ליעקב ההוא ממנא דעשו דכתיב כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל׳ לעילא בתקונא קדמאה בבכייכא קדמאה כל אלה ודאי בבייכא קדמאה איהו ועל דא לית שכיאו לישראל לעלם ולעלמי עלמין׳ ואי אלמלא ישתכיאו שמא דא לא הוי דכתיב והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול׳ שמא גדול דא בכייכא קדמאה׳ שמא קדמאה אלהים׳ והשתא דישראל אנון בגלותא כב יכול כל בכייכא כפל׳ ולזמנא דאתי כד יפרוק קב״ה לבנוי מגלותא יתחבר מי׳ ואלה דהוה כהו פרודא בגלותא ויתחברון כחדא ושמא דאלהים יהא שלים על תקוניה ועלמא יתבסם הה״ד מי אלה כעב תעופנה וכיונים אל ארבותיהם׳ ובגין דאיהו שמא חדא לא כתיב מי ואלה אלא מי אלה שמא חדא בלא פרודא׳ דהשתא בגלותא אסתלק מי לעילא כב יכול אימא מעל בנין ובנין נפלו ושמא דהוה שלים דהוא שמא עלאה רברבא קדמא׳ נפל׳ ועד אנן מצלן ומקדשן בבתי כנסיות על שמא דא דיתבני כמה דהוה ואמרי יתגדל ויתקדש שמיה רבא׳ אמן יהא שמיה רבא מברך׳ מאן שמיה ההוא רבא ההו׳ קדמא׳ דכלא בגין דלית ליה בכייכא אלא בהדן׳ מ׳ילא יתבני לעולם אלא באלה׳ ועל דא בההוא זמנא מ׳ אלה כעב תעופנה ויחמון כל עלמא דהא שמא עלאה אתתקן על תקוניה׳ ואי שמיה רבא דא אתקן ואתבני על תקוניה הא ישראל שליטין על כלא וכל שאר שמהן יהדרון על תקונייהו וישראל שלטין על כלא דהא כלהו תליין בשמיה רבא קדמא׳ לכל בניכין ורזא דא כד ברא עלמין קדמאין לכל בניכין שמא דא אתבני דכתיב שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה ברא שמיה על תקוניה וכד ברא אלה ברא שמיה בכל מלין דיתחזון ליה למהוי שמיה על תקוניה כדקא יאות דכתיב המוציא במספר צבאם׳ מאי במספר אלא ברא חד דכהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא אית ליה לקב״ה וסוא אולכ׳ רבא ותקיף רישיה מטי לבית שמיא וסופיה מתחין טרשוי ואשתרשן בעפר קדישא ומספר שמיה ותליא בשמים עלאין וחמש רקיעין תליין מניה עד סאי מספר וכלהו בטלין שמא דא בגיניה דכתיב השמים מספרים בגין סאי מספר כלהו שמים רווחין שמא דא בגיניה ועל דא המוציא במספר צבאם דאלמלא מספר דא לא ישתכחון חיילין ותולדין לעלמין׳ ועל דא כתיב מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל תרין איכון דמנו עאכא ועאלו בחושבנא על ידויהו בגין דלא שלטא בהו עינא בישא׳ מי מנה עפר יעקב הא חד דעבד חשבנא׳ ומספר את רבע ישראל הא מונה אחרא ועל תרין אלין לא שלטא בהו עינא בישא דהא מי מנה עפר יעקב אלין איכון אבנין קדישין אבנין מפולמין דמנהון נפקי מיין לעלמא ועד כתיב והיה זרעך כעפר הארץ׳ מה ההוא עפר עלמא מתברך בגיניה אוף הכי ונתברכו בזרעך כל גויי הארץ׳ כעפר הארץ ממש׳ ומספר דאיהו מונה תנינא מנה לרבע כל איכון נוקבין מרגלן עלאין דמטה דסביב עליה ישראל ומתמן

ולהלאה איהו מוכה לכלא בגין דאיהו טוב עין הדא הוא דכתיב מונה מספר לככבי׳
מאן הוא מונה לככבים מספר מונה מספר לככבים על ידוי עברין כלהו בחושבנא
ובזמנא דאתי עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה ולא ידעינן מאן הוא · אלא בגין
דבההוא זמנא יהא כלא ביחודא כלא פרודא כלא ליהוי וכלא ליהוי מונה חד ·
קום סבא אתגבר בחילך ושט ימא · פתח ואמר מי מנה עפר יעקב ומספר את
רבע ישראל בשעתא דיתער קדשא בריך הוא לאחייא מיתיא הכי דאהדרו בגלגולא
תרין גופין ברוחא חדא תרין אבהן תרין אמהן כמה גלגולין אתגלגלן על ידא דא ·
אף על גב דאתמר והכי הוא · אבל מי מנה עפר יעקב ואיהו יתקין כלא ולא יתאביד
כלום וכלא יקום והא אתמר ורבים מישני אדמת עפר יקיצו · אדמת עפר הכי
כמה דאתמר בספרא דחנוך · כד חברייא אסתכלו באינון אתון דטסין באוירא
ביה ואינון א״ע״ד פמתר הייכו ושבח אני את המתים שכבר מתו · אדמת עפר אינון
אתוון וקלא אתער ואודע והכי אמר בבכייא תכייכא · עפר קדמאה אדמת
תכייכא דאתקן עקר קדמאה פסולת לגביה · אדמת עפר כלהו יקיצו · אלה
דאתקנו לחיי עולם · מאן עולם דא עולם דלתתא דהא לא זכו למהוי בעולם דלעילא ·
ואלה דלא זכו לחרפות ולדראון עולם · מאי לחרפות אלא בגין דסטרא אחרא
ותעבר מעלמא · וקדשא בריך הוא אלין דהוו מכביעו דההוא סטרא ישאר לון
לתווהא בהון כל בני עלמא · כל דא מאן גרים ההוא דלא בעי לאפשא בעלמא ולא
בעי לקיימא ברית קדישא על דא גרים כל מה דגרים וכל הני גלגולין דקא אמינא
עד הכא · עד כאן סבא · שתיק רגעא חדא וחברייא הוו תווהין ולא הוו ידעין אי
סוה וממא אי הוה ליליא אי קיימי תמן אי לא קיימי · פתח ההוא סבא ואמר ·

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית וגו׳ · קרא דא אוכח על כל מה
דאתמר כל דכורא קאים בדיוקנא בעלמא דדכור׳ וכל נוקב׳ קאים בדיוקנ׳
בעלמ׳ דנוקבא · בעוד דאיהו עבדא דקב״ה אתדבק ביה · ובאינון שש שני׳ קדמונו׳
אעקר גרמיה מפולחניה אעקר ליה קב״ה מאינון שש שנים דעלמ׳ דדכורא ואתמסר
לבר כש דאיהו משית סטרין יפלח ליה שית שנין ואתעקר משית שנין קדמוניות
דלעילא לבתר נחית מתמן ואתמסר בעלמא דנוקבא · הא לא בעא לקיימא בעלמא
דדכורא נחית וקיימא בנוקב׳ · אתאת נוקבא דאיהי שביעית ונטלא ליה הא מכאן
ולהלאה מעלמא דנוקב׳ איהו לא בעא לקיימ׳ בה ובפרוקא דיליה נחית לתת׳ ואתדבק
לתתא ואתאחיד בסטרא אחרא מכאן ולהלאה אתעקר מעלמא דדכורא ומעלמא
דנוקבא הא אתאחד באינון עבדים דאינון מסטרא אחרא · השתא כיון דהכי הוא
אצטריך פגם ולמעבד ביה רשימו דפגם דהא כל פגם דסטרא אחרא איהו
ומיובל ולהלאה אתהדר לגלגולא ותב לעלמא כמלקדמין ואתדבק בההוא עלמא
דנוקבא ולא יתיר · זכה עביד תולדין בעלמא וכלהו רזא דכתיב בתולות אחריה
רעותיה מובאות לך · וזכאה איהו כד אתתקן וזכי לכך · ואי לא זכה אפילו
בגלגולא דיובלא הא איהו כלאו הוה · אתהדר ולא אשלימו יומוי לאתכנשא בעלמא
ולמעבד תולדין מה כתיב אם בגפו יבא בגפו יצא אי יחידאי עאל בההוא עלמא בלא

תולדין

תולדין ולא בעא לאשתדלא בהאי ונפק מהאי עלמא יחידאי בלא זרעא אזיל
כאבנא בקוספת' עד ההוא אתר דטנרא תקיפא ועאל תמן ומיד נשב רוחא דההוא
יחודאי דקא אשתביק מנוקביה ואזיל יחידאי כחויא דלא אתחבר באחרא ונשיב
ביה ומאד נפק מגו ההוא אתר דטנרא תקיפא הוא בלחודוי ואזיל ומשטטא בעלמא
עד דקא אשתכח פרוקא לאתבא וסיומו אם בגפו יבא בגפו יבא האי דלא בעא
לאתכנשא למהוי ליה תולדין · אבל אם בעל אשה הוא דקא אתנסיב ואשתדל
באתתיה ולא יכיל ההוא לא אתתרך כההוא אחרא לא ייעול יחידאי ולא נפיק יחידאי
אלא אם בעל אשה הוא קדשא בריך הוא לא מקפח אגר בריין אף על גב דלא זכו
בבני מה כתיב ויצאה אשתו עמו ותרווייהו אתיין בגלגולא וזכיין לאתחברא כחדא
כמלקדמין · והאי לא נסיב אתתא דתרוכין אלא האי דאשתדל בה בקדמיתא ולא
זכו השתא זכיין כחדא אי יתקנון עובדין ועל דא ויצאה אשתו עמו ·

אם אדכיו יתן לו אשה וגו' · השתא אסדר קרא למלין אחרנין להההוא
דנפיק יחידאי בלא נוקבא כלל ויפרוק ליה ההוא דוכתא דאק'
שבועית · וססוא שביעית אק' · אדכיו אדון כל הארץ איהו · אם דא אדכיו חס
עליה ואתיב ליה להאי עלמא יחידאי כמה דהוה ויהיב ליה אתתא הסיא דמזכת
אחיתת עלוי דמעין ואתחברו כחדא · וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה
לאדכיה כמה דאתמר דהא אי תב ואתקין ההוא אתר דפגים בחווי אתקבל קמי
מלכא קדישא כטיל ליה ואתקין ליה על תקונוי לבתר ודא אק' בעל תשובה דהא
ירית מותביה דהשו' אתר סהוא דבגיד ונפיק ואתקין גרמיה ממה דהוה בקדמית' ·
כיון דאתתקן ותב בתיובתא הא סליק על תקוניה דלית מלה בעלמא ולית מפתחא
בעלמא דלא תבר ההוא דתב בתיובתא · מאי יבא בגפו הא אתמר אבל תו רזא
אות ביה יבא בגפו כמה דאת אמר על גפי מרומי קרת מה להתם עלוייא וסליקו
אוף הכא עלוייא וסליקו · אתר דמאריהון דתיובתא סלקין אפילו צדיקים גמורים
לא יכלין למיקם תמן · וכגב"כ כיון דתב בתיובתא קדשא בריך הוא מקבל ליה ודאי
מיד · תכינן לית מלה בעלמא דקיימא קמי תשובה ולכלא קדשא בריך הוא הוא
מקבל ודאי · ואי תב בתיובתא הא אזדמן לקבליה ארח חיים ואף על גב דפגים
מה דפגים כלא אתקן וכלא אתהדר על תקוניה דא אפילו על מה דאית אומאה
קמי קב"ה דאל נכאות קרי ביה יעץ ומי יפר דא איהי רזא סתימא · ותו כד קב"ה
אומי אומאה לא אומי אלא אם לא יעביד תיובתא דהא לית פתגמא דקיימא קמי
תיובתא ועל כלא מכפר קב"ה כד עבדין תיובתא שלימתא קב"ה מקבל דכתיב חי אני
נאם יי' אם יהיה כניהו וגו' וכתיב כתבו האיש הזה ערירי וגו' ובתר דתב בתיובת'
כתיב ובני נכיהו אסיר בנו וגו' מכאן דתשובה מתבר כמה גזיזין ודינין וכמה
שלשלאין דפרזלא ולית מאן דקיימא קמי דתיובתא ועד כתיב ויצאו וראו בפגרי
האנשים הפושעים בי · אמר פשעו בי לא כתיב אלא הפושעים בי דלא בעאן לאתבא
ולאתנחמא על מה דעבדו · אבל כיון דאתנחמו הא מקבל לון קב"ה · בג"כ בר נש דא אע"ג
דפשע ביה ופגים באתרא דלא אצטריך ותב לקמיה מקבל ליה וחס עליה דהא קב"ה

מליא עליה רחמין ואתמלי רחמי׳ על כל עובדוי כד״א ורחמיו על כל מעשיו אפילו על
בעירי ועופי מטון רחמוי· אי עלייהו מטון רחמוי כל שכן על בני נשא דידעין
ואשתמודען למאריהון דרחמוי מטון עלייהו ושראן עלייהו ועד״ז אמר דוד רחמיך
רבו יי׳ כמשפטיך חייני· אי על חייבין מטון רחמוי כ״ש על זכאין· אלא מאן בעי אסוות׳
איכון מארי כאיבין· ומאן איכון מארי כאבין אלין אנון חייבין איכון בעאן אסוותא
ורחמי דקב״ה רחמי׳ עלייהו דלא יהון שביקין מני׳ ואיהו דלא אסתלק מנייהו ויתובון
לקבליה כד מקרב קב״ה בימינא מקרב וכד דחי בשמאלא דחי· ובשעת׳ דדחי ומוכיח
מקרב משט׳לא דחי ומשט׳לא מקרב וקב״ה לא שביק רחמוי מנייהו· ת״ח מה כתיב
וילך שובב בדרך לבו וכתי׳ בתריה דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחומים לו
ולאבליו· וילך שובב אע״ג דחייבין עבדין כל מה דעבדין בזדון דאזלין בארחא
דלבייהו ואחרין עבדין בהו התראה ולא בעאן לנטיית לון בשעתא דתבין בתיובתא
ונטלין ארחא טבא דתיובת׳ הא אסוות׳ זמינ׳ לקבליה· השתא אית לאסתכלא אי על
חייא אמ׳ קרא או על מיתי׳ אמר קרא· דהא רישא דקרא לאו איהו סיפא וסיפא לאו
איהו רישא· רישא דקרא אחזי על חייא וסופיה אחזי על מתיי׳· אלא קרא אמ׳ בעוד
דבר נש איהו בחיין והכי הוא וילך שובב בדרך לבו בגין דיצר הרע דביה תקיף
ואתקף ביה ועד״ז אזיל שובב ולא בעי לאתבא בתיובתא· קב״ה חמי ארחוי דקא אזלין
בביש בלא תועלתא אמר קב״ה הא אצטריכנא לאתקפא בידיה הה״ד דרכיו ראיתי
וארפאהו דקא אזלין בחשוכא הא בעי למיהב ליה אסוותא· וארפאהו קב״ה איהו
אעיל בלביה ארחוי דתיובת׳ ואסוות׳ לנשמתיה· ואנחהו· מאי ואנחהו כד״א לך נחה
את העם אנהיג ליה קב״ה בארח מישר כמאן דאתקיף בידא דאחרא ואפקיה מגו
חשוכ׳· ואשלם נחומי׳ לו ולאבליו הא אתחזי כמיתא איהו· אלא ודאי מיתא איהו וקיימ׳
בחיין דהואיל ואיהו רשע מיתא אק׳· מהו ואשלם נחומי׳ לו ולאבליו· אלא קב״ה עביד
טיבו עם בני נשא וכיון דעאל מ״ג שנין ולהלאה פקיד עמיה תרין מלאכין נטורין
דנטרו ליה חד מימיניה וחד משמאליה כד אזיל בר נש בארח מישר איכון חדאן ביה
ואתקיפו עמיה בחדוה· מכרזן קמיה ואמרי׳ הבו יקר לדיוקנא דמלכא· וכד אזיל
בארח עקימו איכון מתאבלן עליה ומתעברן מניה· כיון דאתקיף ביה קב״ה ואנהיג
ליה בארח מישר כדין כתיב ואשלם נחומי׳ לו ולאבליו· ואשלם נחומים לו בקדמיתא
דאיהו אתנחם על מה דעבד בקדמית׳ ועל מה דעבד השתא ותב בתיובת׳ ובתר כן
ולאבליו אינון מלאכין דהוו מתאבלן עליה כד אתעברו מניה· והשתא דאתהדרו
בהדיה הא ודאי נחומיה לכל סטרין והשתא איהו חי ודאי· חי בכל סטרין אחיד
באילנא דחיי· וכיון דאחיד באילנא דחיי כדין אק׳ בעל תשובה דהא כנ׳ יש׳ תשובה
איק׳ הכי אק׳ ואיהו בעל תשוב׳ אק׳ וקדמאי אמרו בעל תשוב׳ ממש· ועד״א אפי׳ צדיקים
גמורים אינם יכולים לעמוד בו· דוד מלכא אמר לך לבדך חטאתי והרע בעיניך
עשיתי וגו׳ לך לבדך· מאי לך לבדך אלא בגין דאית חובין דחטי בר נש לקב״ה ולבני
נשא ואית חובין דחטי לבני נשא ולא לקב״ה· ואית חובין דחטי לקב״ה בלחודוי
ולא לבר נש אחרא· דוד מלכא חב לקב״ה בלחודוי ולא לבני נשא· ואי תימא הא

חב ההוא חובא דבת שבע ותנינן מאן דאתי על אתתא בריעות' אסרה על בעלה וחב לחבריה וחב לקב"ה לאו הכי הוא בההוא דאת אמר בפתרא הוה ודוד דיליה נקט גט הוה לה מבעלה עד לא יהך לקרבא דהכי הוה מנהגא דכל ישרא' דיהבין גט זמן לאתתיה כל דנפיק חילא וכן עבד אוריה לבת שבע ולבתר דעבר זמן ופטורה לכלא בטל לה דוד וכהתרא עבד כל מה דעבד דאלמלא לאו הכי אי באסורא הוה לא שבקה קב"ה לגביה ועוד דכתיב לסהדותא ויבא דוד את בת שבע אשתו' סהדותא דאשתו היא ודאי אשתו ובת זוגו הות דאזדמנת לגביה מיומא דאתברי עלמא · ורזא דמלתא מלכותא דלעילא דאיהו אתעביד רגלא רביעאה למרכבתא עלאה ואתקרי בת שבע על אכן אחת שבעה עינים הא סהדותא דלא חב דוד אלא לקב"ה בלחודוי ולא לאחר' דקטל לאוריה בחרב בני עמון ולא קטליה איהו בשעתא דאמר ליה ואדני יואב דהא דוד הוה רבון עליה ועל יואב וקרא אוכח דכתיב ואלה שמות הגבורים אשר לדוד ולא אשר ליואב ולא קטליה ההיא שעתא וקטליה בחרב בני עמון · וקרא אמר ולא כמנא אתו דבר רק בדבר אוריה החתי · רק למעוטי קא אתי בדבר אוריה ולא באוריה וקב"ה אמ' ואותו הרגת בחרב בני עמון וכל חרב בני עמון דיוקנא דדרקון עז הוה חקיק ביה חויא עקים ואיהו עז דלהון · אמר קב"ה יהבת חילא לההוא שקוץ בגין דבשעתא דקטלו בני עמון לאוריה וסגיאין מבני ישראל עמיה ואתגבר בההיא שעתא חרב בני עמון כמה תקפא אתתקף ההוא עז שקוץ · ואי תימא אוריה לא הוה זכאי כיון דכתיב עליה אוריה החתי · לאו הכי זכאה הוה אלא דשמא דאתריה הוה חתי · כד"א ויפתח הגלעדי על שום אתריה אתקרי הכי ועל דא בדבר אוריה החתי דשקוץ בני עמון אתגבר על מחנה אלהים דמשריתא דדוד דיוקנא ממש דלעילא הוו · ובההיא שעתא דפגים דוד משריתא דא פגים לעילא משריתא אחרא ועל דא אמר דוד לך לבדך חטאתי · לבדך ולא לאחרא · דא הוה ההוא חובה דחב לגביה ודא הוא בדבר אוריה · ודא הוא בחרב בני עמון · כתיב כי יי' עיניו משוטטות בכל הארץ אלין נוקבין · וכתיב עיני יי' משוטטים אלין דכורין והא ידיען איכון · דוד אמר והרע בעיניך עשיתי · בעיניך · לפני עיניך מבעי ליה · אלא מאי בעיניך · אמר דוד בההוא אתר דחכנא בעיניך הוה דהונכא ידע דהא עיניך הוו זמינין וקיימן קמאי ולא חשבנא לון הרי קובא דחבנא ועבדנ' כאן אתר הוה בעיניך · למען תצדק בדברך תזכה בשפטך ולא יהא לי פתחון פה למימ' קמך · ת"ח כל אומנות' כד מליל באומנותיה מליל דוד בדיוקא דמלכא הוה ואף על גב דהוה בנערה כיון דהוה קמי מלכא תב לבדיוקתיה בגין לבדקא למלכא · אמר מארי דעלמא חבנא אנינא בחבני יי' ובסבי ואת אמרת דלא איכול לקיימא בכסיונך · הא חבנא למען תצדק בדברך ויהא מלך קשוט דאלמלא לא חבנא יהא מלה דילי קשוט ויהא מלך בריקניא השתא דחבנא בגין דלהוי מלך קשוט יהיבנא אתר לצדקא מלך בגין כך עבידנא למען תזכה בשפטך · אסדר דוד לאומנותיה ואמר גו נעריה אלין דבדיוקתא למלכא · תנינן לאו דוד אתחזי לההוא עובדא דהא איהו אמר ולבי חלל בקרבי אנקיד חלל בכר הוה חלל

בקרבי הכי הוא · אבל אמר דוד בלבא אית תרין היכלין בחד דמא ובחד רוחא
ההוא חד דמלייא דמא ביה דיורא ליצר הרע ולבי לאו הכי דהא ריקן איהו ולא
יהבית דיורא לדמא בישא לשכנא ביה יצר הרע סנסס
ולבי ודאי חלל איהו בלא דיורא בישא וכיון דהכי (תרגום כבוב לוחות אליל פלוקין)
הוא לא אתחזי דוד להווא חובה דחב אלא בגין
לאיהב פתיחו דפומא לחייביא דימרון דוד מלכא חב ותב בתיובתא ומחל ליה קב״ה
כ״ש אחר בני נשא · וע״ד אמר אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו · וכתיב
ודוד עולה במעלה הזתי׳ עולה ובוכ׳ וראש לו חפוי והוא הולך יחף · ראש לו חפוי ויחף
אמאי · אלא כזוף הוה עבד גרמיה כזוף לקבלא עונשא · ועמא הוו רחיקין מניה
ד׳אמות · זכאה עבדא דהכי פלח למאריה ואשתמודע בחוביה לאתבא מניה
בתיובתא שלימתא · ת״ח יתיר הוה מה דעבד ליה שמעי בן גרא מכל עקתין דעברו
עליה עד ההוא יומא ולא אתיב דוד לקבליה מלה דהכי הוה יאותליה ובדא אתכפרו
חובוי · השתא אית לאסתכלא שמעי ת״ח הוה וחכמתא סגיאה הות ביה אמאי נפק
לגבי דוד ועבד ליה כל מה דעבד · אלא מאתר אחרא הוה מלה ואעיל ליה בלביה מלה
דא · וכל דא לתועלת׳ דדוד · והא ההוא דעבד ליה שמעי גרמא ליה למיתב בתיובת׳
שלימתא ותבר לביה בתבירו סגי ואוסיף דמעין סגיאין מגו לביה קדם קב״ה ועל דא
אמ׳ כי יי׳ אמ׳ לו קלל ידע דהא מאתר עלאה אתר׳ נחת מלה · תרין פקודין פקיד דוד
לשלמה בריה חד דיואב וחד דשמעי עם שאר פקודין דפקיד ליה · דיואב דכתי׳ וגם
אתה ידעת את אשר עשה לי יואב בן צרויה מלה סתימ׳ הוה דאפי׳ שלמה לא הוה ליה
למנדע אלא בגין דידעו ליה אחרנין אתגלי לשלמה · ועל דא אמ׳ וגם אתה ידעת וגו׳ ·
מה דלא אתחזי לך למנדע · דשמעי כתי׳ והנה עמך שמעי בן גרא · מאי והנה עמך
זמין הוא עמך תדיר · רבו הוה · ובגין כך לא אמר על יואב והנה עמך יואב · אבל
שמעי דא דאשתכח עמיה תדיר אמר והנה עמך · וישלח המלך ויקרא לשמעי
ויאמר בנה לך בית בירושלם · אן הוא חכמתא דשלמה מלכא בהאי · אלא כלא
בחכמתא עבד ולכל סטרין אשגח דהא חכים הוה שמעי · ואמר שלמה בעינא דיסגי
אורייתא בארע׳ על ידוי דשמעי ולא יפוק לבר · תו מלה אחרא אשגח שלמה בחכמתא
דכתיב ויבא יבא ויקלל · מאי ויבא יבא תרי זמני · ויבא ויקלל סגי ליה · אלא חד
יביאה דנפק מבי מדרשא לגבי דוד וחד יביאה דנפק מירושלם לגבי עבדוי דמית
עלוי · יביאה חדא לגבי מלכא ויביאה תניינא לגבי עבדין וכל דא חמא שלמה ואשגח
ברוח קדשא ההוא יביאה תניינא · ועל דא אמר והיה ביום צאתך ידע דביציאה
ימות · ועפר בעפר מהו · אמר שלמה לגבי אבא בעפר הוה לגבי שמעי במיא
דכתיב והיה ביום צאתך ועברת את נחל קדרון · עפר התם והכא מיא · תרוויהו
דן שלמה למהוי עפר ומיא בסוטה למאן דאסטין ארחא לגבי אבוי · כתיב והוא
קללני קללה נמרצת · וכתיב ואשבע לו ביי׳ לאמר אם אמיתך בחרב · מאי בחרב
וכי שמעי טפשא הוה דאילו הכי אומי ליה דלא ימות בחרב לא · אבל בחנית או
בגירא אין · אלא תרין מלין הכא · חד אמר ובוקא בריה דבובא רבא ההוא

דקשקשוי

דקשקשוי סלקין לרום עננין · אומאה דדוד מלכא כד הוה בעי לאומאה אפיק
חרבא דיליה דתמן הוה חקיק שמא גליפא ותמן אומי · וכך עבד לשמעי דכתיב
ואשבע לו ביי' לאמר אם אמיתך בחרב · במאי הוה אומאה דא בחרב בחרב אומי
ומלה אחרא דן שלמה בקללה אתא לגבי אבא במלין הא מלין לגביה ובשם המפורש
קטליה ולא בחרב ובגין דא עבד שלמה הכי · השתא אית לאסתכלא דכיון דאומי
ליה דוד אמאי קטליה דאתחזי דהא אומאה דא בעלילה הוה דהא לבא ופומא לא
הוו כחדא · אלא ודאי דוד לא קטליה · והא ידיעא כל שייפין דגופא מקבלין כלא
ולבא לא מקבלא אפילו כחוטא דנימא דשערא · דוד מלכא לבא הוה וקביל מה
דאתחזי ליה לקבלא ובגין כך וידעת את אשר תעשה לו כתיב · ותו דהא אילנא
גרים למהוי נטיר ונוקם כחויא דכתיב כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה ·
זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · כי לא תחפוץ זבח · וכי
לא בעי קב"ה דיקרבון קמיה קרבנא והא איהו אתקין לגבי חוביא קרבנא דיקרבון
ויתכפר להו חובייהו · אלא דוד לקמי דאלהים אמר וקרבנא לא קרבין לשמא
דאלהים אלא לשמא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א דהא לגבי דינא קשיא מדת הדין לא מקרבין
קרבנא דכתיב אדם כי יקריב מכם קרבן ליי' · ליי' ולא לשמא דאלהים · וכי תקריב
קרבן מנחה ליי' · זבח תודה ליי' · זבח שלמים ליי' · ובגין כך כיון דדוד מלכא
לגבי אלהים אמר אצטריך למכתב כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה דהא
לשמא דא לא מקרבין אלא רוח נשברה דכתיב זבחי אלהים רוח נשברה ·
קרבנא דאלהים עציבו ותבירו דלבא ובגין כך מאן דחלם חלמא בישא עציבו
אצטריך לאחזאה דהא במדת אלהים קיימא · וזבח דמדת דינא עציבו אצטריך
ורוח נשברה וההוא עציבו ומסתייע לחלמא בישא ולא שלטא דינא עלוי דהא זבח
דאתחזי למדת דינא אקריב קמיה · לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · מאי לא
תבזה מכלל דאיכא לב דאיהו בוזה · אין · היינו לב דאיהו גאה לב בגסות רוחא
היינו לב דאיהו בוזה אבל לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה . הטיבה ברצונך את ציון
תבנה חומות ירושלם · מאי הטיבה אתחזי דהא טיבו אית בה והשתא הטיבה על
ההוא טיבו · ודאי הכי הוא דהא מן יומא דקב"ה אשתדל בבנין בי מקדשא לעילא
עד כען ההוא הטבה דרצון לא שריא על ההוא בנין ועל דא לא אשתכלל · דהא
בשעתא דרצון דלעילא יתער ויטיב וידליק בהורין דההוא בנין וההוא עבידתא
דאפילו מלאכין דלעילא לא יכלון לאסתכלא בבי מקדשא ולאו בההוא בנין
ובדין בי מקדשא ועובדא אשתכלל · תבנה חומות ירושלם וכי מן יומא דאשתדל
בבנין בי מקדשא עד כען לא בנה לון · או אי חומות ירושלם עד כען לא בנה בי
מקדש' עאכו"ב · אלא קב"ה כל עובדוי לאו כעובדי בני נשא · בני נשא כד בנו בי מקדש'
למתא בקדמית' עבדו שורי קרתא ולבסוף עבדו בי מקדשא · שורי קרתא בקדמיתא
בגין לאגנא עלייהו ולבתר בנייא דביתא · קב"ה לאו הכי אלא בני בי מקדש' בקדמית'
ולבסוף כד יחית ליה משמיא ויותיב ליה על אתריה כדין יבנה חומות ירושלם דאנון
שורין דקרתא ועל"ד אמר דוד ע"ה הטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא ולבתר תבנה

חומו' ירושלם׃ הכא אית רזא כל עובדין דעביד קב"ה בקדמיתא אקדים ההוא דלבר
ולבתר מוחא דלגו׃ והכא לאו הכי ותא חזי כל אינון עובדין דעביד קב"ה ואקדי' ההוא
דלבר מוחא אקדים במחשבה ובעובדא ההוא דלבר דהא כל קליפה מסטרא אחרא
הוי ומוחא מן מוחא ותדיר סטרא אחרא אקדים ורבי ואגדיל ונטיר איבא׃ כיון
דאתרבי זרקין ליה לבר ויכין רשע וצדיק ילבש וזרקין לההיא קליפ' ומברכין לצדיקא
דעלמא׃ אבל הכא בבניינא דבי מקדשא דסטרא בישא יתעבר מעלמא לא אצטריך
דהא מוחא וקליפה דיליה הוי׃ אקדי' מוחא דכתי' הטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא
ולבתר תבנה חומות ירושלם׃ ההיא חומה דלבר דאיהי קליפה דיליה היא ממש׃
דכתיב ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב׃ אני ולא סטרא בישא׃ ישראל אינון
מוחא עלאה דעלמא׃ וישראל סליקו במחשבה בקדמיתא׃ עמין עע"ז דאינון קליפה
אקדימו דכתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני יש' וזמין
קב"ה לאקדמא מוחא בלא קליפה׃ דכתיב קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה׃ מוחא
קדים לקליפה׃ ואעע"ג דמוחא יקום בלא קליפה מאן הוא דינשיט ידא למיכל מניה בגין
דכל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יי'׃ בההוא זמנא או תתפון ובאי נדק׃ בגין
דהא כדין יתחבר כלא בחבורא חדא ויהא שמא שלי' בכל תקונוי וכדין קרבנא להוי
שלים ליי' אלהים׃ דהשתא אלהים לא אתחבר לקרבנא דאלמלא אתחבר ביה כמה
שדים יסלקון אודנין לאתחברא תמן׃ אבל בההוא זמנא כי גדול אתה ונעשה נפלאו'
אתה אלהים לבדך׃ ואין אלהים אחרא׃ ובההוא זמנא כתיב ראו עתה כי אני אני
הוא ואין אלהים עמדי׃ ראו עתה׃ ראו כי אני אני הוא מאי עתה׃ אלא דהוה
קדם לכן׃ וההוא זמנא דליהוי אמ' קב"ה עתה ראו מה דלא תיכלון למיחמי מקדמ' דהא
כי אנכי אני תרי זמני אמאי׃ אלא לדייקא דלית תמן שדים אלא הוא דהא כמה זמנין
דאתמר אני זמנא חדא ולא יתיר והוה תמן סטרא אחרא׃ אבל השתא אני אני הוא
ואין אלהים עמדי דהא כל סטרא אתעבר ודייקא אני אני׃ אני אמית ואחיה עד
השתא מיתא הות מסטרא אחרא מכאן ולהלאה אני אמית ואחיה מכאן דבההוא
זמנא כל אינון דלא טעמין טעמא דמותא מניה תהא לון מותא ויקים לון מיד׃ אמאי׃
בגין דלא אשתאר מההוא זוהמא בעלמא כלל ויהא עלמ' חדתא בעובדי ידוי דקב"ה׃

ואם אמר יאמר וגו'׃ לא אנא חפשי כמה דאתמר פגים ליה פגימו׃ אם
בגפו יבא׃ מהו בגפו׃ תרגמו בתרגומו בלחודוי׃ יאות הוא׃ אבל הא
תניא' כל עלמ' לא קאי' אלא על גפא חד דלויתן ורזא דא בשעת' דקיימ' דכר ונוקב' ודכר
ונוקבא ברא לון קב"ה ובכל מה דאזלין עלמא מודעזען ואלמלא דסרס קב"ה דכורא
ונכן ית נוקבא הוו מטשטשין עלמא ועד לא עבדין תולדין׃ בגפו יבא תחות ההוא
גפא דלא עביד תולדין עאל׃ והואיל וכן בגפו יבא לתמן אתדחא ולא עאל לפרגודא
כלל ואתדחא ואטריד מההוא עלמא׃ בגפו יבא׃ בגופו יבא ודאי׃ תא חזי מה כתיב
ערירים ימותו ערירים כתיב כלל דכר ונוקבא ברזא דדכורא עאל׃ וברזא דנוקבא
נפוק׃ עאל בהאי ויפוק בהאי והאי איהו אתר דקא אתדבק ביה בההוא עלמא דהא
קב"ה לא בעי דיעול קמיה מאן דמסרס גרמיה בהאי עלמא׃ תא חזי מן קרבנא דלא

הוו

הוו מקרבין קמיה סריסא ואפיקו ליה דלא יתקרי לקמיה ופקיד ואמר ובארצכם לא תעשו · וכן לדרי דרין אסיר לסרוסי בריין דברא קב״ה בעלמא דהא כל סרוס׳ דסטר׳ אחרא איהו · איהו אשתדל ונסיב אתת׳ ולא עביד תולדין ולא בעא ואף על גב דאית ליה אתתא או היא לא בעאת ועש״ה להוא עלמא בלא תולדין מה כתיב אם בעל אשה הוא ולא אשגחו לפגל ידוי דמאריהון ויצאה אשתו עמו איהו יעול בגפו דדכור׳ ואיהי בנוקבא · בגפו יבא בגפו יצא כמה דאתמר כלא על תקוניה · אם אדניו יתן לו אשה כמה דאתמ׳ אם אדניו דא איהו אדון כל הארץ · יתן לו אשה · מהכא דלאו ברשותא דבר נש קיימא למיסב אתתא · אלא כלא פלס ומאזני משפט לוי׳ כלא במאזני׳ לעלות׳ יתן לו אשה דהא לאו ברשותיה איהו · ומאן איהי האי דלאו דיליה ולא אודמנ׳ לגביה ומאן איהי ההיא דהות זמינא לאחרא ואקדים האי ברחמי ונטיל לה · דא אתייהיבת׳ ליה דלא אתחזיאת ליה וקב״ה חמי מרחיק וחמי לההיא אתתא דזמינת לאפק׳ תולדין בעלמא · אקדים האי ברחמי ואתייהיבת ליה ועביד איבין וזרע זרעא באתתא (ס״א נכפתא) דלאו דיליה בג״כ האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו · אי ענית מסכנ׳ כמה אשתדל בריקניא לאה ואשתדל למעבד פירין בנכתא דלאו איהו דיליה ונפק בריקנייא · סבא סבא בעדנין (ס״א בעציבין) שין לא הוית ברגלך דחי לתרע׳ כמאן דשכיב בארעא בלא תוקפ׳ אריא אתחלש ומחלש׳ סני דלא יכיל דחי ברגלוי׳ אתתקף סבא ולא תדחל · הא עבייא מסכנא דאשתדל בריקניא אימא אמאי אי בגין דזרע בנכתא אחר׳ דלאו דיליה יאות׳ אי הכי קב״ה יהיב ליה ההוא נכתא למזרע ביה דהא איהו לא נטיל לה · אלא תא חזי כל מלין דקב״ה עביד כלהו בדינא איכון ולא הוי מלה בריקניא האי דקב״ה יהב ליה אתת׳ ועביד בה פירין ואיבין לאו האי כשא׳ בכי גלגולא ולא דמי מאן דאשתדל בהאי עלמ׳ לאסגאה חילא׳ למאן דלא בעא לאסגא׳ ולאשתדלא ולעקר ואפיל׳ טרפין דאילנא ואזער איבא דיליה האי דאדכיו יהיב ליה אתתא בגין למעבד איבין הא אשתדל בקדמיתא בגין לאסגאה אילנא ולא יכיל וזכיין כל כך לית ליה (ס״א דזכיין נ״ב לית ליה) דאי הוה זכאה כדקא יאות לא הוה תב בגלגולא כאבנא בקוספתא · דהא כתיב ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות· והשת׳ דלא זכה קב״ה חמי דהא אשתדל ולא יכיל האי אדכיו יתן לו אשה כמה דאתמ׳ · וכיון דחס עליה קב״ה ויהב ליה ברחמי קב״ה גבי מדידיה בקדמיתא ונטיל מה דגרע ההוא מבועא ובג״כ האשה וילדיה תהיה לאדניה ולבתר ייתוב וישתדל על גרמיה לאשלומי גרעוניה · עד הכא רזא דקרא · סבא סבא את אמרת עד״ר דבריקניא אשתדל ולא אשגחת עלך דבריקניא את אזיל כמה דאמר׳ דהא קרא רדיף אבתרך דסתיר כל בנייא דבני׳ עד השתא ואת חשיב דאת משטטא ימא לרעותך · ומאי איהו דכתי׳ ואם אמר יאמ׳ העבד אהבתי את אדני את אשתי וגו׳ · אי סבא סבא לאה חילא מה תינביד חשבת דלא ליהוי מאן דרדיף אבתרך · והא האי קרא רדיף אבתרך ונפיק מבתר כתלא כאילה בחקלא מדלג דלוגין אבתרך תליסר דלוגין דליג אבתרך ואדביק לך מה תינביד סבא · השתא אית לאתגברא בחילך דהא גיבר תקיף הוית עד יומא · סבא סבא הוי דכיר יומא דיתלגא כד זרענא פולין והוו כמה גיברין כנג׳

חילא

חילא לקבלך ואנת בלחודך כנחש תלים׳ גברין תקיפין בהו חילא דכל חד מנייהו קטיל אריא עד לא ייכול׳ אי לאינון תליסר גוברין כנחש הכי תליסר דלית בהו חילא שא מלין עאכו אמ׳ יאמ׳ כתי׳ שא קב״ה ארחיה למעבד דינא לכלא כד מטא זמנ׳ דהאי אתתא לאשכחא בר זוגה מה עביד קטיל לדין וכטיל לה ההוא בר זוגה ואיהו כפיק מהאי עלמא בלחודוי יתידאה׳ ואם אמר יאמר הא אוקמוה חברייא כפשטיה דקרא׳ ואם אמור בשירותא דשית שנין׳ יאמר בסיפא דשית שנין עד לא יעול שביעאה דהא אי אמר כד איהו אפילו ביומא שביעאה מלוי בטלין׳ מ״ט העבד כתי׳ בעוד דאיהו עבד בשתא שתיתאה׳ אמר בשירותא דשיתשנין ולא אמר בסופא דשית שנין לאו כלום הוא׳ ובג״כ תרי זמני אמ׳ יאמר׳ והכא בעוד דאיהו בהאי את ת׳ אסגי צלותין ובעותין בכל יומא לגבי מלכא קדישא כמה דהוה שירותא ברחמי הכי הוא סופא ברחמי ולא הוא אמר יאמר׳ אמור בקדמיתא כד אקדים ברחמי׳ יאמר בסופא ויתקב״ל ברחמי אהבתי את אדני דבג״ד ובסגיאו דצלותין רחים לקב״ה אתקין עובדוי ואתתקן ואמר אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי׳ וקב״ה קביל ליה בההוא תיובת׳ ובאינון סגיאו דצלותין מה עביד קב״ה מה דהוה זמין לאהדרא ליה בגלגולא ולמסבל עונשין בהאי עלמא על מה דעבד לא אהדר להאי עלמא׳ ומה עביד קריב ליה לבי דינא דמתיבת׳ דרקיעא ודיינין ליה ומסרין ליה לבי מלקיותא וארפים ליה קב״ה היך אתמסר לבי עונשא ופגי׳ ליה למהוי תחות שלטניה דיובלא עד זמן ידיעא וכתר פריק ליה׳ אי כסהוא זמנא דקא עבדין ליה פגימו אי מטא יובלא אפילו יומא חד ליובלא אתחשב ליה כמה דאשגא זמנא עד יובלא הכי אתענש ולא יתיר׳ אתא יובלא ואפריק ועאלין ליה גו פרנודא׳ עד הכא׳ אסתים עינוי ההוא סבא רגעא חדא׳ פתח ואמר שמעו הרים את ריב יי׳ והאיתנים מוסדי ארץ כי ריב ליי׳ עם עמו וגו׳ אי סבא עד סשתא סוית בעמקי ימא והשתא דלגת בטורין תקיפין למעבד עמהון קרבא׳ אלא ודאי עד כען בימא תקיפא אנת אכל עד דאזלת בעמקי ימא פגעת באינון טורין תקיפין דיבגו ימא ואערעת בהו׳ השתא אית לך לאגחא קרבא בעמקי ימא ובהבהו טורין לאי חילא מאן יהבך כדא הוית בשלם ובעית לכל האי אנת עבדת אנת סבי׳ השתא לית לך אלא לאגחא קרבא ולכנשא כלא ולא למהדר לאחורא׳ אתקף בחילך חגור חרבך ולא תדחל לתברא הכי טורין דלא יתתקפון לגבך׳ אימא לון טורין רמאין טורין תקיפין היך אתון מתתקפין׳ תרי קראי כתיב חד כתיב קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך׳ וחד כתיב שמעו הרים את ריב יי׳ אלא אית טורין ואית טורין׳ אית טורין דאינון טורין רמאין לעילא לאלין כתיב שמעו הרים את ריב יי׳ ואית הרים דאינון טורין תתאין לתתא מנייהו׳ לאלין כתיב קום ריב את ההרים דהא רדיף מנותין אית לגבייהו׳ ועל דא אית טורין ואית טורין׳ ואי תימא סבא הא כתיב ותשמענה הגבעות שין גבעות כל אינון דלתתא והשתא אנת עביד לון הרים אלא הכי הוא לגבי אינון טורין רמאין אקרון גבעות׳ כד אינון בלחודייהו אינון הרים אקרון׳ תא חזי כתיב והאיתנים מוסדי ארץ׳ כיון דכתיב שמעו הרים

מאן

מאן אינון הרים ומאן אינון איתנים · אלא הרים ואיתנים כלהו חד · אבל אלין
תלת עלאין לעילא על רישייהו · ואלין תלת לתתא מניייהו · וכלהו חד הרים לעילא
ועלייהו אמר דוד אשא עיני אל ההרים · ואלין אינון תלת קדמאי · והאיתנים
מוסדי ארץ אלין אינון תלת בתראי לתתא מנייהו תרי סמכי גופא וחד חדוא
דגופא ואלין אקרון מוסדי ארץ · איתנים אינון ואיתנים אקרון · בנא סבא הא
ידעת מאן דאגנא קרבא אי לא ידע לאסתמרא לא יכנא קרבין אצטריך לאחאס
בזדיה ולאסתמרא ברעיוניה מה דיהא חשיב אחרא דיהא חשיב איהו ויד ומיכא
זמינא תדיר לאחאס · ואתחשבו וידא שמאלית זמינא תדיר לקבלא ולאסתמרא ·
וימינא לכלא · השתא אמרת והאיתנים איתנים אינון לתתא והרי לעילא אסתמר
סבא דהא רעיונא אחרא לקבלך דכתיב משכיל לאיתן האזרחי · ודא איהו אברהם
סבא ואקרי איתן ואי אברהם איהו איתן יצחק ויעקב איתנים אקרון · קום סבא
דהא ידעת רעיונא על דא הוים מאי לרעיונך · נשא מתלו ואמר איתן מושבך ושים
בסלע קנך · איתן דא בקר דאברהם והיינו הבקר אור דא עמודא דכל עלמא
קיימא עליה זכהירו דיליה מאברהם ירית · כתר היונא מעדן אקרי · אי סבא סבא
הא רעיונא אחרא לקבלך ולא ידעת לאסתמרא הכי מגיחין קרבא · סבא אן הוא
תוקפא דילך ודאי לא לגבורים המלחמה · משכיל לאיתן האזרחי כתיב משכיל דא
נהר היונא מעדן דאיהו תורגמן לדוד לאודעא ליה מאינון מלין סתימין עלאין · אי
משכיל (ס״א משכי) איהו נהר דנפיק מעדן · איתן האזרחי אברהם איהו לעילא
ודאי הא ידענא · ואף על גב דאנא סבא על רעיונא דא מחינא · איתן האזרחי
תרין דרגין אינון · בקר אור · אור הוא אברהם בקר הוא נהר · אוף הכי איתן
האזרחי · אזרח הוא אברהם · איתן כמה דאתמר דא ההוא נהר דנגיד ונפיק
מעדן · השתא סבא קום קאים על רגליך דהשתא תכפול ולא תיכול למיקם · הא
שלמה מלכא אתי בחילוי ורתיכוי ונברוי ופרשוי ואתי לקבלך קום פוק מן חקלא
דלא ושבא לך תמן · כתיב ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האיתנים
בחג וגו׳ · ירח דאתילידו ביה האיתנים ומאן אינון אבהן ואינון איתני עולם ·
וירח דא איהו תשרי דאלפא ביתא אהדר למפרע מתתא לעילא · ותו מחילך ואות
דתפוק מן חקלא ולא תשתכח תמן אלו כתיב משכיל איתן האזרחי כדקאמרת ·
השתא דכתיב משכיל לאיתן האזרחי לית קרבך כלום ותפוק מן חקלא בעל כרחך
ולא תתחזי תמן · אי סבא עניא מסכנא היכי תפוק · אי הכי יכנשון לך ותערוק
מן חקלא כל בני עלמא ירדפון אבתרך ולית לך אנפין לאתחזאה קמי בר נש לעלמין
הכא אומינא דלא אפוק מן חקלא והכא אתחזי אנפין באנפין בשלמה מלכא וכל איש
ישראל וגוברין ופרשין ורתיכין דיליה קב״ה יסייע לך סבא דהא לאו חילא אנת ·
קום סבא אתגבר בחילך ואתתקף דעד יומא דא הוית גיבר תקיף בגוברין · פתח
ואמר משכיל לאיתן האזרחי · אלו כתיב משכיל לדוד כדקאמרת · אבל משכיל
לאיתן · אית משכיל ואית משכיל · אית משכיל לעילא ואית משכיל לתתא · משכיל
לאיתן כזמנא דהוא גבר קם בתיאובתא כל שייפין חדאן ומתחברן לגביה ואיהו

סליק

סליק עד דסליק עד מוחא עלאה אתפיים לגביה וחדי לקבליה · וכדין משכיל לאיתן משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם רחימוי כל מה דאצטריך והוא מוחא עלאה משכיל לאיתן וכד דוד מלכא אתתקן בתיובתא לגביה איהו משכיל לדוד כמה דהוה מוחא עלאה משכיל ליה ונ״ד אית משכיל ואית משכיל · אית משכיל בירח האיתנים דאתילידו בהאי ירח איתנים בכורא לתתא איהו כגוונא דלעילא ואתילידו ביה הרים ואיתנים הרים סתימין · איתנים ירכין תקיפין כגושא והוא איתן בזכייהו · קום סבא הוי מחי לכל סטרין בשעתא דסליק משה לקבלא אוריתא מסר ליה קב״ה שבעין מפתחן דאוריתא · כד מטא לתשעה ושתין הוה חד מפתחא בגין וסתים דלא הוה מסר ליה · אתחנן לקמיה · אמ׳ ליה משה כל מפתחן עלאין ותתאין בהאי מפתחא תליין · אמר לקמיה מאריה דעלמא מה שמיה · אמר ליה איתן וכל איכון איתנים ביה תליין וביה קיימן מתורה מגופא דתורה שבכתב איהו ואיהו עקרא דתורה שבכתב · אודע ליה ומשכיל ליה איהו עקרא ומפתחא דתורה שבכתב · וכד אתתקן תורה שבעל פה לגבייהו עקרא דהיכלא ומפתחא דיליה לגבי ודאי בדין משכיל לדוד · ומגו דירתא תורה שבעל פה איתון למפרע · ונ״ד אקרי תש״רי תש״ר איהו אבל בגין דאיהו רזא דשמא קדישא אתיה ביה קב״ה את דשמיה י׳ במזבח אתיה ביה ה׳ הרסת עד אבי המזבח · אתת דבורה ואתי׳ ביה ו״ והיינו דכתיב ותשר דבורה · ובאתר דא אתיוון דשמא קדישא דאתיה ביה והוא מפתחא כד פתחא בתור׳ שבעל פה בעיכן לאשתמודעא ליה ודא איהו תבוא איתן מושבך בריתא לבר מגופא · איתנים איכון תבאים עמודים סמכין לבר מגופא · השתא אית לאודעא מלה בזמנא דאלין לגבי תורה שבכתב אקרון איתנים · לגבי תורה שבע״פ אקרון תבאים איתן לגבי תורה שבכתב · תבוא לגבי תורה שבע״פ וכלא כדקא יאות · חבריא הא אבא בחקלא · שלמה מלכא וגוברין תקיפין יותי ויסבא חד סבא לאו בחולא תקיף גיבר בכא קרבין · הא ידעבא דאתא וקיימא לכתר טברא דחקלא והוא אשגח בי והיך גבורתי קיימא בחקלא בלחודוי אשגח דאיהו אית שלום מארי׳ דשלמא ואזל ליה השתא סבא גבורתך עלך ואנת בלחודך בחקלא תוב לאתרך · ומארי זוכך מעלך · שמעו הרים את ריב יי׳ והאיתנים מוסדי ארץ · שמעו הרים כדקאמרן · והאיתנים כמה דנפיק מן חקלא · מוסדי ארץ ודאי דהא מכייהו אתזן ומכייהו קביל כל יומא ואיכון מוסדי ארץ · כי ריב ליי׳ עם עמו · מאן הוא דיכיל למיקם בריב דקב״ה כל שכן ישראל ונ״ד אמר לאלין שמעו הרים דא איהו מכותא חדא · קום ריב את הרי׳ מכותא תבייכא דבכא בהו קב״ה כל אלין ריבות לישראל וכל איכון תוכחות כלהו באבא לבריה והא אוקמוה ביעקב כתיב בשעת׳ דבעא לבכאה בהדיה מה כתי׳ וריב ליי׳ עם יהודה ולפקוד על יעקב מה ריב איהו כמה דכתי׳ בבטן עקב את אחיו · על האי מלה אתא תוכחה וכל איכון ריבות וכי לאו מלה רברב׳ איהו בבטן עקב את אחיו וגו׳ האי לאו מלה זעיר׳ איהו מה דעביד בבטן · וכי עוקב׳ עבד בבטן · אין ודאי

ההי קלא דאתתא דוכלא קלא דהוואי לאקדרא בה בכלבא בכלבתא מאן איהו

בבלא דחס יעקב לעשו אחוי בגין דלא יהא ליה חולק כללי עשו לא הקרעס

אלא · תא חזי דלית בכל קלין דנשין
דעלמא יכלא קלא דחויא לאתדבקא בה
ולאתאחדא בה ולאשתתפא בה · אלא
תרין נשין אינון דיכלא קלא דחויא
לאחדא בהון · חדא האי דלא נטירת
הילכות נדותה ויומי לבונה כדקא יאות
או דאקדימת יומא חד לטבול · וחדא האי
אתת' דמאחר' לבעלה עונה דילה למעבד
נערא לבעלה בר אי איהו לא חייש ולא
אשגח לדא · אלין אנון תרין נשין דהא
כמה דאקדימו הכי אנון מתאחרן לגבי
קלא דנחש עד דאדביק קלא בקלא כמה
דמתאחרן למעבד נערא לבעל כעכורא
דמנוה הכי אקדים קלא דנחש לאתדבק'
בההוא קלא דאתתא · ואלין אינון תרין
נשין דקלא דנחש אחיד בקלא דלהון
כקלנא בכלכתא בתר שאוכתא זיכא
בתר זיכיה · ואת' מה איכפת לן אי אחיד
קלא בקלא אי לא אחיד · ווי דהכי
מתאבדן בני עלמא בלא דעתא האי
קלא דאתת' כד אתערב ואשתתף בהדי
קלא דנחש בשעתא דחייבת ומרשעת
נפקת מגו איבה ומשטנא בעלמ' אערעת
בהני תרין קלין קלא דנחש וקלא דאתת'
ואתתא אתחממת בהו ואיכון בה וכיון
דאתחממת מתעבדין רוחא ואנלי' בהדה
עד דמשטטא ועש' במעהא דהאי אתתא
והאי ינוקא דילידת כד אתאת ההיא
חייבתא פקידת ליה לההוא רוחא דאיהו
חבורא בישא קלא דנחש דמכשכשא בה
ואיהו מחייכא בינוקא עד דאתת ההיא
חייבתא באתתא דפקידת ברא לאתתא
אחר' ומפטפט' ליה וחייכת ליה בפטפוט'
עד דתיתי אמיה · כך עבדא האי רוחא
וזמנין סגיאין דאיהי אליה' דאיהי חייבתא
וקטלא ליה הה"ד ומיד עושקיהם כח ולא

שא מחד דאינון תרין דכתי' ויעקבני זה פעמי' ·
פעמים מבעי ליה · מאי זה · אלא חד דאקים
לתרין חד דנפק לתרין · ומאי נינהו · בכורתי
אתהפכו אתוון והו' ברכתי' זה פעמי' חד דאתקם
לתרין · ולא ידע עשו מה דעבד ליה בבטן אבל
רב ממנא דיליה ידע הוה וקב"ה ארגיש שמיה
וחילייהו לקלא דא דהא ברכה ובכרה לא תבע
ממנא דיליה ולא אע' דהא ברכ' הוה ליה למתבע
ולא תבע · אחוה הא תבע ודאי דכתיב ומברך
לא תתעלם ולא בעא יעקב למיהב ליה למיכל
עד דנטל מניה בכורתא דיליה · מאי בכורה נטל
מניה שבכורה דלעילא ותתא' בכרה חסר ו' כדין
עקב את אחיו ודאי דעבד ליה עקבא וארמי'
ליה לאחורא · מאי אחורא אקדים ליה דיפוק
בקדמית' להאי עלמ' · אמר יעקב לעשו טול אנת
האי עלמא בקדמיתא ואנא לבתר · ת"ח מה כתי'
ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו · מאי
בעקב עשו וכי ס"ד דהוה אחיד ידיה ברגליה
לאו הכי · שא ידו אחזת במאן דהוה' דהוה עקב
ומנו עשו דהא עשו עקב אק' משעתא דעקב
לאחוי ומינה דאתברי עלמ' עקב קרי ליה קב"ה
דכתי' הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב · אנת
דאק' עקב תשופנו בקדמיתא ולבסוף הוא דימחי
רישך מעלך ומנו סמא"ל דאיהו רישא דהויא
דמחי בהאי עלמא וע"ד בבטן עקב את אחיו שוי
עליה למהוי עקב ונטל עשו האי עלמ' בקדמית'
ודא הוא דכתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ
אדום לפני מלך מלך לבני ישראל · ודא איהו
רזא דאמר שלמה מלכה נחלה מבוהלת בראשונ'
ואחריתה לא תבורך בסוף עלמא וע"ד בבטן
עקב את אחיו · ובאונו שרה את אלהי' מאי באונו
הכי אמרו בחילא בתוקפא דיליה יאות' אבל לאו
הכי ברירו דמלה · יעקב דיוקנא עלאה הוה
וגופא קדישא דלית גופא מיומא דהוה אדם
הראשון כגופא דיעקב ושופריה דאדם הראשון
ההוא שופריה ממש הוה ליה ליעקב ודיוקניה

כמה דאתון אמרין · לא הוה כמ דההוא
רוחא · ועד תרין זמנין כתיב כהאי קרא
ואין לשם מכחש · חד מלילית חייבת וחד
מההוא רוחא · אי סבא השתא אית לך
רחימין ואת מסתפי כמאן דלא חמית
אכון מגיחי קרבא הא כלהו כשלמא עמך
השתא מכאן ולהלאה לא אעדי מכאי
מאכי קרבא בדיל לאדכרא שמי · ההוא
חטאת רובץ קאים על פתחא ככלבא ·

דיעק' דיוקנ' דאדם הראשון ממש · אדם הראשון
בשעתא דאתא חויא ואתפתה על ידוי יכיל חויא
ליה מ"ט בגין דלא הוה תוקפא לאדם הראשון
ועד כען לא אתייליד מאן דהוה תוקפא דיליה
ומכו תוקפ' דאדם הראשון דא שת דהוה בדיוקנ'
דאדם הראשון ממש דכתי' ויולד בדמותו כצלמו
ויק' את שמו שת · מאי בדמותו כצלמו דהוה מהול ·
ע"כ בס"א : ס"א קל"א

בזמנא דקלא בתריתא דיסיכת אתתא כפיק איסו דליג מעל פתחא ואתעבר מתמן
ואזיל אכתרה · מ"ט בגין דקב"ה סדר חד מפתחא דיליה וקלא פרחא ומפתחא אתיא
וחווא אזל בתר קלא הוא כפיק לעלמא ועד טורא דכטכא אזיל ומכשכשא עד עידן
דאתכקיאת מההוא זוהמא דכשיכין דחויא כישא וקב"ה מסבב סכוכין ועביד
עובדין כדקא יאות · וכל דא בגין דההוא בטן אתדמיא הא ודאי אתדמיא מההוא
בטן ולית ליה חולקא ואתדחי מבטן דלתתא דשאר בסין דעלמא דאף על גב דעביד
בער לא אתיהיב ליה רשו לשלטאה ביה · ומאן בטן אתייהיב ליה ואיהו שליט עליה ·
ההוא בטן דסוטה דכתיב וצבתה בטנה בגין דהאי בטן עביד ביה כוקמין לרעותיה
והאי בטן דיליה איהו וקב"ה יהיב ליה בגין דלא אתדחי מכלא · השתא רחימין דילי
אכיתו לא תחיכא לכו ומלוכלא לכו · כל הדברים יגעים לא יכול איגיש למללא אפילו
מלין דאוריתא יגעים איכון · כתיב ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו · וכתיב וירא
כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו · וההוא ירך רווח מיעקב · וההוא ירך הוא בלחיסו
דיליה עד דאתא שמואל · מאי בלחיסו דלא משיך כבואה · כד אתא שמואל נטל ההוא
ירך וסלקיה מההוא אתר וחטף ליה מניה ומההוא זמנא אתעדי מניה ולא הוה ליה
חולקא בקדושה כלל · קב"ה לא קפח ולא דחי ליה מכלא בגין דנטל שמואל ירך דיליה
אלא יהיב ליה חולקא חדא · מאי איהו · יהיב ליה ההוא ירך דסוטה חלף ההוא ירך
דאעדי מניה · ועד תרווייהו יהיב ליה קדם' כריך הוא למהוי אתר' לקדשא פנוי מכל
סאכותא · ולכפיל ירך · מהו ולכפיל וכפלה ירכה · ולסבור וכסבר' ירכה מבעי ליה אלא
כמאן דאסדי גרמא לכלבא ואמר ליה טול האי לחולקך · ומכלא לא אכאים קמיה לא
דנזל מניה ירך בגין דאיהו יגע ולאי עליה ורווח ליה ואפיקו ליה מניה · ועד קב"ה
אפיל ליה גרמא דא דסוטה כדקאמרן וכדא איהו רווחדי כל איכון רתיכין וסייעת'
דיליה כעאן תדיר ירך ואזלי בכסופ' אבתריה ובג"ד הכי ברכי דרבנן דשלהי מן דא
איהו דכל כסופא דלהון בתר ירך איהו וכל שכן ירך דרבנן וכל מלה אהדר לאתריה
וקב"ה לא נרע כלום מכל מה דאצטריך ולא בעא דיקרב לקדושה בר עמיה ועדביה
חולקיה ואחסנתיה · כמה דעביד קב"ה לעילא הכי עבדי ישרא' לתתא והכי אצטריך
למעבד והכי תקינן אסיר ליה לישר' למילף אוריתא לע"ג דכתי' מגיד דבריו ליעק' וגו'
לא עשה כן לכל גוי וגו' · ועד דחי ליה יעקב ודחי ליה שמואל דלא יהא ליה חולקא

בקדשא

בקדשא ובג״ד כל נטירו דיעכו דישראל על דא אינון · לכלבא דחטיף עופא דכוא מן
טנקא אייתי ליה עד לא דיתבר אתא חד בר נש וחטף מניה לבתר יהיב ליה חד גרמ׳
גרירא בלא תועלתא · כך לשרו של עשו אפיקו ליה מההוא בטן חטיפו מניה ססוא
ירך · לבתר יהבו ליה גרמא חד ההוא בטן וההוא ירך דשוטה ולא אחרא · הא גרמא
דקא יהבו ליה לחולקיה ועדביה וערב ליה · ובג״כ כל דינין דקב״ה דינין דקשוט אינון
ובני נשא לא ידעין ולא משגיחין לקב״ה וכלהו בארח קשוט · היא אשויאת גרמה
מבעלה כד״א העוזבת אלוף נעוריה וגו׳ אוף הכי אתתא כנוכא דילה בארעא · תא
חזי מאן דאשבק חברא כוותי׳ עביד כעובדוי בעלמא רחים ליה ואתדבק בהדיה
ועביד עמיה טיבו · אבל סטרא אחרא לאו הכי כיון דאשבק מאן דשבק סטרא
דקדושה דקב״ה ועביד כעובדוי ואתדבק ביה כדין בעי לשיצאה ולאפקא ליה
מעלמא · האי אתתא עבדת כעובדהא ואתדבקת ביה חזי מה דעבדת בה וצבתה
בטנה ונפלה ירכה · קב״ה לאו הכי מאן דשביק לסטרא אחרא ואתדבק ביה בקב״ה
כדין רחים ליה ועביד ליה כל טיבו דעלמא · השתא סבא אתקין גרמיה דהא חויא
אזיל לגביה ובעא לאתגרא בהדך ולא יכיל · פתח ואמר מה יתרון לאדם בכל עמלו
שיעמול תחת השמש וכי לא אתא שלמה אלא לאולפ׳ מלה דא שו אמר בעמלו שיעמול
יאות דהא אסתאר עמל דאית ביה יתרון · אלא כיון דכתיב בכל עמלו הא כללא
דכלא דלא אסתאר כלום דאית ביה יתרון · אלא לאו לכל אדם אמר שלמה מלה דא
אלא אדם אית בעלמא דאינון משתדלי תדיר בביש ולא בטבא ולא אשתדל בטב אפילו
רגעא חדא · ועל ד כתיב עמלו ולא כתיב יגיעו · עמלו כד״א ושוב עמלו בראשו · ולא
ראה עמל בישראל · יגיעו כד״א יגיע כפך כי תאכל וגו׳ · וכתיב ואת יגיע כפי ראה
אלהים · אבל עמלו כתי׳ עמל וכעס אשתדלותיה לביש ועל ד איהו תחת השמש · בשעתא
דהאי אדם אשתדל בביש על האי כתיב לא כן לו ולא כבד בעמו וגו׳ דהא קב״ה בעי
דלא ועביד תולדין דאלמלא ועביד תולדין הוה מטשטשא עלמא · ועל ד כתיב מה
יתרון לאדם בכל עמלו · האי מאן דלא ישתדל למעבד תולדין אתדבק בהאי סטרא
דאל׳ בישא ועל תחות גדפוי · רות אמרה ופרשת כנפיך על אמתך בגין לאזדווגא
בהדיה דצדיק למעבד תולדין וקב״ה פריש גדפוי על בר נש בגין לאפשא בעלמא
מאן דלא בעי למעבד תולדין · בגפו יבא · בגפא דההוא בוש דאיהו אזיל ערירי
בחויא דא דאזיל יחידאי · בגפו יבא · כמה דאתמר · השתא איהו דלא אשתדל למעבד
תולדין הא אתמר כלמה דאצטריך · ריב דעבד קב״ה הא אתמר · ריב דכתיב קום
ריב את ההרים מאי אינון · אלא אינון טורין דלתתא · אמאי ריב דא בגין דבהו
תליא כל חובא דעבדין ישראל לגבי אבוהון דבשמיא · מאי טעמא בגין דישראל
הוו ידעין שמושא דכל מלאכין עלאין דשמיא ולא אכים להו אפי׳ שמא דחד מניהו ·
וכל שמושא דלהון · ובתרין סטרין הוו טעאן אבתרייהו · חד דהוו ידעין לא משכא
חילא דלהון דככביא ומזלי בארע׳ · וחד דהוו ידעי לאומאה לון בכל מה דאצטריכו
ועל דא בעא קב״ה למעבד בהו ריב ודינא · ובגין דבהון להוי ריב ודינא כל שלטולא
בפל דלא יהוי ביה תועלתא · ובגין כך קום ריב וגו׳ · ותשמענה הגבעות קולך ·
מאן

מאן נכבשות אין איכון אמהות דרגין דאקרון בתולות אחריה וגו׳ ובגין כך ותשמענה
הנכבשות קולך · תא חזי דאית לאדררא סבא במלין קדמאין דהכי הוו עבדי ישראל
עד דאשתתפו בדרגין תתאין ירך דקא אמרן הכי אתקיפו לון ישראל בההוא ירך ·
מרדכי הוה אחמי לההו׳ רשע דהמן ההוא ירך דיליה ועל דא הוה רגיז מלה דאתחזי
ליה ואיהו ארגיז ליה בהדיה תמו חבריא מה כתיב ותקח רבקה את בגדי עשו בנה
הגדול החמודות וגו׳ · באלין לבושין דיליה גזל דיליה ואפיק ליה מכל ברכאן דיליה
ומבכורותא ובגין כך עליה דקא אשכחו רתיכין דיליה לרבכן איהו דחופיא דלהון
למאכי דרבכן תדיר לירכין דלהון ולמאכין דלהון ואלין תרין מלין דסטר אחרא
הוו וכל דא בגין דגזלו לון מניה לית להו עליה אלא לרבכן ובגין כך הני מאכי דרבכן
דקא בלו מתופיא דלהון איהו והכי ברכי דאלהי מכוונו הוא ודאי ומדלהון הוו
ומכהן כטלי עליה ומתה דהוו מכויהו בעאן לרבכן דאיכון כללא דההוא יומא אחלים
ועל דא לית עליה כלא עליה ועל דא לית מלה כלא דיכא וכל מלה תב לאתריה ·
שלמה אמר ושבתי אני ואראה את כל העשוקי׳ אשר נעשו תחת השמש והנה דמעת
העשוקים ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם · האי קרא ארמיזנא
ביה ואתמר · אבל שבתי ואני · וכי מאן אתר תב שלמה אי נימא לבתר דאת׳ מלה
דא תב כמלקדמין ואמר מלה אחרא ואות · אבל שבתי ואראה תמן תנינן בכל
יומא הוה אקדים שלמה בכפרא והוה שוי אנפוי לסטר מזרח וחמי מה דחמי ולבתר
תב לסטר נפון וקאים תמן מאיך עינוי וזקיף רישיה בהאי שעתא הא עמוד׳ דאשא
ועמודא דעננא הוו אתיין ועל ההוא עמודא דעננא הוה אתי נשרא חדא והוא
נשרא הוה רברבא ותקיף וכן הוה אתי גדפא ימינא על גבי עמודא דאשא וגופא
וגדפא שמאלא על גבי עמודא דעננא ועמודא דאשא והוא נשרא עלייהו וסנדין
לקמיה דשלמה מלכא · אתא נשרא ומאיך לקמיה ויהיב ליה איכון טרפין נטיל לון ·
שלמה מלכא והוה מריח בהו והוה ידע בהון סימן ואמר דא איהו דכופל ודא איהו
דגלוי עינים · בשעתא דתרין טרפין הוו הוה ידע דתרווייהו כופל וגלוי עינים
בעאן לאודעא ליה מלין · מה עביד חתים כרסייא בגושפנקא דהוה חקיק ביה שמא
קדישא ואיהו נטיל עזקא דחקיק עליה שמא קדישא סליק לאגרא ורכיב על ההוא
נשרא ואזיל ליה · וההוא נשרא הוה מסתלק לרום עננין ובכל אתר דאיהו עבר הוה
אתחשך נהורא · חכימי דהוו בההוא אתר דאתחשך נהורא הוו ידעי והוו אמרי
שלמה מלכא הא אזיל ואעבר הכא ולא ידעי לאן אתר הוה אזיל · טפשין דהוו תמן
הוו אמרי עננין הוו איכון דקא אזלי ומחשיך עלמא · נגה נשרא בהדיה ופרח ארבע
מאה פרסין עד דמטא לטורי חשוך · ותמן איהו תרמוד במדבר בהרים ואיהו נחית
תמן · זקיף רישיה וחמי טורא חשוך והוה ידע תמן כל מה דאצטריך והוה ידע
דתמן יעול · הוה רכיב על נשרא כמלקדמין וטאס ועאל לגו טורין עד ההוא אתר
דזותא תמן קרא בחילא ואמר יי׳ רמה ידך בל יחזיון וגו׳ · עאל תמן עד דקריב
לההוא אתר שוי עזקא קמייהו וקריב ותמן הוה ידע כל מה דבעי מאיכון חכמתאן
נוכראין דבעי למנדע · כיון דהוו אמרין ליה כל מה דבעי בדין הוה רכיב על ההוא

נשרא

כסרא ותב לאתריה כיון דהוה יתיב על כרסייה אתיישב בדעתיה והוה ממלל
בדעתיה מלין דחכמתא ויקירא · כההיא שעתא הוה אמר ושבתי אני וארא׳ה שבתי
ודאי מההוא ארחא שבתי מהשיא חכמתא ואתיישבית בלבאי ובדעתאי · וכדין
ואראה את כל העשוקים · וכי זעירין אנון בעלמא דאיהו אמר את כל העשוקים ·
אלא מאי עשוקי׳ אלין דהוא אמר · איכון ינוקין דמתין בתקיפא דאמהון דקא עשוקי׳
מכמה סטרין · עשוקים באתר עלאה דלעילא ועשוקים לתתא · והא חבריא
אתער״ו והכי הוא אבל סגיאין איכון · קום סבא אתער בחילך · סבא אימא מילך
דודאי כלא דאילו תימא לית עשיק באיכון עשוקים דהוה איהו עשיק בקדמיתא אנ
מתלתא לאתרא במה דכתיב פקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל
רבעים היך הוה עשיק · שלמה מלכא צווח ואמר אדם עשוק בדם נפש עד בור ינום
אל יתמכו בו · כיון דהוא עשוק בדם נפש הוא או בנו או בן בנו יהון עשוקין בטיקלא
דכתיב עד בור ינום אל יתמכו בו · עד ההוא בור רק ינום מאתר קדישא ואל
יתמכו בו בהאי עלמא כיון דאיהו עשוק בדם נפש איהו או זרעיה להוו עשוקים
מההוא סטרא אחרא · אית עשוק משאר עשוקים כד״א לא תעשק את רעך · איהו
עבר ועשק איהו עשוק בבנוי מההוא סטר׳ אחרא · ובג״כ אמר את כל העשקים ·
אמר שלמה קאימנא בכל אנון עשוקים בכל סטרין דעשק · ואמאי איכון עשוקים ·
אשר נעשו תחת השמש · אשר נעשו אשר נרעו מבעי ליה · מאי אשר נעשו · אי
עשייה איהי לשבחא לאו עשייה דלהון אלא לעילא מן שמשא · אבל ודאי נעשו · היך
נעשו · אלא כיון דעשוקים מרוחיהון תמן אמאי אתיין להאי עלמא · אלא רוחין ודאי
נעשו · אתעבידו ברוחין בהאי עלמא כיון דאשתכלל גופא דלהון ואתעביד ההוא
רוחא בגופא זך ונקי כלא לכלוכא דחובין בההוא עלמא כדין אתעשק גופא כמה
באתעשק רוחא והאי איהו גופא דאתהכי ביה יתיר מכלא · ועשוקין אחרנין אית
בכמה זוכין מרוחין תמן ולא נעשו בגופין · אבל אלין איכון עשוקים אשר נעשו · אית
אחרנין אשר נעשו ואטרחו בכי כ״ו לאחריהון · ומאן איכו · מאן דעשיק אתתא
דחבריה בטמירו או באתגלייא וההוא ולדא דאתייליד מכייהו עשיק איהו בלא
רעותא דמאריהון ולא ידע בעל׳ה דאתתא איכון עבדין עשוקין ואטרחו לקב״ה
למעבד לון גופא ולבניינא לון נורה · אלין עשוקים אשר נעשו · אשר נעשו ודאי גופין
דלהון על כרחא · בג״כ שלמה מלכא אמר ואראה את כל העשקים בכל זוכי עשוקים
קאימנא איכון אשר נעשו ואתעבידו בעשייה · כמה דהכי הכי איכון עשוקין דככר
נעשו בערלה רבי וכטיל ונדיל גופא ועביד ליה ולבתר עשקין לון מניה וכטלין ליה
הרי עשוקין אשר נעשו ועל כלא קאים שלמה מלכא ואמר קאימנא על כל העשקים
אשר נעשו · והנה דמעת העשקים כלא אושדין דמעין עם טענה קמי קב״ה אמ׳
אושדין דמעין הא ערלה רבי לון ונדול לון עד י״ג שנין ולבתר עשקין לין מערלה
וכטיל לון קב״ה הא לך עשוקין אשר נעשו בכר · עבר עבירה קטלין ליה · לון אית
טענה וזמינין לומר מארי דעלמא תינוק בר יומיה דחב דייכין ליה דינא · אנא בר
יומא הנינא דהא מההוא יומא קרי ליה קב״ה בן דכתיב יי׳ אמר אלי בני אתה אני

היום ילדתיך · מאריה דעלמא וליד בר נשא דיכא עבדין ליה הרי דמעת אינון
העשוקים ואין להם מנחם · ואית עשוק אחר ההוא עשוק דאקרי ממזר כד נפק
מעלמא מיד מפרישין ליה מקהלתא דעמא קדישא ההוא ממזר עניא מסכנא אושיד
דמעין קמי קב"ה ואטעין קמיה · מאריה דעלמא אי אבהתי חאבו אנא מה חובא
עבידנא הא עובדאי מתתקנן לקמך הוו · והכא דמעת העשוקי' ואין להם מנחם וכן
לכל אינון עשוקים אית לון טענה קמי קב"ה ומההוא טענה לית לון מנחם ולית
דיתיב מלה על לבהון · ומה דאמר את כל העשוקים אלין אינון דמתין בתוקפיה
דאמהון אלין עבדין לאוסדא דמעין לכל בני עלמא בגין דלית דמעין דנפקי מלבא
כהני דמעין דכל בני עלמא תווהין ואמרין דיכין דקב"ה קשוט אינון ועל ארח קשוט
אזלי · הני מסכני ינוקי דלא חאבו אמאי מיתו · אן דינא דקשוט דעביד מארי
עלמא · אי בחובי אבהתהון מסתלקי מעלמא אמאי ודאי אין להם מנחם · תו והכא
דמעת העשוקים ההוא דמעה דלהון בההוא עלמא דקא מגיני' על חייא דתנן אתר
אית מתתקנא לון בההוא עלמא דאפילו צדיקים גמורי' לא יכלין לקיימא תמן וקב"ה
רחים לון ואתדבק בהו ואתקן בהו מתיבתא עלאה דיליה · ועלייהו כתיב מפי עוללי'
ויונקים יסדת עוז · ומאי תועלתא עבדין תמן ואמאי סלקין תמן דכתי' למען צורריך
להשבית אויב ומתנקם · תנינן עשרה דברים אתבריאו בע"ש כו' · הכתב
והמכתב וכו' והלחת מעש' אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא · מאי אירוא מהכא
דע"ש הוה ודילמא אלף שנין לבתר או בשעתא דקיימו ישר' על טורא דסיני · אלא
ודאי הכי הוא וע"ש הוה · ת"ח בכל עובדא דבראשית לא אתמר שם מלא אלא אלהים
אלהים בכל מה דאתברי · ובכלהו שם אלהים עד דכלהו עובדא אשתכלל בע"ש
מדאשתכללו כל עובדא אק' יי' אלהים שם מלא · ואע"ג דבשם אלהים אתברי כלא לא
אשתכלל בעשייה כל מה דאתברי עד ע"ש בההיא שעתא אשתכלל כלא בעשייה
דכתיב מלאכתו אשר עשה · מכל מלאכתו אשר עשה וקיימא במעשה וע"ד כתיב
והלחת מעשה אלהים כד אשתכלל עלמא וקיימא על קיומיה · ת"ח בההיא שעתא
דתבר משה הלוחות דכתיב וישבר אותם תחת ההר · נפק אוקיינוס מאתריה וסליק
לשטפא עלמ' · חמא משה דאוקיינוס סליק לגבייהו והוה בעי לשטפא עלמ' מיד ויקח
את העגל אשר עשו וישרוף אותו וגו' ויזר על פני המים · קם משה על מי אוקיינוס
ואמר מיא מיא מה אתון בעאן · אמרו וכי אתקיים עלמא אלא באורייתא דלוחות
ועל אורייתא דשקרו בה ישראל · מיד אמר לון הא כל מה דעבדו הא מסיר לכון וכל
אינון אלפין דנפלו מנייהו מיד ויזר על פני המים · לא הוו משתככי מיא עד דנטיל
מנייהו ואשקי לון מיד אשתקע אוקיינוס באתריה דהא בההוא מדבר לא הוו מיא
דכתיב לא מקום זרע וגו' ומים אין לשתות · ואי תימא לבירא דמרים ארמי ליה · ת"ח
דתמן שדי משה דברכא בישא דא למשתי לבתר · ותו דעד כען לא הוה להו בירא
עד דאתו למדבר מתנה דכתיב באר חפרוה שרים וגו' · וממדבר מתנה · מתמן
ירתו בירא · כתיב הכא על פני המים וכתיב התם על פני תהום · חרות על הלחת ·
מאי חרות על הלחת הכי אוקמו' חירות ממלאך המות חירות משעבוד מלכוות ·

חרות מכלא הכי הוא · ומאי חרות נוקבא דעלמא דין ונוקבא דעלמא דאתי
דביה הוה חירות בכל אינון חירות · ואלמלא לא אתברו כל מה דאתא לעלמא לבתר
לא אתא והוו ישראל דיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא · ועל דא אכריז קרא והלחת
מעשה אלהים וגו׳ לא תימא דלבתר דעלמא אשתכלל ואדכר שם מלא הוו אלא
בשעתא דאשתכלל בשם אלהים עד לא ייעול שבת · השם מאי השם · הפוך משה הוו
תרין סטרין הוו חדא בעובדא וחדא דחירות לעילא רשים לעילא לנטרא לכלא ·
ועל דא השם · והמכתב מכתב אלהים הוא אשא אוכמא על גבי אשא חוורא · מכתב
אלהים הוא היינו דכתיב ועבד הלוי הוא · חרות כמה דאתמר דהא יובל קרי חרות
ועביד חירות לכל עלמא · עד כאן חבריא · מכאן ולהלאה תנדעון דהא סט׳ בישא לא
שלטא עלייכו · ואנא ייבא סבא קאימנא קמייכו לאתערא מלין אלין · קמו אינון
כמאן דאתער משינתיה ואשתטחו קמיה ולא הוו יכלין למללא · לבתר שעתא בכו ·
פתח רבי חייא ואמר שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו׳ · שימני כחותם
בשעתא דאתדבק כנ׳ ישר׳ בבעלה איהי אמרת שימני כחותם · ארחא דחותם כיון
דאתדבק בההוא אתר דאתדבק שוי ביה כל דיוקניה אע״ג דההוא חותם אזיל הכא
והכא ולא קיימא תמן והא אתעבר מניה כל דיוקניה שביק תמן ותמן קיימא אוף
הכי קאמר׳ כיון דאתדבקנא בך כל דיוקני ליהוי חקיק בך · דאע״ג דאזיל הכא או
הכא תשכח דיוקני חקיק בך ותדכר לי · וכחותם על זרועך כיון דכתיב שמאלו
תחת לראשי וימינו תחבקני אוף הכי תהא דיוקני חקיק תמן ובכן אהא בך
מתדבקא לעלמין ולא אתנשי מינך · כי עזה כמות אהבה · תקיפא כתוקפא תקיף
בההוא אתר דשריא ביה מותא · אהבה ההוא אתר דאקרי אהבת עולם · קשה כשאול
קנאה אוף הכי דהא אלין שמהן מההוא סטרא אינון · רשפיה רשפי אש · מאן אינון
רשפין אלין אינון אבנין ומרגלן טבאן דאתילידו מההוא אש · שלהבת יה · מההוא
שלהובא דנפקא מעלמא עלאה ואתאחדא בכנסת ישראל למהוי כלא חד יחודא
דאכן הא אהבה ורשפין דשלהובא דלבא אצטריך יהא רעוא דדיוקנא דילן תהא
חקיקא בלבך כמה דדיוקנא דילך חקיק בלבן · נשק לון ובריך לון ואזלו · כד מטו
לגבי׳ דר״ש וספרו ליה כל מה דאירע לון חדי ותווה אמר זכאין אתון דזכיתון לכל האי
ומה הויתון בהדי אריא עלאה גיבר תקיף דלא הוו כמה גיברין לגביה כלום ולא
ידעתון לאשתמודעא ליה מיד · תווהנא איך אשתזבתון מעונשא דיליה אלא קב״ה
בעא לשזבא לכון קרא עלייהו וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום ·
בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תכשל · ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר
מטעי מעשה ידי להתפאר · ע״כ מן רבי ייבא סבא

רעיא מהימנא

פקודא כתר דא להשיב אבדה · ואבתריה להשיב הגזל · אמר בוצינא
קדישא קב״ה עתיד לאהדרא לך אבדה דאבדת כגון ערב רב
ודא כלה דילך דבזמנא דעבדו ער״ב רב ית עגלא נפלת כלה דילך הה״ד וישלך מידו
את הלחת · ואתמר בך לך רד השתא קא רמיז כאיתו דילך בגלותא רביעאה לך

בגלותא כד"א לך לך מארצך וגו' הכא תא שמע הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר׃ הכא קא רמיז לך לך ג' זמנין בגלגולא בגלותא רביעאה בגין בת יחידה כלה דילך דכפלה הה"ד כפלה לא תוסיף קום׃ ומיד דאנת נחית בגניזה תקום עלך והאי איהו השב' אבדה והאי אוריתא דאתגליא על ידך האי איהו השב' אבדה דילך דלאו למגנא אתגליא אוריתא על ידך יתיר מכל ישראל ואסתלקת לגבך כמאן דבאר דאסתלקו לגבך ולא לאחרן ולא לבר נש דהא באר מכרת אדוניה ואוריתא דא אתמר עלה ומשם בארה היא הבאר וגו' הבאר היא מליא ולא נפקין מימוי לבר׃ ואיהו באר דומה דאוריתא דכל מיין דעלמא עאלין ביה ולא נפקין מימוי לבר׃ ואיהו דאי אפילו כל בני עלמא שאבין ביה מיא ואפילו כל ענני עלמא לא חסרין מניה אפילו כחוט השערה בגין דבאר דא לית ליה סוף יתיר' עמוק הוא מדאוריתא דאתמר בה ורחבה מני ים׃ ובירא דיליה דשאבי מניה איהו בלע כל חכמתין דעלמא כ"ש באר עצמו׃ וכן עתיד קב"ה לאהדרא לך גזל דילך דאיהו מטה דאתמר ביה ויגזול את החנית מיד המצרי ועלך אתמר איש מצרי׃ ובגלותא דילך ובגלגולא דילך יפריש לך ערי מקלט לשזבא מכמה דרדפין אבתרך דלית להון סוף והאי איהו׃

פקודא חדא להפריש ערי מקלט למאן דקטל בגין ההוא מצרי דקטלת במגריב דתמן הוה נחש הקדמוני וכל משריתיה דהוו סחרין ליה וקטלת ליה בלא זמניה ולא דחלת מרדפין דיליה דבכמה רדפין רדפו אבתרך כמה בגין נעמה אגרת לילית אוכמא וקדשא בריך הוא יהיב לך ערי מקלט לאשתזבא מנהון ואינון שערי תשוב' בגין דאת בן יה ברא דאב' ודאמא בתר דהדרת בתיובתא אסתלקת בבינה׃ יה"ו אוכלא דחיי ובגינה את זכי לאת ה' בגין דאעילת גרמך אבתרהא בתיובתא לאהדרא לה למרך ולסלקא לה מגלותא ולא לקבלא אכת אגרא וקב"ה שוי שמיה בך ובגין דמחשבה דילך הוית לעלת העלו' שוי בך מחשבתיה דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א׃ ועלת העלות איהו מיחד אלין אתוון בך לאשתמודעא ליה באלין אתוון ובגין דא הוית גומל חסד עם שכינתא דבכל פקודין דילך לקיימא איזהו חסיד המתחסד עם קונו יהב לך מדת חסד׃ ובגין דנטרת פקודין דלא תעשה והוה לך לאתגברא על יצרך למקשר ליה תחות ידך ולא אשתדלת בהאי פקודא אלא לקשרא סמאל תחות ידא דקב"ה ובת זוגיה דאיהי שפחתא בישא תחות יד גבירתה לון ולכל ממנן ולכל משריין דלהון קב"ה יהב לך מדת גבור' למהוי בסיעתך דיתחלחלון וידחלון מינך סמאל ובת זוגיה וכל ממנן ומשריין דלהון ויהון קשורים בשלשולא תחות ידך ובגין דהדרת בתיובתא באות ברית נחית ביה יה"ו לאתחברא לך בצדיק בגינך קב"ה יהיב לך אות ברית צדיק דיליה ובגין דבמחשבה טובה עבדת בלא הכי נחית שמא מפרש דמרך עלך׃ ומתמן נחית עלך׃ אנת תשתדל בכל יומא בתרין שפוון דילך בגלותא לשבחא למרך באדני שפתי תפתח בתרין שפוון דילך בנביאים וכתובים בכל מיני זמר ורנון בגלותא קב"ה נחית לון בשפוון דילך כ"ש דדרגא דילך עמודא דאמצעיתא וביה אשתדלת בכל יומין דילך בקשוט קב"ה יהבה לך לסלקא לך בתורת אמת בלולא מכל מדות ואתוון בשמ' מפר' בד' אתוון׃ דקדם דחזרת בתיובת'

לא הוית אלא באילנא דטוב ורע עבד וכפר הוה שמך בקדמיתא והכא בער כוכה עבד כאמן הקב״ה לא בן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא והוא רע שותפא דעבד טוב. גרס לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר לך הוה דאילנא דטוב ורע מסטרא טוב. משמאל רע. ובען דחזרת בתיובתא ואתדבקת באילנא דחיי הא נפקת מעבד ואתהדרת בן לקב״ה ומטה דאתמסר בידך הוא עץ חיים ו׳ דאיהו בן יה ויפול במ״ט אכפין דילך באוריתא ויתעבד מוט ויתקיים בך לא יתן לעולם מוט לצדיק. מ״ט אכפין מ״ט אתוון משמע ישראל ברוך שם. שית תיבין דיחודא עלאה ו׳ עלאה תפארת שית תיבין תכוונין דברוך שם ו׳ תכוונא צדיק מ״ט באמצעיתא א׳ וצדיק מ״ט לפני רשע ומאן גרם דא א׳ אחד מחמשים דחמשין תרעין דיסבו לך חסר חד כמה דאוקמו׳ מארי מתניתין חמשים שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד והאי איהו א׳ דחסר מחמשין ואשתאר מ״ט ודא גרים לך צדיק מ״ט לפני רשע׳ מאי רשע דא סמא״ל והאי איהו מ״ט מן מטה דילך דאתמ׳ ביה ומטה האלהים בידו דמטה אחר׳ אית לך הוא מטה דמשה ובגין דא דאיהי בינה חזרת לך כמה דאוקמוה במתניתין שף בינה דחזרת בך דתיובתא תושל בין ו׳ ואתעביד וא״ו לקיים בך ולישראל וברחמים גדולים אקבצך׳ ובתמכוני אוכולס׳ מתמן ואילך יתקיים בך לא יתן לעולם מוט לצדיק בההוא זמנא יתקיימו בך תרין פקודין׳ חד הקם תקים עמו׳ תכוונא עזוב תעזוב עמו׳ הקם עם ו׳ עלאה ומשיח ראשון׳ תקים עם ו׳ תכוונא׳ עמו דא בן עמרם דסליקת לבינה דאיהי א׳ ולמאן הקם תקים לאת ה׳ דכפלת באלף חמשאה בתר ע״ב תכין עזוב תעזוב עמו עזוב ע״ב ז׳ ו׳ ודא ע׳ בשמהן ויסע ויבא ויט דא וא״ו מן וה״ו תמן עזר ולא קימה והאי איהו עזוב תעזוב תמן בעתי יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך דאינון ישראל לקט שכחה ופאה לעני ולגר תעזוב אותם׳ הכא אוליפנא׳ פקודא תליתאה וצריך לאחזרא עלייהו דהא משטרא דצדיק עני עזוב׳ תעזוב צדיק׳ עמו דא בן עמרם והאי איהו לעני ולגר תעזוב אותם גר אנת בקדמיתא עם עני כדאתמר בך כי גר הייתי בארץ נכריה אבל אוקמוה בדרג׳ דילך הקם ו׳ תתאה תקים עמו עם בן עמרם בדרגא עלאה דילך שמא מפרש בשלימו בתר ק״ק הקם תקים ובגין דא הקם תקים אשתאר תם מאי קא אחזי ויעקב איש תם׳ עמו עם בן עמרם ויקים׳ הקם צדיק׳ תקים תם׳

פקודא בתר דא לפדות עבד עברי ואמה העבריה ליעד אמה העבריה לדון בקנין עבד עברי הענק תעניק לו הה״ד כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ומאי קנין דיליה אלא בסתרי תורה מטטרון עבד יי׳ כליל שית סטרין באוסבן שית אתוון שית סדרי משנה ובהון אית ליה לבר נש למפלח למאריה למהוי ליה קנין כספו דכסף ומיכא דאברהם חסד דרגא דיליה׳ אוריתא מתמן אתיהיבת ומאן דאשתדל בה בגין לזכאה לעלמא דאתי אקרי קנין כספו עלמא דכסופא׳ קנין על שם אל עליון קונה שמים וארץ קנה חכמה קנה בינה בתר דקנה לו באולם תהיה לו אית דאיהו קנוי ליה לעולם ואית דאיהו קנוי ליה שית שנין׳ מאן דאיהו קנוי ליה לעולם כתיב ביה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם׳ לית עולם אלא עלמא

של יובל דאינון חמשין ודא ק"ש דתמן כ"ה כ"ה אתוון ערבית ושחרית כ' שערי בינה
בתר דמיחד בהון בר נש לקב"ה דאיהו עבד דיליה בעול תפלין על רישיה ואזן דיליה
רציעא פתיחא למשמע ק"ש בכל לשון שאתה שומע דהיינו משמעות דמאן דפדיון
דיליה תלויה בק"ש דאיהו רזא דחמשין לית פדיון על אחרא בגלגולא דארבע
הוא למאריה הכא לא אתמר או דודו או בן דודו יגאלנו · דבגלותא דבר נש
איהו כעבד דאתמ' ביה תפלה שש שנים יעבד ואין עבודה אלא תפלה שש שני' יעבד
ג' ראשונות וג' אחרונות דשליח צבור אפיק ליה לבר נש ידי חובתו למאן דלא ידע לצלא'
בהו דצדיק חי עלמי' אתק' בהו על שמי' בעי צדיק נגש קרוב ותמ' קרוב יי' לכל קוראיו·
וטב ליה לבר נש שכן קרוב מאח רחוק דהיינו עמוד' דאמצעית' דאיהו בן יה דאסתלק
לעילא דאיהו בינה לעולם דא עולמו של יובל דאיהו חמשין אתוון דיחודא דבצלותא
דין יכיל בר נש למהוי ליה פדיון בצדיק ו' שנין וכליל תלת קדמאין ותלת בתראין
דצלותא ו' וזעירא איכון שית שנין יעבד אבל בצלות' דאתי דאיהו עולמו של יובל דתמן
כ' אתוון דק"ש לית שליח צבור אפיק ליה מחובה בגין דלית ליה פדיון ע"י אח' ובגין דא
קא רמיז אם אינא כי לי מי לי · מ"ו ודאי עולמו של יובל · מיד דשמעו מלין אלין מארי
מתיבתאן דהוו כתתי עם בוצינא קדישא פתחו ואמרו רעיא מהימנא שכינתא עלאה
ותתאה דכתרווייהו קב"ה פה אל פה מליל עמך בק"ש דאתמר ביה רוממות אל בגרונם
וחרב פיפיות בידם דהא ודאי י' רישא דחרבא דאסחר שפה דילך · ו' לישנא דחרבא
דילך · ה' ה' תרין ספוון דילך תרין פיפיו' דיליה והאי שמא דמרך מלל בפומך יוד' ה"א
וא"ו ה"א איהו במחשבתך דאפיק אלין חמשין מפומך בודאי · בגין מלין אלין איהו
אתעבר לעילא תפיס איהו דלא נחית לגבך דהא בגין דענויותא דילך איהו פריקא
דישראל ובגין דא בכמה עתרא הוה נחית לגבך ואיהו תפיס לעילא דלא נחית לגבך
משיח אמרו עד דייתי ענו והאי איהו דכתיב ובחבורתו נרפ' לנו · אמר לון איהכי
בעבד ליה התירה ויהא נחית לגבאי דחשיב הוא גבאי מכל מחובא דעלמא והא אנא
מחיל ליה ושרי ליה ומתי' ליה אומאה ואתון אוף הכי שרו ליה ואין צריך התרה יתיר
כשתדל בה תרתי דיהא נחית גבאי · א"ל בוצינא קדיש' שבועתיי' איהי שכינתא בת
יחידה ולא למגנא תקינו תלת בכי כשא למפטר ליה אלא י"ס דשבת תלת ענפי אבהן
בת יחידה שבועה דאשתתפת בהו ודאי שבועה לא חלה אלא על דבר שיש בו ממש·
נדר חל אפילו על דבר שאין בו ממש והא אוקמוה במתניתין · ולא עוד אלא יתיר
אמרו נדרים על גבי שבועות עולין וכל הנשבע כאלו נשבע במלך עצמו וכל הנודר
כאילו נודר בחיי המלך · אמר לון מארי דמתיבתאן ידענא בכו דאתון ידעין אבל
ההוא דמחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית יחדש לון דהא ודאי א"ר קבלת אין
כל חדש תחת השמש אבל למעלה מן השמש יש לו · ובסתרי תור' בינה למימר שמש
ומגן יי' אלהים בעלמא דיליה ולא בעלמא דהדיוט א"ע דזה לעמת זה עשה האלהים
מגו תשובה נפיק נהורא ובודאי עלמא דאתי בינה איהי למעלה מהשמש דאיהו
עמודא דאמצעיתא · נדרים מתין על גבי שבועה עולים וחלין על דבר שאין בו ממש
בגין דשבועה איהו עלמא דין דלית ליה קיומא אלא על יסוד הצ"ד וצדיק יסוד עולם

וביה

וביה אומאה דכתיב חי ה׳ שכבי עד הבקר דשכינתא תמאה כותל מערבי דיורא דיליה על שם דאיהו תל שהכל פונים בו׳ כי תל ידו״ד כו׳ שכינתא איהי תל דיליה על שם קווצותיו תלתלים שחורות כעורב ואוקמוה על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות קוץ ה׳ מן אחד תל שהכל פונים בו והאי הוא אחיד בין אמ״וכין ד׳ הה״ד כי כל בשמים ובארץ ות״י דאחיד בשמיא ובארעא ועלה אוקמוה מ״מ על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם ובודאי איהו ברית דשבועה דעליה קיימין א״א ד׳ דאינון שמיא וארעא דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי׳ א״א שמים הה״ד ואתה תשמע השמים ד׳ הארץ הה״ד והארץ הדום רגלי׳ ובגין דברית אחיד בין שמיא וארעא וביה שבועה הה״ד חי יי׳ שכבי עד הבקר׳ מאן דאומי לשקרא כאילו הרס בבניינא דשמיא וארעא ואהדר עלמא לתהו ובהו דאי כר נש יעדי קוצא דד׳ מן אחד ויתאמר אחר שמא״ל באתריה שקר וכאלו ההוא בר נש בני שמיא וארעא על שקר׳ וקושטא קאי שקרא לא קאי הרס בבניינא וכפלו שמיא וארעא והאי איהו כאילו השליך משמים ארץ תפארת׳ דמאן יהיב ארץ בשמים דקאמר השליך משמים ארץ אלא ודאי דא שכינתא ותפארת עמה דלא אתפרש מינה בכפילו דילה לקיים בה אני יי׳ הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן׳ ומכאן דא״מ כפל עליה דכתי׳ ותשלך אמת ארצה׳ ומאן דאומי קושטא הוא מקיי׳ אמת מארץ תצמח דאיהו עמוד דאמצעית דביה איהו קיימא בניינא הה״ד ברא אלהים את ולבתר את השמים ואת הארץ ובגין דשבועה איהו בניינא דעלמא דא לית ליה קיומא בלא יסוד דבר שיש בו ממש׳ כדר דאיהו עלמא דאתי על גבי שבועה סליקת ואיהי חלה על דבר שאין בו ממש דלא צריכה יסוד לקיימא עליה דאיהו ברית דביה תשמיש המטה ובגין דא ביום הכפורים עלמא דאתי דביה תקיני׳ כל נדרי אסור בתשמיש המטה תמן אות ברית איהי תגא על ס״ת צדיק כמה דאוקמוה העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא תשמיש המטה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם׳ ובגין דלית שמוש בעלמא דאתי בתגא אוקמוה מכל מקום כל המשתמש בתגא חלף׳ דתגא לתתא עלמא איהי לתתא׳ נקודה שמושא דאתון׳ אבל בעלמא דאתי לית שמושא באתון ובגין דא ספר תורה לית נקודה באתווי אלא תגא ובגין דא מאן דמשתמש בספר תורה חלף והכי מאן דמשתמש במי ששונה הלכות עליה אוקמוה רבנן דאשתמש בתגא חלף׳

אתו כלהו מארי מתיבתאן ואשתטחו קמיה ואמרו ודאי קב״ה מליל בפומך וליה אכן סגדין ואכן אשתמודעין במלין שין דלית ילוד אשה אחר׳ בר מינך יכיל למללא לון ודאי מלין אלין קא סהדין כך דאכתהוא דאתמר ביה פה ש׳ פה אדבר בו לית לעבכא באליהו גבך אלא לפייסא ליה לקב״ה לכחתא ליה לגבך מלייא עתרא מלייא סגלות לגבך׳ רעיא מהימנא עבד כאמן לגבך עבד עברי הענק תעניק לו הענק ליה תינכיק לבבוי במלין גניזין אלין מגרנך גרנה של תורה דילך מיקבך גרן ויקב קרא ממלל כמה דאוקמוה מכל מקום כפסולת גרן ויקב הכתוב מדבר׳ יקב׳ יחוד׳ קודשא׳ ברכה דקב״ה ודא שכינתא דאיהי ברכה דקב״ה מימינא ואיהו קדושה משמאליה ואיהו יחודיה באמציעיתא וקב״ה הכי סלקן ליה אתווי דיליה יב״ק כגוונא

דא הקב"ה יה"ק ומאן דאיהו בקי בהלכה דיליה דאיהי שכינתא קב"ה עמיה דבגיניה
לא יזוז מניה לעולם דאית הלכה דאיהי כערה דיליה מכטרא דכער ובגיניה אתמר
הלכה כפלים אבל הלכה דילך רעיא מהימנא איהי דאתמר בה הלכה למשה מסיני
מפי הגבורה יהיב לך קב"ה ברתא דיליה ובגין דא על הלכות אחרנין אתמר רבות
בנות עשו חיל ואת עלית על כלהם על הלכה דילך אתמר דאת גברת על כלהו
בגבור' יי' עמך גבור החיל אתקן כך ואשלי' בכיינא דמלכ' דאיהו בכי בכייניה על פומך

פתח רעיא מהימנא ואמר המלאך הגאל אותי מכל רע דאיהי שכינתא דאתמר
בה ויסע מלאך האלהים. יברך לכו בעלמא דאתי. וידגו לרב בקרב הארץ
בעלמא דין למהוי שלטנותכון בתרין עלמין דאתון חיין דמאן דאיהו מעלמא דא תי
אתקרי כמה דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה. חיים תמן חיים הכא. מה דלאו הכי
מאן דאיהו מלובש באלין קליפין דעור ובשר ועצמות וגידים דגופא שפלא דרוחא
הוא מיתה תמן הוא מיתה לא חמי ולא שמע ולא ממלל ולית ליה תנועה בכל אברין
דיליה. הכי רוחא לא חזא דלעיל מניה דאתמר באוריתא עלייהו דע מה למעלה ממך
עין רואה ואזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים. וכמה מלאכין אזלין עמיה דאתמר
בהון כי מלאכיו יצוה לך ולית ליה רשו בהאי גופא לאסתכלא בהון ולמשמע בקליהון
דאינון אשא דאינון ממללן ומקדשן ומיחדן ומברכן לקב"ה עם ישרא' כחדא. כ"ש דאיסו'
עלייהו כ"ש קב"ה דאיהו לעילא מן שכינתיה דביה מקבל צלותין דישראל ובגין חובין
הוו מתלבשין בשין קליפין דגוונא דאדם חובי אבהתהון בידיהון והאי איהו דאוקמוה
מארי מתניתין כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם. ובגין אלין קליפין דחובין אמר
קרא כי אם עונותיכם היו מבדלים ביניכם לבין אלהיכם. ובגין אלין קליפין קב"ה
מתכסיא בכמה גדפין דאתמר בהון ובשתים יכסה רגליו וגו' לעתיד לבא ולא יכנף
עוד מוריך והיו עיניך ראות את מוריך. ואתון בהאי עלמא דלית לכון קליפין ועורין
אית לכון רשו לאסתכלא בכבי עלמא ובכי עלמא ליתלון רשו לאסתכלא בכו. ובגין
דא עלייכו אתמר דאתון חיין ועלמא דלכון עולם החיים. אבל עלמא שפלא דא עולם
המתים דאלדות מבלעדי יי' כלהון מתים.

אמר רבי שמעון בוצינא קדישא עם כל דא דאנת לא אסתכלת בכבי עלמא
דאתי בעיינין ולא במלאכייא כל שכן בקב"ה ובשכינתיה. אבל בעין
השכל דלבך אתחזי דכלא בכבי עלמא דאתי ובמלאכין ובקב"ה ושכינתיה דסחרין
לך ובגין דא אמר שלמה דכתיב ביה ויחכם מכל האדם ולבי ראה הרבה חכמה
ודעת. אבל בנבואה לית ליה רשו לאסתכלא ביה נבוא בעין השכל אלא בעיינין
דאיהי מראה וחזון דעיינין הב"ד במראה אליו אתודע. ועוד בחזיון לילה. מראה
ביממא חזיון בליליא וכלא בעיינין ולא בעין השכל דלבא. ועיינין אינון תרי סרסורי
דלבא ומשמשין דיליה ואיהו מלכא ביניהו ובגין דא חכם עדיף מנביא והכי הוא
תרין אודנין תרין שמשי דלבא. ובגו"ד אוקמוה רבנן הלב רואה והלב שומע. ולא עוד
אלא דאתמר בלב הלב מבין הלב יודע. ובלב כל חכם לב נתתי חכמה הרי חכמה
ותבונה ודעת בלבא דבהון אתעבידו שמיא וארעא ותהומין ובהון אתעביד משכנא

הב"ד

הה״ד ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת מה דלית כלי הא׳ בעיינין· ורעיא מהימנא מאן דכלי האי בלביה יתיר חזי מן נביא כל שכן מחשבת׳ דילך דלית לה סוף וכה תסתכל בההוא דלית ביה סוף מה דלא הוה לך רשו בקדמית׳ לאסתכלא בעיינין הה״ד וראית את אחורי ופני לא יראו· אלין טפסי דלבא איכון מתין וסומין בשין קליפין אבל לגבך לאו איכון חשיכין כלום ולא מפסיקין בינך ובין קב״ה ושכינתיה דכל בכי עלמא דאתי ומלאכין ייעולו לגבך באינון מלוכין דעיינין ואודני׳ דנוקבי חוטמא ופומא כמלכא דייעול לאדרי אדרים למללא עם בריה וכגין דא מלין יתרש׳ ביה בגלותא תופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב ואין כל דבר נעלם ממך והיינו דאמר שלמה משגיח מן החלונות וגו׳ ואלין איכון חלונות דעיינין ואודנין ונוקבי חוטמא ופומא· ואלין שבעה נוקבין בשמתיה סליקת בשבעה מיני בוסמין והכי צלות׳ סליקת באלין. בוסמין דאיכון נרד וכרכם קנה וקנמון עם כל עצי לבונה מר ואהלות עם כל ראשי בשמים· בההוא זמנא דצלותא הכי סליקת מקטרת מר ולבונה וגו׳· הקב״ה שאיל עלה מי זאת עולה מן המדבר מקטרת מר ולבונה וגו׳ מי זאת ודאי מקטרא דמי איהו ודאי בינה. כלילא משבעה מיני בוסמין· ודא ק״ש כלילא מחמשין תרעין דאיכון נ״ה לה כלילא משבעה ברכאן בשחר שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב שתים לפניה ושתים לאחריה ואיכון הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד עד לך יי׳ הממלכה דאיהי מלכות כלילא מתלת בוסמין· מקטרת מר דא כתר· ולבונה דא חכמה· מכל אבקת רוכל דא בינה· קום אשלים פקודא דמרך·

לא תהיה אחרי רבים לרעות וגו׳ אחרי רבים להטות· אחרי רבים להטות לית רבים פחות מג׳ ואי לית ביה דין בג׳ לית להטות בתר דיניה· בית דין שכינתא בג׳ תלת חיון דמרכבתא דיליה ואיהי דין תורה דין אמת עמודא דאמצעית׳ וכל דיין דלא דן דין אמת לאמתו דא איהו כאילו אשליט סמאל בעלמא ותשלך אמת ארצה ואפיל שכינתא עמיה ויקים גיהנם בת זוגיה דסמאל עם סמאל באתר דדין אמת ויוקים שפת שקר· דין אמת עמודא דאמצעיתא· שפת שקר גיהנם וסמאל וכג״ד כד דיין דן דין גיהנם פתוחה לפניו משמאלו בת זוגיה דסמא׳ וחרב על צוארו מלאך המות סמאל מאחורוי ועל צואריה· וגן עדן פתוח לימיניה ועץ החיים פתוח לקמיה על רישיה· אי דן דינא דשקרא שליט עליה מלאך המות ושחיט ליה ולבתר אוקידליה· ואי דן דין אמת קב״ה ייעול ליה לגן עדן ואטעים ליה אילנא דחיי דכתיב עליה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם· ואתקרי באוריתא דאתמר בה עץ חיים היא למחזיקים בה עץ החיים תפארת· חיים דיליה חכמה ובינה חיי המלך ודאי ולעולם דינא דמלכותא דינא ודינא בלב ואתמר ביה הלב רואה· ובגין דא אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות· והכא לית דיין אלא קב״ה ה״ה שעיניו רואות כי יי׳ עיניו משוטטות· עיניו על כל דרכי איש ובהון משגיח מן החלונות· רזא נוקבין דבר נש בתרין עיינין ותרין אודנין ותרין נוקבין דחוטמא ופומא הא ז׳ דאמא עלאה· והכי בעובדוי אסתכל בשבע מקטרא דשכינתא תתאה בב׳ ידין וגופא תלת וו ק׳ וברית תרין הא חמש· תרין רגלין הכא יה יוד״ ה״א בשבע אתוון דיליה אסתכל בשבע נוקבין דרישא

נקבים

נקבים על שם נקבה דנקביה פתוחות לקבל וה' ואו הא בשבע אתוון דיליה אסתכל ·
בשבעה תקונין אתוון דלתתא דאינון תקונא דגופא דכהון עשיית המכות אשתו
כגופו דמיא ועל שם פקודין אתקריאו אברים ועל שם שכינתא גופא דסטרא
אחרא לבושא דאינון עור ובשר הה"ד עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסככני
באתר דלית שכינתא ההוא גופא לא אתקרי אלא לבושא דאדם דאיהו תורה זאת
התורה אדם כי ימות באהל כתפארת אדם לשבת בית · ובאתר דתמן מצוה אתקרי
גופא דאדם כגון גופי הלכות ופסוקי דינין קב"ה שופט · עמודא דאמצעיתא מסטרא
דבינה דאיהו ילוד · דיין מסטרא דמלכות · שוטר מסטרא דצדיק · שוטר הוא שליט
ומסטרא דיוסף הצדיק מתמן ויוסף הוא השליט וכל כפירן אינון שופטים מסטרא
דאמא עלאה דתפארת שופט ואינון שוטרים מסטרא דמלכות מתמן שוטר ומושל ·
ובפקודא בתר דא מני שופטים וכו' · תמצאנו בפרשת שופטים ·

מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג וגו' · פקודא להשוות הבעלי דינין
ולהתרחק מדבר שקר דלא יימרון משוא פני' יש בדבר · דקב"ה אתמ'
ביה אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד · בסופי תיבות אחד · הכי דיין צריך למהוי
בגוונא דאחד דאיהו יחיד אחד דלא יקח שחד דהא איהו בדיוקניה ובדינא להשוות
תרוויהו ולא יטה דינא לדא יתיר מן דא אלא בתקלא חד עד דיקבלון דינא · ולבתר
כל חד אתדן כפום עובדוי · ואוקמוה מארי מתניתין צדיק יצר הטוב שופטו · רשע
יצר הרע שופטו · בינוני זה וזה שופטו · מאן דאיהו אילנא דחיי לית ליה דינא כלל
לית ליה יצר הרע ולא צדיק גמור דא צדיק וטוב לו ולית טוב אלא תורה הה"ד כי לקח
טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו · וצדיק ורע לו מסטרא דעץ הדעת טוב ורע · ואמאי
אתקרי צדיק בתר דרע לו דאיהו יצר הרע · אלא בגין דטוב שליט עליה אתקרי צדיק
ורע לו · ההוא רע איהו תחות רשותיה כעבד תחות רביה · ואע"ג דרשע איהו מכתיר
את הצדיק ויכיל צדיק גמור לאעבשא ליה גם ענוש לצדיק לא טוב · בגין ההוא טוב
דאיהו תחות רגלוי דרשע לית לא נכנס ליה דאולי יחזור בתשובה ויתגבר על יצריה ויהא
עפר תחות רגלוי דמסטרא דרשע וטוב לו שכינתא ותגל מרגלותיו ותשכב הא איהו ושפחה
כי תירש גבירתה שפחה יצר הרע נוקבא יצר הרע דכר כגונא אתמ' וכבודי לאחר לא אתן
והזר הקרב יומת ומסטרא דצדיק ורע לו שכינתא איהי עטרה על רישא דכר כם ושפחה
יצר הרע אתכפייא תחות גבירתא · ומסטרא דצדיק גמור לית זר ולית יצר הרע · ומסטרא
דרשע גמור לית ליה חולקא בשכינתא דלית חולקא לבר נש בשכינתא אלא מסטרא
דטוב · ולית כל שכינתא שקילין דהא שכינתא אילנא דטוב ורע איהו כרסייא אבל
שכינתא דאילנא דחיי עליה אתמר לא יגורך רע · אבל בגין דאתמר בה ומלכותו
בכל משלה מאן דפגים אתר דמלכא אתחשיב כאלו עביד במטרוניתא קלנא דקלנא
דמטרוניתא איהו מאן דאוליד אתריה וקלנא דמטרוניתא דמלכא איהו כל שכן
מאן דאעבר לה מאתריה ושוי שפחה באתריה דבכל אתר דאיהו פגים מטרוניתא
לא שריא תמן אלא שפחה דאיהו פגימא שריא באתר פגים ופגימו דבר נש דאוכמי
פגים בכל אברין דיליה עד דלא אשכחת מטרוניתא אתר לשריא תמן ולית תקונא

עד דיחזור לה כל אברין דילה׳ אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא בגין דא אנת
מתמן בחבורא דא דרמ״ח פקודין לאמלכא לקב״ה על כל אברי׳ דשכינת׳ בכל פקודא
ופקודא ולית אנת חייש ליקרך. זכאה חולקך דכגוונא דאנת מליך לקב״ה בכל
אברי׳ דשכינתא דכל ישראל אחרי אחרות איכון אברים דשכינתא הכי עביד קב״ה
לברית שמיה עלך וימלכינך על כל עלאין ותתאין׳ **קום** רעיא מהימנא לסדרא
דינין בהלכות נזיקין בסדורא דשמא דא דו״ד דאיהו רכב אלהים רבותים אלפי שנאן
דאיכון שור נשר אריה אדם דהא מסטרא דימינא דתמן ד׳ חיוון הכי איהו סדורא
להון אדם אריה נשר שור וכפום שנויין דהויין הכי איהו תנועה וסדורא דחיון
דסטרא אחרא דאיכון נזיקין דשמאלא הכי סדורייהו שנאן ובגין דא התחלה להון
קשיר בד׳ אבות נזיקין השור והבור והמבעה וההבער וסיומא להון אדם מועד׳
קום אתער בדינין׳ **פתח** רעיא מהימנא ואמר יי׳ שפתי תפתח ופי יגיד
תהלתך׳ אד״ני בהפוך אתוון דינא ובגין דא אמרו מארי מתניתין דינא דמלכותא
דינא כל דינין בהאי שמא אתדנו בה׳ בג׳ בד׳ שכינתא לקבל תלת אבהן דיין אמת
והוא דיין לדון מסטרא דאד״ני דתמן איהו דיין אמת ומסטרא דשם אלהים שופט
הה״ד כי אלהים שופט ומה דינין איכון׳ חד לדון בנזקי שור׳ תניינא לדון בנזקי בור
תליתאה לדון בנזקי אש׳ רביעאה לדון בנזקי אדם׳ ואבתרייהו לדון בדיני ארבע
שומרי׳ שומר חנם׳ ושומר שכר׳ והשואל׳ ונושא שכר׳ לקבלייהו דינין ארבעה׳ דין
חלוקת השותפים׳ דין חלוקת קרקעות׳ דיני עבדים ושפחות׳ דיני תובע ונתבע׳
בכמה מיני תביעו׳ דחיוב ממון וגזל ואבידה או שמזיק לחברו והורגו באחד מארבע
מיתות בית דין׳ אלין איהו קב״ה באדני לדון בכל מיני דינין לשפחה בישא כי תירש
גבירתה׳ ומינה כל נזיקין אשתכחו דאינון מלאכי חבלה דמנייהו נשמתהון של
רשעים כמה דאוקמוה מארי מתני׳ נשמות הרשעים הן הן המזיקים בעולם אל אחר
מזיק גזלן רשע׳ ובת זוגיה סם המות נזק שבת ורפוי לשכינתא ובכה׳ שבת דבטולא
דאורייתא דבטילת לבכה׳ ורפוי דגרמת לון דיתרפין מדברי תורה בכמה נזקין
דמלאכי חבלה מארי משחית אף וחמה׳ ובשת דהוו מבזין לשכינת׳ בגו׳ שקרא דלהון
והוו אמרין איה אלהיך וכמה גזלות מן שפחה בישא דאתמר בה גזלת העני בבתיכם
כמה ברכאן גזלת לשכינתא שפחה בישא בכובד הגם ובכובד כמה דינין משוני׳ על
בכה׳ וכמה קרבנין דבי מקדשא דבטילת למטרוניתא ובשת דמטרונית׳ דא שתאר׳
ערומה מד׳ בגדי זהב בהרין מד׳ טורי אבן ב״יב אבנין מרגלן׳ מעיל בכמה זגין
ורמונים וארבע בגדי לבן דבהון הות מטרוניתא מתקשט׳ קדם מלכא הה״ד וראיתיה
לזכר ברית עולם׳ וגזלת לה לגברתה כמה מאכלין דקרבנין׳ שור מועד בעלה עש׳
לבי מלכא רבוניה בארבע אבות נזיקין דיליה דאיכון ופני שור מהשמאל לארבעתן
דאיכון עון ומשחית אף וחמה דכלהו מועדין לקלקל בגופא דיליה הרבין על
הכלים מוכח מכורה שלחן ושאר מאכין רבן עלייהו ושברתן׳ ובשן דיליה אכיל כל
קרבנין ממאכלים דפתורא ושארא ברגלוי רפסא ומדק׳ כלא ושארא דאיכון אמורין
ופדרין ושירי מנחות ברגלוי רפסא׳ ובקרן דיליה קטל כהני וליואי׳ הרס כלא תלל
ממלכה

במלכה ושריא׳ זכור נוקבא כישא שבתי בית דולית דאיהי בית הסהר תפיסת
למטרוניתא ובכהא שפחה כישא כגלותא דילה · ואוויין לון כמה שלטאין ואסורין
לככבא ידייהו מהדקן לאחורא היא ישבה בגויסלא מנאה מכוח ולא עוד אלא כל
מכבליה הזילוה כי ראו ערותה גם היא נאנחה ותשב אחור · ולא עוד אלא ווסב דאיהי
מבעה דהיינו אש ויכת אש בגיון · לבתר קם י׳ אדם רביעי לאבות נזיקין דאתמר
ביה אדם מועד לעולם בין ער בין ישן ושלח את בעירו ואכיל ושבי וגדע כרמים
ופרדסים דירושלם ושבי כלא · רבון עלמא אנת קשוט ואוריתך קשוט יהבת לן מצות
תפלין · לצדיקים גמורים איהו אגרא כמוס עובדייהו פאר על רישייהו ומשמשין
לאבוהון ולאמהון כגוונא דגופא וכל אברים דיליה משמשין לרישא · הכי אתתא
משמשא לבעלה · ואית מלאכין דאינון משמשין לגופא ומלאכין דמשמשין לנשמתא ·
וכגוונא דאית אפרשותא בין גופא לנשמתא הכי אית אפרשותא בין מלאכין דגופא
למלאכין דנשמתא · ואית נשמת׳ לנשמתא ומלאכין למלאכין כי גבה מעל גבה שמר
וגבהים עליהם ואלין דאינון נשמתא לנשמתא כלהו חד · ואע״ג דאורח מתלא אינון
כגופא אבל נשמתא אלין לאלין · כגון דמקבלין אלין מאלין · הכי נשמתא אע״ג דאיהי
לקבל שאר נהורין כנשמת׳ אבל גופא לקבל קב״ה חשיבא כגופא · אבל כלא חד הכא
גופא ונשמתא כלא חד · מה דלאו הכי בבר נש דגופיה ונשמתיה בפרודא · דא חמר
ודא שכל · דא חיי ודא מותא · אבל קב״ה ושכינתיה חיים הה״ד עץ חיים היא למחזיקי׳
בה וכל אינון דרשימין בסימנין דקב״ה ושכינתיה אינון רשימין ביומין דחול באות
דתפלין ובאות דמילה · ורשימין בזכור ושמור בשבת · ורשימין בתורה שבכתב
דאתיהיבת מימינא ובתורה שבע״פ דאתיהיבת בשמאלא · וקב״ה זכור מימינא ושמור
משמאלא ושכינתא זכירה מימינא ושמירה משמאלא אינון תפלין דרישא דבר נש
ותפלין דיד והכי שכינתא תורת יי׳ תמימה ומצוה דיליה והאי מסטרא דעמודא
דאמצעית׳ דאיהו כליל דכר ונוקבא זכור ושמור אתקריאת היא זכירה שמירה בכל
פקודין איהי שקילא לגביה במדרגה · אבל מסטרא דחסד קב״ה זכור ושכינתא שמור
כמה דאוקמוה מארי מתניתין זכור לזכר ושמור לכלה כגון דבימינא ובשמאלא
ענפין אתפרדין כגוונא דכנפי ריאה דאינון פרודות מלמעלה · ולקבל פתוחו׳ דס״ת
לתתא תרווייהו ביחודא חדא כגון סתומות דס״ת דלית תמן פרודא · ובגין דא באתר
דיחודא דאיהו גופא דומה לשדרה דלולב אם נפרצו או נפרדו עליו פסול · בכמה
רשימין רשים קב״ה לישראל לאשתמודעא לגבי מלאכין אלין דימינא דתליין מקב״ה
או אלין דשמאלא דתליין משכינתא או אלין דתליין מקב״ה ושכינתא ביחודא חדא
ודאי אלין דאית בהון תורה רשימין בחסד ואלין דאית בהון מצוה רשימין בגבורה
ואלין מארי דתפלין ואות שבת ואות ברית רשימין בצדיק · ובעירן צמחי הארץ אינון
רשימי׳ בא צברו דערלה ופריעה׳ · עופין כופא ובקרקבן בקלף בא צברו דופק וקלוף
דקרקבן רשימין עופין לאוכל · ובעירן בתרין סימנין מעלת גרה ומפרסת פרסה · כלהו
רשימי׳ בתרי סימנין כגוונא דערלה ופריעה דמתנכרן מינה קדישא · אבל תא חזי
כלהון רשימין מנהון במלאכי׳ ומנהון בכרסיא בארבע חיון דכרסיא מנהון בככביא
ובמזלי ·

ובמזלי ומכהון רשימין במדוושא דקב"ה אשתמודעין · ואינון דעסיקין בתורה ומצות לשמא דקב"ה ושכינתא שלא על מנת לקבל פרס אלא כברא דאיהו מחוייב ביקרא דאבוהי ואמיה אתקשר ודאי ואתרשים בעמודא דאמצעיתא ושכינתיה כאילו ביה הוו חד · ומאן דאית ביה תורה בלא מצוה ומצוה בלא תורה כב יכול כאילו הוה בפרודא · אבל בדא ודא כאילנא דענפוי מתפרדין לימינ' ולשמאלא ואילנא יחודא דתרווייהו באמצעיתא · רשיעיא אינון רשימין בלא סימנין דטהרה ואינון דלית להון תפלין על רישא ודרוע' ואינון דלא רשימין בתור' ובמצו' ושין דלא נטרי' זכור ושמור ולא רשימין בתכלת ולבן דציצית ואלין דלא רשימין בלא סימנין שקץ הם לכם לאו אינון ישרא' אינון עמי הארץ · מה אלין שקץ ושרץ כמה דאוקמו מארי מתניתין עמי הארץ הם שרץ ונשותיהם שקץ ועל בנותיהם אתמר ארור שוכב עם כל בהמה ומיתתהון מיתה באתגלייא ולית מיתה אלא עניותא ומיתה דעניותא דלהון לא יהא באתכסייא בעופין דדמין למארי פקודין לא באתגלייא לעיני עמא דעני חשוב כמת · ואית עניותא באתכסייא מבני נשא · ואית עניותא לעיני כלא כזריקו דדם דבהמה וזריקתה לעיני כלא דשפכין דמא הכי עניין שפכין דמוי באנפוי לעיני בני נשא ואתהדרן ירוקין כמתין ואיהדרין בתיובתא ולא פתחין פומהון להטיח דברי' בלפי מעלה ומיתה דלהון בסתימו כבעירא דאיהי מיתא ולית לה קול ודכו' ווידויים הכי איהו אין לי פה להשיב ולא מנח להרים ראש ויתודה ומייחד לקב"ה בכל יומא למהוי מיתתיה באחד כגוונא דשחיטת בהמה בתריסר בדיקות דסכין ובסכין דאיהו אחד ומברך ומקדש לקב"ה בכל יומא בברכו ובקדושה ובכל אכילה ושתייה דיליה כגוונא דמברך כהנא · ברוך הא ברכה · אשר קדשנו · הא קדושה · כד רעיא מברך לקב"ה בכל יומא בברוך ומקדש ליה בקדושה דיליה ומייחד ליה ביחודא דאיהו ושכינתיה · קב"ה נחית על ההוא רעיא בכמה משריין · אליהו ודאי · בר נש דמברך ומקדש ומיחד למטרוניתא כמה משריין דמטרוניתא סלקין עמיה ומשריין דמלכא נחתין לגביה וכלהו לנטרא ליה ולאודעא ליה לההוא רעיא כמה עתידות בחלמין דנבואה ובכמה סתרים · כגוונא דיעקב דאתמר ביה והנה מלאכי אלהים עולים וירדים בו · ועל משריין דמלכא ומטרוניתא אתמר ויקרא את שם המקום ההוא מחנים אבל מלכא ומטרוניתא לא נחתין תמן · אמר אליהו רעיא מהימנא הכי הוא ודאי אבל בגין דבכל פקודא ופקוד' הוה אשתדלות' דילך ליחדא קב"ה ושכינתיה בכל משריין דעילא ותתא הכי קב"ה וכל משריותיה עילא ותתא מתיחדין ברעיא דילך בכל פקודא ופקוד' כברא דמלכא דאבא ואימ' רחמין ליה ונשקין ליה ובחביבו דיליה לא הימנין ליה במשריין דלהון אלא אינון בגופייהו נטרין ליה בגין דההוא רוח' דילך מסטרא דעמודא דאמצעיתא איהו דאיהו ו' כליל אבא ואימא דאיהו יה' · נפש דילך בת יחידא מסט' דאת ה' שכינתא תתאה לא זזת מינך · וכגוונא דאבא ואימא נטרין ברא הכי נטרין ברתא במשריין עלאין דאינון מחנים : ובמחשבה עלאה סלקין לרוחא דילך כמה דאוקמוה ישראל עלה במחשבה יוד' הא' ואו הא' · ואימתי רוחא דילך סליקת במחשבה כד איהי שלימתא ואתמר בה כל הנשמה תהלל יה ·

ובנפשא

ובנפשא דאיהי ה׳ רוח יי׳ אתמר ביה כה אמר יי׳ מארבע רוחות באי הרוח · ואינון
רוח יי׳ רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה וגו׳ סלקא בארבע אתוון סליק במחשבה
ועלת העלות מ עטר ליה בכתר בכל האי יקר רוחא דילך סליק ונחית בכל ליליא ובל
מלין דאתגליין על׳ כתר ואתם הדבקים ביי׳ ולא אומין עע״ז · ובגין דא זכתא דיס
יחרם אלהים אחרים בלתי ליי׳ לבדו · זכאה עמא קדישא דאתקריאו ענא דקב״ה
למקרב גרמייהו קרבנין קמיה כמה דאתמר כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן
טבחה · וקרבין גרמייהו בתעניתא דמעוט חלבא ודמא דתעניתא איהו חשיב יתיר
מקרבנא דבעירן דהוה מתמעט דמא וחלבא וכל אינון אמורין ופדרין דמתאכלין
כל ליליא · זכאין אינון דקרבין רוחין דלהון קרבנין קדם יי׳ בכל ליליא ולילא דרוחא
דלהון היא העולה לגביה אי סליק לה בתורה ומצוה · בתורה דאיהי עשר אמירן
דאתיהיבו מאת יי׳ בעשר דברן מאתין ה״ה בשית חומשי תורה בספר בראשית
חמשה אינון דאתקריאו חמשה חומשי תורה שתיתא ספר בראשית אקרי ובמחשב׳
דאיהו יוד ה״א ואו ה״א דאתמר ביה עלה במחשבה ולאן אתר לגבי כתר דתמן עלת
העלות מופלא ומכוסה · זכאה מאן דסליק ליה במצוה דאיהי מצות תפלין דבהון
ארבע פרשיות דבהון יו״ד י׳ קדש לי · ה׳ והיה כי יביאך · ו׳ שמע ישראל · ה׳ והיה
אם שמוע במחשבה לקשרא לה ביד דשכינתא · והיה כלילא מתעשר דאיהי ה׳ ודכור
דאיהי בינה כלילא י׳ ספירן ובמחשב׳ דאיהי יוד ה״א ואו ה״א ויו״ד וד׳ אתוון בחושבן
יד ואתרמיזו בארב׳ פרשיין ותרין רצועי דרישא שבע ותרין שיכין תשע וקשר רצוע׳
עשר פרשיין דיד וי׳ שדי שכינתא ידו״ד בגויה אתמר בידך אפקיד רוחי וגו׳ · רוח
אתפקד לידו״ד וקב״ה בתוי׳ לגביה לקבלא ליה ולגבי׳ שכינת׳ וכטרי ליה קב״ה ושכינתיה
ומאן גרים דא דכל מצוה ומצוה סליק שכינת׳ לגבי קב״ה וע״ תיובין דיענך יי׳ ביום צרה
ובמאי כוונת׳ אלא ודאי ישראל אית בהון מארי תורה מלכים מסטרא דאילת השחר
דאיהי שכינתא ותרין דרגין דאינון בקר ושחר ועלייהו אתמר נעימות בימינך נצח
בקר דאברהם דאיהו חסד דא סליק יתיר ביומא דפורקנ׳ אבל שחר אקדים ליומא
דפורקנא ומאי איהו נצח דשכינתא מסטריה אתקריאת אילת השחר ובגין דא
למ׳ נצ״ח תמן נצח למ׳ דאינון עוקלין דצוחת אילת השחר על בנהא דאתתקף
עלייהו קדרותא בגלותא שחרו׳ השחר בשבעין כתרין בההוא זמנא יתקיים בישראל
כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו מפניך יי׳ · ועל כן נקוה לך יי׳
אלהינו ובהון אילת איילת רישהא כן ברכהא · רישא איהו צדיק יסוד עולם · ברכהא
אינון נצח והוד ואומי לה ביה למפרק לבנהא דאיהי · אריות בקר ימינ׳ דאברה׳
משיח בן דוד דנפיק מיהודה דאתמר ביה גור אריה יהודה ובגין דא חי יי׳ שכבי עד
הבקר · ובה מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו׳ בגין דתפארת דרגא
דמשה נופא וחסד דרועא דיליה ומשה אתקשר בע״ב דאיהו חסד דרגא דאברהם
דהכי סליק בחושבן ח״י וו״ מן ויסע ויבא ויט תלת ענפי אבהן דאתקשר בש״ל משה
דאתמר ופני אריה מהימין לארבעתן ופני נשר לארבעתן · מ״ה מן משה ודמות
פניהם פני אדם דרועא שמאלא אתמר ביה שמאל דוחה וימין מקרבת אף על גב
דאקדים

דאקדים בתשרי ואוקמוה כיון מארי מתניתין בתשרי עתידין להגאל · תהא דוחה בנין דלא ימות משיח בן אפרים דוחה מכבל דאיהו שמאל דיקרב ימין · פסח דרועא ימינא לקיים בה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות והאי איהו בניסן בנאלו ובניסן עתידין להגאל לקיים בהון וכחסד עולם רחמתיך אמר גאלך יי' · ולבתר כטלי כלהו מגבורה דמכים משיח בן אפרים לנטלא נוקמא משמאלי דהכי בעי לנקמא עבורא דאיכון ישראל בימינא ולבתר לאוקדא קש בשמאלא הה"ד והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום · ובגינו דעבורא דא עמודא דאמצעיתא ויאסף אל עמיו לאן אתר לביתא דא שכינתא אבל בדרגא דמשיח בן יוסף איהו דקא רמיז · עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחך השור את ירק השדה דעלייהו אתמר בפרח רשעים כמו עשב וגו' מפסח ועד תשרי יהא פורקנא דאיהו עד ומתמן ואילך יהא השמד דלהון פורקנא עדי עד · כד מטו לתשרי דאיהו שור ביה כלחך השור ושמיכו דישראל דלהון בימינא דאיהו אריה · אבל קומה דלהון כנופא ודאי איהו כל הכורע כורע בברוך צדיק דאתמר ביה יוסף הצדיק · והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי והאי איהו חי וי' שכבי עד הבקר וכל הזוקף זוקף בשם דרגא דמשה רכיבו לעילא · ומשה לתתא ביה יקומון כל ישראל באברין דגופא דביה כלהו זקפין בעמודא ובהאי איהו כל הזוקף זוקף בשם בנין דעליה אתמר ואדעך בשם · יהון משיח בן דוד דאיהו אריה מימיניה ומשיח בן יוסף דאיהו שור משמאליה · מימינא אברהם משמאלא יצחק ואיהו נשר באמצעית' שלשלת דלהון מסטרא דיעקב ש דמשה קדושה לך ישלשו מסטרא דאריה מסטרא דאברהם אתקריאו אריות בקר · מסטר' דשמאלא אתקריאו פרוס מכנפיה · ומכטרא דאמצעיתא אתקריאו נשרים ועלייהו אתמר ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי · הא איכון ט' עשיראה ורביעאה אדם מה שמו דמשה דרכיב על תלת חיוון ואתמר בישראל וירדו בדגת הים ממכן דימא מסטרא דכחש דהוה שרה דמצרים דאתפשט בגלותא בתראה מים לים · ובעוף השמים ערבוביא בישא · עמלקים בפילים תערובת דכל אומין בכל סטרא בין בישראל בין באומות העולם · ובבהמה אלין בני עשו ויתקיים במשיח וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ והכי בתרין משיחין והכי בישראל וכלא בזכות מ"ה דמשה ויתון בם דמשיח בן דוד מיהודה אריה רשים עליה · בם דשילה אריה לימינא שור לשמאלא נשר באמצעיתא ואדם על כלהו וד' עכפין לכל חד ד' שבטין דג' חיון יב' ולגבי אדם דאיהו מה שמו בני משה דבההוא זמנא יתקיים במשה ואעשך לגוי גדול ועצום ממנו בההוא זמנא דמ"ה שה"יה הוא שיהיה ואם להיות כבר היה והאלהים יבקש את נרדף ישראל דאתמר בהון ואתן נאני נאן מרעיתי אדם אתם הם הנרדפים הא בנימין זאב יטרף לגבייהו דטריף לון ויתקיים ביה בההוא זמנא בבקר יאכל עד דיזכו עד כי יבא שילה ודא בקר דאברהם ולערב יחלק שלל דא ערב דיצחק דתמן תרין משיחין באחד ויכול ממכא דאומין דעלמא ובחד יחלק לון לישראל · דישראל דאיכון אילת נרדפין · ויתער כפתלי דאיהי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר · יתער בימינא

דאיהו

דאיהו אריה משיח בן דוד דאתמר ביה גור אריה יהודה מטרף בני עלית ויחזקון
על אומין דעלמא כרע שכב עלייהו למטרף לון· בההוא זמנא כחזו מאן הוא אלא
אחרא דיקים לה מלטרוף עלייהו· בההוא זמנא יתער נשר ויתפרש גדפהא על
ערבובי דאומין דאינון עמלקים וערבוביא בישא דישראל וטריף לון דלא ישתאר
חד מנייהו לקיים מה שנאמר בישראל יי׳ בדד ינחנו ואין עמו אל נכר· מתמן ואילך
אין מקבלים גרים ושא אוקמוה מארי מתניתין אין מקבלין גרים לימות המשיח·
ואומין עע״ז דעלמא דישתארון יתער קב״ה חיה דאדם לשלטאה לקיימא בהון
כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו לקיים בישראל וירדו בדגת הים וגו׳
ומוראכם וחתכם וגו׳ ומסטרא דתבואות ה׳ מיני כמה תבירין מכלהו ואינון חטה
ושעורה וכוסמת ושבלת שועל ושיפון אמתיל לון לישראל הה״ד קדש ישראל ליי׳ ראשית
תבואתה כה׳ כד יפקון מגלותא הכי יהון תבירין עד דיתברר בר וישתמודעו ישר׳
מנייהו· ועד דיתבררו מנייהו י׳ דאיהו מעשר שריא על ה׳ דאיהו כמה דה׳ מינין
לקיימא אומאה כי יד על כס יה· ובגין דא מוץ ותבן אינו מחוייב במעשר עד
דיתברר· לבתר דיתברר מתכנשין לההוא אתר דאקרי ירושלם כמה דחטה בתר
דאתברר קש ותבן מכניסין לה לאוצר הכי יתכנשון ישראל דאינון בר לירושלם
דאיהי בנויה על הר יי׳ דכתיב מי יעלה בהר יי׳ ומי יקום במקום קדשו· נקי כפים ובר
לבב נקי כבר דאיהו עבורא כד בריר מגו פסולת· כההוא זמנא נשקו בר כדבקדמית׳
דאתמר ביה ישקני מנשיקות פיהו· בר תרגום בן· בההוא זמנא דיהון נקיים
כבר מגו קש ותבן שריא שמיה עלייהו וקרא לון בני בכורי ישראל והכי מכל אילנין
לית תביר כגפן· נכסויו דיליה תביר· בענבים דיליה תביר דאינון כתושין בין
רגלין· והכי זית זיתים דיליה כתושין· בגלותא אמתילו ישראל בהון הה״ד גפן ממצרים
תסיע· וכן בגלות רביעאה כי כרם יי׳ צבאות בית ישראל· ובגוונא דא לזית מאולים
ישראל זית רענן יפה פרי תאר· ובגין דא אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתיך בניך
וגו׳ סמיך דא לדא דאינון תבירין בגלותא· ולבתר דיהון נקיים יתקדשון לגבי
מקדשא ביין לנסכא על גבי מדבחא וזיתים לאדלקא בוציצא שרגין למנרתא· ומאן
זכה להאי· יען דלא יתנסך· ויש־אל דאתמר בהון ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם
עד דיהון דרוכין בין רגלייהו בגלותא לא אתבררו מנייהו ובגינייהו אמר דוד ע״ה
למה אירא בימי רע עון עקבי יסבני· ועלייהו אמר שלמה צאי לך בעקבי הצאן
בעקב דעליה אתמר נבכי נחש הקדמוני דפתי לחוה הוא ישופך ראש ואתה
תשופנו עקב· בתר דיפקון מן גלותא כמשלים לתפוחים ולכל ריחין טבין כגוונא
דמפקנו דמצרים דכתיב ביה תחת התפוח עוררתיך· פקודא בתר דא
להביא בכורים ואבתריה להתודות על הבכורים ואבתריה להתודו׳ על המעשר ומארי
מתניתין מקשים על המעשר דאייתא קדם לקיטתו ואל אחר לקיטתו עשורו כגון
אתרוג דאתמר ביה באילן הלך אחר חנטה אית מאן דאמר אחר גמול הפרות·
ואתרוג מקבתו דומה לאילן ומקבתו לתבואה דאינון זרעים דאתמר בהון דלאחר
לקיטתו עשורו דאילן לאו איהו אלא עד אחר גמר בשולו· ובגד תקינו המוניח
מאתר

מאתר דכשולו יפה לאפקא מית טרוף אלא ממקום שהוא מוטעס והכי תבואה בתר לקיטתו איהו כביטול פירות· וישראל איכון מגולים לאילן ולתבואה דאתמר בהון ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהיך והכי ראשית גז צאנך תתן לו דאיכון ישר' דאתמר בהון ואתן כאכי והכי ישראל קדש ליי' ראשית תבואתה לאחר לקיטתו מן גלותא עשורו ואיכון קדש ליי' וישראל אתקריאו אילנא רבא ותקיף ומזון לכלא ביה· ביה אוריתא מזונא לעילא· ביה צלותא דאיהי מזונא לתתא ואפילו מלאכין לית לון מזונא אלא בישרא'· דאי לאו דישר' יתעסקון באוריתא לא הוה כחית לון מזונא מסט' דאוריתא דאמתילא לעץ הח"ד עץ חיים היא למחזיקי' בה ולאו בגא דאיהי מגוה והכי אוריתא אמתילא למיא והכי לאשא ולא הוה כחית מיא מלעילא· וממה דאיהי אשא לא הוה כחית לבשלא פירות האילן אלא בגין ישראל ובגין דא אתמר בישר' התאנה חנטה פגיה אלין מארי מצות· והגפנים סמדר נתנו ריח כד פתחין בתיובתא ומיד אתמר בישראל קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך מן גלותא· ובגין דא באילן דאיהו עץ החיים באוריתא כאלין דמשתלין בה אזלין בתר חנטה ומעשרין ליה דטריא יוד' עליהון דאיהי חכ"מה א'מ'ו ובה מתכנשא ה"ה דאיכון פירות האילן מאן אילן ו'· אבל טאר עמא אחר לקיטתו מן גלותא עשורו איכון צדיקים דאתמר בהון ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר· הדר בעובדיהון דאחידאן במארי תורה ומצות אחר לקיטה אזלין לגבייהו כאילן· ובגין דא אוקמוה במסכת קדושין קמ"ל דאתרוג כירק מה ירק דרכו ליגדל על כל מים ובשעת לקיטתו עשורו ומסטרא דחכמה אין מים אלא תורה ובאתר אחרא לעיל· והא דתנן אתרוג שוה לאילן בשלשה דרכים הא אתרוג אחיד ב'סטרין ואתרוג איהו דיוקנא דלבא דאחיד לעילא ותתא אחיד לעילא הלב רואה אחיד לתתא בדעת· כמה דאוקמוה הלב יודע· דעת איהו אילנא· תורה איבא דיליה· עייכין דאיכון פקודין דבהון הלב רואה· ע"כ

אמרו שמגיהים מצאנו דאיכו הפקודי' הללו בהעתקות הכמצאו' עמנו היום מוטעים לכן לא כא ישיתו שמעייכים עליכו מטלת· ועם שהעתקו' מדויקו' יתקנו המעו' וישימו העקוב למישור

ואנשי קדש תהיון לי וגו'· ר' יהוד' פתח והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה· זכאין איכון ישר' דקב"ה בעי ליקרא לון יתיר על כל שאר בני עלמא· בקדמיתא אמר לון ואתם תהיו לי ממלכת כהנים לא אעדי רחימות' שניאם מכהון עד דקרא לון וגוי קדוש דאיהו יתיר· לא אעדי רחימותא מכהון עד דקרא לון כי עם קדוש אתה· לא אעדי רחימותא מכהון עד דקרא לון ואנשי קדש תהיון לי דאיהו יתיר מכלא· כתיב והחכמה מאין תמצא. אוריתא מחכמתא נפקת מאתר דאקרי קדש והחכמ' נפק' מאתר דאק' קדש הקדשי'· ר' יצחק א' וכן יובלא אתקרי קדש דכתי' יובל היא קדש תהיה לכם· וישר' כלילן מכייהו הה"ד ואנשי קדש תהיון לי· בקדמיתא קדוש והשתא קדש· מה בין האי להאי· אר" יוסי דא לעילא לעילא ודא לאו הכי· דכתיב והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו· בהאי אתר אמר:

קדוש ולעילא לעילא קדש · ר' אבא הוה אזיל בארח' והוו אזלי עמיה רבי יוסי ור' חייא
א"ר חייא ואנשי קדש תהיון לי מכלן · א"ל הא ר' יוסי וכלהו חבריי' שפיר קאמרו והכי
הוא · מכלן דכתיב קדש ישר' ליי' ראשית תבואתה ראשית ודאי חכמה אקרי ראשית
דכתיב ראשית חכמה יראת יי' ומשום דישר' אקרון קדש ישרא' בשלימו דכלא כתיב
ובשר בשדה טרפה לא תאכלו · דהא ישראל דאינון שלמין על כלא לא ינקין מסטרא
דדינא קשיא · לכלב תשליכון אותו לכלב ודאי · דהוא דינא חציפא תקיפא על כלא ·
כיון דדינא תקיפא שריא עלוי ואטיל זוהמא ביה אסיר להו לאינון דאקרון קדש אלא
לכלב תשליכון אותו ודאי דאיהו דינא חציפא · דינא תקיפא יתיר מכלא דכתיב
והכלבי' עזי נפש · ת"ח כד אדכר נבלה באורייתא כתיב בישראל קדוש ולא קדש הכא
כתי' ואנשי קדש תהיון לי וגבי' בשדה טרפה לא תאכלו והתם בנבלה כתיב לא תאכלו
כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה וגו' כי עם קדוש אתה קדוש ולא קדש דהא נבלה
מסטר' דישראל אתעביד דלא פסיל האי אלא ישר' וסגיאין גוונין אית בה בנבלה כמה
דאוקימו' א"ר כתיב הכא ואנשי קדש תהיון לי וכתיב התם כי עם קדוש אתה ליי'
אלהיך · ליי' אלהיך לי מבעי ליה · אלא התם לעילא לעילא · והכא שכינתא וכתיב והיה
הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו ולא קדש · בכאן קדוש ולעילא קדש · כתי'
קדש ישר' ליי' ראשי' תבואתה בה"א כמה דאוקימנ' וע"ד ואנשי קדש תהיון לי ודאי ·
ר' יצחק הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל הא כתי' קדש ישר' ליי' סופיה דקרא כתיב כל אוכליו
יאשמו מאי קא מיירי · א"ל ר"ש שפיר קא אמרת כל אוכליו יאשמו היינו דכתיב ואיש
כי יאכל קדש בשגג' וגו' וכתי' וכל זר לא יאכל קדש ומשום דישרא' אקרון קדש כתיב
כל אוכליו יאשמו · אתא רבי יצחק ונשיק ידוי אמר אי לא אתינא הכא אלא למשמע
מלה דא סגי · א"ל ר' הא תנינן דקדש יתיר לעילא מן קדוש · אי הכי הא כתיב קק"ק
יי' צבאות ודא שלימו דכלא · א"ל · ת"ח כד מתחברן כחדא כלהו אתעבידו חד ביתא
והאי ביתא קדש אק' כללא דכלהו קדוש ובגיני כך קדש הוא כללא דכלא אתכליל
ביה וישראל כד אתכלל בהו מסימנותא שלימתא קדש אקרון כללא דכלא דכתיב
קדש ישראל ליי' ובגיני כך ואנשי קדש תהיון לי · לגיון חד שאיל לרבי אבא א"ל לא
כתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו · אי הכי מאי דכתיב טרף נתן ליראיו · טרף
נתן לכלבים מבעי ליה · אמאי נתן ליראיו · א"ל ריקא מי כתיב טרפה נתן ליראיו
טרף כתיב ואי תימא טרף כטרפה' נתן ליראיו ודאי · דמלה דא לא יהביה לאזדהר'
ביה אלא לאינון דדחלי שמיה ודחלין ליה בכ"ב האי מלה לא יהיב לכו דהא ידעתון
לא דחלין ליה ולא נטרין פקודוי ובגין דהאי מלה חומרא דאורייתא ובעי לאזדהרא
ביה נתן ליראיו ליראיו ודאי ולא לאחרי וכל חומרי דאורייתא לא יהיב לון קב"ה אלא
לאינון דחלי חטאה לאינון דחלי פקודוי ולא לכו · תאנא רבי אלעזר כתיב ואנשי קדש
תהיון לי מהו ואנשי ולבתר קדש אלא אנשי קדש ודאי · דתנינן לא נפקו ישראל לחירו
אלא מסטרא דיובלא בתר דנפקו לחירו נקיט לון האי יובלא בגדפוי ואקרון גוברין
דיליה בכין דיליה וכתיב ביה ביובלא יובל היא קדש תהיה לכם קדש ודאי לכם ודאי ·
ובגיני כך ואנשי קדש תהיון לי אנשי קדש ודאי גוברין דיליה ממש · וקב"ה אמר דא

ועל

ועל דא זכו ישראל לאתקרי אחי לקב"ה דכתיב למען אחי ורעי וגו' לבתר אקרון קדש
ממש דכתיב קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה קדש ולא אפשי קדש בגיני כך כל
אוכליו יאשמו · וכתיב וכל זר לא יאכל קדש · ואיש כי יאכל קדש בשגגה · תאנא
ישראל אקרון קדש ובגין דאינון קדש אסיר ליה לאיניש למקרי לחבריה בשמא דכנאי
ולא לכנאה שמא לחבריה ועונשיה סגי · וכל שכן במלין אחרנין · תאנא כתיב בכור
לשוכך מרע וגו' מהו מרע דבגין ליסבא בישא מרעין נחתין לעלמא · א"ר יוסי כל מאן
דקרי לחבריה בשמא דלית ביה ובכי ליה אתפס בההוא דלית ביה דא"ר חייא אמר רבי
חזקיה כל מאן דקרי לחבריה רשע נחתין ליה לגיהנם ונחתין ליה לעלעוי בר אינון
חצופין דאורייתא דשרי ליה לאיניש למקרי להו רשע · ההוא גברא דלייט לחבריה
אעבר רבי ייסא אמר ליה כרשע עבדת · אתייה לקמיה דרבי יהודה א"ל רשע לא
קאמינא ליה אלא כרשע דאחזי מלוי כרשע ולא אמינא דאיהו רשע · אתא רבי
יהודה ושאיל לעובדא קמיה דרבי אלעזר אמר ליה ודאי לא אתחייב · מכלן דכתיב
היה יי' כאויב ולא אויב · דאי לאו הכי לא אשתאר מישראל גזעין בעלמא · כגוונא
דא היתה כאלמנה ולא אלמנה כאלמנה דאזיל בעלה לעברא דימא ומחכת ליה ·
א"ר חייא ומהכא משמע מהתם משמע דהוא עקרא דכלא דכתיב ועל דמות הכסא
דמות כמראה אדם · כמראה אדם ולא מראה אדם · א"ר יצחק כתיב כתפוח בעצי
היער וגו' כתפוח ולא תפוח · כתפוח דמתפרשא בגוונוי ובגוונין אתאחדא מלה ·
א"ר יהודה אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלין אלין דיי · תאנא כתי' והיה הכשל
בהם כיום ההוא כדויד · כדויד ולא דויד · כדויד דאמר ואני בעניי הכינותי לבית יי
וכתיב כי עני ואביון אני · וההוא מלכא עלמלכין הוה והוה קרי לגרמיה הכי · א"ר אבא
זכאין אינון ישראל דקב"ה לא קרא לון כקדש אלא קדש ממש דכתיב קדש ישראל ליי'
ובג"כ כל אוכליו יאשמו וגו' · תאנא אמר רבי יוסי מאי קא חמא קב"ה למיהב דוכין
לישראל בתר עשר אמירן · שא הכי תנינן מסטרא דגבורה אתייהיב אורייתא לישראל
בגיני כך בעאן למיתן שלמא ביניהו בגין דאורייתא תהא נטירא מכל סטרוי דאמר
רבי אבא אמר רבי יצחק לית עלמא מתקיימא אלא על דינא דאלמלא דינא לא
מתקיימא · ובג"כ עלמא בדינא אתברי ואתקיים · תאנא כתיב דינו לבקר משפט ·
וכי לבקר ולאו בכל יומא · אמר ר' אבא לא · שא לבקר עד לא ייכלון דייני ולא ישתון
דכל מאן דדאין דינא בתר דאכל ושתה לאו דינא דקשוט הוא דכתיב לא תאכלו
על הדם · מאי על הדם · אזהר' לדייני דלא ייכלון עד דדייני דינא דכל מאן דדאין דינ'
בתר דאכיל ושתי כאלו חייב דמא דחבריה לאחרא דהא דמיה ממש יהיב לאחר' ·
האי במהימנא כ"ש בדייני כפשן דבעו דייני לאסתמרא דלא למידן דינא אלא קדם
דאכלו ושתו ועל דא כתיב דינו לבקר משפט וכתיב אני יי' עושה חסד ומשפט וצדק'
בארץ כי באלה חפצתי נאם יי' · תניא אמר רבי יהודה מאן דמשקר בדינא משקר
בתקוני מלכא · מאן תקוני מלכא אינון דאתמר דכתיב עושה חסד משפט וצדקה
בארץ וכתיב כי באלה חפצתי נאם יי' · וכלא האי בהאי תליא · רבי יוסי אמר
אלין אנון תקוני כרסייא דכתיב צדק ומשפט מכון כסאך · וכתיב והוכן בחסד

כסא · דתניא כרזא דרזין · רישא דמלכא אתתקן מחסד בגבורה בהאי רישא תליין שערי כימין על כימין דאינון כל משיכותא דמתאחדן ביה עלאי ותתאי מארי דמארין מארי דקשוט · מארי דמתקלא · מארי דיבבא · מארי דוללה · מארי דדינ׳ מארי דרחמי וטעמי אורייתא ורזי אורייתא דכיין מכאכן כלהו אקרון שערי דמלכא כלומר משיכותא דאתמשך ממלכא קדישא וכלא כחית מעתיקא סתימאה קדישא · מצחא דמלכא פקידותא דחייביא כד אתפקדן בעובדייהו וכד אתגליין חובייהו כדין אק׳ מצחא דמלכא כלומר גבורה אתתקף כליכוי ואתפשט בסטרוי ודא אסתכי ממצחא דעתיקא קדישא דאקרי רצון · עיינין דמלכא אשגחותא דכלא אשגחותא דעלאין ותתאין וכל אינון מארי אשגחות׳ הכי אקרון בעייני גוונין אתאחדן ואינון גוונין אקרון כל אינון מארי אשגחות׳ דמלכא כל חד כפום ארחוי וכלהו גוונין דעיינ׳ אקרון כמה דאתחזי אשגחות׳ דמלכ׳ הכי גוונין מתערין · גביני דעיינין אקרון אתר דיהבין אשגחות׳ לכלהו גוונין מארי אשגחות׳ הכי נביכין לגבי דלתת׳ גביני לאשגחות׳ מהבו׳ כבר׳ דכניד וכפיק אתר לאתמשכ׳ מהבוא כברא לאסתחאה בחוורא דעתיקא מחלב׳ דכגיד מאמא דכל גבורה מתפשטא ועיינין מלהטן כגוון סומק׳ כהיר עתיקא קדישא חוורא דיליה נלהט׳ באמא ואתמליא מחלבא ויניקא לכלא ואסתחן כלהו עיינין בההו׳ חלבא דאמא דאתנגיד וכפיק תדיר׳ הה״ד רחצות בחלב׳ · בחלב׳ דאמא דכניד תדירא ולא פסיק · חוטמא דמלכא קדישא תקונא דפרצופא כד מתפשטין נבורן ומתאחדן בחדא אינון חוטמא דמלכ׳ קדישא ואינון גבורן מחד גבורה אחידן וכפקין · וכד דיכין מתערין וכפקין מסטרייהו לא מתכסמן אלא בתננא דמדבחא וכדין כתיב וירח יי׳ את ריח הניחח שאכי חוטמא דעתיקא דלא אצטריך לחוטמא דעתיקא ארך אפים בכלא אקרי והבוא כהירו דחכמתא סתימאה אקרי חוטמא דיליה · והיינו תהלה דכתיב תהלה לדוד וכתיב ותהלתי אחטם לך ועד אתער לוד׳ מלכ׳ תהלה לדוד וגו׳ · אודכין דמלכא כד רעוא אסתכח ואמא יכקא וכהירו דעתיקא קדיש׳ אתכהי׳ מתערין כהירו דתרין מוחי וכהירו דלב׳ ואמא כל אינון דאקרון מוחי דמלכא ומתלהטין בחדא וכד מתלהטן כחד׳ אקרון אזני יי׳ דהא אתקבלת צלותהון דיסר׳ וכדין אתערותא לטב ולביש ובאתערותא דא מתערין מארי דגדפין דנטלין קלין דעלמא וכלהו אקרון אזני יי׳ · אנפוי דמלכא כסירו דאבא ואימא ואתפשטות׳ דלהון דכסרין ומחרין ולהטין כהאי רישא דמלכא וכדין סהדותא אסתהד במלכא מנייהו׳ · דיוקנא דמלכא יקירותא מכלא מריש׳ מארי חסד עלא׳ ובגורה וכהירו דאבא ואמא אתפלג כהירו דאב׳ בתלת כהורין ואמ׳ כתרין הא חמש׳ חס״ד גבור׳ כחד כהור הא שיתא לבת׳ אתעט׳ חס״ד ואתכהי׳ כתרין כהורין דאתכהיר ואינון תמכייא · וגבור׳ אתכהיר כחד הא תשעה · וכד מתחברן כלהו כהורין כחדא אקרו׳ דיוקנא דמלכא · וכדין כתיב יי׳ כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו׳ · שפוון דמלכא הכי תאנא כד אתכהיר כהירו דאבא כהיר בתלת כהורין · מחד כהורא כהיר חסד עלאה · מחד כהורא אתכהי׳ כהירו דאק׳ מוחא דמלכא · וחד כהורא הוה תלי עד דאתכהיר כהירו דאמא וכד אתכהיר אתכהי׳ בחמש כהורין · כמאי אתכהיר מחד שבילא דטמיר וגניז

דאתדבק

דאתדבק ביה אבא דכתיב אתיב לא ידעו עוש וגו׳ כמה דאתדבק דכורא בנוקבא
דאתעברת ואולידת ואפיקת חמש נהורין ומאינון חמש נהורין אתגליפו חמשין
תרעין דנהורין סגיאין חמשין אינון לקבלהון מ״ט פנים טהור מ״ט פני׳ טמא באורית׳
אסתלק חד · והאי חד אתנהיר בכלא והוא דאבא דהוא תלי · כד מתחברן
כחדא ומתיישבן במלכא אקרון ספונך דמלכא · ובגיני כך גזר מלין דקשוט ·
ופומא בהו תלייא פתיחותא דפומא מאי פומא אלא דעת גניז בפומא דמלכא דאק׳
תפארת פשיטותא דכל גוונין אתאחדן ביה דכתיב ובדעת חדרים ימלאו והוא
דעת הוה גניז באימא ומלייא כל אדרין ואכסדראין · וכד אתער נהירו דביה ונפיק
כדין אקרי פה יי׳ · וספוון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא כשעתא דאתערן
כההוא נהירו דדעת מתחברן כחדא ומלין אתגזרו בקשוט בחכמ׳ בתבונה ובדעת׳
וכדין כל מלין דקב״ה באלין אתגזרו נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו ואתעטרו בחד
וכד מתחברן בעטורא חד כדין אקרון הכי ממתקים ואינון חיך דמלכא ואקרון
מתיקא דמלכא ועל האי כתיב טעמו וראו כי טוב יי׳ · ובהאי חיך תליין כל אינון
שליטו׳ והורמנין דמלכא דכתיב וכרוח פיו כל צבאם · בהאי חיך שלימותא דכלא
אשתכח ובגיני כך כל אתוון דאינון בהאי אתר שלימותא אתחזייא בהו אחהע ·
א נהירו דעתיקא קדישא סתימאה דכל סתימין · ח נהירו דחכמת׳ דלא אשתכח
ולא אתדבק דכתיב לא ידע אנוש ערכה · ה נהירו דאימא דנהיר ונגיד ונפיק
ואשקי לכלא ויהבא לבנין עד דמטי ההוא רבות ומלי לצדיק ואיהו אתקטר בנוקבא
תתאה ואתברכאן מניה ולא אתפרשין דא מן דא חוור יגו סומק דכתיב הר המר
גבעת הלבונה · ע נהירו דע׳ ענפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא כדין ע׳
שמהן דקב״ה לקבלהון בארעא כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים · דהא
יעקב אילנ׳ בארעא ואינון ע׳ ענפין מאלין אתוון נהירין ארבע אחרנין · מא׳ נהיר
גימ״ל דאיהו אגר טב לצדיקייא דאקרי גמול ועל דא כתיב אז תתענג על יי׳ · מח׳
נהיר יו״ד דהיא חכמה כלא אסתים ביו״ד דאיהי סתימא מכל סטרוי ובגין כך לא
אשתכח דכתיב ולא תמצא בארץ החיים · מה׳ נהיר כ״ף דאיהו נהירו ומשח רבות
דאתרק מאימא לההוא אתר דאתקרי קרן ואתקרי קרן היובל ודא מלכות דוד
ובגין כך לית משיחא אלא ברזא דכ״ף · ק׳ כמה דע׳ שבעין כך ק׳ מאה דאכון שלימו
והכי הוא ובגין כך בהאי חיך שלימו דכלא · וכל מאן דידע רזא דא ואזדהר ביה
זכאה חולקיה · גופא דמלכא אתפשטותא דתפארת דגוונין ביה מתחברן ·
דרועין למלכא נהירו דחסד וגבורה · ובגין כך ימין ושמאל · מעוי בדעת אתתקן
עייל ברישא אתתקן ואתפשט לגו׳ ובגו גופא שוקין אתאחדן בתרין נהורין ואינון
תרין נהורין מתש · שוקין ותרין כליין כלהו תליין באתר חד דתמן אתכנש כל רבות
וכל משחא דגופא · ומתמן שדיין כל ההוא רבות לאתר דאתקרי יסוד עולם · יסוד
מההוא אתר דאקרי עולם · ומאן אינון נצח והוד ועל כן יי׳ צבאות שמו ברוך הוא
בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין · כל הכי תקונין אתיין לאתחברא בחד עד דכל
רבות קדשא בטול האי יסוד ואשדי לנוקבא ומתברכא מניה : ואימתי מתברכא

חכים בשעת' דאתתקנו דוכין דלתתא · וכד דוכין מתתקנין לתתא מתתקנין לעילא
וכל תקונין דמלכא בחדוותא בשלימו דאינון שמא קדישא והוה כלא חד · וכדין שוא
שריי בגווייהו דכתיב אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט · וכד דוכין לא
מתתקנן לתתא כביכול הכי לעילא דכל תקוני' לא מתיישרן הכי דהא אמא אסתלק'
מעל בנין ובנין לא ינקן דהא יסוד לא אשרי בנוקבא וכל דוכין מתערין וחויא
תקיפא שלטא כביכול תקוני מלכא על דינא אסתלקו דכיון דהאי נוקבא לא
מתברכא ובדיק לא בטיל וחויא תקיפא שלטא ווי לעלמא דינקא מנייהו · אמר ר'
אלעזר כל הני תקונין אנא גלי לון בגין דלא ייעול בכסופא לעלמא דאתי · השתא
אמאי אצטריכו לאתגלאה · אמר ליה ר' אבא ההוא דאנא כתבנא מבוצינא קדישא
אמינא כתבוהו לגבי חבריא דהא אינון ידעין מלין והא אצטריך למנדע דכתיב
וידעתם כי אני יי' וכתיב וידעו כי אני יי' · בגין דאתיישבן מלין בלבן · ומכאן
ולהלאה סתימין מלין בגווייהו · זכאה חולקנא בהאי עלמא ובעלמא דאתי דהא עד
כען בוצינא קדישא אתעטר במלין כגוון · תא חזי אנא חזינא ליה בחלמא
ושאילנא קמיה דר' שמעון הא אוליפנא קמיה דמר דאיהי חכמה והכי הוא ודאי ש'
אמאי איהי בינה · אמר ליה תא חזי הא כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן
מאן הוא נהר דיוצ' מעדן דא בינה · ובג"כ ההוא נהר י' שתי' בגוויה ויוד פשיט בהרא
דא מכל סטרוי ואפיקת בן תחות' דאיהו ו' בגווה' דא ה' לבתר אולידת ואפיקת האי
בן ושויה לקמה ובגין כך יה"ו דהא ו' לקמה יתיב לינקא ליה · ועל כך תנינן במתניתא
דילן ה' ד' הוית מדאתחברת דכורא עמה אתעברת מחד בן ואקרי ה' לבתר אוליד'
ואפיקתו' ההוא בן וקאים לקמה · ועל האי כתיב ונהר יוצא מעדן מניה נפיק ודאי
להשקות את הגן לינקא ליה · שויא אחיד בידיה ונשיק בידוי אנא בהאי עדונא
אתערנא בכי וחייך והוו תלתא יומין דלא אכילנא מידי · חד מחדוותא וחד
דלא זכינא למחמי ליה זמנא אחרא · ועם כל דא ביה אתקטרנא תדירא · דהא
כד נהירנא לי שמעתתא חמינא דיוקניה דאתער קמאי · זכאין אינון צדיקייא
בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את
פניך·

ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו וגו' · מאי תשמרו תשמרו מבעי ליה
אלא תשמרו ודאי · מאי אשר אמרתי אליכם כלומר דאזהרית
לכון על מימר פולחני · תשמרו דלא ימטי עליכון שום ביש · תשמרו מההוא שמירה
ונטורא דילי בלבד · ושם אלהים אחרים לא תזכירו · לא תזכירו כמה דאוקימנא
ד"א ושם אלהים אחרים לא תזכירו כלומר לא תסבבון דתפלון בידי עממיא בארעא
אחרא ויקיים מה דכתיב ועבדתם שם אלהים אחרים וגו' · ד"א ובכל אשר אמרתי
אליכם תשמרו · רבי יהודה פתח שמע עמי ואעידה בך וגו' לא יהיה בך אל זר וגו' ·
אנכי יי' אלהיך המעלך מארץ מצרים וגו' · הכי קראי אמרן דוד ברוח קדשא ואית
לאסתכלא בהו · שמע עמי בכמה אתרין אזהר אורייתא לבר נש בכמה אתרין קב"ה
אזהיר ביה בבר נש · וכלא לתועלתא דבר נש בגין דינטר פקודי אורייתא דכל מאן
דינטר

דיכטר ארחי דאוריתא ואסתדל בה כמאן דאסתדל בשמא קדישא דתנינן אוריתא
כלא שמא דקדשא בריך הוא ומאן דמשתדל בה כמאן דמשתדל בשמא קדיש' בגין
דאוריתא כלא שמא חד קדישא הוא · שמא עלאה שמא דכליל כל שמהן · ומאן
דגרע אות חד מינה כאלו עביד פגימותא בשמא קדישא · תאנא ושם אלהי' אחרים
לא תזכירו לא תוסף על אוריתא ולא תגרע מנה · רבי חייא אמר ושם אלהים
אחרים מאן דיתעסק בספרין אחרנין דלא מסטרא דאוריתא לא ישמע על פיך
דאסיר אפילו לאדכרא לון ולמילף מנייהו טעמא כל שכן על אוריתא · רבי יהודה
מתני הכי מאי טעמא כתיב ושם אלהים אחרים וסמיך ליה את חג המצות תשמר
אלא מאן דלא נטיר האי כמאן דלא נטיר מהימנותא דקדשא בריך הוא · מאי
טעמא משום דביה אחידא מלה · אמר רבי יצחק וכן בכל שאר זמנין ומנין דהא
כלהו אחידן בשמא קדישא עלאה · ועל דא תנינן מאי דכתיב שלש פעמים בשנה
משום דבהו תליא מהימנותא · יראה כל זכורך · אמאי כל זכורך · אמר רבי
אלעזר כל זכורך ממש בגין דנטלין ברכתא ממבועא דנחלא · מכאן תנינן כל בר
ישראל דאתגזר בעי לאתחזאה קמי מלכא קדישא בגין דנטיל ברכתא ממבועא
דנחלא הה"ד כברכת יי' אלהיך אשר נתן לך · וכתיב אל פני האדן יי' כמה דאוקימנא
דמתמן מריקן ברכתן ונטלין ברכתא · זכאה חולקהון דישראל מכל שאר עמין ·
זמנא חדא סליקו ישראל למחג חגא ואתערבו עמו בהדייהו · וההוא שתא לא
אשתכח ברכתא בעלמא · אתו שאילו לרב המנונא סבא אמר להו חמיתון סימנא
בקדמיתא בהאי · אמרו ליה סימנא חמינן דכד תבנא משתא כל ארחין אסתימו
מגוא ועננא וחשוכא אשתכח דלא יכלין למהך כל אינון דסליקו לתמן · ועוד
בשעתא דעאלנא לאתחזאה אפילו שמיא אתחשכו · אתרגיש ודחיל · אמר להו
ודאי או אית ביניכו בני נשא דלא אתגזרו או עמו סליקו בהדייכו · דהא לא
אתברכאן בההיא שעתא בר אינון ישראל דאתגזרו · ובהאי את קדישא אסתכל
קב"ה ובריך לון · לשתא אחרא סליקו וסליקו אינון עמו דאתערבו בהדייהו · כד הוו
אכלין קרבנייא והוו חדאן חמו לאינון עמו דטפסאן בקוטרייהו לקוטרא דאומלא ·
אשגחו בהו כלא מברכין ואינון לא בריכו · אתו ואמרו מלה לבי דינא אתו ושאילו לון
אמרו האי דאכלתון חולקא דלכון מאן קורבנא הוה · לא הוה בידייהו · בדקו
ואשכחו דאינון עמו וקטלו לון · אמרו בריך רחמנא דשזיב לעמי' דודאי לית ברכתא
שריא אלא בישראל זרעא קדישא בני מהימנותא בני קשוט · וההיא שתא אשתכח
ברכתא בעלמא בשלימו · פתחו ואמרו אך צדיקים יודו לשמך וגו' · רבי חייא
אמר בזכות ישראל גזירין אתכנעו שנאיהון תחותיהון וירית אחסנתיהון · תא
חזי מה כתיב יראה כל זכורך · וכתיב בתריה כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את
גבולך · וקב"ה עקר דיורין מאתרייהו ואתיב דיורין לאתרייהו ובגיני כך יראה כל
זכורך את פני האדן יי' · רבי יהודה אמר האדון כמה דכתיב כי הנה האדון יי'
צבאות וגו' וכלא חד מעקר דיורין ואתיב דיורין · רבי יצחק אמר אית אדון
ואית אדון וכלא כחד תליא · רבי יהודה אמר אד' אלף דלית כוון יוד קב"ה אקרי

ההוא דאקרי כמה דאיהו כתיב. ומאן הוא. רבי יוסי אומר יראת אלהים מראת כתיב. ומהו מראת שלימו דכלא יוד הא ואו הא. מראת למאי. אי אלף דלית נון יוד האי אקרי ככתבו והאי לא אקרי ככתבו ובגיני כך אקרי בהאי ועל כך מראת אלהים כתיב. רבי יהודה אמר לזמנין עלאין אקרון בשמא דתתאין. ולזמנין תתאין אקרון בשמא דעלאין. האדן יי' בשמא עלאה הוה והא אוקימנא מלי ובגוונין סגיאין אתפרשן מלי וכלא חד. בריך רחמנ' בריך שמי' לעלם ולעלמי עלמין.

הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו'. רבי יצחק פתח ישקני מנשיקו' פיהו וגו'. אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו. מאי טעמ' נשיקות ואהבה מבעי ליה אמאי ישקני. אלא הכי תנינן מאי נשיקות דבקותא דרוחא ברוחא דבגיני כך נשיקה בפה דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא הוא ועל דא נשיקין בפומא בחביבותא ודבקין רוחא ברוחא דלא מתפרשן דא מן דא ועל דא מאן דנפיק נשמתיה בנשיקה מתדבק ברוחא אחרא ברוחא דלא מתפרש מניה והיינו אקרי נשיקה. ועל דא אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו לאדבקא רוחא ברוחא דלא אתפריש דא מן דא. כי טובים דודיך מיין מאי בעי הכא יין והא כתי' וגם אלה ביין שגו וגו' וכתיב יין ושכר אל תשת אתה ובניך. מאי טעמא הכא יין. ר' חייא אמר מיינה דאורייתא. רבי חזקיה אמר דא דכתיב ויין ישמח לבב אנוש. ועל דא כתיב כי טובים דודיך מיין לחדוותא דלבא. מיין דחדי ליה יתיר מכלא. רבי יהודה אמר כתיב וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. אמאי קא בכה. אלא אתדבקותא דרוחא בה לא יכיל לבא למסבל ובכה. ואי תימא הא כתיב וישקהו ויבכו ותנינן אמאי נקוד וישקהו אלא דלא אתדבק ביה רוחא כלל ועל דא כתיב ונעתרת נשיקות שונא. מאי ונעתרת נשיקות שונא. אלא מאן דנשיק בחביבותא מתדבק רוחיה ברוחיה בדביקותא דחביבותא ומאן דלא נשיק בחביבותא לאו בדביקותא הוא אלא ונעתרות. מאי נעתרות. גסותא דלא דביק ההוא נשיקה ברוחיה ולא אתדבק ביה כלל. ובגיני כך כתיב ישקני מנשיקות פיהו דהא דבקותא רוחא ברוחא. תנא כל זמנא דקב"ה אזיל בישראל כב יכול אתדבק רוחא ברוחא ועל דא כתיב ואתם הדבקים ביי' בכל איכון גווני דביקותא ולא מתפרשא דא מן דא בשעתא דאתמר הנה אנכי שלח מלאך לפניך ידע משה דפרישותא הוא אמר אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה. רבי אבא אמר מה כתיב לעילא מן דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית יי' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו. מאי קא מיירי. אלא דלא לערבא מלה תתאה בעלאה. ולא ינקא סטרא דלבר מסטרא פנימאה. מה בין האי להאי. דא דלבר מסטרא דמסאבא ודא דלגו בסטרא קדישא. מאן אמו דא כנסת ישראל דאתקרי אם. בחלב אמו דלא יניק מהאי סטרא מאן דלא אצטריך. והכא כתיב הנה אנכי שלח מלאך לפניך. אמר משה הא קבילנא בטחונא מינך ודאי אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה. ובמה יודע איפה וגו'. אמר רבי אלעזר מלה דא לא קאמר קב"ה אלא ברחימותא דישראל ולאתפייסא בהדייהו. למלכא דהוה בעי למיזל עם בריה ולא בעי לשבקא ליה. אתא בריה

ומפתפי

ואסתפי למבעי ליה למלכא דייזיל בהדיה · אקדים מלכא ואמר הא לגיון פלן נזיל בהדך למנטר לך · לבתר אמר אסתמר לך מניה בארחא דהא לאו גבר שלים הוא · אמר בריה אי הכי או אותיב הכא או את תזיל עמי ולא אתפרש מינך · כך קב״ה בקדמיתא אמר הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך · ולבתר אמר השמר מפניו וגו׳ ביה שעתא אמר משה אם אין פניך הלכים וגו׳ · אתא ר״ש אשכח להו בהאי · אמר אלעזר ברי שפיר קאמרת אבל ת״ח באתר דא לא אמר משה מדי ולא אתיב מלה לקבליה · מאי טעמא משום דהכא לא אשתכח פרישותא מניה . והא אוקימנא מלה דא לגבי תכרוזא · ואית דמתני איפכא ולא הכי פירשוה קדמאי · וכד יסתכלון מלי כלא שפיר וכלא בחד מלה אמרי טעמייהו · אימתי · אתיב משה בזמנא דאמר ושלחתי לפניך מלאך סתם ולא פריש מלה ועל דא כתיב הכא כי אם שמע תשמע בקולו ועשית את כל אשר אדבר · אשר אדבר דייקא · וכתי׳ ואיבתי את איביך וצרתי את צרריך וכלא ביה תליא · רבי יהודה אמר אי תימא דתרווייהו מלאך ממש משה לא אתיב עלייהו דלא חמא דוכתא · אימתי אתיב בזמנא דכתיב אם אין פניך הלכים וגו׳ · אמר רבי שמעון כלל דכלא משה לא בעא מלאכא דהא כתיב ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך ה׳ ילך נא יי׳ בקרבנו · אמר רבי יהודה האי דכתיב לא תבשל גדי בחלב אמו דאמר רבי אבא בחלב האם מבעי ליה · מאי אמו דאי תימא כנסת ישראל אמו בסטרא דמסאבא לאו הכי דהא שמענא אמר רבי שמעון כנסת ישראל אימא קדישא באולקים דישראל אתאחדא דכתיב כי חלק יי׳ עמו · אמר ר׳ שמעון שפיר קאמרת והא דר׳ אבא שפיר וכלא שפיר דא בדא תליא · תא חזי אמא אתאחדא להו לעילא לסטרא דא ותרין אינון חדא לימינא וחדא לשמאלא ובגיני כך מנהון לימינא ומנהון לשמאלא וכלהו תליין בהאי · אם אמא קדישא ואתאחדן בהאי · מתי אתאחדן בה בשעתא דהאי אם ינקא מסטרא אחרא ומקדש׳ אסתאב וחוויא תקיפא שארי לאתגלאה כדין גדיא ינקא בחלבא דאמיה ודינין מתערין ועל דא ישראל קדמין ואייתאן בכורים ובשעתא דמתיין לשו בעיין למימר ולמפתח ביה בלבן דבעא בקרשוי אלין לשלטאה ביעקב ובזרעא קדישא ולא אתייהיבו בידיה ולא אתמסרן ישראל לסטרא דא · ועל דא כתיב ראשית בכורי אדמתך וגו׳ לא תבשל גדי בחלב אמו · ולא ינקא ההוא סטרא מחלבא דאמיה דהא לא יסתאב מקדשא ודינין לא מתערין בגיני כך לא יכול בשרא בחלבא בל זרעא קדישא · וכל מאן דאתי מסטר דא כלא יהבין דוכתא למאן דלא אצטריך דהא בעובדא תליא מלתא בעובדא דלתתא לאתערא לעילא · זכאין אינון ישראל מעמין עעז׳ דמריהון קרי עלייהו ובך בחר יי׳ להיות לו לעם סגלה · וכתיב כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך וכלא חד מלה · וכתיב בנים אתם ליי׳ אלהיכם וגו׳ · תא חזי בשעתא דישראל לא אתכשרו עובדייהו מה כתיב עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו דייקא והא אוקימנא מלי ברזא דספרא דשלמה מלכא והכי אשכחן ביה · תו אשכחנא דכל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר כחדא או בשעתא חדא או בסעודתא חדא ארבעין יומין אתחזיא גדיא מקלשא בקלפוי לגבי אינון דלעילא וסייעתא משאבא

מת קרבין

אתקרבין בהדיה וגרים לאתערא דינין בעלמא דלא קדישין ואי אוליד בר
באינון יומין אוספין ליה נשמתא מסטרא אחרא דלא אצטריכא וכתי' והתקדשתם
והייתם קדושים וגו' · אתי לאסתאבא מסאבין ליה ודאי וכתיב ונטמתם בם חסר
א' מסאבות' אטימא מכלא דלית רשו לאתדכאה הכי כשאר זיני דמסאבות' דמתדכין·
ותו דמשתפי מחיין בישן דהא בעינייהו גדיא אשתכח ויכיל לאתזקא דהא כלמא
דבר נש אתעבר מניה · רבי ייסא שרי למיכל לתרנגולא ובניכה וחלבא · אמר רבי
שמעון אסיר לך ולא יהיב אוניה פתחא לזיני בישין · לך אמרין נזירא סחור סחור
לכרמא לא תקרב · ודאי אסיר לך סוא דקומרא אית ביה כבעירה לשחוטה ·
ומאן דשרי האימם כתיב ותשקו את הנזירים יין מאן דשרי האי כמאן דשרי
האי וכתיב לא תאכל כל תועבה · כל לאכללא כלא · תאנא כמה זכו דניאל חנניה
מישאל ועזריה דאשתזיבו מאינון נסיוני אלא בגין דלא אסתאבו במיכליהון · אמר
רבי אלעזר כתיב וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וגו' · ותאנא
בשתימא דמתניתין מיכלא דההוא רשע בשרא בחלבא הוה ובניכה עם בשרא בר
מיכלן אחרנין ודא סליק ליה בפתוריה בכל יומא · ודניאל דאסתמר מהאי כד
רמו יתיה לגובא דאריוותא אשתלי' בגולמ' דמאריה ולא שני גולמיה לגולמא אחרא
ועל דא דחלו אריוותא מניה ולא חבלוהו · וההוא רשע בשעתא דמלכותא אתעדי
מניה ועם חיות ברא מדוריה אעדי גולמא דאלהא מניה ומההוא יומא לא אתחזי
גולמיה ביה כלמא דבר נש · וכל בעירא דאתי אתחזי ליה כלמא דזיניה ונוקבים והוו
אתיין עליה כלהו ובכמה זמנין הוו אכלין ליה חיות ברא כד דאתגזר האי עונשא
עליה בגין דכתיב ובוא כאלהים יתקלס בגין כך כלא יתקלסו ביה כל ההוא זמנא ·
תא חזי מה כתיב ולמקצת ימים עשרה נראה מראיהן טוב מכל הילדים האוכלים
את פת בג המלך · נראה מראיהן טוב דגלמא דמאריהון לא אעדיאו מנהון
ומאחרני אעדיאו · מאן גרים האי בגין דלא אתגעלו בגיעולי מיכליהון · זכאה
חולקהון דישראל דכתיב בהו ואנשי קדש תהיון לי ·

ואל משה אמר עלה אל יי' וגו' · ואל משה אמר מאן אמר · דא שכינתא .
עלה אל יי' כמה דכתיב ומשה עלה אל האלדים · אמאי כל דא לקיימ'
עמהון קיים בגין דהא אתפרעו מה דלא נפקו הכי ממצרים דאתגזרו ולא אתפרעו
והכא הא אתפרעו ועאלו בברית קיימא דכתיב שם שם לו חק ומשפט דיקא · ושם
נסהו בהאי את קדישא דאתגלייא בהו והכא אתקיי' בהו על ידא דמשה גזרא דקיימ'
דכתיב ויקח משה את הדם ויזרק על העם וגו' · אמר ר' יצחק מאי דכתיב וחצי
הדם זרק על המזבח במזבח לא כתיב אלא על המזבח דייקא · והשתחויתם מרחק
מהו מרחק · כד"א מרחוק יי' נראה לי וכתיב ותתצב אחתו מרחק · תאנא רבי אבא
דקיימא סיהרא בפגימותא וביה שעתא זכו ישראל יתיר בחולקא קדישא וגזרו קיימא
קדישא בקב"ה · ואל משה אמר עלה אל יי' מ"ט · אמרה ליה שכינתא אסתליק לעילא
דהא אנא וישראל נשתתף כחדא בשלימותא על ידך מה דלא הוה עד הכא · מה
כתיב ויקח משה חצי הדם וגו' פלג ליה לתרין חצי הדם זרק על העם וחצי הדם זרק

על

על המזבח כמה דאוקימנא וכתי' הנה דם הברית אשר כרת יי' עמכם · וישם באגנת באגנת כתיב חסר ואו כמה דכתיב שררך אגן הסהר אל יחסר המזג · ונגש משה לבדו אל יי' ובאה חולקיה למשה דהוה בלחודוי זכה למה דלא זכה בר נש אחרא · ישראל זכו השתא מה דלא זכו עד ההיא שעתא · וההיא שעתא אתקיימו בקיומא עלאה קדישא · ובההיא שעתא אתבשרו למהוי בנייהו מקדשא כד"א ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ·

ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וגו' ר' יהודה פתח זאת קומתך דמתה לתמר וגו' כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דלא מתפרש' מניה כהאי תמר דלא פריש דכר מן נוקבא לעלמין ולא סליק דא בלא דא כך כנסת ישראל לא מתפרשא מקב"ה תא חזי בשעתא דנדב ואביהוא ושבעין סבין מה כתיב בהו ויראו את אלהי ישראל דאתגלי עלייהו שכינתא · רבי יהודה ור' יוסי אמרי את דייקא ולא את הוא מרחוק · את לאכללא מה די בגויה · רבי יצחק אמר והא כתיב היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר · מאן חיה דא אמר ר' יוסי א"ר חייא חיה זוטרתי · וכי אית חיה זוטרתי · אין · חיה זוטרתי וחיה עלאה · והיש עטרה דזוטרתי · ויראו את אלהי ישראל דייקא כמה דאמינא · ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כחזו אבן טבא דזמין קדשא בריך הוא למבני מקדשא דכתיב ויסדתיך בספירים ·

ואל אצילי בני ישראל דא נדב ואביהוא · לא שלח ידו דסליק לון לבתר זמנא ולא אתענשו הכא · רבי יוסי אמר מלה דא לשבחא דילהון דכתיב ויאכלו וישתו דזנו עיניהון מנהירו דא · רבי יהודה אמר אכילה ודאית אכלו וזנו גרמייהו והכא אתבשרו לעילא אי לא דסטו אורחייהו לבתר כמה דאוקימנא · אמר רבי אלעזר ואפילו ישראל בההיא שעתא אתכשרו ואתקשרת בהו שכינתא ודא קיימא ואוריתא כלא בחד זמנא הוה וישראל בההיא שעתא לא חמו לעלמין ולזמנא דאתי זמין קב"ה לאתגלאה על בנוי ולמחמי כלא יקרא דיליה עינא בעינא דכתיב כי עין בעין יראו בשוב יי' ציון · וכתיב ונגלה כבוד יי' וראו כל בשר יחדו וגו' ·

פרשת תרומה

וידבר יי' אל משה לאמר · דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו' · רבי חייא פתח כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו כמה חביבין ישראל קמי קב"ה דאתרעי בהו ובעא לאתדבקא בהו ולאתקטרא עמהון · ועבד להון עמא יחידאי בעלמא דכתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ואינון אתרעו ביה ואתקטרו ביה הה"ד כי יעקב בחר לו יה · וכתיב

כי

כי חלק יי׳ עמו׳ ויהב לשאר עמין שולטנין רברבן ממנן עלייהו והוא נטיל לחולקיה
ישראל׳ רבי שמעון פתח מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה
איומה כנדגלות׳ מיזאת רזא דתרין עלמין מתחברן כחדא ודא הוא עולם ועולם
מ״י הא אוקימנא דרגא עלאה לעילא שירותא דקיימא בשאלתא ואקרי מ״י כד״א שאו
מרום עיניכם וראו מי ברא אלה׳ זא״ת דרגא תתאה לתתא עלמא תתאה ותרוייהו
תרין עלמין בחבורא חדא בקשור׳ חדא כחדא׳ הנשקפה כמו שחר מתחברן תרוייהו
כחדא׳ כמו שחר׳ כד בעייא שחרותא לאנהרא ולבתר אנהיר בנהירא כד ככים
בה נהירו דשמשא ולבתר בשמשא כד קיימא נהירא בשלימו׳ איומה תקיפא על
כלא לאגנא׳ דהא כדין אית לה שלימו ותקיפו למעבד חילין ובטלא חילא מעלמא
עלאה על ידא דיעקב שלימא דחבר לון כחדא׳ חבר לון כחדא לעילא וחבר לון
כחדא לתתא׳ ומתמן נפקו תריסר שבטין קדישין כגוונ׳ דלעילא׳ יעקב דהוה שלים
אעיל רחימו בתרין עלמין כמה דאוקימנא׳ שאר בני נשא דלא עבדין כדין מגלין
ערייין לעילא ותתא׳ גרים דבכו בתרין עלמין וגרים פרודא הה״ד ואשה אל אחותה
לא תקרב לצרור דאתנכידו מרי דבכו דא לדא׳ ואי תימא ותקנא רחל באחותה הכי
הוא ודאי דהא עלמא תתאה כל תיאובתיה לאו איהו אלא בגין למיהוי כגוונא דעלמ׳
עלא׳ ולמירת דוכתה׳ בדוכת׳ אחרא קנאת סופרי׳ אבניאת חכמת׳ והכי קנאת סופרי׳
בגין דאית ספר וספ׳ ואסגיאו משיכו דחכמת׳ עלא׳ לגבייהו ו[?]בד אפי׳ יעקב לא אשלי׳
לגבייהו כדקא חזי׳ שאר בני עלמ׳ גרמין דבכו וגרמין פרוד׳ ומגלין ערייין דכלא ערייין
דעילא ותת׳ וברזא דא אית רזא דעריין עריין דאימ׳ וברת׳ וכלא ברזא חדא׳ מי זאת
אתקרון אתתן בגין דאינון באחוה וברחימו ובחבורא דרעותא ואקרין אמא וברתה
מאן דגלי עריותהון לית ליה חולקא לעלמא דאתי ולית ליה חולקא במהימנותא׳ ת״ח
כי יעקב בחר לו יה רזא עלאה לעילא כיון דאשתלים ואקרי ישראל כדין לסגלתו
נטיל כלא בכל סטרין ונטיל לעילא ונטיל לתתא ואשתלים בכלא׳ אמר רבי שמעון
הא תנינן דכד ברא קב״ה עלמא גליף בגליפוי דרזי מהימנותא גו טהירין ברזין עלאין
וגליף לעילא וגליף לתתא וכלא ברזא חדא דגלופי דשמ׳ קדישא ידוד דשליט באתווי
עילא ותתא וברזא דא אשתכללו עלמין עלמא עלאה ועלמא תתאה׳ עלמא עלאה
אשתכלל ברזא דאת י׳ נקודה עלאה קדמאה דנפקא מגו דסתים וגניז דלא ידיע
ולא קיימ׳ למנדע ולא אתיידע כלל סליקו דרזא דאין סו״ף ומגו סתימו דא נהיר נהירו
חד נהיר ודקיק סתים כליל בגויה כללא דכל נהורין ובההוא נהירו סתים בטש ביה
מאן דלא בטש׳ נהיר ביה מאן דלא נהיר׳ וכדין אפיק חד נהירו דאיהו עדונא
לאשתעשעא לאתגנזא נהירו דקיק וסתים בגו ההוא נהירו׳ וההוא נהירו דאיהו
עדונא לעדונא שתי׳ אתקיימו (ס״א אתרקימו) ואשתכללו ביה שית רשימין דלא ידיען
בר לההוא נהורא דקיק כד עאל לאתגנזא עדונא בעדונא נהיר בנהירו׳ והאי נהירו
דנפק מגו נהירו דקיק איהו דחילו ואתפשט ותקיפא יתירא ואתפשט האי ואתעביד
עלמא חדא דנהיר לכל עלמין׳ עלמא סתימא דלא ידיע כלל ובגויה דיירין שית רבוא
אלף דאינון דיירין וחילין ומשירין עלאין׳ וכיון דאפיק לון ואשתכללו כחדא כדין
איהו

איהו חבורא חדא ואינון הוא דאת וי״ו דאתחבר בההוא עלמא סתימאה וכדין איהו כתיב כי יעקב בחר לו יה כל כפיף ואשתכלל מגו י״ה כדין ישראל לסגלתו. שאר בני עלמא לא אתייהיב לון רשו לסלקא הכי אלא לסגלתו אתר דכשיל וכניש כלא ודא איהו דרגא לתתא ומגו דא כסלין לעילא בסתימו דרעו אבל לא באתגליא כמה דכתיב יעקב הה״ד ויקחו לי תרומה.

ויקחו לי תרומה. ר׳ יהודה פתח מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. האי קרא הא אוקמוה ואתמר. אבל רזא דא הא אוקמיה בוצינ׳ קדיש׳ גו רזין עלאין דרגא עלאה דאיהו רזא דעלמ׳ עלא׳ אקרי מ״י. דרגא תתאה דאיהו רזא דעלמא תתאה אקרי מ״ה ותנינן אל תקרי מ״ה אלא מאה בגין דכל דרגין עלאין באשלמותהון הכא אינון. ותו אמאי אקרי מ״ה. אלא אף על גב דמשיכו עלאה אתמשך לא אתגליא עד דאשתלים הכא דאיהו אתר סופא דכל דרגין סופא דאמשכותא דכלא וקיימא באתגליא אף על גב דאתגליא יתיר מכלא קיימא לשאלת מ״ה. מה חמית מה ידעת. כד״א כי לא ראית׳ כל תמונה. ובגין כך מה רב טובך דא איהו יסודא דעלמא דאקרי רב טוב כד״א ורב טוב לבית ישראל בגין דהאי איהו רב טוב. אור קדמאה אקרי אור סתם והכא כלילן דכר ונוקבא כחדא. אשר צפנת דהאי אתגניז בגוונא דאור קדמאה דאתגניז ואתטמר. פעלת דהכא איהו אומנות׳ דכלא אומנותא דכל עלמא אומנות׳ דנשמתין ורוחין. ברזא דא עביד קב״ה אומנותא דכל עלמא ורזא דא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. ברזא דא אתעביד משכנא ואתבני דאיהו בדיוקנא דעלמא דלעילא ובדיוקנא דעלמ׳ תתאה הה״ד ויקחו לי תרומה. לי תרומה תרין דרגין דאינון חד מתחברן כחדא.

ויקחו לי תרומה וגו׳. ר׳ שמעון ור׳ אלעזר ורבי אבא ור׳ יוסי הוו יתבי יומא חד תחות אילני בבקעתא גבי ימא דגנוסר. אמ׳ ר׳ שמעון כמה יאה צלא דא דחפיא עלן מגו אילני ואנן צריכין לאעטרא האי אתר במלי דאורית׳. פתח רבי שמעון ואמר אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון. האי קרא הא אוקימנא ליה ואתמר. אבל אפריון דא היכלא דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עלאה וקב״ה קרא ליה גנתא דעדן דאיהו נטע ליה להנאת׳ וכסופא דיליה לאשתעשעא ביה גו אינון נשמתין דצדיקיא דתמן כלהו קיימין ורשימין בגויה אינון נשמתין דלית לון גופא בהאי עלמא כלהו סלקין ומתעטרן תמן ואית לון דוכתין למחמי לאתענגא גו ענוגא עלאה דאקרי נעם יי׳ ותמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא. אפרסמון דא היכלא עלאה טמירא עלאה גנוזא. אפריון דא היכלא דלתתא דלית ביה סמך עד דאסתמיך מגו היכלא עלאה. ובגין כך את סמך איהו סתים בכל פטרוי כגוונא דא ם סתימא. מה בין האי להאי. אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו נקודה עלאה לעילא כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת סמך סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא לעילא ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין דלתתא ליינקא לון כדין איהי קיימ׳ בדיוקנא דאת ם רביעא סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא ועל דא איהו

אפרסמון

אפרסמון ולא הוא אפריון · ובאתר תרין אתון מ״ם קיימא י׳ אפרסמון ברזא דכרית
דאיהו זמין לבטלא כלא רזא דאינון מאה ברכאן שתין וארבעין · שתין לקבל שית
סטרין דנפקי מאת״ם · ארבעין לקבל ד׳ סטרי עלמא וכלא אשלימו למאה · ואת יו״ד
איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא וע״ד לא אפרסמון ולא אפריון · אינון נהרי
נפקין מאפרסמון דא ונשמתין עלאין דלית לון גופא בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו
דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דכיא ומתענגי בענוגא דא עלאה ונשמתין דסלקין
ואית לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון דא יהבי ונטלי יהבי
ריחא מאינון עובדי׳ דכשראן דאשתדלו בהו בהאי עלמ׳ ונטלי מההוא ריחא דא אתאמר
ביה כבנתא כד״א כריח שדה אשר ברכו יי׳ · ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא
וכלהו קיימי בההוא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא · עשה לו המלך
שלמה עשה לו לגרמיה · ואי תימא הא נשמתין דצדיקיא משתעשען ביה ואת אמרת
עשה לו · הכי הוא ודאי · בגין דהאי אפריון וכל אינון נשמתין דצדיקיא כלהו קיימי
לאשתעשעא קמי קב״ה · המלך שלמה מלכא דשלמא דיליה ודאי איהו מלכא עלאה
וזהו אוקמוה · המלך סתם דא מלכא משיחא ודא עלמא דדכורא ודא עלמא דנוקבא
מעצי הלבנון אינון אילנין נטיען דעק׳ לון קב״ה ושתיל לון באתר אחרא ואלין אקרון
ארזי לבנון כד״א ארזי לבנון אשר נטע ולא אתבני האי אפריון ולא אשתכלל אלא בהו ·
מעצי הלבנון אלין שית יומין דברא שית כל יומא ויומא מסדר בהאי אפריון סדורא
דאתחזי ליה · **סדורא** קדמאה מסטרא דימינא אור קדמא׳ דאתגניז ואתנטיל
מסטרא דימינא ועאל בהאי אפריון על ידא דיסודא חד ועביד ביה שמושא · לבתר
אפיק ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דהאי אור ולא הוא רזא דכתיב יהי אור ויהי
אור · כיון דאמר יהי אור אמאי כתיב ויהי אור לא אצטריך קרא למכתב אלא יהי מהו
ויהי אור · אלא דההוא אור אפיק אור אחרא דאתחזי ליה ולא איהו יומא קדמאה
מאינון עצי הלבנון · **סדורא** תניינא אתגניז מסטרא דשמאלא פריסו דמיא
בגניזו דאשא תקיפא ואתנטיל מסטרא דשמאלא ועאל בהאי אפריון ועביד ביה
שמושא ואפריש בין מיין דבסטר ימינא ובין אינון מיין דבסטר שמאלא · לבתר אפיק
ההוא אפריון חד דיוקנא כגוונא דיליה ולא איהו רזא דכתיב בין המים אשר מתחת
לרקיע ובין המי׳ אשר מעל לרקיע ויהי כן · ולא איהו יומא תניינא מאינון עצי הלבנון
סדורא תליתאה אתגניז מסטרא דשמאלא חד יומא תליתאה דעביד שלמה
בעלמא ומתמן אתמשיכו איבין לכלא ולא עביד שמושא בהאי אפריון
ואפיק זינא לזיניה זינא לעובדין סגיאין זינא דאתחזי ליה וכל דשאין ועשבין ואילנין
בכמה חילי׳ ואשתאר דיוקניה תמן ואפיק זינא ההוא אפריון כההוא גוונא ממש ולא
איהו יומא תליתאה דאתכליל מב׳ סטרין מאינון עצי הלבנון · **סדורא** רביעאה
אתגניז ואנהיר נהירו דשמשא לאנהרא להאי אפריון גו חשוך דיליה ועאל ביה
לאנהרא ולא עביד ביה שמושא עד יומא חמשאה דאפיק האי אפריון ההוא שמושא
דנהירו דעאל ביה ביומא רביעאה ואפיק ההוא אפריון כההוא גוונא ממש דההוא
נהירו חד מאינון עצי הלבנון · **סדורא** חמשאה אתגניז חד משיכו דרחישו

דמיא ויצבית שמושא לאפקא ההוא נהירו דסדורא דיומא רביעאה ועביד כהאי
אפריון שמושא ואפיק זיכין לזיכיה איכון דאתחזי כההוא גוונא ממש והאי יומא שמש
שמושא יתיר מכל שאר יומין וכלא תליא עד יומא שביעאה דאפיק האי אפריון כלמה
דהוה גניז ביה דכתיב תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו' ודא איהו יומא חמשאה חד
מאינון עצי הלבנון· **סדורא** שתיתאה דא איהו יומא דאתקין כל האי אפריון
ולית ליה תקונא ולית ליה תקפא בר מהאי יומא· כד אתא האי יומא אתתקן האי
אפריון בכמה רוחין בכמה נשמתין בכמ' עולימן שפירן בחיזו איכון דאתחזון למיתב
בהיכלא דמלכא· אוף הכי אתקין בספירו כל שאר יומין דהוו בקדמיתא ואתקין לון
בתיאובתא חדא ברעותא בחדוא תקונא דלעילא ותתא· כדין אתקדש האי אפריון
בקדושין עלאין ואתעטר בעטרוי עד דסליק בסליקו דעטרא דכייא ואקרי שמא
עלאה שמא קדישא דאיהו שבת כייא דכלא תיאובת' דכלא דבקותא דכלא דעילא
ותתא כחדא וכדין כתיב אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון· אמר ר' שמעון
מאן דזכי בהנו' אפריון זכי בכלא ולמיתב בכייא דכלא דקב"ה כלא בצלו חמדתי
וישבתי והשתא יתיבנא בצלא דכייא דאית לן לאסתכלא דלא יתיבנן אלא בצלא
דקב"ה גו ההוא אפריון ואית לן לאתעטרא האי אתר בעטרין עלאין עד דאתערו
אילני דההוא אפריון למיתי עלן בצלא אחרא· פתח ר' שמעון ברישא ואמר ויקחו
לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי· ויקחו לי האי מאן
דבעי לאשתדלא במצוה ולאשתדלא ביה בקב"ה אצטריך דלא ישתדל ביה בריקנייא
ובמגנא אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה כדקא יאות כפום חיליה והא
אוקימנא מלה דא בכמה אתרי יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקב"ה כלא
איש כמתנת ידו וגו'· ואי תימא הא כתיב לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלא כסף ובלא
מחיר יין וחלב דהאי איהו במגנא ואשתדלותא בלא כסף ואיהו אשתדלותא דקב"ה·
אלא אשתדלותא דאורייתא כל מאן דבעי זכי בה· אשתדלותא דקב"ה למנדע ליה
כל מאן דבעי זכי ביה בלא אגרא כלל· אבל אשתדלותא דקיימא בעובדא אסיר
לבטלא ליה למגנא ובריקנייא בגין דלא זכי בההוא עובדא כלל לאמשכא עליה רוחא
דקדשא אלא באגר שלים· בספרא דחרשי דאוליף אשמדאי לשלמה מלכא כל מאן
דבעי לאשתדלא לאעברא מניה רוח מסאבא ולאכפייא רוחא אחר'· ההוא עובדא
דבעי לאשתדלא ביה בעי למקני ליה באגר שלים בכל מה דיבעון מניה בין זעיר בין
רב בגין דרוח מסאב' איהו אזדמן תדיר במגנא ובריקנייא ואזדבן בלא אגרא ואכים
לבני נשא למשרי עלייהו ומפתי לון לדיירא עמהון בכמה פתויין בכמה ארחין בגין
לון לשוואה דיוריה עמהון· ורוח קודשא לאו הכי אלא באגר שלים ובאשתדלותא רבא
וסגי ובאתתקנותא דגרמיה ובאתדכותא דמשכניה וברעותא דלביה ונפשיה· ולואי
דיכיל לארווא ליה דישוי מדוריה עמיה· ונצ"ל דיהך בארח מישר דלא יסטי לימינא
ולשמאלא ואי לאו מיד אסתלק מניה ואתרחק מניה ולא יכיל לארווא ליה כדבקדמיתא
ועל כתיב ויקחו לי תרומה מאת כל איש· מההוא דאקרי איש דאתגבר על יצריה
דכל מאן דאתגבר על יצריה אקרי איש· אשר ידבנו לבו· מאי אשר ידבנו לבו· אלא

דיתרעי ביה בקב״ה כד״א לך אמר לבי ׳ נור לבבי ׳ וטוב לב ׳ וייטב לבו ׳ כלהו בקב״ה
קאמר ׳ אוף הכא אשר ידבנו לבו מניה תקחו את תרומתי דהא תמן אשתכח ולאו
באתר אחרא ׳ ומנא ידעינן דהא קב״ה אתרעי ביה ושוי מדוריה ביה ׳ כד חמינן
דרעותא דההוא בר נש בחדוא ברעותא דלבא למרדף ולאשתדלא אבתריה בלביה
ובנפשיה וברעותיה ׳ ודאי תמן ידעינן דשריא ביה שכינתא ׳ כדין בעינן למקני
ההוא בר נש בכסף שלים ולאשתדלא אבתריה ולאתחברא בהדיה או למילף מניה
וע״ד קדמאי הוו אמרי וקנה לך חבר באגר שלים בעי למקני ליה בגין למזכי
בשכינתא ׳ על הכא בעי למרדף בתר זכאה ולמקני ליה ׳ ההוא זכאה בעי למרדף
בתר חייבא ולמקני ליה באגר שלים בגין דיעבר מניה ההוא זוהמא ויתכפיא סטרא
אחרא ויעביד לנפשיה בגין דיתחשב עליה כאילו הוא ברא ליה ודא איהו שבחא
דיסתלק ביה יקרא דקב״ה יתיר משבחא אחרא ואסתלקותא יתיר מכלא ׳ מאי טעמ׳
בגין דאיהו גרים לאכפיא סטר׳ אחרא ולאסתלקא יקרא דקב״ה וע״ד כתיב באהרן
ורבים השיב מעון ׳ וכתיב בריתי היתה אתו ׳ תא חזי כל מאן דאחיד בידא דחייבא
ותב לגביה למשבק ארחא בישא איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי
בר נש אחרא גרים לאכפייא סטרא אחרא וגרים דאסתלק קב״ה ביקריה וגרי׳ לקיימ׳
כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא ועל האי בר נש כתיב בריתי היתה אתו החיים
והשלום ׳ וזכי למחמי בנין לבנוי וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי כל מארי דינין
לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי ׳ עאל בתליסר תרעי ולית מאן דימחי
בידיה ועל דא כתיב גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך ׳ הון ועשר בביתו
וצדקתו עומדת לעד ׳ זרח בחשך אור לישרים וגו׳ ׳ באדרא עלאה קיימין תלת
סטרי גוונין ואינון להטין גו שלהובא חדא דההוא שלהובא נפקא מסטרא דדרום
דאיהו ימינא ׳ ואינון גוונין מתפרשן לתלת סטרין חד סליק לעילא וחד נחית לתתא
וחד דאתחזי ונציץ בשעתא דשמשא נהיר ׳ גוונא חדא ההוא דסליק לעילא
נפקא וההוא גוונא איהו גוון חוור יתיר מחוורו אחר׳ וע״ד בההוא שלהובא אצטבע
זעיר ולא אצטבע וקיימא ההוא גוון לעילא על רישא דההוא אדרא ׳ ובשעתא
דישראל עאלין לבי כנישתא ומצלן צלותהון כד מטאן לגאל ישראל וסמכין גאולה
לתפלה כדין האי גוון אסתליק על רישא דאדרא ואתעביד ליה כתרא דקיימ׳ וכרוזא
כפיק ואמר זכאין אתון עמא קדישא דעבדי טוב קמי׳ דקב״ה ורזא דא והטוב בעיניך
עשיתי דסמיך גאולה לתפלה ׳ בגין דהא בההיא שעתא דסליק האי גוון על רישא
דההוא אדרא אתער האי צדיק לאתחברא באתר דאצטרי׳ ברחימו בחביבו בחדוא
ברעותא ׳ וכל שייפין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא אלין באלין עלאין בתתאין
ובוצינין כלהו נהרין ומתלהטין וכלהו קיימי בחבורא חדא בהאי צדיק דאקרי טוב
כד״א אמרו צדיק כי טוב ודא מחבר לכלהו בחבורא חדא כדין כלא בלחישו עילא
ותתא בנשיקין דרעותא וקיימא תלה בחביבותא דבי אדרא ׳ כיון דמטו לשים שלום
כדין עביד שמושא ההוא נהר דנפיק מעדן באדרא דא וכדין בעיין כלא לנפקא
מקמי מלכא ולא אצטריך בר נש ולא אחרא לאשתכחא תמן ולא למשאל שאלתין
אלא

אלא אצטריך למכפל על אכפין מ"ט בגין דההיא שעתא דשמושא הוי ובעי כל
בר נש למכסף מקמי מריה ולכפיא אכפוי בכסופא סגי ולאכללא נפשיה בההוא
שמושא דנפשין דאתכליל ההוא אדרא מעילא ומתתא בנפשין ורוחין · כדין נוין
אחרא דנחית לתתא קאם ונחית בשפולי דהאי אדרא וכרוזא כפיק וקארי ואמר
עלאין ותתאי אסהידו סהדותא מאן איהו דעביד נפשאן וזכי לחייביא ההוא דעטר
דמלכותא על רישיה ההוא דאתחזי לאעלא השת' קמי מלכא ומטרוניתא דהא מלכא
ומטרוניתא שאלי עליה · כדין אזדמנן תרין סהדין מאינון עוני יו' דמשטטי בכל
עלמא וקיימן בתר פרגודא וההדן סהדותא דא ואמרי הא אנן סהדין על פלניא
בר פלניא זכאה חולקיה דהא אכוי ודכר בגיניה לטב דא איהו עביד נפשאן לתתא
נפשן דחייביא דהוו מבטרא אחרא · כדין אתיקר קב"ה בחדוא שלימתא · כיה
שעתא אזדמן חד ממנא דאיהו נזכרא על דיוקנין דצדיקיא כרזא דשמושא דאתון
דאקרון כרזא יהודיעם בכתרא דשמושא דשמא קדישא ורמיז קב"ה וההוא ממנא
אייתי דיוקניה דההוא בר נש דעביד נפשאן דחייבי' וקאי' ליה קמי מלכ' ומטרונית' ·
ואכא אסהדנא עלי שמיא וארעא דבההיא שעתא מסרין ליה ההוא דיוקנא · דהא
לית לך כל נדוקא כהאי עלמא דלא חקיק דיוקניה לעילא תחות ידא דההוא ממנא
ומסרין בידיה ע' מפתחן דכל גנזיא דמאריה כהו · כדין מלכא בריך לההוא דיוקנא
בכל ברכאן דבריך לאברהם כד עבד נפשאן דחייביא וקב"ה רמיז לד' משריין עלאין
ונטלין לההוא דיוקנא ואולין עמיה ואיהו עאל לע' עלמין גניזין דלא זכי בהו בר נש
אחרא בר אינון נביזין לאינון דעבדי נפשיהון דחייביא · ואלמלא הוו ידעי בני נשא
כמה תועלת' וזכו גרמי לצדיקיא וזכאן בגיניהו הוו אזלי אבתרייהו ורדפי לון כמאן
דרדיף בתר חיין · משכנא זכי לבני נשא בכמה טבאן בכמה גניזין עלאין לאו איהו
כמאן דזכי בחייביא · מה בין האי להאי · שא מאן דאשתדל בתר משכנא איהו אשלים
לנפשיה וגרים ליה לאתקיימ' וזכי בגיניה לכמה טבאן לההוא עלמא · ומאן דאשתדל
בתר חייביא איהו אשלים יתיר · עביד לסטרא אחרא דאלדים אחרים דאתכפיא
ולא שלטא ואעבר ליה משלטנותיה עביד דאסתלק קב"ה על כורסי יקריה · עביד
לההוא חייבא נפשא אחרא זכאה חולקיה · גוונא אחרא דאתחזי ולא אתחזי
בשעתא דמטאן ישראל לקדושה דסדרא כדין האי גוונא דגניז נפיק בגין דהאי
איהו קדושתא דקא מקדשי ישראל יתיר על מלאכי עלאי דאינון חבריה בהדייהו ·
והאי גוונא כסיר ואתחזי בשעתא דישראל מתקדשי דהא מסיימי ישראל עד לא
ישבחון מלאכים עלאין ויעכושו לון לעילא ולא יקטרגון עלייהו · כדין כרוזא נפיק
ואמר עלאין ותתאין אביתו מאן איהו גם רוחא במלי דאורייתא מאן איהו דכל מלוי
בגין למגבה במלי דאורייתא · בגין דתכינן דבר נש בעי למהוי שפיל בהאי עלמא
במלי דאורייתא דהא לית גבהו באורייתא אלא בעלמא דאתי · בקדושתא דא בעינן
לאסתמרא ולאגנאה לה בוכנא בגין דיתקדש נו קדושה ברישא ובסופא יתיר מאינון
קדושן דאמרי בהדין מלאכי עלאי · קדושה דאנן מתקדשי בשבחא דאנן מאבחן
למלאכי עלאי ובגין שבחא דא סבקין לן למעאל גו תרעי עלאי ועל דא קדושה דא

בלשון הקדש ושבקין לן ברשותו למיעל תרעין דלעילא מגו דאנן משבחין לון כסדור דלהון · ובגין כך אנן נטלין קדושן יתיר ועאלין תרעין עלאין · ואי תימא רשותא הוא לאו הכי · אלא מלאכי עלאי איכון קדישין יתיר מינן ואינון נטלי קדושתא יתיר דאלמלא דאנן נטלין ומשכין עלן קדושאן אלין לא ניכול למיהוי חברין בהדייהו ויקרא דקדשא בריך הוא לא ישתלי' עילא ותתא בזמנ' חדא · ועל דא אנן משתדלין למהוי עמהון חברים ויסתלק יקרא דקב"ה עילא ותתא בזמנא חדא · קדושה די בסופא איהי תרגום כמה דאוקימנא ודא אפילו יחיד יכיל לומר לה איכון מלי דתרגום אבל אלין דלשון הקדש בקדושה לאו איכון אלא בעשרה · בגין דלשון הקדש שכינתא מתחברא בהדיה · ובכל קדושה דשכינתא אתיא לאו איהו אלא בעשרה דכתיב ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו' בני ישראל איכון לשון הקדש ודאי ולא שאר עמין דאית לון ליסן אחרא · ואי תימא הא קדושתא דקדיש דאיהו תרגום אמאי לאו איהו ביחיד · ת"ח קדושתא דא לאו איהי כשאר קדושאן דאנן משלשין · אבל קדושתא דא איהי סלקא בכל סטרין לעילא ותתא ובכל סטרי מהימנותא ותברא מנעולין וגושפנקן דפרזלא וקלפין בישין לאסתלקא יקרא דקב"ה על כלא ואנן בעינן למימר לה בלישנא דסטר' אחרא ולאתבא בחילא תקיף אמן יהא שמיה רבא מברך בגין דיתבר חילא דסטרא אחרא ויסתלק קב"ה ביקריה על כלא · וכד אתבר בקדושתא דא חילא דסטרא אחרא קב"ה אסתלק ביקריה ואדכר לבנוי ואדכר לשמיה · ובגין דקב"ה אסתלק ביקריה בקדושתא דא לאו איהי אלא בעשרה · ובלישנא דא על כרחיה דסטרא אחרא אתכפיא ואתתבר חיליה ואסתלק יקרא דקב"ה ותבר מנעולין וגושפנקן ושלשלאן תקיפין וקלופין בישין ואדכר קב"ה לשמיה ולבנוי · זכאין איכון עמא קדישא דקב"ה יהב לון אורייתא קדישא למזכי בה לעלמא דאתי · א"ר ש לחברייא זכאין אתון לעלמא דאתי · וכיון דשריכן מלין דכתרא דמלכותא עלאה אימא הכא בגינייכו וקב"ה יהיב לכון אגרא בההוא עלמא · וההוא הבל דפומייכו יסתלק לעילא כאילו אתון מתערין מלין אלין · פתח ואמר ·

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת · האי קרא איהו לסטרא עלאה ואיהו לסטרא תתאה · איהו לסטרא עלאה בסטרא דקדושה · ואיהו לסטרא תתאה בסטרא אחרא · תא חזי כד ברא קב"ה עלמא שארי למברי מסטרא דכספא דאיהו ימינא בגין דההוא כספא הוה מלעילא · ובעובדא דמשכנא דאיהו בגוונא דיליה שארי מסטרא דשמאלא ולבתר מסטרא דימינא · בגין דמשכנא מסט' דשמאלא הוה ועד שארי הכא מסטרא דשמאלא ולבתר מסטרא דימינא · וזאת התרומה וגו' · וכתיב ערב ובקר וצהרים וגו' האי קרא אוקמוה ואת' אבל הכא עדן עדנין הוא דגלות' דכל יומא · וחברייא אתערו בהני תלת זמנין ערב דא הוא אספקלריאה דלא נהרא · ובקר דא הוא אספקלריאה דנהרא · וצהרים לאו האי אתר דאקרי חשך אלא אתר איהו דקיימא בין האי להאי · אבל זמנ' דגלותא דמכאה אתר דאקרי חשך איהו דאחיד בערב וקיימא דא עם דא · ומה דאתמר צהרים דאיהו תוקפא דשמשא לנטלא מעליא כקטן · והכי איהו ארחא לבר נש אוכס

קראן ליה חוור ולישנא מעליא נקט ולזמנין לחוור קראן ליה אוכם דכתיב כי אשה
כושית לקח · הלא כבני כושיים אתם לי וגו׳ ערב דא צלותא דערבית · ובגין דבערב
לא אתערב ביה בטרא אחרא דחשוך נהוריה ושלטא בליליא שוו ליה רשות ולית
ליה זמן קביע · אמורין ופדרין מתאכלין בהאי ומכאן ומכאן אתענו כמה חבילי טהירין
דנפקין ושלטין בליליא · ואי תימא אי הכי הא תנינן דכל אינון מארי בסטר׳ אחרא
דרוח מסאבא לא שלטי בארעא קדישא והא מתערי לון ישר׳ בהאי ואסיר לאתערא
לון לבריא על ארעא קדיש׳ אלא בליליא ההוא תננא סליק ולא סליק כגוונא דקרבנא
אחר׳ דהוה סליק תננא בארח מישר · והכא הוה סליק ההוא תנ׳ לחד נוקבא דצפון
דתמן כל מדורין דרוחין בישין · וכיון דההוא תננא סליק ועקים ארח לההוא סטר׳
כלהו הוו מתענין וקיימין ועאלין בדוכתייהו ולא הוו נפקין ושלטין בעלמא · חד ממנא
קיימא לההוא סטרא עאל ההוא נוקבא דצפון בכל אינון חבילי טהירין סניגורא
שמיה ובשעתא דההוא תננא עקים ארחיה וסליק האי ממנא ושתין אלף רבוא
מטריין אחרנין כלהו מתעתדן לקבלא ליה ולאתענא מניה וקיימן בההוא נוקבא
ועאלין בחד פתחא דאקרי קרי ודא איהו רזא דכתיב ואם תלכו עמי קרי והלכתי
אף אני עמכם בחמת קרי · בההו׳ רוגזא דנפיק מפתח׳ דקרי · ואלין אינון דמשטטי
בליליא · ובשעתא דנשמתין נפקין לסלקא לאתחזאה לעילא אלין נפקין ומקטרגן
לון דלא יכלי׳ לסלק׳ בר אינון חסידי קדישי׳ עליוני׳ דאינון בקעין רקיעי׳ ואוירי׳ וסלקין
ואלין חבילי טהירין נפקן ומודיעין מלין כדיבין לבני נשא ואתחזיין לון כדיוקנין
אחרנין ומייכאן בהו עד דאושדין זרעא ואקרון מאריהון דקרי בגין דאינון דנפקין
מפתחא דקרי גרמי לון · ובשעתא דמתאכלי אמורין ופדרין ההוא תננא הוה רני
לון וזן לון כפום יקרא דילהון הכי מזונא דילהון מה דאתחזי לון · ובהאי לא נפקן ולא
משטטי בארעא קדישא · ערב כלא וגם ערב רב עלה אתם דכל אינון חבילי טהירין
אינון מתערבי בשולטנו דליליא ועל דא שויאה חובה לצלותא דערבית דלית מאן
דיכיל לאתקנא לה כיעקב דאיהו הוה מלכי משכנא ומתקן ליה כדקא יאות · ואע״ג
דאיהי רשו צלותא דא איהי לאגנא עלן מגו פחד בלילות מגו פחד דכמה סטרין
פחד גיהנם דהא בההיא שעתא טרדי לחייביא בגיהנם על חד תרין מכימאה ·
ובגין כך מקדמי ישראל למימר והוא רחום דאיהו בגין פחד דגיהנם · ובשבת דלא
אשתכח פחד דינא דגיהנם ולא דינא אחרא אסיר לאתערא ליה דהא לית
רשו בשבת לאעברא דינא מעלמא ופחד דקטרוגא דנשמתין כד בעאן לסלק׳ לעילא
לאתחזאה קמי מאריהון · ובג״כ אנן מקדימי שומר את עמו ישראל לעד אמן · פחד
דכמה מזיקין וקטרוגין דמשתכחי בליליא ואית לון רשו לנזקא למאן דנפיק מתרע
ביתיה לבר ובג״כ אנן מקדימי ושמור צאתנו ובאנו · ועל כל דא מגו דחילו דכל דא
אנן מפקידין גופין ונשמתין למלכותא עלאה די שולטנו דכלא בידהא · ועל דא צלות׳
דערבית בכל ליליא ולילא · השתא דקרבנין ומדבחן לא אשתכחו אנן עבדינן כל
תיקונין דאנן עבדין על רזא דנא · בפלגו ליליא כד רוח צפון אתער בטש בכל אינון
מדורין דרוחין בישין ותבר חד טנרא תקיפא ועאל ושאט לעילא ותתא · וכל אינון

הבילו טהירין עיילין לדוכתייהו ואתבר חילייהו ולא שלטין · וכדין קב״ה עאל
לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן והא אתמר · כד אתי צפרא נהורא דשרגא
דשלטא בליליא אתגניז מקמי נהורא דיממא וכדין בקר שלטא ואתינכר שולטנו
דערב וכדין האי בקר איהו בקר דאור קדמאה · האי בקר אשלים טיבו לעלמין
כלהו · מניה אתזנו עלאין ותתאין · האי אשקי לגנתא האי איהו נטירו דכל עלמא ·
הכא רזא לידעי מדין · מאן דבעי למיפק לארחא יקום בנגהא ויסתכל באסתכלותא
לפום שעתא לסטר מזרח ויחמי כחיזו דאתוון דבטשי ברקיעא דא סליק ודא נחית
ואלין אינון נציצו דאתוון דאתבריון בהו שמיא וארעא אי איהו ידע ברזא דאינון
אתוון דאינון רזא דשמא קדישא דארבעין ותרין אתוון וידכר לון כדקא חזי ברעותא
דלבא יחמי גו נהירו דנגהא דרקיעא שית יודין תלת לסטר ימינא ותלת לסטר
שמאלא ותלת ווין דסלקין ונחתין ונצצי ברקיעא ואינון אתוון דברכת כהנים ·
וכדין יצלי צלותיה ויפוק לארחא ודאי שכינתא אקדים עמיה זכאה חולקיה · כד
אתי האי בקר עמודא חד נעיץ בסטר דרום לגו מתיחו דרקיעא דע״ג גנתא בר
ההוא עמודא דאיהו נעיץ באמצעו דגנתא ועמודא דא איהו נהיר בנהירו דתלת
גוונין מרקמא דארגוונא · בההוא עמודא קיימא ענפא חדא בההוא אתעתדו תלת
צפרין מתערין בצפופא לשבחא · פתח חד ואמ׳ הללויה הללו עבדי יי׳ הללו את שם יי׳ ·
פתח תניינא ואמר יהי שם יי׳ מבורך מעתה ועד עולם · פתח תליתאה ואמר ממזרח
שמש עד מבואו מהולל שם יי׳ · כדין כרוזא קריס וקרי אתנתדו קדישי עליונין
אינון דמשבחן למאריהון אתתקנו בשבחי דיממא כדין אתפרשון יממא מן ליליא
זכאה חולקיה מאן דקם מגו תושבחתא דאוריתא דלעי בליליא בההוא זמנא צלותא
דצפרא · כתיב אמר שומר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שובו אתיו האי
קרא אוקמוה ליה על גלותא דישראל דיתבי גו בני שעיר וישראל אמרי לקב״ה שומר
מה מלילה מה תהא עלן מן גלותא דדמי לחשוכא דליליא · מה כתיב אמר שומר
דא קב״ה אתא בקר כבר נהירנא לכו ואסיקנא לכו לפולחני בגין דתזכון לחיי עלמא
שבקתון אוריתי וגם לילה הא עיילנא לכו בגלותא כמלקדמין · אם תבעיון בעיו כד״א
דרשו מעל ספר יי׳ וקראו ותמן תשכחון במאי תליא גלותא דלכון וגאולה דלכון וכד
תתבעון בה היא תימא ותכריז קמייכו שובו אתיו שובו בתשובה שלימתא ומיד אתיו
ואתקריבו לגבאי וברזא דהאי קרא כתיב משא דומה · בחמשא ארחין דנבואה
אתמר לנביאי · במחזה · בחזון · בהזות · בדבר · במשא · וכלהו חמשא כלהו כמאן
דחמי בתר כותלא ההוא נהירו דנהורא ומנהון כמאן דחמי נהורא דשמשא מגו
עששית · אבל משא האי כד מטי ההו׳ נהור׳ בטרח סגי ואתטרח מלה עלוי דלא יכיל
לאתגלייא ליה כד״א לשום את משא כל העם הזה עלי ובג״כ משא והכא משא דומה
טרח סגיאה דלא יכיל לאתגליי׳ ואיהו כבוא׳ בלחישו וקיימ׳ בלחישו · אלי קורא משעיר
הכא לא אתגלייא מאן אמר אלי קורא משעיר אי קב״ה אי נביאה מהימנא · אבל
נביאה דא ודאי קיימא בלחישו גו רזא דמהימנותא עלאה · ומגו רזא סתימאה נביאה
מהימנא אמר דליה הוה קרי קלא דרזא דמהימנותא ואמר אלי קורא משעיר

כל״א

כלא וזרח מסעיר למו ולא כתי׳ וזרח לסעיר כגון דרזא דמהימנותא הכי איהו דרגין
מגו דרגין שין פנימאין מאלין קליפה גו קליפה ומוחא גו מוחא והא אוקימנא דכתי׳
והנה רוח סערה באה מן הצפון הא דרגא חד· ענן גדול הא דרגא אחרא· ואש
מתלקחת הא דרגא תליתאה· ונגה לו סביב הא דרגא רביעאה· ולבתר ומתוכה
כעין החשמל· ולבתר ומתוכה דמות ארבע חיות· הא דרגין גו מדרגין· אוף הכא
כד אתגלייא קדשא בריך הוא לא אתגליא אלא מגו דרגין אלין· מסיני כא דרגא
דהוה טמירא יתיר ולבתר אצטריך לאתגלייא· ואמר וזרח משעיר הא דרגא אחרא
דאיהו באתגלייא יתיר קליפה דשריא עג׳ מוחא· ולבתר הופיע מהר פארן הא דרג׳
אחרא· ולבתר ואתה מרבבות קדש דא שבחא דכלא דאתגלייא מכל אלין דרגין
מההוא אתר דהוה עקרא דכלא דשרו לאתגלא׳ מניה· מאן אתר איהו· מרבבות
קדש איהו איבון דרגין עלאין לעילא לעילא· אוף הכא אלי קורא משעיר מההוא
דרגא דקאמרן דאתדבק לעילא· שומר מה מלילה שומר מה מליל· שומר דא מטטרון
שומר ישראל וכתיב ושומר אדניו יכובד ודא דשלטא בליליא· לילה לליל מה בין האי
להאי· אלא כלא חד אבל בחולקא דא שלטא סטרא אחרא ובחולקא דא לא שלטא
כלל· ליל אצטריך לנטורא דכתיב ליל שמורים הוא ועד השתא ודא איהו כד עאל
ליליא עד דאתפלג· מפלגו ליליא ולהלאה שלטא לילה כמה דכתיב ויהי בחצי הלילה
הוא הלילה הזה· ולילה כיום יאיר וגו׳· וכג״כ שומר מה מלילה שומר מה מליל· אמר
שומר· אשכחנא בספרא דאדם מה בין ויאמר ואמר· ויאמר לעילא ואמר לתתא·
ואל משה אמר· מאן אמר· אמר שומר דא מטטרון אתא בקר דא צלותא דשחרית
דאיהו שולטנו דיממא ההוא דשליט על ליליא· ואי תימ׳ דאיהו אתי בלחודוי ואתפרש
דבר מנוקבא הא כתיב וגם לילה תרוייהו כחדא ולא מתפרשין דא מן דא לעלמין·
וקלא דא קרי במלין שין הא בקר וגם לילה תרווייהו זמינין לגבייכו· מכאן ולהלאה אם
תבעיון בעיו· אם תבעון בעותכון בכלו קמי מלכא קדישא בעיו כלו ובעו בעותכון
ותובו לגבי מאריכון· אתיו כמאן דזמין לקבלא לבנוי ולרחמא עלייהו· אוף
הכי קב״ה בקר וגם לילה קרא ואמר אתיו· זכאה עמא קדישא דמאריהון בעי עלון
וקרא לון לקרבא לון לגביה כדין עמא קדישא בעאן לאתחבר׳ בבי כנישתא וכל מאן
דאקדים בקדמיתא אתחבר בשכינתא בחבורא חדא· תא חזי ההוא קדמאה
דאשתכח בבי כנישתא ואוריך בבי כנישתא זכאה חולקיה דאיהו קיימא בדרגא
דצדיק בהדיה דשכינתא ודא איהו רזא ומשחרי ימצאנני דא סליק בסליקו עלאה·
ואי תימא הא תנינן בשעתא דקב״ה אתי לבי כנישתא ולא אשכח תמן עשרה מיד
כועס· ואת אמר׳ ההוא חד דאקדי׳ אתחבר בשכינתא וקיימא בדרגא דצדיק· אלא
למלכא דשדר לכל בני מתא דישתכחון עמיה ביום פלן בדוך פלן· עד דהוו מזדמני
בני מתא איבון בני מתא אקדים חד ואתא לההוא אתר· בין כך ובין כך אתא מלכא
אשכח להאי בר נש דאקדים תמן אמר ליה בני מתא פלונית אן איכון· אמר ליה
מארי אנא אקדימנא מנייהו והא איכון אתאן אבתראי לפקודא דמלכא· כדין טב
בעיני מלכא ויתיב תמן בהדיה ואשתעי עמיה ואתעביד רחימא דמלכא· בין כך

וכין כך אתו כל עמא ואתפיים מלכא עמהון וסדר לון לשלם· אבל אי איכון בני מתא לא אתיין וחד לא אקדים לאשתעי קמי מלכא לאגוואה בניכייהו דהא כלהו אתיין מיד כעים ורגיז מלכא· אוף הכא כיון דחד אקדים ואשתכח בבי כנישתא ושכינתא אתיא ואשכח ליה כדין אתחשי׳ כאילו כלהו אשתכחו תמן דהא דא אוריך לון תמן מיד אתחברת עמיה שכינתא ויתבי כזווגא חד ואשתמודע בהדיה ואותיב ליה בדרגא דצדיק· ואי חד לא אקדים ולא אשתכח תמן מה כתיב מדוע באתי ואין איש· ואין עשרה לא כתיב אלא ואין איש לאתחברא בהדאי למהוי גבאי כד״א איש האלהים למהוי בדרגא דצדיק· ולא עוד אלא דאשתמודע בהדיה ושאיל עלוי אי יומא חד לא אתי כמה דאוקימנא דכתיב מי בכם ירא יי׳ שמע בקול עבדו ושא אתערנא בהאי דכתיב אלי קרא משעיר דהא דרגא בתר דרגא גו דרגא ההוא סומר קורא בתוכה בכל יומא ויומא ולא איהו שמע בקול עבדו. עבדו דא מטטרון· וכנין כך זכאה איהו מאן דאקדים לבי כנישתא לסלק׳ בההוא דרגא עלא׳ דקאמרן· כד אתי צפרא וצפורא אשתכחו בבי כנישתא בעו לאשתפחא בשירין ותושבחן ושא אוקימנא דסדורא איהו לאתערא רחימו דעילא ותתא לאתקנא תקונין ולאתער׳א חדוה דהא כגין דא לוואי מתערי לאתער׳א רחימו וחדוה לעילא באיכון שירין ותושבחן· ומאן דמשתעי בבי כנישת׳ ווי ליה דאחזי פרודא ווי ליה דגרע מהימנות׳· ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל דאחזי דהא לית אלהא ולא אשתכח תמן ולית ליה חולקא ביה ולא דחיל מניה ואבזיב קלנא בתקונא (ס״א בתקיפא) עלאה דלעילא· דהא בשעתא דישראל מסדרי בבי כנישתא סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דצלותא· כדין מתכנשי תלת משריין דמלאכי עלאי· משרייתא חדא איכון מלאכין קדישין עלאין דקא משבחן לקב״ה ביממא בגין דאית אחרנין דקא משבחן לקב״ה בלילוא ואחרנין איכון דקא משבחן לקב״ה ואמרין שירין ותשבחן בהדייהו דישראל ביממא· משרייתא תנייכא איכון מלאכין קדישין דמשתכחי בכל קדושה וקדושה דישראל מקדשי לתת׳ ובשולטנו דלהון כל איכון דמתערין בכל אכון רקיעין בההיא צלותא דישראל· משרייתא תליתאה איכון עולמתן עלאין דקא מתתקני עם מטרוניתא׳ ומתקני לה לאעלא לה קמי מלכא ואלין איכון משריין עלאין על כלהו· וכלהו מתתקני בסדורא דישראל דמתתקני לתתא באיכון שירין ותושבחן ובההיא צלותא דקא מצלו ישראל· כיון דאלין תלת משריין מזדמנן כדין ישראל פתחי שירתא וזמרי קמי מאריהון· ואיכון משריית׳ חדא די ממנא לשבחא למאריהון בימא׳ אזדמנן עלייהו וזמרי עמהון כחדא באיכון שבחי דדוד מלכא ושא אוקימנא מלי· בההוא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאיכון תושבחן דדוד כדין תושבחתא דשירת׳ דימא כמה דאוקימ׳· ואי תימא האי תושבחתא אמאי איהו בתקונא בתרייתא בתר שבחי דדוד והא תורה שבכתב אקדימת לתורה שבע״פ ואקדימת לנביאים ואקדימת לכתובים וכמה דאקדימת הכי אצטריך לאקדמה· אלא מגו דבי לא אתתקנ׳ אלא מתורה שבכתב הכי אצטריך לנו׳ בשירותא דתקונא והאי תושבחתא מעליא מכל שאר תושבחן דעלמא· ואיהי לא אתתקנת מכלהו כמה דאתתקנת

מתושבחתא דא׳ ובגין דא איהי סמוך לגאולה דמיושב כמה דאוקימ׳ בה שעתא
כד שירתא דימא אתמר מתעטרא כנסת ישראל בההוא כתרא דזמין קב״ה לאעטר׳
למלכא משיחא וההוא כתרא גליפא בשמהן קדישין מחקקא כמה דאתעטר ההוא
יומא דאעברו ישראל ית ימא ואטבע קב״ה לכל משריין דפרעה ופרשוהי׳ בגין דא
בעי בר״נש לשוואה רעותיה בהאי שירתא וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא זכי למחמי
למלכא משיחא בתקוני ההוא כתרא ובחגירו זייניה וזכי לשבחא האי שירתא תמן
והא אוקימנא מלי׳ כיון דמטי בר נש לישתבחא נטיל קב״ה ההוא כתרא ושוי ליה קמיה
וכ״י שריאת לאתתקנא למיתי קמי מלכא עלאה׳ ואצטריך לאכללא לה בתליסר
מכילן עלאי דמניהון אתברכת ואינון תליסר בוסמין עלאין כד״א נרד וכרכום קנה
וקנמון וגו׳ והכא אינון שיר׳ ושבחה׳ הלל׳ וזמרה׳ עז׳ וממשלה׳ נצח׳ גדולה׳
וגבורה׳ תהלה׳ ותפארת׳ קדושה׳ הא תריסר׳ ולבתר לחברא לה בהדייהו
ולומר ומלכות בגין דאיהי מתברכא מנייהו׳ ועל דא אצטריך בשעתא דאתכלילת
בהדייהו לשוואה לבא ורעותא בהאי ולא לישתעי כלל דלא לפסוק בינייהו׳ ואי פסיק
בינייהו מתחו׳ גדפי כרוביא ונפיק חד שלהובא וקארי בקלא ואמר פלניא די פסיק
גאותא דקב״ה ישתני ויתפסק דלא יחמי גאותא דמלכ׳ קדישא כד״א וכל יראה גאות
יי׳ בגין דאלין תליסר אינון גאות יי׳׳ מכאן ולהלאה אל ההודאות וכו׳ דא מלכא
עלאה דשלמא כלא דיליה בגין דכל הני שבחן אינון לגבה דכ״י כד משתכח׳ במשריית׳
דלתתא כד״א שיר השירים אשר לשלמה למלכא דשלמא דיליה׳ מתמן ולהלאה יוצר
אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל והא אתערכ׳ בים ואתערו חבריא דהכי
אינון תקונין דעלמא עלאה (ס״א מכ׳כאן אל אדון) אל ברוך תקוני דעלמא תתאה
דאינון כ״ב אתוון זעירין בגין דאית אתוון רברבן ואתוון זעירן׳ אתוון זעירן מעלמ׳
תתאה׳ אתוון רברבן מההוא עלמא דאתי׳ בכלא אינון רברבן׳ אינון רברבן
בגרמייהו׳ כד אתיין יחידאין אינון רברבן דכד לא פשיטין יתיר אינון אתיין כל
את ואת ברתיכא דחזי ליה בגין שבחא דשבת דאינון אתוון אל אדון על כל המעשי׳
ברוך ומבורך בפי כל נשמה׳ אלין אתוון בחמש חמש תיבין דאינון חמשין תרעין
דעלמא דאתי׳ תרין אתוון אחרנין די בסופא ש״ת אינון בשית שית תיבין דאינון
שית סטרין דעלמא דאתי ונפקי מתמן כגון שבח יתנו לו כל צבא מרום׳ תפארת
וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקדש׳ אלין תרין אתוון בשית שית׳ תרין אתוון
קדמאי בחמש חמש׳ כלהו שאר אתוון די באמצעיתא כלהו בארבע ארבע׳ ובגין
דאינון ברזא דרתיכא עלאה אינון אתוון קדמאי ואינון דבסופא אינון שלימו דכ״ב
אתוון בגין דאית בהו כ״ב תיבין לקבל כ״ב אתוון עלאין׳ אשתארו תמניסר אתוון
אחרנין דקא סלקין ברתיכייהו לארבע ארבע לשבעין ותרין תיבין דאינון רזא
דשמא מפרש גליפא קדישא דע״ב אתוון דקב״ה ומתעטר בהו׳ ושמא דא איהו
מעטרא לכ״י וסליק ברזא לאתעטרא בהו בגו שליחותא דמארים׳ וסימניך דאלין
אתוון דקא מתעטרן בשבחא עלאה דא קדמאי וסופי דסלקין בעטרייהו אינון את
ב״ם׳ אלף בחיים׳ תיו בשית׳ בית בחמש׳ שין בשית׳ בגין כך רזא דאת ב״ם

ועל זה ט
ואמרה

כללא דכ"ב אתוון דאינון עשרה דתלתין ותרין שבילין· וסימן דאינון אתוון אחרנין
דסלקין ברתיכייהו נר"· שארי בגימ"ל וסיים בר"ש וכלהו רזא דרתיכא קדישא·
את ב"ש רזא דשמא קדישא· נר"· רזא דרתיכא קדישא דסלקא לע"ב ואתעביד
מכייהו שמא קדישא לאתעטרא כ"י מגו רתיכא עלאה דכתיב כשמך אדני כן תהלתך·
ובגין כך ההוא שמא כלילא ברזא דאבהן ימינא ושמאלא ואמצעיתא· ואיהו
מתעטרא בהו למהוי שמא קדישא ולאו שמא עלאה כאינון שמהן עלאין דעלמא
עלאה דאתאחדא לעילא לעילא ואע"ג דהאי שמא עלאה איהו· אבל רזא דיליה
דוד מלכא דמתעטרא באבהן שמא דמ"ב אתוון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן
בעלמא עלאה· ועלמא עלאה כמה דלעילא ועל דא סליק ולא נחית אתעטר גו
מחשבה עלאה· זכאה חולקיה מאן דידע ליה ואזדה' ביה· שמא דע"ב אתוון דוד
דקא מתעטרא באבהן ורזא דיליה סליק ונחית כגוונא דא מנפ"ץ שמא דתליסר
מכילן דרחמי' אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עלייהו ובגין
כך סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי דסליק ולא נחית ונ"ד שמא דע"ב סליק
ונחית סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא· שמא דתליסר מכילן סליק מסטרא
דא ונחית מסטרא דא וההוא דנחית בגין לאמשכא טיבו לתתא· ועל דא את"ן ב"ש
נר"· ד"ק ה"ן ופ"ו זע"י ח"ם ט"ן י"ס כ"ל אתוון קדמאי סלקין בחושבנ' ואתוון אחרנין נחתי
בחושבנא בגין לאמשכא טובו לעילא ותתא· שמא דמ"ב איהו מתעטרא לרתיכא
עלאה· שמא דע"ב איהו מתעטרא לרתיכא תתאה· זכאה חולקיה מאן דמשתדל
למנדע למאריה זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי· ובגין כך תושבחתא דשבת
דקא משבח למלכ' דשלמ' דיליה· משבח ליה בשמא דע"ב ובכ"ב תיבין רזא דכ"ב אתוון
בגין דתתעטר ביה לסלקא לעילא בתושבחתא דא· ועל דא אל אדון תושבחתא
דעלמא דאתי איהו ופריאו דרתיכא עלאה דמתעטרא לסלקא לעילא ופריאו
דכנסת ישראל דמתעטרא לסלקא גו רתיכא עלאה· את"ן ב"ש סלקין ונחתין כמה
דאתמר· א"ל ב"ש סלקין ולא נחתין וסימניך דא שב"ת בלחודוי ודא שב"ת ויום הכפור'
סלקא רזא לעילא לעילא עד דמתעטרא כלא באין סוף· אל ברוך דא סדורא
דאתוון זעירין בתקוני כ"י בכל יומא בכלולתא· ובגין דאינון אתוון זעירין לית רווחא
ביניייהו ואינון תקוני שולימתן דאתיין עם מטרוניתא לגבי מלכא עלאה· קדושא
דא דקא מקדשי מלאכי עלאי לאו איהו ביחיד והא אוקימ' כל קדושה דאיהו בלשון
הקדש יחיד אסיר ליה למימר· תרגו' לעלם ביחיד ולא בסגיאין ויחיד איהו תקונא
דיליה ודאי ולא סגיאין וסימן לרזא דא שנים מקרא ואחד תרגום· שנים ליסגא
דסגיאין איסו דודאי קדושא דלשון הקדש אסיר איהו ביחיד· קדושת תרגו' אסיר
איהו בסגיאין אלא ביחיד לעולם· אחד תרגום תניכן ולא תרין ולא יתיר· תרגום
אתיא למיעוטא והכי אצטריך· לשון הקדש אתיא לרבוייא והכי אצטריך דמעלין
בקדש ולא מורידין· ובתרגום מורידין ולא מעלין· אחד תניכן ולא יתיר ולא מעלין
כלל· קדושה דא קדושת' דאתקדשת שכינתא וכל אינון רתיכין דילה לאתתקנא
לגבי מלכא עלאה· ובגין דאיהי קדושת עלמא תתאה איהי מיושב ולא בעמידה·

קדושה

קדושה אחרא דאהדורי צלותא איהי קדושתא דעלמ׳ עלאה ובגין כך איהי בעמידה בגין לאמשכא לה לתתא וכל מלוי דעלמא עלאה איהו בעמידה ולא מיושב · ובכל הני קדושתן ישראל מתקדשי בהו לתתא · וע״ד ישראל מתקדשי בקדושה דרתיכא תתאה מיושב · ובקדושה דרתיכא עלאה מעומד · קדושה אחרא איהי תוספת קדושה בגיני כך איהי כתר צלותא · ובגין דאיהי תוספת קדושה על קדושן אחרנין איהי לכתר צלותא · ובגין דכל חד וחד בעי לאמשכא עליה מההוא תוספת אתתקן לכל יחיד ויחיד קדושת תרגום · ואי תימא הא אית בה קדושת לשון הקדש · ההוא לצבור לאתקדשא כלהו בכלל בההוא תוספת קדושה · ובגין דיחיד לית ליה רשו לאמרה בלשון הקדש ולאתקדשא יחידאי אתקינו לה בלשון תרגום ואיהו כיחיד לאתקדשא כל חד וחד בההוא תוספת לאמשכא עליה קדוש׳ יתיר · זכאה חולקיהון דישראל דקא מתקדשי בקדושי עלאי בגין דאינון דבקין לעילא דכתיב ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום ·

כתיב הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר וגו׳ וכתיב נעשה נא עלית קיר קטנה וגו׳ בהאי קרא אית לן סמך בעלמא · הנה נא ידעתי דא איהו רשותא דבר נש לשואה בגויה · כי איש אלהים קדוש הוא · דא איהו עלמא עלאה דאיהו יתיב על כורסי יקריה וכל קדושאן נפקין מניה ואיהו מקדש לכלהו עלמין · עובר עלינו תמיד מההוא קדושה דאיהו מקדש לכל עלמין לעילא איהו מקדש לן בהאי עלמא דהא לית קדושה לעילא אלא אי אית קדושה לתת׳ כד״א ונקדשתי בתוך בני ישראל והואיל וכך הוא נעשה נא עלית קיר קטנה דא איהו סדורא דתקונא דשכינתא דאיהי עלית קיר כד״א ויסב חזקיהו פניו אל הקיר · קטנה בגין דאיהי זעירא כד״א עיר קטנה · ונשים לו שם בתקונא דא דאנן מתקנין בסדורא דילן בשירין ותושבחן ובצלותא ובתקונא דא אנן מתקנין לגביה לבייתא דיליה · מטה ושלחן וכסא ומנורה · ארבע אלין כלהו בשכינתא אינון ואיהי כלא וכל תקונין אלין מתתקנן לגבי עלמא עלאה בסדורא דאנן מסדרין בסדור׳ דצלותא דערבית ובתקונא דיליה הא מטה · בסדורא דאינון קרבנין ועלוון דאנן מסדרין בכפרה ואינון שירין ותושבחן הא שלחן · ובההוא סדורא דצלותא דמיושב ובתקונ׳ דקש׳ בההוא יחודא דאנן מתקנין הא כסא · בההוא סדורא דצלותא דמעומד ובאינון קדושאן ותוספת קדושה וברכאן דאנן מסדרין הא מנורה · זכאה איהו בר נש דדא שוי ברעותיה לאשלמא לגבי מאריה בכל יומא ולאתקנ׳ האי לגבי מאריה תקונין בדין ודאי קב״ה יהא אושפיזיה בכל יומא · זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי · בגין דאלין ארבע אינון תקוני דשכינתא לאתתקנא לגבי בעלה בארבע תקונין אלין אתתקנת בשפירהא בחדווהא בחזווהא ע״י דעמא קדיש׳ בכל יומא מטה אתיהיבת ליה ליעקב לאתתקנא וע״ד יעקב אתקין צלות׳ דערבית · שלחן אתקין דוד מלכא באינון שירין ותושבחן דאיהו אתקין כד״א תערך לפני שלחן נגד צוררי · כסא אתקין אברהם באתקשרות׳ דיליה טובו ושלימו דכסמתין לכל בני עלמא ולית תקונא דכסא אלא חסד דאברהם כד״א והוכן בחסד כסא · מנורא

אתקין

אתקין ובחק דאקדיש שמא דקב״ה לעיניהון דכל עלמ׳ ונהיר נהירו דבוצינא עלאה
בההיא קדושה · בגיני כך צריכין עמא קדישא לומר תדל״ו ולשואה רעותהון לסדרא
לגבי מלכא עלאה דאיהו מאריה דביתא איש האלדים מטה ושלחן וכסא ומנורה
למהוי שלימו בכל יומא עילא ותתא · בשעתא דקא מיחדי ישראל יחודא דרזא
דשמע ישראל ברעותא שלים כדין נפיק מגו סתימו דעלמא עלאה חד נהירו והוא
נהירו בטש גו בוצינא דקרדינותא ואתפלג לע׳ נהורין ואינון ע׳ להטין בע׳ ענפין
דאילנא דחיי · כדין ההוא אילנא סליק ריחין ובוסמין וכל אילני דגנתא דעדן
כלהו סלקין ריחין ומשבחן למאריהון דהא כדין אתתקנת מטרונית׳ לאעלא לחופה
בהדי בעלה כל אינון שייפין עלאין כלהו מתחברן בתיאובתא חדא וברעותא חדא
למהוי חד בלא פרודא כלל · וכדין בעלה אתתקן לגבה לאעלא לה לחופה ביחודא
חד לאתייחדא במטרוניתא ועד׳ אכן מתערי לה ואמרינן שמע ישראל אתקין גרמך
הא בעליך ייתי לגבך בתקונוי זמין לקבלך · יי׳ אלדינו יי׳ אחד ביחודא חדא
ברעותא חדא בלא פרוד׳ דכל אינון שייפין כלהו מתעבדן חד ועיילי׳ בחד תיאובת׳ ·
כיון דאמרי ישר׳ אחד באתערות׳ דשית סטרין כדין כל אינון שית סטרין אתעבידו
חד · ורזא דא ו׳חד פשיטו בלחודוי בלא דבקותא אחרא לגביה אלא איהו בלחודוי
פשוט מכלא ואיהו חד · בההיא שעתא מטרוניתא אתתקנא ואתקשטא ועיילין לה
שמשהא בלחישו סגי לגבי בעלה ואמרי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד · דא
איהו בלחישו דהכי אצטריך לאעלא לה לגבי בעלה · זכאה עמא דידעי דא ומסדרי
סדורא עלאה דמהימנותא · בההיא שעתא דאתחברו בעלה ואתתא כחדא כדין
כרוזא נפיק מסטרא דדרום אתעתדו חילין ומשריין דגלי רחימותא לגבי מאריכון ·
כדין אתער חד משכא עלאה בוא״ל רב משריין ובידיה ארבע מפתחן דנטיל מד׳
סטרי עלמא וחד מפתחא אתרשים באת י׳ ומפתח׳ אחרא אתרשים באת ה׳ וחד
מפתחא אתרשים באת ו׳ · ומפתחא אחרא אתרשים באת ה׳ · אנח לה תחות אילנא
דחיי · אינון תלת מפתחן דאתרשימו בתלת אתוון אלין אתעבידו חד · כיון
דאתעבידו חד ההוא מפתחא אחרא סליק וקאים ואתחבר בההוא אחרא כללא
דתלת וכל אינון משריין וחיילין עיילין לאינון תרין מפתחן גו גנתא וכלהו מיחדי
כגוונא דלתתא · יוד דא רשימו דאת י׳ רישא עלאה דשמא קדישא · אלדינו
דא איהו רזא דרשימו דאת ה׳ עלאה את תניינא דשמא קדישא · יוד דא משיכו
דאתמשך לתתא ברזא דרשימו דאת ו׳ דאינון תרין אתוון אתמשכו למהוי באתר
דא ואיהו אחד · כל הני תלתא אינון חד ביחודא חד · כיון דכל דא אתעביד חד
ביחודא חד ואשתאר כלא ברזא דאת ו׳ שלים מרישא דמבועא ומהיכלא עלאה
וירית לאבא ואימא כדין עיילין למטרוניתא בהדיה דהא השתא איהו שלים בכל
סיבו עלאה ויכיל לאתזנא לה ולמיהב לה מזונא וספוקא כדקא יאות · וכל אינון
שייפין דיליה כלהו חד · כדין עיילין לה לגביה בלחישו · אמאי בלחישו בגין דלא
יתערב זר בההיא חדוה כד״א ובשמחתו לא יתערב זר · כיון דאיהו אתיחד לעילא
בשית סטרין · אוף הכי איהי אתיחדת לתתא בשית סטרין אחרנין בגין למהוי

אחד

אחד לעילא ואחד לתתא כלא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד · אחד לעילא בשית סטרין דכתיב שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד · הא שית תיבין לקבל שית סטרין · אחד לתתא בשית סטרין · בשכמלו הא שית סטרין אחרנין בשית תיבין · יי׳ אחד לעילא ושמו אחד לתתא ואי תימ׳ הא כתיב אחד לעילא ולתתא לא כתי׳ אחד ועד סוא אחד בחלופי אתוון · אתוון דדכורא לא מתחלפי · אתוון דנוקבא מתחלפי · ודא שכחא דדכורא על נוקבא · ובגין דלא תשלוט עין הרע הכא מחלפי אתוון דלא אמרן אחד באתגליא · ובזמנא דאתי דיתעבר עין הרע מעלמא ולא תשלוט בהדה כדין יתקרי אחד באתגליא · בגין דהשתא דההוא סטרא אחרא אתדבק בהדה לאו איהי אחד אלא דהכא מיחדין לה בלחישו ברזא דאתוון אחרנין ואמרי ועד · אבל בזמנא דאתי דיתפרש ההוא סטרא מינה ויתעבר מינה כדין יתקרי אחד ודאי דלא יהא בהדה שותפו ודביקו אחרא כלל ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד באתגליא בהדיא ולא בלחישו ולא ברזא · ועד הכא מיחדין לה מההוא סטרא אחרא כמאן דזמין לאחר׳ למיהוי סהיד דוליס · בגין דלא איהו סהיד דילן וסטרא אחר׳ לאו איהו סהדא לגבן · ובגין דא איהי אתפרישת מההוא סטרא · כיון דאתת הכא מעלין לה לחופה לגבי בעלה מלכא עלאה בכל רעותא וכוונא דלבא ועד איהו אחד · בשעתא דאיהי אתת בעולימתה׳ ובעאת לאתפרשא מסטרא אחרא אתת כמאן דאזדמנת למחמי ביקרא דמלכא ולא יתיר והכי מכריזי דיזדמנון למחמי ביקרא דמלכא · כדין סטרא אחרא לא ניחא ליה למחמי ואתפרש מינה כלא נאיבה וראיבה בבנות ציון במלך שלמה פוקו למחמי · כיון דאתת כל איכון שמשהא עיילין לה לחופה בהדי מלכא בלחישו ברזא · דאלמלא לאו הכי לא יתפרש מינה ההוא סטרא אחרא ויתערבב חדוותה · אבל בזמנא דאתי דיתפרש מינה ההוא סטרא אחר׳ כדין ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד · כיון דעאלת לחופה ואיהי בהדיה מלכא בחדוה כדין אכן מתערי חדוה דימינא ושמאלא כלא ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך וגו׳ · והיה אם שמוע ונו׳ כלא דחילו כלל דהא סטרא אחרא לא יתקרב תמן ולית ליה רשו · כלה כל זמנא דבעאן לאעלא לה לגבי מלכא לחדוה דשמושא אצטריך בלחישו ברזא בגין דלא ישתכח בר נש דגלי בעדה׳ רמז לסטר׳ ביישא דלא יתדבק בהדה ולא ישתכחון בבנוי רמז פסול כלל והכי אמר יעקב לבנוי שמא אן אירע פסול בזרעי או בערסי כדין איכון אמרו כמה דלית בלבך אלא אחד וכו׳ לית לן דביקו בסטרא אחרא כלל דהא פרישא הוא ערסך ואכן ביחודא לגבי מלכא עלאה ולית לן דביקו כלל בסטרא אחרא דהא בפריטו דסטרא אחרא הוה רעותא ומחשבתא דילן · כיון דידע דסטרא אחרא לא אתדבק תמן כלל כדין עאלת אתתא לגבי בעלה בלחישו ברזא דיחודא דשית סטרין · פתח ואמר בשכמלו דהא איהי ברזא דאחד בשלימותהא בלא ערבובא כלל ולא שותפו דסטרא אחרא · ותא חזי בההי׳ שעתא יעקב ובנוי הוו בדיוקנא עלאה לתתא בהדי שכינתא יעקב הוה ברזא דשית סטרין דעלמא עלאה ברזא חד · בנוי הוו בדיוקנא דשית סטרין דעלמא תתאה · ואיהו בעא לגלאה לון ההוא קץ כמה דאוקימנא דאית קץ ואית קץ אית קץ הימין ואית קץ הימים · קץ הימין דא רזא דמלכו דשמיא · קץ

הימים

פומיה דא רזא דמלכו אחרא רזא דסטרא אחרא דאקרי קץ כל בשר והא אוקימנא
כיון דחמא דאסתלק׳ שכינתא מניה וכו׳ איבון אמרו כמה דלית בלבך אלא אחד דאנת
ברזא דעלמא עלאה ואיהו אחד · אוף אנן דאנן ברזא דעלמא תתאה איהו אחד·
וע״ד אדכרו תרי לבבות רזא דעלמא עלאה דאיהו לבא דיעקב ודא דעלמא תתאה
דאיהו לבא דבבני כדין אעיל לה בלחישו · וכמה דאינון אתייחדו רזא דעלאה עלאה
באחד ורזא דעלמא תתאה באחד · אוף הכי אנן צריכין ליחדא עלמא עלאה באחד
וליחדא עלמא תתאה ברזא דאחד · דא בשית סטרין ודא בשית סטרין · ובגין כך
שית תיבין הכא ברזא דשית בסטרין ושית תיבין הכא ברזא דשית סטרין ווי׳ אחד
ושמו אחד · זכאה עדבי׳ ואחולקיה מאן דישוי רעותיה לשאי בעלמא דין ובעלמ׳ דאתי·
רב המנונא סבא אמר באתערותא דיחודא שפיר איהו ורזא דברירא דמלתא הא
אוקימנא · ומלין אלין זמינין לאתערא קמיה עתיק יומין בלא בסופא כלל · פתח ואמ׳

ויקחו לי תרומה הכא איהו יחודא בכללא חדא עילא ותתא · ויקחו תרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה עילא ותתא בכללא חדא בלא פרודא כלל · מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי · האי קרא הכי אצטריך ליה למימר כל איש אשר ידבנו לבו · מאי מאת כל איש · אלא רזא הכא לאינון מרי מדין · זכאין אינון צדיקיא דידעי לשואה רעותא דלהון לגבי מלכא עלאה קדישא וכל רעותא דלהון לאו איהו לגבי עלמא דא ובכסופא בטלה דיליה · אלא ידעי ומשתדלי לשואה רעותהון ולאתדבקא לעילא בגין לאמשכא רעותא דילהון במאריהון לגבייהו מעילא לתתא· ומאן אתר בטלי ההוא רעותא דמאריהון לאמשכא ליה לגבייהו · בטלין ליה מאתר חד עלאה קדיש׳ דמניה נפקין כל רעותין קדישין · ומאן איהו כל איש דא צדיק דאתקרי כל כד״א ויתרון ארץ בכל היא · על כן כל פקודי כל · איש כד״א איש צדיק · דא איהו כל איש מאריה דביתא דרעותיה תדיר לגבי מטרוניתא כבעלה דרחים לאתתיה ותדיר ידבנו לבו איהו רחים לה ולבו דאיהי מטרונית׳ דיליה ידבנו לאתדבקא ביה · ואע״ג דברחימו סגי דא בדא דלא מתפרשן לעלמין מסהוא כל איש מאריה דביתא מאריה דמטרונית׳ מניה תקחו את תרומתי · ארחיה דעל׳ מאן

רעיא מהימנא

פקודא ללמוד תור׳ בכל יומא דאיהי רזא דמהימנות׳ עלא׳ למנדע ארחיה דקב״ה דכל מאן דאשתדל באורית׳ זכי בהאי על׳ וזכי בעלמ׳ דאתי ואשתזיב מכל קטרוגין בישין בגין דאוריתא רזא דמהימנותא איהי דמאן דאתעסק בה אתעסק במהימנות׳ עלא׳ ושריא שכינתיה בגויה דלא תעדי מניה · מאן דידע מלה דאוריתא אצטריך למרדף אבתרה ולאולפא ההיא מלה מניה לקיימא רזא דכתי׳ מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי אוריתא אילנא דחיי איהו למיה׳ חיין לכלא מאן דאתתקף באורית׳ אתתקף באילנא דחיי כד״א עץ חיים היא למחזיקי׳ בה וכמה רזין עלאין אוקימנ׳ במאן דאשתדל באורית׳ דזכי לאתקטרא באוריתא דלעילא בהאי עלמא לא שכיך ולא שכיך בעלמא דאתי ואפילו בקברא שפוותיה מרחשן אורית׳ כד״א דובב שפתי ישנים · סב׳

דבעי לנסבא אתתיה דבר נש מניה איהו קפיד ולא שביק לה · אבל קב״ה לאו הכי
אע״ג דכל רחימו דילה לגביה ורחימו דיליה לגבה מניה נטלין לה לאשראה בינייהו
מההוא אתר עלאה דכל רחימו דאתתא ובעלה שריא תמן ·תקחו את תרומתי זכאה
חולקיהון דישראל וזכאין כלהו דזכו להאי·

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם · ואי תימא אי הכי אשר תקחו מאתו
מבעי ליה מאי מאתם · מתרין שמהן אלין · תני רב ייסא סבא אמר
מאתם מאת ם׳ דאיהו רזא דעלמא עלאה אתר מדורי׳ דהאי נדיק דאיהו אתעטר
מאת ם׳ מתמן נטל חיין לאתזנא עלמין כלהו וכלא מלה חדא רזא לחכימין אתיהיבת
זכא׳ חולקיהון דאע״ג דאיכון נטלין לה הכא לא יכלין אלא ברשו דבעלה וברעו דיליה
ולמעבד פולחנא דרחימו לגביה וכדין ברחימו דיליה תקחו את תרומתי · וכל דא
באיכון פולחני דצלותא ותקונא וסדורא דישראל מסדרין בכל יומא · מאת׳ מכללא
דשית סטרין עלאין וכלא חד · מאתם מאיכון זמני ושבתי וכלהו רזא חדא ·זהב וכסף
ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים· זהב· ברזא דיומא דראש השנה
דאיהו יומא דזהב ושלטא ההו׳ סטר׳ כד״א מצפון זהב יאתה· וכסף· דא יום הכפורים
דמתלבנן חוביהון דישראל כתלגא כד״א אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו· וכתי׳
כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם· ונחשת· יומי דקרבנין דחג דאיכון רתיכי
דעמין עע״ז ואכון אקרון רזא דהרי נחשת· ובגין כך מתמעטין בכל יומא ואזלין·
ותכלת· דא פסח שולטנו דרזא דמהימנותא רזא דכורסיא תכלא ·ובגין דהוא תכלא
לא שלטא עד דשציאת וקטילת כד״א ועבר יי׳ לנגף את מצרים· בגין כך כל גוונין
טבין בחלמא בר מן תכלא · וארגמן· דא שבועות רזא דארגוונא דתורה שבכתב
דאתיהיבת ביה כלילא מכל סטרין מימינא ומשמאלא כד״א מימינו אש דת למו ודא
איהו ארגמן · ותולע׳ שני דא איהו ט״ו באב דבנות ישראל הוו נפקי במאני מלת כד״א
האמורי׳ ע״י תולע· עד הכא שית זמנין מכאן ולהלאה רזא דו׳ יומי תשובה· ושש ועזים
ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים ושמן למאור ובשמי׳ לשמן המשחה
ולקטרת הסמים ואבני שהם ואבני מלואים· עד הכא תשעה לקבל תשעה יומין ויום
הכפורים אשלים לעשרה· ומכל אלין אכן נטלין תרומת יי׳ בכל זמנא וזמנא בגין
לאשראה עלן · בר״ה אכן נטלין תרומת יי׳ ואיהו רזא דר״ה דאתיא מסטרא דזהב·
ביום הכפורים אכן נטלין לה ואיהי יום הכפורים דירתא ברתא לאימא· בסכות
אכן נטלין לה דכתיב ביום השמיני עצרת תהיה לכם ודא איהי תרומת יי׳· בפסח
איהי פסח והא אוקימנא רזא דכורסיא תכלא· בשבועות אכן נטלין לה דכתי׳ וידבר
אלהים את כל הדברים האלה לאמר ואכן נטלין מתורה שבכתב תורה שבעל פה·
ט״ו באב איהו קיימא בחדוש על בנות ישראל· כל שאר יומין אכן לתקונא דילה ועל׳
אשר תקחו מאתם כתיב· כגוונא דאיכון מתייחדין לעילא אוף הכא איהי אתיחדת
לתתא ברזא דאחד למהוי עמהון לעילא חד לקבל חד· קב״ה אחד לעילא לא יתיב
על כורסייא דיקריה עד דאתעבידת ברזא דאחד כגוונא דיליה למהוי אחד באחד
והא אוקימנא דהוא אחד ושמו אחד· רזא דשבת איהו שבת דאתאחדת ברזא

דאחד

דאחד למשרי עלה רזא דאחד · צלותא דמעלי שבתא דהא אתאחדת כרסיא יקירא קדישא ברזא דאחד ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עלאה · כד עייל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא וכל דינין מתעברין מינה ואיהי אשתאר' ביחודא דנהירו קדישא ואתעטרת בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא וכל שולטני רוגזין ומארי דדינא כלהו ערקין ולית שולטנו אחרא בכלהו עלמין ואנפהא נהירין בנהירו עלאה ואתעטרת לתתא בעמא קדישא וכלהו מתעטרן בנשמתין חדתין · כדין שירותא דצלותא לברכא לה בחדוה בנהירו דאנפין ולומ' ברכו את יי' המבורך · את יי' דייקא בגין למפתח לגבה בברכה · ואסיר לעמא קדישא למפתח לגבה בפסוקא דדינא כגון והוא רחום וגו' בגין דהא אתפרשת מרזא דסטרא אחרא · וכל מארי דדינין אתפרשו ואתעברו מינה · ומאן דאתער האי לתתא גרים לאתער' הכי לעילא · וכרסייא קדישא לא יכלא לאתעטרא בעטרא דקדושה דכל זמנא דאתערי לתתא אינון מאריהון דדינא דהוו מתעברן והוו אזלי כלהו לאתטמרא גו נוקבא דעפרא דתהומא רבא כלהו חייבין לאטראה בדוכתייהו ואתרחקת בהו אתר קדישא דבעאת נייחא · ולא תימא דדא איהו בלחודוי אלא לית אתערותא לעילא לאתערא עד דישראל מתערי לתתא כמו דאוקימנא דכתיב בכסה ליום חגנו · ליום חג לא כתיב אלא ליום חגנו · ועל דא אסיר לעמא קדישא דקא מתעטרין בעטרין קדישין דנשמתין בגין לאתערא נייחא דאינון יתערון דינא אלא כלהו ברעו ורחימו סגי דיתערון ברכאן עילא ותתא כחדא · ברכו את יי' את דייקא כדקאמרן דא שבת דמעלי שבתא · ברוך יי' המבורך דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי מאתר דנפיק מניה כל שקיו לאשקאה לכלא · ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא קרינן ליה המבורך איהו מבועא דבירא וכיון דמטו תמן הא ודאי בירא אתמליא דלא פסקין מימוי לעלמין · ועל דא לא אמרינן ברוך את יי' המבורך אלא ברוך יי' דשמלא לא מטי התם בגיעו ממקורא עלאה לא אתמליא בירא כלל ועל דא המבורך אמאי איהו המבורך בגין דאיהו אשליש ואשקי לעולם ועד · עולם ועד דא איהו שבת דמעלי שבתא ואכן תקעין ברכאן באתר דאקרי מבורך · כיון דמטאן התם כלהו לעולם ועד ודא איהו ברוך יי' המבורך · עד הכא מטון ברכאן מעלמא עלאה וכלהו לעולם ועד לאתברכא ולאתשקאה ולמהוי שלים כדקא יאות מליא מכל סטרין · ברוך דא מקורא עלאה דכל ברכן נפקין מניה · וכד סיהרא אשתליש קרינן לה הכי לגבי תתאי אבל ברוך מקורא עלאה כדקאמרן · יי' דא אמצעו דכל סטרין עלאין המבורך דא שלמא דביתא מבועא דבירא לאשלמא ולאשקאה כלא · לעלם ועד דא עלמא תתאה דאצטריך לאתברכא · ומשחא ורבו דברוך יי' והמבורך כלא איהו לעולם ועד · מבורך כד"א בן פורת · ועל דא ברכה דא אצטריכו כל עמא לברכא ובמעלי שבתא ברעו דלבא ובחדוה בעו למשרי בשרותא דא לאתברכא האי שבת דמעלי ליליא מעמא קדישא כדקא יאות · בהאי ברכא כד שראן ישראל לברכא קלא אזלא בכלהו רקיעין דמתקדשי בקדושה דמעלי שבתא · זכאין אתון עמא קדישא דאתון מברכי ומקדשי לתתא בגין דיתברכון ויתקדשון לעילא כמה משריין

עלאין

עלאין קדישין זכאין אינון בהאי עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי · ולא מברכי ישר׳ ברכה דא עד דמתעטרן בעטרין דנשמתין קדישי׳ כדקאמ׳ · זכאה עמא דהכי לון בעלמא דין למזכי לון לעלמא דאתי · בהאי ליליא שמושא דחכימין כאלין נשמתין קדישין דמתעטרן בהו ואע״ג דהא אוקימ׳ וכלא חד · ובכל אתר דתשכח לחכימין בהאי מלה בסטרא דא ולזמנין בסטרא דא כלא איהו חד ושפיר מלי הא אוקימנא · אבל בזמנא דא דמתעטרן כלהו בנשמתין דרוחין חדתין יתירין קדישין כדין איהו שמושא דלהון בגין דנגידו להוא שמושא בנגידו דקדושה בנייחא עלאה ויפקין בגוייהו קדישין כדקא חזי רזא דא לחכימין אתייהיבת · בשעתא דאתפלג ליליא בליליא דא וקב״ה בעי לאעלא בגנתא דלעילא ורזא דא ביומי דחול קב״ה עאל בגנתא דעדן דלתתא לאשתעשעא עם צדיקיא דשראן תמן · ובשבת בההוא ליליא דשבתא קב״ה די ברזא דמקור׳ עאלה עאל בגנת׳ דלעילא בגין דביומי דחול כל נשמתין דצדיקי׳ כלהו בגנתא די בארעא שריין · וכד אתקדש יומא במעלי שבתא כל אינון משריין דמלאכין קדישין די ממנן גו גנתא דלתתא כלהו סלקין להני נשמתין דשריין גו גנתא דלתתא לגבי ההוא רקיעא דקיימ׳ על גנתא ומתמן אזדמנן רתיכא קדיש׳ דסחרא׳ כורסי יקרא דמלכא וסלקין לון לכל אינון נשמתין בגנתא דלעילא · כיון דאלין רוחין סלקין כדין רוחין אחרנין קדישין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא אלין סלקין ואלין נחתין · ואי תימא הא גנתא דבארעא ביומא דשבתא יתבא בריקנייא בלא נשמתין דצדיקיא · לאו הכי · אלא נשמתין אזלין ונשמתין אתיין · נשמתין סלקין ונשמתין נחתין · נשמתין אזלין מגו גנתא ונשמתין אתיין לגו גנתא · כל אינון נשמתין דצדיקייא דמתלבשן ביומי דחול ועד לא עאלו לגו גנתא בשעתא דאלין נפקין אלין עאלין ואתר לא אשתאר בריקנייא ברזא דלחם הפנים ביום הלקחו · ואי תימ׳ כד אהדרו ביומי דחול במה אתמשכן דוכתי׳ לארכא ופותי׳ ורומא בגנתא ולא אתידע כגוונא דדו׳ דארץ הצבי דהוה אתמשך לכל סטרין ולא אתידע · כגוונ׳ דנכי דכל מה דאתרבי משכיה אתרבי לכל סטר ולא אתיידע · ואית כמה נשמתין דכיון דסלקין תו לא נחתין · נשמתין סלקין ונשמתין נחתין לאתעטרא בהו עמא קדישא · ובמעלי שבתא בגלגולא דנשמתין איהו אלין אזלין ואלין אתיין · אלין סלקין ואלין נחתין · מאן חמי כמה רתיכין קדישין די משטטי לכאן ולכאן · כלהו בחדוה כלהו ברבו באלין נשמתין לאעטרא למלכא קדישא לאעטרא לכמה צדיקייא בגנתא דעדן לתתא עד שעתא דכרוזא קאים וקארי מקודש מקודש · כדין נייחא ושכיכו דכלא · וחייבי גהינ׳ כלהו משתככי ואית לון נייח׳ ונשמתין כלהו מתעטרן בדוכתייהו אלין לעילא ואלין לתתא · זכאה עמא דחולקא דא להון · בפלגות ליליא דמעלי שבתא דחכימין מתערין לשמושא דלהון ההוא רוח עלאה דמתעטרן ביה כד יומא אתקדש בשעת׳ דאינון נייחי בערסייהו ונשמתין אחרנין דילהון בעאן לסלקא למחמי ביקרא דמלכא כדין ההוא רוח דנחית במעלי שבתא נטיל ההיא נשמתא וסלקא לעילא ואתסחיא נשמתא אחרא בבוסמין דגנתא דעדן ותמן חמי מה דחמי · וכד נחתא לאסתרא בדוכתהא בפלגות ליליא ההיא נשמתא תבאת לדוכתהא · ובעי לאינון

חכימין

שבוחין לומר חד פסוקא דאתערותא דההוא רוחא עלאה קדישא דאתעטר בשבת׳
כגון רוח יי׳ אלהים עלי יען משח יי׳ אותי לבשר ענוים וגו׳ בלכתם ילכו ובעמד׳ יעמדו
ובהנשאם מעל הארץ וגו׳ אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו׳ כגון דמתעטרן
בההוא רוחא באתערותא דלהון בחדוה דשמושא ויהא כגידו דההוא רוח עלאה
דשבתא בההוא שמושא דמנוה · רב המנונא סבא כד הוה סליק מנהרא במעלי
שבתא הוה יתיב רגעא חדא וזקיף עינוי והוה חדי והוה אמר דהוה יתיב למחמי
חדוה דמלאכי עלאי · אלין סלקין ואלין נחתין ובכל מעלי שבתא יתיב בר נש בעלם
הנשמות · זכאה איהו מאן דידע ברזין דמאריה · כד נהיר יממא ביומא דשבת׳ סליקו
דחדוה סליק בכלהו עלמין בנייחא בחדוה כדין השמים מספרים כבוד אל ומעשה
ידיו מגיד הרקיע · מאן שמים אלין שמים דשמא עלאה אתחזי בהו דשמא קדישא
אתקרי בהו · מספרים מאי מספרי׳ אי תימא כמאן דמשתעי ספור דברים · לאו הכי
אלא דנהרין ונציצין בנציצו דנקודה עלאה וסלקין בשמא דכליל בנהירו דשלימו עלאה
ומאן איהו ספור דנצצי בנהירו דשלימו דספר עלאה ובגין כך סלקין בשמא שלים
ונהרין בנהירו שלים ונצצי בנציצו שלים · אינהו מנצצי ונהרי בגרמייהו מגו נהירו
דנציצו דספר עלאה ונצצי ונהרי לכל סטר וסטר דמתדבקן ביה דהא מנייהו מההוא
ספירו ונהירו נהיר כל עזקא ועזקא ונצין בנציצו · בגין דבהאי יומא מתעטרן שמים
וסלקין בשמא קדישא יתיר משאר יומין · ומעשה ידיו ההוא טלא עלאה דנהיר
מכל סטרין גניזין דאיהו מעשה ידיו ותקונא דיליה דאתתקנא ביומא דא מכל
שאר יומין · מגיד הרקיע · מאי מגיד משיך ונגיד לתתא מרישא דמלכא
מליא מכל סטרוי · ההוא רקיע דאיהו מבועא דבירא · ודא איהו ההוא נהר
דנפיק מעדן ודא איהו דנגיד ומשיך לתתא נגידו דטלא עלאה ונהיר ונצין בנציצו
מכל סטרין ודא רקיע אנגיד ליה במשיכו דרחימו ותיאובתא לאשקאה שקיו דחדוה
למעלי שבתא · וכד נגיד ומשיך ההוא טלא דבדולחא כלא נגיד מליא ושלים באתוון
קדישין בכל אינון שבילין קדישין · כיון דכלא אתחבר ביה אתעביד ביה ארחא
לאשקאה ולברכא לתתא · יום ליום יביע אמר להאי כבוד והיך נגיד ומשיך ההוא
רקיע נגידו דטלא עלאה · יום ליום יומא ליומא ועזקא לעזקא · השתא משתעי קרא
באורח פרטא היך שמים מספרים ומתתקנין בספירו ובנציצו עלאה להאי כבוד · ואמר
יום ליום יביע אמר · יומא ליומא ודרגא לדרגא אוחו לאתכללא דא בדא ולאתנהרא
דא מן דא מההוא ספירו דמנצצי ומנהרי שמי׳ להאי כבוד · וביני כדא מבע אתעביד
וגו׳ אוחי לאנהרא דא מן דא ולאתנצצא דא מן דא מההו׳ ספירו ונציצו · אמר כללא
דאתוון ושבילין דנפקין מאבא ואימא ואינון רישא דנפיק מנייהו דאיהו ברא בוכרא
אלף אבא ודא איהו דסליק ונחות אתחברת מ׳ בהדי א׳ ואיהו אם. ר׳ רישא
בוכרא · כד מתחברן אתוון כלהו אמר · דא נהירו דאבא ואימא וברא בוכרא ונהירו
דא בחבורא חדא שלטא ביומא דשבתא · ועל כלא אתכליל דא בדא בגין למהוי חד ·
ובגין כך אומי דא בלא ההוא אמ׳ שליטו עלאה למהוי כלא חד · וכד כל האי אתנגיד
אתמסך להאי רקיע כדין איהו אשקי ואמשיך לתת׳ למעבד תולדין כדיוקנא דאינון
שמים

שמיא דנהרין לנהורא כבוד ודא הוא דכתיב ולילה ללילה יחוה דעת · רתיכא דילה
דא לדא דאינון גופא דכרסייא וכלהו אקרון לילות כד"א אף לילות יסרוני כליותי ·
רתיכא עלאה אתקרי ימים יום ליום · רתיכא תתאה אקרי לילות לילה ללילה · יחוה
דעת יחווך יחיה · יחיה תולדין כאינון שמים · ואי תימא יחוה לאו איהו יחיה · ת"ח
כתיב ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי · חוה וחי במלה חדא
סלקין · ועל דאסתלק י' ועייל ו' דא איהו כדקא יאות דהא ו' איהו חיין ודאי ·
וע"ד חוה וחיה דכלא חיין מן ו' · אוף הכא יחוה יחיה · דעת דא איהו רזא
דשמים · מה שמים שית סטרין אוף היא שית סטרין כאינון תולדין דקא יאות כגוונ'
דיליה וע"ד יום ליום אתכליל בדרגא עלאה · ואמר ולילה ללילה ברזא דדכורא דקא
נטיל לה דאיהו שמים דעת · ובגין דהאי אמר רזא עלאה איהו ולא כשאר אמירן
אזהיר קרא עליה ואמר אין אמר ואין דברים כשאר אמירן דעלמא · אלא האי אמר
רזא עלאה איהו בדרגין עלאין דלית תמן אמירן ודברי' ולא אשתמעו כשאר דרגין
דאינון רזא דמהימנותא דאינון קלא דמשתמע אבל הכי לא אשתמעו לעלמין והיינו
דכתיב בלי נשמע קולם · אבל בכל הארץ יצא קום · אע"ג דאינון טמירין עלאין
דלא אתיידעו לעלמין נגידו ומשיכו דלהון אתמשך ואתנגיד לתתא · ובגין ההוא
משיכו אית לן מהימנותא שלימתא בהאי עלמ' וכל בני עלמ' משתעו רזא דמהימנות'
דקב"ה באינון דרגין כאילו אתגליין ולא הוו טמירין וגניזין והיינו ובקצה תבל מליהם
מרישא דעלמא עד סייפי עלמא משתעאן אינון חכומי לבא באינון דרגין גניזין
אע"ג דלא אתיידעו · אבל בהם אשתמודען לשמש שם אהל בהם בגין שמשא קדישא
דאיהו משכנא מאינון דרגין עלאין קדישין ואיהו נהורא דנטיל כל נהורין גניזין
וההוא משיכו דלהון ובגיניה אתחזי מהימנותא בכל עלמא · מאן דנטיל לשמשא
כמאן דנטיל לכלהו דרגין · בגין דשמשא איהו אהל דאתכליל בהון ונטיל כלא ואיהו
נהיר כל אינון גווני נהורין דלתתא ועל דא והוא כחתן יוצא מחופתו בנהירו ובגווני
דכל נהורין גניזין דכלהו בתיאובתא ברעותא שלים יהבי ליה רעותייהו ונהירו
דלהון כמה דלחתן אית ליה רעו ותיאובתא דכלה לאיהבא לה נבזבזן ומתנן ועל דא
והוא כחתן יוצא מחופתו · מאן חופתו דא עדן ורזא דא ונהר יוצא מעדן · עדן
דא איהו חופה דחפיא על כלא · ישיש כגבור · ישיש מסטרא דאור קדמאה דלא
אשתכח ביה דינא כלל · כגבור מסטרא דגבורה · ואף על גב דגבורה איהי דינא
שלים כגבור כתיב ולא גבור בגין דאמתיק דינא בחסד ונטיל כלא כחדא בתיאובת'
ורעותא שלים ועל דא לרוץ ארח כד"א הנותן בים דרך ולאשקאה ולאשלמא נהירו
דסיהרא בכל סטרין ולמפתח בה ארח לאנהרא לתתא · מקצה השמים מסייפי אלין
שמים עלאין דקאמרן איהו נפיק בגין דבסופא דגופא איהו נפיק ובההוא אתר
אשתמודע בין דכר לנוקבא · ודא הוא דכתיב ולמקצה השמים וע"ד קצה השמים ·
קצה השמים דא עלמא עלאה · ולמקצה השמים דא מלכא דעלמא דיליה · כמה
דהאי נטיל כל נהורין וכלהו ביה · אוף הכי האי נטיל כל נהורין וכלהו ביה ואיהו
נפיק מקצה השמים · ותקופתו דסהרא בכל אינון גופין קדישין דאתחזון ליה

לאנהרא ולאתפקאה ולכנשא מניה · ואין נסתר לית מאן דאתחפיא מההוא נהירו
דהא לכלהו אנהיר בכללא חדא לכל חד וחד כמה דאתחזי ליה · וכד כלהו אשתלימו
ואנהירו מגו שמשא כדין סיהרא מתעטרא בגוונא דאומא עלאה שלימא בכ׳ תרעין
ודא איהו דכתיב תורת יי׳ תמימה דהא כדין איהי שלימא תמימה מכל סטרין ברזא
דחמש דרגין כגוונא עלאה דאינון חמש רזא דחמשין ובגיני כך איהי אתיא בחמש
חמש תיבין בגין לאשלמא · תורת יי׳ תמימה משיבת נפש הא חמש · עדות יי׳ נאמנ׳
מחכימת פתי הא חמש · פקודי יי׳ ישרי׳ משמחי לב הא חמש · מצות יי׳ ברה מאירת
עינים הא חמש · יראת יי׳ טהורה עומדת לעד הא חמש · משפטי יי׳ אמת צדקו יחדו
הא חמש · וכלהו אתיין בחמש חמש לאתכללא כגוונא דאומא עלאה ועל דא חמש
חמש שית זמנין לקבל שית כתרין עלאין דאינון רזא דשמא עלאה ועל דא סיהרא
אתמליא ואשתלים בסדורא עלאה כדקא יאות ודא איהו ביומא דשבתא דכלא
אשתלים כדקא יאות ברזא דשבתא עלאה ותתאה · וע״ד ביומא דא אתוסף נהירו
בכלא כדקאמרן שמים נטלי ממקורא דחיי בקדמיתא ואינון מנהרי ומתקני לכבוד
עלאה מרזא דספר עלאה אבא דכלא · ומרזא דספר אומא עלאה ואיהו מרזא
דספור ובגין כך מספרים כדקאמרן ברזא דתלת שמהן אלין דשלטין ביומא
דשבתא על כל שאר יומין · ובגיני כך תושבחתא דא קאמר דוד ברוח קדשא על
נהירו ונהיגו ושולטנו דיומא דשבתא על כל שאר יומין בגין רזא דשמא עלאה דקא
נהיר בנהירו ונהיג בנהיגו ואשתלים בשלימו עילא ותתא · ובדין תורת יי׳ תמימה
שבת דמעלי שבתא ברזא חדא כדקאמרן · ואתקינו חבריא שירותא דתושבחתי
מאינון תושבחן דדוד מרזא דא השמי׳ דאיהו נטיל ברישא ונהיר לכל שאר · ולבתר
ההוא נהר דנפיק מעדן ודא איהו רזא רננו צדיקי׳ ביי׳ בגין דהאי נהר כניס ונטיל
כלא מרזא דשמי׳ ברזא עלא׳ ומקורא דחיי כלא כדקא יאות ביומא דא ושמש אתקין
לאנהרא כדקא יאות ביומא דא · ולבתר סיהרא דקא מתפרשת מסטרא אחרא
ביומ׳ דא בגין לאתנהר׳ מן שמש ודא איהו לדוד בשנותו את טעמו וגו׳ ולבת׳ דאתפר׳
מינים הא אתחבר׳ בשמשא ותושבחתא דא בכ״ב אתוון דאעיל בה שמשא בסיהרא ·
ותושבחתא דא פרישו דסיהרא מסטרא אחרא ותושבחתא דכ״ב אתוון בנהירו
דשמשא ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה · ודא איהו תפלה
למשה איש האלהים · אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה לאפרשא ימינא
ושמאלא לקבלא לה ולמהוי כחדא בחבורא חדא למהוי חד ברזא חד · וכל אלין
שמים מספרים לון ומתקנין לון · מכאן ולהלאה תושבחן אחרנין דחדוה ותיאובתא
שלימתא · אבל הכי אינון תקונא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות
ותושבחן אלין אתקינו בתקונא דשבת׳ דאיהו סליק ואתעטר בעטרוי כדקא יאות
וסלקין ברזא דשמא קדישא למהוי חד ברזא דכבוד אל דשמים מספרים ליה
ומזרין ליה כדקאמרן ·

מזמור שירו ליי׳ שיר חדש תושבחתא דא הא אוקימנא · אבל אף על גב
דאתערנא ביה אתערו דחבריא דקא אתערו שפיר איהו ודא

פרות עגלות כד שוו נטלי ארונא אינון פרות אתערו בהאי תושבחתא כד"א וישרנה הפרות בדרך. ומה שירה הוו אמרי מזמור שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה רזא דא איהו כגוונא דלעילא. בשעתא דאינון חיות נטלי כרסייא לארמא ליה לעילא אינון אמרי תושבחתא דא. ואי תימא אמאי כתיב שירה חדש והא תדיר קאמרי תושבחתא דא. אלא ודאי חדש איהו וחדש לא אקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא כדין איהו חדש ודא איהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו הא אתערותא בימינא ובשמאלא לקבלא ליה ותושבחתא דא כד נטלי ארונא קא משבחאן לה כד סלקין לבית שמש כגוונא דעגלות סלקין לבית שמש וכלא ברזא חד סליק. ובגין דבשבת איהו סליקו דכורסייא לסלקא לעילא תקונא דתושבחתא דא בשבת אלין תושבחן כלהו אתקינו בשבת לשבחא ליה עמא יחידא בעלמא.

מזמור שיר ליום השבת תושבחתא דא אדם הראשון קאמר לה בשעתא דאתתרך מגנתא דעדן ואתא שבת ואגין עליה ואוקמוה חברייא. תושבחתא דא עלמא תתאה קא משבח לגבי עלמא עלאה יומא דכלא איהו שבת מלכא דשלמא דיליה ודא איהו מזמור שיר ולא כתיב מאן קאמר ליה כמה דאוקימנא. ליום השבת יומא עלאה שבת עלאה דא שבת ודא שבת מה בין האי להאי. אלא שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא יום השבת דא שבת דלעילא. דא יום ודא לילה. ושמרו בני ישראל את השבת הא לילה רזא דנוקבא. זכור את יום השבת הא יום רזא דדכורא ובגין כך מזמור שיר ליום השבת. ואשכחן בכמה אתר דעלמא תתאה לא סליק בשמא ואתיא סתם כגון האי וכגון ויקרא אל משה וכגון ואל משה אמר עלה אל יי' כלהו סתים שמא ולא סליק ביה. אלא בגין דאית ביה דרגא עלאה ולגבי דרגא עלאה איהו לא סליק בשמא. נהורא דשרגא לא סליק ביממא בנהורא דשמשא וע"ד לא סליק בשמא. וכל אלין תושבחן דשבת דאיהי תושבחתא עלאה על כל שאר יומין.

נשמת כל חי הא חברייא אתערו ביה מלין דקשוט. אבל אית לן לאדכרא האי נשמתא דפרחא מההוא חי העולמים ובגין דאיהו דיליה דמניה נפקן כל ברכאן ושריין ביה וההוא אשקי ומברך לתתא האי נשמתא דנפקא מניה אית לה רשו לברכא להאי אתר. ועל דא פרחין נשמתין מההוא חי במעלי שבתא אינון נשמתין דאינון ברכאן ממש מברכין להאי אתר דאק' שם מתתא. וההוא אתר דנפקי מניה מברך ליה לעילא והאי שם מקבלא ברכאן מתתא ומעילא ואתכלילת מכל סטרין. ביומי דחול איהי מקבלא ברכאן משאר נשמתין דקא מברכין לה מתתא. ביומא דשבת איהי מקבלא ברכאן מאינון נשמתין עלאין דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין בחושבן מ"ה כמה דאוקימנ' ברזא מ"ה וברזא מ"י. דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה. ועל דא מן ואילו פינו מלא שירה עד ולפניך סלקא תושבחתא אחרא עד חמשין תיבין. ואף על גב דלא קיימא תמן מלה בחושבנא סלקא חושבנא עד רזא מ"י. ומתמן סלקא תושבחתא אחרא לחשבון מ"ה מאה תיבין תשלומא דכלא וחד רתיכא על מה דשריא דאיהו

תשלומא וכל שבחא דא וכל מלין אלין כלהו שייפין ידיען בחושבנא לתשלומא דשבחא ולאשתלמא מנייהו כדקא חזי · וכמה עמא דידעי לסדרא שבחא דמריהון כדקא יאות · מכאן ולהלאה סדורא דצלותא כמה דאתתקנת · כתיב ואתה יי׳ אל תרחק אילותי לעזרתי חושה · דוד מלכא אמר דא בשעתא דהוה מתקן ומסדר תושבחתא דמלכא בגין לחברא שמשא בסיהרא · כיון דהוה מתקן ומסדר שבחין דילי׳ לאתחברא אמר ואתה יי׳ אל תרחק · ואתה רזא דחברותא חדא בלא פרודא · אל תרחק כיון דאיהי סלקא לאתעטרא בבעלה וכלא בצלותא עלאה ומתמ׳ בעי לסלקא לאין סוף לאתקשרא כלא לעילא לעילא · ובגין כך אל תרחק לאסתלקא מינן לשבק׳ לן · ובגין כך בנו סדורא דתושבחתא בעאן ישראל לאתכללא תמן ולאתדבקא בהדייהו מתת׳ דאלמלא יבעי לאסתלקא הכבוד הא ישראל לתתא אחידן ביה ותקפין ביה דלא שבקי ליה לאתרחקא מנייהו · וע״ד צלותא בלחש כמאן דמליל ברזא עם מלכא · ובעוד דאיהו ברזא עמיה לא אתרחקא מניה כלל · אילותי מה איל וצבי בשעתא דאזלי ומרחקי מיד אהדרן לההוא אתר דשבקי · אוף קב״ה אע״ג דאסתלק לעילא לעילא באין סוף מיד אהדר לאתריה · מ״ט בגין דישראל לתתא אתאחדן ביה ולא שבקן ליה לאתנשיא מניה ולאתרחקא מנייהו וע״ד אילותי לעזרתי חוש׳ · ובגין כך בעינן לאתאחדא ביה בקב״ה ולאחדא ביה כמאן דאמשיך מעילא לתתא דלא ישתבק בר נש מניה אפילו שעתא חדא · וע״ד כד סמיך גאולה לתפלה בעי לאחדא ביה ולאשתעי בהדיה בלחישו ברזא דלא יתרחק מינן ולא נשתבק מניה וע״ד כתיב ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים כלכם היום · אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי׳ אלהיו · בההיא שעתא קם רבי שמעון וחבריא אוף הכי קמו ואזלו · אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי אבא עד הכא הוינא יתבי בצלא דאילנא דחיי דבגנתא דעדן · מכאן ולהלאה דאנן אזלין אצטריך לן למיהך בארחי דנטרן אילנא דא · אמר ליה אנ׳ת תשרי בשירותא למפתח בארחא · פתח ואמר

ויקחו לי תרומה׳ כמה דאתמר במאי איהי תרומה ברזא דזהב ואע״ג דאתיא מסטרא דזהב דהא מתמן אתוכת בקדמיתא בגין דאיהי גבורה תתאה דאתיא מסטרא דזהב ואע״ג דאתיא מסטרא דזהב כל עקר לא אשתארת אלא בסטרא דכסף דאיהו ימינא · ורזא דא כוס של ברכה דאצטריך לקבלא ליה בימינא ובשמאלא וכל עקר לא אשתאר אלא בימינא ושמאלא אתעדי מניה ולא אתדבק ביה בגין דאיהו אתייהיב בין ימינא ושמאלא · ושמאלא אתאחיד תחותיה וימינא אתאחיד ביה לעילא כד״א שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני · זהב וכסף כד״א לי הכסף ולי הזהב והא אתמר · ונחשת דא איהו גוון כגוונא דזהב בגין דאצטבע מגוון זהב ומגוון דכסף · ועל דא מזבח הנחשת קטן ודוד הוא הקטן · אמאי איהו קטן כד״א כי המזבח אשר לפני יי׳ קטן מהכיל את העולה וגו׳ · ואע״ג דאיהו קטן כלא אתאחיד בגויה · ואי תימא מזבח אחרא אקרי קטן · לאו הכי דלאו קטן בר האי דכתיב את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ודא איהו המאור הקטן · המאור הגדול דא מזבח הפנימי דאיהו מזבח הזהב · ונגלת

דא איהו תכלת דנכית· תכלת דא איהו כרסייא רזא דתפלה דיד· תכלת דא איהו
כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות בגין דאית כרסייא דדיינין ביה דיני ממונות· ואית
כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות· ועל דא כל גוונין טבין לחלמא בר גוון תכלא
בגין דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא· וכד נשמתא סלקא בדינא גופא אתדן
לאשתכחא בר דאצטריך ההוא חלמא לרחמין סגיאין· תכלת דא איהו כרסייא
דכתיב ביה ואש מתלקחת ונגה לו סביב בגין דעבדין ביה כריכים לנכית וכד נגה לג
אתהד לגוון ירוק כגוון כרתי· מההיא שעתא ואילך אשתרי זמנא דק״ש דהא אשתני
גוון תכלא מכמה דהוה ובגין כך אסיר למידן דיני נפשות בלילה בגין דשלטא ההוא
גוון תכלא בההוא זמנא ואתיהיב רשו למחטף נפשא בלא משפט דהא משפט לא
שלטא בההוא זמנא· כד אתי צפרא ואתער ימינא לעילא נפיק ההוא נהורא ומטי
עד האי תכלא ואשתני מכמה דהוה וכדין שלטא עליה ואתדבק ביה כרסייא אחרא
קדישא· מההיא שעתא ואילך זמנא דק״ש· ואוקמוה דא כגוונא דכלא כל גוונין
כחדא· ותולעת שני כתיב שני וכתיב שנים דכתיב כי כל ביתה לבוש שנים· אלא
האי איהו גוון דאקרי שני דנטיל כל גוונין ביה וכלא איהו שני ושנים· שנים כד
כלהו כלילן ביה כחדא· שני דנפיק מכרסייא עלאה דשלטא על תכלת מסט׳ דימינא
ודא איהו אפטרופוסא דישראל דכתיב ביה מיכאל שרכם· תולעת דחיליה בפומיה
כתולעת דמתבר כלא ועקר כלא· תולעת שני תרין גוונין כחדא דימינא ושמאלא
חיור וסומק· ושש בוצא איהו דשית חוטין מתחברן ודא איהו דכתיב וגויתו כתרשיש·
וכאלין תרין כלילן תרין אחרנין· ועזים גבוראן תתאי דלבר למחפיא על פנימאי וכלא
אצטריך· ואצטריך למיהב דוכתא לכלא דהא מסטרא דדהבא קאתיין· ועורות
אילים מאדמים מסיכו דתרין סטרין דימינא ושמאלא לחפייא בדוכתא אחרא·
ועורות תחשים סטרא חדא אית דרכינו סטרא אחרא בחורבא ולא כישוב אשתכח
ודא איהו סטר דכיו ואקרי תחש· בספרא דשלמה מלכא אית נו האי מזבח הנחש׳
דקאמרן רזין עלאין דהא מזבח אדמה כתיב מזבח אדמה תעשה לי וגו׳ ודא איהו
רזא כדקא יאות· נחשת כד שלטין טורין אחרנין ואינהי נריכא למיזן לון אצטבע
בהאי גוון למיזן לון ואינון אקרון הרי נחשת· ואינון הרי נחשת אתמשך מנייהו
רוחא חדא מגו האי מזבח· וכד האי מזבח אסתלק בסליקו אחרא כדין אסתלק את
כ׳ דאיהו מזבח קדישא ואשתאר רוחא דאלין טורי נחשת וכד ההוא רוחא אסתליק
בקיומיה אק׳ תחש דהא אסתלק מניה את כ׳ והאי אתפרש לכמה רוחין אחרנין
ואקרון אוף הכי ועל דא אקרי ההוא עמ׳חד תחש כל״א ואת תחש ואת מעב׳ ואינון
הוו ידעי בהאי חיה דמשכנא דאקרי על שמהון· ועצי שטים אלין אינון רזין קדישין
דאינון לגוי משכנא ואינון ברזא דלהון· כתי׳ עצי שטים עומדי׳ וכתיב שרפים עומדי׳
מכאן ולהלאה מסיכו דמשח רבות קדשא לאמשכא עלייהו· אבני שהם ואבני
מלואים אלין אבני קדשא יסודי דמקדשא ברתיכין קדישין אלין אודמן בלבודייהו
ליקר ולשבח כלבוש יקר לעיינא כהן תמן ולברכא תריסר שבטין ועל תריסר אבנין
כמה דאתמר· תליסר זינין אינון בר אבנין יקירין אלין וכלהו סלקין לכ״ה אתוון

ברזין עלאין דיחודא · ולקבל אלין גליף ואתקין משה כ"ה אתוון ברזא דפסוק' דיחודא
דכתיב שמע ישראל ידוד אלדינו ידוד אחד ואינון כ"ה אתוון גליפן מחקקן ברזא
דלעילא · יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ"ד אתוון ואינון
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ולא אשלים לכ"ה אתוון בגין דעד לא אתתקן
משכנא · כיון דאתתקן משכנא ואשתלים מלה דהוה נפיק מניה כד אשתלים לא מליל
אלא בכ"ה אתוון לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא דכתיב וידבר יי' אליו
מאהל מועד לאמר · ועד כ"ה זכין לאשלמא תקונא דמקדשא וכל הכי אתוון אוקימנא
באינון אתוון גליפן דאוליפנא מחר · ובגין דמשכנא אשתלים ברזין אלין אקרי כ"ה
ביחודא דשלימו דמשכנא ועל' וחסידיך יברכוכה כתיב רזא דשלימו דכל משכנא
ותקונא דיליה · כ"ה לקבל כ"ב אתוון ואוריתא ונביאים וכתובים דאינון כללא חדא
ורזא חדא · בשעתא דישראל קא מיחדי יחודא בהאי קרא ברזא דכ"ה אתוון דאינון
שמע ישראל יי' אלדינו יי' אחד ובשכמלו דאינון כ"ד אתוון ויכוון כל חד בהו כלהו
אתוון מתחברן כחדא וסלקין בחבורא חד מ"ט תרעין ברזא דיובלא וכדין אצטריך
לסלקא עד ולא יתיר · וכדין אתפתחו תרעין וחשיב קב"ה להאי בר נש כאילו קיים
אוריתא כלה דאיהי אתיא במ"ט פנים בכלא · ועל דא אצטריך לכוונא לבא ורעותא
בכ"ה ובכ"ד ולסלקא לון ברעותא דלבא למ"ט תרעין דקאמרן · כיון דאתכוו' בהאי
יתכוון בההוא יחודא דקאמר מר שמע ישראל ובשכמלו כללא דכל אוריתא כלה ·
זכאה חולקיה מאן דיתכוון בהו דודאי כללא איהו דכל אוריתא דעילא ותתא · ודא
איהו רזא דא דם שלימא בדכר ונוקבא ורזא דכל מהימנותא · מחלוקת דשמאי והלל
בקימה ובשכיבה דכתיב בשכבך ובקומך דשמאי סבר בערב דקא בלילא נוקבא
בשלטנהא אצטריך לגבי נוקבא דקא יטו ויקראו · ובבקר דקא שלטא דכורא
בשולטנו דעלמא עלאה אצטריך למיקם קמיה דדכורא כמה דאצטריך בתפלה
מעומד ובכל אתר דדכורא אתיא · ובית הלל סבר אלמלא אשתכח דא לחוד ודא
לחוד הכי אצטריך · אבל כיון דאנן מחברן לון כחדא וסלקין כחדא בחבור' במ"ט
פנים מ"ט תרעין לא אצטריכנא לאפרשא דא לחוד ודא לחוד אלא לאשגחא דכלא
איהו חד כלא פרנלא וכמה דאודמן ליה לבר נש הכי יומא דהא תרוייהו בחבורא
חדא כמה דכיחא לון והכי אצטריך לאחזאה · ועל דא דכורא בשית סטרין בקרא
דשמע ישראל דאינון שית תיבין ונוקבא בשית סטרין בשכמלו דאינון שית תיבין
אחרנין וסלקין בחבורא חדא ברזא דמ"ט תרעין והלכה כבית הלל בכל אתר · רבי
שמעון אריס ידוי ובריך לרבי אלעזר בריה · פתח ואמר מי העיר ממזרח וגו' האי
קרא אוקימנא ואתמר אבל רזא דחכמתא איהו מי רזא דעלמא עלאה איהו דהא
מתמן נפקא שירותא לאתגליא רזא דמהימנותא והא אוקימנא · תו מי טמירא דכל
טמירין דלא אתידע ולא אתגלייא כלל · גלי יקריה לאשתמודעא מההוא אתר דאקרי
מזרח דהא מתמן שירותא דכל רזא דמהימנותא ובההוא לאתגלייא · ולבתר צדק
יקראהו לרגלו דהא צדק גלי גבורתא עלאה ושולטניה דקב"ה ולהאי צדק שלטיה על
עלמין כלהו לדברא לון ולאתקנא לון כדקא יאות · ועד יתן לפניו גוים ומלכים ירד
דהא

דהא כל עינין דעלמא ברשותא דהאי צדק קיימין כלא והוא ישפוט תבל בצדק · תו צדק יקראהו לרגלו מאן קארי למאן · אלא צדק איהו קארי תדיר לאספקלריאה דנהרא ולא שכיך לעלמין וצדק קאים תדיר לרגלוי דלא אתעדי מתמן וקארי ולא שכיך הה״ד אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל · והשתא קב״ה אזהר לן ארחא דא בגינן ורבי אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך · זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי · רבי אבא פתח קרא ואמר מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה · מאי שנא בכל שאר תושבחן דלא קאמר באן אתר שבח לון דוד מלכא ומ״ש הכא דקאמר בהיותו במדבר יהודה · אלא לא דא בלחודוי דהא אוף הכי כמו בשנותו את טעמו לפני אבימלך · בברח מפני אבשלום וכן כלהו · לאחזאה לכל בני עלמא שבחיה דדוד דאע״ג דבצערא הוה והוו רדפי אבתריה הוה משתדל למי׳ שירין ותושבחן לקב״ה ואע״ג דברוח קדשא הוה אמר רוח קדשא לא הוה שארי עלוי עד דאיהו אשתדל לאשראה עלוי · וכן בכל אתר לא שריא רוח קדשא דלעילא עד דיתער עליה בר נש מתתא · ודוד אע״ג דקא רדפי אבתריה והוה בצעריה לא הוה שביק שירין ותושבחן מפומיה ולשבחא למאריה על כלא · ואי תימא הא דתנינן מזמור לדוד או לדוד מזמור והכא שרת עליה רוח קדשא בקדמיתא בגין דאמר מזמור לדוד · אי איהו לאו אכוין גרמיה בקדמיתא לא שרת עליה רוח קדשא · מזמור דא רוח קדשא · אמאי אק׳ הכי · בגין דאיהי משבחת תדיר למלכא עלאה דכלא וזמרא אתי דקא משבח מזמור ולא שכיך · כיון דאתא דוד אשבח גופא מתתקנא כדקא יאות ושרת עליה והוה מגלי בהאי עלמא לשבחא ולזמרא למלכא דכלא בגין דיתתקן האי עלמא כגוונא דלעילא · לדוד גבר שלים בתקונוי גבר מתקנא גבר זכאה דוד ודאי דלא אשתכי לעלמין · בהיותו במדבר יהודה דא שבחא דדוד אף על גב דבצעריה הוה אף על גב דהוו רדפי אבתריה · ומאי תשבחתא קאמר · תשבחתא דאיהו רב ויקירא · ושבחא דיליה מאי איהי אלהים אלי אתה אשחרך · אלהים סתם · כיון דאמר אלהים אמאי אלי · אלא ההוא דרגא דיליה · תלת דרגין הכא · אלהים · אלי · אתה · ואף על גב דאינון תלת חד דרגא איהו ברזא דאלהים חיי׳ · אלהים לעילא אלהים חיים · אלי קנה השמים עד קצה השמים · אתה דרגא דיליה · ואף על גב דכלא חד ובשמא חד סליק · אשחרך אי כמשמעו דיליה שפיר · אבל אשחרך אתקין נהורא דנהיר בשחרותא דהא נהורא דקיימא בשחרותא לא נהיר עד דיתקנון ליה לתתא ומאן דאתקין נהורא שחרא דא אף על גב דאיהי אוכמא זכי לנהורא חוורא דנהיר ודא איהי נהורא אספקלריא דנהרא ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי · ורזא דא ומשחרי ימצאונני ומשחרי דמתקני נהורא משחרא אוכמא · ימצאונני ימצאוני לא כתיב אלא ימצאונני דזכי לתרין נהורין לנהורא דשחרא אוכמא ולנהורא חוורא דנהרא · זכי לאספקלריא דלא נהיר ולאספקלריא דנהיר ודא איהו ימצאונני ועל דא אמר דוד אשחרך אתקין נהורא דשחרא אוכמא לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא · צמאה לך נפשי כמה לך בשרי כמאן דכפין למיכל וצמי למשתי · בארץ ציה ועיף בלי מי׳ בגין דאיהו מדבר ולאו איהו אתר דישובא ולאו איהו אתר דקדשא

ובגין כך איהו אתר בלי מי׳ ובמה דאכן כפין ובאאן לגבך באתר דא׳ כן בקדש חזיתיך וגו׳ ואכן כמה דאכן כאאן לגבי דמר למשתי כצחותא מלוי באתר דא אוף הכי כתיבן למשתי בצחותא מלוי בבי מקדשא אתר דאקרי קדש׳ אמר רבי שמעון לרבי אבא מאן דשארי מלה השתא יימא׳ פתח רבי אבא ואמר׳

ויקחו

לי תרומה מאת כל איש וגו׳ משה בשעתא דקב״ה אחמי ליה עובדא דמשכנא הוה קשה קמיה ולא יכיל למיקם ביה והא אוקמו׳ והשת׳ אית לן לאקשי הכא אי תרומ׳ דא יהבה קב״ה למשה בלחודוי היך יהבה לאחר׳ ואמר דלבני ישראל האי תרומה׳ אלא ודאי למשה יהבה ולא יהבה לאחרא׳ למלכא דהוה בנן עמיה ולא הות מטרוניתא עמיה דמ׳כא׳ כל זמנא דמטרוניתא לא הות עמיה דמלכא לא מתיאשי עמא ביה ואיכון לא יתבין לרחצן׳ כיון דאתת מטרונית׳ כל עמא חדאן ויתבי ברוחצנו׳ כך בקדמיתא אע״ג דקב״ה עבד לון נסין ואתין ע״י דמשה לא מתיאשי עמא׳ כיון דאמר קב״ה ויקחו לי תרומה׳ ונתתי משכני בתוככם מיד אתיאשו כלהו וחדו בפולחנא דקב״ה הה״ד ויהי ביום כלת משה דכתיבת כלת משה לארעא׳ ואי תימא ויהי בכל אתר לאו איהו אלא ליסבא דבערא והכא כתיב ויהי ביום׳ אלא בההוא יומא דשכינתא נחתת לארעא אשתכח מקטרגא לגבה ואפיא ההוא חשוך קבל לגבה בגין דלא תיחות׳ ותניכן אלף וחמש מאה רבוא מלאכין מקטרגין אשתכחו לגבה בגין דלא תיחות׳ ובההוא זמנא אשתכחו כל בנופיא דמלאכי עלאי קמי קב״ה אמרו קמיה מארי דעלמא כל זווא וכל נהורא דילן בשכינת יקרך איהו והשתא תיחות לגבי תתאי׳ בההוא שעתא אתתקפת שכינתא ותברת ההוא חשוך קבל כמאן דמתבר גוזין תקיפין ונחתת לארעא׳ כיון דחמו׳ כלהו כך פתחו ואמרו יי׳ אדננו מה אדיר שמך בכל הארץ אדיר ודאי דתברת כמה גוזין ואילין תקיפין ונחתת לארעא ושליטת בכלא׳ וע״ד כתיב ויהי בע״א דקבילו כמה אוילן ומשירין ביומא דכלת משה נחתת לארעא ובגין כך ויקחו לי תרומ׳ וגו׳ ויקחו לי ותרומה לא כתיב אלא ויקחו לי תרומה לאחזאה דכלא חד בלא פרודא׳ ועובדא דמשכנא כגוונא דלעילא דא לקבל דא לאתכללא שכינתא מכל סטרין עילא ותתא הכא כהאי עלמא עובדא דיליה כעובדא דגופא לאתכללא רוחא בגויה ודא איהו שכינתא דאתכלילת לעילא ותתא ואיהי רוח קדשא ולעולם אתמשכת ועשת גו רזא דגופא לאשראה מוחא גו קליפה כלא כמה דאתחזי׳ האי רוחא דקדשא אתעביד בגופא לאתכללא בגויה רוח אחרא עלאה דקיק ובהיר וכלא הכי אתאחיד ואתכליל דא בדא ועאל דא בדא עד דאתאחיד בהאי עלמא דאיהו קליפה בתראה דלבר. קליפה תקיפה איהי לגו מקליפה דהאי עלמא כגוונא דאגוזא דהאי קליפה דלבר לאו איהי תקיפא׳ -קליפה דאיהי לגו מינה איהי קליפה תקיפא׳ אוף הכי לעילא קליפה תקיפא איהי רוחא אחרא דשלטא בגופא לגו מניה איהי קליפה קליפא לגו מניה מוחא׳ בארע׳ קדישא מתתקנא כלא בגווכ׳ אחרא דהא קליפא תקיפא אתבר׳ מההוא אתר ולא שלטא ביה כלל׳ קליפה תקיפה אתברת תדיר ואתפתחת מהאי סטרא ומהאי סטרא והההוא פתיחו הוה ברעוא קדישא בכל זמנא דפלחין פולחנא

כדקא

פדקא ואות · כיון דנרמו חובין מסיכו ההוא פתיחו להאי סטרא ולהאי סטרא עד
דאתקרב קליפה כלא כחדא · כיון דאסתים קליפה למוחא כדין שלטא ההיא קליפה
עלייהו ודחה לון לבר מההוא דוכתא ועכ"ד אע"ג דדחה לון לבר לא יכיל ההיא קליפה
תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא דלאו אתריה איהו · ואי תימא אי הכי הואיל
ולא יכיל ההיא קליפה תקיפא לשלטאה בההוא דוכתא קדישא אמאי קיימא חרוב
דהא חרבה לא הוי בעלמא אלא מסטרא דההיא קליפה תקיפא · אלא ודאי כד
אתחרב לא אתחרב אלא מההוא סטרא בשעתא דאסתים למוחא · וקב"ה עבד דלא
תשלוט ההיא קליפה תקיפא על ההוא דוכתא · וכד דחה לון לישראל מביה ההיא
קליפה אתהדרת ואתפתחת כמלקדמין · ובגין דעמא קדישא לא הוו תמן חפיא על
ההוא פתיחו חופאה דפרוכת' קדיש' לנטר' ההוא אתר דלא יסתום ליה ההיא קליפה
תקיפא ואחיד בכל סטרוי · למהוי רבות קדשא על ארעא כמלקדמין לא יכיל דהא
ההוא חופאה קליפא אחיד דלא יהות לתתא דהא עמא קדישא לאו תמן וע"ד לא
אתבני ארבן מיומא דאתחריבו · לשלטאה ההיא קליפה תקיפא לא יכלא דהא
ההוא חופאה קליפ' אחיד ביה בכל סטרוי בההו' פתיחו דלא תשלוט תמן ולא תסתים
מוחא בההוא חופאה דפרוכתא קליפא איהו מגו מסיכו דפרוכתא קדישא דלעילא
דנטיל ההוא אתר ובגין כך כל אינון נשמתין דשאר עמין דדיירין בארעא כד נפקין
מהאי עלמא לא מקבלא לון ודחי לון לבר ואזלין ושטאן ומתגלגלין בכמה גלגולין עד
דנפקי מכל ארעא קדישא ואחרן לסטרא דילהון במסאבו דילהון · וכל אינון נשמתין
דישראל דנפקין תמן סלקין וההוא חופאה קליפא מקבלא לון ועאלין לקדושא עלאה
בגין דכל זוכה אזלא לזוכיה · ונשמתיהון דישראל דנפקי לבר מארעא ברשות' דההיא
קליפה תקיפא אזלא וסחרא ומתגלגלא עד דתבת לדוכתהא ועאלת לאתר דאתחזי
לה · זכאה חולקיה מאן דנשמתיה נפקא ברשו קדישא בההוא פתיחו דארעא קדיש' ·
מאן דנשמתיה נפקת בארעא קדישא אי אתקבר בההוא יומא לא שלטא עליה רוחא
מסאבא כלל ועל דא כתיב בנבילה כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא תטמא את אדמתך
בגין דבלילא אתיהיב רשו למסטאה · ואע"ג דאתיהיב לון רשו לא שאלין בארעא
קדישא בר אי אשכחן תמן מכא לאעלא ביה · אחרנין ופרדין דמאתאכלן בלוליא
לא אתזכא זוכין אחרנין לאו דעיילין בארעא ולאו לאמשכא לון בארעא אלא בגין דלא
תשלוט בסטרא אחרא בגו ארעא ולא תשתכח לאעלא תמן · ובגין כך תנכא מבייהו הוה
סליק עקימא ומתגלגלא לבר ואזיל ותקיף בכבילו עד דעאל לנוקבא דכפין דתמן
מדורין דכל סטרין אחרנין ותמן עאל תנכא וכלהו אתזנו תמן · תנכא דיומא הוה
סליק לדוכתיה בארח מיסר ואתזן מה דאתזן ומההו' פתיחו אתזנו כל סטרי קליפה
תקיפא דאינהו לבר מארעא קדישא ומההיא תנכא נפק כמה דאוקימנא · גופיהון
דצדיקיא דלא אתמשכו בהאי עלמא בתר הנאין דההיא קליפה תקיפא לשלטאה
עלייהו רוח מסאבו כלל דהא לא אשתתפו אבתריה כלום בהאי עלמא כמה דגופא
אתמשך בהאי עלמא בתר ההיא קליפה תקיפא והנאין ועגונין דיליה ומתקנין ליה
הכי אסתאב בתר דנפקת נשמתיה מניה · גופיהון דצדיקיא דלא אתענגו בהאי

עלמא

עלמא אלא מתערעי דזכוה וסגולתי שבתין וחגין וזמנין · ההוא רוח מסאבא לא
יכיל לשלטאה עלייהו דהא לא אתעכבו מדיליה כלום · והואיל ולא נטלו מדיליה לית
ליה רשו עלייהו כלל · זכאה איהו מאן דלא אתהני מדיליה כלום · מאן דנשמתיה
נפקא לבר מארעא קדישא וההוא גופא אסתאב בההוא רוח מסאבא ההוא רוח
מסאבא אסתאיב בגויה עד דתב ליה בעפרא · ואי ההוא גופא דאסתאי' ביה ההוא
רוח מסאבא סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא עליה כתיב ותבאו ותטמאו את
ארצי ונחלתי שמתם לתועבה · ארצי דלא שלטא עלה רוח מסאבא בההוא גופא דלכון
דאסתאיב ביה רוח מסאבא דקא מייתין לקברא ליה בארצי אתון מסאבין לה
לאסתאבא ביה אי לא דעביד קב"ה אסוותא לארעא דהא כיון דאתכלי ההוא גופא
נשיב קב"ה רוחא ודחי ליה לההוא רוח מסאבא לבר דהא איהו חס על ארעיה · יוסף
לא שליט על גופיה רוח מסאבא לעלמין אע"ג דנשמתיה נפקת ברשו אחרא · אמאי בגין
דלא אתמשיך בחייוי בתר רוח מסאבא · ובגין דא לא בעא דגופיה יסלקון ליה
לאתקברא בארעא קדישא אלא אמר והעליתם את עצמותי ולא גופי · יעקב לא
מית וגופיה אתקיים בקיומא תדיר ולא דחיל לסטרא אחרא דהא ערסיה הוה שלים
בשלימו דכהור' עלאה בכסירו דתריסר שבטין ושבעי' נפש בגין כך לא דחיל לסטר
אחרא ולא יכיל לשלטאה עליה · ותו דאיהו גופא דדיוקנא עלאה דשפירו דיליה
אחיד לכל סטרין וכל אינון שייפין דאדם קדמאה הוו אחידן ביה וע"ד כתיב ביה
ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים גופא שלים · וע"ד ויחנטו הרפאים את ישראל
דגופיה יהא קאי' בקיומא והכי אצטריך · שאר בני עלמא דנפקת נשמתייהו בארעא
קדישא נפשא וגופא אשתזיב מכלא · תלת שמהן אקרי נשמתא דבר נש נפש רוחא
ונשמתא וכלהו כלילן דא בדא ובתלת דוכתי אשתכח חילייהו · נפש דא אשתכחת
גו קברא כד גופא אתכלי בעפרא ובדא מתגלגלת בהאי עלמא לאשתכחא גו חייא
ולמנדע בצערא דילהון · ובשעתא די אצטריכו בעאת רחמי עלייהו · רוחא דא איהו
דעאל בגנתא די בארעא ואצטייר תמן בדיוקנא דגופא דהאי עלמא בחד מלבושא
דמתלבשא תמן ודא אתהני תמן בהנאין ובסופין בזיווא דגנתא · ובשבתי וירחי
וזמני סלקא לעילא ואתהני תמן ותב לאתריה · וע"ד כתיב והרוח תשוב אל האלהים
אשר נתנה תשוב ודאי בהני זמנין דקאמרן · נשמ' איהי סלקא מיד לאתרה' לההוא
אתר דנפקת מתמן ודא איהי דבגינה אתנהירת בוצינא לאנהרא לעילא דא לא
נחתת לתתא לעלמין בדא אתכלילת מאן דאתכלילת מכל סטרין מעילא ומתתא
וע"ד דהאי סלקא לאתקשרא בדוכתהא לא מתעטרא רוח בגנתא די בארעא ונפש
לא מתיישבא בדוכתה · כיון דאיהי סלקא כלהו אית לחו נייחא · וכד אצטריך לבני
עלמא כד אינון בצערא ואזלי לבי קברי האי נפש אתערת ואיהי אזלא ומשטטא
ואתערת לרוח וההוא רוח אתער לגבי אבהן וסליק ואתער לגבי נשמה וכדין קב"ה
חייס על עלמא והא אוקימ' · ואע"ג דהא אתערו מלין אלין דנשמתא בגוונין אחרנין
כלהו סלקין במתקלא דא ודא איהו ברירו דמלה וכלא חד · וכד נשמתא אתעכבת
מלסלקא לדוכתהא רוחא אזלא וקיימא לפתחא דגנתא דעדן ולא פתחין לה פתחא

ואזלא

ואזלא ומשטטא ולית מאן דישגח בה· נפש אזלא ומשטטא בעלמא חמאת לגופא
דסלקא תולעין וכההוא ליכא מתאכלא עליה כמה דאוקמוה דכתיב אך בשרו
עליו יכאב ונפשו עליו תאבל וכלא איהו בעונשא· עד דנשמה אתקשרת בדוכתהא
לעילא וכדין כלהו מתקשרן בדוכתייהו בגין דכל הני תלת קשורא חדא איכון כגוונ׳
דלעילא ברזא דנפש רוח ונשמה וכלא חד וקשורא חד· נפש לית לה נהורא מגרמה
בגין ודא איהי דמשתתפא ברזא דגופא חד לאענגא ולמיזן לה בכל מה דאצטריך
כד״א ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה· ביתה דא איהו גופא דאיהי זן ליה·
ונערותיה אלין איכון שייפין דגופא כלהו· רוח דא איהו דרכיב על האי נפש ושליט
עלה ונהיר לה בכל מה דאצטריך ונפש איהי כורסייא להאי רוח· נשמה איהי דפקת
להאי רוחא ושליטת עליה ונהירת ליה בההוא נהורא דחיין והוא רוח תליא בהאי
נשמה ואתנהיר מנה בההוא נהורא דנהיר· ההוא נפש תליא בהאי רוח ואתנהירת
מניה ואתזנת מניה וכלא קשורא חד· ועד דהאי נשמה עלאה לא סלקא גו ביעא
דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ואתמליא מניה בגין דלא פסיק רוח דא לא
עאל בגנתא דעדן איהו נפש· ולעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן ונשמה
לעילא· נפש דא לא אתישבא בדוכתהא גו גופא לתתא· כגוונא דא כלא לתתא
הכי מתפרשן בבר נש ואע״ג דכלהו קשורא חדא· נשמה סלקא לעילא גו ביעא
דכירא רוח עאל בגנתא דעדן כגוונא דלעילא נפש אתישבא גו קברא· ואי תימא
נפש לעילא דאתישבת גו גופא בקברא אן הוא קברא· אלא גו ההוא קליפה תקיפ׳
ועד נפש כגוונא דא לתתא וכלא דא כגוונא דא· ובגין כך תלת דרגין מתפרשן
ואינון קשורא חדא ורזא חדא· ובכל זמנא דגרמי אשתכחו גו קברא האי נפש
אשתכחת תמן רזא הכא לאינון דידעי ארח קשוט דחלי חטא׳· בשעתא דנשמתא
אתעטרא לעילא גו עטרא קדישא ורוחא קאים בנהירו עלאה בשבתי וירחי וזמני·
האי נפש בשעתא דרוח נחתא מגו נהירו עלאה לדיירא בגנתא דעדן נהיר ונגהין
איהו כל קיימא גו קברא ואתגלימת בדיוקנא דהות גו גופא בקדמיתא וכל אינון
גרמי בההו׳ דיוקנא סלקן ומשבחאן ואודן לקב״ה הה״ד כל עצמותי תאמרנה יי׳ מי
כמוך· אומרות לא כתיב אלא תאמרנה· ואלמלא אתיהיב רשו לעינא למחמי חמו
בליליא דנפיק שבתא ובלילי ירחי וזמני כדיוקנין על גבי קברי אודן ומשבחן לקב״ה·
אבל טפשו דבני נשא קא מעכבא להו דלא ידעין ולא משגיחין על מה קיימין בהאי
עלמא ולא חששין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה בהאי עלמא כ״ש לאשגחא ביקרא
דההוא עלמא ועל מה קיימא והיך מתפרשן מלין· בליליא דר״ה דעלמא אתדן וכרסי׳
דדינא קיימין לגבי מלכא עלאה למידן עלמא כל נפש ונפש משטטן ובעאן רחמי על
חיי· בליליא דנפקא יומא דדינא אזלין וקא משטטין למשמע ולאנדע מאן הוא
דינא דאתדן על עלמא ולזמנין דקא מודיעין בחזווא לחייא כד״א בחלום חזיון לילה
בנפול תרדמה על אנשים וגו׳ אז יגלה אזן אנשי׳ ובמוסרם יחתום· מאי מוסרם דא
נפש דאיהי קיימא וחתים לבני נשא מלין לקבלא מוסר׳· בליליא דקא נפקן ופתקין
מבי מלכא נפקא כל אבדינא מבני גריעו דהאי עלמא ההוא נפש דקאמרן אזלא
ומשטטא

ומשטטא וחד ממנא סרכא ברזא גליפא בעזקא בכתב מפרש ידומיעם דפקיד
בכתב דזווא גליפ׳ וכגו חזון עלאין · בההו׳ ליליא כחית וכמה אלף אלפין ורבא רבוון
בטלין להוא כל מכל חד וסלקין ליה לעילא · וההיא נפש דקאמרן אזלא ומשטטא
ואחמא׳ להוא׳ כל ותב לאתריה גו קבריה וקא מכרזא לשאר מתייא פלו׳ אתי לגבן פלנ׳
אתי לגבן · אי טבא איהו כלהו חדאן ואי לאו כלהו אמרי ווי · כד סלקין ההו׳ כל סלקין
ליה לגבי ההוא עבד מהימן דשמיה מטטרון ונטיל ההוא כל לגביה וסליק לאתריה
כלא כעבד ושאף כל ודאי · מההיא שעתא ואילך מתתקנא דוכתא לההוא
נשמה דההוא בר נש ודוכתא לרוח בגנתא דעדן ודוכתא לנפש לנייחא ולאתהנאה
בשעתא דמשטטא ואזלא · בגין דאית נפש דלית לה נייחא · ואית נפש דאשתניאת
עם גופא והאי איהי דלית לה נייחא והאי איהי דכתיב בה ואת נפש אויבך יקלענה
בתוך כף הקלע · דלא איהי אזלא ומשטטא ומתגלגלא בכל עלמא ולית לה נייח׳ כלל
יממי ולילי ודא איהו עונשא יתיר מכלא · והאי דתשתני עם גופא היא דכתיב בה
והכרתי אותה מקרב עמה · ולהאי לית לה דוכרנו כלל · ואית נפשא דלא תשתני
עם גופא ותשתני מאתר אחרא היא דכתיב בה ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני
יי׳ · מאי מלפני דלא שריא עלה רוחא · וכד רוחא לא שריא עלה לית לה שותפו
כלל במה דלעילא ולא ידעת מאינון מלין דעלמא כלל והאי איהי נפש דבעירי נפש
דלית לה נייחא · האי איהי כד אזלא ומשטטא אערעת בהאי ידומיעם ובאינון
סרכין דוליס ונטלין לה ועאלין לה בכל פתחי גן עדן ואחזיין לה יקר׳ דצדיקיא ויקרא
דההוא רוח דילה ואיהי מתדבקא ביה בנייחא גו ההוא לבושא וכדין ידעת באינון
מלין דעלמא · וכד ההוא רוח סלקא לאתעטרא גו נשמה עלאה לעילא ההיא נפש
מתקשרא בההוא רוח ואתנהירת מניה כסיהרא כד אתנהירת משמשא · ורוח
מתקשרא גו ההיא נשמתא · וההוא נשמתא מתקשרא גו סוף מחשבה דאיהי רזא
דנפש לעילא · וההיא נפש אתקשרת גו ההוא רוח עלאה · וההוא רוח אתקשר גו
ההוא נשמה עלאה · וההיא נשמה אתקשרת באין סוף וכדין איהו נייחא דכלא
וקשורא דכלא עילא ותתא כלא ברזא חדא וגוונא חדא · וכדין דא איהו נייח׳ דנפש
דלתתא ועל דא כתיב והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את יי׳ אלהיך · בגוונא
חדא ברזא חדא דהוא את דא כגוונא דא · כד נחתא סיהרא רזא דנפש עלאה
נהרא מכל סטרין · איהי נהרא מכל רתיכין ומשריין ועביד לון גופא חדא שלימו
דנהיר בנהירו וזיוא עלאה · אוף הכי כגוונא דא נחתא האי נפש תתאה נהירא
מכל סטרין מגו נהירו דנשמה ומגו נהירו דרוח ונחתא ונהרא לכל אינון רתיכין
ומשריין דאינון שייפין וגרמין ועביד לון גופא שלימא דנהיר בנהירו הה״ד והשביע
בצחצחות נפשך נפש ממש · ולבתר ועצמותיך יחליץ דעביד מנייהו גופא שלימא
ונהיר בנהירו וקם ואודי ומשבח לקב״ה כמה דאתמר דכתיב כל עצמותי תאמרנה
יי׳ מי כמוך · ודא איהו נייחא דנפש ודאי מכל סטרין · זכאין אינון צדיקיא דדחלין
למאריהון בעלמא דין למזכי בתלת נייחי לעלמא דאתי · אתא רבי שמעון ובריכיה
לרבי אבא · אמר רבי שמעון זכאין אתון בני וזכאה אבא דזכי תמוכבך כמה

דוכתין

דוכתין עלאין אתתקנן לן ונהירין לן לעלמא דאתי׃ פתח ואמר שיר המעלות הבטחים בה׳ כהר ציון לא ימוט לעולם ישב האי קרא אוקמ׳ אבל שיר המעלות תושבחתא דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאין מסטרא דגבורן עלאין ואינון כגוונא דלואי לתתא ואינון מעלות דרגין על דרגין ופלחין ברזא דחמשין שנין והאי איהו שיר המעלות הבטחים בה׳ כהר ציון דאינון מתרחצן ביה בעובדין דלהון כד״א וצדיקים ככפיר יבטח׃ ואי תימא הא צדיקיא לא אתרחצן בעובדיהון כלל ותדיר דחלין כאברהם דכתיב ביה ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו׳׃ כיצחק דכתיב ביה כי ירא לאמר אשתי׃ כיעקב דכתיב ביה ויירא יעקב מאד ויצר לו׃ ואי הכי לא אתרחיצו בעובדיהון כל שכן שאר צדיקי עלמא׃ ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח׃ אלא ודאי ככפיר כתיב דהא מכל אינון שמהן לא כתיב אלא כפיר ולא כתיב לא אריה ולא שחל ולא שחן אלא כפיר דאיהו חלשא וזעירא מכלהו ולא אתרחיץ בחיליה אע״ג דאיהו תקיף׃ כך צדיקיא לא אתרחיצו בעובדיהון אלא ככפיר׃ אף על גב דידעין דתקיף חילא דעובדיהון לא אתרחצן אלא ככפיר ולא יתיר וכגוני כך הבטחים בה׳ כהר ציון לא ככפיר ולא כאריה ולאו בכלהו שמהן אלא כהר ציון ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף ולא ימוט תדיר׃ אוף הכי בההוא זמנא להוו כהר ציון ולא כהשתא דלא אתרחיצו אלא ככפיר דדחיל ולא מתגבר בחיליה׃ ואתון בני קדישי עליונין רחמנותא דלכון כהר ציון ודאי זכאין אתון עמא קדישא בעלמא דין ובעלמא דאתי׃ אזלו כד מטו למתא אתחשך ליליא׃ אמר רבי שמעון כמה דיומא דא אנהיר לן בהאי עלמא למזכי ביה בעלמא דאתי׃ אוף הכי ליליא ינהר לן למזכי לן לעלמא דאתי ולאעטרא מלין דיומא ולילא קמי עתיק יומין דהא ביומא דא שלום לא ישתכח בכל דרין אחרנין זכאה חולקנא בעלמא דין ובעלמא דאתי׃ עאלו לביתיה דרבי שמעון ורבי אלעזר ור׳ אבא ורבי יוסי עמהון בתו עד דאתפלג ליליא׃ כיון דאתפלג ליליא אמר רבי שמעון לחבריא עידן איהו לאעטרא רתיכא קדישא לעילא באשתדלותא דילן׃ אמר ליה ר׳ יוסי אבתדלא אשתמעו מילך בהאי יומא ביבבא אבת הוי שירותא לאנהר׳ ליליא דהא השתא עדן רעותא איהו לאנהרא עילא ותתא׃ פתח רבי יוסי ואמר שיר השירים אשר לשלמה׃ שירתא דא אתער לה שלמה מלכא כד אתבני בי מקדשא ועלמין כלהו אשתלימו עילא ותתא באשלמות׳ חדא ואף על גב דחבריא פליגן בהאי. אבל שירתא דא לא אתמר אלא בשלימו כד סיהרא אתמליא ובי מקדשא אתבני כגוונא דלעילא בשעתא דאתבני בי מקדשא לתתא לא הוה חדוא קמי קב״ה מיומא דאתברי עלמא כההוא יומא׃ משכן דעבד משה במדברא לנחתא שכינתא לארעא בההוא יומא משכן אחרא אתוקם עמיה לעילא כמה דאוקמ׳ דכתיב הוקם המשכן המשכן משכן אחרא דאתקם עמיה ודא משכן דנער מטטרון ולא יתיר׃ בית ראשון כד אתבני בית ראשון אחרא אתבני עמיה ואתקיים בעלמין כלהו ואנהיר לכל עלמין ואתבסם עלמא ואתפתחו כל משקופי עלאין לאנהרא ולא הוה חדוה בכל עלמין כההוא יומא כדין פתחו עלאי ותתאי ואמרו שירתא והיינו שיר השירים׃ שירתא דאינון מנגנין דמנגנן לקב״ה׃

דוד

דוד מלכא אמר שיר המעלו׳ שלמה מלכא אמ׳ שיר השירי׳ שיר דאינון מכנכין · מה בין
האי להאי דהא אשתמע דכלא חד · אלא ודאי כלא חד · אבל ביומי דדוד מלכא לא
הוו כל אינון מכנכין מתתקנן בדוכתייהו לנגנא כדקא יאות וכי מקדשא לא אתבני
ובגין כך לא אתתקנו לעילא בדוכתייהו · דהא כמה דאית תקוני משמרות בארעא
אוף הכי ברקיעא וקיימין שין לקבל שין · וביומא דאתבני בי מקדשא אתתקנו כלהו
בדוכתייהו ושרגא דלא נהרא שריאת לאנהרא · ושירתא דא אתתקנת לגבי מלכא
עלאה מלכא דשלמא דיליה ותושבחתא דא איהי מעליא מכל תושבחן קדמאי · יומא
דאתגלי תושבחתא דא בעלמא ההוא יומא אשתכח שלימו בכלא וע״ד איהו קדש
קדשים · בספרא דאדם קדמאה הוה כתיב ביה יומא דיתקם בי משכנא יתערון
אבהן שירתא עילא ותתא ובגין כך אשכחנא שין מאתוון רברבן ואלין אינון דקא
אתערו לאו דאינון מכנכן אלא דאינון מתערי לגבי עילא כביכול שיר דאינון שירין
רברבן דממנן על עלמין כלהו · ותנינן בההוא יומא קם יעקב שלימא ועאל בגנתא
דעדן בחדו על דוכתיה כדין נגתא דעדן שארי לנגנא וכל אינון בוסמין דגנתא ·
מאן גריס שירתא דא ומאן אמר לה · הוי אימא דא יעקב דשלמא איהו לא עאל בגנתא
דעדן לא אמר גנתא שירתא · שירתא דא שירתא דאיהי כללא דכל אוריתא שירתא
דעלאי ותתאי מתערין לגבה · שירתא דאיהי כגוונא דעלמא דלעילא דאיהו שבת ·
שירתא דשמא קדישא עלאה אתעטר בגיניה וע״ד איהי קדש קדשים · מ״ט בגין דכל
מלוי ברחימו ובחדוה · אלא בגין דכוס של ברכה אתיהיב בימינא כיון דאתיהיב
בימינא כדין כל חידו וכל רחימו אשתכח · ובגין כך ברחימו ובחדוה כל מלוי · בזמנא
דהאי ימינא אתהדר לאחור׳ כד״א השיב אחור ימינו כדין כוס של ברכה לא אתיהיב
אלא בשמאלא · כיון דאתיהיב בשמאלא שריאו עלאי ותתאי למפתח עליה קינה · ומאי
קאמרי איכה · אי כה אי כוס של ברכה דאתר עלאה דהוית יתבא בגווה אתמנע
ואתגרע מינך בגיני כך שיר השירי׳ דהוה מסטר׳ דימינ׳ כל מלוי רחימו וחדוה · איכה
דחסיר ימינא ואשתכח שמאלא כל מלוי אינון קטורין וקינין · ואי תימא הא כל חידו
וכל חדוה וכל שיר מסטרא דשמאלא איהו ועל דא ליואי מסטר׳ דשמאלא מנגני שירת׳ ·
אלא כל חידו דאשתכח מסטרא דשמאלא לא אשתכח אלא בזמנא דימינא אתדבק
בהדיה ובזמנ׳ דימינא אתער ואתדבק בהדיה כדין ההוא חדוה מימינא איהו דקא
אוטיב לרתחא וכד רתחא אשתכך וחדו איהו מסטרא דימינא כדין חדוה שלימתא
אתי מהאי סטרא · וכד ימינא לא אשתכח רתחא דשמאלא כפיש ולא שכיך ולא
אוטיב ולא חדי · כדין איכה · אי כה · כוס של ברכה מה תהא עליה דקא יתבא
בשמאלא ורתחא כפיש ולא שכיך · ודאי קטורין וקינין מתערין · אבל שיר השירים
ודאי כוס של ברכה דאתיהיב בימינא ואתמסר בגווה ועל דא כל רחימו וכל חידו
אשתכח · ובגין כך כל מלוי ברחימו ובחדוה ולא אשתכח בשאר כל שירין דעלמא
הכי · ובגין דא מסטרא דאבהן אתער שירתא דא · יומא דאתגלי שירתא דא
ההוא יומא דנחתת שכינתא לארעא דכתיב ולא יכלו הכהנים לעמד לשרת וגו׳ ·
מאי טעמא בגין כי מלא כבוד יי׳ את בית יי׳ · בההוא יומא ממש אתגליא׳ תושבחתא

דא ואמרה שלמה ברוח קדשא תושבחתא דשירתא דא דאיהי כללא דכל אורייתא כללא דכל עובדא דבראשית׳ כללא דרזא דאבהן · כללא דגלותא דמצרי׳ וכד נפקו ישראל ממצרים ותושבחתא דימא · כללא די׳ אמירן וקיומא דטור סיני · וכד אזלו ישראל במדברא עד דעאלו לארעא ואתבני בי מקדשא · כללא דעטורא דשמא קדישא עלאה ברחימו ובחדוה · כללא דגלותהון דישראל ביני עממיא ופורקנא דילהון · כללא דתחיית המתים עד יומא דאיהו שבת ליי׳ · מאי דהוה ומאי דהוי ומאי דזמין למהוי לבתר יומא שביעאה כד יהא שבת ליי׳ כלא איהו בשיר השירים · ועל דא תנינן כל מאן דאמר פסוקא דשיר השירים ואמר ליה בבי משתאי אורייתא איהי חגירת שק וסלקא לגבי קב״ה ואמרה קמיה עבדו לי בניך מחוך בבי משתיא · ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי בגין דאצטריך לנטרא ולסלקא עטרא על רישיה דבר נש כל מלה ומלה דשיר השירים · ואי תימא אמאי איהי בין הכתובים · הכי הוא ודאי בגין דאיהו שיר תושבחתא דכנסת ישראל קא מתעטרא לעילא · ובגין כך כל תושבחן דעלמא לא סלקא רעותא לגבי קב״ה כתושבחתא דא · הכי אוליפנא שיר חד · השירים תרין הא תלת · ורזא דא דאתיהיב כוס של ברכה ואתכליל בין ימינא ושמאלא וכלא אתער לגבי מלכא דשלמא דיליה ובהאי אסתלק רעותא ברזא דאין סוף לעילא לעילא רתיכא קדישא הכא דהא אבהן איכון רתיכא דוד מלכא אתחבר עמהון ואיכון ארבע רזא דרתיכא קדישא עלאה · ובגין כך ארבע תיבין בהאי קרא קדמאה רזא דרתיכא קדישא שלימתא · תו רזא דא שיר דא רזא דדוד מלכא דאיהו רזא לסלקא בשיר · השירים אלין אבהן רזא דממנן רברבן רתיכא שלימתא כדקא יאות · אשר לשלמה רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא · ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא מן העולם ועד העולם רזא דכל מהימנותא וכלא איהו רתיכא שלימתא למאן דידיע ולמאן דלא אתידע ולית מאן דקאי׳ למנדע ביה ועל דא אתמר האי קרא בד׳ תיבין רזא דרתיכא שלימתא מכל סטרין · מכאן ולהלאה רזא לחכימין אתמסר · שיר בהאי אית רזא פנימאה דתנינן מאן דחמי ענבין בחלמיה אי חוורין איכון טבין · אוכמין בזמנן טבין דלא בזמנן בריכין רחמי מאי שנא חיורי ומאי שנא אוכמי ומאי שנא בזמנן ומאי שנא דלא בזמנן · ותו תנינן אכלין לאיכון אוכמי מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי · הא תנינן אילנ׳ דחב ביה אדם קדמאה ענבין הוו דכתיב ענבימו ענבי ראש והלין איכון ענבין אוכמין בגין דאית ענבין אוכמין ואית ענבין חוורין · חוורין טבין דהא מסטר דחיי איכון אוכמין בריכין רחמי דהא מסטרא דמותא איכון · בזמנן טבין מאי טעמא בגין דבזמנא דחוורי שלטן כלא אתבסם דהא בההוא זמנא כלא אצטריך לתקונא וכלא איהו שפיר וכלא תקונא חדא אוכמא וחוורא · ובזמנא דחוורי לא שלטאן ואוכמי אתחזון ליכדע דהא בדינא דמותא סליק ואצטריך רחמי דהא אילנא דחב ביה אדם קדמאה וגרים מותא ליה ולכל עלמא חמא · הכא אית לאסתכלא ואי לאו דמר הכא לא אימא · תנינן דעלמא דא איהו כגוונא דעלמא דלעילא ועלמא דלעילא כל מה דהוה בהאי עלמא הכי איהו לעילא · אי כתם גרים מותא לאדם לתתא לעילא אמאי

אי תימא

אי תימא לאתתא דבגין נחש אגרע נהורא דהא סיהרא גרע נהורא לזמנין ובההוא זמנא איהו מיתת · דכורא אמאי · ואי תימא דסיהרא בעטיו דההוא נחש מיתת בגריעו דנהורא · הא תנינן דלא בגין נחש הוה · אלא דאמרה סיהרא קמי קב״ה וכו׳ הא לא הוה בגין נחש · ואי תימא דבעלמא הכי הוא או דגריעו הוי לעילא · אלא כל דא סתרי אורייתא ונחש בכלא אתקין גריעו · תא חזי והכי אוליפנא כל מה דעבד קב״ה עילא ותתא כלא ברזא דדכר ונוקבא איהו וכמה דרגין אינון לעילא דנפקין אלין מאלין ומדרגא עד דרגא רזא דאדם ואינון דרגין דאינון זינא חדא עבד לון קב״ה דיוקנא דחד גופא עד דסלקין ברזא דאדם · ותנינן ביומא תניינא לעובדא דבראשית דאתברי ביה גיהנם אתעביד חד גופא רזא דאדם ואינון סייפין ממנן דמקרבין לאשא ומתין ואהדרן כמלקדמין · ודא בגין דאינון אתקריבו לגבי האי חויא ואיהו אדם דאתפתא גו משכנא דהאי חויא ועל דא מיתותא גרים ליה מותא דאיהו קריב ליה · ובכל אתר אדם דכר ונוקב׳ איהו · אבל אדם דאיהו קדישא עלאה איהו שלטא על כלא דא יהיב מזונא וחיין לכלא · ועכ״ד בכלא מנע נהורא האי חויא תקיפא · כד משאיב משכנא נוקבא דההוא אדם בדקאמ׳ מיתת ודכורא מית וסלקין כמלקדמין ועל דא כלא כגוונא דלעילא · אבל אינון ענבין מובטח ליה דהוא בן עלמא דאתי בגין דשיזי ושליט על ההוא אתר ואעבר עליה ואהדק ליה כד״א הכלא ומדקא · כיון דאעבר ההוא קליפה תקיפא הא אתקרב לגבי עלמא דאתי ולית מאן דמחי בידיה · ועל דא מאן דחמי בחלמיה דאינון ענבין אוכמין אכיל ומהדק · בגוונא דא לא הוי שיר בביתא דדוד עד דאתעברו אינון ענבין אוכמין ושלטא עלייהו ובדין אתמר שיר השירים כמה דאתמר ואפילו באתר דא אקרי ענבים כד״א כענבים במדבר וגו׳ · ואלין אינון ענבין חוורין · שירתא דא איהי מעליא על כל שאר שירין דקדמאי · כל שירין דקדמאי אמרו לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרו ואף על גב דהא אוקמוה · אבל כתיב שיר המעלות לדוד רזא דא אתמר · אלא שיר המעלות שיר דמלאכי עלאי אמרי דאינון מעלות ודרגין אמרי · למאן · לדוד לבקשא טרפא ומזונא מניה · תו שיר המעלות כד״א על עלמות שיר · על כן עלמות אהבוך · לדוד בגין דוד מלכא עלאה דאיהו משבח תדיר למלכא עלאה · כיון דאתא שלמה מלכא אמ׳ שיר דאיהו עלאה לעילא דרברבי עלמא עלאין קאמרי לגבי מלכא עלאה דשלמא כלא דיליה כלהו דאמרי שירתא לא סליקו בההוא שירתא לנמר אלא ההוא שירתא דמלאכי עלאי קאמרי · בר שלמה מלכא דסליק בההיא שירתא למה דרברבין עלאין עמודי עלמא קאמרי · כל בני עלמא ברתיכין תתאין ושלמה מלכא ברתיכין עלאין · ואי תימ׳ משה דסליק בדרגא דנבואה ובחביבו לגבי קב״ה על כל בני עלמא ההיא שירתא דקאמר ברתיכין תתאין הוה ולא סליק יתיר · תא חזי שירתא דקאמר משה סליק לעילא ולא לתתא · אבל לא אמר שירתא בשלמה מלכא ולא הוה בר נש דסליק בשירתא דשלמה · משה סליק בתושבחתיה לעילא ותושבחתא דיליה הוה למיהב תושבחן ואודאן למלכ׳ עלאה דשזיב לון לישר׳ ועבד לון נסין וגבוראן במצרים ועל ימא · אבל דוד מלכא ושלמה בריה אמרו שירתא

בגוונא

בזווגא אחרא· דוד אשתדל לאתקנא עולמתן ולקשטא לון במטרוניתא לאתחזאה
מטרוניתא ועולמתהא בשפירו ועל דא אשתדל באינון שירין ותושבחן לגבייהו עד
דאתקין וקשיט כלהו עולמתן ומטרוניתא· כיון דאתא שלמה אשכח למטרוניתא
מתקשטא ועולמתהא בשפירו אשתדל למיעל לה לגבי חתן ואעיל החתן לחופה
במטרוניתא ואעיל מלין דרחימו ביניהו בגין לחברא לון כחדא ולמהוי תרווייהו
בשלימו חדא בחביבו שלים· ועל דא שלמה סליק בתושבחתא עלאה על כל בני
עלמא· משה זווג לה למטרוניתא בהאי עלמא לתתא למהוי בהאי עלמא בזווגא
שלים בתתאי· שלמה זווג לה למטרוניתא בזווגא שלימא לעילא ואעיל החתן לחופה
בקדמיתא ולבתר אעיל לתרווייהו בהאי עלמא וזמין לון בחדוה בבי מקדשא
דאיהו בנה· ואי תימא היך עייל משה למטרוניתא בלחודהא בהאי עלמא דהא
אתחזי פרודא· תא חזי קב"ה זווג לה במשה בקדמיתא ואיהי הוות כלת משה
כמה דאתמר· כיון דאזדווגת ביה במשה נחתת בהאי עלמא בזווגא דהאי עלמא
ואתתקנת בהאי עלמא מה דלא הוות מקדמת דנא ולעולם לא הוות בפרודא·
אבל לא הוה בר נש בעלמא מיומא דאתיליד אדם דיעיל רחימו וחביבו ומלין
דזווגא לעילא בר שלמה מלכא דאיהו אתקין זווגא דלעילא בקדמיתא ולבתר זמין
לון כחדא בביתא דאתקין לון· זכאין אינון דוד ושלמה בריה דאינון אתקינו זווגא
דלעילא מיומא דאמר לה קדשא בריך הוא לסיהרא זילי ואזעירי גרמיך לא אזדווגת
בזווגא שלים בשמשא בר כד אתא שלמה מלכא· שיר השירים הא הכא חמש דרגין
לאתדבקא לעלמא דאתי· שיר חד· השירים תרין הא תלת· אשר הא ארבעה·
לשלמה הא חמשה· בחמשה איהו דהא יומא דחמשין רזא דיובלא איהו· תא חזי
זווגא דלעילא לא יכיל שלמה לאתקנא אלא בגין דאשתכח זווגא לתתא מקדמ' דנא·
ומאן איהו זווגא דמשה דאילא הוי זווגא דנא לא אתתקן זווגא דלעילא ונלא ברזא
עלאה איהו לחכימי לבא· כתיב וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף
האי קרא אוקמו' חברייא אבל וידבר שלשת אלפים משל· ודאי על כל מלה ומלה דאיהו
הוה אמר הוו ביה תלת אלף משלי כגון ספרא דקהלת דאיהו ברזא עלאה ואיהו
באורח משל· דלית ביה קרא דלאו איהו בחכמתא עלאה ובאורח משל אפילו קרא
זעירא דביה דכל הוה מטי רב המנונא סבא קדמאה להאי קרא שמח בחור
בילדותך ויטיבך לבך בימי בחורותיך הוה בכי ואמר ודאי האי קרא יאות הוא ואיהו
באורח משל ומאן יכיל למעבד דרשא במשל דא· ואי איהו דרשא לית ביה דרשא
כמה דקיימין בעיינין· ואי חכמתא איהו מאן יכיל למנדע לה· מיד הוה תב ואמר
כתיב אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה וגו' האי קרא דקהלת איהו
משל לחכמתא דקרא דא דאוריתא ודא משל לדא· שמח בחור בילדותך· והוא
נער· ויטיבך לבך· היה רעה את אחיו בצאן· בימי בחורותיך· את
בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו· ודע כי על כל אלה· ויבא יוסף את דבתם
רעה· יביאך האלהים במשפט· אלה תולדות יעקב יוסף· יוסף אתכליל ביעקב ורזין
דסתרי תורה מאן יכיל למנדע לון· והאי משל אתפשט לתלת אלף משלים וכלהו

בהאי משל כשעתא דיוסף אתכליל ביעקב תלת אלף אינון כאברהם יצחק ויעקב
דכלהו כהאי משל ברזא דחכמתא · וכאן כמה טועין אינון בטועמין דטמירו בהו
דיירי תריסין דלית לון חושבנא לטמירין דחכמתא · ויהי שירו חמשה ואלף הכי
אוקימנא ויהי שירו של משל וכלא חד בין מאן דאמר ויהי שירו דשלמה בין מ"ל ויהי
שירו של משל כלא איהו חד וכלא איהו קאמר · ויהי שירו דא שיר השירים · וכי
חמשה ואלף איהו שיר השירים: ודאי הכי הוא חמש אינון תרעין ופתחין דמתפתחי
באלכא דשלמה דיליה · ואינון חמש מאה שנין דאילנא דחיי חמשין שנין דיובלא
ואלף דא איהו אילנא דחיי חתן דנפיק מסטריה ואיהו ירית כל אינון חמשה למיתי
לגבי כלה · יומיה דקב"ה אלף שנין איהו ודא איהו נהר דנגיד ונפיק מעדן · יוסף
זכאה דאקרי צדיק על שמיה דסיהרא כמה דאתני ביה קדשא בריך הוא ובגין כך
שיר השירים קדש קדשים · ולית לך קרא בשיר השירים דלא אית ביה רזא דחמשה
ואלף ודאי · שיר השירים ודאי הכי הוא חמש דרגין אינון האי קרא כמה דאתמר ·
ואי תימא האלף אמאי לא אדכר הכא · ודאי ההוא אלף טמירא הוה וטמירא איהו
עד דאתחברת אתתא בבעלה · ועד אשתדל שלמה למיתי ההוא אלף לגבי כלה
בטמירו דנוספקא דחכמתא עלאה · כיון דעבד קדש הקדשים לתתא גניז וטמיר
ואעיל רזא דקדש הקדשים לתמן למעבד גניזו דשמושא שלים עילא ותתא כדקא
יאות · קדש הקדשים איהו לעילא רזא דחכמתא עלאה דיובלא · כגוונא דא ירתין
חתן וכלה ירותא דאבא ואמא ואתהדרו אחסנת ירותא כגוונא אחרא · ירותא
דאבא ירתא ברתא בשליקו דשמא קדישא דא ואתקרי אוף הכי קדש חכמ' · ירותא
דאמא ירית ברא ואקרי קדשים בגין דנטיל כל אינון קדשים עלאין וכניש לון לגביה ·
ובתר יהיב לון ואעיל לון לגבי כלה · ועד אמ' שיר השירים · שיר לגבי קדש · השירים
לגבי קדשים למהוי כלא קדש קדשים ברזא חדא כמה דאתחזי · אסר לשלמה הא
אתמר למלכא דשלמה דיליה · ואי תימא שבחא דא דיליה הוא · לא תימא הכי
שבחא באתר עלאה איהו וסלקא · אבל הכי הוא רזא כד מתתקנן דכר ונוקבא
כחדא תחות מלכא עלאה כדין ההוא מלכא אסתלק לעילא ואתמליא מכל קדושין
ומכל ברכאן דנגדין לתתא ואתמלי ואריק לתתא · ודא איהו תיאובתיה דמלכא
עלאה כד אתמלי קדושן וברכאן ואריק לתתא · ודא איהו צלותין ובעותין דאתתקן
ואתמליא ההוא מבועא עלאה דכיון דאיהו מתתקן כדקא יאות מחיזו דיליה ומחיזו
דההוא תקונא מתתקנא עלמא תתאה וצולמתהא · ולא אצטריך עלמא תתאה
לאתתקנא אלא מחיזו דעלמא עלאה · סיהרא לית לה חיזו מגרמהא כלל בר כד אתתקן
בשמשא ואנהיר ומחיזו דשמשא ותקונא דיליה אתתקנת סיהרא ואתנהירת · מאן
דא אצטריך צלותין ובעותין אתנהיר ואתתקן ההוא אתר דנפקא מניה נהורא דכיון
דההוא אתר מתתקנא מחיזו דיליה אתתקן כל מאן דלתתא ובגין כך תושבחתא
דקאמר שלמה לא אשתדל אלא בגין מלכא דשלמא דיליה דיתתקן · כיון דאיהו
אתתקן מחיזו דיליה כלא אתתקן · ואי איהו לא אתתקן לית ליה תקונא לסיהרא
לעלמין ובגין כך לשלמה · דיתתקן ויתמלי כדקא יאות בקדמיתא כמה דאתמר ·

סתרי תורה

ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו׳ רזא דרזין לידעי חכמתא · כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה אנשיב רוחא מנקודה עלאה דנגיד מלעילא לתתא ושוי תקוניה לאתישבא בהאי עלמא · ואמאי בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא דהאי עלמא לא יהא מנא לארקא להאי עלמא כלל · ואי לא יריק להאי עלמא מיד אתאביד ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא · אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מטורא חדא לארקא להאי עלמא ומטורא אחרא לארקא למלאכי עלאי וכלא אתזנו מניה כחדא · שלימו דתקונא דהאי רוחא רזיהון דצדיקיא · בהאי עלמא רוחא דא אשתליה · בזמנא דחנוך ויירד ומהללאל הוו בעלמא ואסגיאו חייבי עלמא אעדו ההוא שלימו מניה · לבתר דאתאבידו אתא נח ואשלים ליה · אתא דור הפלגה אעדו ההוא שלימו מניה ואתא אברהם ואשלים ליה · אתו אנשי סדום ואעדו ליה אתא יצחק ואשלים ליה · אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה אתא יעקב ובנוי ערסא שלימא ואשלימו ליה · נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים ובגינייהו אתעכבת תמן · ובגין דאסדרו תמן ישראל לעבדין דמצראי אתכפיא ואתעדי ההוא שלימו עד דנפקו ממצרים ואתו למעבד משכנא · אמר קדשא בריך הוא רעותי לדיירא ביניכון אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי דשריא בגווייכו הדא הוא דכתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם · ודא איהו רזא דכתיב ויקחו לי תרומה · אמר משה לקדשא בריך הוא מאן יכיל לאיסב לה ולמעבד לה · אמר ליה משה לא כמה דאת חשיב אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו׳ ההוא רעותא ורוחא דלהון תסבון לה ותשלמון לה · כד אתא שלמה אתקין לההוא רוחא בשלימו דלעילא דהא מן יומא דאשתליה לתתא ביומוי דמשה לא אעדיאו ההוא שלימו מניה עד דאתא שלמה · כיון דאתא שלמה אשתדל לאשלמא ליה לעילא ושארי לאתקנא חיזו דעלמא עלאה לאתתקנא מההוא חיזו עלמא תתאה ודא איהו אשר לשלמה ·

וזאת התרומה הא אתמר דכד קדשא בריך הוא אתגלי על טורא דסיני כד אתיהיבת אוריתא לישראל בעשר אמירן כל אמירה ואמירה עביד קלא וההוא קלא אתפרש לע׳ קלין והוו כלהו נהירין ונצצין לעינייהו דישראל כלהו והוו חמאן עיינין בעיינין זיו יקרא דיליה הדא הוא דכתיב וכל העם רואים את הקולת · רואים ודאי וההוא קלא הוה אתרי ביה בכל חד וחד מישראל ואמר לון תקבלו עלך בכך וכך פקודין דבאוריתא ואמרו הין · אהדר ליה על רישיה ומתגלגלא עליה והוה אתרי ביה ואמר ליה תקבלו עלך בכך עונשין דבאוריתא והוה אמר הין · לבתר אהדר ההוא קלא ונשיק ליה בפומיה הדא הוא דכתי׳ ישקני מנשיקות פיהו · וכדין כל מה דהוו חמאן ישראל בההוא זמנא הוו חמאן ישראל בנהורא דקביל כל אינון נהורין אחרנין והוו תאבין למחמי · אמר לון קב״ה ההוא נהורא דחמיתו בטורא דסיני דקביל כל אינון גוונוי נהורין ותיאובתא דלכון עליה תקבלון לה ותסבון לה לגבייכו ואינון גוונין דאיהי מקבלא אלין אינון זהב וכסף ונחשת וגו׳ · ד״א ישקני מנשיקות פיהו · מאי קא חמא שלמה מלכא דאיהו אעיל מלי דרחימו בין עלמא עלאה לעלמא תתאה ושירותא דתושבחתא דרחימו דאעיל ביניהו ישקני איהו · אלא הא אוקמו והכי איהו דלית רחימו דדביקות׳ רוחא

ברוחא בר נשיקה · ובנשיקה בפום׳ דאיהו מבועא דרוחא ומפקנו דיליה · וכד נשקין
דא בדא מתדבקן רוחין אלין באלין והוו חד וכדין איהו רחימו חד · בספרא דרב
המנונא סבא קדמאה הוה אמר על האי קרא נשיקה דרחימו אתפשט לד׳ רוחין
וד׳ רוחין אינון כחדא ואינון גו רזא דמהימנותא · וסלקין בד׳ אתוון ואינון אתוון
דשמא קדישא תלי בהו ועלאין ותתאין תליין בהו ותושבחתא דשיר השירים תלי
בהו ומאן איהו אהבה ואינון רתיכא עלאה ואינון חברותא ודבקות׳ ושלימו דכלא
אלין אתוון ד׳ רוחין אינון ואינון רוחין דרחימו וחדוה דכל שייפי גופא כלא עניפו
כלל׳ ד׳ רוחין אינון בנשיקה כל חד וחד כליל בחבריה · וכד האי רוחא כליל באחרא
וההוא אחרא כליל בהאי אתעבידו תרין תרין כחדא · וכד מתחברן בדביקו חד
אינון ארבע בשלימו ונבעין דא בדא ואתכלילו דא בדא · וכד מתפרשן אתעביד
מאינון ארבע רוחין חד אינבא ואיהו רוחא חדא דכליל מד׳ רוחין ודא סליק ובקע
רקיעין עד דסליק ויתיב לגבי חד היכלא דאתקרי היכלא דאהבה ואיהו היכלא דכל
רחימו תליא ביה והויא רוחא הכי אקרי אהבה · וכד האי רוח׳ סליק אתער לההוא
היכלא לאתחברא לעילא · ד׳ אתוון אינון לגבי ד׳ רוחין ואינון אהבה ואינבא דלהון
אהבה · כד מתחברן דא בדא מיד אתער דא בסטר דא ודא בסטר דא · א׳ מיד
נפיק ה׳ ואתחבר בא׳ מתדבק בדביקו ואתעבידו תרין אתוון אחרנין בה׳ ואתכלילו
רוחין ברוחין בדביקו דרחימו ופרחין אלין אתוון מגוייהו בההוא רוחא דסליק
מתעטרן ביה בדקא יאות · כיון דאזיל ההוא אהבה שלימתא כלילא דכל אינון ארבע
רוחין פגע בחד ממנא עלאה רברבא די ממנא על אלף ותלת מאה ותשעין רקיעין
ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונ׳ דכיא דנגדא מרזא דטלא דלעילא·
וההוא נגידו אתקרי מים רבים · כיון דפגע לגבי ההוא רב משריין קאים לגביה
ולא יכיל לאעכבא ליה ולאעבר׳ בהו עד דאעיל לגבי היכל אהבה ועל דא אמר שלמה
בגיום שבחיה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה · מים רבים אלין מים עלאין
דנגדין גו טלא עלאה · ונהרות לא ישטפוה אין אינון נהרי אפרסמונא דכיא דאינון
תליסר · ההוא ממנא איהו מלאכא דשליח מן קדם יי׳ ודא איהו רב משריין דקשיר
כתרין למאריה · רזא אכתריאל מעטר עטרין למאריה בשמ׳ גליפא מחקקא ידוד יד
צבאות · כיון דאעיל לגבי היכל אהבה אתער רחימו דנשיקין עלאין דכתיב וישק
יעקב לרחל למהוי נשיקין דרחימו עלא׳ כדקא יאות · ואינון נשיקין שירות׳ דאתערו
דכל רחימו דאתדבקותא וקשור׳ לעילא · ובגין כך שירותא דתושבחתא דשירתא
דא ישקני · מאן ישקני ההוא דסתים גו סתימו עלאה · ואי תימא סתימא דכל
סתימין ביה תליין נשיקין ונשיק לתתא · תא חזי סתימא דכל סתימין לית מאן דידע
ליה ואיהו גלי מגיה נהירו חד דקיק סתים דלא אתגלי בר בחד שביל דקיק דאתפשט
מגויה נהירו דנהיר לכלא · ודא אתערו דכל רזין עלאין ואיהו סתים · לזמנין סתים
לזמנין אתגליא · ואע״ג דלא אתגליא כלל ואתערו דדביקו דנשיקין ביה תליין ומגו
דאיהו סתים שירותא דתושבחתא באורח סתים איהו · ואי ביה תליין מה בעי יעקב
הכא דהא ביה תליין נשיקין אלא ודאי הכי הוא · ישקני ההוא דסתים לעילא · ובמה
בההוא

בההוא דתיכא עלאה דכל גוונין תליין ואתחברן ביה׳ והאי איהו יעקב כמה דאמרינן דכיקותא לאתדבקא במלכא בברא דיליה הוא ועל דא כתיב מנשיקות פיהו׳ כי טובים דודיך מיין אהדר לגבי שמשא דאכביר לה לסיהרא מנו כהירו דאיכון בוניכין עלאין ואיהו נטיל נהורא דכלהו ואכהיר לסיהרא׳ ואיכון בוציכין דמודווגין ביה׳ מאן אתר נהרין׳ הדר ואמר מיין מההוא יין דמכטרא מההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון׳ ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיין וחדוה לכלא ודא אלהים חיים יין דיהיב חיין וחדוה לכלא׳ תו מיין מההוא שמא דאקרי ידו״ד דא איהו יין דחדוא דרחימו דרחימו ומן דא כלהו נהירין וחדאן׳ אתו חבריא ונשיקו ליה ברישיה׳ כד מטו לגבי דר״ש סדרו מלין קמיה׳ בכה רבי שמעון אמר ידענא ודאי דרוחא קדישא עלאה קא מכשכשא בכו׳ זכאה דרא דחמאה דא דהא לא יהא כדרא דא עד זמנא דייתי מלכא משיחא דהא אוריתא אהדרת לעתיקותהא זכאין איכון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי׳

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם רבי אלעזר אמר האי קרא אוקימנא ורזין דיליה הא אתמר׳ אבל פשטא דקרא הכי אוליפנא דקשיין קראי דאי איכון ברזא דלתתא קשיין אהדדי׳ ואי ברזא דלעילא לא איכון בכהירו אלא הכי איהו׳ דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה שפיר׳ תקחו את תרומתי קשיא׳ וזאת התרומה אשר תקחו מאתם קשיא ודא כלא עילא ותתא כחדא׳ ויקחו לי תרומה׳ מאן בני ישראל׳ מאת כל איש אלין מלאכין עלאין לעילא בגין דעליהון איהי תרומה ארמותא דאיכון ארימו תדיר לגבי מלכא עלאה דהא איכון בלקין לה תדיר לגבי מלכא עלאה׳ וכד ישראל זכאין איכון נטלין לה מנייהו ונחתי׳ לה לתתא הה״ד מאת כל איש אשר ידבנו לבו׳ ומאן איכון׳ ארבע דארימו לון לעילא דההוא לב אתרעי בהו והסיא תרומה איהי זקפא עלייהו ואע״ג דאיהי קיימא עלייהו ומנחא על גבייהו תקחו תסבון לה מנייהו לנחתהא לתתא׳ וכמה בומנא דא׳ באיכון שבדין דכשראן בצלותין ובבעותין למעבד פקודי אוריתא׳ בההוא זמנא באיכון גוונין דאתחזיין לתתא כגוונא דלעילא באיכון פולחנין אחרנין ואיכון גוונין אתמשכאן לתתא ההוא ארמותא ונכאן גוונין דלתתא לאיכון גוונין דלעילא ומשכין גוונין אלין לגוונין עלאין ועיילין אלין באלין ואתעבידו אלין גופא לאלין ועל דא תקחו מאתם כתיב׳ זהב דאתכליל בגבריאל זהב לעילא גבריאל נטיל ליה ושבעה זיני זהב אתפרשאן לתתא מן דא׳ וכסף לעילא ואתכליל במיכאל לתתא ושריא דא על דא׳ ונחשת לעילא ונפקא מן זהב בגין דזהב ואשא ברזא חדא קיימין ואזלין׳ אשא אפיק נחשת׳ ואזילא ותקפא דא אתבדרן נחשים שרפים דנפקי מאשא ועל דא נחשת איהו סמוקא כאשא ואתכליל באוריאל ואתעביד דא גופא לגבי דא׳ ותכלת שריא בדא ובלא בנחשת ובזהב ובגין דאתתקף בתרין בטרין תכלת איהו תקיפא ולית מאן דשלטא עליה לחיין דאיהו כרסייא דדינא לשריא ביה דינא תקיפא ודא איהו בואל בן א״ל דכתיב ואל זועם בכל יום׳ וכד אתהדרן בני בשא בתיובתא שלימתא אתהדר שמיה רפא״ל דהא אסוותא אודמן להו מההוא דינא

ממש · וארגמן דא זהב וכסף דאתאחדן לאכללא כחדא מיכאל וגבריאל אתכלילו דא עם דא ואשתלבאן דא בדא ועל דא כתיב עושה שלום במרומיו · ובגין דאינון משתלבאן דא בדא אתעבידו גופא חד · ותולעת שני לעילא ואתכליל באוריאל כמה דקאמרן למהוי אחידו גו תכלת ובגו ארגמן ושש איהו לעילא ואתכליל במה דקאמרן ברזא דרפאל לאתאחדא בכסף ובזהב · על הכא רזא דז׳ עמודין לעילא וגו ז׳ עמודים לתתא · קליפה גו קליפה לנטורא · ועזים והא אוקימנא דהא אלין ז׳ מוחא למוחא ולא איהו קליפה למוחא ·

ועורות אילים מאדמים אלין אינון מארי תריסין עיינין מלהטין כטיסין דנורא כלא עיינין כלפידי אש ואקרון רקיעין לבר בגו קליפה · **ועורות** תחשים אלין אינון לגו סטרא קדישא ואתאחדן בקדושה ולא אתאחדן כמה דאמר לאברהם הא אוליד באיכתו אחרא תחש ואת תחש ואלין אינון באימא דישמעאל אחוהון דישמעאל כמה דאית דרגא בעשו הכי נמי אית דרגא בישמעאל · אימא דישמעאל אוליד לתחש ומסטרא דאברהם קאתא דהא נהורא קדמאה מנכן בשעתא דנפק נהורין לכל סטרין · כיון דאתכסי ההוא נהורא קדמאה גניז ליה קב״ה ולמאן גניז ליה לצדיקיא · ומאן אינון צדיק וצדק בגין למעבד בההוא נהורא קדמאה אינון לעלמא · ואינון אינון דזמינין לאיתי לעלמא · דהא אברהם ושרה עבדו אינון נפשין דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן כמה דעבדו נפש בסטרא דקדושה הכי נמי עבדו נפש בסטרא אחרא דאלמלא ההוא אתערו דאתער אברהם בסטרא אחרא לא אשתכחו גיורין בעלמא כלל ·

ועצי שטים הא אוקימנא דאינון שרפים עומדים כלא שרפי עמדים ממעל לו · מאי ממעל לו ממעל להאי קליפה · ואי תימא האי קרא בקב״ה אתמר והא אתמר וארא את יי׳ את דייקא כגוונא דא דכתיב בהאי קרא דכתיב ושוליו מלאים את ההיכל את דייקא לאסגאה ההיא קליפה · כיון דאמר רזא דההיא קליפה כתיב שרפים עמדים ממעל לו · ממעל לההיא קליפה · **ושמן** למאור דא רבות עלאה דאתיא מלעילא · תרין שמן אינון · ואינון תרי חד לעילא דאקרי שמן המאור וחד לתתא דאקרי שמן למאור · שמן המאור איהו עלאה דקיימא בודאי ולא פסיק לעלמין ואדיר מליא רבות קדשא וכל ברכאן וכל נהורין וכל בוציכין כלא אתברכאן ואתנהרן מתמן · שמן למאור לזמנין אתמליא ולזמנין לא · תו הא תנינן כתיב ויעש אלהים את שני המארת הגדלים וגו׳ ואע״ג דהא אוקמוה חבריא והכי איהו · אבל שני המ׳ הגדולים אלין שמן המאור ושמן למאור עלמא עלאה ועלמא תתאה חד דכר וחד נוקבא · וכל זמנא דדכורא ונוקבא אתיין כחדא תרווייהו קריין בלישנא דדכורא ובגין דעלמא עלאה אקרי גדול בגיניה עלמא תתאה דאתחבר בהדיה בכללא אקרי גדול · כיון דאתפרש דא מן דא אדכרו בפרט כל חד וחד כדקא חזי ליה דא אקרי גדול ודא אקרי קטן · ובגין כך אמרו קדמאי דליהוי בר נש וזכבא לאורייתא ולא רישא לשועלים · דעד דאיהו קיימא גו אורייתא לא אקרי כלא אלא בכללא דאורייתא · זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא · בגו שועלים אפי׳ איהו

רישא

רישא · רישא דשועל שועל איהו בלא פרודא ושועל אקרי · ורזא דא האי קרא דהא בקדמיתא כד יתבין כחדא שני המאורות הגדולים אתקרון אע״ג דדא זככא לגבי דעלאה · כיון דלא אתפרש מעלאה כביכול למהוי רישא לשועלים כדין אקרי קטן · ועל רזא דא שמן המאור דלא פסיק לעלמין וקיימא בסליקו עלאה למשלט כיומא · שמן למאור פסיק ואקרי קטן ושלטא בליליא ואמש בוסמין איכון לגו שמן וקטר׳ ואע״ג דאיהו חד איכון תרין וכלא חד · אבני שהם וגו׳ כל הני תליסר איכון ואיכון תקונא דמשכנא ואהדרנא למלי קדמאי · זהב הא אתמר דשבעה זיני זהב איכון · ואי תימא זהב דאיהו דיכא וכסף אסתלק לעילא מניה · לאו הכי דודאי זהב סליק יתירא איהו על כלא · אבל זהב בארח סתם איהו ולא זהב עלאה דאיהו שביעאה מכל איכון זיני זהב ולא איהו זהב דנהיר ונציץ לעיינין · ולא איהו דכד נפיק לעלמא נפיק מאן דאתדבק ליה טמיר ליה בגויה ומתמן נפקי ואתמשכן כל זיני זהב · אימתי אקרי זהב מאן דאקרי זהב כד איהו בנהירו ואסתלק ביקר דחילו ואיהו בחדוה עלאה למחדי בתתא · וכד איהו בדינא כד אשתני מההוא גוון לגוון תכלא אוכם וסומק כדין איהו בדינא תקיפא · אבל זהב בחדוה איהו ובסליקו דדחילו דההוא קיימא ובאתערותא דחדוה · וכסף לתתא רזא דדרועא ימינא דהא רישא עלאה זהב איהו דכתיב אנת הוא רישא דדהבא · חדוהי ודרעוהי די כסף לתתא וכד אשתלים כסף כדין אתכליל בזהב ורזא דא תפוחי זהב במשכיות כסף · אשתכח דכסף אתהדר לזהב וכדין אשתלים אתריה וע״ד ז׳ זיני זהב איכון · ונחשת נפקא מזהב ואשתני לגרעונא דדרועא שמאלא · ותכלת ירכא שמאלא · ותולעת שני ירכא ימינא ואתכליל בשמאלא · ושש דא כתר דנגיד ונפיק דאיהו נטיל כל שית סטרין כגוונא דא לתתא והא אוקמ׳ ואתמר · הא הכא שבע דיובל ואיכון ז׳ דשמיטא ואע״ג דאיכון שית איכון תליסר ושביעאה דאיהו רישא עלייהו הא תליסר רישא דקיימא על כל גופא לתתא רישא דקיימא על כל שייפי גופא איהו זהב · מה בין האי להאי · זהב עלאה איהו ברזא סתימא ושמא דיליה איהו זהב סגור · סגור וסתום מכלא וע״ב אקרי סגור דאיהו סגור מעינא דלא שלטא ביה · זהב תתאה איהו באתגליא יתיר ·

אמרו סמניהי׳ כך מצאנו בכל ההעתקות אשר היו לפנינו ומבלשון נראה שחסר כאן :

ולשעתא הוה דכתיב ורוח אלהים לבשה את זכריה וא״ת הא ירמיהו דכתיב ביה בטרם אצרך בבטן ידעתיך והא אמרינן · אלא כלהו לא זכו לנבואה עלאה כאהרן דהא אהרן זכה בנבואה עלאה על כל שאר כהני · זכה בכהונה על כלהו · משה זכה בנבואה ושמש בכהונה עלאה · שמואל זכה בתרווייהו · מה משה הוה קרי וקב״ה אתיב ליה מיד · אוף שמואל כתיב ביה הלא קציר חטים היום אקרא אל יי׳ ויתן קולות וגו׳ · אבל לא סליק לדרגא עלאה כמשה · מה אהרן הוה משמש בכהונה גבי קב״ה אוף שמואל הוה משמש קמיה קב״ה אבל לא סליק בשמושא עלאה כאהרן ואלא הכי הוא · תלתא איכון דהוו נביאי מהימני ושמשו בכהונה · חד משה וחד אהרן וחד שמואל · ואי תימא שמואל לא משיך בכהונה אלא אחרא הוה דשמש בכהונה ומנו

גרמיהו׳ לאו הכי דהא כתיב מן הכבשים אשר בענתות׳ מן הכהנים הוה אבל לא
שמש ושמואל ביומי דעלי שמש׳ ומשה זכה חדא כל אינון ז׳ ימי המלואים׳ שמואל
זכה לנער דכתיב והנער משמואל משרת ובגין דקיימא בהאי דרגא ודאי איהו כמשה
ואהרן׳ מאן דבטיל להאי נער וזכי ביה זכי באינון דרגין עלאין דקיימן בהו משה
ואהרן׳ כרובים אינון זהב כמה דאוקמ׳ בגין דנפקי מסטרא דזהב ולא אתערב בהו
כסף ולא גוון אחרא ודא איהו גוון זהב ירקרק׳ במשכן מתערבין גוונין זהב וכסף
לאיהך כחדא למהוי רזא דלעילא בהד׳ תו נחשת למהוי בהדייהו ולמיזל ביהייהו
כל סטרין לאשתכחא שלימו בכלא כחדא דכתיב זהב וכסף ונחשת׳ ד״א זהב וכסף׳
זהב דאתהדר לכסף וכסף לזהב וכלא אתכליל כחדא ובדוכתא חדא׳ בתלת גוונין
אתהדר׳ כד אצטריך לחדוותא גו דינא זהב׳ כד אצטריך לרחמי כסף׳ כד אצטריך
תקפא דדינא נחשת׳ וע״ד אסתכל משה בעובדא דנחש הנחשת דכתיב ויעש משה
נחש נחשת והוה ידע אתר דהתוכא דזהב בההוא נחשת בגין דנחש כלישנא דוליה
הוא ואתריה הוה ידע דהא קב״ה לא אמר ליה אלא עשה לך שרף ואיהו אתא ועבד
נחש נחשת דכתיב ויעש משה נחש נחשת׳ מ״ט אלא אתר הוה ידע ועקרא דמלתא
הוה דהא בקדמיתא כתיב וישלח יי׳ בעם את הנחשים השרפים וכתיב נחש שרף׳
עקרא דלהון נחש איהו ובגין דמשה הוה ידע עקרא ושרשא ויסודא מההוא אתר
עבד נחש ואסתמיך עליה׳ מ״ט בגין דישראל תטאו בלישנהון דכתיב וידבר העם
באלהים ובמשה וע״ד וישלח יי׳ בעם את הנחשים השרפים ומשה לא אזל אלא בתר
עקרא ועבד נחש נחשת בההוא גוונא דאצטריך ליה׳ דהא אתריה נחשת איהו
וקב״ה לא אמר ליה מאי יתעביד ומשה אסתכל ועבד ליה מנחשת כמה דאצטריך
לאתריה׳ מכלן דכתיב ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס מאי על הנס על
ההוא רשימו דאיהו לעילא׳ והא תנינן בכל אתר האי נחש אזלא בתר רזא דאשת
חיל ובע׳ אשת זנונים לאתתקנא כגוונא דיליה ולא יכילת׳ אשת חיל ההוא
רשימו ואת דילה איהו את ה׳ והכי אתחזי לה׳ אשת זנונים ההוא רשימא ואת דילה
איהו כההוא גוונא ולא אתתקן למהוי הכי ואת דילה ק׳ את דילה אתתקנ׳ בתקונא
דאת ה׳ כגוונא דקופא אבל בכי כשא דאזלא בתר בכי כשא ולא אתתקן למעבד הכי
כגוונ׳ דא עבד משה ההוא נחש על ההו׳ רשימו דאתחזי ליה ותדיר אתתקן לאבאשא
ועליה חב אדם ואתתרך מגנתא דעדן דהוה אתר דיוריה כגוונא דדיורא דלעילא׳

אמרו המגיהים׳ בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן הסבעה היכלות וסבעה מדורות וכבר
כדפסו בפרשת בראשית דף לח״ כי שם ביתם :

כתיב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור׳ אמר ר׳ שמעון ההוא אור אתגניז
ואיהו אזדמן לגבי צדיקיא לעלמא דאתי כמה דאוקמוה דכתיב
אור זרוע לצדיק׳ לצדיק ודאי כתם׳ ושמא אור לא שמש בעלמא בר יומא
קדמאה׳ ולבתר אתגניז ולא שמש יתיר׳ רבי יהודה אומר אלמלא אתגניז מכל

וכל

דכל לא קאים עלמא אפילו רגעא חדא· אלא אתגניז ואזדרע כהאי זרעא דעביד
תולדין וזרעין ואיבין ומניה אתקיים עלמא· ולית לך יומא דלא נפיק מניה בעלמא
ומקיים כלא· ועליה זן קדש׳ בריך הוא עלמא· ובכל אתר דלעאן תמן באורית׳ בלילא
חד חוטא נפיק מההוא אור גניז ואתמשך על אינון דלעאן כד הה״ד יומם יצוה יי׳
חסדו ובלילה שירה עמי והא אוקימנא· יומא דאתעביד משכנא מה כתיב ולא
יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן· מאי הענן חד הוה מההוא סטר׳ דאור
קדמאה דנפק בחדוה דכלה עד עאלת למשכנא דלתתא· ומההוא יומא קדמאה
לא אתגלי אבל שמושא קא משמש בעלמ׳ ואיהו מחדש בכל יומא עובדא דבראשית·
ותכלת. רבי יוסי הוה לעי באורייתא והוו עמיה ר׳ יצחק ור׳ חזקיה· אמר ר׳ יצחק הא
תמינן לעובדא דמשכנא כגוונא דעובדא דשמים וארץ והא אתערו חברייא ברזין
דלהון זעירו דלא יכיל בר נש למיכל בפומיה ולמושט ידיה לגו פומיה ולמבלע· א״ר
יוסי מלין שין סליק לון לגו בוציכא קדישא דאיהו מתקן תבשילין מתיקין כמה דאתקין
לון עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין ואיהו אתקין תבשילין דלית בהו אתר למיתי
אחרא לאטדי בהו מלחא· ותו דיכיל בר נש למיכל ולמשתי ולא שלמא כרסוי מכל
עדונין דעלמא ולא שתארא ובהו יתקיים ויתן לפניה׳ ויאכלו ויותירו כדבר יי׳· פתח
ואמר ויי׳ נתן חכמה לשלמה כאשר דבר לו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה ויכרתו
ברית שניהם· האי קרא הא אתמר בכמה דוכתי· אבל ויי׳ אסתכמות׳ דלעילא כחד׳
אינון ובי דוכיה· נתן חכמה נתן כמאן דיהיב נבזבזא ומתנה לרחימיה· כאשר דבר
לו שלימו דחכמתא בעתרא ובשלם ובשלטנו הה״ד כאשר דבר לו· ויהי שלום בין חיר׳
ובין שלמה מ״ט בגין דהוו ידעי דא לדא סתימו דמלין דהוו אמרי ובני נשא אחרנין
לא הוו ידעי לאסתכלא ולמנדע בהו כלל ובגינייהו אתהדר חירם לאודאה לשלמה
בכל מלוי· שלמה מלכא אסתכל והוה חמי דהא אפילו בההוא דרא דהוה שלים מכל
דרין אחרנין לא הוה רעותא דמלכא עלאה דיתגלי חכמה כ״כ בעל ידוי דאתגלי
אורייתא דהוה סתימא בקדמיתא ופתח לה פתחין· ואע״ג דפתח סתימין אינון
בר לאינון חכימין דזכו ומתגמגמי בהו ולא ידעי למפתח בהו פומא· ודרא דא דר׳
שמעון שריא בגויה רעותא דקב״ה בגיניה דר׳ שמעון דיתגליין מלין סתימין על ידוי·
אבל תווהנא על חכימי דרא היך שבקין אפילו רגעא חדא למלעי באורית׳ בעוד דר׳
שמעון קאים בעלמ׳ אבל בדרא דא לא יתכסי חכמתא מעלמא· ווי לדרא כד יסתלק
איהו וחכימין יתמעטון וחכמתא יתכסי מעלמא· אמר ר׳ יצחק ודאי הכי אינון דהא
יומא חד הוינא אזיל עמיה באורחא ופתח פומיה באורייתא וחמינא עמודא דענגא
בעין מעילא לתתא וחד זהרא זהיר גו עמודא דחילנא דחילו סגי אמינא זכאה איהו
בר נש דהכי אזדמן ליה בהאי עלמא· מה כתיב ביה במשה וראה כל העם את עמוד
הענן עומד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו· ואות הוה למשה
דאיהו כביכול מהימנא על כל בני עלמא ודרא ההוא דקבילו אורית׳ על טורא דסיני
וחמו כמה נסין וכמה גבוראן במצרים ועל ימא· אבל השתא בדרא דא זכותא עלאה
דר׳ שמעון קא עביד לאתחזאה נסין על ידוי·

ותכלת.

ותכלת אמר ר' יצחק תכלת מההוא כוכא דיומא דגינוסר דאיהו
כעבדיה דזבולן ואצטריך גוונא דא לעובד' דמשכנ' לאתחזא'
האי גוון · פתח ואמר ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המי' ויהי מבדיל בין מים למים·
האי רקיע' אתברי בשני דעובדא דא מסטרא דשמאלא איהו · וביומא תניינא דאיהו
סטר שמאלא אתברי ביה גיהנם דאיהו נפיק מגו התוכא דנורא דשמאלא ובההוא
יומא אצטבע ביה גוון תכלא דאיהו כורסייא דדינ' ובגין האי יומא מים דהוו מסטר'
דימינא ואינון מים דהוו מסטרא דימינא לא אתגלו אלא ביום שני · ביומא דיליה לא
אתגלי מים אלא אתחלף בגין דא תכליל דא בדא ואתכנש דא בדא · אור דיומא
קדמאה נהירו קדמאה מכלא שירותא בהורין איהו · והאי אור בסטרא דאשא הוה
דכתיב והיה אור ישראל לאש · וההוא אור דישראל מסטרא דימינא הוה ואתכליל
באשא · ויומא קדמאה מאינון שירותא יומין מים איהו ולא שמש עובדא דמים אלא
עובדא דאור דאיהו מסטרא דאש דאיהו יום שני לאחזאה דקב"ה לא ברא עלמא
אלא על שלום ובאדרא שלום הוה כלא · יומא קדמאה כל מה דעבד מסטרא דחבריה
עבד · יומא תניינא בסטרא דיומא קדמאה עבד ההוא אומנא ושמש ביה דכל חד
שמש בעובדא דחבריה לאחזאה דהא אתכלילו דא בדא · יומא תליתאה הוה בסטר'
דתרוייהו וביה הוה ארגמן וע"ד כתיב ביה כי טוב כי טוב תרי זמני ביומא תליתאה
תכלת דא ביומא תניינא אצטבע בתאר גוונין סומק ואוכם ותכלת סומק איהו דיליה
מיומא תניינא ממש כעין גוון אשא ודא איהו אלהים וירית גוון דהכא דבלא גוונא
חדא · תכלתא נפיק מגו ההוא גוון סומק וכד נחית לתתא אתרשים גוון סומק גו
ההוא אתר דאיהו ימא ואצטבע גוון תכלא · ההוא סומקא עייל גו ימא ואתחלש
גוון דיליה ואתהדר תכלא ודא איהו אלהים אבל לאו איהו תקיפא כקדמאה · אוכם
גוון דא נפיק מהתוכא דסומקא כד אתהתך ואתחלש לתתא בהתוכא דזוהמא נקט'
לתתא ונפיק מההוא זוהמא גוון סומק מזוהמא תקיפא ומגו זוהמא תקיפא אתהדר
לאוכם וכלא מההוא סומקא קדמאה אתהתך · וכל דא אתברי בשני ואלו אקרי
אלהים אחרים · האי אוכם איהו חשוך יתיר דלא אתחזי גוון דיליה מגו חשוכא
בזכוכא קדושא הכי אמר דהאי גוון אוכם חשוך כאן אתר אצטבע · אלא כד ההוא
סומקא אתהתך בגו תכלא ואתערבו גוונין אתהתך התוכא דזוהמא לגו תהומי
ואתעביד מתמן רפש וטיט כלא ויגרשו מימיו רפש וטיט · ומגו ההוא טינא דתהומי
נפק ההוא חשוך דאיהו אוכם ולא אוכם אלא חשוך יתיר ה"ה וחשך על פני תהום
אמאי אקרי חשך בגין דגוון דיליה חשוך ואחשיך אנפי ברייתא ודא איהו סומק ואוכם
בגין דא לא כתיב בשני כי טוב ואי תימא והא כתיב והנה טוב מאד דא מלאך המו'
והכא אמרת דלא אתמר בגיניה כי טוב · אלא רזא דרזין הכא דהא ודאי מלאך
המות איהו טוב מאד מ"ט בגין דהא כל בני עלמא ידעי דימותון ויתהדרון לעפרא
וסגיאין אינון דמהדרי' בתיובת' למאריהון בגי' דקיילו דא ודחלו למחטי קמיה סגיאין
דחלי מן מלכא מגו דתליא רצועה לקמייהו · כמה טבא ההיא רצועא לגבי בני נשא
דעבדת לון טבין וקשוטין בארחייהו כדקא יאות וע"ד והנה טוב מאד · מאד ודאי·

רזא דרזין דאוליפנא מגו בוצינא קדישא והנה טוב דא מלאך חיים · מאד דא
מלאך המות דאיהו יתיר · ואמאי אלא כד ברא קב״ה עלמא כלא הוה מתתקן עד
לא וייתי אדם דאיהו מלכא דהאי עלמא · כיון דאתברי אדם עבד ליה מתתקן
בארח קשוט הה״ד אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבי׳ עבד
ליה ישר ולבתר סרח ואטריד מגנתא דעדן · גן עדן איהו בארע׳ נטיע באיכון נטיען
דנטע ליה קב״ה בד״א ויטע יי׳ אלהים גן בעדן מקדם · איהו נטע ליה בשמא שלים
כגוונ׳ עלאה לעילא · וכל דיוקנין עלאין כלהו מרקמן ומתציירן בהאי גן עדן דלתתא
ותמן איכון כרובים לאו איכון גליפין בגליפוי דבכי כסא מדהבא או ממלה אחרא אלא
כלהו נהורין דלעילא גליפן ומתציירין בציורא מרקמא עובדי ידוי דאומנא דשמא שלי׳
דקב״ה וכלהו מתקקן תמן וכל דיוקנין וציורין דהאי עלמא כלהו מתציירין תמן
וגליפן ומתחקקן תמן כלהו כגוונא דהאי עלמא · ואתר דא איהו מדורא לרוחין
קדישין בין איכון דאתו להאי עלמא בין איכון דלא אתו להאי עלמא · ואיכון דזמינין
למיתי להאי עלמא וכלהו רוחין מתלבשן בלבושין וגופין ופרצופין כגוונ׳ דהאי עלמא
ומסתכלן תמן בזיו יקרא דמאריהון עד דאתיין להאי עלמא · בשעתא דנפקי מתמן
למיתי להאי עלמא מתפשטין איכון רוחין מההוא גופא ולבושא דתמן ומתלבשין
בגופא ובלבושא דהאי עלמ׳ ועבדין דיוריהון בהאי עלמא בלבושא וגופא דא דאיהו
מטפה סרוחה · וכד מטי זמניה למיהך ולנפקא מהאי עלמ׳ לא נפיק עד דהאי מלאך
המות אפשיט ליה לבושא דגופא דא · כיון דאתפשט האי גופא מההוא רוחא על ידי
דההוא מלאך המות אזלא ומתלבשא בההוא גופא אחרא דבגנתא דעדן דאתפשט
כד אתי להאי עלמא ולית חדו לרוחא בר בההוא גופא דתמן וחדי על דאתפשט
מהאי גופא דהאי עלמא ואתלבש בלבושא אחרא שלים כגוונא דהאי עלמא · וביה
יתיב ואזיל ואסתכל למנדע ברזין עלאין מה דלא יכיל למנדע ולאסתכלא בהאי עלמ׳
בגופא דא · וכד אתלבשת נשמתא בההוא לבושא דההוא עלמא כמה עדונין כמה
כסופין דילה תמן · מה גרים לגופא דא לאתלבשא ביה רוחא · הוי אימא ההוא
דאפשיט ליה לבושין אלין · וקב״ה עביד טיבו עם ברייין דלא אפשיט ליה לבר נש
לבושין אלין עד דאתקין ליה לבושין אחרנין יקירין וטבין מאלין · בר לאיכון חייבי
עלמא דלא אהדרו בתיובתא שלימתא למאריהון דערטילאין אתו להאי עלמא
וערטילאין יתובון תמן · ונשמתא אזלא בכסופין לגבי אחרנין דלית לה לבושין כלל
ואתדנת בההוא גיהנם דבארעא מגו ההוא אשא דלעילא · ואית מנהון דמנפנפי
וסלקי · ואלין איכון חייבי עלמא דחשבי בלבייהו תשובה ומיתו ולא יכילו למעבד לה
אלין אתדנו תמן בגיהנם ולבתר מנפנפי וסלקין חמי כמה רחמנותא דקב״ה עם
ברייהי דאפי׳ דאיהו חייבא יתיר והרהר תשובה ולא יכיל ומית בודאי מקבל עונשא
על דאזיל בלא תשובה לבתר ההוא רעותא דשוי למעבד תשובה לא אעדיא׳ מקמי
מלכא עלאה וקב״ה אתקין לההוא חייבא דוכתא במדור׳ דשאול ותמן מנפנפא תשוב׳
דהא ההוא רעות׳ נחית קמי קב״ה ותבר כל ג׳ זיזין דתרעי מדורי גיהנם ומטי לההוא
אתר דההוא חייבא תמן ובטש ביה ואתער לההוא רעות׳ כמלקדמין · וכדין מנפנפ׳

ההוא

ההוא נשמתא לסלקא. מגו מדורא דשאול ולית רעותא טבא דיתאביד מקמי מלכא
קדישא. וכגון כך זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין שכין לגבי מאריה דאע״ג דלא
יכול קב״ה סליק ליה רעותיה כאילו עביד. דא לטב. אבל רעותיה לביש לא. בר
הרהורא דע״ז. והא אוקמוה חבריא. אינון דלא הרהרו תשוב' נחתי לשאול ולא סלקי
מתמן לדרי דרין עלייהו כתיב כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה. ע״כ קדמאי
כתיב ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל. אמר רבי יהודה היכא דעונשי דגיהנם
הא אוליפנא דאיהו למידן תמן לחייביא על מה אתדנו בנורא דגיהנם. אש גיהנם
איהו נור דליק יממי ולילי. כגוונא דחייביא מתחממן בנורא דיצר הרע למעבר
על פתגמי אורייתא בכל חמומא וחמומא דאינון מתחממן ביצר הרע הכי אתוקד
בנורא דגיהנם. זמנא חדא לא אסתכם יצר הרע בעלמא דאעילו ליה גו גוספנקא
דפרזלא בנוקבא דתהום' רבא וכל ההוא זמנא כבה נורא דגיהנם ולא אתוקד כלל
אהדר יצר הרע לאתריה שארו חייבי עלמא לאתחממא ביה שארי נורא דגיהנם
לאתוקדא דהא גיהנם לא אתוקד אלא בחמימו דתקפא דיצר הרע דחייביא.
ובההוא חמימו דגיהנם אתוקד יממי ולילי ולא שכיך. שבעה פתחין אינון לגיהנם
ושבעה מדורין אינון תמן. שבעה זיני חייבין אינון. רע. בליעל. חוטא. רשע.
משחית. לץ. יהיר. ולכלהו לקבלייהו אית מדורין לגיהנם כל חד וחד כדקא חזי
ליה. ובפום ההוא דרגא דחטא ביה ההוא חייבא הכי יהבין ליה מדורא בגיהנם.
ובכל מדורא ומדורא אית מלאך ממנא על ההוא אתר תחות ידא דדומה וכמה
אלף ורבוא עמיה דדיינין לון לחייביא כל חד וחד כמה דאתחזי ליה בההוא מדורא
דאיהו תמן. אשא דגיהנם מטי לתתא מגו אשא דגיהנם דלעילא ומטי להאי גיהנם
דלתתא ואתוקד בההוא אתערו דחמימו דחייביא דקא מחממי גרמייהו גו יצר
הרע וכל אינון מדורין דליקין תמן. אתר אית בגיהנם ודרגין תמן דאקרון צואה
רותחת ותמן איהו זוהמא דנשמתין אינון דמתלכלכן מכל זוהמא דהאי עלמא.
ומתלבנן וסלקין ואשתארת ההיא זוהמ' תמן ואינון דרגין בישין דאתקרון הכי צואה
רותחת אתמנן על ההוא זוהמא ונורא דגיהנם שלטא בההוא זוהמא דאשתארת.
ואית חייבין אינון דמתלכלכן בחובייהו תדיר ולא אתלבנן מנייהו ומיתו בלא תשובה
אינון דחטו והחטיאו אחרנין והוו קשי קדל תדיר ולא אתברו קמי מאריהון בהאי
עלמא. אלין אתדנו תמן בההוא זוהמא ובההיא צואה רותחת דלא נפקין מתמן
לעלמין. אינון דמבלין אורחייהו על ארעא ולא חששו ליקר' דמאריהון בהאי עלמא
כל אינון אתדנו תמן לדרי דרין ולא נפקי מתמן. בשבתי ובירחי ובזמני ובחגי בשס״
אתר נורא אשתכך ולא אתדנו אבל לא נפקי מתמן כשאר חייבין דאית להו נייחא.
כל אינון דמחללי שבתות וזמני ולא חיישי ליקרא דמאריהון כלל בגין למטר לון
אלא מחללי בפרסומא כמה דאינון לא נטרי שבתי וזמני בהאי עלמא הכי נמי לא
נטרין ליה בההוא עלמא ולית לון נייחא. אמר ר' יוסי לא תימא הכי אלא נטרי שבתי
וזמני תמן בגיהנם בעל כרחייהו. אמר רבי יהודה אלין אינון דלא אתפקדו דלא
נטרי שבת בהאי עלמא נטרי ליה תמן בעל כרחייהו. בכל מעלי שבתא כרוזין

אלין

אלין בכל אינון מדורין דגיהנם שליקו דיכי דחוביא דהא מלכא קדיש׳ אתיא ויומא אתקדש ואינון אגין על כלא· ומיד דיכין אסתלקו וחוביא אית לון נייחא· וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דיכין שלקין מנייהו אכל נורא דגיהנם לא אשתכך מעלוייהו לעלמין· וכל חייבי גיהנם שאלי עליהו מאי שנא אלין דלית לון נייחא מכל חייבין דהכא· אינון מאריהון דדינא תייבין לון· אלין אינון חייבין דכפרו ביה בקב״ה ועברו על אורייתא כלה בגין דלא נטרו שבת תמן בגין כך לית להו נייחא לעלמין· ואינון חייבין כלהון נפקין מדוכתייהו ואתייהיב לון רשו למהך למחמי בהו ומלאך חד די שמיה סנטריאל אזיל ואפיק ההוא גופא דלהון ועייל ליה לגיהנם לעיניהון דחייביא וחמאן ליה דסחרא תולעין ונשמתא לית לה נייחא בנורא דגיהנם וכל אינון חייביא דתמן סחרין לההוא גופא ומכריזי עליה דא איהו פלניא חייבא דלא חייש ליקרא דמאריה כפר ביה בקב״ה וכפר בכל אורייתא כלה ווי ליה טב ליה דלא יתברי ולא ייתי לדינא דא ולכסופא דא הדא הוא דכתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל בשר· כי תולעתם לא תמות מן גופא· ואשם לא תכבה מן נשמתא· והיו דראון לכל בשר· והיו די ראון עד דכל חייבין דגיהנם דתמן יימרון די ראיה דא·

רבי יוסי אמר ודאי הכי הוא בגין דשבת איהו לקבל אורייתא כלה ואורייתא איהי אש בגין דעברו על אש דאורייתא הא אש דגיהנם דליק דלא שכיך מעלייהו לעלמין·

אמר ר׳ יהודה לבתר כד נפיק שבתא אתי ההוא מלאך ומהדר ההוא גופא לקבריה ואתדנו תרווייהו דא לבטריה ודא לסטריה· וכל דא בעוד דגופא קיימא על בורייה· דהא כיון דגופא אתאכל ליה לגופא כל אלין דינין וקב״ה לא יעיר כל חמתו כתיב ביה· כל חייבין דעלמא בעוד דגופא שלים בכל שייפוי גו קברא אתדנו גופא ורוח׳ כל חד דינא כדקא חזי ליה· כיון דגופא אתאכל דינא דרוחא אשתכך· מאן דאצטריך לנפקא נפיק ומאן דאצטריך למהוי עלוייהו נייחא אית לון נייחא· ומאן דאצטריך למהוי קטמא ועפרא תחות רגלי דצדיקייא כל חד וחד כדקא חזי ליה אתעביד ליה· ועל דא כמה טב לון בין לצדיקי בין לחייבי למהוי גופא דלהון דביק בארעא ולאתעכלא גו עפרא לזמן קריב ולא למהוי לשו קיומא כל ההוא זמנא שני בגין לאתדכא גופא ורוחא תדיר בכל יומא· דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא דלית ליה דינא דקברא· בגין דההוא מלאך דממנא על קברי קאים על גופא ודן ליה בכל יומא ויומא· אם לצדיקי כך לחייביא עאכו· בגין כך כל זמנא דגופ׳ אתעכל ואתבלי בעפרא הא דינא אשתכך מכלא· בר מאינון חסידי קיימין דעלמא דאינון אתחזון לסלקא למאריהון בנשמתיהון לההוא אתר עלאה דאתחזיאן וזעירין אינון בעלמא· כל אינון מתין דעלמא בר אינון מתין די בארעא קדישא כלהו מתין ע״י דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות· כל אינון מתין די בארעא קדישא לא מתין על ידוי אלא על ידי דמלאכא דרחמי דשליט בארעא· אמר ר׳ יצחק אי הכי מאי שנא איהו למשה ולאהרן דכתיב בהו ע״פ יי׳ דאלין לא מותו ע״י דההוא מלאך מחבלא· ואת אמרת דכלי עלמא אינון דמיתו בארעא דישראל לא מתין על ידוי דדא· אמר

ליה

ליה הכי הוה ודאי ושבחא דמשה אהרן ומרים הוה יתיר מכל בני עלמא דאינון מיתו
לבר מארעא קדישא · דמשה אהרן ומרים לבר מארעא קדישא מיתו וכלהו מיתו ע״י
דההוא מחבלא בר אינון משה ואהרן ומרים דלא מיתו אלא ע״י דקב״ה · אבל אינון
דמיתין בארעא קדישא לא מתין ע״י דההוא מחבלא דהא ארעא קדישא לא קיימא
ברשו אחרא אלא ברשו דקב״ה בלחודוי · וע״ד כתיב יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו
ורננו שוכני עפר וגו׳ · יחיו מתיך אלין מתין דבארעא קדישא דאינון מתין דיליה
ולא מאחרא דלא שלטא תמן סטרא אחרא כלל וע״ד כתי׳ מתיך · נבלתי יקומון אינון
דמיתו בארעא נוכראה אחרא ע״י דההוא מחבלא · ועל דא אקרון נבלה מה נבלה
מטמאה במשא אוף אינון מתין דלבר מארעא קדישא מטמאין במגע וע״ד אינון
נבלה · כל שחיטה דאפסיל בגין שחיטה הא איהו מסטרא אחרא ומיד דאפסיל שריא
עלה סטרא אחרא · ובגין דאיהי דיליה ושריא עלה אקרי נבלה · ורזא דא נבל שמו
ונבלה עמו וע״ד בכל אתר דאיהו שריא אקרי נבלה · מכוון דא לא שריא אלא באתר
פסילו וע״ד שחיטה דאפסיל הא דיליה הוא ואקרי על שמיה · ובגין כך מתין דאינון
לבר מארעא קדישא תחות רשו אחרא ושריא עליהו סטרא אחרא אקרון נבלה ·
הקיצו ורננו שוכני עפר · שוכני דיירין דמיכין ולא מתין · ומאן אינון דמיכי׳ דחברון
דאינון לא מתין אלא דמיכין וע״ד כתיב בהו גויעה כמאן דגווע ואית ביה קיומא
לאכער׳ · אוף הכי אינון ד׳ זוגי דחברון דמיכין אינון ולא מתין וכלהו קיימי בקיומייהו
באינון גופין דלהון וידעי סתרין גניזין יתיר משאר בני נשא · גניזין הוו תמן גו
פתחא דג״ע אינון גופין דלהון ושין אינון שוכני עפר · וע״ד כל אינון דנפקי משמתייהו
בארעא קדישא לא נפיק על ידי דההוא מחבלא ולא שלטא תמן אלא על ידי
דמלאכא דרחמי דארעא קדישא קיימא בעדביה ·

אתר אית בישובא דלא שלטא ביה ההוא מחבלא ולא אתייהיב ליה רשו תמן וכל
אינון דדיירי תמן לא מתין עד דנפקין לבר מקרתא · ולית לך בר נש מכל
דדיירין תמן דלא מתין וכלהו מתין כשאר בני נשא אבל לאו במתא · מ״ט בגין דלא
יכלין למיתב תדיר במתא אלא אלין נפקין ואלין עאלין ועל דא כלהו מתין · מ״ט לא
שלטא תמן ההוא מלאך מחבלא · אי תימא דלא קיימא ברשותיה הא ארעא קדישא
דלא קיימא ברשו אחרא ומתין · באיהו אתר אמאי לא מתין · אי תימא בגין קדושה
לית אתר בקדושה בכל ישובא כגוונא דארץ ישראל · ואי תימא בגין ההוא גברא
דבני לה · כמה בני נשא הוו דזכותיהון יתיר מדיליה · אמר ר׳ יצחק הכא לא שמענא
ולא אימא · אתו שאילו ליה לרבי שמעון אמר לון ודאי ההוא אתר לא שלטא עליה
מלאך המות וקב״ה לא בעי דבההוא אתר ימות בר נש לעלמין · ואי תימא דקדם לכן
בההוא דוכתא עד לא אתבני מיתו בני נשא לאו הכי · אלא מיומא דאתברי עלמא
אתתקן ההוא אתר לקיומא ורזא דרזין הכא לאינון דמסתכלי בעקרא דחכמתא ·
כד ברא קב״ה עלמ׳ ברא ליה ברזא דאתוון ואתגלגלו אתוון וברו עלמא בגלופי דשמא
קדישא · אתגלגלו אתוון ואסחרו עלמא בגלופי וכד מתגלגלן ואתפשט עלמ׳ ואתברי
ושוו אתוון סחרן למברי אמר קב״ה יסתיים בא״ד׳ אסתאדרת את ט׳ בההוא דוכתא

תליא באורייתא כיון דאמר קב״ה די אסתיים ביוד אשתארת את ט׳ית בלחודהא
תליא באורייתא ע״ג ההוא דוכתא · ט׳ית איהו חיין · בגין כך מאן דחמי ט׳ית בחלמיה
סימנא טבא הוא ליה וחיין אתתקנו ליה · וע״ד בגין דהוה תליא ע״ג ההוא אתר לא
שלטא ביה מותא · כד בעא קב״ה לקיימא עלמא זריק חד צרורא גו מיא גליף ברזא
דע״ב אתוון ומתמן שארי למיבך ההוא צרורא ולא אשכח אתר לאתקיימא ביה בר
ארעא קדישא ומיא הוו אזלין אבתריה עד דמטא ההוא צרורא תחות המזבח ותמן
אשתקע ואתקיים כל עלמא · ואי תימא אי הכי דבההוא אתר שריין חיים אמאי לא
אתבני תמן בי מקדשא למיהב חיין ליתבהא · אלא הכא בהאי אתר אתקיים בגין את
חד דשריא עליה · בבי מקדשא כל אתוון כלהו שארן ביה ובהו אתברי איהו בלחודוי
כגוונא דכל עלמ׳ · ותו דארע׳ קדישא יהיב חיין וכפר ליתבהא כההוא עלמ׳ · ואתר דא
לאו הכי יהיב חיין לההוא אתר בהאי עלמ׳ ולא בעלמא דאתי · ובי מקדשא בהפוכא
מתמן בגין דאית חולקא לישר׳ בההוא עלמ׳ ולא בעלמא דא · וע״ד קיימא בי מקדשא
לכפר׳ חובין ולמזכי לון לישר׳ לעלמ׳ דאתי · ת״ח ט׳ית נהירו דחיין בכל אתר וע״ד פתח
קרא כי טוב דכתי׳ וירא אלהים כי טוב · מאי את עריך מלהב׳ מתבלא · לא תימ׳ עריך
אלא דלא אתייהיב ליה רשו תמן · את דא משכיא מאת ק׳ ק׳ לא מתיישב׳ כלל בדוכתא
בעלמא וסומכיך אים לשון כליכון כארץ · את ט׳ית אתייש׳ בכל דוכתא ואתתקנת
לאתיישב׳ בדק׳ יאות · ובג״כ בכל דוכת׳ דאת ט׳ תמן לית רשו לאת ק׳ תמן לאתיישבא
ביה · וע״ד אתר דא לא שלטא ביה כלל סטרא אחרא ויהיב חיים דהאי עלמא ליתבי
אתרהא ולא יפוק לבר וכד נפיק לבר אית רשו לסטרא אחרא לשלטאה ביה · כמה
דאת דא שלטא באתר דא הכי נמי שלטא את אחרא באתר דניבכם ומאן איהי את
ק׳ · ובספרא דרב המנונא סבא הכא איכון תרין אתוון ח׳ ט׳ ועל דא לא הוו כתיבין
בו אבני בורלא אבנין דאשלמותא ושבטין דישראל תרין אתוון אלין אתמנעו מנייהו
בגין דלא יהא רשים בגוויהו חט · באתר דבי מקדשא תליין כל אתוון דאלפא ביתא
ברזין גליפן דשמהן קדישין קשירין מרקמן עליה וכל עלמא דלעילא ותתא כלא ברז׳
דאתוון מתחממ׳ וגליפא ורזין דקדשא עלאה עלייהו אתגליף · במשכנא אתגליפו
ואתציירו אתוון בדקא חזי · בצלאל הוה ידע לצרפא אתוון דאתבריאו בהו שמיא
וארעא ועל חכמתא דיליה אתמני משכנא על ידיה ואתבריר מכל עמא · וכמה דאיהו
אתבריר לעילא הכי בעא קב״ה דיתברר לתתא · לעילא כתי׳ ראה קרא יי׳ בשם בצלא׳
לתתא ראו קרא יי׳ בשם בצלאל · ושמיה ברזא עלאה אקרי הכי בצלאל בצל אל · ומאן
איהו דא צדיק דאיהו יתיב בצל ש׳ ההוא דאקרי ש׳ עליון ואיהו יתיב בגוונ׳ דההוא ש׳ ·
ההוא אל בטיל שית סטרין ההוא צדיק בטיל לון · אוף הכי ההוא אל אכסיר לעילא שאי
צדיק אכסיר לתתא ההוא אל כללא דכלהו שית סטרין · ההוא צדיק כללא דכלהו שית
סטרין · בן אורי בן חור · בן אור קדמאה דברא קב״ה בעובדא דבראשית · בן חור בן
חורי דכלא · ד״א בן חור בן חוור מכל גוונין ודא אתמנ׳ למט׳ יהוד׳ כלא בדק׳ יאו׳ · כל
גוונין טבין לחלמא בר תכלא כמה דאתמ׳ · בגין דאיהו כרסיי׳ למידן דינין דנשמתין
ושאר דרג׳ חוור׳ איהו בר בשעתא דקיימא בדוכי דנפשאן כדין איהו גוון תכלא והא
אוקימנא

אוקימנא׳ בשעתא׳ דאמי בר נש לההוא גוון אדכר בר נש למעבד פקודין דמאריה׳ כגוונא
דכתיב הכתם׳ בשעת׳ דהוו חמאן ליה הוו דחלי מקמי׳ דקב״ה ומנטרן גרמייהו בשעתא
דההוא דחילו דקב״ה סלקא עלייהו מיד אתסיין׳ מאן גריס לון ההוא כתם ההוא
דגוונא דמסתכלן ביה׳ אוף הכי תכלת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי׳ מההוא
דחילו דיליה ועל״ד תכלת׳ אמ׳ר׳ יצחק הא׳ דאמ׳ מר תכלת כרסייא דדינא איהי וכד
איהי קיימ׳ בגוונא דא כדין איהי כרסייא למודן דיכי כפשאן׳ אימתי איהי ברחמי׳
אמר ליה בשעתא דכרובים מהדרן אנפייהו דא עם דא ומסתכלן אנפין באנפין׳
כיון דאינון כרובים מסתכלן אנפין באנפין כדין כל גוונין מתתקנן ואתהפך גוון
תכלא לגוון אחרא׳ מתהפך גוון ירוק לגוון זהב׳ ועל דא בהפוכא דגוונין אתהפך
מדינא לרחמי וכן מרחמי לדינ׳ וכלא בהפוכא דגוונין׳ כמה דמסדרין ישר׳ תקונייהו
לגבי קב״ה הכי קיימא כלא והכי אתסדר ועל״ד כתיב ישראל אשר בך אתפאר באינון
גוונין דכלילן דא בדא ספירו דכלהו׳

ועשית

שלחן עצי שטים וגו׳׳ רבי יצחק פתח ואכלת ושבעת וברכת
את יי׳ אלהיך וגו׳׳ כמה זכאין אינון ישראל דקב״ה אתרעי בהו
וקריב לון לגביה מכל עמין ובגיניהון דישראל יהיב מזונא ושבעא לכל עלמא ואלמלא
ישראל לא יהיב קב״ה מזונא לעלמא והשתא דישראל אינון בגלותא עא״כו דנטלי מזונא
על חד תרין׳ בזמנא דהוו ישראל בארעא קדישא יהבי חולק תמני׳ לעמין עע״ז ולא
אפוכו אלא מתמנית והשתא דישראל אינון בגלותא אתהפך בגוונא אחרא׳ למלכא
דאתקין סעודתא לבני ביתיה כל זמנא דאינון עבדי רעותיה אכלי בסעודתא עם
מלכא ויהבי לכלבי חולק גרמין למגרר׳ בשעת׳ דבני ביתיה לא עבדי רעותא דמלכ׳
מלכא יהיב כל סעודתא לכלבי וסליק לון גרמי׳ כגוונא דא כל זמנא דישראל עבדי
רעותא דמאריהון הא על פתורא דמלכא אינון אכלי וכל סעודתא אתתקן להון׳
ואינון מהסו״ חדוה דלהון יהבי גרמי דאינו תמנית לעע״ז׳ וכל זמנ׳ דישראל לא עבדי
רעותא דמאריהון הא סעודתא לכלבי ואסתלק לון תמנית׳ ככה יאכלו בני ישראל
את לחמם טמא בגוים דהא תמנית דגעוליהון אכלי׳ ווי לברא דמלכא דיתיב ומצפ׳
לפתורא דעבדא מה דאשתאר מגו פתורא איהו אכיל׳ דוד מלכא אמר תערך לפני
שלחן נגד צררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה׳ תערך לפני שלחן דא סעודתא
דמלכא׳ נגד צררי אינון כלבי דיתבי קמי פתורא מצפאן לחולק גרמייהו ואיהו יתיב
עם מלכא בענוגא דסעודתא בפתורא׳ דשנ׳ בשמן ראשי דא רישא דסעודתא דכל
משחא ומשכוכא ותקון סעודתא אתיהיב בקדמיתא לרחימא דמלכא מה דאשתאר
לבתר אתייהיב לכלבי ולאינון פלחי פתורא׳ כוסי רויה מליא כסא קמי רחימ׳ דמלכ׳
תדיר דלא יצטריך למשאל ועל רזא דא הוו ישראל תדיר עם שאר עלמין׳ רבי חייא
הוה אזיל לגביה דר׳ שמעון לטבריה והוו עמיה רבי יעקב בר אדי ור׳ יוסא זעירא
עד דהוו אזלי אמר ר׳ יוסא לרבי חייא תוהא מה דכתיב ולבני ברזלי הגלעדי תעש׳
חסד והיו באכלי שלחנך וגו׳׳ אי הכי כל טיבו וקשוט למיכל על פתוריה ולא יתיר
מדקאמר הכא והיו באכלי שלחנך׳ ותו לאו יקרא דמלכא איהו למיכל בר נש אחר׳

על׳ פתוריה דמלכא ולא אצטריך אלא מלכא בלחודוי וכלהו רברבנוהי סחרניה לתת׳ מכיה· אמר רבי חייא לא שמענא בהאי מידי ולא אימא׃ אמר ליה לרבי יעקב בר אידי ואת שמעת בהאי מידי· א״ל אתון דיכקין בכל יומא מדבשא דמשחא עלאה לא שמעתון כ״ש אנא· א״ל לרבי ייסא ואת שמעת מידי בהאי· א״ל אע״ג דאנא רביא ומיומין זעירין אתינא לגבייכו ולא זכינ׳ מקדמת דנא אנא שמענא· פתח ואמ׳ נותן לחם לכל בשר כ״לא· מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא סיים הכי בהאי קרא· אלא תלת שליטין איכון לעילא דקב״ה אשתמודעא בהו ואיכון רזא יקירא דיליה ואלין איכון· מוחא ולבא וכבדא· ואיכון בהפוכא דהאי עלמא· לעילא מוחא נטיל בריפא וכתר יהיב ללבא· ולבא נטיל ויהיב לכבדא· ולבתר כבדא יהיב חולק לכל איכון מקורין לתתא כל חד וחד כדקא חזי ליה· לתתא כבדא נטיל ברישא ולבתר איהו מקרב כלא ללבא ונטיל לבא· כיון דנטיל ואתתקף מההוא תקפא ורעו דקא נטיל יהיב ואתער לגבי מוחא· ולבתר אהדר כבדא ופליג מזונא לכל מקורין דגופ׳· ביומא דכד נש אתער בתעניתא אתער לעילא כגוונא דההוא ממש· וביומא דשבע׳ לאו הכי· ביומא דתעניתא בר נש מקרב מיכלא ומשתיא לגבי כבדא עלא׳ ומאי איהו מקרב חלביה ודמיה ורעותיה· ההוא כבדא נטיל כלא ברעותא· כיון דכלא איהו לגביה נטיל ומקרב כלא לקמי לבא דאיהו רב ושליט עליה׃ כיון דלבא נטיל ואתתקף ברעוא מקרב כלא לגבי מוחא דאיהו שליטא עלא׳ על כל גופא לבתר אהדר כבדא ומפליג חולקין לכל איכון מקורין וסייפין דלתתא· בזמנא אחרא כד נ,ש נטיל בקדמיתא ולבתר יהיב ללבא ולבא יהיב לכבדא וכבדא יהיב לכלהו מקורין דלתתא ולבתר כד בעי לפלגא מזונא להאי עלמא ברישא יהיב ללבא דאיהו מלכא די בארע׳ ופתורא דמלכא אתער בקדמיתא מכל שאר בני עלמא· וכאה איהו דהוי בחושבנא לפתורא דמלכא דהא אשתמודעא לאוטבא ליה בההוא טיבו דלעילא· ובנ״כ איהו טיבו וקשוט דעבד דוד לבני ברזילי דכתיב והיו באכלי שלחנך· ואי תימא לשלחנא דמלכא אכיל בר נש אחרא בר מניה· לא· אלא מלכא אכיל ברישא ובתר כל עמא· ואיכון דאכלי עם מלכא בשעתא דאיהו אכיל איכון דחביבין עליה מכלהו ואינון אתזנון משלשכא דמלכא· ואי תימא הא כתיב על שלחן המלך תמיד הוא אוכל· בגין דכל מזונא דיליה לא עביד חושבנא אחרא אלא על שלחן המלך דמתמן הוה אתי מזונא ומיכלא דיליה ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל· אתא רבי חייא ונשקיה על רישיה א״ל רביא אנת וחכמתא עלאה שריא בלבך· אדהכי חמו ליה לרבי חזקיה דהוה אתי א״ל רבי חייא ודאי בחברותא דא קב״ה יתחבר עלנא דהא מלין חדתין דאוריתא יתחדתון הכא· יתבו למיכל אמרו כל חד וחד ליזיל מלי דאוריתא בהאי סעודתא· אמר רבי ייסא סעדת ערתי איהי ועב״ד סעודה אק׳· ולא עוד אלא דהאי אק׳ בסעודתא דקב״ה אתהני מינה ועל דא כתיב זה השלחן אשר לפני יי׳ דהא מלין דאוריתא יתחדון להאי אתר·

פתח רבי חייא ואמר ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך וגו׳· וכי עד לא אכיל בר נש לשבעא ויתמלי כרסיה לא יברך ליה לקב״ה· אי הכי

כמאי כוקים ואכלת ושבעת ובתר וברכת · אלא אפילו לא ייכול בר נש אלא כזית ורעותיה איהו עליה ושוי ליה להאי מיכלא עקרא דמיכליה שבעא אק' דכתי' פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון · לכל חי אכילה לא כתיב אלא רצון · ההוא רעוא דשוי על ההוא מיכלא שבעא אק' ואפילו דלית קמי' דבר נש אלא ההוא זעיר כזית ולא יתיר הא רעותא דשבעא שוי עליה · ובגין כך ומשביע לכל חי רצון רצון כתיב ולא אכילה · וע"ד וברכת ודאי ואתחזי' בר נש לברכ' ליה לקב"ה בגין לאיהב חדו' לעילא ·

פתח רבי חזקיה בהאי קרא אבתריה ואמר ואכלת ושבעת מהכא דשכור שרי ליה לברכא ברכתא דמזונא מה דלית הכי בצלותא · בצלותא לאו הכי דהא צלותא מעליא בלא אכילה איהי · מאי טעמא בגין דצלותא סלקא לעילא לעילא אתר דלית ביה לא אכילה ולא שתיה · וע"ד תנינן עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתיה וכו' אבל שאר דרגין לתתא אית · בברכת מזונא אשתכח גוונא אחרא ומעליא · ברכתא היא דאשתכח בשבעא בגין דברכת מזונא באתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא · וע"ד אצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה · ובגין כך האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה · באתר דצלותא לאו הכי דהא סלקא יתיר לעילא לעילא ועל דא שכור לא יצלי צלותא · בברכת מזונא שכור שרי ליה לברכא ברכת מזונא משמע מהאי קרא דכתיב ואכלת ושבעת וברכת · ואכלת זו אכילה · ושבעת זו שתיה · דהא שבעא בחמרא איהו רוי · חמרא שבעא ודאי ודא איהו שכור דכתיב וברכת את דייקא דמשמע דברכת מזונא אצטריך חדוה ושבעא · על הארץ הטובה מאי טובה שבעא כלא וכשבעה לחם ונהיה טובים בגין כך אצטריך חדוה ושבעא · פתח רבי ייסא ואמר

ועשית שלחן עצי שטים וגו' שלחן דא איהו קיימא לגו במשכנא · מ"ט בגין דמניה נפיק מזונא לכל עלמ' · ושלחן דא לא אצטריך למהוי בריקניא אפילו רגעא חדא אלא למהוי עליה מזונא · דהא ברכתא לא אשתכח על אתר דריקניא · ובגין כך אצטריך למהוי עליה נהמא תדיר דלהוי תדיר ברכתא עלאה משתכחא ביה ומגו ההוא שלחן נפקי ברכאן ומזוני לכל שאר פתורי דעלמא דאתברכאן בגיניה · שלחן דכל בר נש אצטריך למהוי תדיר קמיה בשעתא דקא מברך ליה לקב"ה בגין דתשרי עליה ברכת' מלעילא ולא יתחזי בריקניא דהא ברכאן דלעילא לא שריין באתר ריקניא דכתיב הגידי לי מה יש לכי בבית והא אוקמוה חבריא · שלחן דלא אתמר עליה מלי דאורייתא עליה כתיב כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום · ואסיר לברכא על ההוא שלחן · מ"ט בגין דאית שלחן ואית שלחן · שלחן איהו דקא מסדרא קמיה דקב"ה לעילא ואיהו קיימא תדיר לסדרא ביה פתגמי אורייתא ולאכללא ביה אתוון דמלי דאורייתא ואיהו לקיט לון בגויה וכליל כלהו בגויה ובהו אשתלים וחדי ואית ליה חדוה · ועל שלחן דא כתיב זה השלחן אשר לפני יי' · לפני יי' ולא מלפני יי' · שלחן אחרא אית דלא אית ביה חולקא באורייתא ולית ליה חולקא בקדושה דאורייתא וההוא שלחן אקרי קיא צואה ודא איהו בלי מקום

מקום דליתליה חולקא בסטרא דקדושה כלום · בגין כך שלחן דלא אתאמר עליה
מלי דאוריתא איהו שלחן דקיא צואה · איהו שלחן דטעוא אחרא · לית בההוא שלחן
חולקא ברזא דאלהא עלאה · שלחן דמלי אוריתא אתמרו עליה קב״ה נטיל ההוא
שלחן ושוי ליה לחולקיה · ולא עוד אלא סוריא רב ממנא נטיל כל אינון מלין ושוי
דיוקנא דההוא שלחן קמי קדשא בריך הוא וכל אינון מלין דאוריתא דאתמרו עליה
סלקין על ההוא פתורא ואתעטר (ס״א ואתעתד) קמי מלכא קדישא משמע דכתיב זה
השלחן אשר לפני יי׳ דאתעטר (ס״א דאתעתד) קמיה קב״ה · שלחן דבר נש קיימא לדכאה
ליה לבר נש מכל חובוי זכאה איהו מאן דאלין תרין קיימן על פתוריה מלי דאוריתא
ומולקא למסכנין מההוא שלחן · כד סלקין ההוא פתורא מקמיה דבר נש תרין
מלאכין קדישין אזדמנן תמן חד מימינא וחד משמאלא · חד אמר דא איהו שלחן
דמלכא קדישא דפלניא קא מסדר קמיה מסדר יהא תדיר פתור׳ דא בברכאן עלאין
ומשח׳ ורבו עלאה קב״ה ישרי עלוי · וחד אמר דא איהו שלחן דמלכא קדישא דפלניא
קא מסדר קמיה דא פתורא די עלאי ותתאי יברכון ליה מסדר יהא האי פתורא קמי
עתיק יומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי · אבא כד הוו סלקין פתורא מקמיה הוה
חפי ליה והוה אמר סליקו האי פתורא בכסיעו דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלכא ·
שלחן דבר נש זכי ליה לעלמ׳ דאתי וזכי ליה למזונא דהאי עלמ׳ וזכי ליה לאשתמודע׳
לטב קמיה עתיק יומין וזכי ליה לאתוספא חילא ורבו באתר דאצטריך · זכאה איהו
חולקיה דההוא בר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי · רבי יעקב אמר כתיב ויהי כל
יודעו מאתמול שלשם וגו׳ הנה שאול בנביאים · וכי שאול בחיר יי׳ מקדמת דנא הוה
דכתיב הראיתם אשר בחר בו יי׳ אשר בוחר בו לא כתיב אלא אשר בחר בו מקדמת
דנא ובשעתא דאתא ועאל בין נביאי ואתנבי בינייהו אמאי תווהו · אלא כד קב״ה
אתרעי ביה לא אתרעי ביה אלא למלכו אבל לנבואה לא · דהא תרין אין לא אתמסרו
כחדא לבר נש בעלמא בר משה מהימנא עלאה דזכה לנבואה ומלכו כחדא ולא
אתיהיב לבר נש אחרא תרווייהו כחדא · ואי תימא הא שמואל דזכה לתרווייהו לנבואה
ומלכו · לנבואה זכה דכתיב וידע כל ישראל מדן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא·
לנביא ולא למלך · נביא ודיין הוה דאי מלך הוה לא שאלו ישראל מלך · אבל איהו לא
הוה אלא נביא מהימנא והוה דאין דיניהון דישראל דכתיב וישפט את ישראל · ועכ״ד
כד הוה שאול בנבואה תווהו עליה · ואי תימא אמאי שרא עליה נבואה הואיל וזכה
למלכו · אלא תרווייהו לא זכה בהו כחדא · ובגין דמלכו יהב ליה קב״ה ואודי ליה
עד לא הוה מלכא · ובגין דמלכו אתיסב על אתערותא דרוח קדשא הוה באתערו
דנבואה קדם לכן · אבל כד סליק למלכו לא הוה ביה נבואה אתגברו דרוח בכלהו
למזדן קשוט אתער עליה דהכי אתחזי למלכא · ובעוד דהוה גו אינון נביאי שרא
עליה נבואה · לבתר דאתפרש מנייהו לא הוה ביה נבואה · ואבא מאן יהיב לי אתערות׳
דרוח קדשא למהוי בגו נביאי מהימני תלמידי דר״ש בן יוחאי דעלאין ותתאין זעין
מניה כ״ש אבא למהוי בינייהו · פתח ואמר · **ועשית** שלחן וגו׳ · שלחן דא איהו
לתתא לשואה עליה לחם דאפיא · מאן עדיף דא מן דא לחם או שלחן · אי תימ׳ דבלא

איהו חד · הא שלחן מתסדרא לגבי ההוא לחם · שלחן לתתא ולחם עליה · אלא
שלחן איהו עקרא בסדורא דיליה לקבלא ברכאן דלעילא ומזונא לעלמא · ומרזא
דהאי שלחן נפיק מזונא לעלמא כמה דאתייהיב ביה מלעילא והוא לחם איהו
איבא ומזונא דקא נפיק מהאי שלחן לאחזאה דהא משלחן דא נפקי פרין ואבין
ומזונא לעלמא · אי לא אשתכח כרס עגבין דאינון איבא דנפקי מניה לא יהון
משתכחין · אי אילנא לא יהא איבא לא ישתכח בעלמא בגין כך שלחן איהו עקרא ·
מזונא דנפיק מניה איהו ההוא לחם · וכהני הוו לקטי איבא דשלחן מע"ש לע"ש
לאחזאה דהא מזונא עלאה נפיק מגו ההוא שלחן בגין ההוא לחם מזונא דהוו לקטי
כהני אתברכא כל מזונא ומזונא דאכלי ושתאן דלא לקטרגא בהו יצר הרע דהא
יצר הרע לא אשתכח אלא מגו מיכלא ומשתיא הה"ד פן אשבע וכחשתי וגו' ותפסתי
שם אלהי דמגו מיכלא ומשתיא יצר הרע מתרבי במעוי דבר נש · לחם דא מזונא
דקא נפיק מגו שלחן מברך מזונא דכהני דלא ישתכח בהו מקטרגא לקטרגא לון
למפלח בלבא שלים לקב"ה · ולא אצטריך לכהני יתיר מכל עלמא · ובגין כך שלחן
איהו עקר ואיבא ומזונא דקא נפיק מניה איהו ההוא לחם · שלחן דא אצטרי' סדורא
דיליה לאתתקנא בסטרא דצפון דכתיב והשלחן תתן על צלע צפון מ"ט בגין דמתמן
שירותא דחדוה · שמאלא בטיל מימינא תדיר בקדמיתא ובתר איהו אתער לגבי
נוקבא ובתר קריבת ליה ימינא לגביה ואתדבקת ביה · מים אינון מימינא ואיהו
חדוה מיד יהיב לשמאלא ואתדבקו ביה אינון מים וחדאן ליה · ובתר אתכליל איהו
בימינא ואתער לנוקבא בההוא חדוה וסימני' מאן דנטיל מיא בידיה ימינא במאנא
קדמאה לארקא מיא בשמאלא איהו ולא משמאלא לימינא דהא מיא מימינא נטיל
לון שמאלא ובגין כך מיא לא אשתכחו אלא מסטר' דשמאלא · כיון דנטילו מיא לגביה
הא אתערו לגבי נוקבא באינון מים · וע"ד גבורות גשמים תנינן ובגין כך והשלחן
תתן על צלע צפון דמההוא סטר אינון אשתכחו ביה יתיר מסטרא אחרא באתערו
בחדוה דיליה בקדמיתא כד"א שמאלו תחת לראשי לבתר וימינו תחבקני · שלחן
דבר נש אצטריך לאשתכחא בנקיותא דגופא דלא יתקרב למיכל מזונא דיליה אלא
בנקיותא דגרמיה · וע"ד אצטריך בר נש לפנאה גרמיה בקדמיתא עד לא ייכול
מזונא דשלחנא דביה דההוא מזונא דאתקין ליה ביה אתרעי קב"ה בגין דלא יתקרב
על ההוא שלחן קיא צואה דאיהו מרזא דסטרא אחרא וסטר' אחרא לא יקבל מההוא
מזונא דשלחן דא כלום · לבתר דאכיל בר נש ואתענג אצטריך למיהב חולקא
דתמנית להוא סטרא · ומאן איהו מים אחרונים ההוא זוהמא דודין דאצטריך למיהב
לההוא סטרא חולקא דאצטריך ליה וע"ד ודאי אינון חובה · חובה אינון ובאתר
דחובה שריין · ואיהו חובא על בר נש למיהב ליה חולקא דא · וע"ד לא אצטריך
לברכא כלל דהא ברכה לאו איהי בההוא סטרא · ובגין כך אצטריך בר נש דלא
יהיב מזונא דע"ג פתוריה לההוא קיא צואה וכ"ש במעוי וכ"ש דאיהו טב לבר נש
ובריאו ותקונא דגופי' · וע"ד שלחן איהו למיכל ביה בדכיו כמה דאתמר · שלחן דא
דקיימא בבי מקדשא בגין לאשתכחא ביה מזונא ולאפקא מניה מזונא וע"ד אפילו

רגעא

רעוא חדא לא אצטריך לקיימא בריקניא · שלחן אחרא איהו שלחן דריקניא ולא
אצטריך למיהב ליה דוכתא באתר קדישא וע״ד אפילו רעוא לא ותיב בלא מזונא ·
ואצטריך דלא ישתכח אתר גריע דהא ברכתא דלעילא לא משתכחא באתר גריע
דא שלחן דקמיה דקב״ה· שלחן דבר נש לא אצטריך למהוי בריקניא דהא לית
ברכתא באתר ריקניא · כגוונא דעל גבי שלחן דקב״ה אינון תריסר והא אוקימ׳ רזא
דכגוונא דאינון רזא דפנים ועל דא אקרי לחם הפנים דהא מזונא וספוקא דעלמא
מאינון פנים עלאין קאתייא · ובגין כך לחם דא איהו פנימאה דכלא איהו ברזא
עלאה כדקא יאות · לחם הפנים מיכלא דאינון פנים מזונא וספוקא דנפיק לעלמא
מכוונו אתי ושריא על ההוא פתורא בגין דשלחן דא מקבלא מזונא וספוקא מאינון
פנים דלעילא ואיהו אפיקת מזונין וספוקין מאינון פנימאין ומזונא דאפיקת איהו
ההוא לחם כדקאמרן· חוס הוה מתקרב וחוס הוה מתעדי מתמן והא אוקמוה
דכתי׳ ביום הלקחו · ובגין שלחן דא אית לבר נש לנטר׳ רזין דשלחן דיליה בכל אינון
מזונין כדקאמרן · רבי אלעזר פתח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן
על ראשך אל יחסר · האי קרא אוקמוה ואתמר · אבל תא חזי קב״ה ברא ליה לבר
נש ברזא דחכמתא ועבד ליה באומנות סגי ונפח באנפוי נשמתא דחיי למנדע
ולאסתכלא ברזין דחכמת׳ למנדע ביקרא דמאריה כמה דאת אמר כל הנקר׳ בשמי
ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו · ולכבודי בראתיו דייקא ורזא דא ולכבודי
בראתיו אוליפנא דהא כבוד דלתת׳ רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא אלא
מגו תקונא דבני עלמא כד אינון בני נשא זכאין וחסידין וידעי לתקנא תקונין הה״ד
ולכבודי בראתיו · בגין ההוא כבודי לתקנא ליה בעמודין תקיפין ולקשטא ליה
בתקונא וקשוטא דלתתא בגין דהאי כבודי יסתלק ביקרא דצדיקייא די בארעא
לבגין כך בראתיו כגוונא דכבוד עלאה דתקונין אלין ביה · בריאה לסטר שמאלא
ועל דא הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא ההוא כבודי עביד בי תקונין
דכבוד עלאה דאית ביה אוף הכי בריאה ועל דא בראתיו · בההוא כבוד עלאה אית
ביה יצירה ועל דא יצרתיו · תקונא דא ישכחת ביה באדם למהוי איהו בארעא
כגוונא דההוא כבוד עלאה · באיהו כבוד עלאה אית ביה עשיה ועל דא אוף הכי
בבר נש כתיב עשיתיו למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה דמתקן וצריך לכבוד
תתאה · מכלן דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין דכתיב ביה יוצר אור ובורא
חשך עושה שלום · יוצר אור הא יצירה · ובורא חשך הא בריאה · עושה שלום הא
עשיה · ודא איהו כבוד עלאה דקא מתקן וצריך וספיק בכל צרכיו לכבוד תתאה ·
כגוונא דא ברא אדם בארעא דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה לתקנא להאי
כבוד ולאכללא מכל סטרין כבוד עלאה דאית ביה תלת אלין אדם לתתא אית ביה
תלת אלין ולאתכללא ההוא כבוד מעילא ומתתא למהוי שלים בכל סטרין · זכאה
איהו בר נש דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא ועל דא כתיב בכל עת יהיו בגדיך
לבנים ושמן על ראשך אל יחסר · מה לכבוד עלאה ההוא משחא רבות קדשא לא
אתמנע מניה מרזא דעלמא דאתי · אוף הכי לבר נש דעובדוי מתלבנן תדיר ההוא

פתא רבות קדשא לא יתמנע מניה תדיר · במאי זכי בר נש לאתערכא בההוא ערוכה עלאה בפלחן דיליה כמה דאיהו מעדן על פתוריה בפלחן דמסכני דכתיב ונפש נענה תשביע מה כתיב בתריה אז תתענג על יי׳ וגו׳ דאוף הכי קב״ה רוי ליה בכל אינון ערוכין דפתא רבות קדשא עלאה דנגיד ואתמשך תדיר לההוא כבוד עלאה · רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחא והוה חד טייעא טעין אבתרייהו · אמר רבי יוסי לרבי חייא אית לן לאתעסקא ולאשתדלא במלי דאורייתא דהא קדשא בריך הוא אזיל לקמן ועל דא עדן הוא למעבד ליה תקונא בהדן בהאי ארחא · פתח רבי חייא ואמר עת לעשות ליי׳ הפרו תורתך · האי קרא אתמר ואוקמוה חברייא · אבל עת לעשות ליי׳ · בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא ובני נשא משתדלין בה · כביכול קב״ה חדי בעובדי ידוי וחדי בעלמין כלהו ושמיא וארע׳ קיימי בקיומייהו ולא עוד אלא קב״ה כנוש כל פמליא דיליה ואמ׳ לון חמו עמא קדישא דאית לי בארעא דאורייתי מתעטרא בגיניהון · חמו עובדי ידי דאתון אמרתון מה אנוש כי תזכרנו · ואינון כד חמאן חדוה דמאריהון בעמיה מיד פתחי ואמרי ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ · ובשעתא דישראל מתבטלי מאוריתא׳ כביכול תשש חיליה וכדין עת לעשות ליי׳ · אינון בני עלמא צדיקיא דאשתארו אית לון לחגרא חרצין ולמעבד עובדין דכשרן בגין דקב״ה יתתקף בהו בצדיקיא ומשריין ואוכלסין דיליה מ״ט בגין דהפרו תורתך ולא משתדלי בה בני עלמא כדקא יאות · ההו׳ טייעא דהוה טעין אבתרייהו אמר לון במטו מנייכו שאלתא חדא בעינא למנדע · אמר רבי יוסי ודאי ארחא מתתקנא קמן שאיל שאלתך · אמר האי קרא או כתיב יש לעשות או נעשה הוה אמינא הכי · מאי עת · ותו לעשות ליי׳ לפני יי׳ אצטריך מאי לעשות ליי׳ · אמר ר׳ יוסי בכמה גווני ארחא מתתקנא קמן · חד דהוינן תרין והשתא הא אנן תלתא ושכינתא אתכלילת בהדן · וחד דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא ואנת רעננא כזיתא · וחד דיאות שאלת והואיל ושרית מלה אימא · פתח ואמר עת לעשות ליי׳ הפרו תורתך · עת לעשות ליי׳ אית עת ואית עת · עת לאהב ועת לשנא · עת איהו לעילא דההוא עת רזא דמהימנותא איהי ודא אקרי עת רצון והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם ליי׳ תדיר כד״א ואהבת את יי׳ אלהיך ועד עת לאהב דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב · ואית עת אחרא דאיהו רזא דאלהים אחרים ואתחייב בר נש למשנא ליה ולא יתמשך לביה אבתריה ועד עת לשנא ובגין כך כתיב דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש · והכא בזמנא דישראל משתדלי באוריית׳ ההוא עת מהימנותא מתתקנא בתקונהא ומתקשטא בשלימותא כדקא יאות · ובזמנא דישראל מתבטלי מאוריתא כביכול ההוא עת לאו איהו בתקונהא ולא אשתכחת בשלימו ולא בנהורא הה״ד עת לעשות ליי׳ · מאי לעשות כד״א אשר ברא אלהים לעשות · מאי לעשות דאשתארו גופי דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו ואשתארו לעשו׳ רוחין בלא גופי אוף הכא עת לעשות אשתאר בלא תקונא ובלא שלימו · מ״ט משום דהפרו תורתך בגין דאתבטלו ישרא׳ לתתא מפתגמי אוריית׳ בגין דההוא עת הכי קיימא או סלקא או נחתא בגיניהון דישראל · אתו ר׳ יוסי ורבי

חייא

חייא ובשקיהו בריגליה · אמר רבי יוסי ודאי לית אנת כדאי לטייעא אבתרן זכאה ארחא דא דזכינן למשמע דא זכאה דרא דר׳ שמעון שארי בגויה דאפילו בינו טורי׳ חכמתא אשתכחת תמן · נחתו רבי יוסי ורבי חייא ואזלו תלתיהון בארחא · פתח ההוא טייעא ואמר ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמ׳ ישעך · תנינן אימתי אקרי עת רצון בשעתא דצבור קא מצלאן ושפיר איהו והכי איהו ודאי · דהא כדין נכורא מסדרי ומתקני תקונא דהאי עת וכדין איהו עת רצון ואצטריך למשאל שאלתא דכתיב אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא · ואני תפלתי לך יי׳ הא הכא רזא דיחודא · ואני דא דוד מלכא אתר דאקרי גאולה · תפלתי דא תפלה והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד · כד איהו סמך גאולה לתפלה · כדין איהו עת רצון · עת רצון אוף הכי בלא איהו כחד · עת חד רצון חד אתכלילו דא בדא והוו חד · ודוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא יחודא חדא · ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת · ואות איהו למהוי בשבת בההוא צלותא דמנחה ולא בצלותא דחול דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול · בגין דהא בחול בשעת׳ דמנחה תליא דינא בעלמא ולאו איהו עת רצון אבל בשבת דכל רוגזא אתעדי וכלא אתכליל כחדא ואע״ג דדינ׳ אתער אתבסמותא איהו ונ״ל אצטריך קרא דיחודא ליחדא כל דרגין דכד הוו יחודא דינא אתתבר ואתכליל ברחמי ואתבסם כלא וכדין עת רצון כתיב · עת רצון כליל כלא כחדא ודינ׳ אתבסם בההוא זמנא ובהוי חדוה בכלא · משה אסתלק מעלמא בההיא שעת׳ דצלות׳ דמנחה דשבת בשעתא דעת רצון אשתכח · ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא ובער׳ לתתא · ונ״ל ננעלו תרעין בשבת משעתא דמנחה ולעילא · מאן תרעין ננעלו תרעין דבי מדרשא בגין לאדכרא למשה רעיא מהימנ׳ דאוריתא אתבטלא בגיניה · בשבת׳ שמנא בי מדרשא דמשה אתבטיל כ״ש אחרנין · מאן אינון תרעין דבי מדרשא דמשה דבכעלו דלא בכעלו אחרנין כלהו · אוריתא דמשה עניבא ע״ה בההוא זמנא מאן לא עניב · בגין כך כל תרעי דבי מדרשי ננעלו ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקבל בארח שבח · והיינו צדקתך כהררי אל · תלתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא וכלהו כלילן במשה · חד משה נביאה מהימנא עלאה וחד יוסף צדיקא וחד דוד מלכא · בג״כ תלת צדוקי דיני הכא חד איהו דיוסף זכאה קדיש לכל הכי ודא איהו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו׳ דא יוסף דאיהו כלחודוי כהררי אל בכלהו טורין עלאין · וחד משה נביאה מהימנא ודא איהו דכתיב וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדלות בגין דאיהו נטיל לכל סטרין ימינא ושמאלא · וחד איהו דוד מלכא ודא איהו דכתי׳ צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת דא דוד מלכ׳ כדין אתכנים כלא בהאי זמנא תורה שבכתב ותורה שבעל פה ונ״ל בהאי זמנא ננעלו תרעי דאוריתא וננעלו תרעי דכל עלמא בהאי זמנא · בשעתא דמית יוסף צדיקא ננעלו מקורין ומבועין וכלהו שבטין נפלו בגלותא · פתחו עלאי ואמרו צדקתך כהררי אל משפט׳ תהום רבה וגו׳ · בשעת׳ דמית משה אתחשך שמשא בטיהרא ואנעלת תורה שבכת׳ בנהורא דאספקלריאה דנהרא · בשעתא דמית דוד מלכא כנישת סיהרא נהורא

ואוריתא דבע״פ כנישת כמי כהורהא · ומההוא זמנא אסגיאו מחלוקת על משנה וחכימיא במחלוקת וכלהו תקיפי לגא בערבוביא ונ״ד חדוה דאוריתא לאו איהו בההוא זמנא בכל דרין דעלמא · ומאן איכון חומרי דתעניות דגזרו רבנן כד מית פלוני גזרו תענית · כד הוה כך גזרו כך והוה כניסו יתיר דחדוה דתורה דבכתב ותורה דבע״פ בההוא זמנא ע״אכו דאצטריך למכעל תרעי דאוריתא בההוא זמנא ובגין כך אמריכן הכי גדוקי דיכא כמה דאתמ׳ · חדו ר׳ יוסי ור׳ חייא ונשקוהו ברישיה כמלקדמין אמרו זכאה חולקנא בהאי ארחא · תו פתח ואמר החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר · החכמה תעז לחכם דא משה כד סליק לטורא דסיני לקבלא אוריתא אזדעזעו כל איכון רקיעין וכל איכון משריין עלאין אמרו קמיה מארי דעלמא ומה כל טובא וכל חדוה דילן לאו איהו אלא באוריתא ואת בעי לכחתא לה בארעא · אתכנישו על משה לאוקדיה בנורא אתתקף משה וכו׳ כמה דאוקמוה חבריא דקב״ה אמר ליה למשה וכו׳ · אבל החכמה תעז לחכם כל מאן דאתעסק באוריתא ואשתדל בה אתתקף בה באוריתא בשעתא דאצטריך למהוי ליה תקפא וחילא לאגנא עליה בשעתא דאצטריך · וההוא תקפא וחילא מאן אתר אתתקף · הדר ואמר מעשרה שליטים · איכון עשר אמירן דכתיבין בה באוריתא דאיכון שליטין עלאין דכר נש אתתקף בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי כל רזין דעלמא וכל פקודין וכל חכמתא דעילא ותתא כלא איהו באוריתא · זכאה חולקיה מאן דאשתדל באוריתא למהוי מתתקף בתקפא לעלמא דאתי · עשרה שליטין עשר זיני חכמתא איכון בה באוריתא בעשר שמהן גליפן ואתכלילו בשמא חד דעשרין ותרין שמהן אתוון גליפן רזין דעלמא דאתי באיכון זהרין דלא שלטא עינא למחמי ואפילו בסכלתנו למנדע ולאסתכלא בההוא · עדונא וכסופא דקב״ה אחסין לון לצדיקיא לעלמא דאתי כד״א עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · פתורא דבר נש דזכי ליה למיכל על פתורא אחרא בעדונא דעלמא ההוא כד״א כי על שלחן המלך תמיד הוא אוכל ודוד מלכא הוה אמר תערך לפני שלחן כנגד צררי אתסדרותא דפתורא בההוא עלמא הוי דהא כדין איהו עדונא וכסופא דנשמתא אתהני בהו לעלמא דאתי · וכי פתורא אית לון לנשמתין בההוא עלמא · אין · דהא מזונא וספוקא דעדונא אכלי בההוא עלמא כגוונא דמלאכי עלאי אכלי · וכי מלאכי עלאי אכלי. אין · כגוונא דלהון אכלו ישראל במדבר׳ וההוא מזונ׳ רזא איהו דטלא דנגיד ואתמשך מרזא דעלמ׳ דאתי ואיכהו מזונא דנהירו משח רבות קדשא ונשמתהון דצדיקיא אתזנו מתמן בגנתא דעדן ואתהכון תמן דהא מתמן נשמתהון דצדיקיא מתלבשן בגנתא דעדן דלתתא כגוונ׳ דהאי עלמ׳ · ובשבתי ובזמני מתפשטאן וסלקין למחמי ביקר׳ דמאריהון ולאתעדנא בעדונא עלאה כדקא יאות דכתי׳ והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אמר ה׳ · וכי כל בשר ייתי · לאו הכי הוה ליה למכתב אלא כל רוח או נשמה · מהו כל בשר · אלא קב״ה עבד ליה לבר נש בהאי עלמא כגוונא דיקרא דכבוד עלאה לעילא · ההוא כבוד עלאה איהו רוח לרוח ונשמתא לנשמתא

עד דמטי לחד אתר לתתא דאקרי גוף ובהאי עייל חד רוח דמקורא דתווס דאקרי כל בדא איהו כל טובא וכל מזונא וכל ספוקא דההוא גוף · ורזא דא ויתרון ארץ בכל היא האי כל איהו כל ואיהו רוח להוא גוף · כגוונא דא בר נש בהאי עלמא איהו גוף ורוח דשלטא ביה כגוונא דההוא רוח דשלטא על גופא דאקרי כל והאי אקרי כל בשר ועל דא כתיב יבא כל בשר להשתחוות לפני אמר יי׳ על ההוא עדונא כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו · חדו חברייא בארחא · כד מטו לגבי טורא חד אמר רבי חייא להוא טייעא מה שמך אמר ליה חנן אמר ליה קב״ה יחנך וישמע לקולך בשעתא דתצטריך ליה · אמר ליה ר׳ יוסי ודאי הא כטי שמשא והכא בתר טורא דא אית כפר חד על שמך דאקרי כפר חנן נבית תמן בגין יקרא דשמך · כד מטו להתם עאלו לבית אושפיזייהו וסדרו קמייהו פתורא בכמה זינין למיכל · אמר ר׳ חייא ודאי פתורא דא כגוונא דעלמא דאתי ואית לן לסלקא האי פתורא ולאעטרא ליה במלין דאורייתא · פתח רבי יוסי ואמר ואכלת ושבעת וברכת את יי׳ אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך · אי בארעא דישראל מברכינן לבר מארעא מנלן דהא בגוונא דא לא אצטריך · אלא קב״ה כד ברא עלמא פליג ארעא ישובא איהו לסטר חד וחרבא איהו לסטר אחרא · פליג ישובא ואסחר עלמא סחרניה דנקודה חדא ומאן איהו דא ארעא קדישא ·

ארעא קדישא אמצעיתא דעלמא · ובאמצעיתא דארעא קדישא איהו ירושלם · אמצעיתא דירושלם איהו בית קדש הקדשים וכל טיבו וכל מזונא דכל ישובא תמן נחית מלעילא · ולית לך אתר בכל ישובא דלא אתזן מתמן · פליג חרבא · ולא אשתכח חרבא תקיפא בכל עלמא בר ההוא מדבר דתברו חיליה ותקפיה ישראל ארבעים שנה כמה דאת אמר המוליכך במדבר הגדל והנורא · בההוא מדברא שלטא סטרא אחרא ובעל כרחיה אזלו ישראל עליה ותברו חיליה ארבעין שנין ׃

ואי ישראל ישתכחו זכאין באינון ארבעין שנין הוה מתעברא ההוא סטרא אחרא מעלמא · ומדקא ארגיזו ליה לקב״ה כל אינון זמנין אתתקף ההוא סטרא אחרא ונפלו כלהו תמן תחות רשותיה · ואי תימא והא משה דסליק על כל בני עלמא היך נפל תמן · לאו הכי דהא משה מהימנא לא הוה ברשותיה אלא הר העברים · מאי העברים פלוגתא דאתפלגו עליה שליטין עלאין דלעילא ולא אתמסר בידא דממנא וסטר׳ אחרא ואשתאר הכי עד דאתא משה עבדא מהימנא ושליט עליה ואתקבר תמן ולא אתעסק ביה בקבורתיה בר קב״ה בלחודוי הה״ד ויקבר אתו בגי ·

ויקבר אתו מאן · ההוא דכתיב ביה בארח סתים ואל משה אמר ולא כתיב מאן איהו · ויקרא אל משה נמי לא כתיב מאן איהו · אוף הכא ויקבר אתו ולא כתיב מאן איהו · אלא ודאי האי אתר ידיעא איהו לגבי חברייא ועל דא בההוא טורא לא שליט עליה בר משה בלחודוי דאיהו תמן · ובגין למנדע לכל דרין אחרנין דעלמא דאינון מתי מדבר יקומון ההוא רעיא דלהון אסרי ליה בגווייהו למהוי כלהו באתערותא דקיומא לעלמא דאתי · ואי תימא אי הכי דההוא מדברא איהו תקפא דסטרא אחרא היך פקיד קב״ה על ההוא שעיר לשדרא ליה לטורא אחרא · הוה לן

לשדרא

לסדרא ליה לההוא טורא דאזלו ישראל במדברא ביה. אלא כיון דהא אזלו ביה ישראל ארבעין שנין הא אתבר תקפיה. ותקפיה אתתקף באתר דלא עבר ביה גבר תמן לעלמין. וכההוא טורא הא סוף דיוריהון דישראל תמן ארבעין שנין. אבל בהאי שעיר השוא אתר איהו טנרא תקיפא עלאה ותחות עמקא דההוא טנרא דבר נש לא עייל תמן איהו שליט ויתיר למיכל טרפיה בגין דיתעבר מעלייהו דישראל ולא ישתכח בהו מקטרגא עלייהו בישובא. שולטנותיה דרזא דמהימנותא גו אמצעיתא דפקודה דכל עלמא ארעא קדישא בבי קדש קדשים ואף על גב דהשתא לאו איהו בקיומא בזכותיה כל עלמא אתזן ומזונא וספוקא לכלא בכל אתר דישובא. ובגין כך אף על גב דישראל לבר מארעא קדישא על כל חילא וזכותא דארעא אשתכח מזונא וספוקא לכל עלמא. ועל דא כתיב וברכת את יי' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. על הארץ הטובה ודאי דהא בגיניה מזונא וספוקא אשתכח בעלמא מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג באינון מיכלין אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדושה דארעא קדישא ועל היכלא דמלכא דקא אתחריב. ובגין ההוא עציבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה בההוא חדוה ומשתיא דתמן קב"ה חשיב עליה כאילו בנה ביתיה ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא זכאה חולקיה. כוס של ברכה לא הוי אלא בתלתא. בגין דהא מרזא דתלת אבהן קא מתברכא ועל דא לא אצטריך כוס אלא בתלתא. כוס של ברכה אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא ולקבלא ליה בין תרוייהו בגין דאתיהיב בין ימינא ושמאלא. ולבתר דישתביק בימינא דהא מתמן אתברכא. עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה וכלהו הוו בדקא יאות בגין דתקונוי דכוס של ברכה עשרה אינון והא אוקמוה חבריא. כוס של ברכה אצטריך לאשגחא ביה בעינא בגין דכתיב עיני יי' אלהיך בה ולא אצטריך לאתכסי מעינא אלא לאשגחא ביה. כוס של ברכה אתברך בההיא ברכתא דקא מברך בר נש עליה לקב"ה בגין כך איהו רזא דמהימנותא. ואצטריך לעטרא ליה בעטירו עלאה כמאן דאיהו אזיבותא דמלכא דהא בגיניה אתברך פתוריה בשעתא דברכת מזונא דההוא בר נש מברך פתוריה אצטריך דלא יהא בריקניא דהא לית ברכתא משתכחא על פתורא ריקניא כמה דאוקמ' דכתיב הגידי לי מה יש לכי בבית וגו'. ועל דא פתורא לא אצטריך לאתחזאה בריקניא דהא ברכאן עלאין לא שריין אלא באתר שלים ורזא דא ובלב כל חכם לב נתתי חכמה וכתיב יהב חכמת' לחכימין ועל רזא דנא שלחן דלחם הפנים דכתי' ונתת על השלחן לחם פני' לפני תמיד:

רעיא מהימנא

תנאין ואמוראין אתכנשו כלהו דהא קא מטי שעתא לתקנא ביה מאני מלכא לאתקנא קמיה דאינון משכנא מנרתא פתור' מדבחא כיור וכנו ארון וכפרת וכרובים וכלא בשקל ובגין דא מני ליה לישראל זה יתנו. קם תנא חדא ואמר ודאי בזכינא קדישא הכי הוא ולך מני למעבד כלהו הה"ד ועשית מנורת' ועשי' שלחן. והכי בכלא וראה ועשה ומכלא לא אתקשי לך למעבד אלא תלת מלין דרשימין באתוון דסמך שנורה שקלים החדש. אמאי אתקשי לך. א"ל הכא הכא אתון מפיקין

קושיא

קושיא דא דאתקשו מן מקשה תיעשה המנור' ודאי מאנא דקב"ה איהי שכינת' דאיהי
מאנא לשמשא לבעלה ואיהי מנרתא דיליה דאתמר ביה שבע ביום הללתיך דאינון
הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד עד מלכות · שבע כלילן משבע דרגין אלין
שלשה קני מנורה מצדה האחד גופא ותרין דרועי דמלכא איהו נר מצוה לאדלקא
בהון · ושלשה קני מנורה מצדה השנית אינון תרין שוקין וברית ואיהו נר מערבית
לאדלקא בהון מנרתא דמלכא אתקריאת ואיהי נר לאדלקא ביה נר מצוה דאתמר
ביה מצות יי' ברה מאירת עינים · ומאן רישא דמנרת' ביצה ה' עלאה דאית לה תלת
קנין בדיוקנ' דא ווו תלת ווין דאינון תלת אבהן ה' תתאה ג' קנים תניינין בדיוקנ'
דא ווו דאינון נצח הוד יסוד ומנרתא באמצעיתא כן יו' על שמים אקרו ביצה · איהו
כליל ו' קנין לתתא בחושבן ו' בו' קנין דיליה · אשת חיל עטרת בעלה תגא דספר
תורה כותרת ז' מסטרא דעלמא דאתי לאו איהי מנא לגביה ולאו משמשא לגביה
אלא עטרה על רישיה דודי איהו מאנא תחותייהו שמושא דיליה בכל ספירה דיליה
בכל עבר דיליה בכל מדה דילי' וכגון דא י' דא לזמנין איהו תחותוהי לזמנין על רישי'
לזמנין באמצעית' · על רישיה ולוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ודא להעלו'
נר תמיד דאיהו י' על ו"ד מבטרא דמנרתא · באמצעיתא מחצית השקל דכתיב זה
ויתנו כגוונא דא דויד · בסופא כמשכנא כגוונא דא דודי · חמש אמות ארך מסטרא
דה' עלאה · וה' אמות רחב מסטרא דה' תתאה · ואמה ו' · וחצי האמה י' · וכלא אתרמיז
באת ו' · ודא איהו רזא אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים דאתרמיז בשמא
שמא יוד"ה' ואו ה"ה וכלשם דשליט על נוקבא איהו מסטרא דשמאלא אע"ג דמסטר'
דאת י' איהי ברישא · כתר דכתרין הכי איהו בסופא כגוונא דא ה"י ה"י אתדין לרוב
ונוקבא איהי אלא י' על ו' תגא תחות ה' שמוש כ"ב תחות ו' וכגון דלא עבידנא קנון
ופרוד ביחודא דלעילא דכלא יחוד' חד כתקשה ליה למעבד וקב"ה דידע כל מחשבתין
אמר כתר דדא לטוב אתכוון דלא למעב' קנון ופרוד תיעשה המנור' תיעשה מעצמה
כגוונא דשכינתא תעשה מעצמו דקב"ה בלא פרודא · שאר מאנין דבהון שכינתא
שמוש ועם בכלא' · ובכל אתר דשכינתא תתאה איהי עטרה עמודא כד נטילת מן
בינה דאיהו עלמא דאתי ודאי לית ידיעא לבר נש מקב"ה ולא מכל מדות דיליה עד
דיעול בהאי תרע' דאתמ' ביה. זה השער ליי' באות ל' דאיהי כלולא מכל ספירה ומכל
אתוון דשמהן מפורשים ונסתרים · איהי נקודא לכל את ואת שמושא תחות בעלה
ואיהי עטרה על רישיה מסטרא דטעמי כגון סגול נקודה תחות ירכי מלכא · והארץ
הדום רגלי ואיהי באמצעיתא עמיה מחצית השקל בשורק ואיהי עטרה על רישיה
מסטרא דסגולתא · זרקא · מקף · שופר הולך · סגולתא · בההוא איהי כתר על
רישא דמלכא כתר ויתנו לך יי' אלהינו איהו ידעת ההוא דאתמר ביה במופלא ממך
אל תחקור דביה אשתמודע דאיהו ראשון לעילא כתגא דהיינו סגולת' דאיהו אחרון
בה' בסגול ומבלעדיו אין אלהים בשורק וכלא ביה אשתמודע לתת' · מאן דאתדבק
בה לתתא איהי מסלק' ליה לעילא ומאן דבעי לאסתלקא עלה לאדבקא לעילא מינה
איהי משפילתו לתתא מינה ולית ליה חולקא בה וכגון דיעקב בה אשתמודע אוליפ'
ליה.

ליה לבנוי ומני דלא יבקשון לסלקא לדרגא לעילא מינה דאיהי כלא עילא ותתא ואמצעיתא הה״ד וזאת אשר דבר להם אביהם בניא דהוו אשתמודע בה נווח ואמר לאחרי תורה חכמים באורייתא ועתירין בה ושמחים בחלקם· נווח לגבייהו ואמר כה אמר יי׳ אל יתהלל וגו׳ כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי· דוד דהוה ידע בה אמ׳ אם תחנה עלי מחנ׳ וגו׳ בזאת אני בוטח· וירמיה חזא גלות׳ ארוך ושמא וכחש וכל ממנן דשבעין אומין ברבו רבבן כחתין על ישראל וחזא האי קרא דאמר קב״ה ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו׳ אמר בגיא וזאת אשיב אל לבי ע״כ אוחיל ואשר לא שת לבו גם לזאת עליה אתמר וכסיל לא יבין את זאת· וזאת ליהוד׳ ויאמר שמע יי׳ קול יהודה בגין דכתיב מאי דמני ליה אבוי זכה למלכו ודוד בגינה אסתלק למלכו דטרח כל יומוי עלה· אמר בוצינא קדישא עלה אתמר וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל· בה אזהרת לישראל בשעת מיתתך· בה ברכת לישראל בכל שבט ושבט הה״ד וזאת הברכה אשר ברך משה וגו׳· ובגין חבריא מארי מתניתין כתי׳ זאת התור׳ אדם כי ימות באהל ואמרו עלה מאי כי ימות באהל שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולית מיתה אלא עני דעני חשוב כמת דאיהו קרבן· ועולה משטרא דעשיר עולה ודאי דאסתלק עליה דכל עתירין כל טיבו דעבדין כלהון לזכאה להון לעלמא דאתי ותמן איהי תגא על רישייהו כיכוני דפלא לזכאה בתרין עלמין איהו מחצית השקל עמיה בעלמא דאתי בגין מנה דאתפליג מניה תחת המפה לאפיקומן בתר סעודה ומניה למנוה קדם סעודה ומסטרא דא כאמר באסתר מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש· אבל מאן דאיהו עני דממית גרמיה בגינה כגון אנת בגוונא דילך רעיא מהימנא איהו קרבן נורד תחותך· ומאי בגין דמאן דאשתדל גרמיה בגין שכינתיה דקב״ה איהו נחית עליה והאי הוא דאמר הנביא כי רם יי׳ ושפל יראה ועוד פי׳ כה אמר יי׳ רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו וגו׳ ואת דכא ושפל רוח ואע״ג דאנא מרום וקדוש אשכון בגין ההוא דאתעביד דכא ושפל רוח בגין שכינתי לסלקא לה משפלות׳ עפר׳ לגביתיה אנא נחית לדיירא עמיה וכתר דבעלה דשכינת׳ נחית עלבר נש איהי נחותת מעל רישיה ויהיב׳ אתרא דרישא לבעלה ונחותת לרגלוי דמלכא ורזא דמלה השמי׳ כסאי והארץ הדום רגלי דמיומא דירית נשמתא מקב״ה ושכינתיה מסטרא שעתא ותקרי בן· מנ״ל מהאי קרא דאמר דוד בספר תלים אספרה אל חק יי׳ אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך· א״ל בוצינא קדישא רעיא מהימנא מאי היום ילדתיך אלא בגינך אמר דוד ברוח קדשא אני היום ילדתיך· הן עוד היום גדול בההוא דאתמר ביה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אנת קיימת בשכינתא ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך דהיינו גופא· ובכל נפשך דהיינו נשמתא· דחמש שמהן אית לה· נשמה· רוח· נפש· חיה· יחידה· ובכל מאדך בכל ממונא דילך קב״ה ושכינתיה לא יזוז מינך בכל אלין· אנת אזכת דאפילו הוו כל עיזין תח׳ת רשותך הוית יהיב לון לאקמא לשכינתא בקב״ה ולאמלכא ליה בשכינתיה על כל מזנן דאומין דעלמא ולכתר לסלקא ליה ושכינתיה בדיוקנא דילך כלולא מכל מדו׳ שבין ובכל עמין ובמזריין עלאין ותתאין ועל כל ישר׳ מאזכא

טובים הקלים מחרפה למעבד בתר דאנת בריה על כל דחשבת למרך יקום על ידך ולא תזוז מניה לעלמין אלא תהא כדיוקנא לכלא · ואנת בגלותא בגין בבני נשא · ואנא מעלמא דא שליחא דקדשא בריך הוא למימר מלין אלין קדמך ואנא מגווס מניה דלא למזז מינך בכל עת ושעת דאת בעי אנא וכל תנאין ואמוראי דמתיבתאן קום אשלים פקודין דמרך · פתח ואמר ועשו ארון עצי שטים · שית עמודא דאמצעיתא ארון שכינתא מבית. ומחוץ תצפנו לקב"ה בשכינתיה מלבר ומלגו דיליה וכלא חד · מה דלאו הכי בארון דהאי עלמא · דאוריתא מלגו מין אחד וארון מין אחרא דלא בכתיבת דיו ודא עץ מצופה זהב דודאי אוריתא חביבא מכלא · הה"ד לא יערכנה זהב וזכוכית · ומסטרא אחרא אפילו בהאי עלמא אחזי דכלא חד דיו ועץ דדיו מתפוחים דאתעבידו בעץ איכון וכל מלין דהוו מן עץ איכון ועוד דיו איכם מלבר וחוור מלגו · הכי איכון מארי אגדה ומכמיה איכמים בהאי עלמא דאיהו לבר שפירין בההוא עלמא דאיהו לגו ובגין דא דין ליטמא דין לעבד להיות כרבו דין עד ידו חכמה ותבונה ודעת דכתב כר כם בידו כדיו : ע"כ · פתח רבי יוסי ואמר באיכון רזין עלאין דמשכנא כתיב ·

וראה ועשה בתבניתם · וכתיב והקמות את המשכן כמשפטו · אוליפנא דאמר ליה קב"ה למשה כל תקונין וכל דיוקנין דמשכנא כל חד וחד כדקא חזי ליה וחמא ליה למטטרון דקא משמש לכהנא רבא לגו · ואי תימא והא לא אתקם משכנא לעילא עד יומא דאתקם משכנא לתתא · ולא שמש ההוא נער דלעילא עד יומא דשמשו לתתא בהאי משכנא אחרא · אלא ודאי הכי הוא דהא משכנא לא אתקם לעילא עד דאתקם משכנא לתתא אבל חמא משה חיזו דכל משכנא ולא הוה מתסדר בקיומיה עד דאתקם משכנא לתתא וחמא ליה למטטרון משמש לבתר לאו דהוה איהו משמש אלא דהוה משמש לבתר ולאו בההוא זמנא · אמר ליה קב"ה למשה חמי משכנא וחמי נער כלא מתעכב עד דיתקם הכא לתתא · ואי תימא איהכי מטטרון איהו דקא משמש · אלא ודאי משכנא דיליה איהו ומיכאל כהנא רבא איהו דקא משמש גו ההוא משכנא דמטטרון כגוונא דמשמש כה"ג רבא עלאה לעילא גו משכנא אחרא סתימא דלא אתגלייא ברזא דעלמא דאתי · תרין משכנין איכון · חד איהו סתימא עלאה · וחד האי משכנא דמטטרון · תרי כהני איכון חד אור קדמאה · וחד מיכאל כהנא רבא לתתא · מכאן רזין סתימין דבי משכנא מפיוא דבוצינא · משכנא עלאה אתבני על תריסר מרגליטין שייפין עלאין ומיכא ושמאלא ומיכא תלת שמהן איכון כלילן כחד ודא עייל בדא ודא עייל בדא א"ל קדמאה ואתסדר בימינא א איהו קדמאה דאיהו ימינא ואגליס ואתגייר ברזא דימינא וכד עייל ובקא משמש לגו אתאחד בהדיה ל ואקרי ברזא דיליה א"ל דהא ל' מרזא דלעילא גו קדש הקדשים נפק לאו דתמן אגליס אלא ודאי כד נפק אגליס כשאר אתוון דכד נפקו מרזא דעלמא דאתי אגלימו ואתפשרו אוף הכי האי ל' אעג דאיהו רזא דלעילא לא אגליס עד דנפק לבר וכדין א"ל ודא רזא דימינא · שמאלא כליל בגווים לימינא ובטיל האי שמא לגביה ואתכליל בהדיה וכד אתכליל

בהדיה

בסדריה אקרי איהו אלדים · ואי תימא הא אקדים שמאלא ברזא דעלמא דאתי ודאי הכי הוא · אלא כד נפקו דרגין ברזא דאתוון מגו עלמא דאתי בעא שמא דא לאתחזאה ולאתתכני לאחזאה על ההוא אתר דנפקי מתמן ואתתכני שמא דא כגוונא דא אל"ה כקדמיתא בסטרא דימינא אתכליל גו שמאלא ונטיל ליה שמאלא ואק' אלדים ודא איהו רזא דימינא שמא דאלדים ועל רזא דא בכל אתר דאיהו דינא תמן איהו רחמי דהא כליל איהו דינא והא אתכני ואתחזי ההוא דנפק מתמן אמצעיתא נטיל לתרוויהו ואשתלים ואקרי ידו' הא הכא שלימו דאתחזי מרזא דעלמא עלאה וכלא אתכליל דא בדא · כיון דהאי אמצעיתא אשתלים סרא עליה שמא קדישא מפתחא דכלא דאקרי ידוד וכדין נטיל לכל סטרין עילא ותתא ימינא ושמאלא ולכל סטרין אחרנין ונ"ד כד אשתלים מרזא דתרין סטרין מימינא ושמאלא אקרי ידו' הא הכא ימינא ושמאלא ואמצעיתא בכללא דשמא דא · ודא אתחזי ואתתכני רזא דאתוון נפקו מתמן כגוונא דא אתכני ואתחזי כל חד וחד הא אתכליל ימינא בשמאלא ונטיל שמאלא שמא דימינא · וימינא אף כליל בגויה שמאלא למהוי נטיל ימינא רזא דשמאלא אלא כד אתכליל ימינא בשמאלא ונטיל שמאלא שמא רזא דימינא וימינא כליל בגויה שמאלא שמ"א אל"ה ואיהו ה"ים · אמאי הכי אלא בשעתא דאתתכני ההוא אתר דנפקו מתמן נטיל לשמאלא תרין אתוון · וימינא נטיל חד מרזא דעלמא דאתי · שמאלא תרין ואיהו הים כדין ימינא כליל בגויה לשמאלא ונטיל לאת בתראה ם ונטיל י' דהוה בשמאלא ם איהו בשלימו ואתתכני הכי מים בההוא י' דנטיל יתיר כדין ימינא כליל ליה לשמאלא בגויה · לבתר אתכנון אתוון א דהוה בקדמיתא בסטרא דימינא אוליד ואפיק את ש כליל בתלת סטרין ואשתתף בהא א ואתעביד אש · תו אעדו אתוון אלין גו בטישו דתרין סטרין אלין ואתקריבו כחדא במחלוקת ומגו דא מחלוקת מים באש ואש במים אולידו אתוון ואפיקו את ר ואת ו ואת ח ואתעבידו רוח ועאל בין תרין סטרין וכדין אתיישבו אתוון קדמאי בדוכתייהו כל חד וחד בשלימו · תו אתוון אעדו ואתגלגלו כחדא א אפיק מ דאיהו מסטרא דילים כימינא דהא כימינא אתיישב · מ אפיק ש בגין דהא מ כלולא איהי בקדמיתא הות מ שמאלא ואתכליל לבתר בימינא ואשתלים בתרין סטרין כיון דא אשתלים אעדי ואולידו כחדא ואתכללו בתרין סטרין · אתתקפו אתוון אמ"ש תלת אלין ואעדו ואולידו תלת אחרנין גו גלגולא · מ אתתקף ואעדי ואוליד ר · א אעדי ואוליד ו · ש אעדי ואוליד ח ואשתכלל כלא · תו אעדו אתוון אלין רזא אמ"ש ואתגלגלו כמלקדמין א אעדי ואוליד ואפיק את ב בסטרא דמערב כדין אתיישב איהו בסטר דרום · מ אעדי ואוליד ואפיק את ד בסטרא דצפון כדין אסתלק איהו בין צפון ודרום ותליא באוירא · ש אעדי ואוליד ואפיק את ג ואתיישב בסטרא דמזרח ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח ותליא באוירא · אשתכחו תרין אתוון מ"ש תליין באוירא א דאסתאר אסתלק בדוכתיה וסליק לעילא ואתעטר ביה יה"ו באלין אתתקף ואעדי ואוליד ה"ו וקאים בדוכתיה כדין אתעטר ואכהיר ופשיט בהירו ואוליד בהירו ואפיק את ט בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה

בנהורו כדין אסתלק א וכטיל מגו אוירא מ״ם ואתחברו בהדיה והוו א״ם כמלקדמין
ואתיישב א בסטרא דדרום ש בסטרא דמזרח ם בסטרא דצפון סלקא ג
דהוה בסטרא דמזרח ואעדי ואוליד נ״ת׳ אתא ב דהוה בסטר מערב וסליק
ואתחבר בין נ״ת׳ סליקו א ו דא מסטר מערב ודא מסטר מזרח ואתחברו
תרווייהו בהדי ב בין נ״ת ואכהיר שמא נבאות׳ כד אתנהיר שמא דא גו משכנא
אעדו אתוון ואולידו ז ב נ סליקו א״מ כמלקדמין ואעדו ואולידו ס ע פ
אשתאר ק יחידאי וסלקא וכתתא קיומא גו כוכבא דתהומא רבא תמא ליה קב״ה
דקא מתערבבא בלא גופא ולא ציורא ולא עייל למשכנא עבד ליה חופאה למשכנא
ומאי ניהו יריעת עזים לאהל על המשכן כדא ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן
לאהל ולא אהל קוף ולא אדם׳ תו אתגלגלו אתוון כמלקדמין גו עובדא דמשכנא
א״מ ש אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח ואשתאר ב תלייא באוירא׳ ם אתגלגלא
ואתיישבא בסטר צפון ונפק ד ואתחבר גו ש כההוא סטר׳ א אתגלגל ואתיישב
וסליק לגבי י וסלקא ואתתקפא בהדיה ונטיל ליה ואתחבר גו בחבורא חדא ש״די
כד שמא דא אתתקן גו משכנא כדין קיומא וקיומא איסו מגו משכנא דלתתא׳
תו אתוון אתגלגלו כמלקדמין לאתיישבא משכנא סליקו אתוון א בריסא ת לכתר
א״ת ב בריסא ש לכתר אתחלפו אתוון אב״גיתץ אתגלגלו בגלופי קדשא א ק׳ א
אפיק ק לנטרא משכנא׳ ק אפיק ר׳ ר אפיק ע קר״ע׳ רזא דא ואת ערת
גדוי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו׳ כגוונא דא ועשית יריעת עזים
לאהל על המשכן דהא חולקא דא אצטריך לאחזאה לבר לנטורא הסיא דלגאו ועל
רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר׳ שט״ן קר״ע אתוון איכון רשימן לבר כגין נטורא
דמשכנא דאיהו רזא דברית קדישא ואתפרעא ערלה לבר בחופאה דא׳ תו
אתגלגלו אתוון ואפיק א״ת ב״ם פקוד״ת בראשית ברא אלהים את השמים ואת
הארץ והארץ היתה תהו וגו׳ בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתוון קרע שטן׳
וחשך על פני תהום ב אפיק ר׳ ר׳ ק׳ עד הכא אתוון אתגלגלו וכטיסו דא כדא
לתקונא גו משכנא איבון א״מ ואפיקו תולדין ת ו צ פ אתוון דתליין גו אוירא
וכטיסו באינון אחרנין ואפיקו ציורא דמשכנא ז ע׳ עד הכא קיומא׳ וחשך על
פני תהום ח כלהו בסטרוי אתא ם ואתחבר בהדיה כדין יהי אור ויהי אור׳
אתגלגלו אתוון כמלקדמין אב״ג ית״ץ אעדו ואולידו ואפיקו ציורא גו רזין דמשכנא
בכללא חדא ברזא א ל י ם דהא את א אעדי ואוליד ברזא דקילא ותוקפא את
ל׳ אתגבר בתוקפיה ואסתלק ביקריה ואוליד את ב כדין אעדיאו ואולידו
אתוון ואתחברו אחרנין אלין א אתחבר בגלופיה באת ב כדין יט״ר בחבורא
ט״ת למהוי אתוון סלקין באתרייהו גו גרופא דרזא דמשכנא׳ את הכיור ואת כנו׳
יהי רקיע בתוך המים דהא מיין סליקו וכתתו ברזא דאתוון א״ל א אפיק ו ו אפיק
ק את ל סליק אתגליפו אתוון בגלופייהו בחבורא חדא קול יי׳ על המים א״ל אלין
אתוון א״ל דהא אלין אעדו ואולידו ואפיקו אתוון גו ציורין דמשכנא א״מ אעדו
ואולידו ואתגליפו בגלופי רזין דאתוון לאפקא ציורין דמשכנא א אפיק ג ש
אפיק

אפיק ן׳ לחברא גו את ב׳ ברזא בן · תדשא הארץ דשא עשב וגו׳ · אתגלגלו
אתוון כמלקדמין אמ״ם ברזא ב״ס באלין כנושו מיא לאתר חד דכתיב יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד · ע״כ מהעתק ·

ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו׳ ר׳ חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא
עד דהוו אזלי אמר רבי יוסי נפתח בעירין ונימא מלי דאורייתא ·

פתח רבי יוסי במלי דקרית שמע ואמר כתיב שמע ישראל יי׳ אלדינו יי׳ אחד ·
וכתיב שמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכתיב שמע ישראל אתה עבר היום את
הירדן · כל הני שמע שמע דקאמר משה אמאי דהא שמע ישראל דיחודא יאות
דהאי לדרשא קאתי · הני אחרנין אמאי · אלא כלהו לדרשא קאתו · שמע ישרא׳
דיחודא ודאי האי לדרשא קא אתיא · והכא רמיז ואתחזי יחודא דחכמתא עלאה ·
שמע ע׳ מאתוון רברבן איהי אמאי · אלא רמז קא רמיז בכללא חדא לאכללא עילא
ותתא כחדא ביחודא חדא · שמע · שם ע׳ · הכא אתכליל האי שם באינון ע׳
שמהן עלאין דהא שם אתברכא מנייהו ואתכליל בהו · ואצטריך לאכללא לון כחדא
ביחודא חד · ולבתר רעותיה בהו · דהא ודאי ע׳ שמהן אינון ברזא דרתיכא עלאה
ומהאי רתיכא עלאה אתברכא האי שם ואתכליל בגווייהו ולבתר ישראל בכלל ·
אבל הא תנינן דא ישראל סבא למהוי ישראל בכללא חדא ההוא אתר דבקותא
דכלא ועל דא שמע ישראל השתא אתדבקת אתתא בבעלה והוי כלא בכללא חדא
ודא שמע ישראל דיחודא · ישראל קא מיחד תלת סטרין יי׳ אלדינו יי׳ למהוי כלא
חד · שמע ישראל דכלהו שאר לאו אינון כהאי גוונא אבל כלהו אינון לדרשא קאתו
וכלהו באתר אחרא אתדבקו שמע ישראל אתה עבר היום · שמע ישראל היום
הזה נהיית לעם וכלהו בדרגא תתאה אתדבקו שמע ישראל היום הזה נהיית לעם ·
שמע ישראל יאות · היום הזה נהיית לעם מהו · אלא נהית לעם היית מבעי ליה׳
מאי נהיית · אלא בכל אתרעם כד אתברו לגבייהו לפולחנא כד״א נהייתי ונחלתי ודא
הוא דכתיב שמעוני אחי ועמי · אי אחי למה עמי ואי עמי למה אחי · אלא אמר
דוד אי ברעותא אתון אחי ואי לאו אתון עמי לתברא לגבייכו לפולחני · כך היום הזה
נהיית לעם תברית לבך לפולחנא דקב״ה · שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן
כלא בדרגא תתאה איהו · מה בין האי להאי · אלא ההוא שמע ישראל דיחודא לא
הוי בכלהו כהאי גוונא דהא איהו הוי רזא דעילא ותתא כדקא יאות · ובכל אתר
רזא לקבלא עלייהו עול מלכות שמיא · בגין דיצטריך ליה לבר נש למהוי זמין בההוא
שמע בההוא שעתא ליחדא שמא דקב״ה ולקבלא עליה עול מלכות שמים · ובשעתא
דאתי בר נש לקבלא עליה עול מלכות שמים כדין שכינתא אתיא ושריא על רישיה
וקאים עליה כסהיד לסהדא סהדותא קמי מלכא קדישא דהאי איהו דקא מיחד
שמיה ושמיה אתייחד עילא ותתא כדקא יאות · ועל דא ע׳ משמע ישראל מאתוון
רברבן ול׳ כמי מאתוון רברבן למהוי עד קמי מלכא קדישא והא אקמוה · ידוד
אלדינו ידוד · דא רזא דיחודא בתלת סטרין כמה דאוקמוה בוצינא קדישא
ואתער ביה בכמה דוכתי · וליתלן רשו לאתערא ביה יתיר · בר נש דקא מיחד שמא
דקב״ה

דקב"ה עילא ותתא כדקא יאות שכינתא אתיא ושריא על רישיה ומברך ליה כשבע
ברכאן וקרי עליה ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר׃ רבי חייא פתח
אבתריה ואמר אתה הראת לדעת כי יי' הוא האלהים וגו' האי קרא אית לאסתכלא
ביה אתה הראת׃ מאי הראת׃ אלא כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי ברזא
דמהימנותא דקב"ה כלום בגין דכלהו הוו פלחי פולחנא נוכראה בארעא אחרא בגין
גלותא ואבדו כל עקרא דמהימנותא דהוה בהו בקדמיתא דירתו כלהון תריסר
שבטין מאבוהון יעקב׃ וכד אתא משה אוליף לון דאית אלה עלאה בעלמא כמה
דאוקמ'׃ לבתר חמו כל אינון נסין וגבורן דעל ימא וכל נסין וגבורן דעבד להו
במצרי' לבתר חמו כמה גבורן במנא ובמיא ואולפו ארחי דקב"ה עד דמטו לעדנא
דא׃ אמר לון משה עד הכא אצטריכנא למילף לכו כמ' דילפין לרביא׃ מכאן ולהלאה
אתה הראת לדעת ואוליפת עד הכא לדעת למנדע ולאסתכלא ולמיעל ברזא
דמהימנותא׃ ומאי איהו׃ כי יי' הוא האלהים׃ אי תימא מלה זעירא היא למנדע׃
הא כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי יי' הוא האלהים׃ אי תימא מלה זעירא
איהי׃ הא כתיב בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד׃ הכא תליא כל רזא
דמהימנותא למנדע רזא דכל רזין מגו דא למנדע סתימו רזא דכל סתימין יי' ה"ו
שם מלא וכלא חד׃ אתה הראת לדעת הכא רזא דרזין לאינון ידעי מדין׃ זכאין
דזכאין אינון כל אינון דמשתדלי באורייתא׃ דכד ברא קב"ה עלמא אסתכל בה
באורייתא וברא עלמא ובאורייתא אתברי עלמא כמה דאוקמוה דכתיב ואהיה אצלו
אמון אל תקרי אמון אלא אומן׃ וכי אורייתא אומנא הוה׃ אין׃ למלכא דבעי למעבד
פלטרין אילא שוי לגביה אומנא לא יכול למעבד פלטרין׃ כיון דפלטרין אתעבידו
לא סליק שמא אלא דמלכא אלין פלטרין דעבד מלכא׃ מלכא שוי באינון פלטרין
מחשבה׃ כך קב"ה בעא למברי עלמא אסתכל באומנא ואע"ג דאומנא עבד פלטרין
לא סליק שמא אלא דמלכא אין פלטרין דעבד מלכא ודאי מלכא בנה פלטרין׃ אורית'
בוותת ואהיה אצלו אמון כי ברא קב"ה עלמא׃ אלא עד לא אתברי עלמא אקדימת
אורייתא תרין אלפי שנין לעלמא׃ וכד בעא קב"ה למברי עלמא הוה מסתכל בה
באורייתא בכל מלה ומלה ועבד לקבלא אומנותא דעלמא׃ בגין דכל מלין ועובדין
דכל עלמין באורייתא אינון׃ וע"ד קב"ה הוה מסתכל בה וברא עלמא׃ לאו דאורייתא
ברא עלמא אלא קב"ה באסתכלותא דאורייתא ברא עלמא׃ אשתכח דקב"ה איהו
אומנא ואורייתא לקבליה ולגביה אומנא ואהיה אצלו אמון ואהיה אמון לא כתיב
אלא אצלו הואיל וקב"ה אסתכל בה אצלו הוה אומנא׃ ואי תימא מאן יכיל למהוי
אומנא לגביה׃ אלא אסתכלותא דקב"ה בגוונא דא׃ באורייתא כתיב בה בראשית
ברא אלהים את השמים ואת הארץ׃ אסתכל בהאי וברא את השמים׃ כתיב בה
ויאמר אלהים יהי אור אסתכל בהאי מלה וברא את האור׃ וכן בכל מלה ומלה
דכתיב בה באורייתא אסתכל קב"ה ועבד ההיא מלה וע"ד כתיב ואהיה אצלו אמון׃
כגוונ' דא כל עלמא אתברי׃ כיון דאתברי עלמא כל מלה ומלה לא הוה מתקיים עד
דסליק ברעות' למברי אדם דיהוי משתדל באורית' ובגיניה אתקיים עלמא׃ השתא

כל מאן דאשתדל בה באורייתא ואשתדל בה כביכול הוא מקיים כל עלמא · קב״ה
אסתכל באורייתא וברא עלמא · בר נש אסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא ·
אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא אורייתא איהי · בגין כך זכאה איהו בר נש
דאשתדל באורייתא דהאי איהו מקיים עלמא · בשעתא דסליק ברעותא דקב״ה
למברי אדם קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה כמה דאיהו בהאי עלמא ואפילו כל אינון
בני עלמא עד לא ייתון בהאי עלמ׳ כלהו קיימין בקיומייהו ובתקוניהו כגוונ׳ דקיימין
בהאי עלמא בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשן בדיוקנייהו · ובשעתא
דזמינין לנחתא בהאי עלמ׳ קרי קב״ה לחד ממנא די מני קב״ה ברשותיה כל נשמתין
דזמינין לנחתא להאי עלמא ואמר ליה זיל אייתי לי רוח פלוני · בההיא שעתא אתיא
ההיא נשמתא מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא וההוא ממנא אחזי לה קמי מלכא
קדישא · קדשא בריך הוא אמר לה ואומי לה דכד תיחות להאי עלמא דתשתדל
למנדע ליה ולמנדע ברזא דמהימנותא · דכל מאן דהוי בהאי עלמא ולא אשתדל
למנדע ליה טב ליה דלא יתברי · בגין כך אתחזי קמי מלכא קדישא למנדע בהאי
עלמא ולאשתדלא ביה בקב״ה ברזא דמהימנותא הדא הוא דכתיב אתה הראת
לדעת אתחזיאת על ידא דההוא ממנא קמיה קדשא בריך הוא · לדעת למנדע
ולאסתכלא בהאי עלמא ברזא דמהימנותא ברזא דאורייתא דהא בגין דא אייתי
ליה קדשא בריך הוא לבר נש בהאי עלמא · מהו למנדע כי יי׳ הוא האלהים דא איהו
כללא דכל רזא דמהימנותא כללא דעילא ותתא כללא דכל אורייתא · ברזא דא
איהו כללא דכל רזא דמהימנותא והכי הוא ודאי כללא דכל אורייתא דא איהו רזא
דתורה שבכתב ודא איהו רזא דתורה דבעל פה וכלא חד כללא דרזא דמהימנותא
בגין דאיהו שם מלא דא איהו רזא דמהימנותא ומאן איהו יי׳ אחד ושמו אחד ·
יי׳ אחד · שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד דא איהו יחודא חד · בשכמלו הא יחודא
אחרא למהוי שמיה חד · ורזא דא יי׳ הוא האלהים כד אינון ביחודא חדא · ואי
תימא אי הכי כגוונא דכתיב יי׳ אחד ושמו אחד לאו איהו יי׳ הוא האלהים דהאי כתיב יי׳
אחד ושמו הוא אחד הוה אמינא הכי אבל לא כתי׳ אלא יי׳ אחד ושמו אחד ואצטריך
למימר כגוונא דא יי׳ הוא האלהים הוא ואתחזי יי׳ אחד ושמו אחד · אלא כלא חד
דכד מתייחדן תרין שמהן אלין דא ביחודא חד ודא ביחודא חד כדין תרין שמהן
אלין אתעבידו חד ואתכלילו דא בדא והוי כלא שמא שלים ביחודא חדא · יי׳ הוא
האלהים דהא כדין אתכליל כלא דא בדא למהוי חד · ועד דאתייחדו כל חד דא
בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילו דא בדא למהוי כלא חד · כללא דכל אורייתא
הכי איהו דאי דהא אורייתא איהי תורה שבכתב ואיהי תורה שבעל פה · תורה שבכת׳
דא איהו דכתיב יי׳ · תורה דבעל פה דא הוא דכתיב האלהים · ובגין דאורייתא איהי
רזא דשמא קדישא אקרי הכי תורה שבכתב ותורה דבעל פה דא כלל ודא פרט · כלל
אצטריך לפרט ופרט אצטריך לכלל ואתיחדו דא בדא למהוי כלא חד · ועל דא כללא
דאורייתא איהו כללא דעילא ותתא בגין דשמא דא לעילא ושמא דא לתתא דא רזא
דעלמא עלאה ודא רזא דעלמא תתאה ועל דא כתיב אתה הראת לדעת כי יי׳ הוא
האלהים

האלהים דא איהו כללא דכלא ודא אצטריך בר נש למנדע בהאי עלמא· ואי תימא
פקודי אורייתא אן איכון בכללא דא· אלא דא איהו זכור ודא איהו שמור וכל פקודי
אורייתא בהני כלילן ברזא דזכור וברזא דשמור וכלא איהו חד· פתח רבי יוסי ואמר
שמע דתקונן דצלותא דערבית הכא· הכא איהו ודאי בגין דקרית שמע דערבית
הכא וקב"ה אתיחדא בליליא כמה דאתיחד ביממא ומדת ליליא אתכליל ביממא
ומדת יממא אתכליל בליליא ואתעביד יחודא חדא· ומאן דאמר רשות בגין
אמורין ופדרין דמתאכלי בליליא והא אוקימנא· כתיב ואהבת את יי' אלהיך בכל
לבבך ובכל נפשך וגו' האי קרא אוקימ' ליה ואוקמוה חברייא· אבל אית לשאלא אי
בהאי יחודא דשמע ישראל אתכליל כלא ימינא ושמאלא אמאי כתיב לבתר ואהבת
והיה אם שמוע דהא ביחודא אתכלילו· אבל התם בכלל והכא בפרט והכי אצטריך
וברזא דיחודא דא אתערכא ביה· יחודא איהו כגוונא דתפלין דרישא ותפלין
דדרועא· בתפלין דרישא ד' פרשיין והא אתמר והכא תלת שמהן איכון· התם ד'
פרשיין כל חד וחד בלחודוי והכא תלת שמהן מה בין האי להאי· אלא איכון ד'
פרשיין הא אתערו בהו חד נקודה קדמאה עלאה וחד רזא דעלמא דאתי וחד
ימינא וחד שמאלא אלין רזא דתפלין דרישא· והכא ברזא דיחודא דא תלת שמהן
ואיכון כגוונא דאיכון ד' פרשיות· יי' קדמאה דא נקודה עלאה ראשיתא דכלא·
אלהינו רזא דעלמא דאתי· יי' בתראה כללא דימינא ושמאלא כחדא בכללא חדא
ואלין איכון תפלין דרישא ודא איהו יחודא קדמאה· תפלין דדרועא כללא דכל
הני כחדא ודא איהו רזא בשכמל"ו· הכא כללא דאיכון תפלין דרישא דאתכלילו גו
תפלין דדרועא ורזא דא ברוך דא רזא דנקודה עלאה דאיהו ברוך דכל ברכאן
נבעין מתמן· ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך· לאו הכי דהא נקודה עלאה איהו
דכר עלמ' דאתי נוקבא· איהו ברוך ואיהי ברכ' ברוך דכר· ברכה נוקבא· וע"ד
ברוך איהו נקוד' עלאה· שם דא עלמ' דאתי דאיהו שם גדול כד"א ומה תעשה לשמך
הגדול· כבוד דא כבוד עלאה דאיהו ימינא ושמאלא וכלהו כלילן בהאי תפלה של יד
דאיהו מלכותו ונטיל כלא בגויה ובהאי מלכותו אתכלילן ביה עלמין כלהו למיזן לון
ולספקא לון בכל מה דאצטריכו· ודא איהו יחודא דתפלין דרישא ותפלין דדרועא
כגוונא דרזא דיחודא דתפלין הכי איהו יחודא דכלא ודא איהו ברירא דמלה· והא
סדרנא יחודא דא קמי בוצינא קדישא ואמר לי דהא בד' גוונין אתסדר יחודא ודא
ברירא מכלהו והכי איהו ודאי וכלהו רזא דיחודא· אבל סדורא דתפלין דא איהו
יחודא עלאה כדקא יאות· ומגו דאתכלילו ימינא ושמאלא ברזא דשמא קדישא
חד בארח כלל אצטריך לבתר לאפקא לון בארח פרט אבל לאו בארח יחודא דהא
יחודא בקרא קדמאה איהו למהוי יחוד אחד בתפלין דרישא ושמו אחד בתפלין
דדרועא והוו כלא חד· כיון דיחודא אסתדר כלא בכללא מרישא דנקודה עלאה
אצטריך לבתר לאתערא מרישא דנהורא קדמאה דאיהו רישא דכלא· ואהבת דא
ראשיתא דימינא למרחם ליה לקב"ה ברחימו דאתדבקות' דיליה ומאן איהו ימינ' דא
אתער רחימו· מאן דרחים ליה לקב"ה איהו אתער ימינא דיליה לגביה ומקבל ליה

ברחימו׃ כל מלין דעלמ׳ לא תליין אלא ברעותא · רוח אמשיך רוח ואייתי רוח וסומכא
דא אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף · כד אתער בר נש רחימו לגבי קב״ה
אתערותא דימינא לא אתער אלא בתלת גוונין כד״א בכל לבבך ובכל נפשך ובכל
מאדך · הא תלת גוונין הכא · דלא תימא או האי או האי דהא לא כתי׳ או בכל לבבך
או בכל נפשך או בכל מאדך · אלא כלהו אצטריך לבא ונפשא וממונא · וכדין קב״ה
אתער ימיניה לגביה ופשט ליה לקבליה ומקבלא ליה · וע״ד כתיב נאם יי׳ לאדני
שב לימיני ורזא דא דהאיקרא הא אתערבא ביה דדוד מלכא על דרגא דיליה קאמ׳
כד אתקשר בימינא · תליסר פקודין הכא בימינא ואהבת את יי׳ אלהיך הא חדא ·
בכל לבבך תרין · ובכל נפשך ג׳ · ובכל מאדך ארבע · ושננתם לבניך חמשא · ודברת
בם הא שתא · בשבתך בביתך הא שבעה · ובלכתך בדרך הא תמניא · ובשכבך הא
תשעה · ובקומך הא עשרה · וקשרת׳ לאות על ידך הא חד סר · והיו לטוטפת בין
עיניך הא תריסר · וכתבתם על מזוזות ביתיך ובשעריך הא תליסר · תליסר פקודין
אלין תליין בימינא בשמאלא אתכליל ימינא ושכי אצטריך ובכל זמנא דשמאלא אתער
ימינא שארי ביה ברישא · ובגין דא אם יזכון שמאלא אתכליל בימינא ואי לאו ימינא
אתכליל בשמאלא ושלטא שמאלא וסימנא דא אם ברישא כגון אם בחקותי תלכו ובכל
אתר שמאלא אתער ברחימו ברזא דימינא ולבתר אתתקף דינוי · וכך אצטריך בכל
אתר והא אתערו חבריא בהני מלין · אתא רבי חייא ונשקיה · פתח ואמר

ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו׳ הא הכא רזא דיחודא דהא תקונא
דמשכנא בכמ׳ דרגין איהו דכתי׳ ביה והיה המשכן אחד · לאתחזאה
דכל שייפין דגופא כלהו רזא דגופא חד · כבר נש אית ביה כמה שייפין עלאין
ותתאין אלין פנימאין לגו ואלין באתגליא לבר וכלהו אקרון גופא ואקרי בר נש חד
בחבורא חדא · אוף הכי משכנא כלהו שייפין כגוונא דלעילא וכד אתחברו כלא
כחדא כדין כתיב והיה המשכן אחד · פקודי אורייתא כלה שייפין ואברין ברזא
דלעילא וכד מתחברן כלהו כחד כדין כלהו סלקן לרזא חד · ברזא דמשכנא דאיהו
אברין ושייפין כלהו סלקין לרזא דאדם כגוונא דפקודי אורייתא דהא פקודי
אורייתא כלהו ברזא דאדם דכר ונוקבא דכד מתחברן כחדא אינון חד רזא דאדם ·
מאן דגרע אפילו פקודא חדא דאורייתא כאילו גרע דיוקנא דמהימנותא דהא
כלהו שייפין ואברין בדיוקנא דאדם ובגין כך כלא סלקא ברזא דיחודא · ועל
דישראל אינון גוי אחד כתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם וכתיב ומי כעמך
ישראל גוי וגו׳ ר׳ יצחק הוה שכיח קמיה דרבי אלעזר אמר ליה ודאי רחימו דקב״ה דבר
נש רחים ליה לא אתער אלא מלבא בגין דלבא איהו אתערותא לאתערא לגביה
רחימו ורחמנא לבא בעי · אי הכי מאי כתיב בכל לבבך ולבתר ובכל נפשך
דמשמע דתרין גופין אינון חד לבא וחד נפשא אי לבא הוא עקרא מאי בעי נפשא ·
אל׳ ודאי לבא ונפשא תרין אינון ואתאחדן לחד · דהא לבא ונפשא וממונא כלהו
אתאחדן דא בדא ולבא איהו יסודא דכלא · והא דאתמ׳ בכל לבבך בתרין לבין אינון
דאינהו תרין יצרין חד יצר טבא וחד יצר בישא ותרין אינון כל חד וחד אקרי לב דא

אקרי

אקרי לב טוב ולא אקרי לב רע׳ ובגין כך איהו לבבך דאינון תרין יצר הטוב ויצר
הרע׳ ובכל נפשך ובכל נפשך מבעי ליה מאי ובכל נפשך הא בכל אמאי׳ אלא לאכללא
נפש ורוח ונשמה׳ דא איהו ובכל נפשך כל מה דאחיד האי נפש׳ ובכל מאדך
אוף הכי כמה זינין אינון דממונא ו״עד כלהו מסכיין אלין מאלין ואקרי בכל׳ רחימו
דקב״ה למימסר ליה כל דא למרחם ליה בכל חד וחד׳ ואי תימא ביצר הרע היך יכיל
בר נש למרחם ליה דהא יצר הרע מקטרגא איהו דלא יקרב בר נש לפולחנא דקב״ה
היך ירחים ליה ביה׳ דא איהו פולחנא דקב״ה יתיר כד האי יצר הרע אתכפיא ליה
בגין רחימו דקא מרחם ליה לקב״ה דכד האי יצר הרע אתכפיא ותבר ליה ההוא בר
נש דא איהו רחימו דקב״ה בגין דידע לקרבא להאוא יצר הרע לפולחנא דקב״ה׳
הכא איהו רזא למארי מדין׳ כל מה דעבד קב״ה עילא ותתא כלא איהו בגין לאחזאה
יקרא דיליה וכלא איהו לפולחניה׳ וכי מאן חמי עבדא דלהוי מקטרגא דמאריה
ובכל מה דרעותיה דמאריה אתעביד איהו מקטרג׳ רעותיה דקב״ה דיהון בני נשא
תדיר בפולחניה ויהכון בארח קשוט בגין למזכי לון בכמ׳ טבין הואיל ורעותיה דקב״ה
בהאי היך אתיא עבדא בישא ואסתכח מקטרגא מגו רעותיה דמאריה ואסטי לבני
נשא לארח ביש וארחיק לון מארח טב ועבי׳לון דלא יעבדון רעות׳ דמאריהון ואסטי
לבני נשא לארח ביש׳ אלא ודאי רעותא דמאריה עביד׳ למלכא דהוה ליה בר
יחידאי והוה רחים ליה יתיר ופקיד עליה ברחימו דלא יקרב גרמיה לאתתא בישא
בגין דכל מאן דיקרב לגבה לאו כדאי איהו לאעלה גו פלטרין דמלכ׳ אודי ליה ההוא
ברא למעבד רעותיה דאבוי ברחימו׳ בביתא דמלכא לבר הוה חדא זונה יאה בחיזו
ושפירא בריוא׳ ליומין אמר מלכא בעינא למחמי רעותא דברי גבאי׳ קרא לה
להאיא זונה ואמר לה תהך ותפתי לברי למחמי רעותא דבריה לגבה׳ ההיא זונה
מה עבדת אזלת אבתריה דבריה דמלכא שראת לחבקא ליה ולנשקא ליה ולפתי ליה
בכמה פתויין׳ אי ההוא ברא יאות ואצית לפקודא דאבוי גער לה ולא אצית לה ודחי
לה מניה׳ כדין אבוי חדי בבריה ואעיל ליה לגו פרגודא דהיכליה ויהיב ליה מתנן
ונבזבז׳ ויקר סגיא׳ מאן גרים כל האי יקר להאי ברא הוי אימא ההיא זונה׳ וההיא
זונה אית לה שבחא בהאי או לא׳ ודאי שבחא אית לה מכל סטרין׳ חד דעבדת
פקודא דמלכא׳ וחד דגרמת ליה להאוא ברא לכל ההוא טיבו לכל האי רחימו
דמלכא לגביה ועל״ד כתיב והנה טוב מאד׳ והנה טוב דא מלאך חיים׳ מאד דא
מלאך המות׳ דאיהו ודאי טוב מאד למאן דאצית פקודין דמאריה׳ ותא חזי אי לא
יהא האי מקטרגא לא ירתון צדיקיא הני גנזיא עלאין דזמינין לירתא לעלמא דאתי׳
זכאין אינון דאערעו בהאי מקטרגא וזכאין אינון דלא אערעו ביה׳ זכאין אינון
דאערעו ביה דבגיניה ירתין כל אינון טבין וכל אינון עדונין וכל אינון כסופין דעלמ׳
דאתי דעליה כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך׳ וזכאין אינון דלא אערעו ביה
דבגיניה ירתין גיהנ׳ ואטרדו מארץ החיי׳ אינון חייבי׳ דלא צייתין למאריהון ואתמשכו
אבתריה ועל״ד אית לצדיקיא למחזק ליה טבין דהא בגיניה ירתין כל אינון טבאן
ועדונין וכסופין לעלמא דאתי׳ תועלתא דהאי מקטרגא כד חייביא צייתין ליה

מאי איהו · אלא אף על גב דלית ליה תועלתא פקודא דמאריה איהו עביד ותו דהא אתתקף בגין ההוא הואיל ואיהו רע אתתקף כל עביד כגם · חייבא לא אתתקף עד דקטיל בר נש · כיון דקטיל בני נשא כדין אתתקף ואתגבר בחיליה ואית ליה נייחא · כך איהו מקטרגא לא אתגבר בחיליה עד דאסטי לבני נשא ומקטרג לון וקטיל לון · כדין אית ליה נייחא ואתתקף ואתגבר בחיליה כמה דאתתקף סטרא דחיים כד בני נשא טבין ויהכון בארח מישר · אוף הכי האי מקטרגא אתתקף ואתגבר כד חייבא נייתין ליה ושליט עלייהו · רחמנא לישזבן · זכאין איכון דזכאן לנצחא ליה ולאכפיא ליה למזכי בגיניה לעלמ׳ דאתי ואתתקף בר נש במלכא קדישא תדיר ע״ד ודאי אתמר אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם זכאין איכון בהאי עלמ׳ ובעלמא דאתי · רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא הוו אזלי בארחא פגע בהו רבי אלעזר עד דחמו ליה נחתו מן חמרי כלהו · אמר רבי אלעזר ודאי אכפי שכינתא חמינא דהא כד חמי בר נש צדיקיא או זכאין די בדר׳ ואערע בהו ודאי איכון אכפי שכינתא · ואמאי אקרון אכפי שכינתא בגין דשכינתא אסתרת בגווייהו · איהי בסתימו ואיכון באתגליא · בגין דשכינתא איכון דקריבין לה אקרון פנים דילה · ומאן איכון · איכון דאיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה לגבי מלכא עלאה · והואיל ואתון הכא ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו ואתון פנים דילה · פתח ואמר קח נא את ברכתי אשר הובאת לך וגו׳ כד חמא יעקב לסמאל מקטרגא בההוא ליליא חמא ליה בההוא דיוקנא דעשו ולא אשתמודע ביה עד דסליק נהרא · כיון דסליק נהרא ואסגח ביה חמא ליה באנפין סתימין ואתגליין · אסתכל בההוא דיוקנא דהוה בדיוקנא דעשו מיד אסגח וידע דהוה ממנא דעשו · אתקיף ביה · מה כתיב ויאמר שלחני כי עלה השחר וחברייא אתערו דבגין דמטא זמניה לזמרא ולשבחא ליה לקב״ה וע״ד כי עלה השחר · והכא אית לאסתכלא דודאי שלטנותא דיליה לאו איהו אלא בליליא גו חשוכא ורזא דא ומפחד בלילות · דא פחדא דגיהנם · ומה דאמר בלילות ר״ל איהו ונוקביה ובגיני כך לא שליט אלא בליליא · ולא דא״ר ויאמר שלחני כי עלה השחר · מאי כי עלה השחר · בגין דכד אתי נהרא ואתעבר שלטנו דחשוכא דליליא כדין עאל איהו ואכלוסיה בנוקבא דתהומא דבא לסטר צפון עד דעאל ליליא ואשתרו כלבי ושלטי ומשטטי בליליא עד דאתי נהרא ועל דא הוה דחיק לומר כי עלה השחר דהא לא שליט ביממא · כגוונא דא גלותא דישראל דאיהו בליליא ואקרי לילה · מלכא אחרא שלטא עלייהו דישראל עד דייתי נהרא דינהיר לון קדשא בריך הוא ויתעבר שלטנהון ועל דא כי עלה השחר דחיק הוה בידיה ותשש חיליה דהא אתעבר ליליא · ועל דא אתתקף יעקב ביה וחמא דיוקניה כדיוקנא דעשו אבל לא באתגליא כל כך · ובדין אודי ליה על ברכאן · מה כתיב לבתר כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני · דחמא באינון אנפין כדיוקנא דאתחזי ליה סמאל ממש דהא בכל אתר דבר נש אתקשר הכי אתחזי באנפוי ואתון שכינתא בהדייכו ואנפין דילכון באינון אנפין דילה · זכאין אתון · אמר אי ארחא חדא הוינא אזלי בהדייכו הוינא יתבי עמכון השתא דאתון לארחייכו ואנא לארחי אתפרש מנייכו במלי

דאורייתא

דאורייתא · פתח ואמר שיר המעלות לשלמה אם יי׳ לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו
אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר · וכי שלמה אמר תשבחתא דא כד בנה בי
מקדשא · לאו הכי דהא דוד מלכא אמר ליה בגין שלמה מלכא בריה כד אתא נתן
לגביה ואמר ליה על שלמה · ולבתר דוד מלכא אחוי לשלמה בריה דיוקנא דבי
מקדשא · כיון דחמא דוד דיוקנא דבי מקדשא וכל תקונוי אמר שירתא על שלמה
בריה ואמר אם יי׳ לא יבנה בית וגו׳ דבר אחר שיר המעלות לשלמה למלכא דשלמא
דיליה · ומה שירתא איהו שירתא ותושבחתא על כל שאר ושירתא הדא סלקא על
כלהו · אם יי׳ לא יבנה בית דחמא דוד מלכא כל אינון עמודין שבעה דהאי בית
קאים עלייהו דאינון קיימי שורין שורין למבני האי בית לעילא מכלהו קיימא מאריה
דביתא דאזיל על גבייהו ויהיב לון חילא ותקפא לכל חד וחד כדקא יאות · ועל דא
אי האי מלכא דשלמא דיליה דאיהו מאריה דביתא לא בני להאי ביתא שוא עמלו
בוניו בו אינון קיימין דקיימין על האי ביתא · אם יי׳ לא ישמר עיר דא מלכא דשלמא
דיליה · שוא שקד שומר דא איהו חד קיימא דעלמא אתתקן עליה ומנו צדיק דהא
איהו נטיר לה להאי עיר · משכנא דעבד משה יהושע הוה קאים תדיר ונטיר ליה
דהא לית נטירו דיליה בר ביה דאקרי נער דכתי׳ ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך
האהל · לבתר האי משכנא לאו הוה נטיר אלא בגין נער דכתיב והנער שמואל
משרת · והוה משרת תמן בגין דלית נטירו דמשכנא אלא בנער · אבל בי מקדשא
לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא בקב״ה דכתי׳ אם יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר ·
ומה שומר · דא איהו דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרון · אבל אתון קדישי
עליונין לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא אלא נטירו דלכון קב״ה בלחודוי דכתיב יי׳
ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם · דהא זמנא דצדיקיא אזלי בארחא קב״ה
נטיר לון תדיר דכתיב יי׳ ישמר צאתך ובואך · אזלו אבתריה ואוופוהו תלת מילין
ואהדרו לארחייהו · עלייהו כתיב כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך · על
כפים ישאונך וגו׳ ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך ·

ואת המשכן תעשה עשר יריעות וגו׳ · רבי יהודה פתח ברב עם הדרת
מלך ובאפס לאם מחתת רזון · ברב עם הדרת מלך אלין אינון ישרא׳
דכתיב בהו כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך ואינון עמא דסלקין לכמה אלפין ולכמה
רבבן וכד אינון סגיאין כמושבניהון יקרא דקב״ה איהו · דהא עלאין ותתאין משבחן
שמיה דמלכא עלאה ומשבחן ליה בגין עמא קדישא דא הה״ד רק עם חכם ונבון הגוי
הגדול הזה · ואי תימא הא כתיב כי אתם המעט מכל העמים · לא מכל העמים ודאי
אבל מעמא חד יתיר סגיאין אינון · דהא לית עמא בכל עלמא רב וסגי כישראל ואי
תימא הא בני ישמעאל והא בני אדום הא כמה אינון · ודאי הכי סגיאין אינון אבל
כל שאר עמין כלהו מתערבי אלין באלין · בגין אית לעם דא בעם דא ואלין בגין
בעם אחרא ושאן באחרא · ובגין כך לית עמא בכל עלמא רב וסגי כישרא׳ עמא ברירא
ומיוחדא אלין באלין בלא ערבוביא אחרא כלל דכתיב כי עם קדוש אתה ליי׳ אלהיך
ובך בחר יי׳ וגו׳ ברב עם הדרת מלך סדורא איהו דמלכא עלאה קב״ה · תו בזמנא

דקב״ה אתי לבי כנישתא דאיהו מקד׳ מעט וכל עמא אתיין כחד׳ ומצלאן ואודן ומשבחן
ליה לקב״ה כדין הדורא דמלך איהו דמלך שתס דא מלכא קדישא דאתתקן בשפירו
ובתקונא לסלקא לעילא׳ וכאפס לאס מחתת רזון וכד איהו אקדי׳ לבי כנישת׳ ועמא
לא אתיין לצלאה ולשבחא ליה לקב״ה כדין כל ההוא שלטנותא דלעילא וכל אינון
ממנן ומשריין עלאין כלהו אתברו מההוא עלויא דמתתקני בתקוני ההוא מלך׳ מ״ט
בגין דבההיא שעתא דישראל לתתא קא מסדרי צלותהון ובעותהון ומשבחן למלכא
עלאה כל אינון משריין עלאין מסדרין שבחין ומתתקנן בההוא תקונא קדישא בגין
דמשריין עלאין כלהו חברין אינון כישרא׳ לתתא לשבחא לקב״ה כחדא למהוי סלוקא
דקדשא כריך שוא עילא ותתא כחדא׳ וכד אינון מזדמנן למהוי חברי׳ כהו כישרא׳
וישראל לתתא לא אתיין לסדרא צלותהון ובעותהון ולשבחא למאריהון כלהו משריין
קדישין שלטנות׳ עלאה אתברו מתקוניהון דהא לא סלקין בסלוקא ולא יכלין לשבח׳
למאריהון כדקא יאות׳ בגין דשבחי דקדשא כריך הוא אצטריך למהוי כחדא עילא
ותתא עלאין ותתאין בשעתא חדא ועל דא מחתת רזון ולא מחתת מלך׳ ואפילו דלא
אשכיאו בבי כנישתא אלא עשרה כאינון עשרה מזדמנן משריין עלאין למהוי עמהון
חברים׳ מאי טעמא בגין דכל תקוני דההוא מלך אינון בעשרה ועל דא בעשרה אי
לאו אינון יתיר׳ ת״ח במשכן כתיב׳ ואת המשכן תעשה עשר יריעת׳ עשר בגין
דתקונא דמשכנא בעשרה איהו למהוי כדקא יאות׳ עשר מ״ט עשר ולא עשרה׳ ש״א
עשר בכל אתר איהו בלא שכינתא דלאו איהו כחושבנא כגון עומד על שבי עשר
בקר׳ שכינת׳ לאו איהי בחושבנ׳ דהאי איהי קיימא לעילא דכתי׳ והים עליהם מלמעלה
ובאלין דוכתי דרמיזי לרזא דלעילא דחסר מנהון הא שכינתא יתיר על ההוא
חושבנא דלאו איהי בחושבנא׳ לסטרא אחרא יהבי חושבנא יתיר ואיהי במגרעא
בגריעו כגון עשתי והא אוקמוה׳ ובכל אתר דאתוון אתוספן בגווכא דא איהו
לגריעותא כגון האמינון אחיך דשגיא אמכון ובסטרא דקדושא גרע את ואיהו
תוספת׳ ר׳ חייא פתח ואמ׳ עטה אור כשלמ׳ נוטה שמים כיריעה׳ האי קרא אוקמו׳
דכד ברא קב״ה עלמא אתעטף בההוא אור קדמאה וברא ביה שמים׳ ותא חזי אור
וחשך כחדא הוו׳ אור מסטרא דימינא וחשך מסטרא דשמאלא מה עבד קב״ה שתף
לון כחדא וברא מנהון שמים׳ מאי שמים אש ומים׳ שתפן כחדא ועביד שלם בינייהו
וכד אתכלילו כחדא מתח לון כיריעה מתח לון ועביד מנהון את ו׳ ודא אקרי יריעה׳
יריעות דהא את דא פשיט מניה נהירו ואתעבידו יריעות׳ ושבע רקיעין אינון
מתיחין גניזין בגניזו עלאה כמה דאוקמוה וחד רקיעא דקיימא עלייהו׳ והאי רקיע
לית ביה גוון ולית ליה אתר באתגלייא ולא קיימא לאסתכלא ביה׳ והאי רקיע איהו
גניז ונהיר לכלהו ונטיל לון במטלניהון כל חד וחד כדקא חזי ליה׳ מהאי רקיע
ולהלאה לית מאן דידע וישגח ואית ליה לבר נש למסתם פומי׳ ודלא למללא ולאסתכלא
בסכלותנו׳ מאן דיסתכל אהדר לאחורא דלית מאן דיכיל למנדע׳ עשר יריעות
אינון דאינון עשרה רקיעין ומאן אינון רקיעין דמשכנא דאינון עשר וקיימן למנדע
לחכימי לבא׳ מאן דינדע בהו אסתכל בחכמתא סגיא וברזין דעלמא ואסתכל

לעילא

לעילא בההוא אתר דכל חד וחד אתדבק ביה בר תרין אינון דקיימין בימינא
ובשמאלא ואינון בגוון בהדי שכינתא ׃ רבי יוסי אמר תשע רקיעין אינון ושכינתא
איהי עשיראה דאי תימא בגין דכתיב עשר בר משכינתא איהו ׃ אי הכי שכינתא
חד סרי איהי דקיימא על עשר ׃ אלא ודאי תשע אינון ואינון תשעיומין שבין ר״ה
ליום הכפורים ואיהי עשיראה ׃ כגוונא דא משכן איהו עשר יריעות עשר יריעות
עשר רקיעין רזא דרזין דלא אתמסר בר לאינון ידעי חכמתא וכלא איהו ברזין
דבוצינא קדישא דאיהו גלי רזא דכל רקיעא ורקיעא ואינון שמשין דמשמשי בכל
חד וחד ׃ שבע רקיעין אינון לעילא שבע רקיעין אינון לתתא כגוונא דלעילא
שבע רקיעין אינון דבהו כוכבין ומזלי לאנהגא עלמא דא כפום ארחיה כמה
דאצטריך ליה ׃ בכלהו שביעאה עדיף בר תמינאה דקא מדבר לכלהו וקיימא על
כלהו ׃ כתיב סלו לרוכב בערבות מאן רוכב בערבות ומאן אינון ערבות אלא ערבות
דא רקיעא שביעאה ׃ אמאי אתקרי ערבות על דאיהו כליל מאשא ומיא כחדא
מסטרא דדרום ומסטרא דצפון ואיהו מערב מתרין סטרין ׃ ואי תימא אי הכי שתי
ערבות דקא מתחברן בלולב ותכינן ערבות הס״ד סלו לרוכב בערבות ׃ אי הכי מאן
יהיב ירכין בגופא או גופא בירכין דהא דא עביד פרין ואיבין ודא לא עביד פרין
ואיבין ׃ אלא ודאי כלא איהו רזא דערבות דבלולב ׃ אינון ערבות דבלולב חד אש
וחד מים ברזא דא כלהו ואיהו שביעאה איהו אש ומים כליל כחד ברזא חדא ׃ ובגין
דערבות איהו כללא דכלהו שית אחרנין איהו רזא דרתיכא עלאה וקב״ה אתרעי
בהאי רקיעא יתיר מכלהו רקיעין ותיאובתיה תדיר לאתקנא לההוא רקיעא
בשפירו עלאה וע״ד סלו לרוכב בערבות ׃ ומאן איהו ההוא רקיע טמיר וגניז דקיימא
ע״ג חיותא דאיהי רכב ערבות ׃ ועלזו לפניו ׃ מלפניו לא כתיב אלא לפניו דהא לית
מאן דיכדע ביה כלום ׃ אבל לפניו מאן דעייל לקמיה דהאי רקיעא אצטריך למיעל
בחדוה ולא בעציבו כלל בגין דהאי רקיעא גרים דתמן לא שריא עציבו ורוגזא כלל
דהא תמן כלא איהו בחדוה ׃ וע״ד כהן גדול דקיימא לקמיה לא הוה עאל לבי קדשא
בר בחדוה ולאחזאה חדוה דהא אתרא גרים ׃ ועל דא כתיב עבדו את יי׳ בשמחה
באו לפניו ברננה ׃ דהא אצטריך דלא לאחזאה ביה עציבו ׃ ואי תימא אי הכי האי
מאן דאיהו בצערא ובדוחקא דלא יכיל למחדי לביה ומגו דוחקיה אית ליה למתבע
רחמין קמי מלכא עלאה ׃ אי הכי לא יכלי צלותא כלל ולא יעול בעציבו כלל דהא לא
יכיל למחדי לביה ולא עלא קמיה בחדוה ׃ מאי תקונא אית ליה להאי בר נש ׃
אלא ודאי הא תנינן כל תרעין ננעלו ואסגירו ותרעין דדמעין לא אסגירו ולית
דמעה אלא מגו צערא ועציבו ׃ וכל אינון דממנן על אינון תרעין כלהו מתברין
נגרין ומנעולין ועיילין אינון דמעין וההיא צלותא עאלת קמי מלכא קדישא כדין
ההוא אתר אית ליה דוחקא מההוא עציבו ודוחקא דההוא בר נש כד״א בכל צרתם
לא צר ׃ תיאובתיה דההוא עלמא עלאה לגבי האי אתר כדכורא דתיאובתיה תדיר
לגביה דנוקבא ׃ כמלכא לגבי מטרוניתא אשכח לה בעציבו כדין כל מה דאיהי
בעאת כולהו אתמסר וההוא בר נש דהשיא צלותא לא אהדר בריקניא וקב״ה חייס

עליה

עליה · זכאה חולקיה דההוא בר נש דאושיד דמעין קמי קב״ה בצלותיה · כגוונא דא
בשבת · מאן דיתיב בתעניתא בשבת מגו צעריה אחזי עציבו · ובשבת שלטא ההוא
רקיעא עלאה ההוא דאתחזי בחדוה ואיהו חדוה וחדי לכלא · ההוא דיתיב בעציבו
בגין דאיהו שלטא אפיק להוא בר נש מההוא עונשא דאתגזר עליה והא אתמר ·
סלו הבו יקר ורוממו לההוא דרכב בערבות דאיהו חדוה וחדי כלא · רקיעא ט״ב
חיותא ביה שמו ולאי דהא בההוא אתר שמא דא אתכליל · ועלזו לפניו בגין דלא
אצטריך לאחזאה קמיה עציבו כמה דאתמר · רבי אלעזר אמר האי קרא הכי
אצטריך למימר סלו לרכב על ערבות מהו בערבות · ביה שמו ביה הוא מבעי ליה
מאי שמו · אלא האי קרא על סתימא דכל סתימין עתיקא דכל עתיקין אתמ׳ ההוא
דלא אתגליא ולא אתידע כלל דאיהו רוכב ערבות · ואי תימא דאיהו אתיא ורכיב
ביה אי הכי אע״ג דכתיב הוא באתר קיימא לאתגליא · אלא סלו לרכב בערבות
דאיהו עתיק׳ דכל עתיקין סתימא דכל סתימין דלא ידיע ובמה איהו רכב בערבות
ביה דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה ודא איהו שמיה מההוא סתימא דלא ידיע
שמיה דיליה הוא וש׳ · לאו דאיהו הוא אלא איהו הוא בגין ההוא פרוכתא דאתפרסא
ונפיק מקמיה · אבל האי פרוכתא איהו שמו ודא איהו רתיכא דיליה ולא אתידע
כלל · ודא איהו שמו הגדול בגין דאית שמא דלאו איהו כ״כ גדול כהאי אע״ג דאית
ביה תוספת אתוון · דא איהו שמא רבא · ועל דא בהאי שמא אנן מפיקין אמן
דאיהו מניה · בהאי אזלא אמן בכל זמנא ובשמא אחרא לאו הכי · אמן יהא שמיה
רבא מברך · דכד האי שמא אתתקן כלא איהו בשלימו וכל עלמין חדאן בחדו ·
בהאי שמא כלילן עלאין ותתאין · בהאי שמא כלילן שית מאה ותליסר פקודי אורית׳
דאינון כללא דכל רזין עלאין ותתאין כללא דעלמא דדכורא לעילא וכללא דעלמא
דנוקבא לתתא · וכלהו פקודין כלהו שייפין ואברין לאתחזאה בהו רזא דמהימנות׳ ·
מאן דלא ישגח ולא אסתכל ברזין דפקודי אורית׳ לא ידע ולא אסתכל היך מתתקנן
שייפין ברזא עלאה · שייפין דגופא כלהו מתתקנן על רזא דפקודי אורייתא ·
ואף על גב דאית שייפין דאינון רברבין ועלאין כלהו זעירין ורברבין אי אתבטיל
חד מנייהו אפילו זעירא דבר נש אקרי מאריה דמומא כ״ש וכ״ש ההוא דגרע אפילו
חד פקודא מאינון פקודי אורייתא דאטיל מומא באת׳ דלא אצטריך · תא חזי מה
כתיב ויקח יי׳ אלהים את האדם ויניחהו בג״ע לעבדה ולשמרה · ותנינן לעבדה
ולשמרה אלין קרבנין וכלא חד · אבל דא רזא דפקודי אורייתא · לעבדה אלין
רמ״ח שייפין עלאין · ולשמרה אלין תלת מאה ושתין וחמש שייפין תתאין אלין
עלאין דזכור ואלין תתאין דשמור וכלא חד · זכאה איהו מאן דזכי לאשלמא לון ·
פקודין דאורייתא גריס לבר נש לאשלמא רוחיה ונשמתיה בהאי עלמא ובעלמא
דאתי אורייתא מזכה לבר נש לאחסנא תרין עלמין עלמא דא ועלמא דאתי · כל
מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בחיים · חיים בהאי עלמא וחיים בעלמא דאתי
אשתזיב מכל עונשין בישין דלא יכלין לשלטאה עליה · אי באשתדלותיה הכי כ״ש
מאן דעביד עובדא · רבי חייא ורבי אבא הוו בבי אושפיזייהו קמו בפלגות ליליא
לאשתדלא

לאשתדלא באורייתא · ברתיה דאושפיזא קמת ואדכירת לון שרגא ולבתר קיימת
אבתרייהו למשמע מלין דאורייתא · פתח רבי אבא ואמר כי נר מצוה ותורה אור
ודרך חיים תוכחות מוסר · כי נר מצוה כל מאן דאשתדל בהאי עלמא באינון
פקודי דאורייתא אתסדר קמי' בכל פקודא ופקודא חד שרגא לאנהרא ליה בההוא
עלמא · ותורה אור מאן דאתעסק באורייתא זכי לההוא נהורא דאדליק שרגא מניה
דהא שרגא בלא נהורא לא כלום · נהורא בלא שרגא אוף הכי לא יכיל לאנהרא ·
אשתכח דכלא דא לדא אצטריך · אצטריך עבדא לאתקנא שרגא · ואצטריך
למלעי באורייתא לאנהרא שרגא · זכאה איהו מאן דאתעסק בה בנהורא ובשרגא ·
ודרך חיים תוכחות מוסר · ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי אינון תוכחות
דמקבל בר נש לאעדאה גרמיה מארח ביש ולמיהך בארחא טבא · תו ודרך חיים
אינון תוכחות מוסר דאייתי קב"ה עליה דבר נש לדכאה ליה מחובוי באינון תוכחו' ·
זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלבא · ד"א כי נר מצוה תקונא דשרגא דא שרגא
בוצינא דדוד דאיהו נר תקונא דאורייתא דבע"פ דאצטריך לאתקנא תדיר ואיהי
לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב דהא אורייתא דבע"פ לית לה נהורא אלא מגו תור'
שבכתב דאיהי אור לאנהרא · אסגיא אבתריה ותמה ברתיה דאושפיזא אמר כי
נר מצוה · מאי נר דא נר דאיהי מצוה דנשין זכאן ביה ואיהי נר דשבת · דאע"ג
דנשין לא זכאן באורייתא הא גוברין זכיין באורייתא ונהרין להאי שרגא דנשין
מתתקנן בהאי מצוה · נשין בתקונא דהאי נר · גוברין באורייתא לאנהרא להאי נר
תקונא דמצוה דנשין אתחייבו ביה · שמעת ההיא אתתא ובכאת · אדהכי קם
אבוהא דאתתא דהות תמן ועאל ביניהו ותמה · ברתיה קיימת אבתרייהו ובכאת
שאיל לה אבוהא · סח ליה רבי אבא עובדא · שארי אבוהא דאתתא אוף איהו ובכה ·
אמר ליה רבי אבא דילמא חתנך בעלא דברתיך לא זכה באורייתא · א"ל ודאי הכי
הוא ועל דא ודאי בכינן אנא וברתי תדיר · ובגין דחמינ' ליה נמא חד דדליג מאגרא
חדא למשמע קדיש בהדי צבורא סליק ברעות' דילי למיהב ליה ברתי · ותכף דנפקו
צבורא מבי כנישתא יהיבנא ליה ברתי · דאמינא בדלוגא דא דאתא למשמע קדיש
גברא רבא איהו באורייתא ואע"ג דאיהו רביא ולא ידענא ביה מקדמת דנא · והשת'
אפילו ברכת מזונא לא ידע ולא יכילנא בהדיה למלעי בין חבריא דיוליף ק"ש או
ברכת מזונא · א"ל אעבר ליה כאמר או דלמא ברא יוליד דלהוי גברא רבא · אדהכי
קם איהו ודלג עלייהו ויתיב לקמייהו · אסתכל ביה רבי אבא אמר ודאי אנא חמינא
בהאי רביא דנהורא דאורייתא יפוק לעלמא מניה או ברא דיוקים מניה · חייך אמר
ההוא רביא רבותי אימא קמייכו חד מלה · פתח ואמר צעיר אני לימים ואתם ישישים
על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם · האי קרא אתערו ביה עמודי עלמא · אבל
אליהוא דכתיב ביה ממשפחת רם אתערו דהא מזרעא דאברהם קאתא ושפיר ·
אבל איהו כהנא הוה ומזרעא דיחזקאל נביאה הוה כתיב הכא בן ברכאל הבוזי וכתי'
התם יחזקאל בן בוזי הכהן · ואי תימ' בגין דכתיב בוזי בוז משפחות הוה · לאו הכי הדר
ואמר ממשפחת רם עלאה על כלא · אמאי אקרי בוזי · על דמבזה גרמיה לגבי מאן

דגדול

דגדול מניה ועל דא סליק בשמא עלאה בגוונא דא דאקרי אדם שלימא בכלא מה דלא
אקרי הכי כד כא אמר׳ הה״ד ואתה בן אדם · ועל דסליק בשמא דא אקרי רם עלאה
על כלא ועל דא אמר נער אני לימים · לימים · מימים מבעי ליה · מאן לימים ·
אלא אמר נער אני ואזעירנא גרמי לגבי בר נש דאית ליה יומין סגיאין ·
מ״ט כגון דאמרתי ימים ידברו ועל דא נער אני ואזעירנא גרמי לגבי ימים ואתם
ישישים אמינא לכו ישישים · על כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם · אמרתי ימים
ידברו ורב שנים יודיעו חכמה · ודאי · אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם ·
וע״ד כגון דאנא רביא שוינא כרעותי דלא למללא עד יומא דא ובהשתא דאתון הכא
אית למפתח באורייתא קמייכו · פתח ואמר כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים
תוכחות מוסר · כי נר מצוה דא איהי משכנא בד״א והתורה והמצוה · והתורה זו
תורה שבכתב · והמצוה זו משכנא דאיהי נר שרגא דקיימא לאדלקא · נר אמאי
אקרי נר · אלא כל מקבלא מכאן תרין דרועין רמ״ח שייפין עלאין דאיהי פתחא
לגבייהו תרין דרועין דילה כדין אתכלילו תרין דרועין בהו ואקרי נר · ותורה אור
דקא נהיר לההוא נר ואדליק מניה מסטרא דאור קדמאה דאיהו ימינא דהא
אורייתא מההוא סטרא דימינא דאור קדמאה אתיהיבת דכתיב מימינו אש דת
למו מסטרא דימינא אתיהיבת אף על גב דאתכליל ביה שמאלא דהא כדין איהו
שלימו דכלא · אור דא אתכליל במאתן ושבעה עלמין דגנזין בגוונין בסטרא דההוא
אור ואתפשט בכלהו · תחות כורסייא עלאה טמירא שריין איכון עלמות בסטרא
דההוא ימינא תלת מאה ועשר איכון · מאתן ושבע איכון בסטרא דימינא · מאה
ותלת איכון בסטרא דשמאלא ואיכון תלת מאה ועשר · ואלין איכון דקב״ה מתקן
תדיר ומאלין מתפשטן כמה וכמה אוצרי חמדה וכלהו גניזין לאתעדנא מנהון
צדיקיא לעלמא דאתי ועל אלין כתיב להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא ועל
אלין כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך וגו׳ · יש״ אלין תלת מאה ועשר עלמות
גניזין תחות עלמא דאתי · ועל איכון מאתן ושבע דאיכון מסטרא דימינא אקרון
אור קדמאה · כגון דאפילו אור שמאלא אקרי אור · אבל אור קדמאה איהו זמין
למעבד תולדין לעלמא דאתי · ואי תימא לעלמא דאתי ולא יתיר · אלא אפילו בכל
יומא ויומא דאי לא הוי האי אור עלמא לא יכיל למיקם דכתיב אמרתי עולם חסד
יבנה · האי אור זרע ליה קב״ה בגנתא דעדני ועבד ליה שורין שורין ע״י דהאי צדיק
דאיהו גננא דגנתא ונטיל להאי אור וזרע ליה זרועא דקשוט · ועבד ליה שורין
שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פירין ומנייהו אתזן עלמא הה״ד אור זרוע לצדיק
וגו׳ וכתיב וכגנה זרועיה תצמיח · מאן זרועיה אלין זרועי דאור קדמאה דאיהו
זרוע תדיר השתא אוליד ועביד איבין והשתא זרוע איהו בקדמיתא עד לא ייכול
עלמא איבא דא אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיך · וע״ד עלמין אתזנו בספוק׳
בההוא גננא דאקרי צדיק לא שכיך ולא פסיק לעלמין בר בזמנא דגלותא · ואי
תימא בזמנא דגלותא כתיב אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש · היך עביד תולדין
אלא כתיב זרוע · זרוע איהו תדיר ומיומא דאפסיק ההוא נהר גנתא לא ע״ל

ביה ההוא גננא׳ וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומנויה ומגרמיה אזדרע כקדמיתא׳ ולא פסיק תדיר פגנתא דעביד תולדין ומההוא זרועא כפיל ביה באתריה מגרמיה ועביד תולדין כדבקדמיתא׳ ואי תימא דאיכון תולדין ואיבין כמה דהוה בזמנא דגננא תמן׳ לאו הכי׳ אבל לא אתמנע זרועא דא לעלמין׳ כגוונ׳ דא ותורה אור׳ אורייתא הכי אזדרע תדיר בעלמא ועביד תולדין ואיבין ולא פסיק לעלמין ומההו׳ איבא דיליה אתזן עלמא׳ ודרך חיים תוכחות מוסר׳ תרין ארחין איכון׳ חד ארח חיים וחד בהפוכא מניה׳ סומכא דארח חיים מאן איהו תוכחות מוסר דכד בעא קב״ה לנטרא להאי ארח חיים שוי עליה ההוא דאלקי ועביד תוכחות מוסר לבני עלמא׳ ומאן איהו האי דכתיב ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׳ וע״ד דרך חיים איהו תוכחות מוסר׳ ומאן דאית ביה תוכחו׳ ודאי דמתערי ליה למהך בההו׳ ארח חיים דשארי תמן תוכחות מוסר׳ האי קרא לאו רישי׳ סיפיה ולא סיפיה רישיה׳ אלא כלא רזא דמהימנותא בהאי קרא׳ כי נר מצוה דא רזא דשמו׳ ותורה אור דא רזא דזכור׳ ודרך חיים תוכחות מוסר אלין נזרין ועונשין דאורייתא וכלא רזא דמהימנותא׳ ואצטריך דא לדא למהוי רזא דכלא כדקא יאות׳ ועל רזא דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר כתיב ביה באהרן בהעלותך את הנרות בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור׳ אור דא כתיב ביה יהי אור ויהי אור׳ כיון דאמר יהי אור אמאי כתיב ויהי אור דהא בההי סגיא׳ אלא יהי אור דא אור קדמאה דאיהו ימינא ויהי אור דמימינא נפיק שמאלא ומרזא דימינא נפיק שמאלא וע״ד ויהי אור דא שמאלא׳ מכאן דויהי קדמאה דאורייתא בסטרא דשמאלא הוה ובגין כך לאו איהו סימן ברכה מ״ט׳ בגין דביה נפק ההוא חשך דאחשיך אנפי עלמא׳ וסימנא דא כד אתגלי רזא דעשו ועובדוי בהאי הוה׳ ויהי עשו איש יודע ציד אתקיים בויהי איש יודע ציד לפתאה בני עלמא דלא יהכון בארח מישר׳ וירא אלהים את האור כי טוב דא איהו עמודא דקאים באמצעיתא וקאים ואחיד בסטרא דא ובסטרא דא כד הוה שלימו דתלת סטרין כתיב ביה כי טוב מה דלא הוה בהני אחרנין בגין דלא הוה שלימו עד אור תליתאה דאשלים לכל סטרין וכיון דאתא תליתאה דא כדין אפריש מחלקת דימינא ושמאלא דכתיב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ועל דאיכון חמש דרגין דאתפרשו ואתמשכו מהאי אור קדמאה כתי׳ אור חמש זמנין וכלהו הוו מסטר׳ דימינא ואתכלילו ביה׳ וכד אתכלילו בסטר שמאלא אתכלילו ברזא דמיים דבסטר׳ בימינא ובג״כ כתיב מים חמש זמנין׳ וכד אשתלימו ברזא דאמצעיתא כתיב רקיע חמש זמנין וע״ד תלת איכון אור מים רקיע׳ לקבל תלת דרגין אלין דכלהו חמש דרגין אתכלילו בהו וע״ד בכלהו כתי׳ חמש זמנין בכל חד וחד׳ הכא רזא דרזין בשין תלתא אתצייר ואתגליף בגלופי רזא דדיוקנא דאד׳ דאיהו אור בקדמית׳ לבתר מים לבתר אתפשט בגווייהו רקיע דאיהו גלופא דגלופי דיוקנא דאדם׳ כגוונא דגליפו ציורא דדיוקנא דאדם בתולדתיה דהא בתולדתא דבר נש בקדמית׳ זרע דאיהו אור דהא נהירו דכל שייפי גופא איהו ההוא זרע ובגין כך איהו אור והוא אור אקרי זרע דכתיב אור זרוע ההוא זרע ממש׳ לבתר ההוא זרע דאיהו אור אתפשט ואתעביד

מים בלחותא דיליה אגליף ויתיר ואתפשט פשיטו גו איכון מים פשיטו דגופא לכל
סטרין · כיון דאתצייר ואתגליף צורה דיוקנא דגופא אקריש ההוא פשיטו ודא איהו
רקיע בתוך המים · ולבתר דאקריש כתיב ויקרא אלהים לרקיע שמים דהא אקריש
ההוא לחותא דגופא דהוה גו איכון מים · כיון דאברין גופא ואנקי בנקיו ההוא לחותא
דאתנגיד ואשתאר הוה פסולת דקא אתעבד גו התוכא ואיכון מים סרעפים עכורין
ומכסון אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא · לבתר כד נחתו איכון
מים עכורין ואתהתכו לתתא בסטר שמאלא נפקו לקטרגא כל עלמא · וכאה איהו
מאן דאשתזיב מנהון · כיון דנפיק מקטרגא כתיב יהי מארת חסר ו׳ ואתמשכא
אסכרה ברביי ותסר נהורא דסיהר · לבתר והיו למארת בשלימו תרוייהו כחד · כמאן
בששוא דרקיע השמי׳ דהא כד סלקא ואתחבר בההוא רקיע השמי׳ כדין והיו למארת
בשורין שלימין תרוייהו כחדא דלא פגימו כלל · שארי חייך הא׳ רביא וחדי · אמר לון
האי דאמינא דאבריר סבא רזא דאדם כאור דההוא זרע ולבתר אתעביד מים ומגו
איכון מים אתפשט רקיע דיוקנא דאדם כמה דאתערכא · תיבה כד אתעביד דא
לגו מעוי דאתתא דהא לא אתצייר זרעא אלא בגו מעוי דנוקבא לאתפשטא בה
דיוקנא דאדם והכא אי אלין מים דרבין אכון דיוקנא דאדם כאן אתר אתצייר
ואתפשט האי דיוקנא בגו איכון מים · אי תימא גו נוקבא הוו דא עלמא דאתי לאו
הכי דהא לא אתצייר צורה ודיוקנא עד דנפקו אתוון לבר ולבתר אתגלימו · ותו דהא
עלמא דאתי הוה אומנא דכתיב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור · יהי רקיע הא
אומנא הוה · אי תימא בנוקבא דלתתא לאו הכי דהא עד לא הוות וכד נפק האי
דיוקנא דאדם נוקביה נפקת בהדיה · הא לא אתצייר דיוקנא דאדם בה · אי הכי
כאן אתר אתצייר ואתגליף האי זרע למהוי גליפו דיוקנא דאדם · אלא דא רזא
אדם קדמאה אתצייר ואתגליף בלא נוקבא תכוונא מהולא · וזרעא דהאי אגליף
ואתצייר גו נוקבא · אדם קדמאה גליפו דציורא ודיוקנא דגופא לא הוה בנוקבא
ובלא ציורא כלל הוה · ואתצייר ואגליף לתתא מעלמא דאתי בלא דכורא ובלא
נוקב׳ איכון אתוון אגלימו גו משחתא ואתצייר ואגליף בהו רזא דאדם ואתוון בארח
מיושר בסדורא דלהון מרזא דאור קדמאה שריאו לאתגלפא ולאתציירא אתוון
ואזדרע האי אור בגוויה גו משחתא · כד מטא גו משחתא אתהדר מיא גו מיא
אתפשט רקיע ציורא דאדם דיוקנא כדקא חזי · לבתר דאתקשטת נוקבא לגביה
ואתסדרו אנפין באנפין שאי דיוקנא דאדם עאל בתיאובתא לגבי נוקבא ותמן
אגליף ואתצייר בגוונא דיליה ועליה כתיב ויולד בדמותו כצלמו וגו׳ שאי אתצייר גו
נוקבא מה דלא הוה ההוא קדמאה דאתצייר גו ההוא קדמאה בגוויה במדידו גו
משחתא כמה דאתמר · בגוונא דא לתתא · לתתא מה כתיב והאדם ידע את חוה
אשתו ותהר ותלד את קין טריאת קוף לאולדא במעשה בהילא וסייעא דאדם לבתר
דהא קבילת זוהמא מגו האי קוף · ועל דא לא כתיב הכא ויולד שא וידע ותהר ותלד
ונפק פסולת גו נוקבא · ותוסף ללדת את אחיו את הבל ובהאי לא כתיב ויולד ואף
על גב דמסטרא דדכורא הוה · אבל מקטרגא תמן ותבר שוליה דהא באת קוף

טריאו

שריאו אתוון לאולדא · כיון דאתברירו פסולת שריאו אתוון לאולדא מרזא דאת
שת תקונא דכר ונוקבא באשתכחותא כחדא · וכדין כתיב ויולד בדמותו כצלמו
ויקרא ולא כתיב ותקרא · ויקרא איהו ולא איהי · איהו קרא שמיה שת תקונא דכר
ונוקבא כחדא דהוו באשתכחותא חדא · תו אתגלגלו אתוון ואהדרו לאולדא אלף
דאדם ואינון אתוון אתר דאיהו סיום שמיה · ומאן איהו נ׳ ולבתר ו׳ ולא ש׳ דהא
אתעדיאת בהבל בגין כך נטיל את אחרא אבתריה ו׳ וסיים בשירותא דשת ש׳
ואקרי אנוש · אנוש מה בין שמא דא לשמא דאדם · אלא אנוש לאו איהו בתקפא
הוה תקונא דקדמאי היה מה אנוש כי תזכרנו · כתיב ותפקדנו לבקרים לרגעים
תבחננו ועל דא כתיב ויי׳ חפץ דכאו החלי תבירו דגופא ותקפא דנפשא · אורית
שת לאנוש ירותא דהוה ליה לקבלא ואיהו אוף הכי אורית לבנוי · תו אתגלגלו אתוון
לאתקנא עקימ׳ ואתהדרו לאולד׳ קינן האי תקונא דקין ואתתקן תחותיה ואתהדרו
אתוון לבסמא עלמא מעקימו דהוה · מהללאל מ׳ סופא דאתוון דאדם ה׳ל תקונא
דאתוון דהבל ובגין דלא הוה חייבא כקין לא אתחלפו אתוון משמיה בר חד·
באתר ב׳ הוה א׳ למהוי תקונא יתיר עד הכא אתבסם עלמא ואתתקן עקימא
משירותא דאנוש בר חובא דאדם דלא אתבסם עד דקיימו ישראל בטורא דסיני·
אבל תקונא דעקימו דקין והבל אתתקן ואתבסם אבל עלמא הוה בגערא ועכבותא
עד דאתא נח דכתיב זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יי׳
עד הכא מר ואור אתתקן כחדא · והשתא רבותי אנא מבבל וברא דרב ספרא
הוינא ולא זכינא לאשתמודעא לאבא ואטרודנא הכא ודחילנא דהא יתבי ארעא
דא אינון ארייוון באוריית׳ ושנינא עלי דלא אימא מלי דאורית׳ קמי בר נש עד תרין
ירחין ויומא דא אשתלימו · זכאה חולקי דאתערעתון הכא · ארים רבי יוסי קליה
ובכה וקמו כלהו ונשקוהו ברישיה · אמר רבי יוסי זכאה חולקנא דזכינא בהאי
ארחא למשמע מלי דעתיק יומין מפומך מה דלא זכינן למשמע עד השתא · יתיבו
כלהו אמ׳ לון רבותי מדחמינא נערא דהאי אמי וברתיה דדחקי ומצטערי בנפשייהו
דלא ידענא ברכת מזונא · אמינא לון לעד דאנדע ברכת מזונא לא אתחבר
באנתתי באורח כל בני עלמא ואף על גב דיכילנא לשמשא בה בלא חובה לא בעינא
למעבר על דעתייהו הואיל ולא הוינא יכיל למימר מידי עד תרין ירחין · חדו רבי
יוסי ורבי חייא ואמי וברתיה ובכו מסגיאו חדוה · אמר רבי יוסי במטו מינך כיון
דשריאת אנהיר לן יומא זכאה חולקנא בארח דא · פתח איהו
בברכת מזונא ואמר כתוב אחד אומר ואכלת לפני יי׳ אלהיך וכתוב אחד אומר
ושמחת לפני יי׳ אלהיך · הני קראי כד ישראל אתחזון קמיה קב״ה הוו מתקיימי·
השתא היך מתקיימי · מאן יכיל למיכל לפני יי׳ ולמחדי לפני יי׳ · אלא ודאי הכי הוא
בקדמיתא כד יתיב בר נש על פתוריה למיכל מברך על נהמא המוציא · מאי טעמא
המוציא ולא מוציא דהא כתיב בורא השמים ולא כתיב הבורא · עושה ארץ ולא
כתיב העושה ארץ. מאי טעמא הכא המוציא · אלא כל מלין דאינון מרזא דעלמא
עלאה סתירא אסתלקא ה׳ מתמן לאתחזאה דהא מעלמא גניזא וסתירא איהו·

גבל

וכל מלין דאינון מעלמ' דאתגליא יתיר כתי' בה' דכתי' המוציא במספר צבאם הקורא
למי הים כלהו מרזא דעלמא תתאה איהו ואי אכתיב בשמא איהו בה' כגון השם הגדול
והכא דאיהו בארח סתים (כל באתגליא) מרזא דעלמ' תתאה איהו כיון דמברך בר נש
שכינתא אתיא קמיה· ומה דאמר ואכלת לפני יי' אלהיך הכא אתכליל למללא במלי
דאוריתא דהכי אצטריך הואיל וקב"ה קמיה לקיימא דכתיב זה השלחן אשר לפני יי'
וכתיב ואכלת שם לפני יי' אלהיך· הואיל וקאים בר נש קמי מאריה אצטריך למיתן
למסכני למיתן לון כמה דאיהו יהיב ליה למיכל כמאן דאכיל קמי מלכא קדישא·
ואצטריך דלא ישתכח בלען על פתוריה דהא בלענו מסטרא אחרא הוי ורזא דא
הלעיטני נא ארח בלענו וסכי אצטריך לסטרא אחרא וכתיב ובטן רשעים תחסר
וע"ד ואכלת לפני יי' אלהיך כתיב ולא לפני סטרא אחרא· ואצטריך דלא יתעסק במלין
בטלין· ובברכה סעודה שפיר· בר מלין דאוריתא דהא כד אתמרו מלין דאוריתא
על פתורא יהיב הסוא בר נש תקפא למאריה· ושמחת לפני יי' אלהיך דא איהו בכוס
של ברכה· כד בריך בר נש בכוס של ברכה אצטריך למחדי ולאחזאה חדוה ולא
עציבו כלל· כיון דנטיל ברכת כוס של ברכה קב"ה קאים על גביה ואיהו אצטריך
לאעטפא רישיה בחדוה· ולברכא על הכוס במותב תלתא נברך שאכלנו משלו ובטובו
חיינו· דא אצטריך רעותא לעילא לגבי עתיקא דעתיקין וע"ד איהו בארח סתים·
ובטובו ולא מטובו· ובטובו דא ימינא עלאה ומטובו דא דרגא אחרא דאתי מסטר'
דימינא ואיהו דרגא לתתא· בגין דבההוא טוב אתבני עלמא וביה אתזן· אמאי
אקרי טוב ואמאי אקרי חסד· טוב איהו כד כליל כלא בגויה ולא אתפשט לנחתא
לתתא· חסד כד נחתא לתתא ועביד טיבו בכל בריין בצדיקי וברשיעי ולא חייס וע"ב
דדרגא חד הוא· מכאן דכתיב אך טוב וחסד ירדפוני· אי טוב למה חסד ואי חסד
למה טוב דהא בחד שניא· אלא טוב כליל כלא בגויה ולא אתפשט לתתא· חסד נחית
ואתפשט לתתא וזן כלא צדיקי ורשיעי כחדא והכא כיון דאמר ובטובו חיינו הדר
ואמר הזן את העולם כלו בטובו בחסד הה"ד נותן לחם לכל בשר כ"לח· וע"ד הזן את
הכל לצדיקי ולרשיעי לכלא דא אקרי ברכת ימין· שמאלא לאו איהו בברכת מזונא·
ובגין כך שמאלא לא תסייע לימינא דכיון דבריך ברכ' ימין אצטריך לדבקא ארץ החיי'
בימין לאתזנא מתמן ולפרנסא ולמיהב מזונא לכלא ועל דא תקינא ברכת הארץ
אצטריך לאדכרא בה ברית ותור' על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו
לאחזאה דבההוא טוב אתזן ברית ותורה דאיהו תקונא דבהאי טוב· מכאן
אוליפנא דנשים פטורות מברכת מזונא לאפקא להון ידי חובה דהא לית בהו תורה
וברית ולאתוס על הארץ ועל המזון הא דבקותא כחדא בחסד· על הארץ דא
איהו ארץ החיים ועל המזון דא איהו חסד הא כלילו דא בדא בדבקותא חדא·
אתפשטותא דטוב איהו הודאה דאקרי חסד· ועל דא איהו נודה לך על כך ועל כך
בשין ואתין דאתעבידו מסטרא דטוב· ואי תימא והא כתיב נעימות בימינך נצח
הא איהו מסטרא דימין· לאו הכי אלא כל חד וחד אחזי על ההוא אתר דנפיק מניה
ואי תימא נצח בימין· הא כתיב נעימות וכתיב נעים זמירות ישראל ודא שמאלא

וכל

וכל שמאלא אתכליל ברזא דימינא אבל שולטנו אודי על ימינא לאחזאה דהא מכוס כפק׳ ודא פשיטו דטוב דאתפשט בארח חיים · מ״ט לית הכא שמאלא בגין דלית חולקא לסטרא אחרא במזונא דישרא׳ ואי אתער שמאלא סטרא אחרא יתער עמיה והא איהו זכין בכרותיה וחולקיה ליעקב אבוהון · והא אבן יהיבנא ליה חולקיה לההוא מקטרגא בזוהמא דמיין בתראין · ואי לית זוהמא הא חולקא דההוא מיכלא דקריבו ידין · ועל דא לית ליה חולקא בהדן והואיל ולית ליה חולקא בהדן דהא בטל חולקיה לית לן לאתערא שמאלא כלל · דלא יתער מקטרגא ויטול תרין חולקין חד לתתא וחד לעילא בבכור דהא זכין בכרותיה ליעקב אבונא · חולקיה איהו לתתא ולית ליה לעילא כלום · וישראל נטלי לעילא ועשו נטיל לתתא ועד לא יתקרב שמאלא כלל בברכת מזונא · כיון דמתברכא שאי ארץ החיים מסטרא דימינא ומקבל מזונא כדין בעינן רחמין על כלא · רחם יי׳ אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלם עירך וגו׳ דשא מההוא מזונא וספוקא דארץ החיים מזכי בה אבן וכי מקדשא ויתבני כי מקדשא לתת׳ באינון רחמים · ובשבת דלא אשתכח דינא למהוי בנא והוד כלל חסדי׳ אומר רצה והחליצנו למהוי תרויהו חסדי דוד הנאמנים ועד״ אל תהי צרה ויגון וכו׳ דהא רצה ומודים אינון חסדי דוד וגם שלום דקאמרן בגלותא בברכת עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו · הטוב והמטיב דכלא אתי מסטרא דימינא ולא מסטר שמאלא כלום · מאן דמברך ברכת מזונא איהו נטיל ברכאן בקדמיתא מכלהו ואתברך בכלל ברכת מזונא ועל דא אית ליה ארכא דחיין · מאן דנטיל כוס של ברכה וקא מברך עליה כתיב כוס ישועות אשא · מאן ישועות דא ימינא דאיהו מושיע מכל מקטרגין דעלמא דכתיב ותושע לו ימינו וכתיב הושיע ימינך ועננו אדהכי סוס סהיר ומטא קמו כלהו ונשקוהו · אר״ יוסי ודאי הלולא איהו יומא דא ולא נפוק מהכא עד דיתעבי׳ הלולא בכל אנשי מתא דא הוא הלולא דקב״ה אתרעי ביה׳ בטלו לה לאכתתיה ובריכו לה בכמה ברכאן עבדו דאבוה יתקן ביתא אחר׳ לחדוה· כנושו כל אנשי מתא להאי חדותא וקראו לה כלה וחדו עמהון כל ההוא יומא ואינון חדי׳ עמהון במלי דאורייתא · פתח איהו על פתורא ואמר

ועשית את הקרשי׳ למשכן עצי שטים עומדים · כתיב הכא עומדים · וכתיב התם שרפים עומדי׳ מם׳ להלן שרפים אוף הכא נמי שרפי׳ · אלין קיימין בתקוני דכלה וסחרן סחרנא דחופה למשרי בה שיא חופה רוח עלאה כגוונא דכלה לתתא דאצטריך לתקנא חופה לחופה בתקוני שפירו ליקרא דכלה אחרא דאתיא למשרי תמן בחדוה דכלה תתאה · ובגין יקרא דההיא כלה עלאה אצטריך למעבד חופא׳ה דשפירו בכל תקוני דשפירו לזמנא לכלה עלאה לההיא חדוה · כגוונ׳ דא בכל מזורג דברית לתתא אצטריך לאתקנא כסא אחרא בשפירו למאריה דברית קיימא דאתי תמן · אוף הכא בכל חופה אצטריך תקוני שפירו לחופה ליקרא דכלה סתם דהא דא כגוונא דדא קיימא · דא סלקא בשבע ברכאן ודא סלקא בשבע ברכאן· וכד סלקא בשבע ברכאן כדין אקרי כלה · ועל דא אסיר לשמשא בה עד דאתכלילת באינון שבע ברכאן כגוונא עלאה · אינון שבע ברכאן ירתא כלה מרוחא עלאה

אתר דכל ברכאן נגדין מתמן· שית ברכאן אינון דכלה אתברכ' מנייהו ואת אמר'
דאינון שבע· אלא שביעאה איהו דקא מקיים כלא· רזא ברכאן על היין דאיהו סטר'
למחדי כלא על ההוא יין דאתנטי' בענבוי תדיר· ובגין כך ברכה קדמאה דאינון
שבע איהו רזא דיין· יין עביד פרי בין לעילא בין לתת'· גפן נטיל כלא ואפיק איבא
לעלמא ואתערו דחדוה שמאלא איהו דכתיב שמאלו תחת לראשי ולבתר וימינו
תחבקני· וההוא אילנא דחיי עביד פרין ואיבין באתערותא דא ודא איהי ברכה
קדמאה דכלא· תניינא שהכל ברא לכבודו רזא דברי' קדישא חדוה דחבורא דנטיל
כל ברכאן למעבד איבין בההוא גפן דהא בקדמיתא ההוא פרי נחית מלעילא ארח
סייפין ונגיד לברית קדיש' לנגדא לון בההוא גפן ודא מסטרא דימינא דהא לית איבא
משתכחא אלא בימינא· שמאלא אתער וימינא עביד· לבתר כליל שמאלא בימינ' וימינא
בשמאלא למהוי רזא דאדם ובגין כך תליתאה איהו יוצר האדם· יעקב ודאי איהו
עמודא דאמצעיתא דיוקנא דאדם הוי· רביעאה איהו עמודא חדא דירכא ימינא·
חמישאה שוש תשיש ותגל עקרה דבית' בחדוה בקבוץ ובכינשו דבנהא מארבע סטרי
עלמא ודא רזא דירכא אחר' דיתחבר בירכ' שמאלא למיזל ולמכנש לכל סטרין ובכינשו
דבנין ורחימו למיעל לון בין ברכין ובאינון תרין דבגינאי' סריגן בגווייהו חדוה דעקרא
דביתא· מ"ט בגין דהא שתי ערבו' לא עבדין איבא ופרין ובכינשו דבנין לגבייהו אינון
פרין ואיבין דלהון ולא אתערו בכינשו דבנהא לגבה בר בגינאי· שתיתאה שמח תשמח
רעים האהובי' אתר דרעותא וחדוה ואחוה אשתכח עמודא דכל עלמ' דאקרי צדיק·
וצדיק וצדק רעי' והאהובי' אינון דלא אתעדון דא מן דא· עד הכא שית ברכאן דכלה
אתברכ' מנייהו· שביעאה איהו מקיי' כלא ומהאי שביעאה מתברכאן כלא ודאי כללא
דעשר אמירן בגין דדא כליל עילא ותתא· ועל כליל בהאי י' זיני חדוה ששון שמחה
חתן וכלה אהבה אחוה גילה דיצה שלום ורעו' למהוי כלה שלימו דכלא· זכאין אינון
ישרא' דאינון זכו לתתא בגוונא דלעילא· עלייהו כתי' ומי כעמך ישרא' גוי אחד בארץ
חדו כלהו כל ההוא יומא במלין דאורייתא וכל בני מתא עבדו ליה רישא עלייהו· ליומא
אחרא קמו ר' יוסי ור' חייא וברכו לון ואזלו לארחייהו כד מטו לגביה דר"ש זקף עיניו
וחמו לון· אמר לון מסתכל הוינא בכו יומא דא וחמינא לכו תרין יומין וחד ליליא
דהויתון לגבי משכנא דההוא נער מטטרון וההוא נער הוה אוליף לכו רזין עלאין
בחדוה דאורייתא זכאה חולקכון בני· סדרו מלין כלהו קמיה וסחו ליה עובדא· אמר
לון זכאין אתון וזכאה חולקי דהא אדכרנ' יומ' חד דהוה אזיל עמי בארח' רב ספרא
אבוי וברוכית ליה כד אתפרש מני דיהא ליה בר אריא באורייתא ולא ברוכית ליה
דאיהו יזכי ביה· זכאה חולקיכון בני עלייכו כתיב וכל בניך למודי יי'· דא וכל בניך
למודי יי' וכי כל בנין דאינון דישרא' כלהו אוליף לון קב"ה אורית' אין· דהא בשעתא
דאינון ינוקי לעאן באורייתא שכינתא אתיא ויהיב לון חילא ותקפא למלעי באורייתא
דאלמלא סייעא דקב"ה לא יכלין אינון ינוקי למסבל· רבי שמעון הוה שכיח יומא
חד גבי פתחא דלוד ורבי חייא בהדיה פגע ביה חד ינוקא אמר רבי שמעון ודאי
דקב"ה אתרעי בעלמא השתא ליומין זעירין בגבולא רבא למלכי ארעא אלין באלין·

ודאי

ודאי בעוד דאינון מקטרגין אלין על אלין ישראל יהון בנייחא׳ אמר ההוא ינוקא והא בינמא דא שארי אתערותא דא דהא בהאי יומא דמין סניאין אושדין בעלמ׳ ׳ אמר ליה ר׳ חייא מנא ליה להאי ינוקא׳ אמר ר׳ שמעון לזמנין בכולהו כפיל בפום ינוקין ומתנבאי יתיר מחד בנביאם׳ אמר ההוא ינוקא תווהנא איהו בינוקי למהוי לון בכולהו ואי קרא שלים איהו מבלן׳ דכתיב ובכל בניך למודי יי׳ אינון ודאי למודי יי׳ ובכולהו מכהון נפקא מה דלית הכי לכל עלמא אלא לישראל בלחודוי דכתיב בהו ובכל בניך למודי יי׳ ובגיני כך מכהון נפקא נבואה׳ אתא ר׳ שמעון ונשקיה אמר מיומאי לא שמענא דא בר השתא׳ פקודא דקב״ה למשה׳

ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים כלא בגוונא ע, אה׳ רבי יצחק פתח סרפיה עמדים ממעל לו שש כנפים וגו׳ עובדא דמשכנא כאנון קרשים כגוונא דאינון סרפים בהאי אתר אלין עמדי׳ ואלין עמדים ואי תימא והא כל חיילי שמיא אינון עומדים כלהו בד״א וכתתי לך מהלכים בין העמדים האלה דהא כלהו משריין עלאין לית להו קפיצין וכלהו קיימי בקיימם׳ אלא ודאי כלהו קיימין ולזמנין אלין אקרון סרפים ולזמנין סלקין בשמא אחרא אבל כלהו קיימי והאיקרא אוקמוה בד״א וכל צבא השמים עמדים עליו וגומר׳ כתיב מזמור לדוד יי׳ רעי לא אחסר׳ הא אתמר מה בין מזמור לדוד ובין לדוד מזמור והכא שכינתא קדמא ואתיא ושראת עליה בקדמיתא׳ יי׳ רעי ובי אמאי שכינתא קדמא הכא והא דוד אצטריך לאקדמא איהו בקדמיתא הואיל ובעי מזונים מעם קדשא בריך הוא׳ אלא ודאי שכינתא קדמא ואתיא בקדמיתא דהא הכי אצטריך על מלם דמזוני דבעיא איהי ורעותא דילה דכל בני עלמא יבעון מזוני בגין דכד קדשא בריך הוא בעי לנחתא מזוני לתתא לעלמ׳ איהי אקדימת בקדמית׳ ועלם נחתי מזוני לעלמין כלהו׳ ובגיני כך איהי אקדימת למלה דא דמזוני ושראת עליה דדוד׳ יי׳ רעי יי׳ רעיא דילי כהאי רעיא דמדבר עאנא דיליה באתר דדשאין ועשבין דלא מחסר ביה כל מדעם׳ אוף הכי קדשא בריך הוא איהו רעיא דילי למיזן לי בכל מה דאנא אצטריך׳ דבר אחר יי׳ רעי תנינן דקשין מזונותיו דבר נש קמיה קב״ה כקריעת ים סוף׳ הכא תרין גוונין אינון ותרויהו באורח קשוט׳ חד בגין דקדשא בריך הוא כל עובדוי בדינא וקשוט ועל דינא וקשוט אתקיים כל עלמא׳ ובכל יומא ויומא ובכל זמנא וזמנא דן כל עלמא בדינא לצדיקי ולרשיעי ולכל בני עלמא בד״א כי צדיק יי׳ צדקות אהב׳ וכד איהו דן בני נשא ואתי בני נשא כמה חייבין וכמה חטאין קמיה בדין קשה בעיכוי למיהב לון מזונא בכל זמנא בגין דאית ליה למיזן חייביא ולאינון דחטאן ואיהו עביד עמהון לגו משורת הדין וזן ומפרנס לון בפום חסד עלאה דאתמשך ואתנגיד על כל בני עלמא וביה איהו זן ומפרנס לכלא לצדיקי ולחסידי ולכל אינון בני עלמא ולכל חיון ובעירי חקלא ועופי שמיא מקרני ראמי עד בני כלמי ולא אשתאר בעלמא דאיהו לא זן ומפרנס לכלא אף על גב דקשה קמיה בפום עובדוי דבני עלמא בקריעת ים סוף׳ ובי קריעת ים סוף קשה קמיה והכתיב הגוער בים ויבשהו הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ והא כיון דסליק

רעותיה קמיה כלא קמיה ואת אמרת דקריעת ים סוף קשה קמיה אלא בזמנא דישראל
אעברו לגבי ימא ובעא קב"ה למקרע לון ימא דסוף אתא רהב ההוא ממנא דעל מצרי'
ובעא דינא מקמי קדשא בריך הוא · אמר קמיה מארי דעלמ' אמאי את בעי למעב'
דינא על מצרים ולמקרע ימא לישראל הא כלהו חייבין קמך וכל ארחך בדינא וקשוט
אלין פלחי ע"ז ואלין פלחי ע"ז · אלין בגלוי עריות ואלין בגלוי עריות · אלין אושדי
דמין ואלין אושדי דמין · בההיא שעתא קשה קמיה על ארח דינא · והא ישראל הוו
בטלי על ימא דכתיב ויאמר יי' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו
והוה קשה קמיה למעבר על דינא ולמקרע לון ימא דסוף ואלמלא דאסגי קדשא בריך
הוא בזכות אברה' דאקדי' בצפרא למעבד פקודא דמאריה ורעותיה דיליה כדכתי'
וישכם אברהם בבקר כלהו אתאבידו בימא בגין דבכל ההוא ליליא בדינא הוה
קדשא בריך הוא עלייהו דישראל · דתנינן מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה ·
אלמד דאתו מלאכי עלאי לשבחא בההוא ליליא קמי קדשא בריך הוא אמר לון ובני
עובדי ידי טבעין בימא ואתון משבחן קמאי מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה ·
מה כתיב ויהי באשמרת הבקר אסגי קדשא בריך הוא בזכותא דאברהם דאקדים
בצפרא למעבד רעותיה דמאריה כדכתיב וישכם אברהם בבקר · כדין אסדר
ימא ועדקו מיין קמייהו דישראל דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו ותנינן
לאיתנו לתנאו דההוא תנאי דהתנה עמיה קדש' בריך הוא כד ברא עלמא · לאיתנו
כתיב הכא לאיתנו וכתיב התם משכיל לאיתן האזרחי ועל דא לפנות בקר בההוא
זמנא דאקדים אברהם למעבד רעותא דמאריה כדין אתקרע ימא הכא וינס
את מחנה מצרים ועל דא קשה הוה קמיה כקריעת ים סוף · כגוונא דא קשין
זווגין קמיה קדשא בריך הוא כקריעת ים סוף · מה קריעת ים סוף קטיל לאלין
בהאי סטרא ואקיים לאלין בהאי סטרא אוף הכי בזווגין כתיב מוציא אסירים
בכושרות ותנינן בכי ושירות חיית האי ויהיב אתתיה להאי דא איהו חייבא ואזדמנ'
ליה אתתא מעלייא ולאו איהו כדינא · אבל רזין סתימין איכון בכלא ומה דאתערו
חבריא ודאי הכי הוא · ומה דאתערו לפני ולא מלפני לפני ההוא דקא' לפני קמי
דקדשא בריך הוא ושמש קמיה ועל דא לא אמרו דקשין זווגין לקדש' בריך הוא · קשין
אזווגותיו של אדם לקדש' בריך הוא · אלא לפני ולאו קשיין כל הכי דהא לאו ברעותיה
קיימי אע"ג דאיהו עביד · אבל אף על גב דאיהו עביד ברעותא אחרא עביד · כתיב
ונכרתה הנפש ההוא מלפני · מאי מלפני אלא דא עלמא דאתי ההוא דכל חיין קיימין
תמן · ד"א דא נהורא עלאה בהו' דלא פסקין מימוי לעלמין וכלא חד ודא איהו דנטיל
כל ערובין דעלמ' דאתי ומאיכון עדונין עלאין דתשתכי אתר דההוא בעם יי' תמן ודא
איהו מלפני · ואי תימא אי הכי הא כתי' ויקם יונה לברח תרשישה מלפני יי' כי ידעו
האנשי' כי מלפני יי' הוא ברח · ותנינן מ"ט אזל יונה וברח ובי מאן ייכול למבר' מקמיה
קב"ה · אלא הוה אזיל וברח לנפקא מארע' קדיש' דהא שכינתא לא שריא לבר מארעא
דישראל ובגין דלא תשרי עלוי שכינתא הוה ברח מארעא קדישא דהא שכינתא
איהי שריא תמן כמה דאת אמר אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך · גפן פוריה

אוף הכי אתתא בזיעאה לא נפקא מתרעא דביתה לבר · ובגיני כך הוה ברח יונה
לבר מארע׳ קדישא והא הכא כתיב מלפני ולא כתי׳ לפני · אלא ודאי הכי הוא מלפני
דהא רוח נבואה לא אתיא מגו שכינתא אלא מלפני · איכון תרין דרגין דכביא׳ דקא
שריין על שכינתא · ומההוא אתר דחיל למהוי תמן בארעא קדישא וע״ד מלפני כי
מלפני יי׳ הוא בורח ולא לפני יי׳ דהא הוה ידע דנבואה לא הוה אתי אלא מלפני ·
ובגיני כך קשין זווגין קשין מזונותיו של אדם לפני הקב״ה · ועל דא דוד מלכא תלי
מזונותיו לעילא בגין דלעילא לא פסיק לעלמין · אבל הכא פסיק דהא לא תליין ביה
מזונות׳ לעילא איכון וע״ד כתיב יי׳ רעי לא אחסר לא יפסקון מזונות מני לעלמין בגין
דההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסיק לעלמין ובגין דא קדמאה שכינתא על דא ·
תא חזי בשעתא דהאי אתר מקבלא מזונא מלעילא כלהו דמקדשי לאחריהון כלהו
מתערין וסלקין גדפין כד אתיא שכינתא בההוא מזונא בגין דלא יסתכלון בה ואיכון
תלת משריין בסליקו חד קראן ואמרי קדוש · קראן אלין למשרייתא תנייתא וסלקין
גדפין אלין קדמאי ואלין תנייני ואמרי אלין תנייני קדוש · קראן אלין למשיריתא
תליתאה וסלקין גדפין תלת משריין כחדא וכלהו אמרי קדוש יי׳ צבאות מלא כל
הארץ כבודו · וע״ד כלהו משלבן דא בדא אלין עאלין לגו אלין ואלין עאלין לגו
אלין משלבן דא בדא כד״א משלבת אשה אל אחתה בן תעשה לכל קרשי המשכן ·
קרשים קיימי תדיר בקיומייהו ולא מתכפפי כגוונא דאיכון עומדים דלא מתכפפי
דלית לון קפיצו וקיימי תדיר בלא ישיבה וע״ד כתיב בקרשים עומדים · מה כתיב שתי
ידות לקרש האחד אוף הכי בתרי גווני איכון כלילן כל חד וחד מנייהו ההוא דיליה
ודחבריה וחבריה אוף הכי ביה וע״ד משלבן דא עם דא · כגוונא דא כתיב באורייתא
כי טוב סחר׳ מסחר כסף ומחרוץ תבואתה · דא אוליף לדא ודא אוליף לדא אתעבדו
משלבן דא עם דא דא נטיל דיליה ודחבריה ודא נטיל דיליה ודחבריה ומשלבן דא
בדא · כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני · נאות דשא אלין איכון
מקורין עלאין דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו · נאות אלין אקרון נאות יעקב
נאות דשא · בגין דאית נאות לבר דאקרון נאות מדבר ועל דא בנאות דשא · ואי
תימא הא כתיב תדשא הארץ דשא דהא איהו לתתא · אלא דשא מאיכון נאות אתיא
דאתייליד ואצמח מנייהו ועל דא בנאות דשא ירביצני · על מי מנוחות אלין מיין
דהכמה דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן ואיכון מיין אקרון מי מנוחות ·
נפשי ישובב דא הוא נפש דוד ולא בעא דוד לאתקנא אלא לההוא דרגא דיליה כדקא
יאות · באלין מנוחות ומיכון צדיקיא לנייחא לעלמא דאתי דכתיב ונחך יי׳ תמיד וגו׳ ·

ועשית קרסי נחשת חמשים וגו׳ · רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי ליליא
חד · כד רמש ליליא עאלו גו גנתא דעל ימא דטבריא · אדהכי
חמו תרין ככביא דנטלי דא מהכא ודא מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו · אמר רבי
אבא כמה רברבן עובדי דקב״ה בשמיא מלעילא ובארעא מלרע · מאן יכיל למנדע
באלין תרין ככביא דנפקו חד מהכא וחד מהכא ואערעו דא בדא ואטמרו · א״ל
רבי אלעזר וכי לא חמינא לון הא אסתכלנא בהו ואסתכלנא בכמה עובדין אחרנין

דקב״ה עביד תדיר · פתח ואמר גדול אדונינו ורב כח וגו׳ גדול ורב ועלאה איהו
קב״ה · וכי לא ידענא דקב״ה גדול איהו ורב כח מאי שבחא לדוד הכא · אלא בכל
אתר איהו אמר גדול יי׳ והכא אמר גדול אדוננו · מ״ט התם דאיהו אמר גדול יי׳
ומהלל מאד · בדרגא עלאה קאמ׳ והכא דכתיב גדול אדונינו בדרגא תתאה קאמר
דאיהו אדון כל הארץ · מה כתי׳ לעילא מהאי קרא מונה מספר לככבים לכלם שמות
יקרא אי כל בני עלמא מנומא דאתברי אדם יתכנשון למתני ככבי׳ לא יכלין למתני
כלא וספר את הכוכבים אם תוכל לספר אתם · וקב״ה מה כתיב ביה מונה מספר
לככבים לכלם שמות יקרא מ״ט בגין דכתיב גדול אדונינו ורב כח וגו׳ · כמה דלית
מספר לככבי שמיא בר מניה · אוף הכי איהו כתיב ביה ולתבונתו אין מספר ·
תא חזי כתיב המוציא במספר צבאם וגו׳ כלהו חיילין ומשריין וככביא קב״ה אפיק
לון בשמא כל חד וחד ולא גרע אפילו חד · בכל ככביא ומזלי רקיעין כלהו אתמנון
פגידין ופקידין לשמשא עלמא כל חד וחד כדקא חזי ליה וליתלך עשבא זעירא בכל
עלמא דלא שלטא עליה ככבא ומזלא ברקיע׳ ועל ההוא ככבא ממנא חד דקא משמש
קמיה דקב״ה כל חד וחד כדקא חזי ליה · כל ככביא דברקיעין כלהו משמשי על האי
עלמא וכלהו פקידן לשמשא כל מלה ומלה לאינון דבהאי עלמ׳ ולא צמחין ולא מגדלין
עשבין ואילנין ודשאין ועשבי ברא בר בחיזו דככביא דקא קיימי עלייהו ואתחזון
עלייהו אנפין באנפין כל חד וחד כמה דאתחזי ליה · רב משריין דככבי׳ ומזלי כלהו
נפקין ברשיתא דליליא עד תלת שעתי חסר רביע · מתמן ולהלאה לא נפקין בר
זעירין · ואינון ככביא כלהו לא משמשי לבטלה ולא אתחזון לבטלה · ואית ככביא
דקא משמשי כל ליליא בגין לאצמחא ולגדלא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו · ואית
ככביא דקא משמשי עד פלגות ליליא וצמחין ומגדלין מרשיתא דליליא עד ההיא
שעתא כל אינון מלין דאתפקדו עלייהו · ואית ככביא דקא משמשי זעיר מליליא
דכיון דאתחזי בההיא ההוא עשבא או ההוא דשאה מיד אשלים שמושיה ולא אצטריך
יתיר בההוא ליליא והא אינון לא קיימין לבטלה · כיון דאשלימו שמושייהו לא אתחזון
יתיר בהאי עלמא ועיילין לאתרייהו · בספרא דחכמתא עלאה דבני קדם אמרי על
כל אינון ככביא דשרביט׳ דקא משדרי שרביטא ברקיעא · אמרי דעשבין אינון
בארעא מאינון דאקרון סמי דחיי ואבנין יקירין אית בארעא וזהב שחוט דמגדלא גו
טורי רמאי בזעיר מיין דאתפיא עליה ולא חפיא אלא דבגיד עליה ושלטא על כל אלין
אינון ככביא דשרביטא ומגדלי אלין בגינייהו וכל תקונא וגדולא דלהון לאו איהו
אלא בחיזו ובנהא דההו׳ שרביטא דקא משדר ההוא ככבא גו רקיעא וכדין אתתקנן
ומתגדלן כל אינון מלין · מרעין אית בבני נשא כגון ירוקין וקסטירין דאסוותא
דלהון לא תלי אלא בחד מראה דפרזלא כליל כגין לעיינין ואית ליה למאריה דמרע
לאסתכלא ביה · ולא שייך בהאי עד דאעבר ההוא מראה לסטרא דא ולסטרא דא
כגוונא דשרביטא דינשיט כגונו דברק לאנפוי · ובההוא אושיטו דברק דקא נגין
לעיינין אתי ליה אסוותא · אוף הכי כל אינון דשלטי עלייהו אינון ככביא לית לון
תקונא וגדולא במה דאתחזי בר בההוא פשיטו דשרביטא ובהאי מתתקני בחיזו
כגוון

בגוון כחילא כמה דאתחזי ושפיר איהו דהא בגוונא דא רמיז בספרא דשלמה מלכא בחכמתא דאבנין יקירן דאנחסר מכהון נגה דבנינו ולהיטו דכבבי ידיען לא מגדלין ולא מתקני לון לעלמין ובלא אתקין קב״ה לתקונא דעלמא כלא להאיר על הארץ בכל מה דאצטריך בהאי עלמא לתקנא ליה׳ כתיב

ועשית קרסי נחשת חמשים וכתיב ועשית חמשים קרסי זהב ותנינן מאן דלא חמא איכון קרסי׳ במשכנא לא חמא נהירו דככביא ברקיעא כגין דבההוא חיזו ובההוא גוונא דמיין לכל מאן דאסתכל בהו׳ ככביא אית ברקיעא דאלין נפקי מההוא רקיע׳ דכל ככביא אדוקין תמן׳ בההוא רקיעא אית מאה חלוני משקופין מכהון לסטר מזרח ומכהון לסטר דרום׳ ובכל חלונא וחלונא ככבא חד׳ וכד שמשא אזיל באינון חלונין ומשקופין די ברקיעא כנין בנציצו׳ ואלין ככביא נפקי לאתנהרא מההוא נציצו דשמשא ואצטבעו בגוונא דנחשת ומכהון ירוקין כגוונא דזהב ועל דא אלין סומקין ואלין ירוקין׳ חמשים אינון באינון חמשים חלונין אחרנין דלסטר מזרח אינון ירוקין דלסטר דרום אינון סומקין בהו אתאחיד סיומא דמשכנא׳ בכל אינון ככביא דנפקי מההוא רקיע מתערבי אינון ככביא בליליא ונצצי ומלהטי ושלטי בהאי עלמא׳ מכהון על נחשת מכהון על זהב ירקרק ואתתקנן ומגדלן על חילא דלהון׳ אלין ככביא שלטי בכ״ב ופלגא נקודין לליליא דאינון רגעי שעתא ואינון דמגדלי נחשת אינון סומקי ולהטי ונצצי׳ וכד אושיטו תלת ומכין נציצו לסטר׳ דמזרח או חמש או שב׳ נמלכי עמין ויתון על ההוא סטרא וכל עתרא ודהבא יסתלק מההוא סטרא׳ ואי נציצו תרין ארבע שית לא בתר לא אומת׳ ופקדא יפול וישרי על ההוא סטרא׳ בטיש נציצו ושכיך בטיש נציצו ושכיך יתערו קרבי ולא יתעבידו׳ דהא בההוא זמנא אתערותא הוא לעילא קמי קב״ה באינון ממנן דעלמא דשלטין על שאר עמין וכן כגוונא דא בסטרא אחר׳׳ פתח ואמר להוי שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא די ליה הוא׳ והוא מהשכא עדניא וזמניא וכלא איהו ברשותיה ואפיק לעמיה קדישא מחילא ורשותא דככביא ומזלי בגין דאינון טעון אחרן ולא כאלין חולקא דיעקב כי אם ביוצר הכל הוא׳ רקיע אית לעילא על כל אלין רקיעין ואיהו טמיר וגניזו ותמא דגוספנקא דמשכנא שלטא על האי רקיע והאי רקיע אקרי אידרא דמשכנא ובהאי רקיע כל אינון חלונין מסטרא דא ומסטרא דא ואחיד כל אינון סדורין דמשכנא׳ שית חלונין אינון רברבין על כלהו וחד סתים דשלטא עלייהו׳ **חלונא** חדא אקרי חלון זהרא וביה נפקא ככבא חדא דאקרי לזמנין גנ״ז ודא איהו חתוכא דקא מהתך לתתא בשלטנותא דיהוד׳ לאו דאית ליה חולקא ביה דהא לית לשבטין דישראל חולקא ואחסנא בהו אלא שבטא דיהודה שלטא על האי ולאו איהו עליה׳ וכד אסתכו בני יהודה ארחייהו מבתר קדשא בריך הוא אזלו לאכדע בתר חלונא דא והאי ככבא ואמרו דהא דא דקא מכנא לשאר עמין דכתיב ביה ידך בערף אויביך ואזלו אבתריה ועבדו ליה שמושא ופולחנא וע״ד כתיב ויעש יהודה הרע בעיני וגו׳ האי ככבא כד נפיק פשיט חד יד בחמש אצבען נהיר ונציץ בההוא חלון

מאריכון דקוסמי׳ וחרשין דחלי מסאי אתר בגין דכשעתא דשאי שלטא כלהו קסמין
וחרשין מתבלבלי ולא אצלח בידייהו · ואי תימא הואיל ואיהי האי רקיע טמירא היך
ידעי ליה · אלא סימנא אית לון לבר וידעי דהא שלטא ככבא דא ודחלי תדיר מיניה
ולא אצלח בידיהון איכון קסמין וחרשין · וע״ד אית זמנין דאצלחו ביה בכי נשא ואית
זמנין דלא אצלחו ביה · ובגין דא איכון מארי קוסמין וחרשין מתמעטי משלטא בגין
דלא ידעין עקרא כד תמאן דלא אצלח בידייהו · ועל דא איכון קדמאי הוו ידעי
ומסתכלן לבר בההוא סימנא דקא ידעי · חלונא תניינא אקרי אלון טופרא בגין
דאיהו כגוונא דטופר׳ וביה נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין נפעון דהא דא שלטא
בשולטנו תקיף בליבא · ברישא וזנבא אית ליה כנפעון כמין לקטא · מההוא אלון
נפקי שית מאה אלף רבוא רוחין דשלטין על איכון טופרי דבני נשא כד אזדרקן
באתגליא בהאי עבדי חרשין וקסמין כל איכון דידעי לון · בההיא שעתא דהאי
ככבא שלטא כל איכון דזרקי טופרי או עביד חרשין גרים מותא לכל עלמא וסליק
חרשין בידייהו דאיכון דעבדי לון · חלונא תליתאה אקרי אלון מוסכא וביה נפקא
ככבא חדא דאקרי כנה״א דבוסיכא האי איהו בגינו דבגין וקיימ׳ על כל רוחא ובוימא
ושיזבותא ביה · לית ביה קטרוגא כלל כד איהו שלטא כל בוימא וכל בהירו שלטא
בעלמא שלוה שבעא וכלא שליט בעלמא · חלונא רביעאה איהו אלון דאקרי נביע
וביה נפקא ככבא חד דאקרי לחכימין אשכול הכפר בגין דשכי נפיק כאשכול בגין
בגיכין בענבין בכופרא בהאי אתערו דרחמי׳ אתער בעלמא מרחיק ומקריב תולדין
סגיאין אסגיאו בעלמא . בכי עלמא לא קפדי כד אצטריכו לדא שלמא וחדוה אתער
בעלמ׳ · חלונא חמישאה איהו אלון דאקרי כאר על די ככבא דנפיק ביה עאל ונפיק
בזיב כדלי לא שכיך לעלמין בהאי חכימי לבא לא יכלין למיק׳ באורח קשוט בגין דלא
קיים בקיומא ולא שכיך לעלמי׳ · וע״ד אתדחקן ברמזיהו לעיינא בהאי אתר ולמלין
דיכא · חלונא שתיתאה איהו אלון דאקרי כגהא ונפקא ביה ככבא חד דאקרי
גזירין בגין דכד האי שלטא עלמא קאים בדינא בכמה גזרין בכמה עונשין ובכל יומא
ויומא מתחדשן גזרין על עלמא ועד לא יסיימון אלין הא אחרנין מתחדשן והאי לא
שלטא כ״כ בעלמא · אבל סמוך ליומי משיחא ישלוט האי מלוכא בהאי ככבא על עלמ׳ ·
ועל דא ישלטון מרעין בישין על עלמא ויתחדתון זיינין בישין דא בתר דא וישראל יהון
בעקו׳ · וכד יתדחקון בו אשוכא כדין יכסר לון קב״ה נהירו דיממא ויקבלון מלכותא
קדישי עליונין וכדין חלונא שביעאה יתפתח בכל עלמא וככבא דיליה יהא נהיר
ארבעין יומין · וכד יתגלי מלכא משיח׳ ויתכנשון לגבי מלכא משיחא כל עמין דעלמא
כדין יתקיים קרא דכתיב שרש ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה
מנחתו כבוד · פתח ואמר ולא אמר איה אלוה עשי נותן זמירות בלילה · האי קרא
אוקמוה ואתמר · אבל עושי עושי מבעי ליה מאן עושי · אלא שמא דאלוה שמא כליל
איהו דאתחזי שנא ובי דוכים · דא שמא שלים איהו דכליל דכר ונוקבא א״ל וה׳ ובגיני
כך עושי · נותן זמירות בלילה בגין דדא הוא דקא משבחת תדיר לגבי מלכא דשלמא
דיליה בגוונא דבוניכא דלא שכיך תדיר בגין לקבלא נהורא חדוה עלאה משניאות

חדוה. וע״ד נותן זמירות כל אינון ככביא דקא מנהרן ברקיעא כלהו אודאן ומשבחן
לקב״ה בכל ההוא זמנא דאתחזון ברקיעא. בגין דמלאכי עלאי כלהו אודאן ומשבחן
אשמורות אשמורות בתלת פלגי דהוו ליליא. בליליא אתפלגן כמה סטרין ברשית׳
דליליא כד רמש ליליא והא אתחשך כל אינון רוחין בישין ודינין בישין כלהו מתבדרן
ומשטטי בכל עלמא ואתפרשא סטרא אחרא ותבעי ארחי דבי מלכא מכל אינון
סטרין קדישין. כיון דההוא סטרא אחרא אתער כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא
חד מששין במותא ושלטא עלייהו. כדין כיון דמסאבו אתפרשא לעילא ושלט׳ ונחתא
לתתא כדין אתפרשן תלת משריין לשבחא ליה לקב״ה בתלת סטרין דליליא כמה
דאתערו כהאי. בעוד דאינון משבחין לקב״ה סטרא אחרא אזלא ומשטטא לתתא
בכל סטרי עלמא. ועד דסטרא אחרא לא אתעבר מתמן לא יכלין אינון לאתייחדא
במאריהון רזא לחכימין. מלאכי עליונין וישראל לתתא כלהו דחקי בההוא סטרא
אחרא. מלאכין עלאין כד בעאן לאתאחדא במאריהון לא יכלין עד דדחיין לה לבר.
מה עבדין נחתין שיתין רבוא דמלאכי קדישי ואפילו שינתא על כל בני עלמא וכד
איהי נחתא דקא דחיין לה לבר ויהבי לה כל עלמא דא כההיא שינתא כדין איהי
שלטא עלייהו ומקבלין מסאבו מינה. כד בארעא דישרא׳ בלחודהא דלא שלטא תמן
כיון דאיהי אתפרשא מנייהו סלקין לקמי מאריהון ומשבחן ואודאן קמיה. כגוונא דא
ישראל לתתא לא יכלי׳ לאתייחדא במאריהון עד דדחיין לההוא סטרא אחרא מנייהו
ויהבי לה חולקא כמה דאתעסקת. ולבתר אינון מתקרבי לגבי מאריהון ולא אשתכח
מקטרגא עילא ותתא. ואי תימא תינח לתתא אבל לעילא מאי קטרוגא תמן. אלא
לעילא בגין דאיהו רוח מסאבא ואינון רוחין קדישין עד דמשדרי רוחא מסאבא
מביניהו לא יכלין לקרבא לגבי מאריהון דהא קב״ה גו מסאבא לא מתערב לעלמין.
וכן כגוונא דא ישראל לתתא. ותרין סטרין עלאין ותתאין כד בעיין לקרבא לגבי
מלכא קדיש׳ דחיין לה לבר. וע״ד כד עייל ליליא ומלאכין קדישין עלאין כד משתדרן
שורין לקרבא לגבי מאריהון דחיין ליה לההוא סטר׳ לבר בקדמיתא ולבת׳ עאלין
לקב״ה. ועל דא כד עייל ליליא כל רוחין בישין וזינין בישין ורוחי מסאבי אתדחיין לבר
ושמשי מלכא עיילין לגו קדשא. למלכא דהוו ליה אבנין יקירין בחד תיבותא מתגלפא
בקוסטרוי. וההוא מלכא הוה חכים בגין דלא יתקרב כל מאן דבעי לגבי ההוא
תיבותא דאבנין יקירין ומרגלן דתמן בטל בחכמתיה חד חויא תקיפא וכריך ליה
סחרניה דההוא תיבותא. כל מאן דבעי לאושטא ידיה לגבי תיבותא הא חויא דליג
עליה וקטיל ליה. חד רחימא הוה ליה למלכ׳ אמר ליה מלכא כל זמנא דאנת בעי לאעלא
ולאשתמשא בתיבותא תעביד כך וכך לגבי ההוא חויא ותפתח תיבותא ותשמש
בגנזין דילי. כך קב״ה כריך חויא סחרניה דקדשא אתאן מלאכין עלאין לאעלא גו
קדשא הא חויא תמן ודחלי לאסתאבא ביה. ואי תימא הא כלהו אשא ואשא לא
מקבלא מסאבו. תא חזי כתיב עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט. עשה מלאכיו
רוחות אלין מלאכין דקיימין לבר. משרתיו אש להט אלין מלאכין דקיימין לגו. איהו
רוחא מסאבו ואינון רוח. רוח ברוח לא עייל דא בדא. רוח מסאבו ברוח קדשא לא
אתערבו

אתערבו דא בדא· וכג״ב איכון דקרינן רוח לא יכלין לאעלא לגו בגין ההו׳ רוח מסאבו·
איכון דלגו איכון אש וההו׳ אש דמי להההוא מסאבו דלא עייל לגו · ובגין כך כלא דחיין
ליה לבר דלא יתערב בהדייהו· ועל דא מלאכי עלאי קא מסבחן ליה לקדשא בריך
הוא בתר דדחיין ליה למסאבו לבר· תלת אשמורות איכון בליליא לקבליהון תלת
משריין דקא מתפלגי כמה דאתמ׳ ועד איהו רבון דכלהו איהו בר דדוד דלא סמיך
לעלמין אלא תדיר אודי ומסבח ליה למלכא עלאה וע״ד כותן זמירות בלילה· ד״א
ולא אמר א״ה אלוד עושי כמה דאתמר בגין דהא מעילא ומתתא אתכליל בר נש
ואתעביד כמה דאיהו גופא מתרין סטרין מגו דכר ונוקבא אוף הכי רוחא· רוח
איהו כליל מגו דכר ונוקבא ועל רזא דכא אתתקן בר נש כגליפוי בגופא ורוחא ·
ובגין דאיהו כליל ברזא דא וכעובדא דא כמה דאתמר ע״ד ודאי כתיב ויאמר אלהים
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו והא אתמר · בליליא הא אמר דהא כרא שותא דליליא
כל איכון זינין ורוחין בישין מתערי בעלמא · היך איהו יכיל למהוי דאי הכי הא תנינן
דמסטרא דצפון נפקי כל הכי זינין בישין ואת אמר דכד אתער רוח צפון בפלגות
ליליא דהא כדין כל איכון רוחין בישין וסטרין בישין אתכנשו מעלמ׳ ועאלין גו נוקבא
דתהומא רבא· אי הכי הא בסטרא דדרום דאיהו ימינא אמאי משטטי איכון זינין
בישין ברים ליליא דקא שלטא רוח דרום· אלא ודאי אלמלא ההוא סטרא דדרום
דקא מעכב ודחייא לההוא סטרא בישא הוה מטשטש בלי עלמא ולא יכיל עלמא
למסבל· אבל כד אתער ההוא בטרא אחרא לא אתער אלא בסטר רוח מערב דקא
שלטא ברים ליליא ועלמא איהו בניש · ועד קב״ה אקדים אסוותא לעלמא כגוונ׳ דא·
כמה דאתמ׳ זכאין איכון ישר׳ בהאי עלמא ובעלמא דאתי דקב״ה אתרעי בהו מכל
שאר עמין דעלמא· עשו לביתא דרבי אלעזר ורבי אבא · כד אתפלג ליליא קמו למלעי
באוריתא אמר רבי אבא השתא ודאי איהו עדן רעותא לקב״ה והא זמנין סגיאין
אתערנא האי דקב״ה בשעתא דאתפלג ליליא עאל גו איכון צדיקיא בגנתא דעדן
ואשתעשע בהו· זכאה איהו מאן דאשתעשע בגלותא (ס״א דאשתדל באוריתא) בההו׳
זמנא· אמר ר׳ אלעזר הא דאשתעשע קב״ה בו בצדיקיא בגנתא דעדן היך אשתעשע·
אלא בההוא זמנא דאתפלג ליליא קב״ה התער ברחימו דשמאלא לגבי כנסת ישראל
דהא לית רחימו אלא מסטרא דשמאלא · וכנסת ישראל לית לה דורונא או מטיבו
מעליא אלא באיכון רוחין דצדיקיא דקב״ה חמי לון מתעטרן בכמה עובדין טבין
ובכמה זכיין וקב״ה ניחא ליה מכל קרבנין ועלוון דקב״ה ארח בהו ריח ניחח דקא
עבדי ישראל · כדין נהירו אתנהיר וכל אילנין דגנתא דעדן אמרי שירתא וצדיקיא
מתעטרן תמן באיכון עדונין דעלמא דאתי · כד אתער בר נש בההיא שעתא נטיל
חולקיה עמהון דצדיקי׳ די בגו גנתא חד שמא גליפא דתלתין ותרין אתוון אתעטר
תמן ואיהו גו רזין דצדיקיא · פתח ואמר הללויה אודה יי׳ בכל לבב וגו׳ הא אתמר
ואתערו ביה חבריא והכי איהו דדא איהו שבחא דקא סלקא על כל איכון שירין
ותושבחן דאמר דוד בעשר תושבחן דאיהו אמר דכליל שם ושבחא כחד ואיהו כללא
דשמא קדישא עלאה· אודה יי׳ בכל לבב בכל אתר דאמר דוד מלכא רזא דאלפא

ביתא

בינה איהו רזא דאתוון גליפן דנפקין בגלופי דתלתין ותרין שבילין ואית אתוון
עלאין מרזא דעלמא עלאה ואית אתוון אחרני דאינון אתוון זעירין והכא איהו רזא
דאלפא ביתא דעלמא תתאה · אודה יי' בכל לבב בזכרא טבא ובזכרא בישא דאיהו
שריבנויה דשאר על כלא אית לאודאה ליה לקב"ה בזכרא טבא ובזכרא בישא · דהא
מסטרא דזכרא טבא אתי טוב לבר נש ואית לברכא ליה לקב"ה הטוב והמטיב ·
ומסטרא דזכרא בישא אתי קטרוגא לבר נש ואית לאודאה לקב"ה בזכרא טבא ובזכרא
בישא בכל מה דאתי על בר נש מסטר' דא ומסטרא דא · בסוד ישרים ועדה · בסוד
ישרי' דאינון דרזא דקב"ה הוו ידעי דהא כל רזין דקב"ה אינון ידעי ואינון רזא דיליה
וע"ד בסוד ישרים · ועדה אלין אינון ישראל כד מתכנשי בעשרה לאודאה ליה לקב"ה
ובג"כ אית לאודאה ליה לקב"ה על טב ועל ביש ולפרסמא בלא · דאי תימא הא איהו
ידע אמאי אצטריך לפרסמא · אלא בדא אתייקר קב"ה בעלמא לפרסמא כמא
וע"ד קב"ה כתיב ביה והתגדלתי והתקדשתי וגו' · אמר ר' יהודה מאי דכתיב כל
הנשמה תהלל יה · משום דהא דתניא כל נשמתין אתו מהאי גופא קדישא ואתערו כבכי
כמא ומאן אתר' מההוא אתר דאקרי יה · מאן אתר דא · אמר רבי יהודה דכתי' מה
רבו מעשיך יי' כלם בחכמ' עשית · תנא מהאי חכמתא דמבועי נפקין לתלתין ותרין
שבילין אשתכלל כלא וכל מה דאית לעילא ותתא · והא אתק' רוחא קדיש' דכל רוחין
אשתכללו ביה · אמ' רבי יצחק ביומא דהוה ר' שמעון פריש מלה דא עינוי נבעין מיא
והוה אמר כל גנזייא דמלכא עלאה אתמסרן בחד מפתחא ואתגלייא כקוזפיטן
דקורדיטי גליפין עלאין · אלא הכי תאנא מאן יכיל לאשתמודעא ולאסתכלא מה
דגניז ברא מבועא · דהא משה לא גלי דא ביומוי כד הוה גלי רזא שמיקתא לישראל ·
ואף על גב דכלא הוה מתגלייא על ידוי · אלא בההיא שעתא דבעא קב"ה לסלקא
ליה למתיבתא קדישא עלאה ולטמרא ליה מבני נשא דכתיב בן מאה ועשרים שנה
אנכי היום · היום ממש · דההוא יומא אשתלימו יומוי לאתקרבא לאתר דא דכתיב
הן קרבו ימיך קרבו ממש · דתניא אמר ר' שמעון משה לא מית · ואי תימא והא כתי'
וימת שם משה · כך בכל אתר לצדיקיא קרי בהו מיתה · מאי מיתה · מסטרא דילן
אקרי הכי · דתניא אמר ר' שמעון וכן תנא דמאן דאיהו בשלימותא דמהימנותא
קדישא תלייא ביה · לא תלייא ביה מיתה ולא מית כמה דהוה ביעקב דמהימנותא
שלימתא הוה ביה · דאמר ר' שמעון לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך
ויקרא את שמו ישראל · מאי ישראל שלימותא דכלא דכתי' ואתה אל תירא עבדי יעקב
וא' תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים וגו' · א"ר יהודה משכא
כי אתך אני דייקא · זכאה חולקיה דמאריה אמר ליה כן · כי אתי אתה לא כתיב · אלא
כי אתך אני דמאריה אתי לאתחבר' דיוריה עמיה · א"ר שפיר קאמר ר' אבא דאמ'
ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד · ושב יעקב לאתקרי בשמא אחר' דכתי' לא יקר'
שמך עוד יעקב כי אם ישראל · ד"א ושב יעקב לאתר דאתכנשי' מתמן · ושקט בעולם הזה
ושאנן בעולם הבא · ואין מחריד ממלאך המות דמשמע דכלא הוה ביה · ר' יצחק אמ'
חברייא הא אוקמוה דכתי' ואת זרעך מארץ שבים · מה זרעו בחיים אף הוא בחיים ·

והכרית

והבריח התיכן

בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה · רבי
יהודה פתח אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו · וכתיב אי לך ארץ
שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו · במאי אוקימנא הני קראי · אמר רבי יהודה ווי
לעלמ׳ דלא משגחן בפולחנ׳ דמאריהון דהא מאריהון אשגח בגיניהון לאוטב׳ להו ואנח
קמייהו פתגמי אוריתא ולא משגחן · דתנינן א״ר יהודה תלת מלין בעי בר נש למעבד
לבריה מילה ופדיון ולנסבא ליה אתתא וכלא עביד קב״ה לישראל · מילה דכתיב ושוב
מול את בני ישראל שנית · וכתיב ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר · פדיון דכתיב
ויפדך יי׳ אלהיך מיד פרעה מלך מצרים · לנסבא ליה אתתא דכתיב זכר ונקבה
ברא אותם וכתיב ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהי׳ פרו ורבו · תו אטיל להו
בהאי נשרא דאטיל לבנוי על גדפוי דכתיב ואשא אתכם על כנפי נשרים · תנא
אמר רבי יוסי כלא הוא יאות אבל אוריתא דאהדר קמייהו דישראל ואוליף לון
יתיר מכלא · תא חזי לית שבחא דבר נש בהאי עלמא ובעלמא דאתי כשבחא
דאוריתא דכתיב בה בי מלכים ימלכו · דהא תנינן כד סליק רב הונא להתם אשכח
רבנן דהוו עסקי בהאי קרא דכתיב ופקדתי על בל בבבל והוצאתי את בלעו מפיו
ולא ינהרו אליו עוד גוים · ורב הונא לא הוו משגיחין ביה דהא לא אשתמודען ליה
בקדמיתא בגין דהוה זעיר · עאל לבי מדרשא ואשכח רבנן דהוו אמרי האי קרא
אית לאסתכלא ביה אי שטותיה ודחלתיה דנבוכד נאצר הוה שמיה כל הא כתי׳ ביה
ועד אחרין על קדמי דניאל די שמה בלטשאצר כשם אלהי · ועוד מאי והוצאתי את
בלעו מפיו · קם רב הונא ביני קיימי לעמודי ואמר אילו הוינא באתרי דרישנא ליה
להאי פסוקא · לא אשגחו ביה · קם תניינות ואמר מלה דא · אתא רבי יודאי בר
רב ואותביה קמיה · א״ל אימא ברי אימא דמלי אוריתא כתיב בהו בראש הומיות
תקרא וגו׳ · פתח ואמר הכי תנינן ביומי קדמאי עד לא אתא יעקב הוה בר נש
שלו בביתיה מטא זמניה מית בלא מרעין · כיון דאתא יעקב בעא קמיה דקב״ה א״ל
מארי דעלמא אי ניחא קמך דלנפול בר נש בבי מרעיה תרין או תלת יומין ולבתר
יתכנש לעמיה ויפקיד לביתיה ויתוב מחובוי · א״ל שפיר את הוא סימנא בעלמא ·
תא מה כתיב ביה ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה · חלה
כתיב מה דלא הוה לבר נש מן קדמת דנא · בתר דשכיב לא הוה בר נש דהוה ליה
מרעין דלא מית עד דאתא חזקיה מה כתיב ביה בימים ההם חלה חזקיהו למות וגו׳
תא חזי מה כתיב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי׳ · א״ל אי ניחא קמך דיתסון
בני נשא מבי מרעיהון ויודון שמך ויסתמודעון ויתובון לבתר בתיובתא שלימתא
ויסתכחון בני עלמ׳ זכאין קדמך · א״ל קב״ה יאות הוא את תהא סימנ׳ בעלמ׳ ובך הוא
מאי דלא הוה מקדמ׳ דכת׳ הה״ד מכתב לחזקיהו מלך יהוד׳ בחלותו ויחי מחליו · ותאנ׳
ההוא יומא אתחזר שמשא עשר דרגין · ותאנא מדורך בלאדן הוה אכיל כל יומ׳ בד׳
שעתי ונאים עד תשע שעתי והוא יומא נאים עד ד׳ שעתי כד אתער חמא שמשא
דקאים בד׳ שעתי · אמר מאי האי בקטולא דקונטירא קונטרוי אנקטרתון · אמרו
ליה

ליה למה · אמר לבאומכא יומא חד ותלתות יומא · א״ל לאו הכי אלא אלהא דחזקיהו
עבד יומא דין תרין ניסין · אסי לחזקיהו מבי מרעיה ואהדר שמשא לעדנא דא׳ ·
אמר וכי אית בעלמא אלהא רבא בר מאלהי · אמרו אלהא דחזקיהו · קם וכתב
כתבוי שלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לאלהיה ושלם לירושלם קרתא קדישא ·
לבתר אמליך וקם מכרסיה ופסע תלת פסיען וכתב אמרכין שלם לאלהא רבא
דבירושלם ושלם לחזקיהו מלכא דיהודה ושלם לירושלם קרתא קדישא · א״ל קב״ה
אנת פסעת בגין יקרי תלת פסיען חייך מינך יפקון תלת מלכין שליטין קסטירין
רופיפין דשליטין בכל עלמא וקדמאה מנייהו נבוכד נצר הוא · ת״ח מאי א״ל לדניאל
אנת הוא ראשה די דהבא · ובתרך תקום מלכו אחרי ארעא מינך ומלכו תליתאה
אחרי וגו׳ · מה כתיב נבוכד נצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה
אמין שית · אמר נבוכד נצר צלמא דחמינא הוה רישא די דהבא מעוי דכסף אנא
אעביד כלא דדהבא דלהוי קספירא דדהבא ברישא · ותאנא ההוא יומא כנש כל
אומיא ועממיא ולישניא למפלח להאוא צלמא ונטל מאנא ממאני מקדשא דהוה
גליף ביה שמא קדישא ועייל ליה בפומיה דההוא צלמא ובההיא שעתא הוה ממלל
רברבן עד דאתא דניאל וקריב גבי דההוא צלמא ואמר אנא שליחא דמארא עלאה
גוזרני עלך למפק מהכא · אדכר שמא קדיש׳ ונפק ההוא מאנא ונפל צלמא ואתבר
היינו דכתיב והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים · קם רבי יהודה
ונשקיה על רישיה אמר אי לא דא דאקריבנא בקוטפייא הכא לא אשתמודענא
כך והוו דתלין קמיה מההוא יומא · תאנא אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת
יאכלו · רבי יוסי אוקי׳ להאי קרא במשה בשעת׳ דאפיק להו לישראל ממצרים ועבד
לון בני חורין · ושריך בעת יאכלו דכתיב ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לי״י
אמר ר״ש בן יוחאי וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלכא דכלהו כגון לגו היכלא קדישא
הוו · והאי דאמריתו כלא שפיר הוא ולדרשא הוא דאתא אבל האי קרא לעילא
בהיכלא קדישא הוא · תאנא אשריך ארץ שמלכך בן חורין · מאי ארץ ארץ סתם ·
דתניא הה״ד השליך משמים ארץ תפארת ישראל · שא האי ארץ היא רזא כגון כתרי מלכא
קדיש׳ דכתי׳ ביה ביום עשות יי׳ אלהים ארץ ושמי׳ והאי ארץ כל מה דיניק ואתזן מהכא
אתר דאקרי שמים הוא ולא אתוכח ארעא דא אלא משלימותא קדישא דאקרי שמים
ובשעתא דבעא קב״ה לאחרבא ביתיה דלתתא וארעא קדישא אעבר להאי ארעא
קדישא דלעילא מקדמיתא ונחית ליה מההוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא
ולבתר חריב להאי דלתתא הה״ד השליך משמים ארץ בקדמיתא · ולבתר ולא זכר
הדום רגליו · דתניא כך ארחוי דקב״ה כד בעי לאידן עלמא בקדמיתא עביד דינא
לעילא ולבתר אתקיים לתתא דכתיב יפקוד יי׳ על צבא המרום במרום בקדמית׳ ולבתר
על מלכי האדמה באדמ׳ · א״ר שמעון אשריך ארץ שמלכך בן חורין דון לך בסניאות׳
בלא דחילו דאחרא · ומההוא מלכא עלאה אתזן כלא · ושריך בעת יאכלו כלא׳
בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל · אי לך ארץ שמלכך נער כלא׳ וכתתי
בערים שריהם דמו לארעא כד ינקא משמאלא · ושריך בבקר יאכלו בהסות

קדמתא

קדרותא ועד לא בהיר ולא שלטא מה דשלטא׳ תנא אמר ר״ש .
והבריח התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה דא הוא יעקב קדישא שלימא כמה דאוקימנא דכתיב ויעקב איש תם יושב אהלים׳ יושב אהל לא כתיב אלא יושב אהלים תרי דאחיד להאי ואחיד להאי אוף הכא כתיב והבריח התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה דאחיד להאי ואחיד להאי׳ דתנינן מאי איש תם כתרגומו שלים שלים מכלא שלים לתרין סטרין לעתיקא קדישא ולזעיר אפין׳ שלים לחסד עלאה ולגבורה עלאה ואשלים להאי ולהאי׳ אר״ש מטונא דהא חכמה כלל כלא׳ וחסד עלאה נפקא מחכמ׳ גבורה דהוא דינא תקיפא נפקא מבינה׳ יעקב אשלים לתרין סטרין׳ ואבהן כלל כלא ויעקב כלל אבהתא׳ תאנא בטש חכמה בשבילוי ובכיף ברוחא למיא ואתכנשו מיא לאתר חד ואתפתחו חמשין תרעין דבינה מאלין שבילין נפקי עשרה כתרין בקרביטי זהירין ואשתארו עשרין ותרין שבילין׳ בטש ההוא רוחא באינון שבילין ואתפתחו חמשין תרעין דבינה ואתגליפו עשרין ותרין בחמשין תרעין דיובלא ואתעטרו בשבעין ותרין אתוון דשמא קדישא אלין אתפתחו לסטרוי ואתעטרו אלין עשרין ותרין כתרין דרחמי דכלילן בעתיק יומין דנהיר לון כל חד בסטרוי׳ אתעטרו חמשין גליפין במ״ב אתוון קדישין דבהון אתברי שמיא וארעא׳ ואתגלפו בגלופיהון תמניא תרעין דאינון תמנייא אתוון דרחמי דכתיב יי׳ יי׳ אל רחום וחנון דנפקא מעתיקא לזעירא ומתחברן באלין כתרין קדישין חכמה ובינה עלאין דסלקין נפקא חסד עלאה מהאי סטרא ודינא דגבורה מהאי סטרא׳ אתא זכותיה דיעקב ואשלים אתרווייהו ואחיד לון דהא הוא שלימותא עלאה׳ תאנא אר״ש בג״כ ישראל אתקרי דתאנא יעקב תתאה ישראל עלאה׳ יעקב לאו שלימותא׳ ישר׳ שלימותא דכלא׳ וכן תאנא כאם דוד בן ישי דוד לאו שלימותא דהא בתראה הוא׳ ישי עלאה הוא ושלימותא והיינו דתנינן לא גלו ישראל מארעא עד שכפרו בקב״ה ובמלכותא דבית דוד דכתיב אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי איש לאהליו ישר׳׳ מאי איש לאהליו אתר דע״ז שריא בגווייהו הייכו לאלדיו׳ אר׳ יהודה כד שריא חכמתא לגלפא גליפין בכלהו כתרין מאן כתרא שארי׳ א״ל בההוא דאתק׳ בינה׳ בבינה אתכליל כלא ובג״כ אתפתחו בה חמשין תרעין ואשתכח דכלא בחכמה אתגלפו הה״ד כלם בחכמה עשית׳ תאנא כתיב מי מדד בשעלו מים וגו׳׳ מי מדד בשעלו מים׳ מאן מים דא הוא בינה׳ רבי אלעזר מתני הכי דא חסד׳ א״ל רש׳ כלא בחד מתקלא סלקא׳ ושמים בזרת תכן׳ מאן שמים תפארת דכתיב תפארת ישראל׳ וכל בשליש עפר הארץ דא הוא גבורה׳ ושקל בפלס הרים אלין אינון שאר כתרין דאקרון טורי אפרסמונא דכיא׳ וגבעות במאזנים אלין שאר רתיכין תתאין מנייהו׳ ת״ח בשעלו מאי שעלו דא רוח חכמתא דהכי תנינן שעלא דקיטרי בקיזפא שקיען׳ ושמים בזרת תכן׳ מאן זרת׳ שין אינון חמשין תרעין דאתפתחו ואתפזרו לכל סטרין כלא וזרתי פרש על פניכ׳ וגו׳׳ וכל בשליש׳ מאן שליש רחמי דשלימותא דכלא׳ ושקל בפלס׳ מאי פלס׳ אר״ש דכתיב מאזני צדק אבני צדק׳ תו אר״ש הכי מלי בשיעורא

דוגמא כלא אוקימנא · א"ר אלעזר ש"מ דיעקב מגו דינא קשיא נפק דהא יצחק דינא קשיא אחיד לאולדיה · א"ל ר"ש ודא הוא כלהודוי והא יצחק מגו חסד נפקא והכי כלהו דינא מגו רחמי נפקא ורחמי מדינא · אברהם ירית אחסנא דחסד נפק יצחק בדינא מגו חסד · יעקב נפק ברחמי מגו דינא קשיא · וכך הוא לעילא דא מן דא וינק דא מן דא עד דאשתמודע כלא דהוא חד ומחד תליין כלהו וכלא אשתכח חד בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמין · א"ר אלעזר אשתמודע דלית שלימותא אלא כד אחידן דא בדא וחד אחיד בתרווייהו לאכללא כלא כגון יעקב והיינו דכתיב מברך מן הקב"ה אל הקב"ה · תאנא כלי האי לא אתקרי אלא מסטרא דילן ומסטרא דילן אשתמודע כלא בהאי ליעלא כלא בחד מתקלא סלקא לא שני ולא ישתני כמה דכתיב אני יי' לא שניתי · א"ר יהודה כלהון בוצינין נהירין מחד ומחד תליין ובוצינין איכהו חד כלא ולא בעו לאתפרשא ומאן דפריש לון כאילו אתפרש מן חיי עלמא · א"ר יצחק כתיב ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם היינו דכתיב ועשית שנים כרובים זהב וכתיב יושב הכרובים · וכתיב וירכב על כרוב ויעף · יושב הכרובים כד שריא לאתיישבא בשלימותא כתיב יושב הכרובים · (ס"א כד אשתכח בשלימותא) וירכב על כרוב חד דלא אתיישבא מלכא בכרסייה · יושב הכרובים תרי · א"ר יוסי ווי לעלמא כד חד כרוב אהדר אנפי מחבריה דהא כתיב ופניהם איש אל אחיו כד הוי שלמא בעלמא · א"ר יצחק הא תנינן ערות אביך וערות אמך לא תגלה ווי למאן דגלי עריתהון כגוונא דא כתיב ביעקב מברך מן הקב"ה אל הקב"ה · זכאה אולקהון דישראל דקב"ה משתבח בתשבחתייהו כגוונא דלעילא דכתיב ישראל אשר בך אתפאר · תאנא א"ר יצחק ביומוי קדמאי הוה בר נש אמר לחברי' אימא לי מלה חדא וטול מנה כסף · השתא אמר בר נש לחבריה טול מנה כסף ואשתדל באורייתא ולית מאן דישגח ולית מאן דירכין אודניה בר אינון זעירין קדישי עליונין דקב"ה משתבח בהו דכתיב ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר ·

ווי העמודים וחשוקיהם כסף · רבי יצחק אמר ווי העמודים הא אמינא כל אינון דמתאחדן מקטרי קיימין עלאין אקרון ווי העמודים וכל אינון דלתתא תליין מאינון ווים · מאן ווים שתא בגו שתא ומתאחדן ומתדבקין מחוטא דשדרא דקאים עלייהו · ובספרא דצניעותא תאנא ווים לעילא ווים לתתא וכלהו במתקלא חד סלקין · מאן צניעותא דספרא אר"ש חמשה פרקין אינון דכלילן בהיכלא רבא ומליין כל ארעא · א"ר יהודה אי כלילן הכי מכלהו עדיפי · אר"ש הכי הוא למאן דעאל ונפק ולמאן דלא עאל ונפק לאו הכי · מתלא לבר נש דהוה דיוריה בינו טורין ולא ידע בדיורי מתא · זרע חטין ואכל חטין בגופייהו · יומא חד עאל למתא אקריבוהו נהמא טבא · אמר ההוא בר נש דנא למה · אמרו נהמא הוא למיכל · אכל וטעם לחדא לחכיה · אמר וממה אתעביד דא · אמרו מחטין · לבתר אקריבוהו גריצין דלישין במשחא · טעם מנייהו אמר ואלין ממה אתעבידו · אמרו מחטין · לבתר אקריבוהו טריקי מלכין דלישין בדובשא ומשחא · אמר ואלין ממה אתעבידו · אמרו מחטין · אמר ודאי אנא מארי דכל אלין דאנא אכיל עקרא דכל אלין דאיהו חטה · ובגין

ההוא

ההוא דעתא שעדוני עלמא לא ידע ואתאבידו מניה · כך מאן ד נקיט כללא ולא ידע בכלהו עדונין דמהניין דנפקין מההוא כללא ·

ספרא דצניעותא

פרקא קדמאה · תאנא ספרא דצניעותא ספרא דשקיל במתקלא דעד לא הוה מתקלא לא הוו משגיחין אפין באפין ומלכין קדמאין מיתו וזווניהון לא אשתכחו וארעא אתבטלת עד רישא דכסופא דכל כסופין לבושין דיקר אתקין ואחסין · האי מתקלא תלי באתר דלא הוה · אתקלו ביה איכון דלא אשתכחו מתקלא קאים בגופיה לא אתאחד ולא אתחזי ביה סליקו וביה סלקין דלא הוו והוו ויהוון סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן בחד גולגלתא מלייא טלא דבדולחא קרומא דאוירא אזדכך וסתים אינון עמר נקי תליין בשקולא רעוא דרעוין אתגליין בצלות' דתתאי אשגחא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא אשגחותא דתתא באשגחותא דנהירו דעלאה דביה תרין נוקבין דפרדשקא ואתער רוחא לכלא · בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ · שתא בראשית עלייהו כלהו לתתא ותליין משבעה דגולגלתא דעד יקירו דיקירותא והארץ תנינא לאו בחושבן והא אתמר · ומסטרא דאתלטייא נפקא דכתיב מן האדמה אשר אררה יי' · היתה תהו ובהו וגו' · תליסר תליין בתליסר דיקרו דיקירותא · שתא אלפי שנין תליין בשתא קדמאי · שביעאה עלייהו דאתתקף בלחודוי ואתחריב כלא בתריסר שעתי דכתי' היתה תהו ובהו וגו' · תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשן כקדמיתא וקמו כל אינון שתא בגין דכתיב ברא ולבתר כתיב היתה דהא הות ודאי · ולבסוף תהו ובהו וחשך ונשגב יי' לבדו ביום ההוא · גלופי דגליפין כחיזו דחויא אריך ומתפשט לכאן ולכאן זנבא ברישא רישא אחורא כתפין אעבר זעים נטיר וגניז חד לאלף יומין זעירין אתגלייא קולטרא בקטרוי שפירא בערבוי אתבר רישיה במיין דימא רבא דכתיב שברת ראשי תנינים על המים תרין הוו חד אתחזרו תנינים כתיב חסר · ראשי כלא ודמות על ראשי החיה רקיע · ויאמר אלהים יהי אור ויהי היינו דכתיב כי הוא אמר ויהי הוא בלחודוי ויהי בלחודוי לבתר אתחזרו חד ולוו ידו ו׳נ׳ בתראה שכינתא לתתאה כמה דה' שכינתא אשתכח וכחד מתקלא אתקלו · והויות דנוא ושוב כדכתיב וירא אלהים את האור כי טוב · אמרו כדיך כי טוב האי במתקלא סלקא קדמא' בלחודוי וכלא לחד אתחזר ו' אחתא ואודעת' כלילן דא בדא ב"יוד הא כתרין רחימין דמתחבקן · שתא נפקין משכפא דשרשא דגופא · לישן ממלל רברבן לישן דא שתים בין יוד וה"א דכתיב זה יאמר ליי' אני וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתוב ידו ליי' ובשם ישראל יכנה מחש · זה יאמר ליי' אני אתתא וכלא אתמר כיו"ן כלא כלילן בלישן סתים לאימא דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה · אבא יתיב ברישא · אימא באמצעיתא ומתכסייא מכאן ומכאן ווי למאן דגלי ערייתהון · ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים שלוש דכר בנוקבא דכתיב וצדיק יסוד עולם נהיר יוד' בתרין ונהיר ומעבר לנוקבא · אתייחד יוד' בלחודוי ובתר כן סליק בדרגוי לעילא לעילא · אתתשבא נוקבא ואתנהירת אימ' ומתפתחא בתרעוי ·

בתרעוי · אתא מפתחא דכליל בשית ומכסיא פתחא ואחיד להאי ולהאי ווי למאן
דגלי פתחא · פרקא תניינא · דיקנא מהימנותא לא אדכר בגין
דהיא יקירותא דכלא מאדנין נפקת בסחרנא דכסיטא סליק ונחית חוטא חוורא
בתליסר מתפרש ביקירא · ביקירותא ההיא כתיב לא עבר בה איש ולא ישב אדם
שם · אדם לבר הוא אדם לא כליל הכא כ"ש איש בתליסר נביעין מבועין מתפרשן
ארבע בלחודוי אסתמכו · תשעה אשקיין לגופא מקפי פתחא דאדנין שדי יקירו
לאתתקן נחית בשפירו ברישא דספוון מהאי רישא להאי רישא קאים ארחא דנפיק
תחות תרין נוקבין דפרדסקא לאעברא חובה דכתיב ותפארתו עבור על פשע
תחות ספוון אסחר שערא לרישא אחרא ארחא אחרא נפיק תחותוי חפי תקרובתא
דבוסמא לרישא דלעילא תרין תפוחין אתחזן לאנהרא בוציצין · מזלא דכלא
תלויא עד לבא ביה תליין עלאין ותתאין איכון דתליין לא נפקין דא מן דא חפיין
זעירן על גרונא דיקירו דברבין מתטערין בשיעורא שלים וכד ספוון אתפנון מכל
סטרין זכאה למאן דנשיק מאיכון נשיקין בסהוא מזלא דכלא כנדין תליסר מסימין
דאפרסמונא דכיא · כלא בהאי מזלא שכיח וסתים בזמנא דמטא שביעאה אסתכחי
ירחי אלין תריסר (ס"א תליסר) בעלמא עלאה ומתפתחי תריסר (ס"א תליסר) תרעי
דרחמי בההוא זמנא דרעו יי' בהמנאו · כתיב · ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא
עשב מזריע זרע וגו' הוינו דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב
בהאי זמנא · אדכי ולדוד אתה החלות להראות את עבדך את גדלך יו"ד וד' שלים
בסטרוי והכא ברחישותא דא דארעא לא שלים · יו"י לא כתיב קריכן יו"ד עלאה
יו"ד תתאה וייצר י' עלאה י' תתאה יהי עלאה ותתאה ה' בגווייהו כללא דשלימו שלים
ולא לכל סטר אתעקר מהאי אתר שמא דא ואשתיל באחרא · כתיב ויטע יי' אלהים
ה' כלן יו"ד ליו"ד דיה"י נשבא דפרדסקא דעתיקא לזעירא דאלפין בלא רוחא לא
אתקיים בהא אסתכלל ה"א עלאה ה"א תתאה דכתיב אהה אדני אלדים בקיטפוי
דקטפין בדירא דמתקלין יו"ד י' עלאה דאתעטר בקטרא (ס"א בעטרא) דעתיקא היא
קרומא עלאה דאזדכך וסתים ה"א עלאה דאתעטר ברוחא דנוקבין דפרדסקא
דנפיק לאחייאה · ו' עלאה בוציצא דקרדיבותא דאתעטר בסטרוי (ס"א בעטרוי)
מתפשטן אתוון לכתר ואתכללו בזעירא דאפין כמה דשריא בגולגלתא אסתכחו
מתפשטן בכל גופא לסבללא כלא בעמר נקא כד תלי תליין אלין אתוון · כד אתגלי
לזעירא מתיישבן ביה אלין אתוון ואתקרי בהון יו"ד דעתיקא סתים בסטרוי בגין
שמא לא אשתכח · ה"א אתפתח באחרא ואיכקיב בתרין נוקבין ואשתכח בתקונוי ·
וו"ו אתפתח באחרא דכתיב הולך לדודי למישרים בבוציצא דקרדיבותא למכסיא
פתחא ו' לעילא ו' לתתא ה' לעילא ה' לתתא י' לעילא והכא לא אשתתף אחרא ולא סליק
בהדיה בר רמיזא דרמיז כד אתגליין תרין (ס"א באורייתא) ומתחברן כחד דרגא חד
דרגא בגין לאתפרשא וד' כלילן ביו"ד · ווי כד אסתלק האי ואתגליין איכון פוטמין
דטופסא סריקין לא עברי לא מתעכבין בדוכתא · והחיות רצוא ושוב · ברח לך
אל מקומך · אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך · ותוצא הארץ

דשא׳ אימתי כד שמא אתכשע׳ וכדין אוירא כפיק וניצוצא אזדמן חד נוגנלתא אתפשט כשמרוי עלא מלי עלה דתרי גווני׳ תלת חללין דאתון רשומין אתגליין ביה אוכמין בערבלא תליין על נוקבין עקימין דלא יכיל לאשמע ימינא ושמאלא הכא חד ארחא לשבילא דקיק׳ מכאן דלא כהיר קטטותא דעלמא כד רעוא אשגח כה׳ עיינין דתלת גווני למכתב קמייהו אתסחן בחלבא דנהיר׳ כתיב עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן וכתיב צדק ילין בה׳ נוה שאנן עתיקא דסתים׳ עיניך כתיב השגחא פרצופא דזעירא לאשתמודעא תלת שלהובין מתוקדין בכוקבוי דרג׳ עמיקא לאשמע טב וביש׳ כתיב אני יי׳ הוא שמי׳ וכתיב אני אמית ואחיה׳ ואני אשא ואני אסבול׳ הוא עשנו ולו אנחנו׳ והוא באחד ומי ישיבנו הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח׳ הוא מאן דלא אזדמן לעינא׳ הוא מאן דלא אקרי בשמא׳ ה״א ה׳ א׳ כליל ו׳ ו׳ כליל א׳ ולא כליל ה׳ (ס״א ה״י) א׳ אזיל לאלף׳ אל״ף אזיל ליוד׳ יו״ד אזיל ליוד׳ דסתים מכל סתימין דלא מתחברן ביה ול״ ווי כד לא נהיר י׳ כול״ כד אסתלק י׳ מן ול״ בחובי עלמא עריתא דכלא אשתכח׳ ע״ד כתיב ערות אביך לא תגלה יה״ ומ כד אסתליק יו״ד מן ה״א ע״ד כתיב וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה׳ אמך היא ודאי כי אם לבינה תקרא וגו׳ פרקא תליתאה׳ תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדיקנא כל מה דאתטמר ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח והוא (ס״א דיקנא) בגזיה קרא נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא דפומא מרישא האי לרישא ארחא אשתכח מתחות תרין נוקבין ארחא מלייא דלא אתחזי׳ עלעין אתחפיין מהאי גיסא ומהאי גיסא׳ בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא בחד חוטא תליין אוכמין תקיפין עד הדווי שפון סומקי כוורדא אתפכון זעירין כחתין כגרונא ומחפיין קדלא רברבין וזעירין כגידין (ס״א כגדין) בשקולא כאלין אשתכח ניבר ותקיף מאן דאשתכח׳ כתיב מן המצר קראתי יה׳ תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני לאסחרא ולאגנא עלוי׳ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו׳ תשעה אלין אתעקרו משמא שלים ואשתילו לבתר בשמא שלים דכתיב ויטע יי׳ אלהים תקונין דדיקנא בתליסר אשתכחן איהי דהיא עלאה תתאה בתשעה אתחזון כ״ב אתוון אתגליפו בגווניהון על האי (ס״א על מאן דאזי בחלמיה דיקנא) חלמא דאחיד דקנא דבר נש עלאה בידיה שלים באחריה שכאין תחותוי יכנעון כ״ש דיקנא עלאה דנהירא תתאה דעלאה דבחסד אק׳ בזעירא׳

חס״ד סתים כל אנטריך נהירו אכהר ואקרי רב חסד. כתיב (ס״א בידיה הא מתרחין דשא בשלם עם אחריש ושנאוי יכנעון תחותוי ודין הוא בדיל דחזא בחלמיה כ״ש אם זכה לאודע מה היא דקנ׳ עלא׳ דהוא נהיר לתתא׳ אקרי עלא׳ ובחסד אקרי ובזעיר׳)

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה כלומר יה אתפשט נהירו דדא בדא כלא אתרחשון בזמנא חדא מים טבאן מים בישן בגין דאמר ישרצו אתכללו דא בדא מים עלאה׳ מים תתאה׳ מים

ד״א ישרצו המים תרגום ירחשון כלומר כד מרחשון בשפוותיה פתגמי גלות׳ בוכות׳ ובנקיות דעתא עיל הוס דהיט בפשא מיתא׳ וכד בעי בר נש לסדרא גלותים למאריה ושטותים

טפא · חיה בישא · ויאמר אלהים נעשה אדם · האדם לא כתיב אלא אדם סתם לאפקא דלעילא דאתגליף בשמא שלים · כד אשתלים דא · אשתלים דא · אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא · יהו"ד סטרא דדכר · ה"יה סטרא דנוקבא אתפשט דכורא ואתתקן בתקונוי כאמה כפומיה דאמה מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו · דיכין דדכורא תקיפין בריגא בסופא כייתין · דנוקבא באופכא ויה קוסטורין דקיטור בעטפוי שקיעין י' זעיר בגוונהא אשתכח אי אתכסיא דיכין בעא עתיקא אתא חויא על נוקבא וקיבלה דזוהמא אתתקן בגוונה למעבד מדורא ביטא דכתיב ותהר ותלד אתקין קיבא למדור דרוחין בישין ועלעולין וקטפורין אתקין ביה בהאי אדם בתרין בכלל ופרט אתכללו בפרט ובכלל שוקין ודרועין ימינ' ושמאלא דא אתפלג בסטרוי אתתקן דכר בנוקבא יהו · י' דכר ה' נוקבא ו' כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם דיוקנא ופרצופא דאדם יתיב על כרסייא וכתי' ועל דמות הכסא דמו' כמראה אדם עליו מלמעלה ·

פרקא רביעאה · עתיקא טמיר וסתי' זעירא דאנפין אתגלייא ולא אתגלייא דאתגליף (ס"א דאתגלייא) באתווי כתיב דאתכסייא סתים באתוון דלא מתיישבן באתווי (נ"א באתרוי) בגין דאינון לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין · ויאמר אלהי' תוצא הארץ נפש חיה למינ' בהמה ורמש וגו' היינו דכתי' אדם ובהמ' תושיע יי' · חד בכללא דאדרא משתבחא · בהמה בכללא דאדם · אדם כי יקריב מכם קרבן ליי' מן הבהמ' משום דאתכלל בכללא דאדם · כד נחת אדם לתתא

בדיוקנא

ושפוותים מרחשן בהאי נוכא מתתא לעילא לסלקא יקרא דמארים לאתר דשקיין דעתיקא דבירא בגיד ובפיק לבתר יבגיד לאמשכא מלעילא לתתא מההוא שקיא דהאלא לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא בדבש לכלא מעילא לתתא · לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא קשרא דכוכס דמיהמנותא ויעבדון כל משאלוהי · בגין שאלתא דכורא בגין שאלתא דיחידא ושאלתא דאית לבר נש לשאלא ממארים הן מסודרות בט' גווני · אית באלפא ביתא ואית באדכר שבילוהי דקדשא בריך הוא רחום וחנון וגו' אית בשמהן יקירן דקב"ה כגון אהיה אשר אהיה אל אלהים יי' צבאות שדי אדני · בגין בעשר כגון ע' י"ס כ' ת' נ' ח' כ' מ' כ' · אית באדכר בדיקייא כגון האבות והכבילים והמלכים · אית בשירי ובתושבחתי דאית בהון קבלה מעליא · ועילא מכלהון מאן דידע לתקן תקונין למארים כדקיאות · ולית בידיעה סלקא מתתא לעילא ולית מאן דידע לאמשיך שפעא מעילא לתתא ובכל ט' גווני אלין בריבא כוכס גדולה ואי לא עליה קרא דכתיב ובזוי יקלו · ובכוונת מאן דהוא כליל תרין שמהן יהו"ד אדני ושאר גבה טובים ובבנוהי באוצר שבקרא היכל והוא רמז בפסוק ויי' בהיכל קדשו הס מפניו · ולדא רמזו רז"ל כל טוב שאדם בביתו הכ' בכל ביתי נאמן הוא ומתרגמינן בכל דעמי' ואי מכוון בכל חד וחד מט' גווני כדקיאות דא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמארים לשמא קדישא ועל דא כתיב כי מכבדי אכבד ובזויי יקלו · אכבד בעלמ' דין לקיים ולמעבד כל צרכוי ויחזון כל עממי ארעא ארי שמא דה' אתקרי עליה וידחלון מניה ·

ובעלמא דאתי יזכי למיקם במחיצת חסידים אף על פי דלא קרי כל צרכיה כיון דזכא לאשגחא ידיעת מארים ולכוון ביה כדקיאות · מאי ובזויי יקלו דא הוא מאן דלא ידע לאשרא שמא קדישא ולקשרא קשרא דמהימנות' ולאמשכא

בדיוקנ' עלא' אשתכח' תרין רוחין מתרין
סטרין דימינא ושמאלא כליל אדם דימינא
נשמת' קדיש' דשמאלא נפש חיה יתב אדם
אתפשט שמאלא ואתפשטו איכון בלא גופ'
כד מתדבקין דא בדא אתיילדן כהאי מיה
דאוליד' רוחין סגיאין בכריסא חדא · כ"ב
אתוון סתימן · כ"ב אתוון אתגליין · י' סתי'

לאתר דיצטריך ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה
דלא אתברי ג"ש מאן דלא אתכוון באמן ·
וע"ד כל מאן דמרחים בשפוותיה בקיותא דלבא
במיא דמכקי מאי כתיב בהדיה ויאמר אלהים
כעגם אדם כלומר בשביל אדם דידע לאחדא
כלם ודמות כדקיאות וירדו בדגת הים ·

י' גלייא · סתים וגלייא במתקלא דטפסין אתקלו · י' כפקין מניה דכר ונוקב' וד' בהאי
אתר ו' דכר ד' נוקבא בגין דא דו תרין דו דכר ונוקב' ד"ו תרין קפלין תרין י"בלחודוי
דכר · ה' נוקבא · ה' ד' הות בקדמיתא ומדאתעברת בו' בגוה אולידתו' הרי בו בה"
אית דו ובו' אית ה"ה הרי יה"ו אתחזי יוד בחוויה כללא דיה"ו · מדאפיקת יוד דהוא דכר
ונוקבא אתיישבת לבתר ומכסייא לאמא · ויראו בני האלדים את בנות האדם
היינו דכתיב שנים אנשים מרגלים חרש לאמר · מאי בנות האדם דכתיב או תבאנה
שתים נשים זונות אל המלך · בגיניהון כתיב כי ראו כי חכמת אלדים בקרבו וגו' ·
אז תבאנה ולא מקדמייתא בקיסטרא דקיטורי דפוגאן תרין מתחבקן הוו לעילא
לתתא נחתו ירתו עפרא אבדו חולקא טבא דהוה בהו עטרא דכוללא (ס"א דמזלא)
ואת' צטר בקוסטא דעבבא · ויאמר יי אל משה מה תועק אלי · אלי דיקא · דבר אל
אל בני ישראל ויסעו · ויסעו דיקא · במזלא הוה תלי דבעא לאוקיר דקניה · והישר
בעיניו תעש' והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו עד כאן כי אני יי' רפאך להאי דוקא ·
פרקא משמאה · הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים וגו' · שבעה דרגין
יוד"ה"ה וה' ה"י וו" אפיק ד'ה"ה ה"י ה"ה אפיק וו" דו לבר אסתיר אדם דכר ונוקב' דאיכון
ד"ו דכתיב בנים משחיתים · בראשית ברא · בראשית מאמר · ברא חצי מאמר · אב
ובן · סתים וגליא · עדן עלאה דסתים וגניז · עדן תתאה כפיק לאטלטלי (ס"א לאטלכוי)
ואתגלייא ידוד יה אלדים · את · אדני אדיר ימינא ושמאלא כחדא אשתתפו · השמים
ואת · דכתיב והתפארת והנכח · איכון כחדא אשתתפו · הארץ · דכתיב מה
אדיר שמך בכל הארץ · מלא כל הארץ כבודו · יהי רקיע בתוך המים להבדיל בין
הקדש ובין קדש הקדשים · עתיקא לזעירא אתפרש ואתדבק לא אתפרש ממש
פומא ממלל רברבן אכתיק ואתעטר בכתרין זעירין בחמשה ובכין מים דכתיב ובתן
עלין מים חיים אל כלי · הוא אלדים חיים ומלך עולם · אתהלך לפני יי' בארצות
החיים · והיתה נפש אדני צרורה וגו' · ועץ החיים בתוך הגן יה" יוד ה"א אה"יי בין
מים למים · מים שלימין ומים דלא שלימין רחמין שלימין רחמין דלא שלימין ·

ויאמר יי' לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר · ויאמר יי' כד
אתיישבא בזעירא מכאן דכד אמר בשם אמרו דעתיקא בשם
קאמר · לא ידון רוחי באדם דלעילא משום דבההוא רוחא דאתנשבא מתרין נוקבין
דפרדשקא משיך לתתאי ובג"כ כתיב והיו ימיו מאה ועשרים שנה · יוד" שלים ולא
שלים · י' בלחודוי מאה תרין אתוון תרין ומכין מאה ועשרים שנה י' בלחודוי כד
אתגלייא

אתגליא בזעירא אתמש׳ בעשר אלפין שנין מכאן כתיב ותשת עלי כפכה · הנפילים היו בארץ · היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים · מאתר דאתפרש נופא אקרו הנפילים דכתיב ומשם יפרד · היו בארץ בימים ההם · ולא לבתר זמנא עד דאתא יהושע ובני האלהים אסתמרו עד דאתא שלמה · ובנות האדם אתכללא הה״ד ותענגות תענגות קארי · בני האדם דאתרמיזו מהאי רזין אחרנין דלא אתכללו בחכמה עלאה דכתיב ויי׳ נתן חכמה לשלמה · וכתי׳ ויחכם מכל האדם משום דהני לא אתכללו באדם · ויי׳ נתן חכמה ה׳ עלאה ויחכם מכל האד׳ דמינה אתחכם לתתא · המה הגבורים אשר מעולם · עולם דלעילא · אנשי השם · דאתכהנן בשמא · מאי שמא שמא קדישא דאתכהנן ביה דלא קדישין לתתא ולא אתכהנן אלא בשמא · אנשי השם סתים ולא אנשי ולד״ו לאו מסתים סתימותא אלא גריעותא ולא גריעותא · אנשי השם סתם מכללא דאדם נפקו · כתיב אדם ביקר בל ילין · אדם ביקר ביקרו דמלכא בל ילין בלא רוחא · תליסר מלכי קרבא בשבעה שבעה מלכין בארעא אתחזיאו כגוי קרבא תשע׳ דסלקין בדרגין דרהטין ברעותהון ולית דימחי בידיהון · חמשה מלכין קיימין בבהולו לקמי ארבע לא יכלין למיקם · ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע בהון תליין כענבין באתכלא ברירן בהו שבעה רהיטין סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו · אילנא דמכשם יתיב בגו · בענפוי אתידן ומקננן צפרין · תחותוי תטלל חיותא דשליטא הוא אילנא בתריסר בגיסן למהך בשבעה סמכין סחרניה בארבע זוין מתגלגלין בארבע סטרין חויא דרהיט בש״ע דלוגין דליג על טורין מקפץ על גבעתא דכתיב מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות · זנביה בפומיה בשנוי נקיב לתרין נישין כד נטיל נוסטרא אתעביד לתלת רוחין · כתיב ויתהלך חנוך את האלהים · וכתיב חנוך לנער על פי דרכו · לנער הידוע · את האלהים ולא את יי׳ · ואיננו · בשם זה · כי לקח אותו אלהים להקרא בשמו · תלת בתי דינין אינון ארבע בתי דינין דלעילא ארבע לתתא דכתיב לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה · דינא קשיא · דינא דלא קשיא · דינא בשקולא · דינא דלא בשקולא · דינא רפיא · דינא דאפילו לא האי ולא האי · ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה · החל האדם לרב · היינו דכתיב בשגם הוא בשר האדם דלעילא · וכתיב על פני האדמה · ומשה לא ידע כי קרן עור פניו היינו דכתיב כתנות עור · קרן דכתיב ויקח שמואל את קרן השמן · לית משיחה אלא בקרן ובשמך תרום קרננו · שם אצמיח קרן לדוד · היינו שירותא דמלכא ואתיא מן יובלא דהוא אימא דכתיב והיה במשוך בקרן היובל · קרן ביובלא אתעטר שירותא באימא קרן דנטיל קרן ורוח לאתבא רוחיה ליה · והאי קרן דיובלא הוא ויובל ה׳ וה׳ כשיבא דרוחא לכלא וכלא תייבין לאתרייהו דכתיב אהה יי׳ אלהים כד אתחזי ה׳ לס׳ יי׳ אלהים אתקרי שם מלא וכתיב ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא (ס״א כד אתחזור ה׳ לס׳ ואסתלק י׳ פורענותא אתי לעלמא ואם לא בשביל אד׳ ידוד לא אתקיים עלמא וכלא אתחרב ועל דא כתיב ונשגב וגו׳) ע״כ סתים ואתעטף בצניעותא דמלכא דהיינו ספרא דצניעותא זכאה למאן דנפק וידע שבילוי וארחוי ·

פרשת ואתה תצוה

ואתה תצוה את בני ישראל וגו׳ · ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך וגו׳ אמר רבי חייא מאי שנא הכא בכל אתר דכתיב ואתה הקרב אליך · ואתה תדבר אל כל חכמי לב · ואתה תצוה את בני ישראל · ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור · אלא כלא ברזא עלאה איהו לאכללא שכינתא בהדיה · אמר רבי יצחק בנהורא עלאה ובנהורא תתאה כליל כחדא ואקרי ואתה · כד״א ואתה מחיה את כלם · ועל דא לא כתיב והקרבת את אהרן אחיך וצוית את בני ישראל ודברת אל כל חכמי לב · בגין דההוא זמנא שריא שמשא בסיהרא ואשתתף כלא כחדא לשריא על אומנותא דעובדא · אמר רבי אלעזר מהכא אשר נתן יי׳ חכמה ותבונה בהמה · רבי שמעון אמר מהכא ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה · אשר מלאתים מבעי ליה · אלא אשר מלאתיו להההוא לבא · מלאתיו רוח חכמה כד״א ונחה עליו רוח יי׳ רוח חכמה ועל דא אשר מלאתיו רוח חכמה דשריא שמשא בסיהרא באשלמותא דכלא ועל דא אתרשים הכא בכל אתר · א״ר אלעזר אי הכי האי ואתם ואתה היך מתיישבן בקראי · אמר ליה כלהו מתיישבן בהו · ואתה הקרב אליך ליחדא בהדיה ולקרבא בהדיה רזא דשמא קדישא בדקא יאות · ואתה תדבר אל כל חכמי לב · בגין דכלהו לא אתיין למעבד עבידתא עד דרוח קדשא ממללא בגווייהו ולחש לון בלחישו וכדין עבדי עבידתא ·

ואתה תצוה את בני ישראל · רוח קדשא פקדא עלייהו ואכריז עלייהו למעבד עובדא ברעותא שלים · ואתה קח לך כמה דאוקימנא דכתיב ואתה הקרב אליך והכי כלהו הכא בעובדא דמשכנא דכלא אתעביד ברזא דא · פתח ר״ש ואמר ואתה יי׳ אל תרחק אילותי לעזרתי חושה · ואתה יי׳ כלא חד · אל תרחק לאסתלקא מינן למהוי בליק נהורא עלאה מתתאה דהא כד אסתלק נהורא עלאה מתתאה כדין אתחשך כל נהורא ולא אשתכח כלל בעלמא · ועל דא אתחרב בי מקדשא ביומוי דירמיהו ואע״ג דאתבני לבתר לא אהדר נהורא לאתריה בדקא יאות · ועל רזא דא שמא דההוא נביאה גרים ירמיהו אסתלקותא דנהורא עלאה דאסתלק לעילא לעילא ולא אהדר לאתבר׳ לבתר כדקא יאות · ירמיהו אסתלק ולא אהדר לאתריה ואתחרב בי מקדשא ואתחשכו נהורין · אבל ישעיהו שמא גרים לפורקנא ולאהדרא נהורא עלאה לאתריה · ישעיהו לאהדרא ההוא נהורא עלאה ולמעבד פורקנא ולמבני בי מקדשא · וכל טבין וכל נהורין יהדרון כדבקדמיתא ועל דא קיומי׳ הדין נביאי אלין דא לקבל דא בגין דשמא גרים וגרופא דאתוון דא בדא גרמין עובדא הן לטב הן לביש · ועל רזא דא גרופא דאתוון דשמהן קדישין וכן אתוון בגרמייהו גרמין לאתחזאה רזין עלאין בגווכא דשמא קדישא דאתוון בגרמייהו גרמין רזין קדישין לאתחזאה בהו · רזא קדמאה יוד׳ בקודש קדמאה

דקיימא

דקיימא על תשע סמכין דסמכין להו ואינון קיימין לארבע סטרי עלמא כמה דסופ׳
דמתפשט נקודה בתראה קיימ׳ לארבע סטרי על׳ בר דהאי דכר ואיהו נוקב׳ • והאי
קיימא כלא גופא וכל קיימא בלבוש׳ דאתלבש בהו איהי קיימ׳ על תשע סמכין ברזא
דאת ם׳ כלא עגולא ואע״ג דאת ם׳ איהי בעגולא וקיימא בעגולא אבל ברזא דאתוון
חקיקן גו נקודי טהירין לעילא איהון ברבועא דלתת׳ איהי בעגולא האי ברבוע׳ איהי
קיימא בשיעורא דתשע נקודין תלת תלת לכל סטר ואינון בשיעור׳ דחושבנ׳ תמניא
נקודין ואינון תשע • ואינון דקיימין מרזא דכוכב׳ ברבועא בסמכין תשעה לאת
יוד׳ נקודה חדא אינון תשעה אינון תמניא ברזא דאת ם׳ ברבועא כגוונא דא
∴ תלת תלת לכל סטר ודא איהו רזא דאת יוד׳ ואע״ג דאיהי נקודה חדא
∴ דיוקנא דילה רישא לעילא וקוצא לתתא ושיעורא דילה תלת נקודין
∴ כגוונ׳ דא ∴ ועד אתפשטות׳ לארבע סטרין תלת תלת לכל סטר איהי
תשע ואיהי תמניא ואינון סמכין דנפקין מרזא דכוכבא למהוי סמכין לאת יוד׳
ואינון אקרון רתיכא דילה ולא קיימין בשמא בר ברזא דתשע נקודין דאורית׳ • וברזא
דספר׳ דאדם אתפלגו אינון תשע דאינון תמניא בגרופ׳ דאתוון דשמא קדישא לגרפ׳
לון וליחד׳ לון בכל אינון גוונין כד כטלין אינון תמניא דאינון תשע נהרין בנהירו דאת
ם׳ ברבוע׳ ואפיק נהורין תמני׳ אתחזון תשע׳ ואתפלגן לתת׳ לבטלא כל משכנ׳ ואינון
גרופא דשמא קדישא ברזא דשבעין ותרין אתוון מחקקן דנפקי מרזא דתלת גוונין
ימינ׳ ושמאלא ואמצעית׳ וכלא מרז׳ דתלת נקודין שיעור׳ דאת יוד׳ דאיהי לארב׳ סטרין
∴ ואינון תמניא נקודין ואינון תשע נקודין ואינון תריסר נקודין עלאין
∴ ג״ג לכל סטר ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין וכד אתחקקן
∴ תריסר אלין בשית סטרין אינון שבעין ותרין שמה׳ רזא דשמא קדישא
דשבעין ותרין דאינון שמא דא קדישא וכלא איהו סליק ברעותא דמחשבה באינון
סמכין דאת יוד׳ ועל דא אתוון בגרופיהו תלת תלת בכל גרופא דילהון בגין לסלקא
ברעותא דאית י׳ דתלת נקודין כמה דאתמר ועל דא לא אסתליק בסליקו דגרופא.
אלא מעקרא ושרשא דרזא דאלין סמכין דסמכין לאת י׳ רזא דאת ם׳ ברבועא ט׳
נקודין תמניא נקודין תריסר נקודין שבעין ותרין נקודין אשתכח דכל רזא דשמא
קדישא קיימא באת י׳ וכלא רזא חדא וקיימא ברזא דכוכבא כמה דאתמר למעבד
סמיכו לכל את ואת ואינון סמכין אינון רתיכא דלהון דכל את ואת כמה דאתמר •
רזא תכיינא את ה׳ דקיימא על חמשה סמכין דסמכין לה דנפקין מרזא דכוכבא
כד אתכנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשחתא אתר׳ היכלא אקרי לגו נקוד׳ דקאמרן
וכלא איהו ברזא דקאמרן דאת ם׳ ברבועא • אבל הכא לא אתרשים בר את ם׳
ורתיכא דילה חמשה סמכין דקאמרן דכד בטש נהירו דכוכבא באת י׳ אתנהיר
ומהוא בטישותא אתעבידו אינון תשע סמכין דקאמרן • ומגו נהירו דאתנהר את
י׳ אתפשטו תלת נקודין די׳ תרין לעילא דאינון רישא וחד לתתא דאיהו קוצא די׳
כגוונא דא ∴ דקאמרן • כד אתפשטו תרין אתעבידו תלת חד אתעבידו תרין
ואתפשטו ואתעביד חד • היכלא דא לבתר דאתעביד היכלא לחד נקודה קדמאה

אתעביד בגניזו טמיר רזא דאת דא וקיימא על חמש אחרנין · ארבעה גניזין אינון
חד נקודה דקיימא לגו באמצעיתא אינון חמש ואיהי ה' דהא לתתא קיימ' על ארבע
ואיהי נקודה על ארבע דקיימא בגו אמצעיתא · אוף הכא כמו האי מה דקיימא על
ה' סמכין הכי הוא ודאי דהאי נקודה עלאה איהי על תרין גוונין חד בלחודוי וחד
בטמירו · ובספרא דרזין דחנוך ה' ודאי קיימא על חמש סמכין דנפקין מגו בוצינא ·
ובדין אפיק חמש קיימין אחרנין ואשתכחת האי ה' ברזא דעשרה · וכד אתפרשת
קיימא ה' דא על סמכין ואינון הוו תליסר מכילן דרחמי בחד דרגא דאתוסף עלייהו
ואלין אינון תריסר דקיימין בשית זמנין אינון ארבעין ותרין · זמנין שבעין ותרין
הוו אבל כתיין לתתא והכא אתפרשו שבילין לכל סטר דאינון תלתין ותרין אשתכחו
ארבעין ותרין אודנין ימינא ושמאלא הא ארבעין ותרין אתוון עלאין דאינון אתוון
רברבן דאוריתא · בגין דאית אתוון רברבין ואית אתוון זעירין · אתוון רברבין
אינון לעילא · אתוון זעירין לתתא וכלא לתתא כגוונא דלעילא בגין דאית שמהן
קדישין עלאין דקיימין ברעו דרוחא ולבא בלא מלולא כלל · ואית שמהן קדישין
תתאין דקיימין במלה ובמשיכו דמשכה ורעו עלייהו · ואית שמהן אחרנין לתתא
דאינון מההוא סטרא אחרא דאיהו מסטרא דמסאבא ואלין לא קיימין אלא ברעו
דעובדא לתתא לסלקא רעו דההוא עובדא דלתתא לגביה · בגין דאיהו סטרא
אחרא לאו איהו אלא בעובדין דהאי עלמא לאסתאבא בהון כגוונא דבלעם ואינון
בני קדם וכל אינון דמתעסקי בההוא סטרא אחרא · ושין לא קיימי באתוון רשימין
מן כ"ב דאוריתא בר תרין ואלין ר' וק' וסמכין לון בסמיכו אתוון דשקר · אבל אלין
אינון אשתמודען לנביאיהו יתיר · ועל דא בתהלה לדוד בכלהו כתיב ו' בכל את
ואת בר מאלין תרין דלא כתיב נ' דהא נ' שמא דקב"ה איהו · ובגין כך אינון ארבעין
ותרין אתוון דעלמא דא אתברי בהו · אשתכח האי ה' עלאה לסלקא לתשעין ותרין
תשעין הוו בר תרין אודנין ימינא ושמאלא ורזא דא (ס"א ואימיך) ואם שרה הבת
תשעי' שנה תלד · אבל איהו באשכחא תשעין ותרין וכד אתוסף דרגא דרזא דברית
דאיהו רקיעא תמינאה וקיימא לתמניא יומין הא מאה ואלין ודאי מאה ברכאן בכל
יומא דאצטריכא כנסת ישראל לאתעטרא בהו · וכלא ברזא דה' · האי ה' איהי
דיוקנא דילה בתרין בוכין רזא דמאה ואינון חמש סמכין רתיכין דנפקי מגו בוצינא
ואינון חמש אחרנין דנפקי מינה ועל דא דיוקנהא כגוונ' דא ה' תרין בוכין ונקוד'
דקיימא באמצעיתא ועל דא ו' קיימא בוכייהו תדיר כגוונא דא בון בגין דהכא איהו
אתריה לאתעטר' ואע"ג דרזין אחרנין אינון ברזא דה' · אבל דא איהו ברזין דספר'
דחנוך והכי הוא ודאי וכד אתתקנא באינון חמשין בלחודייהו איהי נקוד' דקיימא
ברזא דכ' כגוונא דא ה כ"ון וחד נקודה באמצעיתא דאיהי שלטא עלייהו וכלא רזא
חדא · זכאין אינון דידעי ארחוי דאוריתא למהך בארחי קשוט · זכאין אינון בהאי
עלמא וזכאין אינון בעלמא דאתי · רזא תליתאה ו' האי את דיוקנא דרזא דאדם
כמה דאתמר · והא אוקימ' דהאי את קיימא על י"ב רתיכין · וכד מתפרשאן אינון
כ"ד רתיכין דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דכר בגו לקבל דרועין וירכין וגופא
סייפין

שייפין דלהון כ"ד איכון לדרועין ויירכין וגופא הא אתמר· אבל כלהו סתימין בגופא וגופא קיימא בכלהו כ"ד וכלהו רתיכין כלילן ביה בגופא · ובגין דכלילן כלהו ביה קיימא ו' פשיטו חד גופא אד כליל בכ"ד רתיכין· ואלין איכון רישא בשית· גופא ביה· ואף על גב דכל רתיכין איכון יב' לכל סטר בכלא קיימא גופא· אבל עשרין וארבע איכון שית דרישא דאיכון שייפין לאעבאה רישא· תמני סרי אוליין דקיימא רישא דאיהו רזא דשית· ועל דא שיעורא דאת ו' רישא בשית נקודין חמש גופא בתמני סרי· בגוונא דא כל אלין רזין מתפרשן דדרועין ויירכין כלהו בגביזו ועל דא כלא אתכליל ברזא דאת ו' ודיוקנא דילה· וכד שלימו דאת דא אתחזיין כדין כל סטרין ביסין אסתתמו ואתפרשן מסיהרא ולא אתחפיין בגין דאיהו מבקע כל משקופין דרקיעין ואנהיר לה ולא יכלא מקטרגא לאבאשא כלל· וכד האי אסתלק כדין סליק ואסטי ומפתי ויכיל לקטרגא על כל בני עלמא בגין דאיהו מלך זקן וכסיל והא אוקימנא · ו' איהו נהורא דנהיר לסיהרא ואף על גב דנהורין סגיאין אתכלילן ביה בסיהרא דנהיר לסיהרא איהו חד פשיטו לאליא לה ואיהו רזא דאלף רשימא בכל איכון רזין וכד נהיר לסיהרא ברזא דו' נהיר לה· ובספרא דאדם קדמאה בדיוקנין דאתוון ו' חד נקודה לעילא וחמש נקודין לתתא· וכן שיעורא דילה בגוונא דא· ובכל נקודה קיימא ברזא דעשר בגין דלית לך נקודה דלא אשלים לעשר דכל נקודה אית ביה תשע סמכין רתיכין והאי נקודה אשלים לעשר· נקודה דימינא תשע סמכין רתיכין לה ואיהו עשרה· וכן לשמאלא וכן לכל סטרין· וע"ד כלהו נקודין איכון כל חד וחד כללא דעשר איהו ורתיכוי וכלהו כלילן בההוא פשיטו דאת ו' וכד עייל שמשא בסיהרא בפק' מהאי ו' חד פשיטו רזא דברית בגוונא דא ג' ודא איהו לאעלא בכוכבא· וכד אתכליל כלא בהאי פשיטו דאת ו' כדין קיימא לשמשא בכוכבא ורזא דא דכתיב ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך לאתכללא דרועא בגופא· ואת בניו אתו· אין כל איכון רתיכין וסמכין דילים· דרועא שמאלא לגביה דכתיב קח את הלוים לאשתכחא ו' דכליל כלא בחד פשיטו למהוי חד· וע"ד אשתכח יסודא בהאי ימינא ושמאלא ואמצעיתא כלא איהו חד וע"ד אתעביד חד פשיטו ואקרי אחד ולא תשכח בר פשיטו חד בלחודוי ודא הוא חד· ה' בתראה אתעביד חד גופא בההוא נקודה דאמצעיתא ואעיל בה ו' ואשתכח ו' בין ב' נקודין חד לעילא וחד לתתא· וכדין אתאחיד עלמא עלאה בעלמא תתאה ואיהו חד ואוקימנא· אתא רבי אלעזר ורבי אבא ונשקו ידוי· בכה ר' אבא ואמר ווי לעלמא כד יתכנש שמשא ויתחשך עלמא· אמר רבי אלעזר ורבין לתתא ברזא דא ו' מ"ל דאתכלילו בהאי את· אמר ליה דכתיב זכרו תורת משה עבדי ולא כתיב נביאי לאתחזאה דכלא אתכליל ברזא דו' ואת ו' אק' חד ואיהו חד בלחודהא ופשיטו חד והא אתמר·

ואתה הקרב אליך וגו'· אר"ש לא שמש משה בסיהרא עד דאתכליל בכל סטרין ברזא דן' כמה דאוקימנא· ת"ח מה כתיב מתוך בני ישראל לכהנו לי· לכהן לי לא כתיב אלא לכהנו לי לשמוש' דיליה לשמושא דאתרא לשמושא דיליה ודאי: לי· דא את ה' לאעלא ולשמשא ו' בה' למהוי כלא חד· זכאין איכון

ישראל

ישראל דעאלו ונפקו וידעי ברזי דארחוי דאורייתא למהך בארח קשוט · מתוך בני
ישראל אמאי מתוך בני ישראל · אלא כלא לא אתקריב למהוי חד כדקא יאות אלא
מתוך בני ישרא׳ · דהא בני ישראל קיימו׳ לתתא לאתפתחא ארחין ולאנהרא שבילין
ולאדלקא בוצינין ולקרבא כלא מתתא לעילא למהוי כלא חד · ובגיני כך כתיב ואתם
הדבקים ביי׳ וגו׳ · ואתה הקרב אליך וגו׳ · א״ר ש כלא איהו קריבה למאן דידע
ליחדא יחודא ולמפלח למאריה דהא בזמנא דאשתכח קרבנא כדקא יאות כדין
אתקריב כלא כחדא ונהירו דאנפין אשתכח · וכד קרבנא לא אשתכח כדקא יאות
או יחודא לא הוי כדקא יאות כדין אנפין עציבין ונהירו לא אשתכח ואתכסיא
סיהרא ושלטא סטרא אחרא · א״ר ש קב״ה לא נסי לאיוב ולא אתא עמיה בנסיונא
בנסיונא דשאר צדיקיא דהא לא כתיב ביה והאלהים נסה את איוב כמה דכתיב
באברהם והאלהים נסה את אברהם ואיהו בידיה אקריב לבריה יחודאי לגביה ·
ואיוב לא יהב ליה ולא מסר ליה כלום · ולא אתמסר ליה אבל אתמסר בידא
דמקטרגא בדינא דקב״ה דאיהו אתער להוא מקטרגא לגביה מה דאיהו לא בעא
דהא בכל זמנא אתי ההוא מקטרגא לאתערא על בני נשא · והכא קב״ה אתער
לגביה דכתיב השמת לבך על עבדי איוב · אבל רזא עמיקא איהו · פתח ואמר
ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליי׳ · ויהי מקץ ימים רזא איהו מקץ
ימים ולא מקץ ימין דהא לקץ ימין וקריב לקץ ימים והא אוקימנא דכתיב ואתה לך
לקץ · אמר קב״ה לדניאל ואתה לך לקץ · אמר ליה לאן קץ לקץ הימים או לקץ הימין
עד דאמר ליה לקץ הימין · ועל דא דחיל דוד דכתיב הודיעני יי׳ קצי או לקץ הימים
או לקץ הימין · והכא מה כתיב ויהי מקץ ימים ולא מקץ ימין ובגיני כך לא אתקבל
קרבניה דהא מסטרא אחרא הוה כלא · ת״ח מה כתיב והבל הביא גם הוא · מאי
גם הוא לאסגאה כלא דא ודא קרבנא כלא ועקרא דיליה הוה לקב״ה ויהב חולקיה
לסטרא אחרא כלא ומחלביהן · וקין עקרא עבד מקץ ימים ולא יהב חולקא לקב״ה ·
ועל דא אתדחא איהו וקרבניה · באיוב מה כתיב והלכו בניו ועשו משתה וגו׳ ·
וכתיב ויהי כי הקיפו ימי המשתה · וכתיב ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכול
ולשתות עמהם דדא איהו עקרא לסטרא אחרא ולבת׳ אקריב עולות · ועולה איהו
דכר ולא נוקבא וסלקא לעילא וקרבנא לא קריב לאכללא ליה כדקא יאות ·
ות״ח אלמלא חולקא יהב לכלא מקטרגא לא יכול ליה לבתר · ואי תימא אמאי אבאיש
ליה קב״ה · אלא בגין דגרים לכפיא כסורא ולאתכסיא ואיהו לא קריב קרבנא אחרא
לאתוכחא ביה אחרנין אלא עולה דסלקא לעילא ועל דא כתיב ככה יעשה איוב כל
הימים דאלמלא סטרא אחרא אתזנת בחולקא אתעבר מעל מקדשא ואסתלק מניה
וסטרא דקדושה סליק לעילא לעילא · אבל איהו לא בעא דאתזני אחרא בקרבניה
ואעדי גרמיה מניה · מנא לן דכתיב וסר מרע · ועל דא קריב תדיר עולה דהא עולה
לא אתדבקי מניה סטרא אחרא לעלמין · ובגין כך כל מה דנטיל לבתר מדידיה נטיל
ועל דא איוב גרים לחפיא ערלה על ברית קיימא דלא הוה אעדי מניה · ובגין כך
קב״ה אתער לההוא מקטרגא דכתיב השמת לבך אל עבדי איוב · ת״ח כד בעא

קכם

קב״ה לאתאחדא בהו בישראל לא קיימא שעתא בגין דערלם חפיא בשורא עד זמנא
דההוא מקטרגא הוה נטיל דיליה מאיוב· ועל דא פקיד ליה קב״ה למוכלים בבשילו
דאינון סטרא אחרא אשתדל ביה באיוב ופקיד לאתעברא ערלה מנייהו וכדין
אתאחד קב״ה בישראל וההוא סטר׳ אחרא אתפרש מן קדשא ואשתדל ביה באיוב
ונטיל מדיליה· וכדין פסח הוא ליי׳ ודאי· דעד השתא לא הום פסח ליי׳ זכאין
אינון דידעי ויחדי יחודא דמאריהון כדקא יאות· כתיב ואלהי מסכה לא תעשו
לכם· וכתיב את חג המצות תשמר· מאי עביד האי לגבי האי· אלא הכי
אוקמוה מאן דאכיל חמץ בפסח כאילו עביד ע״ז למפלח לגרמיה דהא רזא הכי הוא
דחמץ בפסח כמאן דפלח לע״ז דע״ז איהו· וכד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו
דלהון מרשו אחרא מההוא רשו דאקרי חמץ נהמא בישא וע״ז אקרי ע״ז ודא איהו
רזא דיצר הרע פולחנא נוכראה· ואקרי אוף הכי שאור ודא איהו יצ״ר דהכי איהו
יצר הרע לבר נש כחמיר בעיסה· עאל במעוי דבר נש זעיר זעיר ולבתר אסגי ביה
עד דכל גופא אתערב בהדיה· ודא איהו ע״ז ועל דא כתיב לא יהיה בך אל זר·
ודאי את חג המצות תשמר· רבי יהודה פתח חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו
כי במה נחשב הוא· חדלו לכם מן האדם וגו׳ האי קרא אוקמוה· אבל מאי חדלו
לכם מן האדם ובי אי אסיר ליה לבר נש לאתמנעא משאר בני נשא אוף אינון כמי
לגביה יתרחקון בני נשא דלא יקרבון אלין באלין לעלמין· אלא אוקמוה במה
דאסכים לפתחא דחבריה למיהב ליה שלם· והכא אוקימנא ליה בקרא אחרא
דכתיב מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו· והע״ג דכלא שפיר
אבל מאי חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו· הכא פקיד קב״ה לבר נש ואזהיר
ליה לאסתמרא מאינון בני נשא דאסטו ארחייהו מארח טב לארח ביש ומסאבי
נפשייהו בההוא מסאבו אחרא· אבל כד ברא קב״ה לבר נש עבד ליה בדיוקנא
עלאה ונפח ליה רוחא קדישא דכליל בתלת כמה דאוקימנא דאית ביה נפש רוח
ונשמה ועילא מכלא נשמה דאיהי חילא עלאה למנדע ולמנטר פקודוי דקב״ה ואי
ההיא נשמתא קדישא אעיל לה בפולחנא אחר׳ האי איהו מסאיב לה ונפיק מפולחנא
דמאריה· בגין דתלת חילין אלין כלהו חד נפש רוח ונשמה משתתפי כחדא והוו
חד וכלא כגוונא דרזא עלאה ע״ד כאמר הולך את חכמים וגו׳ ואי חזינן להאי בר
נש דהוו ביה אלין דרגין כלהו עד לא קיימ׳ בקיומיה למנדע מאן איהו במאי אתידע
לקרבא בר נש בהדיה אי בגין לאתמנעא מניה ברוגזיה ממש ידע ליה ואשתמודע
מאן איהו· אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזי׳לא ועקר לה מאתרהא
בגין לאשרי תחותה ההוא אל זר· דא איהו בר נש כדקא יאות· דא איהו עבדא
דמאריה דא איהו גבר שלים· ואי ההוא בר נש לא נטיר לה ואיהו עקר קדושה דא
עלאה מאתרי׳ לאשרי באתר דסטרא אחרא· ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה
ואסיר לקרבא בהדיה ולאתחברא עמיה ודא אקרי טורף נפשו באפו איהו טריף
ועקר נפשיה בגין רוגזיה ואשרי בגויה אל זר· ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם
אשר נשמה באפו דההוא נשמתא קדישא טריף לה ובאיב לה בגין אפו אשר נשמה

אחלף

אחליף באפו · כי במה נחשב הוא · ע"ז אתחשיב ההוא בר נש · ומאן דאתחבר עמיה ומאן דאשתעי בהדיה כמאן דאתחבר בעבודה זרה ממש · מאי טעמא בגין דע"ז ממש שארי בגויה · ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה · ושארי באתריה ע"ז אל זר · מה אל זר כתיב ביה אל תפנו אל האלילים כגוונא דא אסיר לאסתכלא באנפוי · ואי תימא הא רוגזא דרבנן · רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטרין דהא תנינן דאורייתא אשא איהי ואורייתא קא מרתחא ליה דכתיב הלא כה דברי כאש נאם יי' רוגזיה דרבנן במלי דאורייתא · רוגזיה דרבנן למיהב יקרא לאורייתא וכלא לפולחנא דקב"ה · אבל אי במלין אחרנין לאו פולחנא דקב"ה האי בגין דבכל חטאי' דקא עביד בר נש לאו איהו ע"ז ממש ואסיר לקרבא בהדיה דהאי · ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר · לאו הכי דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתריה והשרא אל זר מקמא ההוא אתר אתתקף ביה ולא שביק ליה · בר כד אתי בר נש מכל וכל ועקר ליה לעלמין ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדוש' עליה · כדין ולואי דאתקדש · א"ל רבי יוסי אתקדש ממש · א"ל ת"ח בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה ושריא באתריה ההוא אל זר אסתאב בר נש ואקרי טמא ומסאיב למאן דקריב בהדיה וההוא קדושה ערקת מניה · וכיון דערקא מניה זמנא חדא כמה יעביד בר נש עד לא תיתוב לאתרהא · אמר ליה אי הכי כמה מסאבין איכון דמתדכאן · א"ל שאני מסאבו אחרא דלא יכיל למעבד יתיר · אבל דא סגיא מכלא וכל גופא סאיב מגו ומבר · ונפשא וכלא מסאיב · ושאר מסאבו דעלמא לאו איהו אלא גופא לבר בלחודוי ובג"כ כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דאחלף קדושה דמאריה בגין אפו דדא איהו מסאבו דמסאיב כלא · כי במה נחשב הוא · במה ע"ז ודאי נחשב איהו · ת"ח האי איהו רוגזא דאיהו ע"ז סטרא אחרא כמה דאמרן דבעי בר נש לאסתמרא מניה ולאתפרשא מעלוי וע"ד כתיב אלהי מסכה לא תעשה לך · לך בגין לאכחשא גרמך · וכתיב בתריה את חג המצות תשמר · תשמר דא סטרא דקדושה דבעי בר נש לנטרא ליה ולא יחלף ליה בגין סטר' אחרא ויחלף ליה האי איהו מסאיב ומסאיב לכל מאן דקריב בהדיה · את חג המצות תשמר · האי איהו אתר דאק' שמור ובג"כ כתי' את חג המצות תשמר שבע' ימים תאכל מצות כאשר צויתיך · שבעת ימים לאו אלין איכון כשבעת היומים דסכות דאיכון עלאין ואלין תתאין ועל דא בהכי הלל גמור ובהכי לאו הלל גמור · ועל דאיכון לתתא כתיב שבעת ימים תאכל מצות · מצת כתיב חסר בלא ו' דעד לא שראן איכון יומין עלאין רזא דו' ואי תימא כיון דהאי רזא דחג המצות אתקדש אמאי נחתא דהא תנינן מעלין בקדש ולא מורידין אמאי נחתא לתתא באיכון יומין תתאין · ת"ח כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו וגו' מאן וכפר עליה · אצטריך עליה בקדמיתא ובתר על ביתיה · כגוונא דא האי דרגא שארי לאתקדש' ולנפקא בקדושה לכפרא עליה · וכיון דאיהו אתקדש בעי לכפרא על ביתיה ולאתקדשא לון ועל דא נחית לתתא לקדשא ביתיה · ובמה מקדש לון לישראל לתתא · וכיון דאלין מתקדשאן כשינן לסלקא לעילא דהא כד ביתא דמטרוניתא אתקדשת כדין סלקת לעילא לאתקשרא באיכון יומין עלאין

לעילא

לעילא ועל דא אכן עבדין מושבכא בקיימא על קיימין בגין דאיכון יומין יומין עלאין
איכון בין בכלותא בין בשהמא אצטריך לקיימא על רגלוי ורכין וגופא כחדא דתמן
ירכין וגופא לקיימא כדכורא דקיימא בחיליה ולא כנוקבא דארחהא למיתב · ועוד
בגין שכחא דעלמא עלאה ובגין איהו רזא דדכורא כתיב פטורות מחוסכב׳ דא ולא
אתחייבן למימני בר דכורין לאתקטרא כל חד כדקא יאות · כגוונא דא יראה כל
זכורך דכורין ולא נשין בגין דרזא דברית בדכורא איהו ולא בנוקבא ובגין דקיימא
רזא לעילא נשין לא מתחייבן · ורזא אוליפנא הכא דבכל שבעת יומין מאלין יומין
עלאין כולא קדושה ומתאחד באלין תתאי והאי תתאה אקרי שבוע דאתקדש
בשבע יומין עלאין · וכן בכל שבעה ושבעה מאיכון חמשין יומין עד ולא עד ·
וכד אשתכחו ארבעין ותשע יומין עלאין אשתכחו לתתא שבע יומין דאתקדשו
בהו דכל חד אקרי שבוע דעאל באיכון שבע · ועל דא כתיב שבע שבתות תמימות
תהיינה · בגין דאיכון נוקבין בקט קרא ליטבא דנוקבין וכד אתקדשו בהו וביתא
מתתקנא לאתחברא אתתא בבעלה כדין אקרי חג שבועות מאיכון נוקבי דטהרו
עלייהו איכון יומין עלאין דאתקדשו בהו · ובגין כך כתיב בשבועותיכם איכון
דילכון ולא כתיב בשבועות בגין דהכי כמי מתקדשן ישראל לתתא עמהון · ועל דא
כד מטון לתשע וארבעין יומין ההוא יומא עלאה דעלייהו אקרי יומא דחמשין דשליט
על תשעה וארבעין יומין רזא דכללא דאורית׳ בתשעה וארבעין עכפין · וכדין ההוא
יומא עלאה יומא דחמשין באתערותא דלתתא אפיק אורית׳ כללא בתשעה וארבעין
אנפין · ר׳ אלעזר פתח ואמר גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה
את מזבחותיך וגו׳ גם צפור מצאה בית · אלין צפרי שמיא דמכיסון שוין מדוריהון
לבר ומכיהון שוין מדוריהון בביתא כגון דרור דאיהו עופא דשוי דיוריה בביתא דכל
בר׳ נש ולא דחיל · אמאי בגין דכלא קראן ליה דרור · מאי דרור חירו כלא וקראת׳
דרור ותרגומו חירו · ודא איהו צפור דרור · דהא מיומא דעביד קנא בביתא ואפיק
בנין מדוריה בביתא חמשין יומין בהו ולבתר מתפרשן אלין מאלין ודא איהו עופא
דאקרי דרור חירו · תא חזי מה כתיב וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם
דרור בארץ מהכא נפקא חירו לכלא · ובגין דנפקא מניה חירו · אוריתא דנפקת
מניה כמי חירו · ועל דא חרות על הלחת אל תקרי חרות אלא חירות ודא אוריתא
דאתקרי חירות דסא מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי חירו ואיהו חירו דכלא ·
האי יומא חירו עלאה בגין דאית חירו תתאה וחירו עלאה סא עלאה הא כתראם ·
חירו עלאה · חירו תתאה · שמטה ויובל כחדא איכון · **תרין** כהמי אכלו ישראל
חד כד נפקו ממצרים וחד במדברא · חד בפסח וחד בשבועות דכתי׳ הנני ממטיר
לכם לחם מן השמים · ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו ועל נהמא אתקריב ·
כל שאר קרבנין דנהמא איהו עקר דכתיב והקרבתם על הלחם שבעה כבשים וגו׳
וכתיב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה וגו׳ דדא איהו נהמא דאחכימו ביה ישראל
חכמתא עלאה דאוריתא ועאלו בארחהא · השתא אית לן לאסתכלא בפסח כד נפקו
ישראל נהמא דאתקרי מצה דכתיב ולא יראה לך חמץ וכתיב כי כל אוכל מחמצת ·

מאי

מאי טעמא בגין יקרא דההוא בהמה דאתקרי מצה׳ · שעתא דזכו ישראל לבהמה עלאה יתיר לא יאות הוה לאתבטלא מנן ולא אתחזי כלל׳ ותו דקרבנא דא מנן הוה דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפנה׳ ותו דשעתא ביומא דא אתבטל יצר הרע מאוריתא דאתקרי חירו אשתכחת׳ למלכא דהוה ליה בר יחידאי וחלש יומא חד הוה תאיב למיכל׳ אמרו ייכול בדיה דמלכא אסוות׳ דא ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומזונא אחרא בביתא׳ עבדו הכי׳ כיון דאכל ההוא אסוות׳ אמ׳ מכאן ולהלאה ייכול כל מה דאיהו תאיב ולא יכיל לנזקא ליה׳ כך כד נפקו ישרא׳ ממצרים לא הוו ידעי עקרא ורזא דמהימנותא אמר קב״ה יטעמון ישראל אסוותא ועד דייכלון אסוותא דא לא אתחזי להון מיכלא אחרא׳ כיון דאכלו ההיא אסוותא דאיהי מצה דאיהי אסוותא למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא׳ אמר קב״ה מכאן ולהלאה אתחזי לון חמץ וייכלון ליה דהא לא יכיל לנזקא לון וכ״ש דביומא דשבועות אזדמן נהמא עלאה דאיהו אסוותא בכלא׳ ועל דא מקרבין חמץ לאתוקדא על מדבחא׳ ומקרבין תרין נהמין אחרנין כחדא וחמץ אתוקדא ביכייהו בנורא דמדבחא דלא יכיל לשלטאה ולנזקא לון לישראל׳ ובגיני כך ישראל קדישין אתדבקו ביה בקב״ה באסוותא דאוריתא ביומא דא ואלמלא הוו נטרי ישראל תרין סטרין דנהמי אלין לא הוו עיילין בדינא לעלמין׳ ביומא דראש השנה דאיהו יומא דדינא ובל יומא דלאו איהו אלא לאינון דלא נטלו מיכלא דאסוותא ושבקו לאסוותא בגין מיכלא אחרא דאיהו חמץ דהא ביומא דר״ה ההוא חמץ סלקא ומקטרגא עליה דבר נש ואלשין ליה ואיהו קיימ׳ יומא דא מקטרגא על עלמא׳ וקב״ה יתיב בדינא על כלא ודאין עלמא ובגיני כך כד יהב קב״ה אוריתא לישראל אטעים להו מההוא נהמא עלאה דההוא אתר ומנו ההו׳ נהמא הוו ידעין ומסתכלן ברזי דאוריתא למהך באורח מישר והא אוקמוה מלה׳ אינון חברייא ברזין אלין דקאמרן׳ רבי שמעון ורבי אלעזר בריה הוו אזלי באורחא והוו אזלין עמהון רבי אבא ורבי יוסי עד דהוו אזלי אערעו בחד סבא והוה אחיד בידיה חד ינוקא זקף עינוי ר׳ שמעון וחמא ליה אמר ליה לרבי אבא ודאי מלין חדתין אית גבן בהאי סבא׳ כד מטו לגביה אמר רבי שמעון בטול דקיפטרך דנבך קא אתית מאן את׳ אמר ליה יודאי אנא׳ אמר מלין חדתין ודאי יומא דא לגבן׳ אמר ליה לאן הוא ארחך׳ אמ׳ ליה דיורי הוה באינון פרישי מדברא דהוינא משתדל באורית׳ והשתא אתינא לישובא למיתב בצלא דקדש׳ בריך הוא באלין יומי דירחא שביעאה דא חדי ר׳ שמעון אמר כתיב דודאי קדש׳ בריך הוא שדרך לגבן׳ אמר ליה חייך דבשמע מלה מפומך מאלין מלין חדתין עתיקין דבטעתון תמן במדבר׳ מהאי ירחא שביעא׳ ואמאי אתפרשתון השתא ממדברא למיתי לישובא׳ אמר ליה ההוא סבא בשאלתא דא ידענא דחכמתא גבך ומילך מטו לרקיעי דחכמתא׳

פתח ההוא סבא ואמר ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יי׳ אלהיך כאשר ישא איש את בנו וגו׳׳ האי קרא הכי מבעי ליה ובמדבר הזה אשר נשאך מהו ראית׳ אלא קב״ה דבר לון לישראל במדברא מדברא תקיפא כמה דכתיב נחש שרף ועקרב וגו׳ ומדברא דאיהו תקיף משאר מדברין דעלמא׳ מאי טעמ׳ בגין דההיא שעתא דנפקו

ישראל

ישראל ממצרים ואשתלימו לשתין רבבן אתתקף מלכותא קדישא ואסתליק על כלא
וכדין אכפיא מלכו חייבא וסיהר' אנהירת ואפיק לון קב"ה למיסך במדברא תקיפא
מדברא איהו אתר ושלטנו דנחש מלכו חייבא דאיהו דיליה ממש בגין לתברא
תוקפיה וחיליה ולכתשא ליה ולאכפיא רישיה דלא ישלוט · ואלמלא דחאבו ישראל
בעא קב"ה לאעברא ליה מעלמא ועל דא אעבר לון באחסנתיה ועדביה וחולקיה
ממש · כיון דחאבו כמה זמנין נשיך לון חויא וכדין אתקיים הוא ישופך ראש וגו'
ישרא' מחו רישיה בקדמיתא ולא ידעי לאסתמרא מניה ולבתר מחא איהו בבתרייתא
ונפלו כלהו במדברא ואתקיים ואתה תשופנו עקב · וארבעין שנין אלקו מניה
לקבל מלקו דבי דינא · ועל דא כתיב אשר ראית בעיניהו הוו אמאן להוא אחרי
דמדברא אזיל כפית קמייהו ובטלו אחסנתיה ועדביה · מכלן דכתיב אז נבהלו אלופי
אדום אלין איכון נחש שרף ועקרב · ואכן אתפרשנא מישובא למדברא תקיפא
ולעיינא תמן באורייתא בגין לאכפיא לההוא סטרא · ותו דלא מתיישבן מלי
דאורייתא אלא תמן דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא דכד אתכפיא
סטרא דא אסתלק קב"ה לעילא ואתיקר ביקריה · ועל דא שלימו דכלא טוב ורע
בחדא ולאסתלקא לבתר טוב ולית טוב אלא ההוא דנפיק מגו בישא · וכשאי טוב
אסתלק יקריה ודא איהו שלמא שלים · ואכן עד השתא יתיבנא תמן כל יומי שתא
בגין לאכפיא במדברא לההוא סטרא השתא דמטא זמנא דפולחנא קדישא דסטר'
דקדושה אהדרנא לישובא דתמן איהו פולחנ' דיליה ותו דהשתא מטא זמנ' דההוא
חויא לאתבעא דינא מקמי קב"ה והשתא איהו שלטא ואכן כפקנא מתמן ואתיב' לישובא
פתח ההוא סבא ואמר תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו · השתא איהו זמנא
לאתער' דינא עלאה תקיפא וכד איהו אתער סטר' אחר' אתתקף בהדיה וכיון דאיהו
אתתקף סליק וחפיא לסיהר' דלא נהיר נהורא ואתמליא מסטר' דדינ' כדין כל עלמא
איהו בדינא עלאין ותתאין וכרוזא כריז בכלהו רקיעין אתקינו כורסייא דדינא
למארים דכלא דאיהו בעי למידן · ורזא הכא ואתבהיר לן במדבר' אמאי אתער דינ'
עלאה ביומא דא · אלא כל רזין וכל קדושין יקירין כלהו תליין בשביעאה · וההוא
שביעאה עלאה עלמא עלאה דאקרי עלמא דאתי מניה נהרין כל בוצינין וכל קדושין
וכל ברכאן · וכד מטי זמנא לחדתותי ברכאן וקדושין לאנהרא בעא לאשגח תקונ'
דעלמין כלהו וכל איכון תקונין לאתקיימא כלא סלקין מגו תתאה אי איכון כשראן
ואי לאו כשראן וכדין קיימא דלא נהיר עד דאתפרשן חייבין מגו זכאין כדין אתער
דינא ומההוא דינא אתתקף סטרא אחרא ואשתכח מקטרגא בגין דיתתכון ליה
איכון חייביא בגין דעליה כתיב לכל תכלית הוא חוקר וחפיא לסיהרא · אמאי בגין
דלית תיאובתיה דקב"ה לאובדא לעובדי ידוי · וההוא סטרא אחרא קיימא בקליפא
תקיפא דלא יכיל לאתבר' בר בההוא עיטא דקב"ה יהיב לישראל דכתי' תקעו בחדש
שופר בכסה ליום חגנו · בגין לתברא ההוא כסה דאתחפייא סיהרא ולא נהיר' · וכד
מתערי ישר' לתתא בשופר ההוא קלא דנפיק משופר בטש באוירא ובקע רקיעין עד
דסלקא לגבי ההוא טנרא תקיפא דחפיא לסיהרא אשגח ואשכח אתערותא דרחמי

דסליק וקיימא לעילא אתערבב כדין ההוא קלא קיימא ואעבר ההוא רוגזא וכיון דלתתא
אתערו רחמי הכי כמו לעילא אתער שופרא אחרא עלאה ואפיק קלא דאיהו רחמי
ואתערו קלא בקלא רחמי ברחמי ובאתערותא דלתתא אתער הכי כמו לעילא:
ואי תימא היך יכיל לקלא דלתתא או אתערותא דלתתא לאתערא · הכי כמו ·
תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר והוא אקרי אבן טבא ; ועלמא
עלאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא
כדין הכי נהרין ליה מלעילא · ואי איהו קיימא בעציבו יהבין ליה בקבליה · כגוונ׳ דא
עבדו את יי׳ בשמחה · חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עלאה הכי כמו האי
עלמא תתאה כגוונא דאיהו אתערת הכי אמשיך דלעילא בגין כך מקדמי ישראל
ואתערו בשופר קלא דאיהו רזא דרחמי כליל באשא ומיא ורוחא ואתעביד חד
וסלקא לעילא ובטש בהאי אבן טבא ואצטבע באינון גוונין דהאי קלא וכדין כמה
דאתחזיאת הכי משיך מלעילא · וכיון דאתתקנת בהאי קלא רחמי נפקי מלעילא
ושריין עלה ואתכלילת מתתא ומלעילא וכדין אתערבב סטרא אחרא אסתכל וחמי
בנהירו דאנפין ואתחלש תקפיה ולא יכיל לקטרגא והאי אבן טבא קיימא בנהירו
דכל סטרין בנהירו דלתתא ובנהירו דלעילא · אימתי קיימ׳ בנהירו דלעילא הוי אומ׳
ביומא דכפורי · וביומ׳ דכפורי אתנהיר ההוא אבן טבא בנהירו דלעילא מגו נהירו
דלתתא ואתערבב ההוא דלטורא כדין מתקנין ישר׳ לתתא חד שעיר להאי מדבר׳
תקיפא דאיהו שלטא עליה וההוא סטרא אחרא איהו נקודא אמצעיתא דחריבו
דעלמא בגין דכל חריבו מההוא סטרא אחרא שליט עלוי · ונקודה אמצעיתא דכל
ישובא סטרא דקדושה איהו ועל דא קיימא ירושלם באמצעיתא דכל ישובא דעלמ׳
בתרין נקודין אתפרשת חלכו שמיא סטרא דקדושה חד דילה וחד דעלמא דאתי
נקודה עלאה טמיראה ועל דא קיימא בתרין נקודין · נקודה דילה תחותה ירושלם
אמצעיתא דכל ישובא נקודה דכלא מאימא עלאה טמירא אתי ג״ע דארע׳ דקיימא
באמצעיתא דכל עלמא לכל סטרין דחריבו וישובא וכל סטרין דעלמא · ועל דא
באמצעיתא דגן עדן קיימא נקודה חדא טמירא וגניזא דלא ידיע · וחד עמודא
נעיץ מתתא לעילא גו ההיא נקודה ומתמן נבעי מיא דאתפרישו לארבע סטרי
עלמא · אשתכחו תלת נקודין בעלמא דקיימא דא על דא כגוונא דתלת נקודין
דאורייתא · ת״ח ההוא שעיר דמשדרין ישראל להוא מדברא בגין למיהב חולקא
לההוא סטרא אחרא לאתעסקא בהדיה · ואי תימא תרין שעירין אמאי הכא חד
ליי׳ וחד לההוא סטרא אחרא · תינח ההוא שעיר דבסטרא אחרא · ליי׳ אמאי ·
אלא למלכא דהוה ארגיז על בריה · קרא לסנטירא ההוא דעביד דינא בבני נשא
תדיר בגין דיזדמן למעבד דינא בבריה · ההוא סנטירא חדי ועאל בבי מלכא
ואכיל תמן · כיון דאשגח בריה · אמר ודאי לא עאל סנטירא דא בבי אבא אלא
בגין דארגיז מלכא עלי׳ מה עבד אזל ואתפייס בהדיה · כיון דאתפייס בהדיה פקיד
מלכא למעבד סעודתא עלאה ליה ולבריה ופקיד דלא ינדע ביה ההוא סנטירא ·
לבתר עאל ההוא סנטירא · אמר מלכא השתא אי ינדע דא מסעודתא עלאה
דאתקיינת

דאתקיימית לי ולפרי ותערבב פתורא · מה עבד קרא למטכא אמר ליה אתקין מדי
ותשוי קמאי ותשוי קמיה דההוא סנטיר' בגין דיחשיב דשעיד קמאי מדילי ולא ידע
בההוא סעודתא יקירא דחדוה דילי ודברי ויטול ההוא חולקא ויזיל ליה ויתפרש
מחדוה דסעודתא דילן · ואי לאו דמלכא עביד הכי לא יתפרש ההוא סנטירא מבי
מלכא · ובגין כך אמר קדשא בריך הוא לישראל אזמינו תרין שעירין חד לי וחד
להוא דלטורא בגין דיחשיב דמסעודתא דילי קאכיל ולא ידע בסעודתא דחדוה
אחרא דילן ויסב ההוא חולקא ויזיל לארחיה ויתפרש מביתי · כיון דאמא עלאה
עלמ' דאתי אתי למשרי גו היכלא דעלמ' תתאה לאשגח' בהירו דאנפין · דין הוא דלא
ישתכח ההוא דלטורא ולא מארי דדינין לקמיה כד אפיק כל ברכאן ואנהיר לכלא
וכל ההוא חירו ישתכח וישראל נטלי מאיכון ברכאן · דהא כד עלמא דאתי עאל
להיכלא דעלמא תתאה ואשגח דחדי עלמא תתאה עם בנוי בההיא סעודתא עלאה
כדין איהו בריך פתורא ועלמין כלהו מתברכין וכל חידו וכל נהירו דאנפין אשתכחו
תמן הה״ד לפני יי' תטהרו · וכתיב ונתן אהרן על שני השעירם גורלות גורל אחד
ליי' וגורל אחד לעזאזל · דא איהו ההוא חדוה דההוא דלטורא בגין דקב״ה יטיל
עמיה גורל וזמין ליה ולא ידע דכור דליק אטיל על רישיה ועל עמא דיליה כד״א כי
גחלים אתה חותה על ראשו · וסימניך אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל
המשתה אשר עשתה כי אם אותי · וכתיב ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב· בההו'
חולקא דנטיל ואזיל ליה · ולבתר כד אתי מלכא עלאה לגבי מטרוניתא מטרוניתא
תבעת עלהא ועל בנהא מן מלכא · ואפילו בזמנא דישראל בגלותא ובגו גלותין בכל
יומא איהי סלקת ביומא דא לקמי מלכא עלאה ותבעת על בנהא · וכדין אתגזרו כל
איכון נוקמין דזמין קב״ה למעבד עם אדום ואתגזר היך זמין דלטורא דא לאתעברא
מעלמ' כד״א בלע המות לנצח · וסימניך בזמנא דגלותא כי נמכרנו אני ועמי להשמיד
וגו' · כי אין הצר שוה בנזק המלך · מאי בנזק המלך כד״א והכריתו את שמנו מן הארץ
ומה תעשה לשמך הגדול · דהא שמא עלאה לא אתקיי' בקיומיה ודא איהו בנזק המלך ·
וכדין ויהמן נבעת מלפני המלך והמלכה · כד נהירו אנפין וכל חידו אשתכח ישראל
נפקי לחירו בההוא יומא · כדין מההוא יומא ולהלאה חירו וחדוה באתגליא לשלטאה
עלייהו כדין בעי למחדי עמהון · מכאן ולהלאה כמה דיהבו לון חולקא לאתפרשא
מנהון הכי נמי יהבין לשאר עמין לאתפרשא מנהון לתתא · תא חזי מההוא רזא
דקרבנא לקרבא שעיר לקבל שעיר ולא מלה אחרא · ואמאי שעיר בראש חדש והכא
נמי שעיר אלא אי תימא בגין דאיהו סטרא דיליה ואות אמאי לא עז · אלא מלה דא
אצטריך ואיהו אשתכח לאחריהון דחרשין דכל עובדין במה דלא אתחבר בנוקבא ·
ובגין דאיהו מלכא יהבין ליה בגין יקרא דיליה האי דלא אתחבר בנוקבא ולא יהיב
חיליה לאחרא ודא אשתמודע לאינון חרשין דמשתמשין בהני עובדי · ובגיני כך
שריין על ההוא שעיר כל אינון חטאיהון · ותא חזי אף על גב דאיהו חולקא להוא
סטרא רזא הכא כל הני סטרין אחרנין דלתתא כלהו משאבין יתיר וכל מה דנחתין
דרגין תתאין הכי משאבו דלהון יתיר · ובגין כך בעו יתיר חולקיהון בגין דסטרא

דיליה תליא ויתיר מבעירא אחרא כמה דדיכא דלהון תלי לתתא ממסאבו · אבל האי
מלכו אחרא מלכא דכלא כההוא סטרא ברירא איהו ויתיר מסאבו דיליה ולא מסאבו
שליט כהכי תתאי ועל דא שעיר דשערא דיליה לא תליא ולא שעיע · לא שעיע בגין
דההוא מסאבו דיליה · ולא תליא בגין דיתתקף ביה מסאבו כהכי תתאי. ועל דא ודאי
שעיר ולא אחרא · כפור אמאי אקרי כפור אלא בגין דנקי כל מסאבו ואעבר ליה
מקמיה בההוא יומא ועל דא יום כפור יומא דנקיותא והכי קריבא ליה · כתיב כי
ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם · כי ביום הזה מבעי ליה · מאי כי ביום הזה · אלא
בגין דאתדכי מקדשא לעילא ואתנקי · כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם יכפר וינקי
בקדמיתא ביום הוה בגין דיתדכי ולבתר עליכם · תו יכפר ביום הזה וינקי ליה
בקדמיתא ועל דא עליכם בגיניכון אצטריך לנקאה ליה ולדכאה ליה בקדמית׳ יכפר
מאן יכפר על דאיהו עלא׳ דכהיר ונקי לכלא (כ״א שא הוא דא עלמ׳ עלאה דנקי ונקי לכלא)
וע״ד כלהו סטרין בישין אתעברו דאקרו מצולות ים · וכמה דאינון מצולות תליין הכי
כמיתליא שערא דיליה הוא סטרא דלהו ושערא דההוא סטרא לא שעיע · כגוונא
דא כתיב וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם דלא יכיל
מקטרגא לשלטאה עלייהו · ועל דא ביומא דכפור דאיהו קנוא דכל חובין ונקיו
דלהון בעין ישראל לנקאה גרמייהו למהך מקרסי רגלין במלאכי עלאין · חמש ענויין
בגין לאסתייעא מחמש סטרין עלאין דיומא דכפורי אפיק לון ואינון תרעין דיליה ·
ואי שתיה קא חשיב דאיהו מסטרא דינבק הא שית ואף על גב דבכלל אכילה איהו
וכדין אינון שית ועינוא בתראה תשמיש המטה איהו וכדרגא שתיתאה שכיח
ולקבליה אנן עבדין ענויא דא · כתיב ובעשור לחדש השביעי הוה וכתיב אך
בעשור לחדש · בעשור בעשורי מבעי ליה · מאי בעשור · אלא בגין דהשתא ביומא
דא כל דרגין עלאין אתיין אלין על אלין לאתרי על סיהרא ולאכסרא לה וכלהו ברזא
דעשר עד דסלקא לאמא · וכד קיימא ברזא דאמא כדין כלא חד ואקרי זה ועל
דא בעשור כמה דאת אמר זכור שמור כלהו אתיין בגין לעטרא ולאכסרא ברזא
דעשר · אהדר האי סבא רישיה לקבליה דרבי שמעון · אמר ליה ר׳ שמעון הא ידענא
שאלתא תבעי בהאי בעשור לחדש השביעי ודאי · בעשורי יאות הוא והכי הוא
אמאי סליק לאמא · והא מקרא לא אתחזי אלא דסליק לשבעין משמע דכתיב
בעשור לחדש השביעי · וכד מעטרי לשביעאה עשר ומכין הא ודאי סליק לשבעין ·
אמר ליה על דא אהדרנא רישא לגבך דהא ידענא דחכימא אנת · תא חזי תרין רזין
הכא חד דהא סיהרא חדש השביעי אקרי ובגין כך אקרי חדש השביעי עשור דקא
מכהרין ליה עשר ומכין הא מאה · ותו האי מלה דקאמרת ודאי לשבעין סליק בהאי
יומא וכדרגא דשבעין איהו וכדרגא דמאה איהו · לדרגא דמאה לאשלמא ולאכסרא
בדרגא דשבעין דהא ביומ׳ דא בטיל לכל עמא דישראל למידן וכלהו קיימין בשמתא
יתיר מגופא דהא ביומא דא ענויא דנפשא איהו ולא מגופא כמה דאת אמ׳ ועניתם
את נפשותיכם · כי כל הנפש אשר לא תענה · והאי יומא בטיל לכל נפשאן והוו
ברשותיה ואי לא קיימא ברזא דשבעין לית רשו לנפשאן דקיימא דנפשאן ברזא
דשבעין

דשבעין כלא ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו׳ · ואי תימא לכמה אן דרביי דלא
אשלימו לשבעין שנין לא שלטא בהו · ודאי שלטא בהו אבל לא כשלימו כמאן דזכי
ויומין שניאין לפקודי אורייתא ועל דא בכלהו שבעין שנין אזלא · ועל דא תנינן
אחד המרבה ואחד הממעיט מאן אחד ביחודא דשבעין שנין מאן דאסגי ומאן
דאמעיט ; ועל דא ביומא דכפורי אעבר בכלהו ואשתליש האי דרגא בכלהו שבעין
וכל נשמתין סלקין קמיה ודאין להון בדינא · וקדשא בריך הוא חייס עלייהו דישראל
ביומא דא · מאן דלא אעבר טינ׳ מרוחיה לכפרא עליה ביומא דא כד סליק כלותיה
בהאי יומא טבע בההו׳ אתר דאקרי רפש וטיט ואיהו מצולות ים ולא סליק לאתעטר׳
ברישא דמלכא · ביומא דא לא אצטריך בר נש לפרשא חטאוי קמי אחרא כגון
דכמה אינון דנטלי ההיא מלה וסלקי לה לעילא ואית סהדין בההיא מלה · ומה
משוכבת חיקך שמור פתחי פיך · כל שכן אינון דאזלי ועייכי לון לקטרג׳ וסהדי עליה
וכל שכן דחנופו איהו לקמי כלא וחלול שמא דקב״ה ועל דא כתיב אל תתן את פיך
לחטיא את בשרך · מכאן ולהלאה רזא כגוונא · פתח ואמ׳ החדש הזה לכם ראש חדשי׳
וגו׳ וכי זמנין וחדשין לאו אינון דקב״ה · אלא חדשים לא כתי׳ אלא החדש הזה לכם דילי
איהו אבל אנא מסרית ליה לכון דלכון איהו באתגליא אבל שבועאה דילי איהו · וע״ד
איהו בכסה ולא באתגליא · ירחא דילכון איהו כסדר׳ דאתוון אביב דאיהו ב׳ רזא
דב׳ ואיהו אב״ג כסדר׳ דאתוון אבל ירחא שביעאה דילי איהו מסוף׳ דאתוון · מאי
טעמא · אתוון מתתא לעילא והכא מעילא לתתא · האי דילי ברישא דירחא הכא איהו
באתפיס׳ בעשר׳ דירח׳ הכא איהו כגון דהכא בחמש קדמאי ובחמש אחרני׳ ובחמש
תליתאי · בקדמות׳ דירח׳ הכא איהו כגון חמש׳ יומין בעשר׳ דירח׳ הכא איהו כגון חמש
יומין אחרנין בט״ו דירחא הכא איהו חמש כלי האי בגין דכל ירחא דא מעלמא עלאה
איהו ועלמ׳ עלאה ברזא דחמש איהו בכל זמנא וזמנ׳ ובגיני כך ירחא דא איהו בכסה
ולא באתגלי׳ בגין דעלמא עלאה בכסה איהו וכל מלוי באתכסיא · וירחא דא דקב״ה
איהו הוי בלחודוי · בגין דמטא יומא דאמוסר כדין כלא איהו מטא בחדוות׳ דסיהר׳
וסיהרא אשתלימ׳ ואתנהירת מאימא עלאה וקיימ׳ לאנהר׳ לתתאי מגו נהור׳ דלעילא
וע״ד אקרי ראשון כד״א ולקחת׳ לכם ביום הראשון · עד השתא קיימי כלהו יומין ברז׳
עלאה מכאן בתתא ברזא תתאה · ת״ח אי מיומא עלאה הוו אלין יומין קדמאין רזא
דעלמא עלאה מאן דאין דינא דעלמא דהא דינא לא אשתכח בהאי עלמא אלא
מדינא תתאה רזא אלדי כל הארץ יקרא · דאי תימא דינא דעלמא דאין לעילא א״ה
לא אתקרי עלמא דחירו עלמא דנהירו דכל עלמין עלמא דכל חיין עלמא דכל חירו׳
ואי תימא מדינא דינתק · א״ איהו אתער דינא לגבי האי עלמא לא יכלין כל עלמא
למסבל והשתא אשא תקיפא עלאה לא אית מאן דסביל ליה אלא אשא דלתתא׳ דאית
אשא דסביל אשא · אלא כמה דעלמא דא עלמא תתא׳ דכלהו עלמין הכי נמי כל דינוי
מעלמא תתאה דאלדים שופט · ודא אקרי דינא עלאה על האי עלמא · ובגין דאיהו
דרגא שביעאה לא גזיר גזרה על בר נש אלא מעשרין שנין ולעילא · אשגח האי סבא
בר׳ שמעון וחמא ליה דזלגין עינוי דמעין · אמר רבי שמעון אי הכי שביעאה אמאי

מעשרין שנין ולעילא · אמר ליה זכאה אנת דמליל על אדנין דשמעין · ת"ח כי דיוקא
דלתתא כארעא לא גזרין דינא על בר נש עד תליסר שנין · מאי טעמא בגין דשבקין
שבע שנין לשביעאה אלדי כל הארץ יקרא · ולית רשו לבר נש באינון שבע · ואינון
שבע לא שראן אלא על תליסר דלתתא בארעא דאינון כורסייא לגביה ובגין כך כל
גזרין וכל דינין דלתתא מאינון שבע שנין דלתתא כללא דעשרין שנין אינון · ודיוקא
דעלמ' כה"ה על ידא דהאי דרגא איהו דאיהו מגו קיומ' כדיוקא על בכוי בהאי עלמא
בגין לאתדכא' לגבי עלמ' עלאה דלית ליה סיוע לסלקא ולאתדכאה אלא מגו תתאי ·
וכד ישרא' אינון בחוסר יומין כדין בטיל לבכוי לפרשא גדפוי עלייהו ולאחדי עמהון
ועל דא כתיב ולקחת' לכם ביום הראשון פרי דא איהו אילנא דאק' עץ פרי ואשתכח
ביה פרי עץ הדר כלא סוד והדר לפניו · מאי טעמא אקרי הדר ומאן איהו הדר דא
כדיק · אמאי אקרי הדר והא אתר טמירא איהו דלית ליה גליא ובריכא לאתכסיא
תדיר ולית הדר אלא מאן דאתגלייא ואתחזי · אלא אף על גב דאיהו דרגא טמירא
הדורא איהו דכל גופא ולא אשתכח הדורא לגופא אלא ביה · מאי טעמא מאן דליש
עמיה האי דרגא לית ביה הדורא למיעל בבכי כגוא קלא לאו עמיה בדכורא והדורא
ס"א ודכורא) דקלא אתפסאת מניה · דיקנא והדור' דדיקנ' לאו עמיה ואע"ג דאתכסייא
ההוא דרגא כל הדורא דגופא בית תליא ואתכסי ואתגלייא ובגין כך עץ הדר איהו
עץ דכל הדורא דגופא ביה תליא ודא איהו עץ עושה פרי · כפת תמרים · הכא
אתכלילת אתתא בבעלה כלא פרודא · כפת תמרים כחדא · וענף עץ עבות תלתא
ועלין דוליה דא בסטרא דא ודא בסטרא דא וחד דשליט עלייהו · וערבי נחל תרין
דלית להו ריחא וטעמא בשוקין בבכי כשא · ובגין כך לולב בטיל כלהו בחוטא דשדרא
דקיימא בגופא ומה דנפיק לבר טפח הכי הוא בגין לאשלמא ולאפקא כלא ולשמשא
בדקא חזי · ובגין כך בהני זיינין בעי בר נש לאתחזאה קמי קב"ה · עלין וטרפין דהני
תמרים אינון כל אינ' חילין דאתאחדן באינון בנויין דקב"ה אקרי כהון · בגין
דבעינן לתתא כגוונ' דלעילא דלית לך מלה בעלמא דלא אית לה דוגמא לעילא · כגוונ'
דלעילא הכי אית לתתא ובעו ישרא' לאתאחדא ברזא דא דמהימנות' קמי קב"ה כתי'
בסכת תשבו שבעת ימים דא הוא רזא דמהימנות' האי קרא על עלמא עלאה אתמ'
והכי תנינן כד אתברי עלמ' אתמ' האי קרא כד שרא חכמ' עלאה לנפק' מאתר דלא
ידיע ולא אתחזי כדין נפיק חד משחתא ובטש והסיא חכמת' עלאה כנין ואתפשט
לכל סטרין ברזא דמסככא עלא' וההוא מסככא עלאה אפיק שית סטרין וכדין ההוא
בגויהו דמשחת' נהיר לכלא ואמ' בסכ' תשבו שבעת ימי' · מאן סכת חסר ו' דא מסככא
תתאה דאיהו כעששית' לאחזא' לכל נהורין וכדין אמ' בסכ' תשבו שבע' ימי' · מאן שבע'
ימים מעלמ' עלאה לתתא' דכלהו קיימי בקיומ' לאגנ' להאי סכת ומאן איהו דא סכ'
דוד הנופלת סכ' שלו' · ובעי עמא קדישא למיתב תחות גדפהא ברז' דמהימנות' ומאן
דיתיב בצלא דא יתיב באינו' יומין עלאין · ועל"ד כלהו בסכ' חד שלו' לאחזא' דמאן דיתיב
בצלא דא יתיב באינון יומין עלא' לעילא לאפיה עליה ולאגנ' ליה בשעת' דאצטרי' ותו
כלהו אקרון סכות בשלימו וכד איהו חסר כתי' סכת דא עלמא תתאה בהכי ז' יומין
קדישין

קדישין למיזן לסט"א ממנן רברבן דעמין בעוד דאיהי נטלא חדוה בבעלה ולא יקטרגון
חדוותא ובגין דיתערבון בההוא מזונא קרבנין דלהון סגיאין יתיר משאר יומין בגין
דיתעסקון בהו ולא יתערבון לבתר בחדוה דישראל · ומאן חדוה דישראל דא יומא
דעצרת · ות"ח בעוד דאינון שאר ממנן חדאן ואכלין בההוא מזונא דמתקני לון
ישראל אינון מתקני כורסייא לקב"ה מתתא ולסלקא ליה לעילא באינון זינין ובחדו'
ובהלולא ולאקפא מדבחא · כדין איהי סלקא ונטלא ברכאן וחדוה בבעלה ושאר
חיוון רברבן ממנן דעמין אכלן ומדקן ורפסן ואתזנו ואיהי נקטא נפשאן בענוגין
לעילא כמה דאתמר · כיון דנחתא והא נקטא כל ברכאן וכל קדושין וכל ענוגין
וישראל כל הני שבעה יומין הוו משכין לה באינון עובדין דקא עבדין ומקרבין
בהדהא כדין נחתא לקרבא בבנהא ולמחדי לון יומא חד · והוא יומא איהו יומא
תמינאה בגין דכל ז' יומין אחרנין בהדה ועל דא איהו תמינאה ותמניא יומין כחד' ·
ובגין כך אקרי עצרת כנישין · כנישין כלהו בהאי יומא ואקרי שמיני ולית שמיני
אלא מגו שביעאה · כתיב יהי שם יי' מבורך מאי מבורך אלא כלא ידעי · אבל רזא
חדא ידע חד מחבריא במדברא אחזיאו ליה בחלמא ורבי יצחק בפתורא שמיה ·
מאי מבורך שירותא קשה וסופיה רך · מ"ב קשה ודינא איהו ודאי · ולבתר רך ·
כגוונא דא יומא דר"ה מ"ב דהא במ"ב וברזא דמ"ב אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי
בדינא . לבתר רך ועל דא תקינו כל שירותין קשין וסופא דלהון רכין · ביומא דר"ה
השנה מ"ב קשה בדינא ביומא דעצרת רך בחדוה · ת"ח מה בין דינא עלאה להאי
דינא · דינא עלאה שירותא וסופא קשה ולית מאן דיקום ביה וכל מה דאזיל אתתקף
ובתר דשארי לא סליק מניה עד דאכיל ושצי כלא דלא אשתאר כלום · אבל דינא
אחרא דתתא שירותא קשה וכל מאן דאזיל אתחלש עד דנהיר אנפין · כגוונא דא
דנוקבא דחלש חילהא · אימתי אתער דינא דלעילא למשרי על עלמא ביומי' דטופנא
ועל דא לא אשתאר כלום בעלמא בר ההוא תיבותא דנח דאיהי כגוונא עלא' דסביל
להאי תוקפא ואי לאו דזמין קב"ה ואשתכח ברחמי על עלמא כל עלמא אתאביד
דכתיב יי' למבול ישב ועל דא לא שריא דינא דלעילא על עלמ' דלא יכיל עלמ' למסבל
ליה אפילו רגעא חדא · אדהכי הוה רבי שמעון בכי וחדי זקפו עיינין וחמו חמשה
מאינון פרושים דהוו אזלי אבתריה למתבע ליה · קמו אמר רבי שמעון מכאן
ולהלאה מה שמך · אמר נהוראי סבא בגין דנהוראי אחרא אית גבן · אזלו רבי
שמעון ואינון חברייא עמיה תלת מלין · אמר רבי שמעון לאינון אחרנין ומה ארחא
דא גבייכו · אמרי למתבע ליה להאי סבא דמומוי אבן שתאן · אתא רבי שמעון
ונשקיה אמר ליה נהוראי שמך ונהורא אנא ונהורא עמך שרי · פתח רבי שמעון
ואמר הוא גלה עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא · הוא
גלה עמיקתא ומסתרתא קב"ה גלי עמיקתא ומסתרתא דכל עמיקין סתימין עלאין
איהו גלי לון ומאי טעמא גלי לון בגין דידע מה בחשוכא דאלמלא חשוכא לא אתידע
נהורא · ואיהו ידע מה בחשוכא ובגין כך גלי עמיקתא ומסתרתא דאי לאו חשוכא
לא יתגליין עמיקין ומסתראן · ונהורא עמה שרא · מאן נהורא דא נהורא

דאתגלייא מגו חשוכא במדברא אתגלי לן נהורא דא · רחמנא ישרי עמך נהורא בעלמא דין ובעלמא דאתי · אזלו רבי שמעון וחברייא אלין תלת מלין אבתריה אמר ליה אמאי לא אזלו אלין עמך בקדמיתא · אמר ליה לא בעינא לאטרחא לבר נש עמי השתא דאתו כזיל כחדא · אזלו ורבי שמעון אזל לארחיה · אמר רבי אבא הא אכן ידענא שמיה ואיהו לא ידע שמיה דמר · אמר ליה מניה ידענא דלא לאחזאה ·

פרשת כי תשא

וידבר יי׳ אל משה לאמר · כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם וגו׳ רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו אזלי מטבריה לצפרי׳ עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי ורבי חייא עמיה · א״ר אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא · אוריכו להו עד דמטו לגבייהו · כיון דמטו גבייהו א״ר אלעזר ודאי כתיב עיני יי׳ אל צדיקים ואזניו אל שועתם · האי קרא קשיא · וכו׳ (וזה שאמר תמצאנו בפרשת פקודי דף ע״ש כי שם מקומו) ת״ח הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שריא על מלה דאתמני ואי תימא ישראל היך אתמנון · אלא כופרא נטל מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דאתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכין להו לישראל ולבתר מנין ההוא כופרא ולבתר אהדרן ומברכין לון לישראל · אשתכחו ישראל מתברכאן בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהון מותנא · מותנא אמאי סליק במניינא · אלא בגין דברכתא לא שריא במניינא · כיון דאסתלק ברכתא בטרא אחרא שריא עליה ויכיל לאנזקא בגין כך נטלין כופרא ופדיונא לסלקא עליה מניינא והא אוקמוה ואתמר ·

רעיא מהימנא

פקודא ליתן מחצית השקל בשקל הקדש · רעיא מהימנא מאן מחצית השקל איהו כגון חצי ההין ודא ו׳ ממוצע בין שני ההי״ן אבנא למשקל בסדה י׳ עזריסגריה השקל דא יו״ד העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא לא ירבה על י׳ · והכי אתמר בס׳ עשר ספירות בלימה עשר ולא אחד עשר · והדל לא ימעיט · דא צדיק לא ימעיט מעשר כל״א עשר ולא תשע · ממחצית השקל דאיהו י׳ · א״ל רעיא מהימנא מלאך אנת בשמים · רחים אנת ממארך לית תווהא בכל איכון מלין יקירין דיפקון מפומך הכא מאן דאיהו מלכא או ברא דמלכא לית תווהא דיפקון מרגלאן בפתגריה מליין בגולות מליין נהורין לבר נש אחרא איהו תווהא · א״ל בריך אנת רעיא מהימנא מתמן ואילך אימא אנת דעלאין ותתאין כחתו למשמע מינך · א״ל אשלים מלולך · א״ל יאות כען למימר יתיר אימא אנת עד זמנא אחרא · פתח רעיא מהימנא פקודא בתר דא לקדש את המקדש בגין דקיבר׳ קדיש׳ איהו כלה דמתקדשת

ע"פ כ"ל דאיהו גבורה בגין דתמן ליואי דאתמ' בהו וקדשת את הלוי' ולבתר דאתחזיא סיהרא' דיאותו לאורה מברך עליה ברוך אתה יי' אלדינו מלך העלם אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם· וכמו מתקדשת ומתברכת בתפארת בגין דאיהי עטרת תפארת לעמוסי בטן· ע"כ·

רבי יוסי ורבי חייא הוו אזלי בארחא עד דהוו אזלין רמש ליליא· יתבו· אדהוו יתבין נהיר יממא· אמרו קום וניהך· קמו ואזלו· שריאת צפרא לאנהרא אר"חייא חמי אנפוי דמזרח דקא מנהרין· השתא כל אינון בני מדינחא דטורי נהורא סגדין לגבי האי נהורא ופלחין ליה עד לא יפוק שמשא· דהא כיון דנפיק שמשא כמה אינון דפלחין לשמשא ואלין אינון דקא פלחין לנהורא דקא קראן להאי נהורא דנהיר באתר דשמשא עד לא יפוק אלה דמרגלא דנהיר· ואומאה דלהון באלה דמרגלא דנהיר· ואי תימא דדא פולחנא למגנא הוה מיומין עתיקין קדמאין· חכמתא ידעו ביה בזמנא דשמשא נהיר עד לא יפוק ההוא ממנא דפקיד על שמשא נפיק ואתוון קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה דשמשא ובחילא דאינון אתוון פתח לכל כוי שמיא ובטש בהו ועבר· וההוא ממנא עאל גו ההוא זהרא דנהיר סחרניה דשמשא ותמן שכיח עד דנפק שמשא ואתפשט בעלמא וההוא ממנא איהו פקידא על דהבא ועל מרגלן סומקן ואינון פלחין לההוא דיוקנא דתמן ובנקודין וסימנין דירתו מקדמאי מיומין עתיקין אזלי וידעי נקודין דשמשא למשכח אתרין דדהבא ומרגלן· אר"יוסי עד כמה יהון פולחנין סגיאין אלין בעלמא דהא שקרא ליתליה קיומין לקיימא· פתח אידך ואמר שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר· ת"ח אלו כל בני עלמא הוו פלחין לשקרא הוה הכי אבל נהורא וזהרא דנהיר ודאי קשוט איהו ככבי רומא דרקיעא קשוט אינון· אי בטפשו וחסרונא דלהון אינון אמרי וקראן להו אלהא לא בעי קב"ה לשיצאה עובדוי מעלמ'· אבל לזמנא דאתי לא ישתכחון ככביא ונהורין דעלמא אבל מאן ישתצי אינון דפלחי לון· וקרא דא הכי הוא שפת אמת תכון לעד· אלין ישראל דאינון שפת אמת· יי' אלדינו יי' אחד· וכלא איהו אמת ורזא דאמת ומסיימי יי' אלדיכם אמת· ודא איהו שפת אמת תכון לעד· ועד ארגיעה· ועד רגע מבעי ליה· מאי ארגיעה· אלא עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא· עד זמנא דיתן ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלי· ובזמנא דארגיעה ישתצי לשון שקר· לשון ישתצי מאינון דקראן אלהא למאן דלאו הוא אלהא· אבל ישראל דאינון שפת אמת כתיב בהו עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו· אדכרנא חדא זמנא דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר פגע בנברא חדא· א"ל לרבי אלעזר אנת ידעת מאוריתא דיהודאי· א"ל ידענא· א"ל לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט ואוריתכון קשוט ואנן דמהימנותא דילן שקר ואוריתא דילן שקר· והא כתיב שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר· אנן מיומין דעלמא קיימין במלכותא ולא אעדי מינן לעלמין דרא בתר דרא תכון לעד ודאי· ואתון זעיר הוה לכו מלכותא ומיד אעדי מנכון וקרא אתקיים בכו דכתיב ועד ארגיעה לשון שקר· א"ל חמינא בך דאנת חכים באוריתא תפח רוחיה

דההוא גברא· אלו אמר קרא שפת אמת כוננת לעד הוה כדקאמר׳ אבל לא כתיב אלא תכון · זמינא שפת אמת דתכון מה דלאו הכי השתא דהשתא שפת שקר קיימא ושפת אמת שכיב לעפרא ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה ומגו ארץ תצמח כדין שפת אמת תכון לעד · א״ל ההוא גברא זכאה אנת וזכאה עמא דאוריתא דקשוט ירתין· בתר יומין שמענא דאתגייר· אזלו מטו חד בי חקל וצלו צלותהון· כיון דצלו צלותהון אמרו מכאן ולהלאה כתיב׳ בשכינתא נזיל ונתעסק באוריתא·

פתח רבי יוסי ואמר הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך וגו׳ זמין קב״ה למעבד לישראל כל אינון טבאן דקאמר ע״י נביאי קשוט וישראל סבלו עליהון כמה בישין בגלותהון ואלמלא כל אינון טבאן דקא מחכאן וחמאן כתיבן באוריתא לא הוו יכלין למיקם ולמסבל גלותא אבל אזלין לבי מדרשות פתחין ספרין וחמאן כל אינון טבאן דקא מחכן וחמאן כתיבן באוריתא דאבטח לון קב״ה עלייהו ומתנחמין בגלותהון ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון ואמרי אן הוא אלהכון· אן אינון טבאן דאתון אמרין דזמינין לכון וכי כל עמין דעלמא יכספון מנייכו· הה״ד שמעו דבר יי׳ החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם וגו׳ מאי החרדים אל דברו אינון דסבלו כמה בישין כמה שמועות שמעי אלין על אלין אלין בתר אלין וחרידו עליהון כד״א כי קול חרדה שמענו פחד אין שלום וגו׳ אינון חרדים תדיר אל דברו כד אתגניד דינא· אמרו אחיכם שונאיכם אלין אינון אחוכון בני עשו · מנדכם כלא סורו טמא קראו למו · דלית עמא דקא מבזין לון באנפי ומרקקי׳ באנפייהו לישראל כבני אדום ואמרי כלכו מסאבין כנדה ודא איהו מנדכם· למען שמי יכבד יי׳ אנן בני דאל חי· די בן יתייק׳ שמיה· אנן שלטונין על עלמא בגין ההוא דאק׳ גדול· עשו בנו הגדול וכשמא דא אק׳ קב״ה גדול גדול יי׳ ומהולל מאד · אנן בני גדול ואיהו גדול· ודאי למען שמי יכבד יי׳· אבל אתון זעירין מכלא יעקב בנה הקטן כתיב׳ אן הוא אלהכון· אן הוא אינון טבאן דיכספון כל עמיא מחדוה דלכון · מאן יתן ונראה בשמחתכם כמה דאתון אמרין· והם יבושו רוח הקדש אומר והם יבושו · כמה דתלי קללתא באחרא בגין דאינון אמרין דכדין יבושו ויכלמו· ובג״ד רוח קדשא הוה אמר מלה הכי ועל דא הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך· מאי כל הנחרים בך דאתקפו כמיריהון ברוגזא עלך בגלותא דא בההוא זמנא יבושו ויכלמו מכל טבין דיחמון להון לישראל· א״ר חייא הכי הוא ודאי· אבל חמינן זהכי חמו תקיפי עלמא דהא גלותא אתמשך ועדין בריה דדוד לא אתי· א״ר יוסי וכל דא הכי הוא · אבל מאן עביד דיסבלון ישראל גלותא דא כל אינון הבטחות דאבטח לון קב״ה · והא אתמר דעאלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וחמאן כל אינון נחמות וחדאן בלבייהו למסבל כל מה דייתי עלייהו ואלמלא דא לא יכלין למסבל· א״ר חייא ודאי הכי איהו וכלא בתשובה תליא · ואי תימא ניכלון השתא לאתערא תשובה כלהו כחדא· לא יכלין מ״ט לא יכלין בגין דכתיב והיה כי יבאו עליך כל הדברי האלה וגו׳ וכתי׳ ושבת עד יי׳ אלהיך וגו׳ וכדין אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו׳ וכתי׳ והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך וגו׳ ועד דכל אינון דברים יתקיימון לא יכלין לאתערא

לאתינרא תשובה מנייהו· אר״ חייא כמה סתימת כל ארחין ושבילים מכל בני גלותא
ולא שבק׳ לון פתחון פה· איהכי להוי כמה הוו בכל דרא ודרא דלא יסבלון גלותא
ולא אגר׳ ויפקון מדיכא דאוריתא ויתינרבון בסאר׳ עמין· פתח ואמר כמו
הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה וגו׳ מאי כמו הרה· הרה איהו לעוברתא
לאעברא עלה תשע ירחין שלמין ואית בעלמא כמה וכמה דלא עבר עלה אלא יומא
חד או תרין מתשיעאה· וכל נירין וחבלין דעוברתא בתשיעאה איכון· ואף על גב
דלא אעבר עלייהו של יומא חדא אתחשיב עלייהו כאילו אעברו כל תשיעאה שלים·
אוף הכי ישראל כיון דאטעמו טעם מוה מגלותא אי יהדרון בתשובה יתחשב
עלייהו כאלו אעברו עלייהו כל איכון מלין דכתיבין באוריתא כ״ש וכ״ש דכמה וכמה
יסורין אעברו עלייהו מן יומא דגלותא שרי· אבל מאי דכתיב בצר לך ומצאוך כל
הדברים האלה באחרית הימים· כמה רחמנותא רחים קב״ה עלייהו דישראל במלה
דא· למלכא דהוה ליה ברא יחידאה ורחים ליה רחימו דנפשא ומגו רחימו דיליה
יהב ליה לאמיה מטרוניתא דתרבי ליה ותוליף ליה ארחין מתתקנן· זמנא חדא
חב לגבי אבוה אתא אבוה ואלקי ליה ולבתר אעבר על חוביה· תב במלקדמין וחב
לאבוה ואפקיה אבוה מביתיה וארגיז עליה· נפק ההוא ברא מביתיה· ובאתר
דיהך באורח קשוט ויהא זכאה בדקא יאות בגין דישמע מלכ׳ אבוה ויהא תיאובתיה
עליה· מה עבד אמר הואיל ונפקנא מהיכלא דאבא אעביד מכאן ולהלאה כל מה
דאנא בעי· מה עבד אזל ואתחבר בזונות ואתלכלך בלכלוכא בהדייהו ולא הוה
מזדתכח אלא בהדייהו בחבורא לההון· מטרוניתא אמיה מבקרת בכל יומא על
ההוא ברא וידעת דברה בהדי זונות אתחבר וכל חברותא דיליה בהדייהו הוות·
שריאת למבכי ולאתמררא על ברה· יומא חד עאל מלכא לגבה חמא לה דאיהי
מבכה· שאיל לה על מה את בכאת· אמרה ולא אבכה דהא ברנא לבר מהיכלא
דמלכא· ולא די דהוא לא יתיב בהיכלא דמלכא אלא דהוא יתיב בהדי זונות· מה
יימרון כל בני עלמא בריה דמלכא איהו דיתיב בבי זונות· שריאת למבכי ולאתחנ׳
למלכא· אמר מלכא בגינך אהדר ליה ואנת ערבא דיליה· אמרת הא ודאי·
אמר מלכא הואיל וכך הוא לא אצטריך לאהדרא ליה ביומא באתגליא דכסופא
דילן איהו למהך בגיניה לבי זונות· ואי לא הוי בגוונא דא דטנף גרמיה הכי וחלל
יקרי הוינא אנא· וכל חיילין דילי אזלין בגיניה בכמה יקר בכמה בוקינס קמיה
בכמה מאני קרבא מימיניה ומשמאליה עד דכל בני עלמא יזדעזעון וינדעון כלא
דברא דמלכא איהו· השתא כיון דאיהו טנף גרמיה וחלל יקרי איהו יהדר בטמירו
דלא ינדעון ביה· אהדר לגבי מלכא יהביה לגבי אמיה· ליומין סרח במלקדמין·
מה עבד מלכא אפיק ליה ולאמי׳ בהדיה מגו היכלא· אמר תרווייכו תהכון ותרווייכו
תסבלון גלותא ומלקיותא תמן· כיון דתרווייכו תסבלון כחדא כדין ידענא דברי
יתוב כדקא חזי· כך ישראל בנוי דמלכא קדישא איכון אפיק לון ממצרים· ואי תימא
בההוא זמנא דלא חאבו גזרה דגזר קב״ה בין הבתרים הוה אתחזי למהוי קיים וקב״ה
אשבע לתרין מלין חד בגין ההיא מלה דאמר אברהם במה אדע כי אירשנה דא הוא

בכה

פגה ועלה · אבל עד דנפקו ממצרים לא הוו נוי ולא אתחזון כדקא יאות · פתח
ואמר כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות · בעא קב"ה למעבד לון לישראל
כגוונא דלעילא ולמהוי שושנה חדא בארעא כגוונא עלאה · ושושנה דסלקא ריחא
ואתבריר מכל שאר וורדין דעלמא לא הוי אלא ההיא דסלקא בין החוחים · ודא
ארחא כדקא יאות · ועל דא זרע שבעין זוגין דהוו שבעים נפש ואעיל לון בין החוחי' ·
ואינון חוחים מיד דהוו אינון זרעין תמן סליקו ענפין וטרפין ושליטו על עלמא וכדין
פרחת שושנה ביניהו · כדין בעא קדש' בריך הוא לאפק' שושנה ולקיט לה מביניהו
כדין יבשו חוחים ואזדריקו ואשתביאו ולא אתחשבו לכלום · בשעתא דאזיל למלקט
שושנה דא לאפקא בריה בוכריה כההוא זמנא אזל מלכא גו כמה חיילין רברבין
ושליטין עם דגלין פריסן ואפיק לבריה בכריה בכמה גבורן ואייתי ליה להיכליה
ואתיב סגי בבי מלכא · סרח כמלקדמין ומרד באבוה ואפקיה מביתיה · מה עבדו
ישראל אמו דהא אתבדרו לבבל אתערבו בעממיא נסיבו נשין נכריות ואולידו
בנין מנהון · עכ"ד אימא קדישא הות אפטרופסא עלייהו · ועל דעבד הכי קב"ה
אמר הואיל ובסופא איהו ליתי ברי איהו מגרמיה הואיל וחלל יקרי לא אתחזי דאבא
איזיל תמן לאפקא ליה ולמעבד ליה נסין וגבורן כמלקדמין · יתבו אינון בלא סיועא
דאתחזי לון בלא פלאין ונסין אלא כלהו מתבדרן כלהו לאן במסכנו ותבו להיכלא
דמלכא בכסופא ואימא קדישא ערבת לון · אבנו כמלקדמין מה עבד קב"ה אפיק
להאי ברא כמלקדמין מהיכליה ואמיה בהדיה · אמר מכאן ולהלאה אימא וברא
יסבלון כמה בישין כחדא הה"ד ובפשעיכם שלחה אמכם · ועל דא כתיב בצר לך
ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים · מאי באחרית הימים · אלא דא היא
אימא קדישא דהיא אחרית הימים ועמה סבלו כל מה דסבלו בגלות' · ואילו יהדרון
בתיובתא אפילו חד יום או חד נערא ויתחשב עלייהו כאלו סבלו כלא · ואי ישתים
קנא כיסא וכל דרין דיליה כמה דאמר בוצינא קדיש' דכתיב לצמיתות לקונה אותו
לדורותיו · וכל דא בתיובתא תליא מלתא · אר' חייא ודאי הכי הוא · ועד גלותא
אתמשך אבל קב"ה כל מה דתמי לון לישראל בהאי אחרית הימי' ועביד נסין ופורקנין
דכתיב והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים · מאן ראש ההרי'
דא אברהם סבא כהנא רבא ראש דכלא ובגין דאיהו ראש כוס דברכה יהיה נכון
בראש ההרים דא אברהם סבא קדמאה לשאר ההרים · כוס דברכה אצטריך למהוי
מתקנא בימינא · וכסא מגבעות · אצטריך למהוי זקיף שיעורא דאיהו זרת זקיף
מן פתורא לברכא לקב"ה ודא הוא וכסא מגבעות · מאי הוא · אלא ביה ובין בתולות
אחריה רעותיה שיעורא דזרת איהו כסא כוס דברכה מגבעות ודאי · ועד טבא
דיהא ליה להאי ברא נוכרא באחרית הימים איהו · א"ל שפיר קאמר' האי קרא
ודאי הכי הוא · בראש ההרים · דא ימינא אברה' סבא דאיהו ראש ההרים ודאי ·
וכסא מגבעות משיעורא דגבעות אינון רעותיה · ושפיר קאמרת · ונהרו אליו כל
הגוים · מאי הוא · א"ל ואפילו גוים וקטנים · לשמש דפלח על פתורא אע"ג דאיהו
לא אכיל אצטריך למשמע ולמימר אמן · דלא יימא בר נש אנא לא אכלית והואיל

דלא אצטריכנא לזמנן לא אשמע ולא אימא אמן · דכל חייבין ביה · ד"א ונסרו
אליו כל בנוים · אע"ג דכשים וקטנים פטורין מן המצות בכוס דברכה הכל חייבין
בלבד דיבדעון למאן מברכין · ודא הוא ונסרו אליו כל הנוים · אתא רבי יוסי
ונשקיה · אמר כמה שפיר מלה דא ומתיקא לחכה · השתא אית לדייקא אי האי
אחרית הימים איהו ממש מהו הר בית יי' הוה ליה למכתב הכי והיה אחרית הימים
נכון יהיה יי' בראש ההרים · מהו באחרית הימים הר בית יי' · א"ל אחרית הימים
איהו אילנא כלא מרישיה ועד סיפיה דהוא אילנא דטוב ורע · ואתא קרא לברדא
באחרית הימים ואפיק הר בית יי' · דא טוב ולא רע · הר יי' ודאי דלית תמן חולקא
לסטרא אחרא דהא אתברר הר בית יי' מגו אילנא · אחרית הימים ודאי איהו כוס
דברכה דאיהו נכון בראש ההרים · א"ר יוסי זכאה ארחא דא דזכינא לשאי מלה ·
א"ל מאן שמעת לה · א"ל יומא חדא הוינא אזיל בארחא ותמוכא ליה לרב המכונא
סבא דהוה דריש לשאי קרא לרבי אחא · וכיון דשמענא חדונא ביה ונטירנא ליה
בריר בכנפא דלבושאי דלא יתעדי מנאי לעלמין · א"ל ודאי מלה קדישא דא
מכסירן דבוציכא קדישא אתבהיר · זכאה דרא דקיימי עלמא ושמכון סרוין בגוי'
ואי אנת גרירת להאי מלה בקשרא חדא דלא יתעדי מינך אנא אגרור לה בתלתין
או בארבעין קשרין בכיסאי דלא יתעדי מנאי לעלמין · על ההיא מלה דאחמי קב"ה
למשה בגין דאע"ג דישראל חבין קמיה בכל דרא ודרא לא בעי דיימא עלייהו דלטורין ·
מכלן מהושע דכתיב תחלת דבר יי' בהושע · הא אוקמוה מלה ועד והיה מספר בני
ישראל כחול הים וגו' · ובגין דא בריך לון בכמה ברכאן לאהדרא לון בתיובתא
ולאתבא לון לגבי אבוהון דבשמיא ולא אעדי מתמן עד דקב"ה מחל על חוביהון
ואתבקיאו קמיה · אליהו מה כתיב ביה ויבא וישב תחת רתם אחד וגו' אמר מאריה
דעלמא אתתא חדא סדרת לון לישראל ודבורה שמה דכתיב והיא יושבת תחת
תמר דבורה דא הוא רתם · ואהדרת לון למוטב דכתיב עד שקמתי דבורה ·
ואנא עאלית ביכייהו ואכרזית קמייהו ולא יכילנא · עד דהוה יתיב אתגלי עליה
קב"ה א"ל מה לך פה אליהו · א"ל קב"ה אליהו בקדמיתא קא הוית מקטרגא ומקני
על ברית · ודחמינא כך דקנית עלי בההוא ברית כסלית לך ברעו דמשה ויהיבנ'
לך עד דמשה הוה אמר הנני נותן לו את בריתי שלום · השתא דאיסו דילך לא אתחזי
לך לקטרגא עלוי הוה לך למשבק קנויך לי כמה בקדמיתא דהוה דילי שבקנא ליה
לידא אחרא ולא קטרינגנא עלוי · מה לך פה · מאי פה · ברית קיימא פה יי' איסו ·
כיון דלא בעאת לשבקא לי פומך ותברי באתר דהסוא פומא · תכן בההיא שעתא
אתעבר מניה ההוא בבזבזא דיהבו ליה משה · דתכן מאי דכתיב וילך בכח האכילה
ההיא וגו' · עד הר האלהים סרבה למתבע מתמן · וכי מתמן הוה בעי. אלא
למתבע במלקדמין מההוא דירית בהר האלהים ברית דא · פנחס הוא אליהו ודאי
בדרגא חדא · א"ל משה לית אנת יכול לקבלא מנאי אלא זיל לינוקייהו דישראל
ומאיכון תרוח ואיכון יסבי לך וכך הוא עבד · כמה טיבו עביד קב"ה בכל דרא ודרא
גיס' ת"ח מה כתיב ואשלח לפניך את משה אהרן ומרי' וכי ב"ם בנאי הוו לבת' משה
ואשלח

ואשלח לפניך את משה אהרן ואלעזר ופנחס יהושע ואליהו ואלישע וכמה אחר צדיקי
וחסידי מבעי ליה · אין תלתא אחי · אלא אמר קב"ה עמי בני לא תדכרון לכל טבין
דעבדית לכו דשדרית לכו למשה אהרן ומרים · למלך בשר ודם דהוית ליה מדינתא
ושדר לגבה גוברין אפרכין רברבין דיהון מנהלי עמא ומעיינין בהו ובדוכייהו · מאן
אצטריך למהוי זקוק במזונייהו במלין דיצטרכון לאו עמא דמדינתא בעל ברחייהו·
יצטרכו לעייל בהו ולמיהב להו יקרא · שדרית למשה איהו אתי קמייכו ונהיל לכו
ולכייכו ולבעירייכו ואשתדל בדוכייכו ובכל מה דאצטריך לכו · שדרית לאהרן
איתי סיבלין לענני לכו ענני יקר לחפאה עלייכו כמלכין · אסחי לכו בטלי יקר דלא
אתרקבו לבושיכון ומנעלכון והוו מתחדשי בכל יומא · שדרית למרים אוותאת
בירא לאשקאה לכו ושתיתון אתון ובעירכון · איכון יהבו לכון ומדלהון אכלתון
ושתיתון ויתיבתון בחופאה דיקר דלהון · ומדלכון לא יהבתון לון ולא עוד אלא
דאשתדלו עליכון ובטלו על בנאריהון מטוליכון והוויתון מחרפין ומגדפין לון · אמר
רבי יוסי לאו הוה אבא רחמן על בנוי כקב"ה וקרא הוא דכתיב לא נפל דבר אחד
מכל דברו הטוב וגו' · תא חזי רחמנו דיליה אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו
ולא יתיר · נוח לעלמא דלא אתברי אבל מדאמ' מכל דברו הטוב אפיק ביש לאחורא
דהא מלה דביש לא בעי למעבד ואף על גב דאגזים וארים רצועה אתאת אמא
ואתקפת בדרועיה ימינא וקם רצועה בקיומיה ולא נחית לתתא ולא אתעביד
בגין דבעיטא חדא הוו תרווייהו איהו דאגזים ואיהי דאחידת בימיניה · ואי תימא
מנלן · ממלה דאיהי באתגליא דכתיב לך רד כי שחת עמך שרי לארמא רצועה ומשה
דלא הוה ידע ארחא דאמא שתיק · כיון דחמא קב"ה כך אנקיד ליה ובטש ביה ואמר
ועתה הניחה לי · מיד ארגיש משה ואחיד בדרועיה דקב"ה דכתיב זכור לאברהם דא
דרועיה ימינא · ובגין כך לא נחית רצועה · ואי תימא אמא דאיהי רגילה לאחדא
ברצועה דמלכא אן הות דשבקת מלה למשה שאילנא ואמינא והא לא ידענא ברירא
דמלה עד דהוו קמיה דבוצינא קדישא · כד אתו לקמיה דר"ש חמא באנפייהו סימן ·
אמר עולו בני קדושין עולו רחימין דמלכא עולו רחימין דילי · שלו רחימין אין בכון ·
דאמ' ר' אבא כל אלין חבריא דלא רחמין אלין לאלין אסתלקו מעלמא עד לא מטא
זמנייהו כל חבריא ביומי דר"ש רחימו דנפשא ורוחא הוה ביניהו · ובגין כך בדרא
דר' שמעון באתגליא הוה דהוה אמר ר' שמעון כל חבריא דלא רחמין אלין לאלין
גרמין דלא ליהך בארח מישר · ועוד דעבדין פגימו בה דהא אוריתא רחימו ואחוה
וקשוט אית בה · אברהם רחים ליצחק יצחק לאברהם מתחבקן דא בדא · יעקב
תרווייהו אחידן ביה ברחימו ובאחוה ויהבין ליה רוחייהו דא בדא · חבריא כההוא
דוגמא אצטריכו ולא למעבד פגימו · כיון דחמא סימן באנפייהו ואמר לון הכי ·
אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא והכי אצטריך לן למנדע · בכה
ר' שמעון אמ' חד מלה מאינון מלין דלחישו ליה מנו ריש מתיבתא דגנת' דעדן דלא
אמרו באתגליא · דא הוא סתרא איהו ואימא לכו בני רחימאי בני רחימין דנפשאי
מה אעביד אמרו לי בלחישא והכא אימא באתגליא · ולזמנא דבחמי אנפין באנפין

כל

כל אכפין וסתכאון דא כדא · כגי חוכא דעבדו עמא דלבר ואשתתפו ביה עמא
קדישא כאמא תאכו דכתיב קום עשה לנו אלהים · אלהים ודאי כגוד ושראל
דא איהו דשריא עליהו כאמא על בנין ודא הוא רזא דכתיב וימירו את כבודם
בתבנית שור · דא כבודם דישראל אמא דלהון ודא הוא דכתיב גלה כבוד דגרמו
לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון · ועל דא וימירו את כבודם · במה בתבנית שור ·
הכא איהו רזא דמלה · תא חזי לתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפק חד
ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו כרות׳ דיוקנא דאדם כד קריב לגו קדשא
כיון דאתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא בעי לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא
ונחית הוא ורתיכוי ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה
לנזקין מאינון ארבע שור איהו · ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא
דאבות נזקין בר שור כלהו דיליה ועל דא כתיב וימירו את כבודם בתבנית שור ·
מהו אוכל עשב · הא דרשינן ביה · אבל עקרא דמלה מתמנית דלחם ושבעה זיני
דגן לית בהו חולקא · ובגיני כך אמא לא סות תמן ולא יאות לה למהוי תמן ·
ובגין דאבא הוה ידע רחמנו דאמא ואורחא דילה אמר למשה בגי רחימאי עשתא
בתרווייהו כלא תדיר · ודא סוא דלאחשו לי כלאחשו דלא חזי לגלאה דברא לא
יכדע דהא רבועה אתקנת וידאל תדיר · אבל תרווייהו בעיטא דא ובעיטא חדא ·

תא חזי · כתיב

ויהא העם כי בשש משה · מאן העם איגון ערב רב · מאן ערב רב ·
וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הוו דקראן לון ערב רב
והלא מצריים הוו וממצרים כולהו · ושו הוו ערבוביא דעמין סגיאין הוה למכתב ערב
רב עלו אתם לפי ערבוביא דלהון · אלא ערב רב עלה אתם · עמא חד הוה ולישן
חד · אבל כל חרשי מצרים וכל חרטומי דלהון דכתיב בהו ויעשו גם הם
חרטמי מצרים דבעו למיקם לקבל פליאן דקדשא בריך הוא · כיון דחמו נסין
ופליאן דעבד משה במצרים אהדרו לגבי משה · א״ל קב״ה למשה לא תקבל לון · אמר
משה מאריה דעלמא כיון דחמו גבורתא דילך בעאן לאתגיירא · יחמון גבורתך
בכל יומא וינדעון דלית אלהא בר מנך · וקביל לון משה · אמאי קרא לון ערב רב
אלא כל חרשין דמצרים הוו ובראשיהון

יונוס וימברוס · ובשעתי דיומא הוו עבדי
תדיר חרשייהו · וכל אלין חרשין עלאין הוו
מסתכלי מכי כשי שמשא משירותא דשבע
שעות עד שירות׳ דתשע דהיינו ערב רברבא
כל איכון חרשין זעירין משירותא דתשע

אמרו המגיסים אולי אלו הם יונכי וממרא שנזכרו בשמות רבה פרש׳ ט׳ דף ע״ג עמוד ב׳ שם לא׳ אמרו יוחני וממרא אל משה תבן אתה מכניס לעפריים)

עד פלגות ליליא · איכון עלאין דבהו הוו מסתכלי מכי כשי שמשא דהא כדין שראן
תשע מאה ותשעין וחמש דרגין לשטטא על טורי חשוך ורוחא דלהון הוה משטטא
על כל איכון חרשין בחרשייהו · ואלין הוו עבדי כל מאן דאיכון בעאן עד דכל מצראי
רחיכו דלהון באלין הוה · וקראן לון ערב רב כגין דאית ערב זעירא מתשע שעות

ומחכה

ומהכא ולתתא דא ערב זעירא׃ ותרי ערבי אינון וע״ד וגם ערב רב עלה אתם · וחכמתא דלהון הוה סגי · ואינון אסתכלו בשעתא דיומא ואסתכלו בדרגא דמשה וחמו דהא בכל סטרין בשש משה בשש שעתי קדמאין דיומא דאינון לא יכלין לשלטאה כלהו בשית דרגין עלאין דאחידן ביה · ובכל סטרין בשית הוה · ובשעתין דאלין שית הוה זמין לרדת מן ההר דכתיב כי בשש משה לרדת מן ההר · מיד ויקהל העם על אהרן דהכי תנינן דבההיא שעתא דנחית משה וקביל אוריתא בלחודוי כללא דכל ישראל נאיהו קביל אוריתא בעלמא · ואפילו מגלת אסתר דכתיב וקבל היהודים · וקבלו היהודים מבעי ליה · מאי וקבל אלא דא משה דאיהו היהודים כללא דיהודאי · ויקהל העם על אהרן · אמאי על אהרן בגין לאתכללא בסטרא דימינא דהא אינון שמאלא בעו מניה · ובגין דלהוי כליל בימינא אתכנשו על אהרן ויאמרו קום עשה לנו אלהים · אלהים ודאי בעו סטר שמאלא · אשר ילכו אשר ילך מבעי ליה · מאי אשר ילכו · אלא אלהים שית דרגא אינון כלהו בסטר שמאלא דאלהים שית אינון · דאי תימא דהא שבע אינון · ההוא אלהים עלאה לא עאל בכללא · תא חזי כל זמנא דהוה משה במצרים שמא דאלהים לא דכיר · וע״ד קשיא ליה לפרעה · ומתמן ולהלאה שמא דיי׳ בגין דלא יהא תוקפא להאי סטרא אחרא ולא יתקף בעלמא · השתא בעו ההוא חילא והויכו קום עשה לנו אלהים · לנו דייקא דאנן צריכין להאי חילא לתקפא סטרא דילן דהוה אתדחי׳ עד השתא · אשר ילכו לפנינו · מאי אמרו · אלא הכי אמרו חמינן דאתון ישראל כל טב וכל יקר דעלמא לכו ואנן דחיין לבר דלכו · ויי׳ הולך לפניהם יומם · אוף הכי אשר ילכו לפנינו כמה דאזיל קמייכו יי׳ דהא רשו אית לסטרא דילן למהך אוף הכי לקמנא אי נזמין ליה עובדא · תא חזי כל ענני יקר דאזלו במדברא לא הוו חפיין אלא לבני ישראל לחודייהו · וההוא עננא דיקר דכתיב ויי׳ הולך לפניהם יומם אזלא לקמייהו · ואלין ערב רב וכל אינון בעירי עאנין ותורין הוו אזלי לבר ממשרייתא לבתרייתא · ותא חזי כל אינון ארבעין שנין דקא אזלו ישראל במדברא שום לכלוכא וטנופא לא הוה בין ענני לגו · וע״ד עאני ותורי דהוו אכלי עשב לבר הוו וכל אינון דנטרי לון · א״ר אלעזר אי הכי אינון ערב רב לא הוו אכלי מן מנא · א״ל ודאי הכי הוא · אלא מה דיהבין לון ישראל כמאן דיהיב לעבדא · וממה הוו אכלי מתמנית מה דאשתאר מבתר ריחייא פסולת וקרא אכריז ואמר ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה · בני ישר׳ ולא אחרא · ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא ולא שאר ערב רב עאני ותורי דהוו ביניייהו · עד השתא הוו אתכפיין אינון ערב רב והשתא קמו ובעו עובד׳ לאתתקפא לסטרא אחרא · אמרו או נהא כלנא עמא חדא ונהוי בכללא עמכון או יהא לן מאן דיהך קמנא כמה דיהך אלהכון קמיכון · אמר אהרן חס דאלין יכשלון לעמא קדישא למהוי כלא בכללא חדא ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא בכללא חדא אלא טב איהו לאפרשא לון מגו עמא קדישא עד דייתי משה · ואהרן לטב אתכוון אלא סגיאין הוו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא · ובגין כך כד אתא משה אצטריך לבררא ולנקאה לעמא קדישא מההוא חובה ואשקי לון שקיו עד דאתבררו

כלהו

פרקו כלהו ולא אשתאר בהו פסולת כלל · אמר לון אהרן נזמי הזהב וכי לא הוה לון דהבא אחרא · אלא אמר אהרן בעוד דאית לון קטטה בבנייהו ובנשייהו יתעכבון · ובין כך ייתי משה ·
תא חזי דקשין גרים לישראל כשפחת כבשר החי · כ״ש אלין דלא הוו גרים כדקא יאות · איכון מה עבדו · כתיב ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם · כמה אלפי ורבוון הוו מנזמיהון תמן · מה כתיב ויקח מידם ויצר אותו בחרט וגו׳ · אהרן לא אסתמר מאיכון תרין חכימין דהוו ברישיהון דאיכון ערב רב · חד מנייהו הוה קמיה ואחרא הוה עביד בחרשוי · כיון דתרווייהו אתייעטו כחדא נטלו ההוא דהבא חד תרין בידא דחד ותלית בידא דאחרא · בגין דהכי אצטריך בההוא זינא דחרשא · בכה ר״ש אמר אי חסידא קדישא אהרן משיחא דאלהא רבא בחסידותך נפלו כמה מעמא קדישא · ואנת לא הוית ידע מה עבדו · כד מטו שית שעתין ויומא הוה כמתקלא נטלו ההוא דהבא דפריקו מא דניהון · מ״ט · בגין דמאן דאצטריך למעבד חרשא לא בעי למיהן עינוי על ממונא · ואיכון אמרו שעתא קיימא לן אי אכן לא מעכבין לאו שעתא למיחש על דהבא מיד ויתפרקו כל העם · מאי ויתפרקו כלא מפרק הרים ומשבר סלעים דקבילו ותברו אדנייהו · בכה כמלקדמין ואמר אי עמא קדישא אי עמא קדישא דקב״ה · **פתח** ר״ש בבכיה ואמר והגישו אדניו אל האלהים וגו׳ · הא אוקמוה חבריא · אזן דשמע בסיני כי לי בני ישראל עבדים וגו׳ · ואיהו פריק עול מלכות שמים מעליה · ובין נרמיה לאחר תעקר אלין חייביא רשיעין כישין בתיא ובתא למהדר לגרמייהו לא בעו מנשיהו ובניהון אלא אבילו ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה ותברו אדנייהו דליה לון חולקא בעמא רבא · מה עבדו פליגו תרווייהו ההוא דהבא חד נטל תרין וחד שליש · קמו לקבל שמשא בשית שעתין · עבדו חרשייהו ובלטו בלטיהון בחרשא דפומא · כיון דמטא שירותא דשבע אקימו תרווייהו ידייהו על ידוי דאהרן · ומכלן דמידא דתרווייהו נטל ולא יתיר דכתיב ויקח מידם תרווייהו הוו ולא יתיר · כיון דאיהו קביל מידם תרי ולא ידיהם קלא כפיק ואמר יד ליד לא ינקה רע דכתיב כי ברע הוא אייתי רע לעלמא · רזא דמלה איכון רשעים חייבין חרשין בגוי דבלעם חייבא בכי בכוי דלבן רשיעא · חמו דכוס של ברכה בימין איהו ומן ימינא אתקף תדיר (ס״א יתיר) אמרו אי יהא בסטר דא ההוא רישא דיומיכא הא תוקפא דילן כדקא יאות · כיון דמטא שבע שעתין דיומא יהבו ליה לאהרן מיד · אי איהו הוה אמר לון שוו ליה בארעא בקדמיתא ואנא אטול · לא הוו יכלין בחרשייהו בלום אלא מידם נטל · וקרא מתרעם ואמר ויקח מידם חמו מה דעבד אהרן גבר בכוהא גבר חכים לא ידע לאסתמרא דשו נטיל מארעא כל חרשין דעלמא לא הוו יכלין לאכלא · אבל כמה אבלהו בעובדא דא בגין דויקח מידם ולא מארעא ·

ויצר אותו בחרט · לאו כמה דחשבין בני נשא דעבד ציורין במחוגה או במלה אחרא · אלא אתא קרא לאוכחא מלה דאהרן דלא ידע לאסתמר׳ · אילו כד נטל מידיהון הוה שדי לארעא ואע״ג דיטול ליה לבתר לא הוה

אכלא

אבלא עובדא כיסא דא· אבל בכלא סיועא כיסא הוה דנקיט דהבא וטמריה
מעינא כיסא כאתר כיס· מאי ויצר אותו בחרט· דשוי כל דהבא בכיסא חדא
ואסתמר· כדין סליק כלא לעובדא· בספרא דחנוך אשכחנא: דהוה אמר הכי·
ברא יחידאה אתייליד להוא רישא חוורא וכד ייתון מבסרא דחמרי וטעון ליה
בהיא דעייל מרגלן כזנין דדהבא בלא דעתא דיליה ודיוקנא בייר בציורא בחרט·
בחרט אכוש דא קלמוסא דאכוש חויבא דטעי לבני נשא· ודאי דא ברירא דמלה
דאכוש כד אטעי עלמא בקלמוסא הוה רשים רשומי' דכל דיוקנין ופלחנין בכראין
בההוא קלמוסא רשים רשימו· ועד הוא בחרט ההוא דאסתמודע למעבד הכי ודא
הוא ברירו וכלא הוה דודאי בכיסא ארמו דהבא וכסי ליה מעינא כמה דאמרן
איכון חרשין והכי אצטריך בזיני דחרשין אלין· ודא הוא עובדא דחרשין אלין מלה
אצטריך באתגליא לאתגלאה· לבתר אצטריך טמירו וכסויא· בקדמיתא דיתכסי
מעינא ובתר יפוק אומנ' לאומנותיה· ומלה דאצטרי' בכסויא לבתר אצטרי' באתגלי'
בקדמיתא· השתא בכי רחומאי רחימין דכפשא מה אעביד ודאי אצטריכנ' לגלאה
אביתו ואסמירו מלין· בספר קדושה ההוא אלדים דקסוס מלך על עלמא בתלת
מלין אתתקף· בבריאה· ביצירה· בעשיה· והא אתער רזא דכל הדא וחדא
הכא· לקבל בריאה ויקח מידם מלה דלא הוה ביה עד כען כלום· לקבל יצירה·
ויצר אותו בחרט· לקבל עשיה ויעשהו עגל מסכה· מאן חמא חרשין בכל עלמא
כאלין· השתא אית למימר וכי לא כתיב ואשליכהו באש ולא יתיר· ובדין ויצא
העגל הזה· והשתא את אמרת ויעשהו עגל מסכה· אלא הו' דאהרן עביד וקרא
אוכח דכתיב ויקח את העגל אשר עשו· אבל מאה דכתיב ויקח מידם· וכתיב
ויצר אותו מחולא דתרין שנין אתעביד כלא בב יכול הוא עביד ליה· דאי תרין שנין
לא הוו לא יתעביד ולא נפיק לאומנותא· אבל מאן דאתעביד באיכון תרין בב יכול
ויעשהו איהו ודאי עשהו· בעוד דאיהו לקח מידם איבדו הוו עבדי חרשייהו ומלחשי
בפומייהו ומשכי זעיר רוחא לתתא מן סטרא אחרא ומשכו תרין רוחין כחדא חד
מן דכר וחד מן נוקבא· דכר אתלבש בדיוקנא דשור· נוקבא בדיוקנא דחמור
תרווייהו הוו כלילן כחדא· אמאי תרין אלין· אלא שור הא אתמר· חמור אמאי·
בגין דחרשין אלין דמצראי כתיב בהו אשר בשר חמורים בשרם· ועל דא כל איכון
דישראל דמיתו אתחברו בהדייהו בלבהון· ובגין דהוו תרין דיוקנין כתיב אלה
אלדיך ישראל ולא כתיב זה· אלא אלה תרין הוו דהוו כחדא· אשר העלוך מארץ
מצרים· העלוך ולא העלך· כתיב

ויעשהו עגל מסכה ויאמרו· ויאמר לא כתיב אלא ויאמרו דאהרן
לא אמר מדי· תניכן מאה ועשרים קנטרין הוו ביה· היך כתיב
ויקח מידם· ובי בידם הוו כל אלין קנטרין· אלא מכללא דאיכון קנטרין נטלו
מלי ידייהו· וההוא זעיר אסתלק על כלא באילו הוה כלא בידייהו· ת"ח מה כתיב
וירא אהרן ויבן מזבח לפניו· אי חסידא קדישא כמה רעותך הוה לטב ולא ידעת
לאסתמרא· כיון דארמו ליה בכורא אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בכורא ונפק

דיוקנא דשור כמה דאתמר בתרין משיכין דסטרא אחרא · מיד וירא אהרן · מהו וירא אהרן חמא דסטרא אחרא אתקף ואלמלא דאקדים ובנה מזבח דא עלמא אתהדר לחרבנא · ללסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא · חמא לגיונא דמלכא דהוו לסטים נפק בחילא תקיף · אשתדל בהדי מלכא לנפקא בארחא · משיך ליה ההוא לגיונא בההוא ארחא · חמא דיוקנא דמלכא קאים קמיה · כיון דחמא ליה למלכא דהוה קמיה בארחא מיד כרע ברכי ואהדר לאחורא · כך וירא אהרן דסטר אחרא אתקף · אחיד באסוותא ואתקיף בסטר קדושה ושוי ליה קמיה · כיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלכא דקאים קמיה מיד אהדר לאחורא ואתחלש תקפיה וחיליה דהא אתקף · מיד ויבן מזבח לפניו ומזבח דא אתעבר ואתחלש סטרא אחרא

תא חזי מה כתיב

ויקרא אהרן ויאמר חג ליי' מחר · חג ליי' ולא לעגל · ולסטר קדושה עבד ולסטר קדושה קרא ואמר · ודא אסוותא אקדים דאלמלא דא לא קאים עלמא על קיומיה · ועם כל דא לא שכיך רוגזיה מאהרן אע"ג דלא אתכוון לביש · א"ל קב"ה אהרן תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו · חייך תרין בנך יפלון ועל חובא דא יתפסקון הה"ד ובאהרן התאנף יי' מאד להשמידו · מאי להשמידו · אלין בנוי כלא ואשמיד פריו ממעל · דפריו דבר נש בנוי איכון · ת"ח אהרן שוי ליה להאי מזבח לפניו ועגלא תב לאחורא · בנוי שוו לסטר אחרא לפניו וסטר קדושה אהדר לאחורא דכתיב ויקריבו לפני יי' · לפני יי' שוו · אתפסו בחובה דא · אהרן חשב דבין כך ייתי משה · ההוא מזבח לא סתיר ליה משה · דאילו הוה כמה דחשבין בני נשא · מלה קדמאה דאבעי משה לבתרא להאי מזבח אצטריך כמה דבני עדו על מזבח דבית אל ונבואתיה על ההוא מזבח הוה · אבל הכא מלה אחרא הוה במה דאתמר · וכתיב ויקח את העגל אשר עשו ולא כתיב ויתן את המזבח · ת"ח ויקרא אהרן · אכריז איהו בקלא ואמר · כתיב הכא ויקרא ויאמ' וכתיב באונה ויקר' ויאמ' · מה להלן כריז לדינא · אוף הכא כריז לדינא · חג ליי' מחר · בני נבואה בההוא הנה דמזבח דזמין דינא לשריא עלייהו · חג ליי' למעבד בהו דינא · ותלת דינין הוו · חד ויגוף יי' את העם · וחד בבני לוי · וחד דאשקי לבני ישרא' · והיינו חג דבני לוי · ליי' דיגוף יי' · מחר דאשקי לון משה · ובתו בההוא ליליא ומחר אשתכחו נפיחין ומתין ואינון מיין הוו מבשכשין במעיהון כל ליליא ובצפרא אשתכחו מתין ועכ"ד חג ליי' מחר · וכל אסותא דעבד אהרן בנין דכתיב ויבן מזבח לפניו · ת"ח ההוא מזבח דכתי' וירא את העגל ומחלת ואילו מזבח לא כתיב · דהא אהרן מכלא הוה ידע · דכתיב זבח לאלהים יחרם בלתי ליי' לבדו · ודאי אשתזיב אהרן בעיטא טבא דדבר לנפשיה · ובלא ברעותא שלים טב דלא אתכוון לביש · א"ל ר' אלעזר אבא ודאי הכי הוא וישראל לא הוו אבל ירבעם דעבד עגלין הא ישראל הוו ועגל עבדו · א"ל גולאי ואוקמוה · אבל ירבעם חטא והחטיא ולאו כמה דלא חרו דודאי חובא בישא עבד · אמר ירבעם ודאי ידענא דהא סטר קדושה לא שריא אלא בלבא דכל עלמ' ודא ירושלם · אנא לא יכילנא לאמשכ' להאי סטר הכי · מה עביד מיד ויועץ המלך ויעש וגו' · נטל עיטא בישא אמר הא

בתר אחרא דיתמשכא מיד לכל אתר· וכ״ש בארעא דא דתיאובתיה לאשראה בגווה
אבל לא יכלא לאתלבשא אלא בדיוקנ׳ דשור· תרין אמאי· אלא במצרי׳ הוו איכון חרשין
דכתי׳ בשר חמורים בשרם· הכא לאו איכון תרין רוחין בישין אתלבשו כדקא חזי לון
דכר ונוקבא איכון· נוקבא הות בקד׳ ומנו דכתיב נפת תטפנ׳ שפתי זרה אתמשכו יש׳
אבתריה יתיר דכתיב וילכו העם לפני האחד עד דן· וכג״כ תרין עגלין הוו נמשיך לון
ירבעם בארעא קדישא והוה חובא עליה ועל ישראל· ומנע ברכאן מן עלמא ועליה
כתיב גוזל אביו ואמו וגו׳· ועד הוו עגלין דהא לבושא קדמאה דמתלבש בתר אחרא
שור איהו כמה דאתמר· ואי תימא אמאי לאו שור דאיהו עגל· אלא ודאי כך אתחזי
וכן בכל סטרין שירותא ללבושא זוטא איהו והא אוקימ׳· ועל דא בני רחימאי כיון
דאלהים בעו ובסט׳ דאלהים אתבני עובדא אלהים קדישא אימא דאחידת תדיר
בדרועא דמלכא וסליקת רגוז׳ לא הות תמן· ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתר׳
כיון דאפקיד ליה קב״ה אסתכל· תלת זמנין אפקיד ליה· אי משה רעיא מהימנא כמה
חילך תקיף כמה גבורתך רב· תלת זמנין אפקיד ליה· דכתיב ועתה הניחה לי הא חד·
ויחר אפי בהם ואכלם הא תרין· ואעשה אותך לגוי גדול הא תלת· חכמתא
דמשה בתלת פקודין אלין· אחיד בדרועיה ימינא לקבל הניחה לי· אחיד בדרועיה
שמאלא לקבל ויחר אפי בהם ואכלם· אתחבק בגופא דמלכא לקבל ואעשה אותך לגוי
גדול וכד אתחבק בגופא תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא לא אתנענען לסטר׳·
בעלמא דא הוה חכמתא דמשה דבמלי פקודין דמלכא ידע בכל חד מנייהו באן אתר
אתקף ובחכמתא עבד· אתו ר׳ אלעזר וחבריא ונשקו ידוי· הוה תמן ר׳ אבא אמר
אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די לן· בכה ואמר ווי ר׳ כד תסתלק מעלמא
מאן יהדר ויגלי נהורין דאורייתא· מלה דא בחשוכא אתטמר עד השתא דנפק מתמן·
והא נהיר עד רום רקיעא ובכרסייא דמלכ׳ רשים וקב״ה חדי השתא בהאי מלה· וכמה
חדו על חדו אתוסף מקמי מלכא קדיש׳ מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין כוותך·
תא חזי עד לא חטא אדם הוה סליק וקאים בחכמה בנהירו עלאה ולא הוה
מתפרש מאילנ׳ דחיי· כיון דאסגי תיאובת׳ למנדע ולנחתא לתתא אתמשיך אבתרייהו
עד דאתפרש מאילנא דחיי וידע רע ושבק טוב· וע״ד כתיב כי לא אל חפץ רשע אתה
לא יגורך רע· מאן דאתמשך ברע לית להו דיורא עם אילנא דחיי· ועד לא חטאו
הוו שמעין קלא מלעילא וידעין חכמתא עלאה ולא דחלי· כיון דחטאו אפילו קלא
מתתא ולא הוו יכלין למיקם ביה· כגוונא דא עד לא חאבו ישרא׳· בשעתא דקיימו
ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חויא בדין בטול יצר הרע הוה
מעלמא ודחו ליה מנייהו וכדין אתאחידו באילנ׳ דחיי וסליקו לעילא ולא נחתו לתתא·
כדין הוו ידעין והוו חמאן אספקלריאן עלאי׳ ואתנהרן עינייהו וחדאן למנדע ולמשמ׳·
וכדין חגר לון קב״ה חגירין דאתוון דשמא קדיש׳ דלא יכיל לשלטאה עלייהו האי חויא
ולא יסאב לון כבקדמית׳· כיון דחטו בעגלא אתעברו מנייהו כל איכון דרגין ונהורין
עלאין ואתעבר מנייהו חגירו מזיינין דעטרו משמיה עלאה ואמשיכו עלייהו חויא בישא
במלקדמין וגרימו מותא לכל עלמא· ולבתר מה כתיב ויראו בני ישראל את פני משה

בי קרן עור פני משה וייראו מגשת אליו · ת"ח מה כתיב בקדמיתא וירא ישראל את
היד הגדולה וכלהו חמאן והרין עלאין ואתנהרין באספקלריאה דנהרא דכתיב וכל
העם רואים את הקולת · ועל ימא הוו חמאן ולא דחלין דכתיב זה אלי ואנוהו · לבתר
דחטו מה כתיב וייראו מגשת אליו · ות"ח מה כתיב בהו

ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב · דאתעברו מנייהו אינון
מזיינין דאתקשרו בהו בטורא דסיני בגין דלא ישלוט בהו
ההוא חויא בישא · כיון דאתעבר מנייהו מ"ה כתיב ומשה יקח את האהל ונטה לו
מחוץ למחנה הרחק מן המחנה · אמר ר' אלעזר מאי קרא האי לגבי האי · אלא כיון
דידע משה דאתעברו מנייהו דישראל אינון זיינין עלאין אמר הא ודאי מכאן ולהלאה
חויא בישא ייתי לדיירא ביניייהו ואי יקום מקדשא הכא ביניייהו יסתאב · מיד

ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה · בגין
דחמא משה דהא כדין ישלוט חויא בישא מה דלא הוה מקדמ' דנא ·
וקרא לו אהל מועד · וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד · אלא בקדמיתא אהל סתם
השתא אהל מועד · מאי מועד ר' אלעזר אמר לטב · ר' אבא אמר לביש · ר' אלעזר אמר
לטב · מה מועד איהו יום חדוא דסיהרא דאתוספא ביה קדוש' לא שלט' ביה פגימות' ·
אוף הכא קרי ליה בשמא דא לאחזאה דהא אתרחיק מביניייהו ולא אתפגים · ועל דא
וקרא לו אהל מועד כתיב · ור' אבא אמר לביש דהא בקדמיתא הוה אהל סתם כד"א
אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח · והשתא אהל מועד · בקדמיתא למיהב חיין
ארוכין לעלמין דלא ישלוט בהו מותא · מכאן ולהלאה אהל מועד כד"א ובית מועד
לכל חי · השתא אתייהיב ביה זמנא וחיין קצובין לעלמא · בקדמיתא לא אתפגים ·
והשתא אתפגים · בקדמיתא חברותא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון · השתא
אהל מועד זווגא דלהון מזמן לזמן · ובג"כ וקרא לו אהל מועד מה דלא הוה קודם · ר'
שמעון הוה יתיב ליליא חדא ולעי באורייתא והוו יתבי קמיה ר' יהודה ור' יצחק ור'
יוסי · אמר ר' יהודה הא כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב · וקא מרינן
דגרמו מותא עלייהו מההוא זמנא ולעילא ושליט בהו ההוא חויא בישא דאעדי ליה
מנייהו בקדמיתא · ישראל תינח · יהושע דלא חטא אעדי מניה ההוא זיינא עלאה
דקביל עמהון בטורא דסיני או לא · אי תימא דלא אתעדי מניה · אי הכי אמאי מית
כשאר כל בני נשא · ואי תימא דאתעדי מניה אמאי · והא לא חטא דהא איהו עם משה
הוה בשעתא דחבו ישראל · ואי תימא דלא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה
דקבילו ישראל אמאי · פתח ואמר כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו · האי קרא
אמרו ביה חברייא מה דאמרו · אבל כי צדיק יי' צדיק הוא ושמיה צדיק ובג"כ צדקות
אהב · ישר ואיהו ישר כד"א צדיק וישר ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנון
ארחייהו כל בני עלמא למהך בארח ישר כדקא יאות · ות"ח כד דאין קב"ה עלמא לא
דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא · ות"ח כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרם להאי
אילנא דשרי ביה מות' לכל עלמ' וגרם פגימו לאפרשא אתתא מבעלה · וקאים חובא
דפגימו דא בסיהרא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני · כיון דקיימו ישראל בטורא

דסיני אתעבר ההוא פגימו דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר · כיון דחבו ישראל בעגלא תבת סיהרא כמלקדמין לאתפגמא ושלטא חויא בישא ואחיד בה ומשיך לה לגביה ואתפגימת · וכד ידע משה דחבו ישראל ואתעברו מנייהו אינון זיינין קדישין ידע ודאי דהא חויא אחיד בה בסיהר' לאמשכא לה לגביה ואתפגימת · כדין אפיק ליה לבר וכיון דקיימא לאתפגמא אע״ג דיהושע קאי בעטרא דזיינין דילה · כיון דפגימו שריא בה ואתהדרת כמה דאתפגימת בקדמיתא לא יכול בר נש לאתקיימא ומותיה הוה בסט' אחרא בר משה דהוה שליט בה · ועל דא הוה רשו לקיימא ליהושע תדיר ולא לאחרא ועל דא אהל מועד קרי ליה אהל דהא שריא ביה זמן קציב לעלמא · ועל דא רזא דמלה אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא · אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא · אית ימינא לעילא בקדושה עלאה · ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא · אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה לאתערא רחימותא לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא · ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולאתקרבא בהדיה ודא הוא סטרא דחויא בישא · דכד שמאלא דא דלתתא אתער' כדין משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא ואתחשכת נהורהא ואתדבקת בחויא וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא דאתדבקת בחויא ואתרחקת מאילנ' דחיי · ועל דא גרים מותא לכל עלמ' · ודא הוא כדין אסתאב מקדשא עד זמנא קציב דאתתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא אהל מועד · ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא דנחש דא דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא · ודא הוא רזא דכתיב ויהושע בן נון נער · ואע״ג דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא לא ימיש מתוך האהל כמה דאתפגים דא הכי נמי אתפגים דא · אע״ג דזינא קדישא הוה ליה · כיון דאתפגים הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא נוונא ממש והא אתמר · זכאין אינון צדיקיא דידעין רזין דאוריתא ומתדבקין בה באוריתא ומקיימין קרא דכתיב והגית בו יומם ולילה וגו׳ · ובגיניה יזכון לחיי עלמא דאתי דכתיב כי היא חייך וארך ימיך וגו׳ ·

פרשת ויקהל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו׳ · ר׳ חייא פתח ויאמר שאול אל הקיני לכו סורו רדו וגו׳ · ת״ח מה כתיב בעמלק פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל וגו׳ · וקב״ה בכלהו קרבי׳ דעבדו שאר עממין לגבייהו דיש׳ · מ״ט לא אקשי קמיה כהאי קרבא דעבד עמלק לגבייהו · אלא ודאי קרבא דעמלק הוה בכל סטרין לעילא ותתא דהא בההו׳ זמנ׳ אתתקף חויא בישא לעילא ואתתקף לתתא · מה חויא בישא כמין על פרש׳ הרחין · אוף הכא כמו עמלק חויא בישא הוה לגבייהו דיש׳ דכמין לון

על פרשת

על פרשת ארחין דכתיב אשר שם לו בדרך בצאתם ממצרים · כמין שוה לעילא
לסאבא מקדשא · וכמין שוה לתתא לסאבא לישראל · מנלן דכתיב אשר קרך
בדרך · כתיב הכא אשר קרך · וכתיב התם כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור
מקרה לילה · ועל"ד בבלעם כתיב ויקר אלהים אל בלעם · אלא קב"ה אזמין ליה ההוא
אתר דמסאבא לאסתאבא ביה בההוא דרגא דאיהו אתדבק לאסתאבא ביה · מה
עבד בלעם אוסף מסיב באינון קרבנין לסלקא לעילא מיד זמין ליה קב"ה ההוא אתר ·
א"ל הא מסאבו לגבך כמה דאתחזי לך ועל"ד ויקר אלהים אל בלעם · כגוונא דא אשר
קרך בדרך וגו' · אזמין לגבך ההוא חויא בישא לעילא לסאבא לך בכל סטרין · ואלמלא
דאתתקף משה לעילא ויהושע לתתא לא יכילו ישראל ליה · ובגין כך נטיר קב"ה
ההוא דבבו לדרי דרין · מ"ט בגין דחשיב לאעקרא את קיימא מאתריה · ובגין כך
פקדתי בפקודים דהא תמן אתרמיז רזא דאת קיימא קדישא · ת"ח מה כתיב ויאמר
שאול אל הקיני · מאן קיני דא יתרו · וכי מאן יהיב בני יתרו הכא למהוי דיוריהון
בעמלק · והא כיריחו הוו שריין דהא כתיב ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים
את בני יהודה מדבר יהודה · ומתמן שרו בתחומא דעמלק עד ההוא זמנא דאתא
שאול מלכא דכתיב ויסר קיני מתוך עמלק · בגין דהא בזמנא דחייביא אשתכחו
אינון חסידי וזכאי דמשתכחין ביניהו מתפסן בחוביהון והא אוקמוה · כגוונא דא
אלמלא ההוא ערבוביא דאתחברו בהו בישראל לא אתענשו ישראל על עובדא
דעגלא · ות"ח מה כתיב בקדמיתא מאת כל איש אשר ידבנו לבו לאכללא כלא בגין
דבעא קב"ה למעבד עבדא דמשכנא מכל סטרין במוחא וקליפה · ובגין דהוו אינון
ערב רב בגווייהו אתמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו לאכללא לון בינייהו דישראל
דאינון מוחא · וכלהו אתפקדו · לבתר סטא זוכא לזוכיה ואתו אינון ערב רב
ועבדו ית עגלא וסטו אבתרייהו אינון דמיתו וגרמו לון לישראל מותא וקטולא ·
לבתר אמר קב"ה מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסטרא דישראל
בלחודייהו · מיד ויקהל משה את כל עדת בני ישרא' וגו' וכתיב בתריה קחו מאתכם
תרומה ליי' · מאתכם ודאי ולא כקדמיתא דכתיב מאת כל איש אשר ידבנו לבו ·
ויקהל משה וגו' · מאן אתר כניש לון אלא בגין דהוו אינון ערב רב ביניהו אצטריך
משה לאכנשא לון ולאפרשא לון מביניהו ·

ויקהל משה · רבי אבא פתח הקהל את העם האנשים והנשים והטף ·
מה להלן כללא דכלהו ישראל אוף הכא כללא דכלהו ישראל
ומאן אינון שתין רבוא · רבי אלעזר פתח קרא בישראל כד נחית משה מן טורא
דסיני דכתיב וישמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה
במחנה · וישמע יהושע · וכי יהושע שמע ומשה לא שמע · אלא ודאי עד השתא
יהושע לא הוה ידע ומשה הוה ידע · אי הכי מהו ברעה · אלא ברעה כתיב דההוא
קלא בסטרא אחרא הוה · ויהושע דזכה דהוה אכפוי דשירא אסתכל בההוא קלא
דהוה בסטרא דרעה מיד ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה · בההוא שעתא
אתברו תרין לוחי אבנא דהוו בקדמיתא · והא אוקימנא דאינון אתייקרו על ידוי

ונפלו ואתברו · מ"ט · בגין דפרחו אתוון מגו לוחי אבנין · ת"ח כל סטרין דעלמא
בד' תקופין קלא אתער והאי קלא אתערותא דסטרא אחרא אתער ביה · והאי
אתערותא דסטרא אחרא עאל בין קלא לקלא ואתחשך נהורא בקלא דלתתא ·
ובגין דלא מטא נהורא דקלא דלעילא לקלא דלתתא כדין אקדים ההוא אתערותא
ועאל בין דא לדא כחס דמפתי לאתתא ובטיל נהור' וההוא קלא הוא קול מלחמה קול
רעה · ודא איסו ברעה · וע"ד שמע יהושע ולא משה בגין דבטל ההוא רעה נהורא
דסיהרא דהוה אחיד בה יהושע · ומשה דהוה אחיד בשמשא לא שמע ויש"ל כלהו
אתחשך נהורא דילהון בגין ההוא רעה דאתדבקת בהו · כיון דמחל קב"ה חוביהון
כדין ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליה' אלה הדברים וגו' דהא ההוא
ערב רב אתעבר מביניהו · רבי אלעזר ורבי יוסי הוו יתבי ליליא חד וקא מתעסקי
באורייתא עד דאתפליג ליליא · אדהכי קרא גברא בריכו ברכתא · א"ל ר' אלעזר
השתא הוא זמנא דקב"ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקייא · א"ל ר' יוסי
אמאי משתעשע קב"ה · בכה רבי אלעזר ואמר · ת"ח עד השתא קב"ה אודעוע תלת
מאה ותשעין רקיעין ובטש בהו ובכה על חרבן בי מקדשא ואוריד תרין דמעין לגו
ימא רבא ואדכ' לבנוהי מגו בכיה בגין דלתלת סטרין אתפלג ליליא בתריסר שעתי
דהוו רשימין ביה · ואי אתוספן שעתי בליליא איכון שעתי דמתוספאן דיממא איכון
ולא אתחשיבו מליליא בר תריסר דאיכון דילה · ואיכון תרים' אתפלגו לתלת סטרין
ותלת משריין דמלאכין קדישין אתפלגו באיכון תלת סטרין · משרייא
קדמאה אתמנא בד' שעתי קמייתא דשירותא דליליא לשבח' למאריהון ומאי קאמרי
ליי' הארץ ומלואה וגו' כי הוא על ימי' יסדה וגו' מי יעלה בהר יי' וגו' נקי כפי' ובר לבב
וגו' · מ"ט דא בגין דכד ליליא פריש גדפוי על עלמא כדין כל בני עלמ' טעמין טעמא
דמותא ונפקי נשמתייהו לסלקא לעילא · ואיכון מלאכין קיימין וקא אמרו מי יעלה
בהר יי' · הר יי' דא הר הבית · מקום קדשו דא עזרת ישראל · כגוונא דלעילא
הכי כמו לתתא בגין דבכל רקיעא ורקיעא כמה מתכן וכמה סרכין קיימי' תמן · וכד
נשמתין נפקין בעאן לסלקא לעילא ואי לא זכיין איכון דחיין לון לבר ואזלין ושאטין
בעלמא ונטלין לון כמה חבילי טהירין ואודעין לון מלין כדיבן ולזמנין מלין דקשוט
ממה דאתי לזמן קריב כמה דאוקמוה · ואיכון נשמתין דצדיקייא אזלין ושאטן
לעילא ופתחין לון פתחין וסלקין לון לגו ההוא אתר דאק' הר יי' כגוונא דרזא דהר
הבית לתתא · ומתמן עאלין לגו ההוא אתר דאק' מקום קדשו · דתמ' אתחזוי' כל
נשמתין לקמי מאריהון' כגוונא דא ההוא אתר דאתחזון ישר' קמי קב"ה אתר דאק'
עזרת ישראל בשעתא דנשמתין קיימין תמן כדין חדוה דמאריהון לאתתקנא בהו
אתר דאקרי קדש הקדשים · ותמן רשימין כל עובדיהון וזכוון דלהון ·
משרייא תניינא אתמנא בארב' שעתי אחרנין ולא אמרי שירתא בר תרי שעתי
עד דאתפלג ליליא ועאל קדשא בריך הוא בגנתא דעדן ואין איכון אבלי ציון ואיכון
דבכו על חרבן בי מקדשא · ובשירותא דארבע שעתי אמעין פתחי ואמרי על
נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו' אלין איכון דבכו על נהרות בבל עמהון דישר'

תמתא

משמע דכתיב גם הכינו · ומכאן דהכי תמן דכתיב הן אראלם צעקו חוצה · מאי
חוצה דא הכל הבנין דכלהו אושפיזא עד הכא ותמן הכי עמהון · ועל דא פתחי בהאי
ומשיימי זכור יי' לבני אדום וגו'· כדין אתער קב"ה בדרגוי ובטש ברקיעין ואזדעזעו
תריסר אלפי עלמין ובעי ובכי דכתיב יי' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג
ישאג על נוהו ואדכר לון לישראל ואחית תרין דמעין לגו ימא רבא · וכדין אתער
שלהוביתא חד דבסטר צפון ובטש רוחא חד דבסטר' צפון בההוא שלהוביתא ואזלא
ושאטו בעלמא והניא שעתא אתפלג ליליא ושלהובית' אזלא ובטש בגדפוי דתרנגולא
וקארי · וקב"ה לית ליה ניחא עד דעאל לגנתא דעדן לאשתעשעא בנשמתהון
דצדיקייא · ושים' כי נמכרנו אני ועמי וגו'· ויאמר המלך מי הוא זה וגו'· והמלך
קם בחמתו ממשתה היין אל גנת הביתן וגו'· בשעתא דקב"ה עאל בגנתא דעדן כדין
כל אינון אילנין דגנתא וכל אינון נשמתין דצדיקייא פתחי ואמרי שאו שערים
ראשיכם וגו'· מי זה מלך הכבוד וגו'· שאו שערי' ראשיכ' ובשעת' דנשמתהון דצדיקייא
די בארעא אסדרו לגופייהו כדין אתקיפו כהו כל אינון מלאכין ואמרי הנה ברכו
את יי' כל עבדי יי'· ואוליפנא דא · משרייא תליתאה קא אמרי דא בארב'
שעתי בתריתא עד דסליק נהורא דצפרא ובדין משבחין למאריהון כל אינון ככבי'
ומזלי וכל אינון מלאכין עלאין די שלטניהון ביממא כלהו משבחן למאריהון ואמרי
שירת' הה"ד ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהי'· בשעתא דשמשא נפיק ביממא
ישראל נטלי שירתא לתתא ושמשא לעילא · ובשעתא דנטיל שמשא בגלגלוי פתח קל
בנעימותא ואמר שירתא · ומאי שירתא קאמרי הודו ליי' קראו בשמו וגו'· שירו לו'
שיר חדש וגו'· וישראל משבחן לקב"ה ביממא עם שמשא · הה"ד ייראוך עם שמש
וא"ע דהא אוקימנא להאי קרא · אמר רבי אלעזר אלמלא דבני עלמא אטימין
לבא וסתימין עיינין לא יכלין למיקם מקל נעימותא דגלגלא דשמשא כד נטיל ·
אדהכי דאתעסקו באורייתא נהר יממא · קמו ואתו לקמיה דרבי שמעון כיון דחמא
לון אמר רבי שמעון אלעזר ברי אנת וחברייך' אסתימו גרמייכו אלין תלת יומין דלא
תפקון לבר בגין דמלאך המות אשתכח במתא ואית ליה רשו לחבלא בגין דכיון
דאתיהיב ליה רשו לחבלא יכיל לחבלא ותו דבר נש דאתחזי קמיה סליק ואסטי עלי'
ואדכר חובוי ובעי דינא מקמי קב"ה ולא אתעדי מתמן עד דאתדן ההוא בר נש
ואתיהיב ליה רשו וקטיל ליה · אמר רבי שמעון שאלדים רובא דעלמא לא מיתו עד
דלא מטא זמנייהו בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה
מביתיה לבי קברי מלאך המות אשתכח ביני נשי · אמאי ביני נשי דהכי הוא אורחוי
מזמנא דפתי לחוה ובגיניה גרים מותא לכל עלמא · ועד כד קטיל בר נש ונוקבי
אשתכחו עם מיתא עאל ביני נשי באורחא ואית ליה רשו למקטל בני נשא באורחא
משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי עד דאהדרו לביתייהו ובגיניהון גרים מותא
לכמה גוברין בעלמא עד לא מטא זמנייהו · וע"ד כתיב ויש נספה בלא משפט בגין
דסליק ואסטין ואדכר חובוי דבר נש קמי קב"ה ואתדן על אינון חובין ואסתלק
עד לא מטא זמניה · מאי תקנתיה בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי יהדר בר נש

אכפוי ויסכוך לגבי בתר כתפוי· ואי איכון מקדמי יסך לאחורא בגין דלא יתחזי עמהון אנפין באנפין· ולבתר דאהדרו מבי קברי לא יהדר בההוא ארחא דגשי קיימין ולא יסתכל בהו כלל אלא יסטי בארחא אחרא· ובגין דבני נשא לא ידעין ולא מסתכלין דא רזא דעלמא אהדרו בדינא ואסתלקו עד לא מטא זמנייהו· אמר רבי אלעזר אי הכי טב ליה לבר נש דלא ינזיף למיתא· אמר ליה לא· דהא בר נש דאסתמר בהאי גוונא אתחזי לארכא דיומין וכל שכן לעלמא דאתי· תא חזי לאו למגנא אתקינו קדמאי שופר לאפקא מיתא מן ביתא לבי קברי· אי תימא דעל מיתא איהו· לא· אלא בגין לאגנא על חייא דלא ישלוט עלייהו מלאך המות לאסטאה לעילא ויסתמרון מניה· פתח ואמר וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם וגו׳ ודייקנא על הצר דא מלאך המות· הצורר אתכם תדיר וקטיל לבני נשא ואעיק לון לחייא ובעי לקטלא אחרנין· מאי תקנתיה והרעותם· כראש שטנה דשוא יומא דדינא לעילא סטי מלאך המות נחית לתתא בגין לא שגחא בבני נשא ולסלקא לעילא לאסטאה לון· וישראל דידעי דהא מלאך המות נחית לתתא בגין למשוי קטיגור׳ עלייהו מקדמי בשופר ליבבא עליה דלא יכיל לון ולאגנא עלייהו· וכל שכן בשעתא דעביד דינא וקטיל בני נשא ואשתכח לתתא· וכל שכן בשעתא דאזלי לבי קברי ואהדרו מבי קברי דהא בשעת׳ דנשי בטלי רגלייהו עם מיתא איהו נחית ואשתכח קמייהו דכתיב רגליה יורדות מות· יורדו׳ למאן להההוא אתר דאקרי מות· ועל דא חוה גרמת מותא לכל עלמא· רחמנא לשזבינן· תא חזי כתיב כן דרך אשה מנאפת וגו׳· והא אוקימנא· אבל כן דרך אשה מנאפת דא הוא מלאך המות והכי הוא והכי אקרי אכלה ומחתה פיה אוקידת עלמא בשלהובוי וקטלת בני נשא עד לא מטא זמנייהו ואמרה לא פעלתי און· דהא דינא בעא עלייהו ואשתכחו בחובין ובדינא קשוט מיתו· בשעתא דעבדו ישראל ית עגלא ומיתו כל אינון אוכלוסין הוה מלאך המות אשתכח בינו נשי בגו משריתא דישראל· כיון דאסתכל משה דהא מלאך המות אשתכח בינו נשי ומשריתא דישראל בינייהו מיד כניש לכל גוברין לחודייהו הה״ד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל· אלין גברין דכניש לון ואפריש לון לחודייהו· ומלאך המות לא הוה מתפרש מגו נשין עד דאתוקם משכנא דכתיב ויקם משה את המשכן· ואפילו בשעתא דנשין הוו אתיין נדבתא למשכנא לא הוה מתעדי מבינייהו עד דחמא משה ויהב לגוברין עיטא דלא ייתון בחבורא חדא עמהון ולא יתחזון אנפין באנפין אלא לבתר כתפייהו הה״ד ויבאו האנשים על הנשים· ויבואו לא כתיב אלא ויבאו בארחא לא הוו עאלין אלא לבתר כתפייהו בגין דמלאך המות לא אתפרש מבינייהו עד דאתוקם משכנא· תא חזי לא אשתכח בינו נשי פחות משבע ולא פחות מעשר· ובארחא באתגליא בשבע אשתכח ובעי דינא· בעשר אסטי לקטלא ובגין דאשתכח בינייהו בארחא באתגליא כתיב ויבאו האנשים על הנשים· אסתמרו כל ההוא יומא כלהו חבריא ואשתדלו באורייתא·

פתח רבי שמעון ואמר ויאמר יי׳ אלכה נא אתה וכל ביתך אל התיבה· האי קרא אוקימנא· אבל תא חזי וכי לא יכיל קב״ה לנטרא ליה לנח באתר חד בעלמא דיפא

מבול בכל עלמא ולא יהא כההוא אתר כמה דכתי' בגדעון ויהי חרב אל הגזה לבדה׃ או לבטרא ליה בארעא דישראל דכתיב בה ולא גשמה ביום זעם דלא נחתו עלה מי טופנא׃ אלא כיון דמחבלא נחית לעלמא מאן דלא סגיר גרמיה ואשתכח קמיה באתגליא אתחייב בנפשיה דאיהו קטיל גרמיה׃ מכלן מלוט דכתיב המלט על נפשך אל תביט אחריך׃ מ"ט אל תביט אחריך׃ בגין דמחבלא אזיל בתר כתפוי, ואי אהדר רישיה ואסתכל ביה אנפין באנפין יכיל לנזקא ליה׃ ועל דא כתיב ויסגור יי' בעדו. דלא שליט עליה מלאך המות׃ ועד דהוו שמורין אינון תליסר גוברין בתיבה׃ אמר רבי שמעון בריך רחמנא דלא אסתכל בדיוקנייכו מלאך המות׃

ויקהל משה וגו'׃ אהדר לון כמלקדמין עובדא דמשכנא׃ אמר רבי חייא כלא כמה דאתמר׃ ועובדא דמשכנא לא אתעביד אלא מישראל בלחודייהו ולא מאינון ערב רב בגין דאינון ערב רב אמשיכו ליה למלאך המות לנחתא לעלמא׃ כיון דאסתכל משה ביה אשדי לאינון ערב רב לבר וכניש לון לישראל בלחודייהו הה"ד ויקהל משה וגו'׃ רבי שמעון פתח מי עלה שמים וירד מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה שם בנו כי תדע׃ האי קרא הא אוקימנא וכמה שמכין אית ביה וכלא בקדשא בריך הוא אתמר דאיהו כלא ואתמר׃ מה שמו ומה שם בנו כי תדע דא קב"ה׃ מה שמו ידו"ד׃ ומה שם בנו ישראל׃ דכתיב בני בכורי ישראל והא אוקימנא׃ מי עלה שמים׃ אוקימנא דא משה דכתיב ואל משה אמר עלה אל יי'׃ אבל מי עלה שמים דא אליהו דכתיב ביה ויעל אליהו בסערה השמים׃ וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים׃ והא כלהו שמיא לא יכלין למסבל אפילו גריעינא כחרדל מגופא דהאי עלמא ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמים׃ אלא כגוונא דא וירד יי' על הר סיני׃ וכתיב ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר׃ וכי קב"ה הוה בטורא דסיני וכתי' ומראה כבוד יי' כאש אוכלת בראש ההר איך יכיל משה לסלקא לגביה׃ אלא במשה כתיב ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר׃ דעאל גו עננא כמאן דאתלבש בלבושא הכי נמי אתלבש בעננא ועאל בגויה׃ ובעננא אתקריב לגבי אשא ויכיל למקרב׃ אוף הכי דכתיב ויעל אליהו בסערה השמים׃ דעאל בההוא סערה ואתלבש ביה בההיא סערה לעילא׃ ורזא אשכחנא בספרא דאדם דאמר באינון תולדות דעלמא רוחא יהא דיחות לעלמא בארעא ויתלבש בגופא ואליהו שמיה׃ ובההוא גופא יסתלק ויתכלל גופיה וישתאר בסערה וגופא דנהורא אחרא יזדמן ליה למהוי גו מלאכי׃ וכד יחות יתלבש בההוא גופא דישתאר בההיא סערה ובההוא גופא יתחזי לתתא׃ ובגופא אחרא יתחזי לעילא ודא איהו רזא דמי עלה שמים וירד׃ לא הוה בר נש דסליק לשמייא רוחא דיליה ונחית לבתר לתתא בר אליהו דאיהו סליק לעילא ונחית לתתא׃ דבר אחר מי עלה שמים דא אליהו׃ וירד דא יונה דנחית ליה נונא גו תהומי לעמקי ימא׃ יונה מחילא דאליהו קא אתא׃ אליהו סליק ויונה נחית׃ דא שאיל נפשיה למיתת ודא שאיל נפשיה למיתת ובגין כך אקרי בן אמתי׃ וכתיב ודבר יי' בפיך אמת׃ מי צרר מים דא אליהו דצריר צרורא דמיא בעלמא ולא נחתו טלא ומטרא דשמיא׃ בשמלה׃ דא איהו דהוה מייתי

אדרתיה

אדרתיה למעבד כסין· מי אסף רוח בחפניו· דא אליהו דאהדר רוחא דבר נש לגו
מעוי· אסף כמה דאתמר ואסף המצורע· מי הקים כל אפסי ארץ· דא איהו דלבתר
דברר מים ואוקי על מטרא לבתר אהדר בצלותיה ואוקים כל עלמא וכחית מטרא
ואתיהיב מזונא לכלא· מה שמו דא איהו· ומה שם בנו דא אליהו· מה שמו כד סליק
לעילא אליהו· ומה שם בנו כד נחית לתתא ואתעביד שליחא למעבד נסין אליהו שמיה·
דבר אחר מי עלה שמים דא קדשא בריך הוא כמה דאוקימנא· ורזא דמלה מי וה״א
אוקימנא· והכא איהו רזא דרתיכא עלאה בארבע סטרין דאינון יסודי קדמאי דכלא
וכלהו תליין בההוא אתר עלאה דאקרי מי כמה דאתמר· תא חזי כד קיימא שעתא
דרעותא קמי קדשא בריך הוא ליחדא רתיכא עלאה למהוי כלא חד כדין קלא נפיק
מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי שמים ובניש כל אלין קדישין לתתא וכל אינון
רברבן קדישין ומשריין עלאין למהוי כלהו זמינין כחדא הה״ד ויקהל משה דא רזא
דשמים· את כל עדת בני ישראל אלין אינון תריסר משריין עלאין קדישין· ויאמר
אליהם· ומאי קאמר זה הדבר וגו׳ קחו מאתכם תרומה אתתקנו כלכון לסלק׳ עלייכו
ולמיטל עלייכו יקרא דכרסייא קדישא לסלקא לעילא· אפרישו מנייכו אינון יקרין
אינון רברבין עלאין לסלקא להאי תרומה רזא דכרסייא קדישא לאתחברא באבהן
דהא מטרוניתא לא אתחזיא למיתי לבעלה אלא באינון בתולן עולימתא דייתון
עמה ומדברן לה עד דמטת לבעלה כמה דאת אמר בתולות אחרי׳ רעותיה וגו׳ וכל
כך למה למיתי לאתחברא בבעלה·

כל נדיב לב שית אינון ארבע משריין עלאין דבכללא דלהון כלילן כל אינון
שאר משריין ואלין אינון דנפקן מאבהן עלאין דאקרון נדיבים כמה
דאוקמוה דכתיב נדיבי העם אלין אבהן· יביאה יביאוה לא כתיב שא יביאה·
ליחדא כלהו כחדא· וכן יביא לא כתיב אלא יביאה לסלקא לה לגבי בעלה ביקרא כמה
דאצטריך· את תרומת יי׳ את לאסגאה כל אינון משריין עלאין אחרנין לאתחברא
כלא כחדא ואינון תריסר בכללא חדא· זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ותולעת
שני ושש ועזים· וערת אלים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים· ושמן למאור
ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים· אלין אינון תריסר משריין עלאין דכלילן
כלהו כחדא בכללא דארבע דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר· וכלהו אלין סלקין
לכרסייא קדישא לאעלא לה לעילא לאתחברא בבעלה בגין למהוי כלא חד בגין
דישתכח עמה ביקרא עלאה· כדין יתיב מלכא עלאה על כורסייא קדישא ואתחבר׳
אתתא בבעלה למהוי כלא חד· וכדין איהו חדוותא דכלא· תא חזי הכא שארי למנני
זהב בקדמיתא וכסף לבתר בגין דהאי חשבנא מתתא· אבל כד אתי למנני מחושבנ׳
דרתיכא דלעילא שארי למנני מימינא בקדמיתא ולבתר מן שמאלא· מכלן דכתיב
לי הכסף ולי הזהב· כסף בקדמיתא ולבתר הזהב· וברתיכא דלתתא שארי משמאלא
ולבתר מימינא דכתיב זהב וכסף ונחשת· זהב בקדמיתא ולבתר כסף· וכל אינון
רתיכין אקרון נדיב לב· כל לאכללא כל שאר רתיכין· לב· מאי לב היינו רזא דכתיב
טוב לב משתה תמיד· ודא איהו לבא דכלא ודא כרסייא קדישא· ועל דא אקרון

לב · כל נדיב לב כמה דאוקימנ׳ דארב״ע משריין אלין כללא דכלהו אקרון ברוחא חדא נדיב לב · תרומת יי׳ דא כרסייא קדישא · ובגין דארימו לה לעילא וסלקין לה לעילא אקרי תרומת יי׳ · ועל דא כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהוו סלקי׳ לא חמא מהו דסלקין בגין דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו בטמירו ביקרא עלאה · וכל חכם לב בכם אלין איכון שתין מקורין דאשקיי׳ עלמא ומכהון אתשקי׳ · יבאו אמאי יבאו אלא דייתון למנקט מעם נפשא דחיין · יבאו ולבתר ויעשו מה דקדשא בריך הוא פקיד לון לאתקנא עלמא ·

קחו מאתכם תרומה ליי׳ · ר׳ יהודה פתח הלא פרוס לרעב לחמך וגו׳ · תא חזי זכאה חולקיה דבר נש כד מסכנא אערע לגביה · דההוא מסכנא דורונא דקב״ה הוי דשדר ליה · מאן דמקבל ליה לההוא דורונא בסבר אנפין זכאה חולקיה · תא חזי מאן דחיים למסכנא ואתיב ליה נפשיה קב״ה סליק עליה כאילו הוא ברא לנפשיה · ועל דא אברה׳ דהוה חיים לכל בני עלמא סליק עליה קב״ה כאילו הוא ברא לון דכתי׳ ואת הנפש אשר עשו בחרן · ואף על גב דהא אוקימנא הלא פרוס מאי פרוס למפרס ליה מפה בנהמא ומזונ׳ למיכל · ד״א הלא פרוס כלא פרים פריסת׳ דבעי למפרס פריסין דנהמא קמיה בגין דלא לכסיף ויפרוס קמיה בעינא טבא · לחמך · לחם לא כתיב אלא לחמך · ההוא דילך ממונך ולא דגזילו ולא דעשק ולא דגנבה · דאי הכי לאו זכותא הוא אלא ווי ליה דאתי לאדכרא חובוי · כגוונא דא קחו מאתכ׳ תרומה לארמ׳ ממה דילכון ולא מעשק ולא מגזל ולא מגנבה והא אוקמוה · רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי הוו אזלי בארחא עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא · אמר רבי חייא ודאי שכינתא בהדן · כד מטא לגבייהו אמר רבי אבא כתיב למן היום אשר הוצאתי את עמי את ישראל ממצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל ואבחר בדוד וגו׳ לבנות בית להיות שמי שם · האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה דכתי׳ לא בחרתי בעיר ואבחר בדוד · מאי שאי עם האי ואבחר בירושלם מבעי ליה · אלא כד קדשא בריך הוא אית רעותא קמיה למבני קרתא אסתכל בקדמיתא בההוא רישא דנסיב עמא דקרתא ולבתר בני קרתא ואייתי לעמא ביה · הה״ד לא בחרתי בעיר עד דאסתכלנא בדוד למהוי רעיא על ישראל בגין דמתא וכל בני מתא כלהו קיימין ברעיא דנהיג לעמא · אי רעיא איהו טבא טב ליה טב למתא טב לעמא · ואי רעיא איהו בישא ווי ליה ווי למתא ווי לעמא · והשתא אסתכל קב״ה בעלמא וסליק ברעותיה למבני ליה ואוקי׳ ברישא דדרא לרבי שמעון וחבריא למיקם קמיה מלתא חדתא שמעתא · פתח ואמר אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על יי׳ אלהיו · ובי׳ ש יעקב ולא אל אברהם ולא אל יצחק · אלא אל יעקב · דיעקב לא אתרחיץ באבוהי ולא באמיה כד ערק קמי אחוי ואזל יחידאי בלא ממונא כמה דאת אמ׳ כי במקלי עברתי את הירדן הזה ואיהו אתרחיץ ביה בקדשא בריך הוא דכתיב אם יהיה אלהים עמדי ושמרני וגו׳ ובלא שאיל מקמיה דקב״ה ויהב ליה · שברו על יי׳ אלהיו · שברו ולא אמר תקותו ולא בטחונו אלא שברו · אל תקרי שברו אלא שברו · דביעא להו לצדיקייא לתברא גרמייהו גלא תבר׳ תבירו על תבירו ובלא על יי׳ אלהיו כד״א כי עליך הורגנו כל

היום

פנים כי עליך נשאנו חרפה · כגוונא דיעקב דכתיב וירא יעקב כי יש שבר במצרים
דהא תבירו דגלותא חמא דהוה ליה במצרים ושוי תוקפיה בקדשא בריך הוא ·
ובנוי דיעקב סבלו תבירו דגלותא ולא אשתנו מגו רזא דמהימנותא דאבהתהון
ושמא דקב״ה הוה בגלותא רגילא בפומייהו · ועל דא כתיב ואמרו לי מה שמו מה · בגין
דהוו ידעי ליה ולא אנשו ליה לעלמין וסבלו תבירו דגלותא על קב״ה · ובגין כך זכו
לפורקנין ולנסין ולאתוון סגיאין · קדישין עליונין דסבלין תבירו דגופא מאתר לאתר
על קדשא בריך הוא · עאכ״ו דזכאין אתון למעבד לכו נסין ופורקנין ותזכון לחייא
עלמא דאתי · אזלו כלהו כחדא · פתח ואמר ·

קחו מאתכם תרומה ליי׳ כל נדיב לבו יביאה וגו׳ · תא חזי בשעתא דבר
נש שוי רעותיה לגבי פולחנא דמאריה ההוא רעותא סליק בקדמית׳
על לבא דאיהו קיומא ויסודא דכל גופא · לבתר סליק ההוא רעותא טבא על כל
שייפי גופא ורעותא דכל שייפי גופא ורעותא דלבא מתחברן כחדא ואינון משכין
עלייהו זיהרא דשכינתא לדיירא עמהון וההוא בר נש איהו חולקא דקב״ה הה״ד
קחו מאתכם תרומה · מאתכם הוה אמשכותא לקבלא עלייכו ההיא תרומה למהוי
חולקא ליי׳ · ואי תימא דלאו ברשותיה דבר נש קיימא מלה · ת״ח מה כתי׳ כל נדיב לבו
יביאה את תרומת יי׳ · כל נדיב לבו ודאי מאן דיתרעי לביה ומשיך לה לשכינת׳ לגביה ·
הה״ד יביאה אע״ג דאיהי באסתלקות׳ לעילא יביאה מאתר עלאה לאמשכ׳ לדייר׳ עמיה ·
וכד תיתי לאשרא׳ עמיה כמה ברכאן וכמה עתרא תיתי עמה · הה״ד זהב וכסף ונחשת
לא יחסר ליה כל עתרא דעלמא · דא לשאר בני עלמ׳ · אבל אתון קדישין עליונין קחו
מאתכ׳ תרומ׳ ליי׳ · א״ר חייא מאן דשרי לארמא הוא ירים · פתח ואמ׳ ויאמר יי׳ לדג
וגו׳ · וכי כאן אתר אמר ליה אלא בשעתא דברא קב״ה עלמא בעובדא דבראשי׳ ביומא
חמישאה ברא נוני ימא · בדין פקיד ואמר דיהא זמין חד נונא למבלע ליונה ויהא
במעוי תלתא יומין ותלת לילון ולבתר דירמי ליה לבר · ולא דא בלחודוי אלא כל מה
דעבד קב״ה בעובדא דבראשית בכלא אתני עמיה · ביומ׳ קדמאה ברא שמיא אתני
עמהון דיסליק לאליהו השמימה בגו סערה וכן הוה דכתיב ויעל אליהו בסערה השמי׳ ·
בההוא יומא אתני עמיה דיתחשך לשמשא במצרי׳ תלתא יומין דכתיב ויהי חשך אפלה
בכל ארץ מצרים שלשת ימים · ביומא תניינא ברא רקיע דיהא מפריש בין מיא
למיא כדכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים · ואתני
עמהון קדשא בריך הוא דמיא יהון מפרישין לישראל בין טמאה לטהרה לאתדכאה
בהו וכך הוה · ביומא תליתאה אפיק ארעא מגו מיא ואכניש למיא ועבד כנישו מהאי
כנישו דאתכנשו לאתר חד ימא · אתני בימא למעבר לישראל בגויה ביבשתא ולמטבע
למצראי וכך הוה דכתיב וישב הים לפנות בקר לאיתנו · אל תקרי לאיתנו אלא לתנאו
למה דאתני עמיה קדשא בריך הוא בעובדא דבראשית · תו אתני בארעא דתפתח
ית פומהא במחלוקתא דקרח ותבלע לקרח ולכל כנישתיה וכך הוה דכתיב ותפתח
הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח · ביומא רביעאה ברא שמשא וסיהרא דכתיב
ויהי מארת ברקיע השמים ואתני עם שמשא למהוי קאים בפלגו שמייא ביומי דיהושע

דכתיב

דכתיב ויעמוד השמש בחצי השמים· אתגי בככביא למעבד קרבא בסיסרא דכתיב הככבים ממסלתם נלחמו עם סיסרא· ביומא חמישאה ברא נוני ימא ושפי דשמיא אתגי בעופי למיזן עורבים לאליהו בזמנא דעצר לשמיא דכתיב ואת העורבים צויתי לכלכלך שם· צויתי דייקא· אתגי בנוני ימא לאזדמנא נונא חד למבלע ליה ליונה ולאפדאה ליה לבר· ביומא שתיתאה ברא לאדם ואתגי עמיה דתפוק מניה אתתא דתיזון לאליהו דכתיב הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך· הנה צויתי מיומא דאתברי עלמא· וכן בכל עובדא ועובדא דאתחדש בעלמא קדשא בריך הוא פקיד ההוא עובדא מיומא דאתברי עלמא· אוף הכא ויאמר יי' לדג· ויאמר מסית ימין דברא שית קאמר ליה· הכא כמו אית לן סיוך בעלמא על עובדין דבני נשא בהאי עלמא·

יונה דנחתא לספינה דא איהו נשמתא דבר נש דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש· אמאי אתקרי יונה· בגין דכיון דאשתתפת בגופא כדין איהי יונה בהאי עלמא· כמה דאתמר ולא תונו איש את עמיתו· וכדין בר נש אזיל בהאי עלמא כספינה בגו ימא רבא דחשיבת לאתברא כד"א והאניה חשבה להשבר· ובר נש כד איהו בהאי עלמא חטי וחשיב דערק מקמיה מאריה ולא אשגח בהאי עלמא· וכדין אטיל קדשא בריך הוא רוח סערה תקיפא· דא איהי גזירת דינא דקיימא תדיר קמי קב"ה ובעאת דינא דבר נש מקמיה· ודא איהו דקא מסער לספינה ואדכר חובוי דבר נש לאתפסא ליה· כיון דאתפס בר נש על ידא דהאי סערה בבי מרעיה מה כתיב ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם· אף על גב דבר נש בבי מרעיה נשמתא לא אתערת לאתבא קמי מאריה למפרק חובוי· מה כתיב ויקרב אליו רב החבל· מאן רב החבל דא יצר טוב דאיהו מנהיג כלא· ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'· לאו שעתא הוא למדמך דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעבדת בהאי עלמא תוב מחובך· אסתכל במלין אלין ותוב למארך· מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא ואודי עלה קמיה מארך· ומאין תבא אסתכל מאין באת מטפה סרוחה ולא תתגאי קמיה· מה ארצך אסתכל דהא מארעא אתבריאת ולארעא תיתוב· ואי מזה עם אתה אסתכל אי אית לך זכו דאבהן דיגנין עלך· כיון דסלקין לה לדינא דלעילא ההיא סערה דאיהי גזרת דינא דסעיר עליה דבר נש תבעת מן מלכא לאידן איכון תפיסין דמלכא וכלהו אתיין חד חד קמיה· ביה שעתא קריבו בי דינא· אית מנהון דפתחי בזכות· ואית מנהון דפתחי בחובים· וגזרת דינא תבעת דינא· ואי ההוא בר נש לא זכי מה כתיב ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו· משתדלין אינון דאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא ולא יכלו· מ"ט כי הים הולך וסער עליהם· גזרה דדינא אזיל ובעיר בחובוי דבר נש ואתגבר עלייהו· כדין נחתין עליה תלת שליחן ממנן· חד דכתי' כל זכוון וכל חובין דעבד בר נש בהאי עלמ'· וחד דעביד חושבן יומוי· וחד דהוה אזיל עמיה כד הוה במעי אמיה· והא אוקימנא דגזרת דינא לא שכיך עד ההוא זמנא דכתיב וישאו את יונה· וישאו כד נטיל ליה מביתיה לבי קברי כדין מכרזין עלוי· אי איהו זכאה מכרזי עליה ואמרי הבו יקר לדיוקנא דמלכ' יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו· מ"ל דכתי' והלך לפניך צדקך

כבוד

כבוד יי ואמפך · ואי חייבא איהו מכריזו עליה ואמרי ווי ליה לפלניא · טב ליה דלא
ותברי · כדין מה כתיב ויטלהו אל הים ויעמד הים מזעפו · כד עאלין ליה לבי קברי
דאיהו אתר דדינא כדין גזרת דינא דהוה סעיר שכיך מזעפיה · ונונא דבלע ליה
דא איהו קברא · מה כתיב ויהי יונה במעי הדג · מעוי דדג דא בטן שאול · מכלן
דכתיב מבטן שאול שועתי · ואיהו במעי דנונא הוה וקארי ליה בטן שאול שלשה ימי׳
ושלשה לילות · אלין תלת יומין דבר נש בקברא ואתבקעו מעוי · לבתר תלתא יומין
הסוא סנופא אתהפך על אנפוי ואומר לגופא מה דיהבת בי · אכלת ושתית כל יומא
ולא יהבת למסכני וכל יומך הוו כחגין וכמועדין ומסכני הוו כפנין דלא אכלו בהדך
טול מה דיהבת בי · הדא הוא דכתיב וזריתי פרש על פניכם וגו׳ · והא אוקימנא ·
לבתר דא מתלתא יומין להלאה כדין אתדן בר נש מעינוי מידוי ומרגלוי ואוקמוה
עד תלתין יומין · כל איכון תלתין יומין אתדנו נפשא וגופ׳ כחדא · ובגיני כך אשתכח
נשמתא לתתא בארעא דלא סלקת לאתרה כאתתא דיתבת לבר כל יומי מסאבות׳ ·
לבתר נשמתא סלקא וגופא אתבלי בארעא עד ההוא זמנא דיתער קדשא בריך
הוא לאחייאה · וזמינא קלא חדא לאתערא בבי קברי ויימא הקיצו ורננו שכני עפר כי
טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל · אימתי יהא דא בזמנא דיתעבר מלאך המות
מעלמא דכתיב בלע המות לנצח וגו׳ · כיון דבלע המות לנצח לבתר ומחה יי׳ דמעה
מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ · כדין כתיב ויאמר יי׳ לדג ויקא
את יונה אל היבשה · כיון דאתער ההוא קלא בבי קברי כדין כל קבריא יקיאו
לאינון מתייא דבהון הה״ד וארץ רפאים תפיל · מאי תפיל דיקיא לון לבר · רפאים ·
מהו רפאים דקבילו אסיותא כמלקדמין ואתסיאו גרמין כגרמין · ושאין אקרון רפאים
ואי תימא הא כתיב בשאר עמים רפאים בל יקומו · אלא ודאי כל עלמא יתסון גרמין
בבי קברי · אבל מנהון יקומון ומנהון לא יקומון ועל דא כתיב רפאים בל יקומו · זכאים
חולקהון דישראל דכתיב בהו נבלתי יקומון · ובהאי נונא אשכחנא מלין לאסותא
דכל עלמא · בהאי נונא כיון דבלע ליונה מית · וביה הוה יונה תלתא יומין · לבתר
אתקיים כמלקדמין ואקי ליונה לבר · והא אוקמוה דכתיב ויתפלל יונה אל יי׳ אלהיו
ממעי הדגה · כתיב הדג הא הדגה · וכתי׳ והדגה אשר ביאור מתה והא אוקמוה ·
בנונא דא זמינת ארעא דישרא׳ לאתערא בקדמיתא ולבתר וארץ רפאי׳ תפיל · והא
אוקימנא דשבעה דינין יחלפון עליה דבר נש כד נפיק מהאי עלמא · חד ההוא דינא
עלאה כד נפיק רוחא מן גופא · ב׳ כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה ומכרזי עלוי · ג׳ כד
עייל לקברא · ד׳ דינא דקברא · ה׳ דינא דתולעתא · ו׳ דינא דגיהנם · ז׳ דינא דרוח׳
דאזלא ושאט׳ בעלמ׳ ולא אשכחת אתר כיומ׳ עד דישתלים עובדוי · בג״ד בעי בר נש
לאסתכלא תדיר בעובדוי ויתוב קמי מריה וכד אסתכל דוד מלכ׳ באינון דינין דבר נש
אקדי׳ ואמר ברכי נפשי את יי׳ עד לא תפוק מן עלמ׳ בעוד דאנת אשתכח עם גופא ·
וכל קרבי את שם קדשו אינון שייפי גופ׳ דמשתתפי כחד׳ ברוח׳ השת׳ דאשתכחון עמה
אקדימו לברכ׳ שמא קדיש׳ עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכ׳ ולאתב׳ בתיובת׳ · וע״ד
אמר ברכי נפשי את יי׳ הללויה · אתו אינון חבריו ונשקו רישיה · ר׳ חייא פתח ואמר

קמו

קחו מאתכם תרומה ליי׳ · תא חזי קב״ה כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא
בגין דייתון ישראל ויקבלון אורייתא · באורייתא אתברי עלמא·
ועל אורייתא קיימא׳ הה״ד אם לא בריתי יומם ולילה חקו׳ שמים וארץ לא שמתי אורייתא
איהי ארכא דחיי בהאי עלמא וארכא דחיי בעלמא דאתי· וכל מאן דאשתדל
באורייתא כאילו אשתדל בהיכליה דקודשא בריך הוא דהיכלא עלאה דקב״ה אורייתא
איהי· בגין דכד בר נש עסיק באורייתא קב״ה קאים תמן ואצית לקליה כמה דכתיב
ויקשב יי׳ וישמע וגו׳ ואשתזיב בר נש מתלת דינין׳ מדינ׳ דהאי עלמא· ומדינ׳ דמלאך
המות דלא יכיל לשלטאה עליה· ומדינא דגיהנם· ספר זכרון מאי איהו· אלא אית
ספר לעילא ואית ספר לתתא זכרון אתר קיימא קדישא דכתיל וכנים לגביה כל חיין
דלעילא. ספר זכרון תרין דרגין דאינון חד ורזא דא שם ידו״ד שם חד· ידו״ד חד·
וכלא מלה חדא בגין דאית שם ואית שם· שם לעילא דאיהו אתרשים (ס״א אקרי שם)
ממה דלא ידיע ולא אתרמיז בידיעה כלל· ודא אקרי נקודה עלא׳· שם לתתא דאקרי
שם מקנה השמים ועד קנה השמים בגין דקנה השמים אקרי זכרון· והאי שם איהו
נקודה דלתתא דאיהו שם מההוא זכרון דאיהו קנה השמים דכתיל כל חיין דלעילא
ודא איהו קנה השמים דלתתא ושם דיליה איהי נקודה דלתתא נקודה דא איהו ספר
דקיימא באמצע׳ דא הוא ולאמצעי שמו ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטרין
נקודה דא בגין דקיימא באמצעיתא איהי עלאה על כל דאתאחדן בה· שית סטרין
אתאחדן בספר עלאה ואיהו עלאה עלייהו· שית סטרין אתאחדן בספר תתאה
ואיהו עלאה עלייהו· ספר עלאה ספר תתאה כלא אקרי תורה· מה בין האי להאי·
אלא ספר עלאה איהו תורה שבכתב בגין דאיהי סתימא ולא קיימא אלא בכת׳ דתמן
איהו אתר לאתגלאה לתתא· ומאן איהו עלמא דאתי· ספר תתאה דא תור׳ דאקרי
תורה שבעל פה· ומאן איהו על פה אלין רתיכין דלתתא דאיהי קיימא עלייהו· ובגין
דלאו אינון בכללא דכתיב׳ דלעילא אקרון על פה· ותורה דא קיימא על פה בגין דכתי׳
ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים· ותורה עלאה אף על גב דאיהי קיימא לעילא על
הכתב לא אקרי אלא דקיימא בכתב וההוא כתב אתעביד היכלא לגביה ואיהי קימ׳
בו ההוא היכלא ואתטמרת תמן׳ ובגין כך אקרי תורה שבכתב ולא על כתב· אבל
תורה דלתתא איהי קיימא על רתיכהא ואקרי על פה דקיימא עלייהו· ובגין דלא
אתיישיבת מלגו מכללא דכתיבה לא אתעבידו היכלא כהאי נקודה כההיא נקודה
עלאה· ובגין דקיימא עלייהו אקרי תרומה· תו שמענא מבוצינא קדישא· תרומה
מהו תרומה כמה דאוקימנא תרי ממאה· תא חזי כל אינון דרגין קדישין די ברזא
דמהימנותא דקודשא בריך הוא אתגלי מנהון אינון עשר דרגין ואינון עשר אמירן
כמה דאוקמוה ואלין עשר סלקין למאה· וכד אצטריך לן להאי נקודה תתאה לארמא
לה אסיר לן לנטרא לה בלחודהא אלא לה ולבעלה ואינון תרי מאינון מאה דקאמרן
בגין דלא אצטריך לאפרשא לון בכלל אלא ליחדא לה ולבעלה· ועל דא אתקרי
תרומה בכללא חדא· ותא חזי בכל יומא כרוזא קארי כל בני עלמא בכון קיימא
מלה דא·

קחו מאתכם תרומה לה' והא תימא דקשיא מלה עלייהו. כל נדיב לבו
יביאה. מהו יביאה. אלא מסכנא אוליפנא רזא לצלותא דבר נש. צלותא
דבר נש דדחיל למאריה ואתקין תקונא דלעילא כמה דאוק' בקדמיתא בשירין
ותושבחן דקא אמרין מלאכין עלאין לעילא ובההו' סדור' דתושבחן דקא אמרי לתתא
איהי קשיטת גרמהא ואתתקנ' בתקונהא כאתת' דאתקשט לבעלה ובסדור' דצלות'
בההוא תקונא דצלותא דמיושב אתקינו עולמתהא וכל אינון דילה ומתקשטן כל
אינון בהדה. לבתר דאתתקן כלא ואתסדרו כד מטו לאמ' ויציב כדין כלא אתתקנ'
איהי ועולמתה' עד דמטו לגאל ישראל. כדין אצטריך למיקם כלא על קיומייהו. כגון
דכד בר נש מטי לאמת ויציב וכלא אתתקן עולמתהא נטלי לה ואיהי נטילת גרמה
לגבי מלכא עלאה. כיון דמטו לגאל ישראל כדין מלכא קדישא עלאה נטיל בדרגוי
ונפיק לקבלא לה. ואנן מקמי מלכא עלאה בעינן לקיימ' על קיומנא באימתא ברעדה
דהא כדין אושיט ימיניה לגבה ולבתר שמאליה דשוי לה תחות רישה ולבתר אתחבקן
תרווייהו כחדא בנשיקו. ואלין אינון תלת קדמייתא. ובעי בר נש לשווא לביה ורעותיה
ולכוונא בכל הני תקונין וסדורין דצלותא פומיה ולביה ורעותיה כחדא. השתא
דמלכא עלאה ומטרוניתא אינון בחבורא בחדוה באינון נשיקין מאן דאצטריך
למשאל שאלתין ישאל. דהא כדין שעתא דרעותא איהו. כיון דשאיל בר נש שאלתי
מקמי מלכא ומטרוניתא כדין יתקין גרמיה ברעותיה ולביה לתלתא אחרנין לאתער'
חדוה דשמירו דהא מאלין תלת אתברכא בדבקותא אחרא ויתקין בר נש גרמיה
לאפקא מקמייהו ולאסכ'לון בחדוה בגווא דאלין תלת. ועכ"ד דישוי רעותיה דיתברכון
תתאי מאינון ברכאן בחדוה טמיר'. ובדא אצטריך למנפל על אנפוי ולמסר נפשיה
בשעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין כדין איהו שעתא למסר נפשיה בגו אינון
נפשין דאיהי נקטא דהא כדין ברירא דהוי איהו כדקא יאות. מלה דא שמענא
ברזין דבוצינא קדישא ולא אתייהיב לי רשו לגלאה בר לכו חסידי עליונין. ואי בההיא
שעתא דאיהי נקטא נפשין ורוחין ברעו דדבקותא חדא איהו ושוי לביה ורעותיה
לדא ויהיב נפשיה בדבקות' בההוא רעותא לאכללא לה בההוא דבקות'. אי אתקבלת
בההיא שעתא בההוא רעותא דאינון נפשין ורוחין ונשמתין דאיהי נקטא האי איהו
בר נש דאתצריר בצרורא דחיי בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ותו דבעיא לאתכללא
מכל סטרין מלכא ומטרוניתא מלעילא ומתתא ולאתעטרא בנשמתין בכל סטרין.
אתעטרת בנשמתין מלעילא ואתעטרת בנשמתין מתתא. ואי בר נש יכוון לביה
ורעותיה לכל דא וימסר נפשיה מתתא בדבקותא ברעותא כמה דאתמר כדין
קודשא בריך הוא קארי ליה שלום לתתא כגוונא דההוא שלום דלעילא ההוא דבריך
לה למטרוניתא ואכליל לה ואעטר לה בכל סטרין. אוף הכי האי בר נש קב"ה קרי
ליה שלום לתתא כד"א ויקרא לו יי' שלום. וכל יומוי הכי קראן ליה לעילא שלום בגין
דאכליל ואעטר למטרוניתא לתתא כגוונא דההוא שלום לעילא. וכד אסתלק ההוא
בר נש מהאי עלמא נשמתיה סלקא ובקעא בכל אינון רקיעין ולית מאן דימחי בידה.
וקב"ה קרי לה ואמר יבא שלום ושכיבתא אמרה ינוחו על משכבותם וגו'. ויפתחון לה

תריסר טורי דאפרסמונא דכיא ולא יסא מאן דומחי בידוס· ועל דא זכאה איהו
מאן דיזכי לביה ורעותיה לדא· ועל דא כתיב כל נדיב לבו יביאה את תרומת יי׳
לגבי מלכא עלאה כמה דאתמר· ארים ר׳ אבא קליה ואמר ווי ר׳ שמעון אנת בחיין
ואנא בכינא עלך· לא עלך בכינא אלא בכינא על חברייא ובכינא על עלמא· ר׳
שמעון כבוצינא דשרגא דאדליק לעילא ואדליק לתתא· ובנהורא דאדליק לתתא
נהירין כל בני עלמא· ווי לעלמא כד יסתלק נהורא דלתתא בנהורא דלעילא·
מאן ינהיר נהורא דאורייתא לעלמא· קם רבי אבא ונשיק לרבי חייא· אמר ליה
מלין אלין הוו תחות ידך ועל דא קב״ה שדרני עד הכא לאתחברא עמכון זכאה
חולקי· רבי יוסי פתח קרא אבתריה ואמר

וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו וגו׳· האי קרא אוקמוה· אבל תא חזי
בשעתא דאמר קב״ה למשה הבו לכם אנשים חכמים ונבונים אשגח
בכל ישראל ולא אשכח נבונים הה״ד ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועי׳
ואלו נבונים לא כתיב· ואי תימא דנבון איהו דרגא עלאה מחכם הכי איהו ודאי·
מאי בין האי להאי· חכם הא אוקמוה דאפי׳ תלמיד המחכים לרביה אקרי חכם·
חכם דידע לגרמיה כל מה דאצטריך· נבון כמה דרגין אית ביה דאסתכל בכלא
וידע בדיליה ובאחרנין וסימניך יודע צדיק נפש בהמתו· צדיק מושל יראת אלהים
והכא חכם לב דייקא· בלב חכם ולא באתרא אחרא בגין דקיימא בלב· ונבון
לעילא ותתא אסתכל בדיליה ובאחרנין· פתח ואמר ויאמר לי עבדי אתה וגו׳
הכא בגלותא דבעי בר נש לגלאה קמיה דקב״ה דאיהי פולחנא חדא רבא ויקירא
מאינון פולחנין דמאריה· אית פולחנא דקב״ה דקיימא בעובדא דגופא ואיהו
פולחנא· ואית פולחנא דקב״ה דאיהו פולחנא פנימאה יתיר דאיהו עקרא דכלא
קיימא בההוא פולחנא פנימאה דאיהו עקרא דכלא· בגופא אית תריסר שייפין
דקיימין בעובדא דגופא כמה דאוקימנא· ואינון שייפין דגופא ופולחנא דקב״ה
דעובדא קיימא בהו· בגין דפולחנא דקב״ה בתרין סטרין בשייפין דגופא לבר ואית
תריסר שייפין אחרנין פנימאין לגו מן גופא ואינון רזא דחכמתא עלאה ואתידיעו
בינו חברייא זכאה חולקהון· ואינון תקונין פנימאין לגו מן גופא לאתתקנא בהו
תקונא דרוחא דאיהו פולחנא יקירא פנימאה דקב״ה כמה דאוקימנא גו רזין
פנימאין דקאמר ר׳ שמעון· צלותא דבר נש איהו פולחנא דרוחא איהי קיימ׳ ברזין
עלאין ובני נשא לא ידעין דהא צלות׳ דבר נש בקע׳ אוירין בקע׳ רקיעין פתח׳ פתחין
וסלקא לעילא· בשעתא דנהיר נהורא ואתפרש נהור׳ מן חשוכא כדין כרוזא אזלא
בכלהו רקיעין אתתקנו מארי דפתחין מאריהון דהיכלי׳ כל חד וחד על מטריה· בגין
דאינון דשלטניהון ביממא לאו אינון דשלטניהון בליליא· וכד עאל ליליא אתעברו
שלטנין דיממא ואתמנון שלטנין אחרנין דשליטין בלילא ואתחלפן אלין באלין·
ברזא דא את המאור הגדול לממשלת היום וגו׳· וממשלת היום וממשלת הלילה שלטנין
אינון די ממנן ביממא ושלטנין אינון די ממנן בליליא· ואלין אקרון ממשלת היום·
ואלין אקרון ממשלת הלילה· כד עאל ליליא כרוזא נפק׳ אתתקנו שלטנין דליליא כל

חד וחד לאתריה. וכד נהיר יממא כרוזא כבק' אתתקנו שלטנין דיממא. כל חד וחד
לאתריה. כדין מתעברין שלטנין דליליא ואתפקדן שלטנין דיממ'. וכד כרוזא אכריז
כדין כלהו כל חד וחד אתפקד על ההוא אתר דאתחזי ליה. כדין שכינת' קדמ' וכנשת'
ישר' עאלין לבי כנישתא לשבחא למאריהון פתחין בשירין ותושבחן. דבעי ליה לבר נש
כיון דאתקין גרמיה בתקוני דמצוה וקדושה ליחדא לביה בתקונא דצלות' דמאריה
ולשואה לביה ורעותיה בההוא פולחנ' דאינון מלין דקשוט דהא מלה סלקא ואינון
ממנן דקיימין באויר' אתמנון לד' סטרי עלמ'. לסטר מזרח אתמנא ממנא חד בכמה
ממנן וסרכין עמיה דקיימן באויר' גזרדיא שמיה ועמיה סרכין ממנן אחרנין דאינון
מחכאן לההיא מלה דצלותא וסלקא באוירא ונטיל לה האי ממנא. אי היא מלה כדק'
יאות הוא וכל אינון סרכין נשקין לההיא מלה וסלקין עמה עד ההוא אוירא דרקיעא
לעילא דתמן ממנן סרכי' אחרני'. בשעת' דנשקי לההי' מלה פתחי ואמרי זכאין אתון
ישר' דידעיתו לאעטרא למאריכון בעטרין קדישי'. זכאה איהו פומא דמלה דעטר' דא
נפקא מניה. כדין פרחין אתוון דקיימין באויר' דבשמ' קדיש' דתריסר אתוון דההוא
שמא שליט באויר' והאי איהו שמא דהוה טאס ביה אליהו עד לא אסתלק לשמיא. והיינו
דקאמ' עובדיה לאליהו ורוח יי' ישאך בגין דבשמא דא הוה אליהו טאס ביה באויר' והאי
איהו שמא דשליט באוירא. ואינון אתוון פרחין וסלקין בההיא מלה וההוא ממנא
דמפתחן דאויר' בידיה וכל אינון ממנן אחרנין כלהו סלקין ביה עד רקיע'
ואתמסר בידא דממנא אחרא לסלקא לעילא. לסטר דרום אית ממנא אחר' דשלטא
באויר' לההוא סטר וכמה ממנן אחרנין וסרכין עמיה. פסגניה שמיה וביה מתאחדן
מפתחן דאויר' לההוא סט'. וכל אינון מארי דעקו דצלאן צלות' למאריהון מגו עקתא
מגו תבירו דלבא אי ההיא מלה כדקא יאות סלקא לאויר' ונטיל לה האי ממנא ונשיק
לה בגין דסלקא בההוא סטר'. כד נשיק לה פתח ואמ' קב"ה יחוס לקבלך ועלך יתמלי
רחמין. סלקין עמה כל אינון ממנן קדישין. וכל אינון סרכין דההוא סטרא. ופרחין
אתוון דשמא קדישא דאינון ד' אתוון מתעטרין ושלטין בההוא סטרא באויר' וסלקין
בההוא סטרא דאויר' עד רקיע' עד ההוא ממנא דשליט בההוא סטר'. לסטר צפון
אית ממנ' אחר' ועמיה כמה סרכין ממנן דשלטין באוירא וההוא ממנא פתחיה שמיה
והאי אתמנא באויר' לההוא סטר' וכל אינון דמצלאן צלותין על בעלי דבבו דעקי' לון.
וכד מלה דההיא צלותא סלקא לאוירא בההוא סטרא אי זכאה הוא נטיל לה האי
ממנא ונשיק לה. כדין אתער רוחא חדא דנפקא מגו תהומא בסטרא דצפון וההוא
רוחא קארי בכל אינון אוירין ונטלי כלהו ההיא מלה וסלקי' לה עד רקיעא ונשקי' לה.
פתחי ואמרי מרך ירמי שכלך לקמך. ואזלא וסלקא ובקעא רקיעין עד דסלקין עמה
לגבי רקיעא קדמאה. סלק' צלותא ומטאת לגבי חד ממנא דאתמנ' לסטר מערב ותמן
קיימי' תשעה פתחין ובהו קיימין כמה סרכין וכמה ממנן ועלייהו ממנא חד די שמיה
זבולוש ודא איהו דבעי לשמשא בהאי רקיעא ביממא ולא אתיהיב ליה רשו עד דסליק
נהורא דסיהרא וכדין אפיק כל אינון חילין וכל אינון ממנן. וכד נהיר יממא עאלין
כלהו בפתחא חדא דאינון ט' פתחין דאיהו פתחא עלאה על כלהו. וכד צלות' סלקא

עשׂת כההוא פתחא וכלהו סרכין וכלהו ממנן נפקין מההוא פתחא׳ ועליהון זבוליא ההוא רב ממנא ונפקי כלהו ונשקי לה ומשאן עמה עד רקיעא תניינא׳ רקיע׳ תניינ׳ סלקא כלותא עד ההוא רקיע׳ ואתפתחו תריסר תרעין דההוא רקיע׳ ובההוא תרע׳ דתריסר קאי׳ ממנ׳ חד דשמיה ענאל והאי ממנא על כמה חיילין על כמה משריין וכד כלותא סלקא קאים האי ממנא וכריז על כל איכון פתחין ואמ׳ פתחו שערי וגו׳׳ וכלהו תרעין פתיחין ועשׂת כלות׳ בכל איכון פתחין׳ כדין אתער חד ממנא דקאי׳ לסט׳ דרום דשמיה עזריאל סבא ולזמנין אתקרי מחכיאל בגין דאתמנ׳ על שתין רבוא משריו׳ וכלהו מארי דגדפין מארי דמשריין מליין עיינין ולגבייהו קיימין איכון משריין מאריהון דאודני׳ ואקרון אודני׳ בגין דאיכון ציותי׳ כל איבון דמצלאן צלותהון בלחישו ברעות׳ דלבא דלא אשתמע הסיא צלותא לאחרא׳ האי צלותא סלקא וציותין לה כל איכון דאקרון מארי דאודנין ואי הסיא צלות׳ אשתמע לאודנין דבר כש לית מאן דציית לה לעילא ולא ציותי׳ לה אחרני׳ בר מאן דשמע בקדמית׳ בנ״ב בעי לאסתמר׳ דלא ישמעון לההוא צלותא בני נשא׳ ותו דמלה דצלותא אתאחדא בעלמא עלאה ומלה דעלמא עלאה לא אצטריך למשמע׳ כגוונ׳ דא מאן דקרי בספר׳ דאורית׳ חד קרי וחד לשתוק׳ ואי תרי קראן באורית׳ גרעי מהימנות׳ דלעילא בגין דחד קלא ודבור כלא חד׳ כדין תרין קלין ותרין דבורין איהו גריעותא דמהימנותא׳ שׂא דיהא קלא ודבור חד כמה דאצטריך בגין דיהא ההוא קלא וההוא דבור חד וההוא ממנא שמיה עזריאל סבא׳ כד הסיא צלותא סלקא בלחישו כל איכון שתין רבוא משריין וכל איכון מארי דעיינין וכל איכון דציותין מארי דאודנין כלהו נפקי ונשקי לההוא מלה דצלות׳ דסלקא׳ הה״ד עיני יי׳ אל צדיקי׳ ואזנוו אל שועתם׳ עיני יי׳ אל צדיקי׳ אין מארי דעיינין דלתת׳ בגין דאית מארי דעיינין לעילא׳ ואזנוו אל שועתם אין מאריהון דאודנין׳ רקיעא תליתאה ההיא צלות׳ סלקא ומטי להההוא רקיעא ותמן ההוא ממנ׳ דאקרי גדריה ועמיה כמה סרכין וכמה ממנן ואיהו משמש ג׳ זמנין ביומא לקבל חד סרכיטא דזיהרא דנפיק ואתגניז בליק ונחית ולא קיימא באתר חד והאי איהו סרכיט׳ דכטיל׳ וכד צלותא סלק׳ נחית ההוא סרכיט׳ וסגיד קמי ההיא צלותא ואק׳ האי רקיע׳ רקיע׳ דסרכיט׳ וכד סלק׳ הסג׳ צלות׳ ההוא ממנא בטש בההוא סרכיטא׳ בתר דסגיד בטיכרא תקיפא דזהיר דאיהו קאי׳ באמצעית׳ דההוא רקיע׳ דנפקי מגו ההוא טכר׳ תלת מאה ושבעין וחמש חיילין דאיכון בכיוון תמן מן יומא דאורית׳ נחתת לארע׳ בגין דאתתקפו לאכר׳ כלא תחות לארעא ואכזיף בהו קב״ה ועשׂו גו ההוא טכרא ולא נפקין בר ההוא זמנ׳ דצלות׳ סלק׳׳ פתחי ואמרי יי׳ אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ וגו׳׳ דא היא צלותא דסלקא על כל איכון רקיעין כדין סגדין לגבה׳ מכאן ולהלאה צלותא מתעטר׳ בעטרין עלאין וסלק׳ לגו רקיעא רביעאה׳ וכדין שמשא נפיק בדרגוי ושמשיאל רב ממנא נפיק ותלת מאה ושתין וחמש משריין סלקין עמיה לגו ההוא רקיע׳ ואקרון יומות החמה וכלהו מעטרן לההיא צלות׳ בעטרין דבוסמין דגנת׳ דעדן׳ ותמן אתעכבת צלות׳ עד דכלהו משריין סלקין עמה לגו ההוא רקיעא חמשאה ותמן איהו ממנ׳ חד גדריאל שמיה והוא מארי קרבין דשאר עמין׳ וכד צלותא סלקא כדין אזדעזע הוא וכל משריין דיליה ואתבר

חילוהו · וכפקי ונגדי ומעטרין להאי כלותא וסלקין עמה עד דמטו לגבי רקיעא שתיתאה וכדין נפקין כמה חיילין וכמה משריין ומקבלין להאי כלותא וסלקין כהדה עד דמטו לשבעין תרעין דתמן קאים חד ממנא די שמיה עגפיאל רב ממנא · ואיהו מעטר להאי כלותא בשבעין עטרין · וכיון דמתעטרא כלותא בכל הכי עטרין כדין מתחברן כל אינון חיילין דכלהו רקיעין וסלקין להאי כלותא דמתעטר׳ בכל סטרין לגבי רקיעא שביעאה · וכדין עאלת כלותא ושכדלפין רב יקירא עלאה דכל משתחן דמאריה בידיה אעיל להאי כלותא לגו שבעה היכלין ·

ת"ח א"ר שמעון שבעה מדורין אכון וכו׳ אמרו המגיהים כבר כדפסו בפרשת בראשית דף מ"א ע"ב ·

שבעה היכלין אלין אינון היכלין דמלכ׳ ובאי כלותא כד מתעטרא בכל הכי עטרין

כד עאלת מחבר לון כחדא לאתעטר׳ לעילא למהוי כלא חד כדק׳ יאות · ושמא דקב"ה מתעטר׳ בכל סטרין עילא ותת׳ למהוי חד וכדי׳ וברכו׳ לרא"ש צדיק כתי׳ זכא׳ חולקיה דבר נש דידע לסדר׳ צלותיה כדק׳ יאות· בהאי צלות׳ דמתעטר׳ ביה קב"ה איהו מחכה עד דישתיימון כל צלותהון דישרא׳ וכדין כלא איהו בשלימו כדק׳ יאות עילא ותתא · עד הכ׳ מלין למנדע רזין עלאי׳ · מכאן ולהלא׳ אית פקודי אורית׳ דאינון קיימי׳ במלה כמה דקיימין בעובדא · ואינון שית פקודין דקיימין אוף הכי בצלותא · חד ליראה את את השם הנכבד והנורא · תניינא לאהבה אותו · תליתאה לברכו · רביעאה ליחדו · חמשאה לברך כהנא ית עמא · שתיתאה למסור נשמתיה ליה · ואלין שית פקודין דקיימין בצלותא דמלה בר אינון פקודין דקיימן בעובדא כגוונא דציצית ותפלין · ליראה את השם פקודא דא קיימא באלין תושבחן דקאמ׳ דוד מלכא ובאינון קרבנין דאוריתא דתמן בעי בר נש לדחלא מקמי מאריה בגין דאינון שירין קיימין בההוא אתר דאקרי יראה ובכל אינון הללויה דאינון רזא דיראה דקב"ה · ובעי בר נש לשואה רעותיה באינון שירין ביראה ואוקמוה חבריא · ובכל אינון רזין דשירין ותושבחן ובכל אינון רזין דהללויה · כיון דמטי בר נש לישתבח ישוי רעותיה לברכא ליה לקב"ה כגון יוצר אור ויוצר המאורות · לאהבה אותו כד מטי לאהבת עולם ואהבת את יי׳ אלהיך דדא איהו רזא דרחימו דקב"ה והא אוקמוה · ליחדא ליה שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד דהכא קיימא רזא דיחודא דקב"ה ליחדא שמיה ברעותא דלבא כדקא חזי · ומתמן ולהלאה אדכרותא דיציאת מצרים דאיהו פקודא לאדכר׳ יציאת מצרים דכתי׳ וזכרת כי עבד היית בארץ מצרי׳ · לברכא כהנא ית עמא בגין לאכללא ישרא׳ כחדא בשעתא דנטלין ברכאן לעילא דהא בההיא שעתא נטלא ברכאן כנסת ישרא׳ ושעתא דרעותא היא · למסור נפשיה לגביה ולמיהב ליה נשמתיה ברעותא דלבא כד נפלין על אנפין ואמרין אליך יי׳ נפשי אשא דיכוין לביה ורעותיה לגביה למסר ליה נפשיה ברעותא שלים · ואלין אינון שית פקודין דקיימין בצלותא דסלקין לגבי שית מאה פקודין דאוריתא · ואי תימא תליסר אחרנין יתיר אינון קיימין לאמשכא תליסר מכילן דרחמי דכלא כלילן בהו שית פקודין אלין דצלותא מתעטרא בהו · זכאה חולקיה מאן דישוי לביה ורעותיה לדא ולאשלמא

לון בכל יומא · וכאלין תליין אחרנין סגיאין · אבל כד מטי בר נש לאתרין אלין
אצטריך ליה לכוונא ליביה ורעותיה לאשלמא ההוא פקודא דקיימא בההוא מלה ·
וכדין אכריזו עליה ואמרי ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר · אתא ר׳
שמעון וחבריא · פתח רבי יצחק אבתריה ואמר · ויקהל משה את כל עדת
בני ישראל וגו׳ · אמאי כניש לון בגין למסר לון שבת כמלקדמין דהא בקדמיתא
עד לא עבדו בני ישראל ית עגלא מסר לון את השבת · ודא איהו דלא נטרו אינון ערב
רב · כיון דשמעו בני ובין בני ישראל אמרו ואלין מלה דא אתמנע מינן מיד ויקהל
העם על אהרן וגו׳ ואתמשכו סגיאין אבתרייהו · לבתר דמיתו אינון דמיתו
כניש משה לבני ישראל בלחודייהו ויהב לון שבת כמלקדמין הדא הוא דכתיב ששת
ימים תעשה מלאכה וגו׳ לא תבערו אש בכל מושבותיכ׳ · הכא אית רזא דרזין לאינון
דידעי חכמתא עלאה · רזא דשבת הא אוקמוה חבריא · אבל רזא דא אתמסר
לחכימי עלאין דהא שבת רזא עלאה הוא · תא חזי בשעתא דיומא שתיתאה מטי
זמנא דערב כדין בוצינא חד מסטרא דצפון בהיר ועמיה שבעין בוצינין אחרנין
וההוא בוצינא בטש באינון בוצינין אחרנין ואתכללו כלהו בההוא בוצינא ואתעביד חד
כללא דשבעין · וההוא בוצינא אתפשט ואתעביד כמדורא חדא לגיטא בכל סטרין ·
כדין אתפשט ההוא מדורא ממרכבייהו דאלף טורין וקיימא כחד חוטא דנורא ·
והאי מדורא דאשא משיך עביה גוונין אחרנין לגו מניה · גוון קדמאה ירוקא · כיון
דקיימא האי גוונא סלקא ההוא מדורא דאשא ודליק לעילא על ההוא גוון ירוקא ועאל
לגו מניה ושדי לההוא גוון ירוקא לבר וקיימא ירוק׳ לבר וההוא מדור׳ דאשא דבבנא
כלילא לגו · לבתר אמשיך אבתריה גוון אחרא תכיובא חוורא וההוא חוורא עאל לגו ·
כיון דקיימא האי גוון סלקא ההוא מדורא דאשא דההוא בבנא ושדי לההוא חוור׳
לבר ועאל איהו לגו · וכן כל אינון גוונין עד דשדי לון לבר ועייל איהו לגו וקריב
לגבי ההוא נקודה שמירא למיטל נהורא · פתח ואמר וארא והנה רוח סערה באה
מן הצפון וגו׳ · יחזקאל חמא להאי חיזו בתקונא דלא קיימא בר בשעתא דשליט
ההוא בבנא כדקאמרן · אבל האי קרא אוקמוה · והנה רוח סערה אוקמוה דהוה
אתי למכבש כל עלמא לקמיה דנבוכד נצר חייבא · אבל רוח סערה דא איהו ההוא
בבנא דקאמרן דבלע שבעין בוצינין אחרנין ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו
מפרק הרים ומשבר סלעים · ודא דקיימא תדיר קדם כלא למיטר ההוא דלגו
בקליפה למוחא · ואמאי אקרי סערה דסעיר כלא עילא ותתא · באה מן הצפון
דהא מן ההוא סטרא קא אתיא וסימניך מצפון תפתח הרעה דהא כמה סטרין
אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה ובגין כך נפקא מן הצפון בגין דאיהי סוספית׳
דרישא ומסטרא דצפון אתאחדא דא · והאי איהי נקודה אמצעיתא דקיימא
בחורבא · ובגין דידע למפתי שליט בגו נקודה דישובא · וכל מלין דישובא בר ארעא
דישראל · כד שארו ישראל בגוה איהי שלטא עלייהו · ולבתר דחבו ישראל שלטא
על ארעא קדישא בגין דכתיב השיב אחור ימינו מפני אויב · ענן גדול דא איהו
מבבא דמסובא דאשיק בכל עלמא · תא חזי מה בין עננא לעננא · ההוא עננא

דכתי׳ כי ענן יי׳ עליהם יומם · ועננך עומד עליהם · האי איהו עננא דנהור וזהיר ובל
נהורין אתחזון גו ההוא עננא · אבל עננא דא עננא חשוך דלא נהיר כלל אבל מנע
כל נהורין דלא יכלין לאתחזאה קמיה · גדול אמאי אקרי גדול והא זעיר איהו · אלא
גדול איהו כיון דשליט · לא נדול ההוא חשוכא גדול כיון דכסי כל נהורין ולא אתחזון
קמיה ואיהו גדול על כל עובדין דעלמ׳ · ואש מתלקחת דהא אשא דדינא קשיא לא
אעדי מניה לעלמין · ונג׳ לו סביב אע״ג דכל האי קיומ׳ ביה נגה לו סביב מהכ׳ אוליפנ׳
דאע״ג דלית סטר׳ שא סטר׳ דמסאבו נגה לו סביב ולא אצטרי׳ ליה לבר כש לדחייא ליה
לבר · מ״ט בגין דנגה לו סביב · סטר׳ דקדוש׳ דמהימנות׳ אית ליה ולא אצטריך לאכנ׳
ביה קלבא ועל דא אצטריך למיהב ליה חולקא בסטרא דקדושה דמהימנותא · רב
המנונא סבא הכי אמר וכי נגה לו סביב ואצטריך לאכנשא ביה קלבא האי נגה לו
לגו איהו ולא קיימא לבר ובגין דקיימא ההוא נגה לו מגו כתי׳ ומתוכה כעין החשמל
מתוך האש · מתוכה דמאן · מתוכה דההוא נגה · כעין החשמל חש מל הא אוקמו׳
חיוון דאשא ממללא · אבל מבוצינא קדישא שמענא עלה רזא דרזין · כד ערלה שרי
על קיימא קדישא לסאבא מקדשא כדין ההוא מקדשא אתעכב מלגלאה רזא דאת
קיימא מגו ערלה וכד האי נגה עש׳ לגו ואפריש בין ערלה ובין מקדשא כדין אקרי
חשמל חש ואתגליא מל · מהו מל כד״א מל יהושע · רזא דאת קיימא דלא אתעכב
מלאתגלאה מגו ערלה · ואית רזא אחרא דהא נהורא דיליה אתחזי ולא אתחזי
וכד אתגליא חשמל אתעבר נהוריה · אבל רזא קדמאה איהו ברזא דקרא כדקא
יאות וכלא שפיר איהו ויאות הוא בהאי נגה מפתי לאתתא לבטלא נהורא · ועל דא
כתיב וחלק משמן חכה שני ההוא נהורא לקבליה דברית · ובגיני כך מפתי ליה
ובטלא נהוריה · ודא איהו פתויא דמפתי לאתתא דכתיב נפת תטפנה שפתי זרה
וגו׳ · תא חזי ביומא שתיתאה כד מטא זמנא דערב דליק ההוא מדורא דאשא
וסלקא לעילא לאעלא גו גוונין · כדין מתתקנין ישראל לתתא ומסדרין סעודתין
ומתקנין פתורין כל חד וחד פתוריה · כדין חד שלהובא נפיק ובטש בההוא מדורא ·
כיון דבטש ביה מתגלגלן ההוא שלהובא וההוא מדורא ועאלין בנוקבא דתהומ׳ רבא
ואתטמרן תמן · וההוא שלהובא איהו מסטרא דימינא ובגין דהוא מסטרא דימינא
אעבר לההוא מדורא ואעיל ליה לנוקבא דתהומא רבא ויתיב תמן עד דנפיק שבת׳
כיון דנפק שבתא אצטריך להו לעמא דישראל לברכא על אשא ונפקא ההוא שלהובא
בברכתא דלתתא ושליט על ההוא מדורא כל ההוא ליליא ואתכפיא ההוא מדורא ·
תא חזי כיון דעאל שבתא ואתטמר ההוא מדורא כל אשין דדינא קשיא אתטמרו
ואתכפיין ואפילו אשא דגיהנם וחייבין דגיהנם אית לון נייחא · וכלא תתא ועילא
אית להו נייחא · כד נפק שבתא ומברכין ישראל על נורא כדין נפקין כל אשין
דמתטמרן כל חד וחד לאתריה · ובגין דלא לאתערא אתרא אחרא כתיב לא
תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת והא אוקמוה · אשא דמדבחא אמאי ·
אלא כד עאל שבתא ברזא קרי בכלהו רקיעין אתתקנו רתיכין אתתקנו משריין
לקדמות מאריהון · כדין נפיק חד רוחא מסטרא דדרום וההוא רוחא אתפרש

על כל

על כל אינון אילין ומשריין דלסטר ימינא ואתלבשן ביה׳ וההוא רוח׳ אקרי לבושא דיקר דשבתא׳ כדין פתורי דהאי עלמא מתתקנן כחד היכלא׳ זכאה חולקיה דההוא בר נש דסדורא לפתוריה אתחזי תמן כדקא יאות וקיימא כלא מתתקנא כלא כשופרא אנוש כפום חיליה׳ כד עאל שבתא אצטריכו אינון עמא קדישא לאסחאה גרמייהו משמושא דחול׳ מאי טעמא׳ בגין דבחול רוחא אחרא אזלא ושטיא ושרא על עמא׳ וכד בעי בר נש לנפקא מן ההוא רוחא ולאעלא ברוחא אחרא קדישא עלאה בעי לאסחאה גרמיה למשרי עליה ההוא רוחא עלאה קדישא׳ תא חזי רזא עלאה דמלה כל אינון שית יומין קיימ׳ מלה דכלא אתאחדא ברזא בחד נקודה קדישא וכלהו יומין אתאחדן ביה׳ ואית יומין אחרנין דקיימין לבר בסטרא אחרא׳ ואית שית יומין אחרנין דקיימין לגו מעגולא קדישא ואתאחדן בנקודה קדישא׳ וישראל קדישין וכל אינון דמתעסקין בקדושה כל יומין דשבתא אתאחדן כל אינון שית יומין באינון שית יומין דלגו דאתאחדן בההיא נקודה אתאחדן בהאי בגין לנטרא לון׳ וכל אינון שית יומין דשבתא ההיא נקודה טמירא איהו׳ כיון דעאל שבתא כדין סלקא ההיא נקודה ואתעטרא ואתחדא לעילא וכלהו טמירין בגוה׳ תא חזי אית ימים ואית ימים׳ ימי חול כמה דאתמר ואלין קיימין לבר לעמין וימי השבת דאינון ימי השבוע קיימין לישראל׳ וכד סלקא האי נקודה כלא אתגניז ואיהי סלקא׳ כיון דאיהי סלקא אקרי שבת׳ מהו שבת׳ אי תימא בגין שביתה דכתיב כי בו שבת ואות הוא׳ אבל רזא דמלה כיון דסלקא האי נקודה ונהורא נהיר בדין מתעטרא איהי באבהן׳ כיון דמתעטרא איהי באבהן כדין אתחברת ואתאחדא בהו למהוי חד ואקרי כלא שבת׳ שבת ש׳ בת׳ ש׳ הא אוקמוה רזא דתלת אבהן דמתאחדן בבת יחידה ואיהי מתעטרא בהו ואינון בעלמא דאתי׳ וכלא איהו חד ודא איהו ש׳ בת למהוי כלא חד׳ ואי תימא שבת הגדול ואיהו לעילא ודאי הכי הוא׳ ורזא דמלה בכל אתר נקודה דאיהי עקרא דכל עינא אקרי בת׳ כד״א שמרני כאישון בת עין בגין דאיהי נקודה עקרא דכל עינא אקרי בת׳ עלמא דאתי איהו היכלא לההיא נקודה עלאה׳ וכד איהי קיימא ונטלא בגדפא לאבהן לאתעטרא לעילא אקרי כלא שבת׳ וכד אבהן מתעטרן לעילא בגו נקודה עלאה אקרי שבת׳ נקודה תתאה כד מתעטרא באבהן אקרי שבת׳ האי נקודה תתאה סלקא ואתחזית ואתקשטת׳ כדין כל חדוה אשתכח לעילא ותתא ועלמין כלהו בחדוה׳ ובהאי ליליא האי נקודה אתפשט נהורא ופריש גדפוי על׳ עלמא וכל שלטונין אחרנין מתעברן ונטירו אשתכח על עלמא וכדין אתוסף רוח נשמתא בישראל על כל חד וחד׳ ובההיא נשמתא יתירא נשיין כל עצבא וחומתא ולא אשתכח בר חדוא לעילא ותתא׳ ההוא רוחא דנחית ואתוסף בבני עלמא כד נחית אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן ונחית ושרא על עמא קדישא׳ בהה׳א שעתא דההוא רוחא דנחית נחתין עמה לגו גנתא דעדן שתין רתיכין מתעטרין לשית סטרין וכד מטי לגנתא דעדן כדין כל אינון רוחין ונשמתין דגנתא דעדן כלהו מתערי לההוא רוחא׳ פתחי ואמרי זכאין אתון ישראל עמא קדישא דרעותא דמאריכון אתער

לגבייהו רזא דרזין לידעי חכמתא זכאין איכון כד האי רוחא אתער׳ האי רוחא
איהו אתפשטותא דהאי נקודה׳ ונפקא מינה ואתפשטא בעלמא וההוא הוי רזא
דשבת דשרא לתתא ועל דא כתיב ביה שמירה ושמרו בני ישראל את השבת ושא
אוקמוה׳ שבת לא כתיב אלא את השבת לאסגאה ההוא רוחא דשרא על כלא
ואצטריך לנטרא ליה שואיל וקיימא עמיה דבר נש׳ ועל דא כתיב שומר שבת
מחללו׳ בהאי רזא אית רזא אחרא׳ האי רוחא אתהני בהאי יומא מהנאותן דישרא׳
ומענוגא דלהון ולמיהב ליה ענוגא במיכלא ובמשתיא תלת זמנין בתלת סעודתין
דתלת דרגי מהימנותא כמה דאוקמוה׳ והאי בטיל חדוה וענוגא באינון סעודתי
דישראל׳ זכאה חולקיה מאן דאהני ליה ומענג ליה בהאי יומא האי רוחא אתהנייא
כל שיתא יומין מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין׳ וביומא דשבתא כיון דנחית
ואתסחי בנהרא דעדן בליליא אתענג מענוגא דגופא בסעודתי דמהימנות׳ ואתעט׳
האי רוחא מעילא ותתא ואתרוי בכל סטרין בעטרא דלעילא ותתא׳ והואיל וקיימא
עמיה דבר נש אצטריך ליה לנטרא ליה האי רוחא אתפשטותא דההוא נקוד׳ ההיא
אתפשטותא כד אתוסף קדושן וברכאן מלעילא על ההיא נקודה אתנהיר כלא
ואתעביד רוחא נהירא בכל סטרין אתפלג לעילא ונהיר׳ ואתפלג לתתא ונהיר׳
ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל חולק אחסנא אית לן בהדא׳ חולקא
דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה קדישא ואתהני מזווא עלאה׳ חולקא
תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא ואתהני בהני סעודתי׳ ועל דא בעי
לענגא ליה במיכלא ובמשתיא ובחדוא דכלא בלבושי יקר׳ וכד מתעטרא האי
חולקא לתתא ואתנטיר כמה דאצטריך סלקא לעילא ואתחברא בההוא חולקא
אחר׳ והאי נקודה נטיל כלא מעילא ותתא ואתכלילא מכל סטרין׳ ובגין דמתעטרא
בשבת מעילא ומתתא כל שאר יומין יהבי חילא ואתייהיב ליה שולטנו מעילא ומתת׳
וברזין דספרא דשלמה מלכא אשתכח ואוקמיה בוציצא קדישא זכאה חולקהון
דישראל׳ כתיב וינפש ואוקמוה ווי נפש דאבדת ושפיר איהו׳ אבל אי הכי ווי
גופא אצטריך למימר דהכיה אבדת נפש׳ אבל רזא דמלה בבר נש אית נפש
דנטלא ומשיך לגבה להאי רוחא מערב שבת׳ וההוא רוחא שריא בגווה דההוא
נפש ודיירא בה כל יומא דשבתא׳ וכדין ההוא נפש יתירה ברבויא ותועלתא
יתיר ממה דהוה׳ ועל דא תנינן כל נפשאן דישראל מתעטרן ביומא דשבתא
ועטרא דלהון דשריא האי רוחא בגוויהו׳ כיון דנפק שבתא ווי נפש דאבדת מה
דאבדת׳ אבדת ההוא עטרא וההוא חילא קדישא דהוה בה ודא איהו שבת׳
כיון דהאי שבת אסתלק לעילא לבתר ווי נפש דאבדת מה דאבדת׳ עוב׳ דחכימין
דידעי רזין עלאין מליליא דשבתא ללילייא דשבתא ואוקמוה׳ אבל מלה דא שאילנא
לבוציצא קדישא דהא חזינן דהאי פתרא תתאה נקטא מה דנקטא ביממא ובליליא
יהיב לכלא חוליה כמה דאוקמוה דכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק
לנערותיה׳ נקט׳ ביממא ויהבא בליליא׳ והשתא אמ׳ מר דזוונא אשתכח בהאי ליליא׳
אמ׳ ודאי זוונא אשתכח בליליא דא׳ ת״ש בגין דהאי ליליא אפריש׳ בשמתין לכל אינון
חכומין

חכימין דידעין רזין דחכמתא׃ וחבורא וזווגא לא אשתכח ביום׳ אחר׳ בכל חדוה כלא
ערבוביא אלא בגין דא בגין דאינון נשמתין דפליגת לון בחכימין בצדיקין בחסידין
כדקא יאות׃ ותו בכל ליליא וליליא זווגא אשתכח ודאי׃ אימתי בפלגות ליליא והא
אוקימנא׃ אבל בכל סטרין חכימין דידעין רזין בעיין לסדרא שמושא דלהון
בהאי ליליא׃ מאי טעמא׃ בגין דכל יומי דשבתא אית לון רוחא אחרא דשרא
על עלמא ובהאי ליליא אית לון רוחא אחרא קדישא עלאה דנחתא לבני קדישין׃
וההוא רוחא נשיב מעתיקא קדישא דכל עתיקין ונחתא לגו נקודה תתאה למיהב
נש ניחא לכלא ודא אתפליג לכל סטרין לעילא ותתא כמה דאת אמר ביני
ובין בני ישראל׃ וכד אינון חכימין יתבין בההוא רוחא קדישא רוחא עלאה
בעאן לשמשא ערסייהו דהאי רוחא אמשיך אבתריה לתתא כל אינון נשמתין
קדישין וירתין קדישי עליונין בהאי רוחא נשמתין קדישין עליונין כדקא
יאות׃ כיון דהאי רוחא שרא על עלמא כל רוחין בישין וכל מקטרגין בישין
אסתלקו מעלמא׃ ולא בעיין לנלאה על נטורא בגין דישראל אינון נטורין בההוא
רוחא ופרסת שלום פריסת נדפסא עלייהו ואינון נטירין מכלא׃ ואי תימא הא תנינן
דלא יפוק בר נש יחידאי לא בליליא רביעאה דשבתא ולא בליליא דשבתא ובעי בר
נש לאסתמרא׃ והא אמרן בליליא דשבתא נטירין בני נשא מכל מקטרגין דעלמא
ולא בעיין לנלאה על נטורא׃ תא חזי הכי הוא ודאי ליליא רביעאה דשבתא בעינן
לאסתמרא מנייהו׃ מ״ט׃ בגין דכתיב יהי מארת מארת כתיב חסר וס״א אוקמוה׃
דבגין דהוה חסרה כמה חבילי טהירין אתכלילן בהאי מארת׃ לווטין ומארת אינון
בבריעותא דסיהרא וכלהו שליטין בההו׳ ליליא׃ בליליא דשבתא כיון דכלהו מתבדרן
לאעלא בנוקבא דעפרא דלא יכלין לשלטאה בעי בר נש יחידאי לאסתמרא׃ ותו אע״ג
דלא יכלין לשלטאה אתחזיין לזמנין ובר נש יחידאי בעי לאסתמרא׃ מלה דא הכי
תנינן ואי הכי נטירותא בנטורא איהו׃ אבל בשבתא נטירו אשתכח לעמא קדישא
וקב״ה כד עאל שבתא מעטר לכל חד וחד מישראל׃ ובעי דינטרון ליה לההוא עטרא
קדישא דאתעטרו ביה ואף על גב דאינון לא אשתכחו כישוב׳ לזמנין לבר נש יחידאי
אתחזון ואתרע מזליה׃ ואצטריך ליה לבר נש לאתעטפא בעטרא קדישא ולנטרא
ליה׃ סוף סוף נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא קדישא סוכא ופרסת שלום פריסא
על עמא דהא תנינן בכל אתר דשבת שלום אשתכח סטרא אחרא לא אשתכח תמן׃
ועד׳ נטורא איהו ונטורא שכיח׃ יומא דשבת׳ חדוה איהו לכלא וכלא אתנטר לעילא
ותתא׃ ונקודה תתאה נהרא לסלקא לעילא בשפירו דעטרין שבעין אולקין יתיר
ושבא דכל שבין אתער בדין כד סליק נהורא עמא קדישא מקדמי לבי כנישתא בחדוה
מתעטרן בעטרא קדישא דלעילא בלבושי יקר משבחן בשירין ותושבחן בההו׳ רוחא
דקיימא לתתא וסלקין תושבחן לעילא ועלאין ותתאין כלהו בחדוה ומתעטרן כלהו
כסדרא׃ פתחי עלאי ואמרי זכאין אינון עמא קדישא בארעא דמאריהון אתעטר
עלייהו ובכל אילין קדישין מתעטרין בגיניהון׃ האי יומא יומא דנשמתין איהו ולאו
יומא דגופא בגין דשלטנו דנהורא דנשמתין איהו וקיימין עלאין ותתאין כלהו כזווג׳

חדא

חדא ורוחא יתירא עלאה קדישא· צלותא דשבת׳ דעמא קדישא תלת צלותין אשתכחו
בהאי יומא לקבל תלת שבתי ואוקמוה וכלהו חד· כיון דעאלו עמא קדישא לבי
כנישתא אסיר לאשתדלא אפילו בצורך בי כנישתא אלא במלי תושבחן וצלותא
ואורית׳ וכדקא חזי לון ומאן דאשתדל במלין אחרנין ובמלין דעלמא דא איהו בר נש
דקא מחלל שבתא לית ליה חולקא בעמא דישראל· תרין מלאכין ממנן על דא ביומ׳
דשבתא ואינון שוו ידיהון על רישיה ואמרי ווי לפלניא דלית ליה חולקא בקב״ה· ועל
דא בעי לאשתדלא בצלותא ובשירין ובתושבחן דמאריהון ולאשתדלא באוריתא·
האי יומא איהו יומא דנשמתין דאתעטרא ההוא צרורא דנשמתין· בגין כך משבחי
בתושבחן תשבחתא דנשמתא והיינו· נשמת כל חי תברך את שמך יי׳ אלהינו
ורוח כל בשר וכו׳· ולית תושבחתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא· והאי יומא דרוח׳
ונשמתא איהו ולאו דגופא· תושבחתא דדרגא דרזא דיומא שמשא קדישא דאיהו
נהורא דיומא והיינו יוצר אור· רזא דנהורא דנהיר דמניה אתזנן ונהרין כל אינון
חיילין רתיכין וככביא ומזלי וכל אינון דשלטין על עלמא· תושבחתא דעלמא דאתי
ביומא דא הייכו· אל אדון ותושבחתא דא איהו ברזא דעשרין ותרין אתוון
עלאין קדישין דמתעטרן באבהן וברתיכא עלאה קדישא· אתוון זעירין אלין אינון
עשרין ותרין אתוון דאינון בעלמא תתאה· והכי אינון· אל ברוך גדול דעה וכו׳ ולא
אית בין תיבה לתיבה רווחא אחרא אלא את רשימא בכל תיבה ותיבה· ובעלמא
עלאה אית רווחא וסטרין קדישין בין את לאת· ודא איהו תושבחתא על תושבחת׳
דאתוון עלאין דיומא שביעאה קא משבח ואמר למלכא עלאה יוצר בראשית· כד
תושבחתא דא סלקא לעילא שתין רתיכין עלאין מזדמנן ונטלי להאי תושבחת׳ מעמ׳
קדישא וסלקי לה לאתעטרא בה בכמה רתיכין עלאין די ממנן בכל אינון צדיקייא
דגנתא דעדן כלהו מתעטרן בתושבחתא דא וכל אינון רתיכין וכל אינון נשמתין
דצדיקייא כלהו סלקין בתושבחתא דא עד רזא דכורסייא· כד מטא לכורסייא
קדישא תושבחתא דא דכל ישראל קיימין תמן עד זמנא דקאמרי קדושה עלאה
דמוסף· וכדין סלוקא דלתתא לעילא לאתאחדא כלא לעילא לעילא למהוי כלא חד·
דא איהו תושבחתא דסלקא על כלהו תושבחן· מכאן ולהלאה סדורא דצלות׳ דשאר
יומי עד ישמח משה וכו׳ חדוותא דדרגא דעקרא דאבהן דחדי בההוא עדבא דיליה
כד סליק כורסייא לגביה ונטיל לה ומתחבראן כחדא· ודא איהו חדוה דאוריתא
דחדי באוריתא דלתת׳ ואתחברו דא בדא· כיון דאתחברו כחד׳ בעי בר נש לאכללא
בההוא חדוה לעמא דישראל קדישא רנה כה במכותתיכו· רזא דספר תורה ביומא
דא הא אוקמוה· תנינן כתיב ויקראו בספר בתורת האלהים מפורש ושום שכל
ויבינו במקרא והא אוקמוה רזא דאינון פסוקי טעמי ומסורת וכל אינון דיוקנין
ורזין עלאין כלא אתמסר למשה מסיני· אי בכל הני דיוקנין אתמסר אורית׳ למשה·
ספר תור׳ דאיהו בכל אינון קדושאן אמאי איהו חסר מכל הני תקונין ורזי׳ דאתמסרו
ליה למשה באוריתא· שא רזא דא כד כורסייא קדישא מתעטרא ואתכלילת בתורה
שבכתב כל אינון דיוקנין וכל אינון טעמין ומסורות כלהו עלאין בגניזו ואתרשימו

בגו כורסייא קדישא ואינון דיוקנין דאעיל אורייתא דכתב באורייתא דכתבֿ ובהו·
אתעבר׳ בארחא דאתעבר׳ מן דבורא ואסתאדרו אתוון עלאין לאודייהו בקדושייהו
כדקא חזי · ולאתחזאה בבי כנישתא דהא אתברכת ואתעטרת כורסייא מרזא
דתורה שבכתב ותמן אעיל כל אינון דיוקנין ואיהי אתקדשת מניה בעי לאתחזאה
באתוון לאודייהו כדקא יאות · ובדין כלא אתקדש בקדושה עלאה כדקא חזי בש״
ובש״ בה׳ ז׳ יומא · בהאי יומא בעי לסלקא שבעה גוברין דאינון רזא דאורייתא לקבל
שבעה קלין · ובן בזמנין ובמועדין חמש על גו רזא דא · ביומא דכפורי שית גו רזא
עלאה דא · וכלא רזא חדא · חמש דאינון חמש דרגין לתתא מדרגא דאויר קדמאה
לתתא ואינון רזא דאורייתא · שית דאינון שית סטרין וכלא רזא חדא באינון חמש ·
שבע אינון שבע קלין וכלהו רזא חדא אלין ואלין · בר״ח דאתוסף חד על תלתא בגין
שמשא דנהיר בההוא זמנא לסיהרא ואתוסף נהורא על סיהרא והיינו רזא דמוסף
בספר תורה בעי לאשתמע חד קלא ודבור · סדורא לסדרא עמא קדישא ביומא דא
ובשאר יומין דספר תורה בעי לסדרא ולתקנא תקונא בחד כרסייא דאקרי תיבה
וההוא כרסייא דלהוי בשית דרגין לסלקא בהו ולא יתיר דכתיב ושש מעלות לכסא ·
ודרגא חד לעילא לשואה עליה ספר תורה ולאחזאה ליה לכלא · כד סליק ספר תורה
לתמן כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו באימתא בדחילו ברתת בזיע כלא לתת׳
ולכוונא לבייהו כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אורייתא ויהון צייתין
ויירכון אודנייהו · ולית רשו לעמא ולא לאחרא למפתח פומיה באורייתא וכל שכן
במלה אחרא אלא כלהו באימתא כמאן דלית ליה פומא והא אוקמוה דכתי׳ וכפתחו
עמדו כל העם ואזני כל העם אל ספר התורה · אמר רבי שמעון כד מפקין ס״ת
בצבור׳ למקר׳ ביה מתפתח׳ תרע׳ שמיא דרחמין ומעוררין את האהבה לעילא ואבעי
ליה לבר נש למימ׳ הכי בריך שמיה דמארי עלמ׳ בריך כתרך ואתרך יהא רעותך עם
עמך ישראל לעלם ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך ולקבלא צלותנא ברחמי ·
יהא רעוא קדמך דתוריך לן חיין בטיבו ולי אנא פקידא בגו צדיקייא למרחם עלי
ולמטר יתי וית כל דילי ודי לעמך יש׳ את הוא זן לכלא ומפרנס לכלא את הוא שליט
על כלא את הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך היא · אנא עבדא דקדשא בריך
הוא דסגדנא קמיה לא על איניש רחיצנא ולא על בר אלהין אלא באלהא דשמיא
דהוא אלה׳ קשוט ומסגי למעבד טבוון וקשוט ביה אנא רחיץ ולשמיה קדישא יקירא
אנא אימר תושבחן יהא רעוא קדמך דתשלים משאלין דלבאי ולבא׳ דכל עמך ישרא׳
לטב ולחיין ולשלם · ואסיר למקרי בספרא דאורייתא בר חד בלחודוי וכלא צייתין
ושתקין בגין דישמעון מלין מפומיה כאילו קבילו לה ההיא שעתא מטורא דסיני ·
ומאן דאקרי אורייתא להוי חד קאים עליה ושתיק דלא אשתכח בר דבור חד בלחודוי
לא תרין דבורין · לשון קדש חד וחד הוא ולא תרין · ואי תרין משתכחין בספר תורה
גריעותא דרזא דמהימנות׳ איהו וגריעותא דיקרא דאורייתא מתרגם חד ורזא דא
קליפה ומוחא רזא דעלמא דא ורזא דעלמא דאתי כלא שתקין וחד קארי דכתיב
וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר איהו לעילא וכל עמא לתתא דכתיב

ויתיצבו

מתיבכו בתחתית שאול · וכתיב ומשה עלה אל האלהים · והוא דיקרי באורייתא וסוי לכו ורעותיה אינון מלין וכי אינון שלימא דמאריה בסדורא דהכי מלין לאשמע לכל עמא דהא איהו קאים כדוגמא עלאה · בגין כך מאן דסליק למקרי באורייתא יסדר אינון מלין בקדמיתא בביתיה ואי לאו לא יקרי באורייתא · מכלן מההוא דכתיב עד לא גשמע אורייתא לעמא קדישא מה כתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה · ולבתר ויאמר לאדם הן יראת אדני היא חכמה וגו׳ · אסיר ליה למאן דאקרי באורייתא למפסק פרשתא או אפי׳ מלה חדא · אלא באתר דפסק משה פרשתא לעמא קדישא לאשלמא יפסיק · ולא יפסיק מלין דפרשתא דשבתא אחרא בשבתא דא · רזא דא בשעתא דאפסיקו פרשיין קמי קודשא בריך הוא כל חד וחד אתעטרא וקאי׳ קמיה · ביון דאשלימו הכי למפסק פרשיין דכל שתא ואתעטרו קמי קדשא בריך הוא ואמר אנת משכת פלוני ואנת משכת פלו׳ · בההיא שעתא קרא ליופי״ש רב ממנא ולאחמשין ותלת רתיכין קדישין דתחות ידיה ומני לון בחמשא דאורייתא · וכל רתיכא ורתיכא מני ליה לאחאי רתיכא על פרשת פלוני בשבת פלוני׳ ורתיכא פלוני על פרשתא דשבת פלוני · וכל חד וחד משמשא לאורייתא ההוא שבת דיליה · ואסי״ר לן לערבא אלין באלין ולא לאעלא רתיכא ברתיכא דחבריה אפילו כמלא נימא ואפילו כחד תיבה או אפילו באת חד · אלא כל חד וחד כמה דפסיק לון קדשא בריך הוא · וכמה דמני לון באינון פרשיין כל חד וחד על מטריה · ועל דא כד מתעטרא פרשתא דא סלקן אינון מלין דההיא פרשתא דאשתלים בצבורא ונטיל׳ לון ההוא רתיכא דממנא בההוא פרשת׳ וסליק לון קמי קדשא בריך הוא ואינון מלין ממש קיימין קמיה ואמרין אנן פרשתא פלניא דאשלימו לי צבורא פלוני הכי והכי · אי אשתלים כדקא חזי ליה סלקין אינון מלין ומתעטרן על כורסייא קדיש׳ וההוא רתיכא משמשא קמיה כל רתיכא ורתיכא פרשתא דכל שבתא ושבתא וכלהו מתעטרן בגו כורסייא קדישא · וכהן איהו סלקא לאתיחדא לעילא לעילא ואתעביד כלא כללא חדא · בגין כך זכאה חולקיה מאן דאשלים פרשתא דכל שבתא ושבתא כדקא יאות כמאן דאפסיק לעילא · תרי זמני בשבתא קרינן בס״ת במנחה בשעתא דדינא תליא לעידן ערב בריכין לאכללא שמאלא בימינא דהא אורייתא מתרין סטרין אתייהיבת דכתיב מימינו אש דת למו ושמאלא · בג״כ ספר תורה במנחה די בעשרה פסוקין או יתיר אבל לא שלימו דפרשת׳ דהא שלימו דפרשתא לא הוי אלא בימינא ושמאלא תליא עד שעתא דמנחה והא אוקמוה · בשני בשבת׳ ובחמשי בשבתא בגין דקא נחתין בדרגין לתתא דאינון כללא דאורייתא · ואי תימא הא כביאין מתפרשן לתתא · אלא הכי הוא ודאי אבל הכי דלתתא כלא כללא דאורייתא וכל חד וחד כליל לכל חד וחד · ורזא דמלה אלין דרגין עלאין אינון אקרון פרשתא חדא ולבתר נפקין מנייהו תשע דרגין דאתאחדן כחדא ובגין כך תשע גוברין · תלת בשבתא במנחה ותלת ביומא תניינא ותלת ביומא חמשאה הא תשע · ובספרא דרב ייבא סבא במנחה בשבתא הא אתער רזא דשמאלא וכקודה תתאה בההוא סטרא דשמאלא מקבלא רזא דאורייתא בדין בההיא שעתא בטלא מסטרא דשמאלא ונדיליה קרינן דהא אינון קיימא כרז׳

דתשע וקריכן תשע ואיכון שית דחול· ותלת בשעתא דאתער שמאלא בשבת
ולאתכללא כלא כחדא· ואיהי מתעטרא בהו בתלת סטרין כגוונא דתלת בטרין
עלאין דאיכון כללא דפרשתא דשבתא· זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא
זכאה איהו בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאתי· כתיב אל יצא איש ממקומו ביום
השביעי· מהו ממקומו· תניכן מההוא אתר דאתחזי למהך ורזא דמלה דכתיב ברוך
כבוד יי׳ ממקומו· ודא איהו מקום ודא איהו רזא דכתיב כי המקום אשר אתה עומד
עליו אתר ידיעא איהו לעילא וקריכן ליה מקום דאשתמודע ביה יקרא עלאה· ובגין
כך אזהרותא לבר נש דהא מתעטר׳ בעטרא קדישא דלעילא דלא יפוק מפומיה מלולא
דחול דאי יפוק מכיה קא מחלל שבתא· בידוי בעבידתא כמה דאוקימנא· ברגלוי
למהך לבר מתרי אלפין אמין· כל אלין חלולא דשבתא איהו· אל יצא איש ממקומו
דא איהו אתר יקרא דקדושה דא דהא מכיה לבר אתר דאלהים אחרים איהו· ברוך
כבוד יי׳ ממקומו· כבוד יי׳ דלעילא· מקומו דא כבוד דלתתא ודא איהו רזא דעטרא
דשבתא בגין כך אל יצא איש ממקומו בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין· כתיב הנה
מקום אתי· מקום אתי ודאי דא איהו מקום טמיר וגניז דלא אתיידע כלל· משמע
דכתיב אתי דלא אתגליא וקיימא טמירא ודא איהו אתר עלאה לעילא היכלא
עלאה טמיר וגניז· אבל דא איהו אתר לתתא כדקאמרן· ודא איהו מקום דאתפרש
לעילא ואתפרש לתתא ובגין כך אל יצא איש ממקומו ביום השביעי· ומדותם מחוץ
לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגו׳ הא אוקמוה באינון רזין עלאין· אבל אלפים
באמה מדידתא תרין סטרין לכל סטר ואיהי מתעטרא תדיר בתרין סטרי׳ בין לעילא
בין לתתא· וסימניך שכינה לא שריא לבר מתחומ׳ דאתחזי לה· כד נפק שבתא
בריכין ישראל דלתתא לאתעכבא דהא יומא רבא עלאה איהו ואצטריך לאתעכבא
עליה דבהאי יומא אושפיזא רבא ויקירא קא שריא עליה בגין כך בעי לאתעכבא
לאתחזאה דלא דחקין באושפיזא קדישא· כדין פתחי ישראל ואמרי והוא רחום יכפר
עון וגו׳ דתקונא שפירא איהו בהאי ליליא כיון דדינא אתהדר לאתריה מה דלא
אתחזי כד עייל שבתא דדינא אסתלק ולא אשתכח בשעתא דפתחי ישראל ויהי נעם
וקדושתא דסדרא כל אינון חייבין דגיהנם פתחין ואמרי זכאין אתון ישראל עמא
קדישא· זכאין אתון צדיקייא דנטרי פקודי אורייתא· ווי לנן דלא זכו למיטר אורייתא
כדין דומה קדים וכרוזא אתער ואמר ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים·
וכל אינון חבילי טהירין טרדין לון בגיהנם ולית מאן דמרחם עליהון· זכאין אינון כל
נטורי שבתא בהאי עלמא וקא מענגי להוא ענג דשריא מלעילא כדקאמרן· האי
מאן דשרי בתעניתא בשבתא תרי מתערי עליה קמי מלכא קדישא· חד ההוא
רוחא עלאה קדישא דאצטריך לאתענגא ולא אתענג· וחד ההוא ממנא דקיימא על
מאן דשרי בתעניתא וסגריה שמיה וסלקין קמי מלכא קדיש׳ ומתערי עליה וההוא
רוחא אסתלק גריע מההוא אתהנותא דלתתא· וכד האי לא אשתלים לתתא רוחא
אחרא דלעילא לא אשתלים· כיון דלא אשתלים לתתא ולעילא אתחזי ההוא בר נש
לאתלטיא ולאתענשא· כיון דאשתלי׳ ממנא אחרא וההוא ממנא דאשתכח על ענויא

ותעניתא

ותעניתא אשתלים גו איכון מיכן אחרנין בענוגא דלעילא קורעין ליה כל גזר דינא
דאתגזר מאיכון שבעין שנין עלאין ולבתר מתהדרין אלין מיכן דענשין לבני נשא
ואתפרען מניה דבר נש על דאשתכח בגיניה גריעותא עילא ותתא · מאי תקנתיה
ליתיב תעניתא על תעניתא · מאי טעמא · דא בטיל ענוגא דשבתא יבטל ענוגא
דחול · ואי איהו מבטל ענוגא דשבתא וקא מתענג בחול דמי כמאן דחשב לאלהא
אחרא יתיר ממה דחשיב ליה לקדשא בריך הוא · רוחא עלאה קדישא דקודשין דשריא
עליה לא ענוג ובטיל ליה מניה רוחא אחרא דחול דשריא לבתר על עלמא חשיב וקא
מענגא ליה · כדין מהדרין ומתפרעין מניה בהאי עלמא ובעלמא דאתי · בגין כך
אצטריך תעניתא אחרינא ביומא קדמאה דחול בזמנא דשריא על עלמא ההוא
רוחא דחול · ובהאי אית ליה אסוותא כיון דלא חשיב לרוחא דחול · וסימניך וה זוב את
סגולה אשר גזל וגו׳ לא חשיב לקדשא בריך הוא לא חשיב לבני נשא בגין כך לית ליה
עונשא · גבב דחשיב לבני נשא יתיר מקב״ה אית ליה עונשא בהאי עלמ׳ ובעלמ׳ דאתי ·
זכאה איהו מאן דאשלים לתתא להאי ענג עלאה כדקא חזי · יומא דא מתעטרא
בשבעין עטרין ושמא עלאה קדישא אשתלים בכל סטרין ואתנהירו כלהו דרגין
וכלא בחדוה דברכאן וקדושה על קדושה ותוספת דקדושה · קדושא דמעלי שבתא
דא איהו קדושה דשבת בראשית · דהא אתקדש מתלתי׳ ותרין שבילין ותלת דרגין
דתפוחין קדישין ובעינן לאדכרא על האי קדושא כללא דעובדא דברא שית ונייחא
ברזא דתלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דאתכלילן בהו והיינו רזא דסהדותא דעובד׳
דבראשי׳ דהיינו ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו׳ · ויכל אלהים · דאית בסהדותא
דא תלתין וחמש תיבין תלתין ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין קדישין · תלת דרגין
דאינון שביעי שביעי ואיתכליל רזא דעלמא עלאה ורזא דעלמא תתאה ורזא
דכל מהימנותא · תלת זמנין אלהים · חד עלמא תתאה · וחד פחד יצחק · וחד עלמא
עלאה קדישא קדש קודשין · בעי בר נש לאסהדא סהדותא דא בחדוה ברעותא דלב׳
לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא · וכל מאן דיסהיד דא ויהבי לביה ורעותיה לדא
מכפר על כל חובוי · ב״אי אמ״ה אק״ב ורצה בנו וכו׳ · האי קדושא איהו כחד מתקלא
לקבל סהדותא דמהימנות׳ ואינון תלתין וחמש תיבין אחרנין כמה דאית בויכלו · כלא
סלקין לשבעין תיבין לאתעטרא בהאי שבת דמעלי שבתא · זכאה חולקיה דבר נש
דיכוון רעותיה לאלין אלין ליקרא דמאריה · קדושה דיומא הא אוקמוה בורא פרי
הגפן ולא יתיר · דהאי יומא קאים לקדשא ליה מה דלית הכי בליליא דאנן צריכין
לקדשא ליה בהכי מלין כמה דאוקימנא · ולא אתקדש בהאי ליליא אלא בעמא קדישא
לתתא כד שריא עלייהו ההוא רוחא עלאה · ואנן בעינן לקדשא ליה ברעותא דלבא
ולכוונא דעתיה להאי · ויומא איהו קא מקדשא ליה וישראל בצלותין ובעותין וישראל
מתקדשין בקדושתיה בהאי יומא · זכאין ישראל עמא קדישא דאחסינו יומא דא
אחסנת ירותא לעלמין · לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול ·
אמאי · דהא אתיהיב רשו למיכן דלתתא לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא
לאחזאה יחודא באתר קדישא בקדושה עלאה ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה
ולברכא

ולברכא על נהורא דאשא בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבת'
בר אשא חד דקדושא עלאה דאתגליא ואתכליל בקדושא דשבתא · וכד האי אשא
אתגליא כל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו קמיה · והאי אשא דעקידה דיצחק
דאתלהט' על גבי מדבחא' בגין כך בעי לברכא על נהורא דאשא · והאי אשא לא בעי
אשא דחול אלא אשא דשבת' · והאי אשא איהו אשא דנפיק מההוא אשא דלעילא ·
ודא היא' אשא דסביל אשא · וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא אתברכ' בברכה
דנהורא כדין כל שאר אשין אחרנין נפקין ואתמנן כדוכתייהו ואתייהיב לון רשותא
לאנהרא · בההיא שעתא דקא מברכן על אשא אזדמנן ארבע רתיכין ארבע משריין
לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרון מאורי האש · בגין כך בעינן
לאכפיא אצבען ידא ארבע דימינ' ולאנהר' לון בנהורא דההוא נהורא דשרגא דמתברכ' ·
ואינון אצבען רמז לאינון מאורי האש דנהירי ושלטי מההו' נהור' דשרג' דמתברכ' ·
ובגין דאינון שרגין לתתא כד אחזי בר בש אצבען קמי ההוא נהורא דשרגא בעי
לאכפייא לון קמיה בגין דההוא נהורא שלטא עלייהו ואינון נהרין מניה וכל אצבען
בעינן לזקפא לון בשאר ברכאן בגין לאחזאה קדושה עלאה דדרגין עלאין דשלטין
על כלא דשמא קדיש' אתעטר בהו ואתקדש בהו ואתברכן כלהו דרגין כחדא ונהרין
מגו בוצינא עלאה דכלא ובג"כ בעינן לזקפא לון לעילא · והכא בעינן לאכפייא
אצבען קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא דנהרין מגו בוצינא דלעילא ומשב'
שלטין ונהרין מנה ואינון מאורי האש · בכל יומא אנן מברכינן מאורי אור דאינון
נהורין עלאין דקיימן בההוא אור קדמאה ונהרין כלהו כחדא · והני אקרון מאורי
האש · ובגיני כך מברכינן בורא מאורי האש · ולא אמרי' מאיר או נהיר מאורי האש
הואיל וקא נהרין מההוא אש מההוא בוצינא מברכא · אלא כיון דעאל שבתא כל
אינון דרגין דלתתא וכל אינון דנהרין ושלטין כלהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא
ואתטמרו ואתגניזו ואתכתרו ביה ולא אתחזון ביה אלא היא כקודש בלחודהא
וכלהו אתטמרן בגווה כל יומא דשבתא · כיון דנפק שבתא אפיק לון לכל חד וחד
כאילו ההיא שעתא אתבריאו ונפקו כלהו ואתבריאו כמלקדמין ואתשויאו על דוכתייהו
לשלטאה · כדין אתברכא ההי שרגא ואתכפיין קמיה לאנהרא · כיון דנהרין כדין
אתמנן כל חד וחד על דוכתיה · כגוונא דא אינון דרגין עלאין דאקרון מאורי אור
שלטין ביממא ונהרין מגו בוצינא עלאה · בשעתא דרמש נוליא ההוא בוצינא עלאה
כניש לון ואעיל לון בגוויה עד דנהיר יממא · כיון דמברכין ישראל על נהורא בוממא
כדין אפיק לון בשלימו דנהורא · ודא איהו דקא מברכין יוצר המאורות ולא אמרי'
בורא אלא יוצר · והכא בורא מאורי האש · בגין דאינון דרגין לתתא וכלא איהו
רזא ברמז אצבען דהא בהו רמיז דרגין עלאין ודרגין תתאין · דרגין עלאין
אשתמודעאן בזקיפו דאצבען לעילא ובזקיפו דאצבען אתברכן דרגין עלאין
ודרגין תתאין כחדא ובמאיכו דאצבען אתברכן לאנהרא דרגין תתאין לחודייהו
ורזא דא טופרי דלבתר אחורי אצבען · ואצבען לחודייהו לגו טופרי דאחורי
אצבען אינון אנפין אחרנין דבריכו לאנהרא מגו ההוא שרגא ואינון אנפין דאקרון

אחוריים · אצבעאן לגו כלא טופרין אלין איכון אכפין פנימאין דאתכסיין ורזא דא וראית את אחורי אלין אחורי אצבעאן לאחורא בטופריהון · ופני לא יראו אלין אצבעאן לגו כלא טופרין דאיכון אכפין פנימאין וכד מברכיכן על שרגא בעי לאחזא׳ אחורי אצבעאן בטופרין לאתנהר׳ מגו ההוא שרגא ופנימאי דאצבעאן לא אצטריכו לאכפיא לון לאתנהרא מגו ההוא שרגא דהא איכון לא נהרין אלא מגו שרגא עלאה דלעילא לעילא דאיהי טמירא וגניזא דלא אתגלייא כלל · ואיכון לא נהרין מגו שרגא דאתגליא כלל · בגין כך בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופרין ופנימאי דאצבען לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא · טמירין איכון ובטמירו אתנהרין פנימאין איכון ומפנימאה אתנהרן עלאין איכון ומלעילא אתנהרן זכאין איכון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי · ובעי לארחא בבוסמין כד נפיק שבתא על דאסתלק ההוא רוחא ונפשא דבר נש אשתארת בקטורא (ס״א אשתכית בקרטופא) בגין ההוא סליקו דאסתלק רוחא מניה והא אוקמוה כתיב וירח את ריח בגדיו ויברכהו וגו׳ האי קרא אוקמוה ואתמר · אבל תא חזי ריחא איהו קיומא דנפשא בגין דאיהו מלה דאעיל לנפשא ולא לגופא · וירח את ריח בגדיו הא אוקמוה איכון לבושין דאדם קדמאה הוו דיהב ליה קדשא בריך הוא לאלבשא לון בגין דהא כד חב אדם אתעדי מניה ההוא לבושא יקירא דאתלבש ביה בקדמיתא כד אעיל ליה בגנתא דעדן · ולבתר דחב אלביש ליה בלבושא אחרא · לבושא קדמאה דאתלבש ביה אדם בגנתא דעדן איהו הוה מאיכון מלבושי׳ מאיכון רתיכי׳ דאקרון אחוריי׳ ואיכון לבושי׳ דאקרון לבושי׳ טופרא · וכד הוה בגנתא דעדן כל איכון רתיכין וכל איכון משריין קדישין כלהו סחרין ליה לאדם ואתכטיר מכלא ולא הוה יכיל מלה בישא לאתקרבא בהדיה · כיון דחב ואתעדו מניה איכון לבושין דחיל מאלין בישין ורוחין בישין ואסתלקו מניה איכון משריין קדישין ולא אשתארו ביה אלא איכון טופרי דאצבעאן דסחרין לון לטופרין סחרנו דזוהמא אחרא · ובגין כך לא ליבעי ליה לבר נש לרבאה איכון טופרין דזוהמ׳ דהא כמה דאסגיאו הכי כמי אסגי עליה קסטורא וידאג בכל יומא · ובעי לספרא לון ולא ירמי לון דלא יעביד קלנא בההוא אתר דיכיל ההוא בר נש לאתזקא וכלא כגווכ׳ עלאה · דהא לכלהו אחוריים סחרא סטרא אחרא ולא אצטריך ליה באתר דעלמא · לבתר עבד ליה לאדם לבושין אחרנין מטרפי אילנין דגנתא דעדן · דהא בקדמיתא הוו איכון לבושין מאיכון אחוריים דגנתא דלעילא והשתא מגנתא דארעא ונפק מגנתא ואיכון לבושין הוו סלקין ריחין ובוסמין דגנתא דנפשא מתיישבא בהו וחדי בהו · הה״ד וירח את ריח בגדיו ויברכהו דהא אתיישבא נפשיה ורוחיה בההוא ריחא והשת׳ ריחא מעליא דבוסמין איהו הדס דהא קיומא דאתר קדישא דבאמתין נפקין מניה הדס איהו ודא איהו קיומא דנפשא כגוונא דלעילא לאתקיימא מההוא קטורא דאשתארת · כד נפק שבתא אתלבש אדם באיכון לבושין דגנתא דעדן דארעא דסלקין ריחין ובוסמין לקיימא נפשיה על ההוא רוחא קדישא עלאה יקירא דאסתלק מניה · והדס איהו קיומא דנפשא ודאי בכל סטרין ההוא רוחא עלאה דבחית עליה דבר נש בחדו וחדי לנפשיה בדין קיימא נפשא דבר נש כגוונא דעלמא דאתי דזמין לאתהנאה

לאתהנאה מניה כמה דבר נש אהני להאי רוחא בעלמא דא הכי יהוא רוחא אהני ליה
לבר נש לעלמא דאתי דכתיב אז תתענג על יי׳ וגו׳ וכתיב והשביע בצחצחות נפשך׃
כמה דבר נש רוי להאי עלמא ואהני ליה הכי כמו איהו רוי ליה לעלמ׳ דאתי׃ כדין
כד בר נש זכי ואשלים שלימו דיקרא דשבתא כדקאמרן קב״ה קארי עליה ואמר
ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר׃ קמו רבי אבא ושאר חבריא ונשקו
רישיה׃ בכו ואמרו זכאה חולקנא דארחא דא זמין קב״ה לקבלן׃ אמר רבי אבא לן
זמין קב״ה ארחא דא בגין לאתחברא עמכון׃ זכאה איהו חולקי דזכינא לארחא דא׃
אמ׳ להו אימא לכו מה דחמינ׳׃ יומא דא כפקנא לארחא וחמינא נהור׳ חדא ואתפלג
לתלת נהורין ואזלו קמאי ואתטמרו׃ ואמינא ודאי שכינתא חמינא זכאה חולקי׃
והשתא איכון תלת נהורין דחמינא אתון איכון׃ ודאי אתון נהורין ובוצינין עלאין
לאנהרא בעלמא דין ובעלמא דאתי׃ אמר רבי אבא עד הכא לא ידענא דכל אלין
מרגלן שתימין הוו תחות ידייכו׃ כיון דחמינא דהא ברעותא דפקודא דמאריכון
אתאמרו מלין אלין ידענא דכלהו מלין סלקין יומא דא לגו כורסייא עלאה ונטיל
לון ההוא מאריה דאנפין ועביד מנייהו עטרין למאריה׃ ויומא דא מתעטרין שתין
דתיכין קדישין ליקרא דכרסייא באלין מלין דאתאמרו הכא יומא דא׃ אדהכי זקף
עינוי וחמא דאערב שמשא׃ אמר רבי אבא נהך לגבי האי כפר דאיהו קריב לגבן
במדברא׃ אזלו וביתו תמן׃ בפלגות ליליא קם רבי אבא ושאר חבריא לאשתדלא
באורית׳׃ אמר רבי אבא מכאן ולהלא׳ נימא מלין לאתעטרא בהו צדיקיא דבגנתא
דעדן דהשת׳ איהו זמנא דקב״ה וכל צדיקיא דבגנתא דעדן צייתין לקליהון דצדיקיא
די בארעא׃ פתח רבי אבא ואמר׃

ויעשו כל חכם לב בעשי המלאכה וגו׳ כתיב השמים שמים ליי׳ והארץ
וגו׳׃ האי קרא הכי אצטריך למימר השמים ליי׳ והארץ נתן לבני
אדם׃ מאי השמים שמים׃ אלא הכא אית לאסתכלא בגין דאית שמים ואית שמים׃
שמים לתתא וארץ לתתא ומיהו׃ שמים לעילא וארץ לתתא מנייהו׃ וכל דרגין עלאין
דתתאין כלהו כגוונא דא אלין באלין׃ שמים לתתא איכון עשר יריעות כד״א נוטה
שמים כיריעה וקב״ה עבד לון לאכסנא ארעא תתאה ומשריין די בגווייהו׃ תשיעאה
אכסיב לתתאי דסחרן כקופטרא דקולטא׃ עשיראה איהו עקרא ובכלהו משריין
תמכן עד שביעאה׃ תשביעאה ולהלאה אית נהורא דאתפשט לתתא מגו כורסייא
עלאה ונהירא לעשיראה׃ ועשיראה מההוא נהירו דנקטא יהיב לתשיעאה ואיהו
לתמינאה ולתתא׃ האי תמינא׳ כד אתפקדון חילי דכככיא ואפיק לון ההוא נהירו
קיימא ויהיב חיליה לכל חד וחד לאתמנאה בההוא אתר דאצטריך דכתיב המוציא
במספר צבאם וגו׳׃ מרב אונים דא איהו זהרא דלעילא דאקרי רוב אונים׃ וכל
רקיעא ורקיעא ממנא ואתפקד על עלמא ועל ארעא לאכהנא בלא בר ארעא
דישראל דלא אכסיב לה רקיעא ולא חילא אחרא אלא קב״ה בלחודוי והא אוקמוה׃
ואי תימא היך סגיא למנכא רקיעא על ארעא דישראל והא מטרא וטלא מרקיעא
נחית עלה כשאר כל ארעא׃ אלא בכל רקיעא ורקיעא אית ממנן שלטין על עלמא׃

וההוא ממנא דשלטא על ההוא רקיעא יהיב מחילא דאית ליה מההוא רקיעא בגין
למיהב לתתא וההוא רקיעא נקיט מההוא ממנא ויהיב לתתא לארעא וההוא ממנא
לא נקיט אלא מתמניא דלעילא · בכל רקיעא אית פתחין ידיען דשולטנו בכל
ממנן מפתחא לפתחא רשימא ומההוא פתחא ולהלן לא שלטא אפילו כמלא נימא ·
ולא עאל דא בתחומא דפתחא דחבריה בר כד אתיהיב ליה רשו לשלטאה חד על
חבריה כדין שלטין מלכין די בארעא חד על חבריה · באמצעיתא דכלהו רקיעין
אית פתחא חדא דאקרי גבילון ותחות האי פתחא אית שבעין פתחין אחרנין
לתתא ושבעין ממנן נטרין מרחיק תרי אלפין אמין דלא קרבין לגביה וההוא פתחא
סליק לעילא לעילא עד די מטא לגו כורסייא עלאה ומההוא פתחא לכל סטרין
דרקיעא עד תרעא דפתחא דאקרי מגדלון (ס"א מכדון) דתמן איהו סיומא
דרקיעא דתחומא דארעא דישראל · וכל אינון פתחין דרשימין גו ההוא פתחא
דאקרי גבילון כלהו רשימין בכורסייא קדישא וכלהו קריבן לון סגרי בדק דלא
שליט אחרא עלייהו וקב"ה פקיד לארעא דישראל בההוא רקיעא מפתחא לפתחא
בפקידו כמה דאצטריך · ומאמצעיתא דההוא פקידו נטלין אינון שבעין ממנן
ויהבין לכלהו ממנן אחרנין · בגנתא דעדן לתתא אית רזין עלאין גו רקיעא
דקיימא עליה · רקיעא דקיימא עליה אית ביה רזין עלאין · כד עבד קב"ה רקיעא
אייתי אש ומים מגו כורסי יקריה ושתף לון כחדא ועבד מנהון שמים לתתא
ואתפשטו עד דמטו לההוא אתר דגנתא דעדן ויתבו · מה עבד קב"ה נטל משמים
עלאין קדישין אש ומים אחרנין דמשתכחין ולא משתכחין דאתגליין ולא אתגליין
ואינון אש ומים דאתכללו משמים עלאין עבד מנייהו מתיחו דרקיעא ומתחבר גו
רקיעא אחרא ומתח ליה · על האי גנתא דלתתא ארבע גוונין בההוא מתיחו
דרקיעא דעל גנתא חיור וסומק ירוק ואוכם · לגבי אלין גוונין אית ארבע פתחין
לארבע סטרין דרקיעא דעל גבי גנתא דאינון אש ומים דאתעביד מנהון ההוא
רקיעא מתפתחין בארבע פתחין ארבע נהורין לסטר ימינא · בההוא פתחא מגו
מתיחו דסטר ימינא נהרין תרין נהורין באינון פתחין · בפתחא דימינא ובפתחא
דאיהו לגו אנפין גו נהורא דנהיר לסטר ימינא אתרשים את חד נהיר ובליט
ונציץ בנציצו מגו ההוא נהורא ואיהו את מ וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא
דפתחא · את דא סלקא ונחתא לא קאים באתר חד ההוא נהורא נטיל לההוא
את ואפיק לה בגין כך לא קיימא באתר חד · נהורא דנהיר בסטרא דאיהו
לקבל אנפין אתרשים את חד דנהיר ובליט ונציץ בנציצו גו ההוא נהורא ואיהו את
ר ולזמנין אתחזי ד וקיימא באמצעיתא דההוא נהורא דפתחא וסלקא ונחתא
לזמנין אתגליא ולזמנין לא אתגליא ולא קיימא באתר חד · אלין תרין אתוון קיימין
וכד נשמתא דצדיקיא עאלת בגנתא דעדן אלין תרין אתוון נפקין מגו ההוא נהורא
וקיימין על ההי' נשמתא וסלקי ונחתי כדין מאינון תרין פתחין מקדמי ונחתי מעילא
תרין רתיכין · רתיכא חדא עלאה דאיהי רתיכא דמיכאל רב סגנין · רתיכא
תניינא דאיהי רתיכא מההוא רב ממנא דאקרי בואל ודא איהו משחא יקירא
דאקרי

דאקרי רפאל ואלין כתתין וקיימין על נשמתא ואמרין לה שלום יבא שלום יבא
שלום · כדין איכון תרין אתוון סלקין וקיימין באתרייהו ואתגניזו גו ההוא נהורא
דאיכון פתחין · תרין פתחין אחרנין תרין נהורין אחרנין קא מלהטין מנהורא
דאשא באיכון פתחין חד לסטר שמאלא וחד לאחורא · תרין אתוון אחרנין מלהטין
באיכון נהורין ונציצין בגווייהו את חד ב ואת חד נ וכד אתוון קדמאי מתהדרן
לאתרייהו אלין תרין אחרנין נציצין סלקין ונחתין נפקין מאיכון נהורין וקיימין על
נשמתא · כדין נחתין תרין רתיכין מאיכון תרין פתחין רתיכא חדא איהי רתיכא
דגבריאל רב ממנא ויקיר · רתיכ' תנייתא איהי רתיכא אחר' קדיש' דנוריאל רב ממנא
ונחתין מאיכון פתחין וקיימין על נשמת' ואתוון מתהדרן לאתרייהו · כדין אלין תרין
רתיכין עאלין לגו היכלא חדא טמירא דגנתא דאקרי אהלות ותמן תריסר זיני
בוסמין גניזין דכתיב נרד וכרכם קנה וקנמון וגו' ואיכון תריסר זיני דבוסמין
דלתתא · ותמן כל איכון לבושין דנשמתין דאתחזון לאתלבשא בהו כל חד וחד
כדקא חזי · בההוא לבושא אתרשימו כל איכון עובדין טבין דעבד בהאי עלמא
ואתרשים ביה · האי איהו לבושא דפלניא ונטלין לההוא לבושא ואתלבשת ביה
ההיא נשמתא דצדיקיא דבגנתא כגוונא דדיוקנא דהאי עלמא · והכי מלי מתלתין
יומין ואילך דהא כל תלתין יומין לית לך נשמתא דלא תקבל עונשא עד לא תיעול
לגנתא דעדן · כיון דקבילת עונשא עאלת לגנתא דעדן כמה דאוקמוה לבתר
דאתלבשת · כיון דאתלבשת בהאי לבושא יהבין לה אתר כמה דאתחזי לה · כדין
כל איכון אתוון נחתין וסלקין איכון רתיכין ההוא רקיעא אהדר תרין זמנין בכל
יומא בההוא כטילו דהאי רקיעא אחרא דמתדבק ביה · והאי רקיעא לא נפיק
לבר מגנתא · רקיעא דא מוקמא בכל זיני גוונין תרין ועשרין אתוון רשימין מתקקן
בההוא רקיעא כל את ואת כטיף טלא ממנא דלעילא על גנתא ומההוא טלא
דאתוון אסתחיין איכון נשמתין לאתדכאה וטלא לא נחית אלא מגו אתוון דרשימין
ומתקקן בההוא רקיעא בגין דאיכון אתוון כללא דאוריתא · וההוא רקיעא רזא
דאוריתא דהא מאש ומים דאוריתא אתעביד · ועל דא איכון נדין טלא על כל
איכון דאשתדלו באוריתא לשמה · איכון מלין רשימין בגנתא דעדן וסלקין עד
ההוא רקיעא ונטלין מאיכון אתוון ההוא טלא לאתזנא ההיא נשמתא · הדא הוא
דכתיב יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי · באמצעיתא דהאי רקיעא קיימא
פתחא חדא דא איהו פתחא חדא דקאים לקבל פתחא דהיכלא דלעילא דבההוא
פתחא פרחין נשמתין מגנתא דלתתא לעילא בחד עמודא דנעיץ בגנתא עד ההוא
פתחא · גו ההוא רקיעא דההוא פתחא דאיהו באמצעיתא דרקיעא דבגנת' עאלין
בגווה תלת גוונין דנהורא כלילן כחדא ונהרן לגוונין דההוא עמודא · וכדין דקיצא
דא נציץ ואתלהטת בכמה גוונין דמתלהטן בכל שעתא נהרין צדיקיא מההוא זווא
עלאה · אבל בכל שבתא ושבתא ובכל ריש ירחא אתגלייא שכינת' יתיר משאר זמני
בהאי רקיעא ואתיין כלהו צדיקיא וסגדין לגביה · זכאה חולקיה מאן דזכי להני
לבושין דקאמרן דמתלבשן בהו צדיקיא בגנתא דעדן · אלין מעובדין טבין דעביד

בר נש בהאי עלמא בפקודי אורייתא ובאלין קיימא נשמתא בגנתא דעדן ואתלבשא
בהני לבושין אחרנין יקירין· כד סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיעא לעילא
אזדמנן לה לבושין אחרנין יקירין עלאין דאינון מרעותא וכונה דלבא באורייתא
ובצלותא· כד סלקא מתעטרא מההוא עטרא מאן דאתעטר ואשתאר חולקיה לההו׳
בר נש ואתעביד מניה לבושין דנהורא לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא לעילא· ואע״ג
דאוקמוה דאינון לבושין בעובדין תליין· אין לא תליין אלא ברעותא דרוח׳ כמה דאתמ׳
לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין ודא איהו ברירו דמלה· ובגנתא קדישא אוליף הכי
מאיהו· לבושין דלתתא בגנתא דארע׳ בעובדין׳ לבושין דלעילא ברוח׳ ורעות׳ וכוונה
דלבא· ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו׳ ואוקמוה· אבל בהאי גנתא לתתא נהר
יוצא מעדן ודאי ואצטרי׳ למנדע דהאי נהר דנפיק בגנתא דלתתא באן אתר עקר׳
ושרשא דיליה· באן אתר בעדן· ועדן דא רזא עלאה איהו ולא אתייהיב רשו לשלטא
ביה עינא דסכלתנו׳ ורזא דמלה שמלא אתר דא אתמסר לתת׳ לאתגלאה אתר דעדן
עלאה קדישא אתמסר אוף הכי למנדע· בגין טמירו דיקרא דעדן עלאה קדישא
אתטמר ואתגניז עדן תתאה דהכו׳ נהר דנגיד ונפיק מניה· ונ״ל דא לא אתמסר אפי׳
לאינון נשמתין דבגנת׳ דעדן׳ כמה דהאי נהר אתפרש ונפיק מגו עדן לאשקא׳ לגנת׳
ה״כ מגו ההוא פתחא דאמצעיתא דגנתא נפיק חד נהורא דאתפרש לד׳ סטרין בד׳
פתחין דקאמרן· אתר דקיימין אינון אתוון רשימן וההוא נהורא דאתפרש לארבע
נהורין בד׳ אתוון כתיבין ונפקין מעדן אתר דזהרא נקודה תתאה ולעילא· וההוא
נקודה אתנהיר ואתעביד עדן לאנהרא ולא אית מאן דשליט למחמי ולמנדע להאי
נקודה בר ההוא נהירו דאתפשט מניה דסגדין לקמיה אינון צדיקיא דבגנתא
דעדן כמה דאתמ׳· והאי נקודה תתא׳ איהי גנתא לגבי עדן עלא׳ אתר דלא אתייהיב
למנדע ולאסתכלא· על כל דא כתי׳ עין לא ראתה אלהי׳ זולתך· מאי דא אתפרש·
אלהים זולתך׳ דא נקודה תתאה קדישא דאיהו ידע האי עדן דלתתא דטמיר בגנתא
ולית אחר׳ מאן דידע ליה· אלהים זולתך· דא עדן עלאה על כלא דאיהו רזא דעלמא
דאתי דאיהו ידע לנקודה תתאה בחד צדיק דנפיק מניה נהר דרוי ליה· ולית מאן
דידע ליה בר איהו דכתיב אלהים זולתך דאיהו אחיד לעילא לעילא עד אין סוף· והאי
נהר דנפיק מעדן לתתא רזא דא איהו לחכימין ברזא דכתיב והשביע בצחצחות
נפשך· ומלה דא אתפרש לעילא ותתא· נשמתא דנפקת מהאי עלמא דחשוכא
איהי תאיבת למחמי כהאי בר נש דתאיב למשתי בתאיבו למיא הכי כל חד
וחד איהו בצחצחות כמה דאת אמר צחה צמא מאינון צחות דנהורין
דגנתא ורקיעא והיכלין דגנתא· ואלמלא ההוא לבושא לא יכלין לאסכל· וההוא
נהר דנפיק מעדן כל אינון נשמתין בלבושי יקר יתבין על ההוא נהר·
ובדין מתיישבן ורוון באינון צחות ויכלין לאסכל׳· וההוא נהר איהו תקונא
דנשמתין לאתיישבא ולאתוכא ולאתפכחא מאינון צחות ונשמתין אתהנן על ההוא
נהר ומתיישבן ביה· ההוא נהר דלעילא אפיק נשמתין ופרחין מניה לגו גנתא
האי נהר דלתתא בגנתא דארעא מתתקני נשמתין לאתתקנא לאתיישבא באינון
צחות

נחות· כגוונא דא בהאי עלמא לבר ריחא דמיא מתיישבא נפשא לאתהדרא להא מעקרא דנופא נפקא· וכגון דמתהכין נשמתין על ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן יכלין לאתיישבא באינון נחות עלאין ולסלקא לעילא· בההוא פתחא דאמצעיתא דרקיעא חד עמודא דקאים באמצעית גנתא· בההוא עמודא סלקין לעילא בגו ההוא פתחא דרקיעא וכיה סחרניה איתכיה ענן ועשן ונגה· ואף על גב דאוקמוה להאי קרא אבל ענן ועשן אלין מלבר ונגה מלגו ודא איהו לחפיא על אינון דסלקין לעילא דלא יתחזון מקמי אינון דיתבין לתתא· והא הכא רזא דרזין כד בעי קב״ה לאתקנא בתקונוי ולאתקשטא בשבתי ובזמני ובחגי משדר ארבע אנפין דנשר וקיימין על היכלא דאקרי דרור והיינו מר דרור· וכגון דא בשתא דיובלא בעינן לאכרזא דרור כלא וקראתם דרור· ואינון ארבע אנפין יהבין קלא ולית מאן דישמע ליה בר אינון נשמתין דאתחזון לסלקא ואינון מתכנשין תמן ונטלי לון אלין ד׳ אנפין ואעלין לון לגו בההוא עמודא דקיימא באמצעיתא ובההיא שעתא סלקא ההוא עמודא דעננא ואשא ותננא ונגה מלגו· ואלין תרין אקרון מכון הר ציון ומקראיה· מכון הר ציון דא איהו תקונא לעילא· כד נקודא תתאה מתקשטא ואינון מקראיה דההיא נקודה לאתקשטא· כיון דסלקין אלין נשמתין עד ההוא פתחא דרקיעא כדין ההוא רקיעא סחרא סחרני דגנתא תלת זמנין· ומקל נעימו דסחרניה דההוא רקיעא נפקין כל אינון נשמתין ואמאן נעימו דההוא רקיעא ואמאן ההוא עמודא דסלקא אשא ועננא ותננא ונגה דלהיט וסגדין כלהו· כדין נשמתין סלקין בההוא פתחא עד דסלקין לגו עגולא דסחרא בההיא נקודה· כדין חמאן מה דחמאן· ומגו נהירו וחדוות׳ מההו׳ דחמאן סלקין ונחתין קרבין ורחקין ואיהי תאיבא לגבייהו ומתקשטא בנהירו· כדין אלביש קנאה מנהורא דחד בדיק עלאה ואסתכל בשפירו דהאי נקודה ותקונה ואחיד בה וסליק לה לגביה ונהיר נהורא בנהורא והוו חד· כל חילא דשמיי׳ פתחי בההיא שעתא ואמרי זכאין אתון צדיקיא נטרי אורית׳ זכאין אינון דמשתדלין באורית׳ דהא חדות׳ דמאריכון הוי בכו דהא עטרא דמאריכון מתעטר׳ בכון· כדין כיון דנהרין נהורא בנהורא תרין נהורין מתחברן כחדא ונהרין לכתר אינון נחתן ואסתכלן לאשתעשעא באינון נשמתין דצדיקיא ומתקני לון לנטרא לעילא· ועל דא אתמר עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו· כתיב ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה· האי קרא אוקמוה· אבל אית רקיע ואית רקיע· רקיע דלתתא איהו קיימא על גבי חיון ד׳· ומתמן אתפשט ושארי דיוקנא דחד נוקבא דאחורי דכורא. ודא איהו רזא דכתיב וראית את אחורי· כלא אחור וקדם צרתני· וכתיב אחת מצלעותיו· רקיע דלעילא איהו קיימא על גבי חיון עלאין ומתמן אתפשט ושארי דיוקנא דחד דכורא דאיהו רזא עלאה· והני תרין רקיעין חד אקרי קצה השמים· וחד אקרי מקצה השמים· דכתיב ולמקצה השמים ועד קצה השמים· ראשי החיה דלתתא אינון ארבע חיון דאינון רשימין עלאין על אנון ארבע אתוון רשימין דיכגו אינון ארבע פתחין דגנתא דעדן ואף על גב דאמרן עדן דלתתא בארעא הכי הוא ודאי· אבל כלא רזא עלאה איהו כמה דאתמ׳·

בהאי נקודה דקאמרן כמה דאית ליה חולקא לעילא הכי נמי אית ליה חולקא לתתא
בארעא · והאי גנתא לתתא איהו חולקא דהאי נקודה לאשתעשעא ברוחי דצדיקייא
בארעא ואתעבידו בכל סטרין לעילא ותתא · לעילא כצדיק · לתתא כההוא איבא
דצדיק ולא אשתכח שעשועא עילא ותתא אלא בצדיק · והאי גנתא איהו מההיא
נקודה דאקרי עדן · אינון ראשי חיוון אלין ארבע רישי אנפין · חד אריה דכתי' ופני
אריה אל הימין · וחד שור דכתיב ופני שור מהשמאל · וחד נשר דכתיב ופני נשר
לארבעתן · אדם כללא דכלא דכתי' ודמות פניהם פני אדם · ואלין ארבע רישי נהרין
דמטאן להו לכורסייא קדישא ומגו מטולא דלהון זעין ומההוא זיעא דמטולא דלהון
אתעביד ההוא נהר די נור דכתיב נהר די נור נגד ונפק מן קדמוהי אלף אלפים
ישמשונה · ונשמתין כד סלקין אסתחיין בההוא נהר די נור וסלקין לקורבנא ולא
אתוקדן אלא אסתחיין · תא חזי מסלמנדרא דעבדין מנה לבושא · ומגו דאיהי מנור'
לא אסתחיא ההוא לבושא אלא בנורא · אשא אכיל זוהמא דביה ואסתחי ההו' לבושא ·
הכי נמי נשמתא די נור דאתנטילת מגו כורסייא קדישא דכתיב כרסיה שביבין
די נור · בזמנא דבעיא לאסתחייא מההוא זוהמא דבה אתעברת בנורא ואסתחיא ·
ונורא אכלא כל ההוא זוהמא די בנשמתא · ונשמתא אסתחייא ואתלבנת · ואי תימא
אי הכי עונשא לית לה לנשמתא בהאי · תא חזי ווי לנשמתא דסבלא אשא נוכראה
ואף על גב דאיהי אתלבנת · אבל כד זוהמא איהו סגי עלה ווי לנשמת' דסבלת ההוא
עונשא בגין דההוא זוהמא בתרי זמני אתלבנת בנורא · זמנא קדמאה כיון דקבילת
עונשא בגופא אזלא נשמתא ונטלי לה ואעלין לה בגו אתר חד דאקרי בן הנם · ואמאי
אקרי בן הנם · אלא אתר חד איהו בגיהנם דתמן אצטריפו נשמתין בצרופ' לאתלבנא
עד לא עאלין בגנתא דעדן · ואי זכאין אינון נשמתין כד עאלין לון בההוא אתר תרין
מלאכין זמינין בגנתא דעדן וקיימין לתרעא וצווחין לגבי אינון ממנן דבההוא אתר
דגיהנ' בגין לקבלא ההיא נשמתא · וההיא נשמתא עד לא אתלבנת בנורא אינון ממנן
צווחין לגבייהו ואמרי הנם · ולזמנין דהיא אתלבנת ואינון ממנן נפקין עמה מההוא
אתר וזמיני לה לגבי פתחא דגנתא דעדן דתמן אינון שליחן ואמרי לון הנם · האי
אינון נשמתין דהא אתלבנו כדין אעלין להאי נשמתא בגנתא דעדן וכמה איהי
תבירא מגו ההוא תבירו דאתלבנותא דגיהנם דהוא תבירו דאשא תתאה ואף על גב
דנחית מלעילא · אבל כיון דמטא לארעא לתתא איהו אשא דלא דקיק ונשמתא
אתענש' ביה ואתבר' · כדין קדש' בריך הוא אפיק שמשא דנהיר מאינון ארבע פתחין
דנהרין ברקיע' דעל גנתא ומטא להאי נשמתא ואתסיאת · ההו"ד וזרחה לכם יראי
שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה · זמנא תניינא לבתר דיתבא בגנתא דעדן לתת'
כל ההוא זמנא דיתבא ועד כען לא אתפרשת מאינון מלין דחיזו דהאי עלמא מכל
וכל · כד סלקין לה לעילא אצטריך לאתפרשא מכל חיזו ומכל מלין דלתתא ואעברו
לה בההוא נהר די נור · כדין נשמתא אתלבנת ביה מכל וכל · ונפקת ואתחזיאת קמי
מאריה דעלמ' בריכא מכל סטרין · כיון דאסתכלת בההוא נהורא אתסיאת ואשתלימ'
מכלא · וכדין קיימין אינון נשמתין בלבושין מתעטרין קמי מאריהון · זכאה חולקהון

דצדיקיא

דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי· ואינון נשמתין דבגנתא דעדן לתתא שטאן
בכל ריש ירחי ושבתי וסלקין עד ההוא אתר דאקרי חומו׳ ירושלם דתמן כמה ממנן
ורתיכין דנטרי אינון חומות דכתיב על חומותיך ירושלם הפקדתי שומרים· וסלקין
עד ההוא אתר ולא עאלין לגו עד דאתלבנן ותמן סגדין וחדאן מההוא נהירו ותייבין
לגו גנתא· נפקין מתמן ושטאן בעלמא וחמאן באינון גופין דחייביא בההוא עונשא
דלהון דכתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם
לא תכבה והיו דראון לכל בשר· מאי לכל בשר לאינון שאר גופין דבסחרנייהו והא
אוקמוה· ולבתר משטטי ומסתכלן באינון מאריהון דכאבין ובני מרעין ואינון דסבלין
על יחודא דמאריהון ותבין ואמרין ליה למשיח׳· בשעתא דאמרין ליה למשיח׳ צערא
דישראל בגלותהון ואינון חייביא די בהון דלא מסתכלי למנדע למאריהון ארים קלא
ובכי על אינון חייבין דבהו הדא הוא דכתי׳ והוא מחולל מפשענו מדוכא מעונותינו·
תבין אינון נשמתין וקיימין באתרייהו· בגנת׳ דעדן אית היכלא חדא דאקרי היכלא
דבני מרעין כדין משיח עאל בההוא היכלא וקארי לכל מרעין וכל כאבין כל יסוריהון
דישראל דייתון עליה וכלהו אתיין עליה· ואלמלא דאיהו אקיל מעלייהו דישרא׳ וסביל
עליה לא הוי בר נש דיכיל למסבל יסוריהון דישראל על עונשי דאורייתא הה״ד אכן
חליינו הוא נשא וגו׳· כגוונא דא רבי אלעזר בארעא בגין דלית חושבנא לאינון יסורין
דקיימין עליה דבר נש בכל יומא וכלהו נחתן בעלמא בשעתא דאתייהיבת אורית׳·
וכד הוו ישראל בארעא קדישא באינון פולחנין וקרבנין דהוו עבדי הוו מסלקין כל
אינון מרעין ויסורין מעלמא· השתא משיח מסלק לון מבני עלמא עד דנפיק בר נש
מהאי עלמא ומקבל עונשיה כמה דאתמר· כד אינון חייביא יתיר דעיילין לון לגו בגו
גיהנם באינון מדורין אחרנין ומקבלין עונש סגי מסגיאות זוהמא די בנשמתא כדין
אדליקו נורא יתיר למיכל ההוא זוהמא· ווי לההיא נשמת׳ דסבלת ההוא עונשא· ועל
אינון מלאכי חבלה דבגיהנם מטרדין לון בחוטרין דאשא לנטרא ההוא זוהמא· ווי
לנשמתא דסבלת ההוא עונש׳· זכאין אינון דנטרי פקודי אורייתא קדיש׳ דאיהי בעיא
לאשתעשע׳ לעילא ברוחיהון דצדיקי׳ כמ׳ דאתמ׳· כד בעא לאשתעשע׳ לתת׳ ברוחיהון
דצדיקייא כמא דחדאת על כנסא ואשתעשעת בהון הה״ד בפלגות ליליא איהי נחתא
ואשתעשע׳ בהו· רקיע דקאמרן דקיימ׳ על גנת׳ איהי קיימ׳ על ד׳ רישין ואינון ד׳ אתוון
דקאמרן רזא דד׳ חיוון· והאי רקיע׳ קיימ׳ לתת׳ כמ׳ דאתמ׳ רקיע דההיא נקוד׳ דלעילא
קיימ׳ על אינון ד׳ חיון דקאמרן וההוא רקיע כגוונ׳ דא מן דא· איהו אתרקם בגוונין
קדישין· בהאי רקיע אסתכלן ארבע חיוון וכל אינון חיילין לתתא· כד האי רקיע
אנהי׳ בגוונוי ונצין כדין ידעין כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומשריין דהא טרפא
דלהון אזדמן· רקיעא דא מרקמא בכל גוונין קדישין ביה קיימין ארבע פתחין
רשימין בארבע אתוון מנצצן· פתחא חדא רשימא לסטר מזרח וביה קיימא בההוא
פתחא את חד וההוא את איהו ה׳ ולא נצין וסליק ונחית בהאי פתחא· פתחא דא
נהיר ונצין מנציצו עלאה והאי את נצין ובליט בגוויה ואיהי נחתא וסלקא ואתרשים
בההוא פתחא· פתחא תניינא רשימא לסטר צפון וביה קיימא את חד ואיהי את ד׳

ודא קיימא וכשנא סלקא ונחתא ולהטא בההוא פתחא · לזמנין כניש בכנישו ולזמנין
אתגשמר ההוא כסורא ולא נהיר · ועל דא את דא לא קיימא בקיומא יתיר ואת דא
אתרשים בההוא פתחא · פתחא תליתאה איהו פתחא דקיימא לסטר מערב
וביה קיימא את חד דאתרשים ואתנהיר בההוא פתחא ודא איהו את נ׳ והאי את
כניש בכנישו בההוא פתחא · פתחא רביעאה דא איהו פתח׳ דקיימ׳ לסטר דרום וביה
קיימא רשימו דחד נקודה תתאה זעירא דאתחזי ולא אתחזי ודא איהו את י׳
ואלין ארבע אתון לארבע סטרין בההוא רקיע באינון פתחין · בהאי רקיע
רשימין אתון אחרנין בכתרי׳ על רישיהו ואינון עשרין ותרי׳ אתוון מתעטרן בכתרי׳ ·
רקיעא דא נטיל ונהרא על גבי חיוון ברשימו דאתמן רזא דחושבן דיחודא ברזא
דצרופא חדא ואינון א״ט ב״ח ג״ז ד״ו · אלין אתוון נהרין ההוא רקיע ברזא דאתוון
אחרנין עלאין קדישין סתימין ואינון אתוון אחרנין סתימין נהרין לההוא רקיע
וכדין אתחזיין אלין אתוון בגלילותא דאינון א״ט ב״ח ורשימין בהאי רקיעא ·
בשעתא דאתנהיר האי רקיעא אתנהרן ביה ארבע רזין דשמהן קדישין ואינון
צרופא בצרופי׳ דתלתין ותרין שבילין · כדין נחית טלא מהאי רקיעא באינון אתוון
דרזא דשמא קדיש׳ ואתזנו כל אינון רתיכין וכל אינון חיילין ומשריין קדישין ונטלי
כלהו בחדוה · בשעת׳ דדיכא תליא שין אתוון אתטמרו ואתכנישו ד׳ בו ד׳ ואינון ט״ח ז״ו ·
בשעת׳ דשין אתכנישו ואתטמרו כדין קלא דבסט׳ צפון אתער וידעי דדיכא קריא על
עלמא · ובהאי רקיעא אתרשי׳ גוונא חדא דכליל בכלל כל גוונין · כד נטיל האי רקיע׳
מסטרא דמזרח אינון ארבע רישין דקאמרן בארבע אנפין (פ״א אתוון) נטלין כלהו
במטלנין וסלקי בסליקו לעילא · וכד אינון נטלין וסלקין לעילא ואסתלקת מאן
דאסתלקת ואתוון אתהדרו ואתחזיין בשלימו ברזא קדמאה א״ט ב״ח ג״ז ד״ו ואתרקם
ההוא רקיעא כדין אתנהיר בנהירו · וכד האי רקיעא אתנהיר במלקדמין באלין
אתוון כלהו אתהדרו ושאגי למטרף טרפא ומזונא · כיון דאינון שאגי וסלקין קלא
ההוא קלא אשתמע לעילא וכדין נטלא ברכאן וקדושן מאן דנטלא · נהרן
אתוון ומתגלגלן ונהרן ההוא רקיעא וקיימין אינון אתוון לסט׳ דרום כיון דקיימין
אינון אתוון לסטר דרום סלקין ונצנן בנציצו ולהטין · כדין באמצעית׳ דההוא רקיעא
רשימו חד אתרשים וההוא רשימו איהו את חד ואיהו י׳ כיון דאת דא אתרשים
ואתחזיא כדין להטין אבתריה תלת אתוון אחרנין ואינון הו״ה · אלין אתוון מנצצן
באמצעו דהאי רקיעא סלקין ונחתין מלהטין בתליסר להטין · כדין לבתר דאלין
תליסר זמנין מלהטן נחתא מאן דנחתא ואתכלילת באינון אתוון ואתעטרת בהו
ולא אתידעת · כדין כלהו חיילין וכלהו משריין בחדו וסלקין שירין ותושבחן · רקיעא
דא נטלא תכוונו׳ וסחרא ומתגלגלא ואינון אתוון קדמאי דקאמרן דאינון א״ט ב״ח
כלהו אתכלילו באינון אתוון עלאין רזא דשמא קדישא דקאמרן ונהרן ההוא
רקיעא וקיימין אינון אתוון דהוו באמצעיתא רזא דשמא קדישא כלהו אתרשימו
לסטר דרום ואתרשימו ולא אתרשימו · לית מאן דיסתכל בההוא סטרא כלהו
אתחפיין ואמרי בקל נעימו ברוך כבוד יי׳ ממקומו · אתחפיין מסטרא דנפין

(ס"א דאנפין) ואמרין דא אתחפיין מכל סטרין ואמרין דא רקיעא דא סחרא
כמה קדמין ואתגלגלא מסטרא לסטרא כדין קל נעימו דמשריין שניאן בסטרא דא
וקל נעימו דמשריין שניאן בסטרא דא וכן לד' סטרין. בההיא שעתא ההוא רקיעא
אתנהיר בנהירו אחרא יתיר מכמה דהוה וקיימא בנהירו בגוון אחר' כלילא בכל
גוונין. ואלין אתוון דקאמרן סלקין לעילא בההוא רקיעא ומקבלין לאת חד
דקיימא עלאה דקא מתחברא בשמא דא באלין אתוון. בגין דאף על גב דאלין אתוון
דשמא קדישא האי איהו שמא דאתכליל לתתא בגין דרזא דא אתכליל לעילא ואתכליל
לתתא. וכד אתכליל לתתא אלין אתוון סלקין לקבלא לאת חד דהא מההוא את
אתזנו אלין אתוון לתתא וההוא את איהו ו' וכחית ואתחברו אלין אתוון בההוא את
וכדין כלהו בעטורא חדא ואתעביד שמא שלים. לתתא שמא שלים ולא שלים. שמא
שלים בחמש אתוון איהו ויהוד רזא דכר ונוקבא ברמיזו. שמא שלים בתשע אתוון
אינון ידוד אלהים דא איהו שמא שלים מכלא. שמא אחרא איהו ברמיזו ואיהו
בחמש כדקאמרן. אבל דא איהו שלים בכלא. כיון דמתחברן אלין אתוון ההוא
רקיעא אנהיר בתלתין ותרין נהורין. כדין כלא איהו בחדוה כלא קאים ברזא חדא
עילא ותתא. כל אינון רתיכין וכל אינון משריין כלהו קיימי' ברזא דשלימו וכל דרגין
מתקנן על אתרייהו כל חד וחד כדקא יאות. בהאי רקיעא קאים לסטר צפון חד
שלהובא בהיר דלא שכיך תדיר ואיהו רשים באתוון אחרנין ואינון עשר שמהן
וסלקין לשבעין שמהן וכלהו רשימין בהאי רקיעא ונהרין כלהו כחדא. מהאי
רקיעא נטלין כל אינון רקיעין דלתתא דלסטר קדושה עד דמטו לאינון רקיעין
אחרנין דלסטר אחרא ואלין אקרון יריעת עזים כד"א ויעש יריעת עזים לאהל על
המשכן בגין דאית יריעות ואית יריעות. יריעות המשכן אינון יריעות דאקרון רקיעי
חען דמשכנא קדישא. יריעות עזים אינון רקיעין אחרנין דסטרא אחרא אלין
רקיעין ברזא דרתיכין ברוחין קדישין. ואלין רקיעין דלבר דקיימין בגופא
במלין דעלמא ואינון סטרין דתיאובתין ועובדין דגופא ושאין חפיין על אינון רקיעין
דלגו כקליפה על מוחא. רקיעין דלגו אינון ההוא קליפה דקיימא על מוחא ואלין
אקרון שמים לה'. לשמא דא לתתא. רקיעין אחרנין לעילא ואינון רקיעין פנימאין
דאקרון רקיעי החיות דאינון רזא דשמא קדישא ברזא דחיון רברבן עלאין
ואלין אינון רזין עלאין ברזא דאורייתא כללא דעשרין ותרין אתוון מחקקן רשימן
דנפקי מגו רקיעא עלאה תמיכאה דאיהו רקיע דעל גבי חיון ושאי איהו דלית
ליה חזו. האי איהו טמיר וגניז לית ביה גוון. כל גוונין מניה נפקי. ביה לית גוון
לא אתחזי ולא אתגליא האי איהו דאפיק כל נהורין. ביה לא אתחזי לא נהירו ולא
חשוך ולא גוון כלל בר נשמתין דצדיקיא דחמאן מגו רקיעא תתאה כמבתר כותלא
נהירו דאפיק ונהיר האי רקיעא עלאה וההוא נהירו דלא פסק לית מאן דידע ליה
לית מאן דקאים ביה. מתחות דא כל אינון רקיעין אתכלילו בשמא חדא דא דאקרי
שמים ואלין אקרון השמים. אינון דשמא עלאה אקרי כהן. אינון דשמא קדישא
אתעטר כהן. ועל דא כתיב השמים שמים לה' לההוא גניזו דרקיעא עלאה דקאים

עלייהו

עלייהו׳ עד הכא רמז לשמא קדישא דקדשא בריך הוא אקרי בשמהן׳ מכאן ולהלאה
לית חכים בסכלתנו דיכיל למנדע ולאדבקא כלל בר נהירו חד זעיר בלא קיומא
לאתיישבא ביה׳ זכאה חולקיה מאן דעאל ונפק וידע לאסתכלא ברזין דמאריה
ולאתדבקא ביה׳ ברזין אלין יכיל בר נש לאתדבקא במאריה. ברעותא בכוון לבא
למנדע שלטנו דחכמה ברזא עלאה׳ כד פלח למאריה בצלותא אדבק רעותיה כנור׳
בגחלתא ליחדא איכון רקיעין תתאין דסטרא דקדושה לאעטרא לון בשמא חדא
תתאה ומתמן ולהלאה ליחדא איכון רקיעין עלאין פנימאין למהוי כלהו חד בההוא
רקיעא עלאה דקיימא עלייהו ובעוד דפומיה ושפוותיה מרחשן לביה יכוון רעותיה
ויסתלק לעילא לעילא ליחדא כלא ברזא דרזין דתמן תקיעו דכל רעותין ומחשבין
ברזא דקיימא באין סוף דא בכל צלותא וצלותא לכוונא גופא ונפשא בהאי בכל יומא
ויומא לאעטרא יומוי ברז׳ דיומין עלאין בפולחניה׳ בליליא ישוי רעותי׳ דהא אתפטר
מעלמא דא ונשמתיה נפקת מניה ויהדר לה למארי דכלא בגין דכל ליליא ולילא
רזא דרזין קיימא למנדע איכון חכימי לבא׳ רקיעא דא תתאה ברזא דההיא נקודה
דקיימא כמה דאמרן׳ ההוא רקיעא איהו כליל מעילא ומתתא ויסודא דיליה לתתא
כהאי שרגא דסלקא בסורא אוכמא לאתיחדא בנהורא חוורא יסודא דיליה איהו
לתתא כההי׳ פתילה במשחא׳ אוף הכי לתתא בההיא נקודה׳ ביממא אתכלילת מלעילא
בליליא אתכלילת מתתא באיכון נשמתין דצדיקיא׳ וכל מלין דעלמא אהדרו כלהו
לעקרא ויסודא ושרשא דנפקו מניה׳ וכמה ליליון ומזיקין לבטלא כל חד וחד מה
דאתחזי ליה בר״א אף לילות יסרוני כליותי׳ נפשא אזלת ושטאת ותבת לההוא עקרא
דאתחזי לה׳ גופא קאים שכיך כאבנא ואהדר לההוא אתר דאתחזי ליה למשרי עלוי
ובגין כך תב גופא לסטריה ונפשא לסטרה׳ גופא שרי עלוי רזא דסטרא אחר׳ ובגין
כך אסתאבו ידוי ובעי לאסחאה לון כמה דאוקימנא׳ דהא בליליא כלא תב לאתריה
ונשמתהון דצדיקיא סלקין ואתהדרן לאתרייהו ואתעטרת בהו מאי דאתעטרת
ואתכלילת מכל סטרין כדין סלקא יקרא דקב״ה ואתעטר מכלא׳ בליליא שלטאן
ממנן דאתפקדו על איכון נשמתין דצדיקיא לסלקא לון לעילא ולקרבא לון קרבן
ניחא לגבי מאריהון׳ ההוא ממנא דאתפקד על כל איכון משריין סוריא רב ממנא
כיון דנשמתא סלקא בכל איכון רקיעין כדין מקרבין לה לגביה ואריח בה כמה
דאתמר והריחו ביראת יי׳ כמה דזמין מלכא משיחא למעבד בעלמא ועל ידיה
אתעברו כלהו בפקדונא על ידיה לאתקרבא להלאה׳ וכלהו נשמתין כד אתקריבו
לההוא אתר דאתקריבו ואתחזון תמן דא איהו רזא׳ כלהו נשמתין אתכלילו בההיא
נקודה ונטלא לון זמנא חדא כמאן דבלע בליעו דמלה ואתעבר׳ כאתת׳ דמתעבר׳׳
רזא דא למארי מארין כד האי נקודה אתעברת כאתתא דמתעבר׳ אתהני מההיא
הנאותא דאתכלילת נשמתא מהאי עלמא באיכון עובדין ובההיא אורית׳ דישתדל
בה ביממא׳ ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא וביה אתהני בחדוה ואתכלילת מכל
סטרין׳ לבתר אפיקת לון לבר ואולידת לון כמלקדמין ונשמתא איהי חדתא השתא
כמלקדמין׳ ורזא דא חדשים לבקרים׳ חדשים ודאי כמה דאתמר׳ מה טעם

אינון חדשים בגין רזא דכתיב רבה אמונתך רבה ודאי דיכלא לאכללא לון ולאעלא
לגו לגווה ואפיקת לון ואינון חדתין ועל דא בקטא אחרנין מלעילא ביומא · זכאין
אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי · אדהכי נהר יממא · אמר רבי אבא נקום
ונהך ונודה לרבון עלמ׳ קמו ואזלו ונלו ולבתר אהדרו חבריא לגביה אמרו ליה מאן
דשרי לסיים שבחא · זכאה חולקנא בארחא דא דכל האי זכינא לאעטרא ליה לקדמא

בריך הוא ברזין דחכמתא · פתח רבי אבא ואמר ·

ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו׳ · הכא אף על גב דכל רזין דמשכנ׳
הא אוקמוה חבריא בגוונא קדישא · הכא אית לאסתכלא דהא
רזא דא מתעטרא בכמה רזין לאולף חכמתא · ארון דא איהו רזא למעיל תורה
שבכתב ואתגניז ביה ואינון שית לוחין מסחרין ודא אקרי ארון · כד בארן
אינון שית לאתהוי כחדא כדין איהו גופא חד לאעלא ביה רזא דאורית׳ בשית ספרין
ואינון לוחין אינון חמש ועאלין ביה חמש ספרים · ואינון חמש אינון שית כחד
דרגא דאעיל בה בגניזו דאקרי רזא דכלא והאי איהו רזא דברית · כד עאל דא בגו
אינון חמש לוחין כדין קיימא ארונא ואוריתא ברזא דתשע דרגין דאינון תרין
שמהן ולבתר קיימא לרזא חדא רזא עלאה דחפי על כלא · וההוא הוי רזא דההוא
רקיעא דסחרא וחפי על כלא וכלהו קיימי בגניזו · הכא אית לן לאסתכלא ולמנדע
רזין דארונא · אית ארון ואית ארון דא לקבל דא · פתח ואמר הכל נתן ארונה
המלך למלך וגו׳ · וכי ארונה מלך הוה ואע״ג דחבריא אוקמוה · אלא דוד דהא כתיב
ביה כל מכה יבוסי ויגע בצנור וגו׳ ואיהו קטל ותפיס לירושלם ומדידיה הוה אמאי
זבנה בכספא · ואי תימא אע״ג דהות ירושלם דידיה דדוד ההוא אתר אתסגתים
דארונה הוה כמה דהוה כנבות היזרעאלי דאע״ג דשליט אחאב ושוה מלכא אצטריך
לאתבע לנבות ההוא כרם · אוף הכי דוד · אלא ודאי ארונה מלכא הוה וההוא אתר
ברשותיה הוה והוה שליט עלוי וכד מטא זמנא לנפקא מתחות ידיה לא נפיק אלא
בסגיאות דמא וקטולא בישראל · ועל דא לבתר קטולא ומותא קאים ההוא מלאכא
מתכלא על ההוא אתר ותמן כד הוה קטיל וקאים בההוא אתר לא הוה יכיל ותשש
חילים · וההוא אתר אתר דאתעקד ביה יצחק הוה דתמן בנה אברהם מדבחא
ועקד ליה ליצחק בריה · כיון דחמא קב״ה ההוא אתר אתמלי רחמין הה״ד ראה יי׳ ·
מהו ראה יי׳ חמא עקידת יצחק בההוא אתר ותב ורחם עלייהו מיד ויאמר למלאך
המשחית רב עתה וגו׳ מהו רב הא אוקמוה טול הרב · אלא הכי הוא כתיב הכא רב
וכתיב התם רב לכם סבת בהר הזה · אוף הכי נמי רב · רב לך למהוי האי אתר תחות
ידך שכין סגיאין הוו תחות ידך · מכאן ולהלאה רב אהדר אתרא לאחרים · ועכ״ד
בדמא ומותא וממונא נפק מתחות ידים · אמאי אקרי ארונה · אלא כתיב ארונה
וכתיב ארון · בעוד דההוא אתר הוה תחות ידים אקרי ארון · ארון דסטרא
אחרא · ועל דאתוספו ביה אתוון יתיר הכי בעינן לאתוספא לההוא דאקרי רע עין
רזא דסטרא אחרא וההוא תוספת דלהוי גריעותא כגוונא דא בסטר קדושה
גרעין ליה אתוון ואתוסף קדושתיה · ודא רזא דכתיב על שני עשר בקר · גרע מה

דלא

דלא כתיב שתים אלא שני· ולסטרא אחרא יהבין ליה תוספת אתוון דכתיב ויעש
יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשר' יריעת תוספת אתוון ואינון גריעותא·
ובסטרא דקדושה שני עשר ולא יתיר· והכא עשתי עשרה· וכלא איהו גריעו לגבי'
והכי אצטריך להוא רע עין לאשלמא עיניה ובגריעו· כגוונא דא ארונה תוספת
אתוון ולא כתיב ארון ודא סטרא דקדושה אקרי ארון הברית והוא ארון הברית
אתחזי לגופא למיעל ביה דיוקנא דאדם· ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוו
מפטרי מהאי עלמא הוו אעלין לון בארון דהא סטרא אחרא לא אתתקן בגופ' ולאו
איהי בכללא דגופא דאדם· ובגין דא לא אתכרון נופייא להוא בסטרא אחרא בגין
דלאו אינון בכללא דגופא דאדם· ביוסף מה כתי' ויישם בארון· תרין יודין אמאי·
אלא דאתחבר ברית בברית רזא דלתתא ברזא דלעילא ועאל בארונא· מאי טעמא·
בגין דנטר ברית קדישא ואתקיים ביה להכי אתחזי לאעלא בארון וכלא כדקא
חזי· בכה רבי אבא ואמר ווי לבני עלמא דלא ידעי להוא בסופא· ווי להוא עונשא
דכל מאן דבעי עאל בארונא· בגין דלא אצטריך למיעל בארונא בר צדיק דידע
בנפשיה ואשתמודע בגרמיה דלא חטא בההוא ברית את קיימא קדישא מעולמוי
וקא נטיר ליה כדקא יאות· ואי לאו לא אצטריך ליה למיעל בארונא ולמפנס ארונא·
רזא דאצטריך לאתחברא באת קיימא קדישא דאיהו רזא דאתחזי ליה ולא לאחר'·
דהא ארון לא אתחבר אלא בצדיק דנטיר את קיימא קדישא· ומאן דפגים ברית
ווי ליה דפגם ליה בחייוי· ווי ליה דפגי' ליה במיתתיה ווי ליה מההוא עונשא· ווי ליה
דפגים את קיימא קדישא· ווי ליה להוא בסופא דבקמין מניה בקמת עלמין כיקמא
דעלמא דא ונוקמא דההוא פגימו· ורזא דא כתיב כי לא ינוח שבט הרשע על גורל
הצדיקי'· בשעת' דדיינין ליה בההוא עלמ' מסתכלן בעובדוי אי הוה פגי' רזא דברית
קדישא דאתים בבשריה· והשתא פגים ארון דברית דיליה בהאי דהא לית ליה חולק'
בצדיקיא· מסתכלן ביה ודיינין ליה לבר מכללא דאדם: כיון דנפקי ליה מכללא
דאדם אפקי ליה מכללא דכלהו אחרנין דאתעתדו לחיי עלמא ויהיבי ליה להוא
ארון דלא אתכליל ברזא דגופא דאדם· כיון דאתמסר להוא סטר' ווי ליה דאעלין
ליה בגיהנם ולא נפיק מניה לעלמין· עלדא כתי' ויצאו וראו בפגרי האנשי' הפושעים
ביונג'· אינון דאשתארו בכללא דאדם· והכי מלי כד לא עבד תיובתא שלימתא·
תיובתא דאיהי אתחזייא לחפייא על כל עובדוי· ועב"ד טב ליה דלא יעול בארונא
דהא כל זמנא דגופא קיים בסמתא אתדכת ולא עאלת לאתרה בר אינון חסידי
עליונין דזכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי· בגין דלית חובא דקשיא קמיה
קדשא בריך הוא כהאי מאן דמשקר ופגים להאי את קיימא קדישא· על חובא דא
כתיב וירע בעיני יי' אשר עשה· מה כתיב הכא ויעש בצלאל את הארון· וכי אמאי
לא עבדו אינון חכימין דעבדו משכנא ית ארונא· אלא בצלאל דאיהו רזא דברית
קדישא ונטר ליה ואיהו קאים בעדבא דחולקיה איהו אשתדל בעובדא דיליה ולא
אחרא· אתו כלהו חבריי' ונשקו ליה· כד מטו לגבי דר"ש וסדרו מלין אלין קמיה כל מה
דאתמ' בההוא ארחא· פתח ואמ' וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום

מאי

האי קרא אתמ״ל · אבל האי קרא אית לאסתכלא ביה · וארח צדיקים ההוא ארחא
דצדיקיא אזלי ביה איהו ארח קשוט · ארחא דקב״ה אתרעי ביה · ארחא דאיהו אזיל
קמייהו וכל אינון דתיכין אתיין למשמע מלין דאינון מללן ואמרי בפומייהו · כאור
נגה דנהיר ואזיל ולא אתחשך כלל כאינון חייבין דארח דלהון אתחשך תדיר כד״א
דרך רשעים כאפלה וגו׳ · וארח צדיקים מה בין ארח לדרך הא אוקמו׳ · אבל ארח הוא
דהשתא אתפתח ואתגלייא ואתעביד כההוא אתר ארח דלא כתישו ביה רגלין
מקדמת דנא · ודרך כד״א כדורך גת דכתשין ביה רגלין כל מאן דבעי · וע״ד לצדיקי׳
קארי ארח דאינון הוו קדמאי למפתח ההוא אתר · ולא על כל אתר איהו אלא אע״ג
דאתרכין בכי עלמ׳ אזלי בההו׳ אתר השתא דאזלין ביה צדיקיא איהו חדתא דהשת׳
חדתא איהו ההוא אתר כמה דלא אזיל ביה בר נש אחרא לעלמין בגין דצדיקיא
עבדין חדתא לכל ההוא אתר בכמה מלין עלאין דקודשא בריך הוא אתרעי בהון ·
ותו דשכינתא אזלא בההוא אתר מה דלא הות מקדמ׳ דנא ובג״כ ארח צדיקי׳ אקרי
בגין דאתארח ביה אושפיזא עלאה קדישא · דרך איהו פתיח לכלא וכתשין ביה כל
מאן דבעי אפילו אינון חייבין · דרך רזא דא המותן ביה דרך בגין דדריך ביה סטר׳
אחרא דלא אצטריך ושליט לסאבא מסכנא ועל דא צדיקיא בלאודייהו קיימי ושלטי
בההוא אתר דאקרי ארח כמה דאוקימנא · דרך לכלא להאי סטרא ולהאי סטרא ·
ואתון קדישי עליונין ארח אודמן לגבייכו וארחתין ביה ומלין מעליין עלאין
אסתדרו קמי עתיק יומין זכאה חולקכון · פתח רבי שמעון ואמר ויהושע בן נון מלא
רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו · בכמה אתר תנינן דמשה אנפוי כאנפוי שמש׳
ויהושע כאנפוי סיהרא · דלית נהורא לסיהרא אלא נהורא דשמשא כד נהר לסיהרא
וסיהרא מגו שמשא אתמליא וכד אתמליא כדין קיימ׳ באשלמות׳ · אשתלמות׳ דסיהר׳
מאן איהו רזא דכלא דאקרי דמות כרזא דשמא עלאה יי׳ דהא בשמ׳ דא לא קאי׳ בר
בזמנ׳ דקיימ׳ באשלמות׳ דהא כמה שמהן אינון דאחסינ׳ ואתקרי בהו בך שעת׳ דקיימ׳
ביה · ובפום שעתא דק׳ יאה ביה הכי אקרי בההוא שמא ממש · וכד קיימא ברזא דא
דאשלמותא ואשתלימת מכל סטרין כדין אקרי יו״ד אשלמותא דילה באשלמות
דלעילא דירחא בדרתא לאמה והיינו בחמיסר יומין דכתיב בחמשה עשר יום לחדש
השביעי הזה · וכתי׳ אך בעשור לחדש השביעי וכלא רזא חדא · כד קיימ׳ עלמ׳ דאתי
ברזא דכל עשר אמירן על האי חדש אקרי בעשו׳ וכד אתרשימת סיהרא באשלמותא
חדא בכוויהו אקרי בחמשה עשר דהא ה׳ אתחברת ואתחקקת בכוויהו ורזא דא
יה איהי ברזא דאת ה׳ באלקדמין · חדא לאתחקקא ולאתחבר׳ ברזא דלעילא · וחדא
למיהב מזונא לתתא וכדין קיימא סיהרא באשלמותא לכל סטרין עילא ותתא ברזא
דשמא דא למהוי כלא רזא חדא ושלימו חד · ויהושע דא איהו רזא דאשלמות׳ דסיהרא
בגין אתוון בן נון בן נ״ן ודאי דהא נ׳ רזא דסיהרא איהי מלה ברזא דאשלמות דשמא
קדישא כדין איהו מלא רוח חכמה ודאי בגין נקודה עלאה דאיהו י׳ אתפשט ואפיק
רוח וההוא רוח עביד היכלא · ההוא רוח אתפשט ואתעביד שית סטרין · ההוא רוח
אתפשט ברזא דכל אלין ואמלי ועביד היכלא לתתא ואתמלי כלא ואתעביד רזא

דשמא

דשמא קדישא בשלימותא חדא׳ ואמ׳ ויהושע מלא רוח חכמה כי סמך משה את
ידיו עליו דאיהו אריק ברכאן ואתמלי בירו׳ מניה׳ ואינון קדישי עליונין כל חד מנייכו
אתמלי רוח חכמה וקיימא בשלימותא ברזין דחכמתא בגין דקדשא בריך הוא הוה
אתרעי בכו ואסמיך ידוי עלייכו׳ זכאה חולקי דעיני חמו דא וחמו שלימו דרזי חכמת׳
בכו׳ כתיב לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו׳ האי קרא אוקמוה ורזא
דמלה האי מאן דאכיל בלא צלותא דיצלי על דמיה שקיל איהו כמנחש ומעונן׳ בגין
דבליליא נשמתא סלקת ואשתטחת למחמי ברזא דיקירא עלאה כל חד וחד כמה
דאתחזי ליה ואשתאר בר נש בההוא חילא דאשתתף בגו דמא לאתקיימא גופא ועבד׳
טעים טעמא דמותא ולקבלא ליה׳ וכד אתער בר נש לאו איהו דכי והא אוקימנא
דסטרא אחרא שליט על אתר דקיימא בלא נשמתיה׳ כיון דאתדכי במיא ואף על גב
דאשתדל בר נש באורייתא הוא נשמתא לא אתקיים באתרה ולא שלטא ביה בבר
נש בר חילא דדמא בלחודוי דאקרי נפש ההי׳ דאתפשט׳ בדמא תדיר והא אוקימנ׳׳
וכד יצלי בר נש צלותא דפלחנא דמאריה כדין מתיישבא חילא דדמא באתריה
ואתגבר חילא דנשמתא ואתיישבא על ההוא אתר׳ וכדין בר נש אשתלים קמי
מאריה כמה דאצטריך נפש לתתא ורזא דמלה דנשמתא לעילא׳ ועל דא מאן דצלי
צלותא עד לא יוכל קאים גרמיה כמה דאצטריך וסלקא נשמתא על את׳ מותבה כמ׳
דאצטריך׳ ואי אכיל עד לא צלי צלותיה לאתיישב׳ דמא על אתריה הא איהו כמנחש
ומעונן בגין דהא איהו ארמיה כמאן דמנחש לסלקא לסטר אחרא ולמהכא בטרא
דקדושה׳ אמאי אקרי בר נש ההוא דאשתדל בההוא סטרא מנחש דאשתדל בהמו׳
נחש לאתתקפא חיליה ולאתגברא ודא איהו מאן דפלח לאלהים אחרים וכן האי פלח
לההוא חילא דדמא ולא פלח ליה לקדשא בריך הוא לאתקפא סטרא דנשמתא סטר׳
דקדושה מעונן דאשתדל בחובה ולא אשתדל בזכו׳ ואי תימ׳ הא קיימ׳ כ׳ באמצעיתא
הכי הוא ודאי דהא לא יכלין לשלטאה בההוא סטרא אחרא עד דאתערבי ביה
ערובא דסטר קדושה כחוטא חד רקיק׳ מאן דבעי לקיימא שקרא יערב ביה מלה
דקשוט בגין דיתקיים ההוא שקרא ועל דא עונן מלה דשקר הוא ובגין לקיימא ליה
עאלין בה מלה דקשוט ודא איהו כ׳ בדא קיימי לההוא שקר׳ ומאן דלא צלי צלותא
קמי קב״ה עד לא יוכל על דמיה כמנחש ומעונן׳ צלותא דבר נש כמה דאמרינן
אינון קדושי עליונין זכאה חולקכון דהא בר נש גופיה ונפשיה מתתקן ואתעביד
שלים׳ צלותא איהי תקונין מתקנן דמתתקנן כחדא ואינון ארבע׳ תקונא קדמאה
תקונא דגרמיה לאשתלמא׳ תקונא תניינא תקונא דהאי עלמא׳ תקונא תליתאה
תקונא דעלמא לעילא בכל אינון חילי שמיא׳ תקונא רביעאה תקונא דשמ׳ קדישא
ברזא דרתיכין קדישין וברזא דעלמין כלהו עילא ותתא בתקונא דרזין דשמ׳ קדישא
כדקא יאות׳ תקונא קדמאה תקונא דגרמיה בגין דאצטריך לאתקנא גרמי׳ במצוה
וקדושה ולאתקנא בקרבנין ועלוון לאתדכאה׳ תקונא תניינא בתקונא דקיימא
בהאי עלמא בעובדא דבראשית לברכא לקב״ה על כל עובדא ועובדא לקיימא קיומ׳
דהאי עלמא׳ ועל דא בברוך שאמר ברוך על כלא׳ תקונא תליתאה דאיהו תקונ׳
לעלמא

לעלמא לעילא בכל אינון חיילי חיילין ומשריין כאינון הללויה הללוהו כל כוכבי אור
הללוהו שמי השמים וגו׳ · תקונא רביעאה תקונא דצלותא בתקונא דרזא דשמא
קדישא כדקא אמרתון זכאה חולקכון · והכא רזא דתקונא שלים זכאה חולקי עמכון
בהאי עלמא ובעלמא דאתי · פקודי אורייתא דאמרתון בצלותא ודאי הכי הוא · פתח
ואמר כתיב את יי׳ אלהיך תירא אותו תעבד · וכתי׳ ויראת מאלהיך · האי קרא אית
למימר הכי ויראת אלהיך בגין דהא כתיב את יי׳ אלהיך תירא · מהו מאלהיך אלא
רזא איהו מאלהיך ודאי מההוא אתר דאתחבר וסחרא למותא דלגו ודא איהו מאלהיך
דחילו דא למדחל ליה דהא תמן שריא דינא ואיהו דינא דאסתאיב מגו דינא דלעילא
בהאי אתר אית אשא ואית אשא · תלת גוונין אשא הכא · אשא קדמאה איהו אשא
דקביל אשא כחדא ואחדאן לה כדא ברחימו · אשא תנייני איהו אשא דכתיב ביה ונגה
לו דאתחזי ביה נגה · ודא איהו אשא דקיימא גו אשא פנימאה כחדו כמה דאתמר ·
אשא תליתאה איהו אשא דסחרא לתתא נגה ובהאי אשא שארי דחילו דדינא לשקאה
חייביא · ואף על גב דתנינן דארבעה גוונין אשא כינהו ואינון ארבע דאינון חד אבל
הכא בההוא אשא דקאמרן שארי דחילו דדינא ועל דא כתיב ויראת מאלהיך מההוא
עונשא דיליה · ובההוא יראה בעי לשואה רעותיה בדחילו ורחימו בחדא למדחל
בהאי סטרא ולמרחם בהאי סטרא ובאינון גוונין דקאמרן וההוא דחילו להוי למדחל
מעונשא · דמאן דעבר על פקודי אורייתא אתענש בההוא סטרא דכד שארי ההוא
סטרא לשקאה לא שביק עד דשצי ליה מהאי עלמא ומעלמא דאתי · ובג״כ בעי למדחל
מהאי אשא דדחילו שריא ביה ומניה אתפשט אשא לבר דדחלא אחרא ועל דא כתי׳
לא תיראו את אלהי העמים דאסיר למדחל מניה · והאי אשא דדחילו דקאמרן איהו
קדש ואשתתף בקדושה והאי איהו דסחרא לההוא נגה דקאמרן · וההוא אשא אחר׳
דלבר איהו דאתחבר בהאי לזמנין ולזמנין אתעבר מניה ולא אתחבר בהדיה וגרים
דאתחבר בהאי · כדין הוא אשא דחשוך ואחשיך וכסי נהירו דאלין אחרנין וסימניך
ואש מתלקחת ולא דקיימא תדיר והא אתמר · לבתר אהבה כמה דאוקמוה דאהבה
שריא לבתר יראה ורזא דמלה בגין דשארי יראה על רישיה דבר נש לאתערא לבתר
אהבה דאיהו ימינא · דמאן דפלח מגו אהבה אתדבק באתר עלאה לעילא ואתדבק
בקדושה דעלמא דאתי בגין דהא סליק לאתעטרא ולאתדבקא בסטר ימינא · ואי
תימא דפולחנא דאיהו מסטרא דיראה לאו איהו פולחנא יקירא איהו אבל לא סליק
לאתדבקא לעילא וכד פלח מאהבה סליק ואתעטר לעילא ואתדבק בעלמא דאתי
ודא איהו בר נש דאזדמן לעלמא דאתי זכאה חולקיה דהא שליט על אתר דיראה
דהא לית מאן דשליט על דרג׳ דיראה אלא אהבה · רזא דיחודא רזא דיחוד׳ דאצטריך
ליה להוא דאתחזי לעלמא דאתי ליחדא שמא דקדשא בריך הוא ולייחדא שייפין
ודרגין לעלאה כלהו באתר דאצטריך לקשרא קשרא · ודא איהו רזא דכתיב שמע
ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד · ורזא דשמע שם דסליק לע׳ שמהן ודא כללא חד · ישראל ·
ישראל סבא בגין דאית זוטא דכתיב כי נער ישראל ואהבהו ודא איהו ישראל סבא
רזא חדא בכללא חדא ולבתר אתכלילו דא בדא בכללא חדא כדין אצטריכו ליחד׳

שייפין

שייפין ולאחברא תרין משכנין כחדא בכלהו שייפין ברעו דלבא לאסתלקא בדבקותא
דאין סוף לאתדבקא כלא תמן למהוי רעותא חדא עלאי ותתאי ורזא דא יהיה כל"א
יהיה יי' אחד ברזא דיוסיף ו' ליחדא ולאתדבקא בה' איהו היכלא פנימאה לאתר
גניזו דהאי נקודה עלאה דאיהו י' ודא איהו רזא ידוד אלהינו· אלין תרין אתוון
דאינון יה ולאכללא כל שייפין בההוא אתר דנפקו מניה דאיהו היכלא פנימאה לאתב'
מלין לאתריה לעקרא ויסודא ושרשא דילהון עד ההוא אתר דשרשא דבריתא ולבתר
אינון תרין אתוון אחרנין דאיהו יה ליחדא ולאתדבקא ו' בה' איהו רזא דברית
קדישא והאי ה' איהו היכלא לאתר גניזו דהא רזא דברית קדישא איהו ו' ואף על גב
דאיהו ו' תכייכא אבל ו' רזא דיליה ליחדא לון כחדא· אחד ליחדא מתמן ולעילא
כלא כחדא ולסלקא רעותא לאתקשרא כלא מתתא לעילא בקשור' חד לסלק' רעות'
בדחילו ורחימו לעילא לעילא דלא ישתכך רעותא אבל אינון דרגין ושייפין אלא
בכלהו יסתלק לאדבקא לון ולמהוי כלא קשורא חדא באין סוף ודא הוא יחודא דרב
המנונא סבא דאוליף מאבוי ואבוי מרביה עד פומא דאליהו ושפיר איהו ויחודא
בתקונא· ואף על גב דאנן אוקימנא להאי בכמה רזין וכלהו רזין סלקין לחד· אבל
רזא דא אשכחנא בספריה ושפיר איהו ויחודא בתקונא והא אנן ביחודא דרזא
אחרא אתערנא מלין ואיהו שפיר ויחודא כדקא חזי והכי הוא אבל יחודא דא יחול
בתקונא ודא איהו יחודא דרב המנונא סבא ותו הוה אמר מאן דרעותיה לאכללא
כל רזין דיחוד' במלין דאחד שפיר טפי· ולהכי אנן מאריכין באחד לסלקא רעותיה
מעילא לתתא ומתתא לעילא למהוי כלא חד· אבל ברזא דא יהיה סימנא בעלמ' איהו
לסאי' וסא דתכינן דאחד למהוי ד' רזא עילא ותתא לארבע סטרין דעלמא הכי איהו
ליחדא עילא ותתא כמה דאתמר ולארבע סטרין דעלמא אלין אינון רזא דרתיכא
עלאה לאתכללא כלא כחדא בקשרא חדא ביחודא חדא עד אין סוף כמה דאוקימנ'·
רזא לאדכרא יציאת מצרי' לבתר בגין דהות שכינת' בגלותא ובזמנא דאיהי בגלות'
לאו איהו חבורא לאתחברא דא בדא עלמא תתאה בעלמא עלאה ולאחזאה חירו
דההיא גאולה הות בכמה אתין בכמה נסין דעבד קדשא בריך הוא ואצטריך ההוא
פורקנא לאדכרא ולאתחזאה דאף על גב דאיהי בגלותא השתא חירו אית לה
מיומא דאינון קטרין במצרי' אסתריאו אינון אתין ונסין אתעבדו ואצטריך לאחזאה
חירו דילה בגין דאתחברא בבעלה ובגין לאסמכא גאולה לתפלה למהוי כלא חד
בלא פרודא ולא לאחזאה תרוכין וסימניך ואשה גרושה מאישה לא יקחו· ואי תימא
והא בגלותא איהי והא אתתרכת· לאו הכי אלא ודאי בגלותא איהי לדיירא עמהון
דישראל ולאגנא עלייהו אבל לא אתתרכת· והא שכינתא לא אתחזי בבית ראשון
ובבית שני עד דלא גלו ישראל סלקא לעילא· ולבתר איהי שויאת מדורה עמהון אבל
תרוכין לא הות לעלמין ובגד כעי לאחזאה פורקנא דאית בה ארבע גאולות לקבל
ארבע גלוות בגין דתהא בת חורין ולא תהא תרוכה ובהאי שעתא קיימא ואתפרקת
ארבע גאולות בההוא גאולת מצרים והשתא דאצטריכת בתקונהא לאתחברא
בבעלה אצטריך לאחזאה ההיא גאולת מצרים דאית בה ארבע גאולות ועד אית
לאדכרא

לאדכרא כההיא גאולה אמת אמת אמת אמת אמת עד עזרת אבותינו דלא הוא עזרה וסמך לישראל כלהו ומתמן ולהלאה ארבע זמנין אחרנין אמת אמת אמת אמת לאחזאה ארבע גאולות בקיומא תליף בחותמא תקיף דגושפנקא דמלכא ד׳ גאולות כפולין בקיומא וכלהו בההיא וביאת מצרים דאלו לא אשתכחו אינון ד׳ גאולו׳ בההיא וביאת מצרים כל זמנא דלהוי גלותא לא אתחברת בתקונהא לאתייחדא שמא קדישא ·
ועל׳ אית לאדכרא גאולה דמצרי׳ תדיר בכל קדושין דקב״ה כריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא · רזא דקדושה דשמיה הא אוקימ׳ דהא בקדושה מתקדשי כלא עילא ותתא וכל דרגין וכל רתיכין עלאין ותתאין כלהו מתקדשי בקדושתא דמאריהון ובקדושה דרזא דא אוקימנא רזין עלאין לאינון מארי רזין דמסתכלין בקדושה דמאריהון וכאה חולקהון · רזא למימסר נפשא למאריה שפיר איהו דקא אמרתון חבריא זכאה חולקכון וזכאין אינון דחמו כך דזכינא בחיי דמתערין מלין קדישין בהאי עלמא בגין דכלהו כתיבי לעיל קמי מלכא קדישא · פתח ואמר אז נדברו יראי יי׳ איש אל רעהו ויקשב יי׳ וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי יי׳ ולחשבי שמו · האי קרא אית לאסתכלא ביה · אז נדברו אז דברו מבעי ליה מאי נדברו · אלא נדברו לעילא מכל אינון רתיכין קדישין וכל אינון חיילין קדישין בגין דאינון מלין קדישין סלקין לעילא · וכמה אינון דמקדמי ונטלין לון קמי מלכא קדישא ומתעטרן בכמה עטרין באינון נהורין עלאין וכלהו נדברו מקמי מלכא מאן חמי חדוון מאן חמי תושבחן דסלקין בכל אינון רקיעין קמי מלכא קדישא ומלכא קדישא מסתכל בהו ואתעטר בהו ואינון סלקין על רישיה והוו עטרא ונחתין ויתבין על חיקיה לגו בתוקפיה ומתמן סלקי׳ על רישיה ועל׳ אמרה אוריתא ואהיה שעשועי׳ יום יום · והייתי לא כתיב אלא ואהיה בכל זמן ובכל עידן דמלין עלאין סלקין קמיה · והכא תרי זמני כתיב יראי יי׳ יראי יי׳ · אלא יראי יי׳ לעילא יראי יי׳ לתתא · יראי יי׳ קיימין לתתא ואינון מלין קיימין לעילא · ורזא דא אשכחנא בספ׳ דחנוך דכל מלין דנדיקיא די בארעא אינון מתעטרן וקיימין קמי מלכא ואשתעשעא בהו קב״ה · אינון נחתי וקיימין קמיה בדיוקנא דההוא צדיק דקאמ׳ לון ואשתעשע קב״ה בההוא דיוקנא ולבתר אכתיבו בספר זכרון לפניו לקיימ׳ קמיה בקיומא תדיר · ולחושבי שמו · מאי ולחושבי שמו הא אוקמוה אבל כל אינון דמחשבי מלין דאוריתא׳ לאדבקא למאריהון ברזא דשמא קדישא · כתיב וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא האי קרא הא אוקמוה · אבל וממעל לרקיע כמה דאמרתון חבריא זכאה חולקי וזכאה חולקכון · כההוא רקיעא לתתא דהא ברקיעא לעילא לית מאן דאסתכל ביה ולעילא מניה דקיימ׳ ההוא אבן ספיר דהא אתתרכא ביה ברזא דההוא מרגלית טבא יקירא כמה דאוקימנא · דמו׳ כסא ולא כתיב דמות הכסא בגין דאית כסא ואית כסא · כסא עלאה טמירא גניזא דלא אתגליא ולית מאן דקיימא ביה ולמנדע לאסתכלא ועל׳ כתיב כסא סתימא דא כסא לתתא דמות כמראה אדם כיון דאמר דמות אמאי כמראה דהא סגי ליה דמות אדם · אלא דמות אדם דא איהו רזא עלאה כההוא כבוד עלאה דיוקנא דאדם · אבל הא דאתוסף כמראה אדם לאכללא אינון דיוקנין דמלין דחכמתא ואינון רזין דחכמתא

דסלקין ומתעטרן לעילא ולבתר קיימין בדיוקנא ובכלא אשתמודע קב"ה בעטרוי· ואינון חבריא הא קב"ה אשתמודעא בשכליהון מלין דקא מתעטרן בההוא ארחא והא קיימתון קמי מאריכון בדיוקנייכו קדישין· דהא הכא בשעתא דחמינא לכו ואסתכלנא בדיוקנייכו חמינא לכו דאתון רשימין ברזא דאדם וידענא דהא דיוקנא דלכון אתגליף לעילא והכי אזדמנן בדיוקיה לאשתמודעא לעיניהון דכלא ולאחזאה פרצופא קדישא לקב"ה כל עלמא הה"ד כל ראיהם יכירום כי הם זרע ברך יי'· אדהכי חמא לרבי יוסי דהוה מהרהר במלי דעלמא· אמר ליה יוסי קום אשלים דיוקנך דאת חד חסר בך· קם רבי יוסי וחדי במלין דאורייתא וקם קמיה אסתכל ביה ר"ש א"ל רבי יוסי השתא אנת שלים קמי עתיק יומין ודיוקנך שלים· פתח ואמר

ויעש את ציץ נזר הקדש זהב טהור וגו'· פתח ואמר אמאי אקרי ציץ אסתכלותא אסתכלנא ביה ובגין דהוה קיימא על אסתכלותא דבר נש אקרי ציץ וכל מאן דאסתכל ביה בההוא ציץ אשתמודע· בציץ הוו אתוון דשמא קדישא גליפן בגליפא ומחקקן ביה ואי ההוא זכאה דקיימא קמיה אינון אתוון דמחקקן ביה גו דהבא הוו בלטין מתתא לעילא וסלקין מההוא גליפו בנהירו והוו נהרין באנפין דההוא בר נש בציץ כגוונא ביה ולא כגוונין· בשעתא קדמיתא דאסתכל כהנא ביה הוה חמי נהירו דאתוון כלהו באנפוי· וכד הוה מסתכלא לעיינ' ביה לא הוה חמי מדי אלא נהירו דאנפוי דנהיר כאלו כגוונא דדהבא הוה נציץ ביה בר דכהנא הוה ידע חיזו דאסתכלותא קדמאה דהוה חמי לפום שעת' דהא רעות' דקב"ה הוה ביה בההו' בר נש וידע דאיהו זמין לעלמ' דאתי בגין דחיזו דא נהרין עליה מלעילא וקב"ה הוה אתרעי ביה וכד מסתכלי' ביה לא חמאן מדי בגין דחיזו דלעילא לא אתגליא אלא לפום שעת'· ואי קיימא בר נש קמי ההוא ציץ ואנפוי לא אחזיין לפום שעתא חיזו קדישא הוה ידע כהנא דהא איהו תקיף מצחא ובעי לכפרא עליה ולמבעי עלוי רחמין·

ויעש את ציץ נזר הקדש· רבי יהודה פתח קרא ברות· עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'· האי קרא אית לאסתכלא ביה אמאי אצטריך הכא למכתב· אמר ליה רבי יצחק אי הכי כמה קראין אינון באורייתא דאתחזיאן דלא אצטריכו למכתב ואינון דכלהו רזין עלאין· אמר רבי יהודה האי קרא מאן דחמי ולא אסתכל ביה כמה דלא טעים תבשילא דמי· אלא רזא הכא וברוח קדשא אתמר בגין דחמא בעז דייכא דישראל ענוותנותא דההיא דלקטת דלא מסלקא עינא למחמי באתר אחרא אלא לקמה ומחאת כל מה דחמאת בעינא טבא ותוקפא דמצחא לא הוה בה שבח עינהא· בגין דאית עיינין דבגיניהון לא שלטא ברכתא בההוא אתר· ואיהו עינא טבא חמא בה דכל מה דאסתכלת הוה בעינא טבא· ותו דחמא דהוה אכלת בידהא כל מה דהות לקטא אתוסף בחקלא ובגינ אסתכל דרוחא קדישא שריא עלה· כדין פתח ואמר עיניך בשדה אשר יקצרון וגו'· איתימא בגין אינון לקטין כל אינון אחרנין היך אמר דתהך אבתרייהו אלא אצטריך למכתב ולקטת אחריהן· מאי והלכת אחריהן אלא בגין עינהא קאמר דהוו רמין לקטין סגיאין והלכת אחריהן בתר עיניך· כל שאר בני עלמא לית להו

רשו למיהך בתר עינוי · ואכת לבתר עינך דעינך גרמין ברכאן כגוונא · דא עינך
בשדה אשר יקברון בשו חמא ברוח קדשא דזמינין לנפקא מינה עיינין עלאין
קדישין דאינון עיינין דכלא כמה דהות תמר דכתי' בה ותשב בפתח עינים · אתושבת
בפתחא דנפקין מינה מלכין שליטין ועיינין עלאין דאקרון עיינין כד"א אם מעיני
העדה · בגין דכל שייפי גופא לא אזלין אלא בתר עיינין ועיינין אינון מדברין לכל
גופא · אוף הכי מלכין וסנהדרין וכל אינון שליטין כלא אזלי אבתרייהו כמה דאזלי
שייפין כלהו בתר עיינין ובגין כך אמר לה עינך אלין מלכין ושליטין דזמינין למיפק
מינה · בשדה · מאן שדה דא ציון וירושלם דכתיב ציון שדה תחרש · וכתיב כריח
שדה אשר ברכו יי' דא ירושלם · ועל דא כתיב עינך בשדה דאינון עיינין דילה
דזמינין למיפק מינה לא יהון שליטין אלא בשדה · אשר יקברון דהא מההוא שדה
הוו נקטין כל בני עלמא תורה ונהורא דכהיר דכתיב כי מציון תצא תורה · והלכת
אחריהן באלין עובדין דכשרן דאנא חמינא כך · הלא נויתי אתהבעריס וגו' ·
כמשמעו דיליה בגין דאתתא דעתהא קלה · ונמית לישנא דנקיות נקט ונמית דאי
תיאובתיך לאדבקא בבר נש לקיימא זרעא בעלמא · והלכתאל הכלים אלין אינון
צדיקיא דאקרון כלי יי' · דזמינין צדיקיא לאייתאה לון כל עלמא דורונא למלכא
משיחא ואינון כלי יי' מאנין דקב"ה אתהני בהו אלין אינון מאנין תבירין · תבירין
אינון בהאי עלמא בגין לקיימא אוריתא · ושמושא דקב"ה אשתמש בהו לא אשתמש
אלא מגו כלים וכד תתדבק בהו ושתית וגו' · רבי יוסי פתח ואמר ויאכל בעז וישת
וייטב לבו מהו וייטב לבו · דבריך על מזוניה ואוקמוה · ולא הוא רזא דמאן דמבריך
על מזוניה דא אוטיב ללביה ומאן איהו דכתיב לך אמר לבי · וכתיב צור לבבי וגו' ·
ובגין דברכתמזונא חביבא קמי קב"ה כל מאן דבריך על שבעא אוטיב וחדי לאתר
אחרא וסימנ' סעודתי · דשבת לאתר אחרא אתהני מההיא ברכה דשבעא · מ"ט · בגין
דמזונא איהו קשה קמי קב"ה ההוא אתר · וכיון דבר נש אכיל ושתי ונקא מברך
ההיא ברכתא סלקא ואתהני מאינון מלין דשבעא ואשתכח דאתהני ממזונא מתתא
ומלעילא ודא איהו רזא דמן חבריא · רזא בחול לא מתהני אלא מאינון מלין
דסלקין מגו שבעה וכלהו מתעטרן ורוון ושבעין כחדא וההוא אתר אתהני מנייהו ·
בשבת איהו רזא אחרא במזונא ממש וכההוא חדוה דמזונא דמצוה דשבת כמה
דאוקמוה · מאן דמברך לקב"ה מגו שבעא בעי לכוונא לביה ולשואה רעותיה בחדוה
ולא ישתכח עציב אלא דיברך בחדוה ברזא דא ולישוי רעותיה דהא איהו יהיב השת'
לאחרא בחדוה בעינא טבא · כמה דאיהו מברך בחדוה ובעינא טבא הכי יהבין ליה
בחדוה ובעינא טבא · ובגין כך לא ישתכח עציב כלל אלא בחדוה ובמלין דאוריתא
וישוי לביה ורעותיה למיהב ברכה דא ברזא דאצטריך · רזא הכא ארבע רתיכין
שליטין בארבע סטרין אתזנו מההיא ברכתא דשבעא ובאינון מלין דבהוך אתר
אתהני ואתרבי ואתעטר ביה · ומאן דמברך אצטריך רעותא בחדוה ובעינא
טבא ועל דא כתיב טוב עין הוא יברך · והכא שפיל לסופיה דקרא כי נתן מלחמו
לדל · דאי לא תימא הכי האי קרא או רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה · אלא טוב

עין כמה דאוקימנא הוא יברך ודאי בעינא טבא בחדוה ולאו איהו למגנא לברכא
בחדוה דהא מההיא ברכתא ומההוא חידו כתן מלחמו לדל אתר דאצטריך
לאתזנא מכל סטרין אתר דלית ליה מגרמיה כלום אתר דאזכי מכל סטרין ואתכליל
מכל סטרין· מלין אלין לא אתמסרו אלא לחכימין למנדע ארחא דאורייתא·
תא חזי בעז טב עינא הוה ותוקפא דמסאבא לא הוה ביה לגלאה· מה כתיב
ויבא לשכב בקצה הערמה רזא דכתיב בטנך ערמת חטים· ההוא אושפיזא כל
מאן דמברך ברכת מזונא בדקא יאות בחדוה ברעותא דלבא כד סליק מהאי
עלמא אתר אתתקנא ליה גו רזין עלאין בהיכלין קדישין· זכאה איהו בר נש
דנטיר פקודי דמאריה וידע טעמא דלהון דלית לך פקודא ופקודא באורייתא
דלא תליין ביה רזין עלאין ונהורין וזיוין עלאין ובני נשא לא ידעי ולא משגיחין
ביקרא דמאריהון· זכאה חולקהון דצדיקיא אינון דמשתדלי באורייתא זכאין אינון
בעלמא דין ובעלמא דאתי· תא חזי דהא אמרי כל אינון תקיפי מצחא דלית להו
כסופא לית להון חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי· כל אינון תקיפי מצחא דהוו
בהו בישראל כד הוו מסתכלן בההוא ציץ הוו מתברי לבייהו ומסתכלן בעובדייהו
בגין דציץ על את הוה קאים וכל מאן דאסתכל ביה הוה מכסיף בעובדוי ועל דא
ציץ מכפרא על אינון תקיפי אנפין תקיפי מצחא· אתוון דרזא דשמא קדישא דהוו
גליפין על ציצא הוו נהרין ובלטין ונצצין כל מאן דהוה מסתכל בההוא נציצו
דאתוון אכפוי כפלין מאומתא והוה אתבר לביה וכדין ציצא מכפרא עלייהו כגוונא
דא בגין דאיהו גרים לתברא לביה ולאתכנעא מקמי מאריה· כגוונא דא קטרת
כל מאן דארח בההוא תננא כד סליק ההוא עמודא מההוא מעלה עשן הוה
מברר ליה בברירו דנהירו בחדוה לאפלחא למאריה ואעבר מניה זוהמא דיצר הרע
ולא הוה ליה אלא לבא חדא לקבל אבוה דבשמיא בגין דקטרת תבירו דיצר הרע
איהו ודאי בכל סטרין וכמה דציץ הוה קאים על כיסא סוף קטרת דלית לך מלה
בעלמא למתבר ליה לסטרא אחרא בר קטרת· תא חזי מה כתיב קח את המחתה
ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת· מאי טעמא· כי יצא הקצף מלפני יי׳ החל
הנגף דהא לית תבירו להאי סטרא בר קטרת· דליתלך מלה חביבא קמי קב״ה
כקטרת· מכאן לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא ריחא ועשנא דקטרת לעבדי בני
נשא לההו׳ עובדא ואיהו מבטל כ״ש קטרת· מלה דא גזרה קיימ׳ קמי קב״ה דכל מאן
דאסתכל וקרי בכל יומ׳ עובדא דקטרת ישתזיב מכל מלין דחרשין בעלמ׳ ומכל פגעין
בישין ומהרהורא בישא ומותנא ולא יתנזק כל ההוא יומא דלא יכיל סטרא אחרא
לשלטא׳ עליה ובעי דיכוון ביה· אר״ש אי בני נשא הוו ידעי כמה עלא׳ איהו עובדא
דקטרת קמי קב״ה הוו נטלי כל מלה ומלה מניה והוו סלקי לה עטרה על רישייהו
ככתרא דדהבא· ומאן דאשתדל ביה בעי לאסתכלא בעובדא דקטרת ויכוון ביה
בכל יומא אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי ויסתלק מותנא מניה ומעלמא
וישתזיב מכל דינין דהאי עלמא מסטרין בישין ומדינא דגיהנ׳ ומדינ׳ דמלכו אחרא·
בההוא קטרת כד הוה סליק תננא בעמודא כהנא הוה חמי אתוון דרזא דשמא
קדישא

קדיש' פריש אן כאורחא וסלקי לעילא בההוא עמודא · לכתר כמה רתיכין קדושין סחרין ליה מכל סטרין עד דסליק וחדי למאן דחדי וקשר קשרין ליחדא כלא והא אוקימנא · ודא מכפר על יצר הרע ועל ע"ז דאיהו סט' אחר' והא אוקמו' · פתח ואמר

ויעש מזבח מקטר קטרת וגו' · האי קרא אית לאסתכלא ביה בגין דתרין מדבחין הוו מדבחא דעלוון ומדבחא דקטרת בוסמין דא לבר ודא לגו · האי מדבחא דקטרת איהו פנימאה אמאי אק' מזבח והא לא דבחין ביה דכתיב ומזבח ע"ד אק' · אלא בגין דבטיל וכפית לכמה סטרין בישין דלא יכלי לשלטאה ולא למהוי קטיגורא וע"ד אק' מזבח · כד ההוא סטרא אחרא הוה חמי עובדא דקטרת סליק ואתכפיא וערק ולא יכיל לקרבא כלל למשכנא · ובגין דלא אתזכי ולא אתערב בההוא חדוה דלעילא בר קב"ה בלחודוי ובגין דחביבה כ"כ לא קאים ההוא מזבח אלא לגו דהאי איהו מזבח דברכה אשתכח ביה וע"ד סתים מעינא · מה כתיב באהרן ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה · דכפית ליה למלאך המות דלא יכיל לשלטאה כלל ולא למעבד דינא · סימנא דא אתמסר בידנא די בכל אתר דקאמרי בכוונה ורעותא דלבא עובדא דקטרת דלא שלטא מותנא בההוא אתר ולא יתזק ולא יכלין שאר עמין לשלטאה על ההוא אתר · ת"ח מה כתיב מזבח מקטר קטרת · כיון דכתיב מזבח הקטרת אמאי אקרי מקטר קטרת אלא בגין דבטלי מהאי אתר לאקטרא כמה דעבד אהרן · תו מזבח אצטריך לאקטרא לקדשא ליה בההוא קטרת וע"ד מקטר קטרת · תו מקטר קטרת כתרגום לאקטרא קטרת ·

ת"ח מאי דדינא רדיף אבתריה אצטריך להאי קטרת ולאתבא קמי מאריה דהא סייעא איהו לאסתלקא דינין מניה ובהאי ודאי מסתלקין מניה אי הוא רגילא בהאי לאדכרא תרין זמנין ביומא בצפרא וברמשא דכתיב קטרת סמים בבקר בבקר ובין הערבים יקטירנה · ודא איהו קיומא לעילא דכתיב קטרת תמיד לפני יי' לדורותיכם ודא הוא קיומא דעלמא לתתא וקיומא דעלמא לעילא · בההוא אתר דלא אדכר בכל יומ' עובדא דקטרת דינין דלעילא שריין ביה ועמין אחרנין שלטין עליה בגין דכתיב קטרת תמיד לפני יי' · תמיד איהו קיומ' לפני יי' יתיר מכל פולחנין אחרנין · חביבא איהו עובדא דקטרת דהוא יקיר וחביב קמי קב"ה יתיר מכל פולחנין ורעותין דעלמא · ואע"ג דצלותא איהי מעליא מכלא עובדא דקטרת הוא יקיר וחביב קמי קדשא בריך הוא · תא חזי מה בין צלותא לעובדא דקטרת · צלותא אתקינו לה באתר דקרבנין דהוו עבדי ישראל וכל אינון קרבנין דהוו עבדין ישראל לאו אינון חשיבין כקטרת · ותו מה בין האי להאי אלא צלותא איהו תקונא לאתקנא מה דאצטריך קטרת עביד יתיר מתקין וקטיר קטרין ועביד נהירו יתיר מכלא ומאן איהו דאעבר זוהמא ואיזכי משכנא כלא אתנהיר ואתתקן ואתקשר כחדא · וע"ד בעינן לאעברא זוהמא מעלמא דאיהו תקונא דכלא בכל יומא ויומא כגוונא דההוא קרבנא חביבא דאתרעי ביה קב"ה · מה כתיב במשה ויאמר יי' אל משה קח לך להנאתך ולתועלתך בגין דכד אתיא אתדכאת מסאבותא דבעלה איהו · ורזא דא קח לך סמים לאעברא זוהמא לאתקדשא אתתא בבעלה · זכאה חולקיה

דמשה׳ כגוונ׳ דא עגל בן בקר לאהרן ואתמר לכפרא על חוביה עלההוא עגל דאיהו
גרים לון ליפרש׳ ועל דא כתי׳ במשה קח לך להכאתך ולתועלתך׳ קטרת קשיר קשירו
בהיר נהירו אעבר זוהמא ד׳ אתחבר בה׳ ה׳ אתחבר בו׳ ו׳ סליק ואתעטר בה׳ ה׳ אתנהיר כו׳ וכלא סליק רעותא לאין סוף והוי כלא קשירו חד ואתעביד חד
קשירו ברזא חדא דאיהו קשרא עלאה דכלא׳ מכאן ולהלאה כיון דכלא אתקטרא
בהאי קטרא אתעטר כלא ברזא דאין סוף׳ ורזא דשמא קדישא אתנהירו ואתעטר
בכל סטרין ועלמין כלהו בחדוה ואתנהירו בוציכין ומזוכין אשתכחו וברכן בכל עלמין
וכלא ברזא דקטר׳ ואי זוהמא לא אתעבר אשתכח דכלא בהאי תליא׳ תא חזי
קטרת איהו קדמאה תדיר קדם לכלא ובג״כ עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלות׳
בשירין ותושבחן בגין דכל דא לא סלקא ולא אתתקן ולא אתקשר עד דאתעבר
זוהמא בקדמיתא ולבתר ומפשעיה׳ לכל חטאתם ועל דא לכפרא על קדש׳ ולאעברא
זוהמא ולאתדכאה קדשא ולבתר שירין ותושבחן וצלותין כלא כדקאמרן׳ זכאין
אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא אינון ידעין לתקנא תקונא דלעילא
ותתא כדבעיין לתקנא תקונא מתתא לעילא עד דאתקשר כלא כחדא בקשורא
חד בההוא קטורא (ס״א קשורא) עלאה כד בעיכן לתקנא בתקונא דאתוון רשימין
דקדשא בריך הוא אתקרי בהון׳ רבי שמעון ור׳ אלעזר בריה הוו יתבי ליליא חד
ולעאן באוריתא׳ אמר ר׳ אלעזר לר׳ שמעון אבוי הא כתיב ואל האשה אמר הרבה
ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך וגו׳ ואוליפנא דדא איהו
רזא עלאה׳ תיבא לתתא אבל איהו כגוונ׳ דלעילא מאי איכא למימר׳ פתח ר׳ שמעון
ואמר כאיל תערג על אפיקי מים וגו׳ האי קרא אוקמו׳ אבל חיה חדא אית בעלמא
ואיהי שלטא בשלטנא על אלף מפתחן בכל יומא ואיהי נוקבא ותיאובתה תדיר על
אפיקי מים׳ הכא אית לאסתכלא׳ בקדמיתא כתיב כאיל ולא כתיב כאילת ולבתר
תערוג ולא כתיב יערוג׳ אבל רזא דא דכר ונוקבא כחדא דלא לאפרשא לון וחד
איהו דלא אצטריך לסלקא דא מדא אלא תרוייהו כחדא והאי נוקבא תערוג על
אפיקי מים ואיהי מתעברא מן דכורא וקשי עלה דהא על דינא קיימא ואולידת׳
וקדשא בריך הוא זמין לה חד חויא עלאה רברבא ואתי ונשיך לגבי ההוא אתר
ואולידת ורזא דא הרבה ארבה עצבונך והרונך בגין דאיהי מתחלחלא בכל יומא
ובעציבו על עובדין דעלמא׳ בעצב תלדי בנים׳ בעצב דא רזא דחוי׳ דעציב אנפיהון
דעלמא׳ ואל אישך תשוקתך כד״א על אפיקי מים׳ והוא ימשל בך הא אוקימנ׳ רזא
דאיהו שליט עלה׳ וכל דא למה בגין דאמרה שירה כמה דתנינן ובג״כ אזעירת
נהורהא ואזעירת שלטנהא ולי׳ לה רשו מגרמה בר כד יהבין לה חילא׳ בעצב תלדי
בנים כמה דאוקימנא׳ ואי תימא אמאי אצטריך חויא לדא׳ אלא דא פתח ארחא
לנחתא לתתא דלא ישרי בגווה בר כש מיד דכתיב לפתח חטא׳ רבן מאי פתח להאוא
פתח דאתעתדא לאולדא לאפקא נשמתין לעלמא איהו קאים לגבי ההוא פתח ולית
ליה רשו בההוא נשמתא׳ ואי לאו הא חויא נשיך ואסתאב ההוא כהר ולאו איהו
נשמת׳ דאתדכיא והכא איהו רזא עלאה׳ בעצב תלדי בנים׳ רזא דא דא כחש דשא

עמיה אולידת נשמתין בגין דדא איהו על גופא ודא על נשמתא ותרווייהו דא כדא
דא נקיט נשמת׳ ודא נקיט גופא · ומיכא דא חויא לאולדא כל אינון גופין עד דלא
ייתי זמנא דיליה הה״ד בטרם תחיל ולדה׳ זמנא דחויא לאולדא בשבע שנין והכי כשית
מה דלאו איהו זמניה ובההוא זמנא דאוליד לון מההוא לידה ימות דכתי׳ בלע המות
לנצח · וכתיב יחיו מתיך נבלתי יקומון · אמר ר׳ שמעון בההוא זמנא דיתערון מתי
עלמא ויתערון בארעא קדישא יקומון חיילין חיילין כלהו על ארע׳ דגליל בגין דתמן
זמין מלכא משיחא לאתגלאה בגין דאיהו חולקיה דיוסף ותמן אתברו בקדמיתא
ותמן שארו לאתגלאה מכל אתרייהו ולאתבדרא ביני עממיו׳ כד״א ולא נחלו על שבר
יוסף · ואמאי יקומון תמן בגין דאיהו חולקיה דההוא דאשתוי בארונא דכתי׳ ויישם
בארון במצרים ולבתר אתקבר בארעא קדישא דכתיב ואת עצמות יוסף אשר העלו
בני ישראל ממצרים קברו בשכם · ודא איהו דקאים בקיומא דברית יתיר מכלא ·
ובההוא זמנא דיתערון כלהו חיילין חיילין כלהו יהכון דא לחולק אבהתהון ודא
לחולק אבהתהון ויתמודעון דא לדא וזמין קב״ה לאלבשא לון לכל חד וחד לבושי
מרקמן וייתון כלהו וישבחון למאריהון בירושלם ויתחברון תמן אכלוסין אכלוסין
וירושלם יתמשך לכל סטרין יתיר ממה דאתמשך כד אתחברו תמן מגלותא · כיון
דיתחברון וישבחון למאריהון קדשא בריך הוא יחדי עמהון הה״ד ובאו ורננו במרו׳
ציון ולבתר ונהרו אל טוב יי׳ וגו׳ כל חד וחד לחולקיה וחולק אבהתוי · ואחסנתהון
דישראל תהא מן רמתא ותמן ילפון אוריתא והא אוקמוה וכתי׳ הקיצו ורננו שוכני
עפר וגו׳ ·

פרשת אלה פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדו׳ אשר פקד על פי משה וגו׳ ר׳ חייא פתח כל הנחלי׳ הולכים אל הים והים איננו מלא וגו׳ האי קרא אוקמוה ואתמ׳ · אבל כל הנחלי׳ אלין רזין דנחלין ומבועין קדישין דאתמליין ונפקין מבועין קדישין לאנהרא ולמליא להאי ימא רבא · וכיון דהאי ימא רבא אתמלי מסטרא דא דאינון נחלין כדין הוא אפיק מיא ואשקי לכל חיוון ברא כד״א ישקו כל חיתו שדי · מה כתיב לעולה המעלה מעינים וגו׳ ולבתר ישקו כל חיתו שדי · ישברו פראים צמאם · אלין אינון רתיכין דלתתא דכד ימא נקיט לון כלהו נקיט לון ושאיב לון ולבתר אפיק מיין לסטר׳ אחר׳ דאינון רתיכין קדישין דלתתא ואשקי לון וכלהו אתמנון ואתפקדון בשמא כד״א לכלם בשם יקרא · ובגין כך

אלה פקודי המשכן משכן העדות · ר׳ יוסי פתח מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם · מה רב טובך במה אית לון לבני נשא לאסתכלא ולמנדע בארחוי דקב״ה דהא בכל יומא ויומא

קלא נפיק ואכריז ואמר אסתמרו בני עלמא טרוקו גלי אודנין אסתלקו מרשתא דתפיס עד לא יתפסון רגלייכו בהאי רשתא גלגלא סחר תדיר סליק ונחית ווי לאינון דדחיין רגלייהו מגו גלגלא · דהא נפלי לגו עומקא דטמיר לאינון חייבי עלמא · ווי לאינון דנפלין ולא יקומון ולא יחמון נהורא דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי · זכאין אינון צדיקיא לעלמא דאתי דכמה נהורין גניזין לון כמה עדונין בההוא עלמ׳ טמירין לון דכתיב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך · מה רב טובך הא אוקמוה דא הוא אור דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי · הה״ד וירא אלהים את האור כי טוב · וכתיב אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה · ועל דא מה רב טובך · כתיב הכא מה רב טובך וכתיב התם וירא אלהים את האור כי טוב · אשר צפנת · בגין דאסתכל קב״ה בההוא נהורא ואסתכל באינון חייביא דזמינין למחטי בעלמא וגניז ליה לההוא נהורא למזכי ביה צדיקיא לעלמא דאתי כמה דאתמר · פעלת בקדמיתא צפנת ולבתר פעלת · אלא צפנת כמה דאתמר פעלת בגין דההוא נהורא דגניז ביה עביד קב״ה אומנות׳ דעלמא · מנלן · דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וההוא נהורא דאברהם גניז ליה קב״ה וביה עביד אומנותא דעלמא דכתיב פעלת לחוסים בך לאינון דיתבו תחות טלא דקב״ה · נגד בני אדם דהא בהאי אומנותא דאתעביד בהאי נהורא קיימין בני נשא בעלמא · וקיומא דלהון הוי אע״ג דאיהו גניז ביה קיימין בני נשא בעלמא דין · פעלת אומנותא דעלמא דא דביה אתעביד כלא במשכנא · אומנותא דעלמא דא אומנתא דמשכנא דאיהו אומנותא כגוונ׳ דעלמא והא אוקימנא · כתיב הכא אלה פקודי המשכן · וכתיב התם אלה תולדות השמים והארץ · בגין דכל אינון תולדין דעבדו ואפיקו שמיא וארעא כלהו בחילא דההוא נהורא דגניז אתעבדו ונפקו · פקודי המשכן · בההוא חילא נפקו · מנלן · דכתיב ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה דא איהו מסטרא דימינא · ואתו אהליאב דא איהו מסטרא דשמאלא · ומשכנא מסטרא דימינא ושמאלא אתקם ואתעביד ומשה דהוה ביניהו אוקים ליה · רבי אלעזר פתח ואמר והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת · והוכן בחסד כסא הא אוקימנא כד מחשבה סליק ברעו דחדוא מטמירא דכל טמירין דלא אתיידע ולא אתדבק מטי ההוא חדוה ובטש גו מחשבה ובדין עאל באתר דעאל עד דאתגניז בחד היכלא עלאה דאיהו טמיר לעיל · ומתמן נגדין ואתמשכן כל נהורין דימינא דבטיל בקדמיתא ולבתר בטיל כלהו ומההוא סטר ימינא אתקן כרסייא לתתא · דה׳ קב״ה אתקין להוא כרסייא בחסד וישב עליו באמת דאיהו תקונא דחותמא דכלא ולא יתיב על ההוא כרסייא אלא בחותמא דא דאיהו אמת · באהל דוד · דאיהו בי כרסייא שופט ודורש משפט ומהיר צדק · שופט משפ׳ דדינא · ודורש משפט מסטר׳ דרחמי · ומה״ר צדק איהו כרסייא דדינא דאיהו דינא לתתא · תא חזי כגוונא דא משכנא לא אתקן אלא בסטרא דא כגוונא דא דחסד כדקאמרן לעיל · ועל דא אתמנון תולדין ואתקנו כלהו לתתא ·

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה · ר׳ שמעון פתח בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ · האי קרא אוקמוה

אוקמוה ואתמר בכמה סטרין· אבל כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה כגוונא דלעילא למהוי עלמא דא בדיוקנא דעלמא דאתי דלעילא· וכל אינון גוונין דלעילא אתקין לון לתתא לאתדבקא ולאתקשרא עלמא בעלמא· וכד בעא קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה ואסתכל בשמא קדישא כללא דאורייתא· וקיום עלמא בתלת סטרין אתקיים עלמא ואינון חכמה ותבונה ודעת· בחכמה דכתיב יי' בחכמה יסד ארץ· בתבונה דכתיב כונן שמים בתבונה· וכתיב בדעתו תהומות נבקעו· הא כלהו בקיומא דעלמא· ובאלין תלתא אתבני משכנא דכתיב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת· וכלהו תלתא רמיזין בקרא דא· בראשית היינו דכתיב בחכמה· ברא אלהים היינו דכתיב בתבונה· את השמים היינו דכתיב בדעת וכלהו כתיבי בעבידת משכנא· וברזא דא כתיב אלה פקודי המשכן דא רזא דחכמה· משכן העדות דא רזא דתבונה· אשר פקד על פי משה דא רזא דדעת· וכלא דא לקבל דא· בגין דכל מה דברא קדשא בריך הוא בעלמא דין ברא ליה לעילא· וכלא אתרשים בעבידת משכנא· תא חזי בשעתא דאמר ליה קב"ה למשה עביד משכנא הוה קאים משה תווה דלא ידע מה למעבד עד דאחזי ליה קב"ה בעינ' כמה דכתיב וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר· מאי בתבניתם אלא אוליפנא דאחמי ליה קב"ה למשה דיוקנא דכל מלה ומלה כההוא דיוקנ' דאיהו לעילא וכל חד וחד הוה עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא דאיהו לעילא· וכל חד הוה עביד דיוקנא דיליה כדיוקנא דאיהו אתעביד בארעא· אשר אתה מראה בהר· אשר אתה רואה מבעי ליה· אלא אוליפנא דאספקלריאה דלא נהרא הוה אחמי ליה בגווה כל אינון גוונין ודיוקנין דאתעבידו לתתא כהאי חיזו דאחזי בגווה כל אינון דיוקנין· משמע דכתיב אשר אתה מראה· אתה רזא דאספקלריאה דלא נהרא דאחזי ליה בגווה כל אינון דיוקנין והוה חמי לון משה כל מלה ומלה על תקוניה כמה דחמי גו עששיתא וגו חיזו דאחזי כל דיוקנין· וכד אסתכל בהו משה אתקשי קמיה· אמר ליה קדש' בריך הוא משה את בסימניך ואנא בסימני כדין אתיישב משה בכל עבידת'· כד אתעביד כל עבידתא אצטריך משה למימני כלא בגין דלא יימרון ישרא' דאשתא' כספא ודהבא ואסתליק לבטלא ליה· ועל דא אצטריך למיהב חושבנא קמייהו דישרא' בגין דכתיב והייתם נקיים מיי' ומישראל· ובגין דא כתיב· אלה פקודי המשכן משכן העדות דהא רוחא דקדשא הוה אחזי לכלא חושבנא דכל דהבא וכספא דהדיבו ישראל· ורוח קדשא הוה אמר וכסף פקודי העדה מאת ככר וגו'· כל הזהב העשוי למלאכה וגו'· בגין דקב"ה אתרעי בהו באינון אומנין ובעאן לאפקא מהימנות' דלהון קמי כלא· אלה פקודי המשכן· ת"ח בההי' שעתא דעבידתא דמשכנא אתעביד הוה סטרא אחרא אזיל ושאט ולא יכיל לאסטאה ולא הוה אשכח עלם על מהימנותא דאומנין· עד דקב"ה כפיף ליה לקמיה דמשה ואיהו עביד חושבנא דמהימנותא בעל כרחיה וסליק מהימנותא דלהון לגבי כלא ורזא דא דכתיב אלה פקודי המשכן והא אוקימנא· אלה כד"א גם אלה תשכחנה וכתיב אשר פקד על פי משה דתמן אתמני ואתפקיד עד דאתעביד חושבנא דכי משכנא קמיה משה וישראל כלהו·

אלה

אלה . פקודי המשכן משכן העדות · מאן עדות אלא תרי זמני כתיב הכא משכן חד לעילא וחד לתתא · ומשכן אך משכן העדות · מאן עדות· כלא שבטי יה עדות לישראל · שמא דא איהו עדות לישראל · כגוונא דא עדות ביהוסף שמו· עדות שם יה ביהוסף איהו עדות ודאי אלין תרין אתוון סהדין סהדות· בכל אתר והכא איהו עדות ובגין כך משכן העדות משכנא דאיהו עדות· ועל דא משכנא אקרי על רזא דשמא דא קדישא · והיינו דכתיב ועדותי זו אלמדם בגין דהאי אתר איהו סתימו וגניזו דכלא · אשר פקד על פי משה עד הכא לא ידענא אי שאי משכנא פקד או האי עדות· אלא פקד ודאי האי עדות · בגין דמן יומא דאסתליקו אבהן מעלמא וכל איכון שבטין בנוי דיעקב ואשתארו ישראל בגלותא באיכון עאקן אתכסי מנייהו ידיעא דרזא דשמא קדישא עלאה דא דאיהו שמא דעדות דקיומא דשמיא וארעא דאלין תרין אתוון אוקימו עילאי ותתאי וכלהו סטרין דעלמא · כיון דאתא משה אתפקד ואדכר שמא דא בעלמא · דכד הוה בסנה מיד שאיל על שמא דא דכתי׳ ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם · ותמן אתפקד שמא דא על פי משה · עבדת הלוים · מאי עבדת הלוים · אלא רזא דא דכתיב ועבד הלוי הוא · הוא דא רזא דשמא קדישא דאקרי הוא ולא אקרי אתה ובגין דא עבודת הלוים ודאי · ר״א עבדת הלוים דאיכון כטלין משכנא על כתפייהו מאתר לאתר דכתיב ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו ·

אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו׳ רבי אבא פתח והיה ביום ההוא שרש ישי וגו׳ והיה ביום ההוא בזמנא דקב״ה ישני עלמא בעלמא ויתקיים שרשא דאילנא דחיי דההוא שרשא מניה ותקיימו שאר שרשין לתתא וכלהו אשתרשן ואתקיימן מניה · אשר עמד לנס עמים · דהאי איהו קיומא לנכא ולאת לרזא דשמא קדישא · אליו גוים ידרשו · דתמן רזא דקיומא דשמא קדישא ובגין כך אליו גוים ידרשו · כד״א והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי׳ וגו׳ ועל דא אליו גוים ידרשו · והיתה מנחתו כבוד · מנחתו דא בי מקדשא · כבוד דהכי אקרי בההוא זמנא כבוד דכתיב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתי׳ · ומנחתו דההוא שרש ישי אתקרי כבוד יי׳ דלא יתמני ולא יקום בחשבנא לעלמא · מאי טעמא · בגין דכל מה דקיימ׳ בחשבנא לא שריין תמן ברכאן כשלימו · וברכאן שריין במה דלא קיימא בחושבנא · בזמנא קדמאה קיימא בחושבנא דכתיב אלה פקודי המשכן · ת״ח משכנא דא קיימא בחשבנא ובגין כך אצטריך לצלותא דמשה דישרי עליה ברכאן דכתיב ויברך אותם משה · ומה ברכה בריך לון יהא רעוא דתשרי ברכה על עובדי ידיכון · וברכאן לא שראן על האי חושבנא עד דאקשר ליה משה לעילא דכתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה · דאי לאו דאתעביד חושבנא על ידא דמשה לא יכלין איכון למעבד חושבנא דכתיב אשר פקד על פי משה · פתח ואמר קום לך צרפתה וגו׳ הכה כוותי שם אשה אלמנה לכלכלך · וכי אן פקיד לה קב״ה · אלא עד לא ייתי לעלמא פקיד קב״ה בגזירה דיליה לעילא על הערבים למיתי מזונא לאליהו ולההיא אתתא למיהב ליה מזונא מה כתיב

ותאמר

ותאמר חי יי׳ אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפחת וגו׳·
והא הכא מדידו בההוא קמחא דלא הוה ביה בר מלא כף קמח בכד כף הוא מדידו
דיליה ואתחזי דלא שריין ביה ברכן הואיל וקאים במדה· מה כתיב כי כה אמר יי׳
אלהי ישראל כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת יי׳ מטר· תת
תתן כתיב· מאי טעמא בגין דבכל דרא לא אשתכח מאן דיזכי לזכו כהאי את תתא·
ועל דא כתיב תתן· אכת תתן מטרא על עלמא בגין דזכותך סגי· וכתיב כד הקמח
לא כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר יי׳ אשר דבר ביד אליהו· וכי אם ההוא קמחא
דקיימא במדידו דהוה מלא כף קמח לא פסקו מניה ברכאן בגין מלה דשיהו דכתיב
כד הקמח לא תכלה· וכתיב כד הקמח לא כלתה· משכן העדות אע״ג דקיימא
בחושבנא הואיל ואתפקד על ידא דמשה כל שכן וכל שכן דשריין ביה ברכאן· ועל
דא כתיב אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה·

אלה פקודי המשכן· רבי חזקיה פתח ואמר אל תקרב הלם של נעליך
מעל רגליך וגו׳· האי קרא אוקמוה· אבל הא אוקמוה דפריש ליה
קב״ה מאתתיה בגין לאתדבקא בשכינתא דכתיב כי המקום אשר אתה עומד עליו
אדמת קדש הוא· אדמת קדש דא שכינתא אתדבקותא קדישא אתדבק משה
לעילא· וכד קב״ה קשיר ליה בקשיבותא דלעילא בדין אתפקד רב ממנא על ביתא
ואיהו גזיר וקב״ה עביד דכתיב ופתחה האדמה את פיה וגו׳· וכתי׳ ויהי ככלותו לדבר
וגו׳ ותבקע האדמה· וכתיב קומה יי׳· שובה יי׳· מאי טעמא דכתיב אשר פקד על פי
משה· על פי משה אתתקן ואתפקד בכלא· פקודי המשכן בגין דהכא קיימא פקידה
הוה על ידא דמשה דכתיב פקד פקדתי אתכם דאיהו הוה קול דאפיק להבוא לכור
ועבד ליה פקידא לנפקא מן גלות׳ ושתא אתפקדא לאמשכא קדושה מעילא לתתא
כמד״ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם·

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וגו׳· אמר ר׳ יהודה הא
אתמר דהא בצלאל מסטרא דימינא הוה ואיהו אתקין
תקונא דכלא· ותו דהא יהודה איהו שליטא ומלכא על כל שאר שבטין ומניה נפק
מאן דאתקין כל משכנא· בצלאל הא אוקמוה בצל אל· ומאן איהו בצלאל דא
ימינא· ותו מסטרא דא אתקין כלא וירית חכמתא למעבד כל עבידא· ואתו
אהליאב בן אחיסמך למטה דן· דא איהו מסטרא דשמאלא דא איהו מסטרא דדינא
קשיא והא אוקמוה· דהא מתרין סטרין שין אתעביד משכנא ואתתקן בהו לאקשרא
בהו למהוי בין ימינא ושמאלא והא אתמר ואוקמוה· פתח ואמר יפה נוף משוש
כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב· תא חזי כד ברא קב״ה עלמא אשדי
חד אבנא יקירא מתחות כרסי יקריה ושקע עד תהומא ורישא דההוא אבנא
בעין בו תהומי ורישא אחרא לעילא· וההוא רישא אחרא עלאה איהו חד נקודה
עלאה דקיימא באמצעיתא דעלמא ומתמן אתפשט עלמא לימינא ושמאלא ואתקיים
בההיא נקודה אמצעיתא והאי אבנא אתקרי שתיה דמנה אשתיל עלמא לכל
סטרין· ותו שתיה שת יה קב״ה שוי לה למהוי יסודא דעלמא ושתילו דכלא· בתלת

גוונין אתפשטת ארעא סחרניה דההוא נקודה · אתפשטותא קדמאה בחרניה
דההוא נקודה כל נהורא וזכותא דארעא קיימא תמן ותמן איהו · והאי קיימא
לעילא על כל ארעא סחרניה דההוא נקודה · אתפשטותא תניינא סחרניה
דההוא אתפשטותא קדמאה איהו נהורא וזכותא ולאו כההוא קדמאה ואיהו דקיק
ונא בנהורא דעפרא יתיר מכל שאר עפר ארעא · אתפשטותא תליתאה איהו
חשוך וגסו דעפרא יתיר מכלהו וסחרניה דהאי קיימין מיין דימא דאוקיינוס
דאסחר כל עלמא · אסתכל דההוא נקודה קיימא באמצעיתא וכלהו גוונין
דאתפשטותא דעלמא סחרניה · אתפשטותא קדמאה איהו בי מקדשא וכל איכון
היכלין ועזרות ובל ההוא תקונא דיליה וירושלם וכל מתא מגודלא ולגו · אתפשטותא
תניינא כל ארעא דישראל דאתקדשת בקדושה · אתפשטותא תליתאה איהו כל
שאר ארעא אתר בי מותבא דשאר עמין וימא דאוקיינוס דסחרא כלא והא אוקמוה
ברזא דא גוונין דעינא דסחרן לההוא נקודה דאמצעיתא דעינא דאיהו חיזו דכל
עינא · כגוונא דההיא נקודה אמצעיתא דקאמרן דאיהו חיזו דכלא ותמן קאים
בית קדש הקדשים וארון וכפרת דאיכון חיזו דכלא · אסתכל ההוא נקודה חיזו
דכל עלמא ועל דא כתיב יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון וגו' · יפה שפיר ההוא
חיזו וחדוה דכלא · נוף נופא דאילנא דאיהו שפירו דכלא · תא חזי שפירו דעלמא
וחיזו דעלמא לא אתחזי בעלמא עד דאתבני ואתקם משכנא · מההוא שעתא אתחזי
חיזו דכלא בעלמא ואתתקן עלמא ואזלי כההוא משכנא עד דמטי לההוא נקודה
דאיהי יפה נוף חדוה דכלא · כיון דמטו להתם כדין פתח ארונא ואמר זאת מנוחתי
עדי עד פה אשב כי אויתיה · ר' יוסא אמר האי קרא כנסת ישראל אמרה ליה בשעתא
דאתבני בי מקדשא ועאל ארונא לאתריה · אמר רבי חזקיה קדשא בריך הוא אמר
ליה על כנסת ישראל כד ישראל עבדין רעותיה דהא כדין קב"ה יתיב על כורסי יקריה
וחיים על עלמא וברכה ושלום וחביבותא דכלא אשתכח וכדין אמר זאת מנוחתי עדי
עד · ותא חזי בשעתא דכלהו אומנין שארו למעבד אומנותא ההוא עבדא ממש
דשראן איהו אשלימת מגרמה איכון שראן ואיהי אשלימ' עבידתא · איהי ממש מכלן
דכתיב ותכל כל עבודת משכן אהל מועד · כגוונא דא ויכלו השמי' והארץ · ואי תימא
ויכל אלהים ביום השביעי · ודאי הכי הוא דכל עלמא אף על גב דכל עבידן אשתלימו
כל חד וחד עלמא כלא לא הוה שלים בקיומיה עד דאתא יומא שביעאה · דכד אתא
יומא שביעאה כדין אשתלימו כל עבידן ואשלים ביה קב"ה עלמא הה"ד ויכל אלהים
ביום השביעי מלאכתו אשר עשה · בהאי אשתלים בקיומא כל עבידתא דעבד · ועל
דא ויכל אלהים ביום השביעי · וכד אתבני בי מקדשא כל עבידתא דאתעביד איהי
מגרמה אתעבידת · אומנין שראן ועבידתא אתחזיאת לון למעבד ואתרשימת קמייהו
ואשתלימת היא מגרמה · והא אוקמוה דכתיב והבית בהבנותו · ושבית כאמר בבנותו
לא כתיב · אלא בהבנותו · דאיהי אשתלימ' מגרמה · אבן שלמה מסע נבנה · בנוהו לא
כתיב · אלא נבנה הוא מגרמיה נבנה · וכן בכל עבידתא דאיהי קדשא איהי אשתלימת
מגרמה ·

ובצלאל בן אורי בן חור · האי קרא אוליפנא דרוח קדשא אכריז
עליה לעיניהון דישראל ואמר ובצלאל בן אורי בן חור למטה
יהודה עשה את כל אשר צוה יי' את משה: ואתו אהליאב בן אחיסמך · מאי ואתו
אלא אוליפנא דאהליאב לא עביד עבידתא בלחודוי אלא עם בצלאל ועמיה עבד
כל מה דעבד · הה"ד ואתו · ואתו ולא בלחודוי · מכאן דשמאלא איהי בכלל ימינא
תדיר · וע"ד כתיב ואני הנה נתתי אתו את אהליאב · דא ימינא ודא שמאלא ·

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה וגו' רבי יוסא
אמר כיון דעבדו כל חכימייא ית משכנא אצטריך למהדר חושבנא
מכל מה דעבדו ומכל אינון עבידן דאתעבידו ביה · מאי טעמא · בגין דכל חושבן
וחושבן כד הוה אתעביד חושבנא הכי אתקיים ההוא עבידא ואתקיים באתריה ·
וישראל כלהו כמה דאתרעו כמה דנדיבו בקדמיתא הכי נמי אתרעו בההו' חושב'·
וכדין אתקיים כל עבידא בההוא רעותא ועל דא אצטריך הכא חושבנא בגין דבהאי
אתקיים עבידא · אלה כתיב ולא כתיב ואלה · אלא דא איהו חושבנא דפסיל כל
חושבנין דעלמא ודא אתקיים יתיר מכלהו דבהאי אתקיים משכנא ולא באחרא ·
פתח ואמר והיה אמונת עתך חסן ישועת חכמת ודעת יראת יי' היא אוצרו · האי
קרא אוקמוה חברייא · אבל הא תנינן כל בר נש דאתעסק באורייתא בהאי עלמא
וזכי למקבע עתין לה אצטריך באמונה דרעותא דיליה יתכוין לקב"ה ויתכוין לשם
שמים בגין דאמונה להכי אתכוון · חסן ישועת לאכללא רחמי בדינא · חכמת ודעת
דתרין אלין שראן דא על דא · דא טמיר וגניז לאשראה דא על דא · ויראת יי' היא
אוצרו · אוצרו דכל אלין בגין דהאי נקיט כל אינון באלין ואיהי אתעבידת אוצר
לכלהו · וכד נפקין מנה כל אינון גניזין כלהו אפיק לון בחושבנא · מנלן · דכתיב
עיניך ברכות בחשבון · בחשבון ודאי עביד ואפיק אינון ברכות מים ואסגא
לאפקא כלא בחושבנא · ועל דא אקרי אמונה · ובכלא אקרי אמונה והא אוקימנא ·
ומה אי הכא אצטריך לאחזאה מהימנותא לשאר מלי דעלמא עאכ"ו · ועל דא קב"ה
הוה אודע להו לכל ישראל רזא דמהימנותא דילהו בכל מה דעבדו וכלא אתמר ·
רבי יוסי ורבי יצחק הוו אזלי בארחא · אמר ר' יוסי ודאי דקב"ה אתרעי ביה בבצלאל
לעבידת משכנא יתיר מכל ישראל · אמאי · אמר ליה שפיר נרי' והא אוקמוה בגין
דקב"ה שוי שמהן בארעא לאתעטרא (ס"א לאתעתרא) בהו ולמעבד בהו עבידתא בעלמ'
הה"ד אשר שם שמות בארץ · אמר ליה רזא איהו הכא · יהודה מסטר שמאלא הוה
ואהדר ואתדבק בימינא · ועל דא בסטרא דא אתעביד משכנא שארי מסטר
שמאלא ואתדבק בסטר ימינא ולבתר אתכליל דא בדא ואתעביד כלא ימינא ·
כגוונא דא אורייתא שארי משמאלא ואתדבק בימינא ואתכליל דא בדא ואתעביד
כלא ימינא · ראובן שרא מימינא ונטא לשמאלא ונטלו עמיה אינון שאר שבטין
דאינון שמאלא בגין דשארי מימינא ונטא משמאלא יהודה שרא משמאלא ונטא לימינ'·
שרא משמאלא בגין דאתי מסטר שמאלא ואתדבק בימינא · ועל דא בצלאל איהו
עבד משכנא ואתתקן לגביה והא אוקמוה דקב"ה אתרעי ביה ובריר ליה מכלא
לעבידתא

למבידתא דא ויהב ליה חכמה ותבונה ודעת כמה דאוקמוה בגין דעמיה הוה בקדמיתא סכלתנו דלבא דכתיב ובלב כל חכם לב נתתי חכמה · בגין דקב״ה לא יהיב חכמתא אלא למאן דאית ביה חכמתא ואוקמוה חבריא ואתמר · וכן כגוונא דא בבצלאל · רבי שמעון אמר בבצלאל שמיה גרים ליה ועל חכמתיה אקרי הכי ורזא דמלה בבצלאל בצל אל · פתח ואמר כתפוח בעצי היער כן דודי וגו׳ · בצלו הייכו בבצלאל דאיהו אתקין משכנא ועבד ליה דכתיב חמדתי וישבתי · דמשכנא חמידא איהו למיתב ביה דאיהו עביד חמודא לכנסת ישראל וכנסת ישראל יתבא בצלא דא · בצלו כמה דאוקימנא דדא איהו בבצלאל · ודא איהו דעביד פירין טבין בעלמא דכתיב ממני פריך נמצא · מאן הוא פרי · אלין איכון נשמתהון דצדיקייא דאיכון איבא דעובדוי דקב״ה · דההוא נהר דנפיק מעדן איהו אפיק וזריק נשמתין לעלמא ואיכון פירין דקב״ה · ובג״כ פריו דא איהו כדקאמרן · בצלו דא הוא בצלאל · ועל דא תקונא דמשכנא על ידא דבצלאל הוה · ובגין כך ובצלאל בן אורי בן חור · בן חור דא כהורא דשמשא דנפיק · בן אורי דא ימינא · בן חור דא איהו שמאלא · בן חור בן חורי · ועל דא אשתליב ביה דינא דקב״ה בעובדא דעגלא ·

כל הזהב העשוי · הוה עשוי מההוא שעתא דיהבו ליה ישראל והוה עשוי ואתתקן מקדמ׳ דנא · בכל מלאכת הקדש כל ההוא דהבא אתעביד ואתתקן בכל מלאכת הקדש · מאי טעמא בגין דבכל דרגא ודרגא הוה אתתקן ביה דהבא דלית פלימו אלא רחמיו דינא · ועל דא דהבא הוה אזיל בכל מלאכת הקדש בכל ההיא עבידתא דאקרי קדש הוה אזיל בה דהבא · דהבא בכלא · רבי אבא ורבי יוסי ורבי חזקיה הוו יתבין ולעאן באוריתא · אמר ליה רבי חזקיה לרבי אבא הא תמינן דקב״ה אתרעי בדינא בכלא לאתערבא דא בדא ואיהו אריך דינא בחייבי עלמא אי איהו אתרעי בדינא אמאי סליק ליה בחוביה · אמר ליה כמה טורין אתעקרו במלה דא · אבל כמה מלין גלי בוצינא קדישא בהאי · ות״ח דינא דקדשא בריך הוא אתרעי ביה איהו דינא בריר איהו דינא דאתער רחימו וחדוה · אבל חייביא כד איכון בעלמא כלהו דינא דזוהמא כלהו דינא דלא אתרעי ביה קב״ה כלל · ועל דא לא בעי לאתערב׳ דינא קדישא בדינא מסאבא דזוהמא עד דאיהו אשתצי מגרמיה ולאובדא ליה מן עלמא דאתי · וההוא דינא דזוהמא דביה איהו אוביד ליה מעלמא · פתח ואמר בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד · האי קרא אוקמוה · אבל ת״ח בפרח רשעים כמו עשב · בפרח האי עשבא דאיהו ביבושו דארע׳ ואיהו יבישא כד שראן ביה מיא אפריחו ההוא יבושו אתפרח ובהאי אנבא קבינא דבנין ולא סליק אלא איכון פארות לסטר דא ולסטר דא דאיכון ענפין דסלקין ולעלמין לא סליק אנבא כד הוה בקדמיתא למהוי אנבא · ובכל דא להשמדם עדי עד לאעקרא לון משרשין ומכלא · תו רזא אחרא אית בהאי על דקב״ה אריך רוגזיה בחייביא בהאי עלמא בגין דהאי עלמא איהו חולקא דסטרא אחרא · ועלמא דאתי איהו סטרא דקדושה · ואיהו חולקא דצדיקיא למהוי צדיקיא איכון בעטרא דיקרא דמאריהון ביה · ותרין סטרין אלין קיימין דא לקבל דא · דא

סטרא

סטרא דקדושה׃ ודא סטרא אחרא דמסאבא · דא קיימא לנדיקיא ודא קיימא
לרשיעיא וכלא דא לקבל דא׃ זכאין איכון נדיקיא דלית לון חולקא בהאי עלמא
אלא בעלמא דאתי׃ תא חזי כלא אתתקן ואתגלי קמי קב״ה׃ ואע״ג דבלק ובלעם לא
אתכוונו לגבי קב״ה כלא איהו מתתקן קמיה ולא גרע מאגר דלהון כלום בהאי
עלמא׃ בההוא זמנא שליטו על ישראל דגרם ההוא קורבנא לאסתלקא מישראל
ארבעה ועשרין אלפין בר כל איכון דאתקטלו דכתיב הרגו איש אנשיו הנצמדים
לבעל פעור׃ וכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי׳ ועד כען ההוא קרבנא
הוה תלי לאתפרעא מנהון דישראל׃ שבעה מדבחן כחושבן ארבעין ותרין׃ רבי
שמעון אמר׃ תא חזי איכון ארבעין ותרין קרבנין עבדו בלעם ובלק ובטלו לון מההו׳
סטרא אחרא לגבי קב״ה וע״ד הוה תלי ההוא קרבנא לבטלא ליה ההוא סטרא אחרא
דאקרי קללה מיסר׃ ועד השתא לא נבה מנייהו ודא איהו רזא ויפן אחריו ויראם ·
ויפן אחריו אחורי שכינתא דקיימא סטרא אחרא לאחורא· ויראם· אסתכל בהו
ההוא סטרא אחרא וחמא לון דאתחזון לאתענשא · ועל דא ויקללם בשם יי׳ ·
בשם יי׳ לאפקא ההוא שם יי׳ מחיובא דא · מההוא חיובא דההוא קרבן דאקריב
ההוא סטרא לגביה · ובלא איהו מתתקן קמיה דקב״ה ולא אתאביד מלה · כגוונא
דא כלא אתתקן קמיה דקב״ה הן לטב הן לביש׃ דוד איהו הוה דערק קמיה דשאול ·
וע״ד דא גרים דאתאבידו כל איכון כהני דנוב ולא אשתא׳ מכלהו בר אביתר בלחודוי
דערק ודא גרים כמה בישין בישראל ומית שאול ובנוי ונפלו מישראל כמה אלפין
ורבבן וע״ד ההוא חובה הוה תלי על דוד לגבות מניה עד דכל בנוי דדוד אתאבידו
ביומא חד ולא אשתאר מנייהו אלא יואש בלחודוי דאתגניב כגוונא דלא אשתאר
מאחימלך בר אביתר בלחודוי׃ ועד כען ההוא חובא הוה תלי למעבד דינא על נוב
על ההוא חובא דנוב דכתיב עוד היום בנוב לעמוד ואוקמוה׃ כגוונא דא כל
הזהב העשוי למלאכה׃ מאי העשוי׃ הכא אסתכל קב״ה כד יהבו ישראל דהבא
לעגלא וקב״ה אקדים לון דהבא דא לאכוותא דהאי דהבא אקדים לון לההוא דהבא
דיהבו לעגלא דכל דהבא דהוה עמהון ואשתכח עמהון יהבו לארמת משכנא ס״ד
דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא ואינון פריקו אודנייהו לבטלא ההוא
דהבא דכתיב ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ועל דא דהבא
דארמותא׃ ובגין כך בן אורי בן חור למטה יהודה מסטרא דמלכותא עשה את
כל אשר צוה יי׳ את משה׃ דהא כל אומנותא דמשכנא אתתקנת ביה ועל ידיה׃
בצלאל איהו עביד אומנותא ומשה איהו אתקין כלא׃ לבתר משה ובצלאל כחדא
הוו׃ משה לעילא בצלאל תחותיה שייפא דגופא כנופא׃ ד״א בצלאל ואהליאב
הא אוקמוה דא ימינא ודא שמאלא וכלא חד ובגין כך ובצלאל בן אורי בן חור למט׳
יהודה וגו׳ ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן וגו׳

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש וגו׳׃ רבי יוסי פתח קרא
באלישע דכתיב ויעל משם בית אל והוא עולה בדרך וגו׳ ונערים
קטנים הא אוקמוה מנוערים הוו מכל מלי אורייתא ומכל פקודי אורייתא · קטנים

זעירי מהימנותא ואתחייבו בחובא דהאי עלמא ובחובא דעלמא דאתי· ונאו מן
שעיר כפקו מרזא דמהימנותא כתיב· הכא ונאו מן העיר· וכתי' התם לא אבא בעיר·
ויפן אחריו ויראם· ויפן אחריו דאסתכל לאחורא אי יהדרון בתיובתא ואם לאו·
ויראם מאי ויראם אסתכל בהו דהא לית זרעא מתתקנ' זמין לנפקא מנייהו ואוקמוה·
ויראם הא אוקמוה דאתעבידו כלילא דכפורי מיד ויקללם בשם יי' ורזא איהו כהאי
קרא· ויפן אחריו אסתכל בהו אי יתענש עלייהו ואתפני מהאי· כלא ויפן אהרן
דאתפני מנרעתיה אוף הכא אתפני מעונשא דלהון· ויראם דהוו קיימין לבתר
למעבד כמה בישין בישראל· ויפן אחריו כלא ותבט אשתו מאחריו· מאי מאחריו·
מאחורי שכינתא· אוף הכא ויפן אחריו אסתכל מאחורי שכינתא וחמא לכלהו דהא
בההוא ליליא דשלטא על כפרה דחוביהון דישראל אתעברו אמהון מנייהו מיד ויקללם
בשם יי' ותצאנה שתים דובים מן היער· שתים דובים· שנים דובים מבעי ליה· מאי
שתים דובים· נוקבין הוו ובנייהו· ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים· הא
אוקמוה לקבל קרבנין דבלק·

ויהי זהב התנופה· אמאי אקרי זהב התנופה ולא אקרי הכי כסף התנופה·
אלא תרין אינון דאקרון הכי זהב התנופה ונחשת התנופה· אלא שאין
אקרון הכי בגין דאיהו אסתלקות' לעילא דהא אית הכי לתתא· ולאו איהו זהב כגוונ'
דארמותא ובכל אתר תנופה איהו ארמותא לעילא ולא לנחתא לתתא· ואיהו רזא
דחושבנא דא דכל אלין דרגין ורתיכין כלהו קיימי בארמות' דא ואיהו דהב ארמות'
ודא איהו דהבא דכל מה דמתפשטא לתתא אשתים חיזו וטיבו ובהירו דיליה· ובד
איהו בארמותא כדין איהו דהב טב ברז' דנהירו דיליה· ובל ההוא דלתתא סוספיתא
דדהבא ואיהו התוכא דיליה·

וכסף פקודי העדה· בגין דהאי איהו כל מה דאתפשט לתתא הכי שוא
טב ואף על גב דלאו איהו כהאי ארמותא· אבל דהבא כל מה
דאתפשט לתתא כלא הוא לביש· דא אתפשט לטב· ודא אתפשט לביש· ובגין כך דא
אצטריך לארמא ארמותא ולאסתלקא לעילא· ודא אצטריך לאתפשטא לתתא ולכל
סטרין בגין דכלהו קאים לטב· פתח ואמר כי שמש ומגן וגו'· כי שמש דא קב"ה ומגן
דא קב"ה· שמש דא הוא רזא דשמא קדישא יהו"ד דהבא קיימין כל דרגין לנייחא·
ומגן דא איהו רזא דשמא קדישא דאקרי שדים ורזא דא דכתיב אנכי מגן לך· ושמש
ומגן דא איהו רזא דשמ' שלים· חן וכבוד יתן יי' למהוי כלא רזא חדא· לא ימנע טוב
להולכים בתמים רזא דא ההוא דכתי' וימנע מרשעי' אורם· ודא איהו נהור' קדמאה
דגניז וסתים ליה קדשא בריך הוא כמה דאוקמוה· ומן חייבייא גניז ליה ומנע ליה
בהאי עלמא ובעלמא דאתי· אבל לצדיקיא מה כתיב לא ימנע טוב להולכי' בתמים·
דא אור קדמאה דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב· ועל דא לא אצטריך דא
לאסתלקא ולארמא ליה· אלא לאתפשטא ולאתגלאה ולא לאסתלקא כהאי אחרא
דאיהו שמאלא· ועל דא אקרי ההוא תנופה ולאו האי· ובגין כך וכסף פקודי העדה
מאת ככר וגו'· תא חזי סטרא דימינא איהו תדיר קיימא לקיומ' בכל עלמא ולאנהרא

ולברכא ליה וכג"כ כהנא דאיהו מסטרא דימינא אזדמן תדיר לברכא עמא · דהא
מסטרא דימינא אתיין כל ברכאן דעלמא וכהנא נטיל ברישא · ועל דא אתמנא
איהו לברכא לעילא ותתא · תא חזי בשעתא דכהנא פריש ידוי לברכא עמא כדין
שכינתא אתיא ושריא עלויה ואמלי ידוי · ידא דימינא זקפא לעילא על ידא דשמאלא
בגין לסלקא ימינא ולאתגברא על שמאלא וכדין כלהו דרגין דקא פריס כהנא ידוי כלהו
אתברכאן ממקורא דכלא · מקורא דבירא מאן איהו דא צדיק · מקורא דכלא דא
איהו עלמא דאתי · דאיהו מקורא עלאה דכל אנפין נהירין מתמן דהא איהו מבועא
ומקורא דכלא וכל בוצינין נהירין ומתמ' אתדלקו · כגוונא דא מקורא ומבועא דביר'
כל אינון בוצינין דלתתא כלהו אתנהרין ואתמליין נהורין מניה · ודא קיימא לקבל
דא · ובגין כך בשעתא דכהנא פריש ידוי ושארי לברכא עמא כדין שראן ברכאן
ממקורא עלאה לאדלקא בוצינין ונהרין כל אנפין וכנסת ישראל אתעטרת בעטרין
עלאין וכל אינון ברכאן נגדין ואתמשכאן מעילא לתתא · תא חזי משה פקיד ובצלאל
עביד למהוי כלא ברזא דגופא וסיומא דגופא דאיהו את קיימא קדישא לאסגאה
רחימו וקשורא דיחודא במשכנא וכלא ברזא דימינא קא אתעביד · ועל דא בכל
אתר דסטרא דימינא אשתכח עינא בישא לא שלטא ביה · ובגין כך וכסף פקודי
העדה בגין דההוא כסף מסטרא דימינא קא אתיא ועל דא אתמנא כלא במנינא ·
רבי יצחק שאיל ליה לר' שמעון אמר ליה הא אוקמוה דברכת' לא שריא במלה דמדיד
וקאים במדידו ובמלה דקאים בחושבנא · הכא במשכנא אמאי יהוה כלא בחושבנא ·
אמר ליה הא אתמר · אבל בכל אתר דסטרא דקדושה שריא עליה אן ההוא חושבנ'
אתיא מסטרא דקדושה ברכתא שריא עליה תדיר ולא אתעדי מניה · מנלן · ממעש'
בגין דאתיא חושבנא לקדשא ברכתא אשתכחת ביה כל שכן משכנא דאיהו קדש
ואתיא מסטרא דקדש · אבל כל שאר מלי דעלמא דלא אתיין מסטרא דקדושה
ברכתא לא שריא עלייהו כד אינון בחושבנא · בגין דסטרא אחרא דאיהו עין רעה
יכיל לשלטאה עליה · וכיון דיכיל לשלטאה עליה ברכתא לא אשתכחת ביה בגין דלא
הוי מסטרא דקדושה · ומדידו דקדושה וחושבנא דקדושה תדיר ברכאן אתוספאן
ביה · ועל דא וכסף פקודי העדה · פקודי העדה ודאי ולא דאילו מעינא בישא ולא
דאילו מכל חושבנא דא די בכלא שארן ברכאן מלעילא · ותא חזי בזרעא דיוסף
לא שלטא ביה עינא בישא בגין דאתי מסטרא דימינא ועל דא אתעביד משכנא על
ידא דבצלאל דהא איהו ברזא דיוסף קא שריא דאיהו רזא דברית קדישא · ובגין כך
וכסף פקודי העדה · וההוא חושבנא איהו חושבן דרגין דברכין ממכן דאתאחדן
מסטרא דימינא ועל דא כתיב מאת ככר וגו' · רבי אבא ורבי אחא ורבי יוסי הוו
אזלי מטבריה לצפרי עד דהוו אזלי חמו ליה לרבי אלעזר דהוה אתי ורבי חייא עמיה ·
אמר רבי אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא · אוריכו להו עד דמטו לגבייהו ·
כיון דמטו גבייהו אמר רבי אלעזר ודאי כתיב עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועת'
האי קרא קשיא אי בגין דאשגחותא דקדשא בריך הוא עלייהו לאוטבא לון בהאי
עלמא הא חמינן כמה זכאין אינון בהאי עלמא ואפילו מזונא כשרבי ברא לא יכלין

לאדבקא · אי הכי מאי עיני יי' אל צדיקים · אלא רזא הכא · תא חזי כל אינון בריין דעלמא כלהו אשתמודעאן לעילא בין לסטרא דא ובין לסטרא דא · אינון דלסטרא דקדושה אשתמודעאן לעילא לגביה ואשגחותא דההו' סטרא עלייהו · ואינון דלסטר' מסאבא אשתמודעאן לגביה ואשגחותא דיליה תדיר עלייהו · ובאתר דשלטא ההיא אשגחותא דסטרא דקדושה לא אשגח עליה סטרא אחרא ולא יקרב לגביה לעלמין ולא יכיל לדחייא ליה מאתריה בכלא בכל מה דאיהו עביד · ועל דא עיני יי' אל צדיקי' וגו' בגין דבסטרא אחרא לא יכיל לשלטאה עליה · והשתא סייעתא דשמיא הכא וכל אשגחותא טבא דלעילא הכא וכל סטרא אחרא וכל מלה בישא לא יכיל לשלטאה עלייכו · אמר רבי אבא הא אוליפנא דבכל אתר דסטרא דקדושה שריא עלוי אף על גב דקיימא בחושבנא ברכתא לא אתמנע מתמן · אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא · אלא הא ישראל אינון קדש ואתיין מסטרא דקדש דכתיב קדש ישראל ליי' וכתיב והייתם קדושים כי קדש אני · אמאי כד עבד דוד חושבנא לישראל הוה בהון מותנא דכתיב ויתן יי' דבר בישראל מן הבקר ועד עת מועד · אמר ליה בגין דלא נטל מנייהו פורקנא דכתיב ונתנו איש כפר נפשו ליי' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם · בגין דאצטריך קדש דאיהו באתגלייא למיסב פורקנא דקדש וההיא פורקנא דקדש לא אתבטיל מנייהו · תא חזי ישראל איהו קדש דקיימא בלא חושבנא דגרמייהו ועל דא אצטריך פורקנא דיתבטיל מנייהו והוא פורקנ' קיימא בחושבנא ואינון לא קיימו בחושבנא · מאי טעמא · בגין דקדש איהו רזא עלאה דכל דרגין · מה ההוא קדש איהו סליק על כלא ואית ליה לבר קדש אחר' לתת' דקיימ' תחותיה וקאים בחושבנא ובמניין · אוף הכי ישראל אינון קדש דכתיב קדש ישראל ליי' ואינון יהבי קדש אחרא פורקן דלהון דקיימי בחושבנא ורזא דא ישראל אינון אילנא דקיימא לגו · פורקנא אחרא קיימא לבר וסליק לחושבנא ואגין דא על דא · אזלו · פתח רבי אלעזר ואמר והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וגו' · מהו כחול הים · תרין גוונין אינון הכא כחול הים בגין דימא כד סלקין גלוי בזעפא ורוגזא ואינון גלין סלקאן לשטפא עלמא כד מטאן וחמאן חולא דימא מיד תבין ואתברו ותבין לאחורא ואשתככו ולא יכלין לשלטאה ולשטפא עלמא · כגוונא דא ישראל אינון חולא דימא וכד אינון גלי ימא מארי דרוגזא מארי דדינין קשין בעאן לשלטאה ולשטפא עלמא חמאן להו לישראל דאינון מתקטראן בקדשא בריך הוא ותבין ואתברו קמייהו ולא יכלין לשלטאה בעלמא · גוונא אחרא בגין דחולא דימא לית ליה חושבנא ולא קיימא בחושבנא אוף הכי ישראל לית להו חושבנא ולא קיימין בחושבנא · לא במדידו ולא בחושבנא דכתי' אשר לא ימד ולא יספר · תא חזי אית מדידו טמיר וגניז ואית חושבן דקיימא בגניזו והאי קיימא במדידו והאי קיימא בחושבן · ודא איהו רזא וקיימא דכלא דלעילא ותתא בגין דההו' מדידו לא אתיידע לעלמין על מה קיימא רזא דההוא מדידו · ועל מה קיימא רזא דההוא חושבנא ודא איהו רזא דמהימנותא דכלא · וישראל לתתא לא קיימין בחושבנא אלא בסטרא דמלה אחרא דפורקנא דקיימא בחושבנא · ובגין כך ישראל כד עאלין

בחושבנא בטלא מנייהו פורקנא כמה דאתמ' ועל דא ביומוי דדוד כד עבד חושבנ'
בישראל ולא בטיל מנהון פורקנא הוה רוגזא ואתאבידו מישראל כמה אלפין וכמה
מאריין· ובגין כך כתיב בעובדא דמשכנא כל העבר על הפקודים· וכסף פקודי
העדה וגו' לכל העבר על הפקודים· וכלא אתקדש לעבידת משכנא והא אוקמוה
ככרין חושבנא חדא· שקלי' חושבנא חדא· בגין דאית עלאין דסלקן לחושבנא עלא'
ואית אחרנין דסלקן לחושבנא אחרא· דא עלא' ודא תתאה· ובגין כך כתיב ויהי מאת
ככר הכסף לצקת את אדני הקדש וגו'· אלין אדנים הא אוקמו' תו פתח ואמר שיר
המעלות לשלמה אם יי' לא יבנה בית וגו'· האי קרא שלמה מלכא אמ"ל בשעתא דהוה
בני בי מקדשא ושארי למבני והוה חמי דעובדא אתתקנת בידייהו והוה מתבני
מגרמיה· כדין שארי ואמר אם יי' לא יבנה בית וגו' הייני רזא דכתיב בראשית ברא
אלהים דהא קדשא בריך הוא ברא ואתקין להאי עלמא בכל מה דאצטריך דהיינו
בית· שוא עמלו בוניו בו· אלין רזא דאינון כתרין דנפקין ועאלין כלהו בגו האי בית
לאתקנא ליה בכל מה דאצטרי' ואף על גב דכלהו קא אתיין לאתקנ' למעבד תקונים
ודאי אם יי' דאיהו רזא דעלמא עלאה דאתקין ועביד ביתא כדקא יאות אינון בונין
למגנא אינון אלא מה דאיהו עביד ואתקין· אם יי' לא ישמר עיר כמה דכתיב תמיד
עיני יי' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה ואוקמוה· ובאשגחותא דא איהו
בטירא בכל סטרין· ואף על גב דכתיב הנה מטתו שלשלמה ששים גברים סביב לה
מגבורי ישראל· וכלהו נטרי לה· מאי טעמא נטרי לה בגין דכתיב מפחד בלילות·
דא פחדא דגיהנם דקאים לקבלה בגין לדחייא לה· ובגין דא כלהו סחרין לה·
ואף על גב דכלהו קיימי בנהירו דמחשבה דלא אתידע· וכדין דא נהירו דמחשבה
דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבידו תשע היכלין להיכלין
לאו אינון נהורין לאו אינון רוחין ולאו אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו·
רעותא דכל תשע נהורין דקיימי כלהו במחשבה דאיהי חד מנייהו בחושבנא דכלהו
למרדף אבתרייהו בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידיעו· אלין לא
קיימי לא ברעותא ולא במחשבה עלאה· תפסין בה ולא תפסין· באלין קיימין כל
רזי מהימנותא וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה ולתתא כלהו אקרון אין סוף·
עד הכא מטון נהורין ולא מטון ולא אתידיעו· לאו הכא מחשבה ולאו רעותא· כד
נהיר מחשבה ולא אתידע ממה נהיר כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר למה
דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו כחדא והא אוקמוה· וברזא דקרבנא כד
סליק כלא ואתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימין כלהו בסליקו ומחשבה
אתעטר באין סוף· ההוא נהירו דנהיר מניה מחשבה עלאה אקרי אין סוף· כיון
דאנהיר ואתפשטו מניה אילין ההוא מחשב' אסתים ואגניז ולא ידיע ומתמן אתפשט
פשיטותא לכל סטרין ואתפשט מניה חד פשיטו דאיהו רזא דעלמא עלא' ודא קיימא
בשאלתא ואיהו מאמר עלאה ואוקמוה דאקרי מי· דכתיב שאו מרום עיניכם
וראו מי ברא אלה· שאלתא ההוא דברא אלה· לבתר אתפשט ואתעביד ים סופא
דכל דרגין דאיהו לתתא ומתמן שארי למבני לתתא· וכלא עביד בההוא גוונא ממש

דלעילא דא לקבל דא · ודא כגוונא דדא · ובגין כך כתירו דכלא מעילא ותתא · והאי פשיטו דמחשבה איהו דאיהו עלמא עלאה · ודא איהו אם. יי׳ לא ישמר עיר שוא שקד שומר דאיהו שומר ישראל דלאו ביה קיימא כבירו אלא בעלמא עלאה · תא חזי תכלא דמשכנא כלא קיימא ברזא עלאה ואוקמוה · תכלת וארגמן חד לאתקשרא כחד · והא אתמר ברזא דכתיב כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא · והא אתמר דאית אשא אכלא אשא ואכיל ליה ושצי ליה · בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואתמר ·

מאן דבעי למנדע חכמתא ביחודא קדישא וכו׳ · מכאן עד דקיימא עליה
בפרשת בראשית דף כ״ה ע״ב · ואלו השלופים מכאן בין שכתוב כאן לבין שכתוב שם · שורה ה׳ במקום נשה מכאכו אחרא · בשו׳ ב׳ דאתאחיד ביה · בשורה י״ב לאדלקא ולאתאחדא ביה · בשורה י״ג שיצי ליה ואכיל ליה · בשו׳ כ״ד ועל כשורא חיורא שריא לעילא כשורא סתימא דאקיף ליה ורזא עלאה הכא וכלא תשכח · בשורה ל״ד כלא אתחבר · בשורה ל״ה ביה לתתא · בשו׳ ל״ו דסליק · בשו׳ ס׳ ואיהו · בשו׳ נ׳ דאיהו דליק · שם וכלא אתקשר · שורה י׳ על תרבין · שו׳ ט״ו וכלהו קיימא
ת״ח · שו׳ י״ו מלה אחרא לתתא · שו׳ י״ז ולית לך ·

ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים וצפה ראשיהם וגו׳ · תא חזי אולפנא דאינון תקלין אכשי לון משה ולא ידע מה דיתעביד מנייהו עד דנפק קלא ואמר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים · רבי חזקיה פתח ואמר עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו · האי קרא אתמר אבל עד שהמלך במסבו דא קדשא בריך הוא כד יהב אוריתא לישראל ואתא לסיני וכמה רתיכין הוו עמיה כלהו רתיכין קדישין וכל קדושין עלאין דקדושה דאוריתא כלהו הוו תמן · ואוריתא אתייהיבת בלהטי אשא וכלא בסטרא דאשא וכתיבא באשא חוורא על גבי אשא אוכמא ואתוון הוו פרחין וסלקין באוירא · ואת קדמאה דאוריתא אתפליג לשבע מאה ושבעים וחמשה לכל סטר וכלהו אתחזון באוירא דרקיעא באת ו״ · ו׳ לסטרא דא · ו׳ לסטרא דא · וכן לכל סטרין · ואין ווין הוו קיימין על עמודין ואינון עמודין הוו קיימין על כיפא וכלהו ווין עלייהו בגין דרזא דאוריתא על ו׳ קיימא · ואינון ווין דאינון רזא דמהימנותא דאוריתא כלהו על אינון קיימין דאינון רזין דנפקין בהו כביכול רזא דלהון בכל סטר · ועל אינון קיימין קיימין אינון ווין · ו׳ עלאה איהו רזא דקול דאשתמע ואיהו רזא דקיימא ביה אוריתא בגין דאוריתא נפקא מההוא קלא פנימאה דאקרי קול גדול · ודא איהו קול גדול רזא דאוריתא · ועל דא כתי׳ קול גדול ולא יסף · ת״ח האי קול גדול איהו עקרא דכלא ורזא דשמא קדישא עלאה · ועל דא אוקמוה דאסיר ליה לבר נש לאקדמא שלמא לחבריה עד לא יצלי צלותיה ורזא דא אוקמוה דכתיב מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו · ולאו איהו אסור עד דמברך ליה ברזא דקול גדול דאיהו עקרא דשמא קדיש׳ · ועל רזא דאוריתא נפקא מההוא קול גדול ודא איהו מלך במסבו · דא מעמד הר סיני ואוקמוה · נרדי נתן

ריחו

רזא דא כנסת ישראל בגין דאמרו ישראל כל אשר דבר יי׳ נעשה ונשמע · שהמלך דא איהו מלך עלאה ואוקמוה · תא חזי כד קב״ה אייתי טופנא על עלמא בגין לחבלא כלא אמר ליה קב״ה לנח בעי לך לאסתתר׳ ולא תתחזי גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך בגין דלא הוה מאן דיהין עלוי · מאן דאתקריב קרבנא דקריב נח כדין אתכנס עלמא ולא אתכנס כלי האי עד דקיימו ישראל על טורא דסיני · כיון דקיימו ישראל על טורא דסיני כדין אתכנס עלמא ומחבלא לא אשתכח בעלמ׳ · ובעא קב״ה בההוא זמנא לאעברא ההוא מחבלא מעלמא · וכד ישראל סרחו בההוא זמנא ליומין זעירין ועבדו ית עגלא · וכדין מה כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב · ועדים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב״ה ואתנטל מנייהו · כדין שלטא מחבלא על עלמא ואהדר כמלקדמין כההוא זמנא דשלטא בעלמא ועביד דינא · אמר רבי יוסי ביומוי דטופנא מאן יהיב תמן מחבלא דהא מיא הוו דאתגברו · תא חזי לית לך דינא בעלמ׳ אי כל אתמחי עלמא בדינ׳ דלא אשתכח ההוא מחבלא ביניהו דאזיל בגו איכון דינין דאתעבידו בעלמא · אוף הכא טופנא הוה ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי · ועל דא אמר ליה קב״ה לנח לאטמרא גרמיה ולא יתחזי בעלמא · והא אוקמוה · תא חזי ·

אמר ר׳ יוסי לא אתיישב עלמ׳ ולא נפקת ארעא מזוהמ׳ וכו׳ עד כך ישראל עם קב״ה בפרשת פח דף ס״ג ב׳ וס״ד ב׳ ושו החלופי׳ שמצאנו בין הכתוב כאן ובין הכתוב שם · דף ס״ג ב׳ שורה כ״ד · לתתא ואיהו אמשיך ליה לעלמא לבתר דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל והא אתמר שורה כ״ח עלמא כ״ל על מיא · שו׳ ל״ב אמר לן · שורה ז׳ כ״ל ברלש הספר · שורה ח׳ ורזא קדש · שורה יג׳ בדיוקנא דשייפי · שורה יד׳ כמו איהו · שורה כ״ו דלתתא · שורה ה׳ דעלמא ובעוד דאיהו בלחודוי עם מלכא שאיל ליה כל צרכוי ויהיב ליה ·

תא חזי אמר רבי אלעזר ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודי׳ · אמאי ווים · אלא כמין וו׳ הוו ורישיהון חפא כדהבא איכון דכסף וריש׳יהון מחפן בדהבא בגין דכל וו׳ בסטר׳ דרחמי קא אתיא וכלהו הוו אשתמודעאן לעילא במשכנא · ובגין דאתו מסטרא דרחמי הוו אקרון ווים · וכל שאר תליין בהו · ולית וו׳ אלא דהבא וכספא כחדא ובגין כך כל איכון אקרון ווי דאיכון עמודים · מאן עמודים · כד״א והעמודים שכים וגו׳ בגין דהא שין לבר מגופא לתתא הוו קיימין · אמ׳ ר׳ יצחק לא ידענא אי דא עבידתא דקדש או חול בגין דכתיב ואת האלף דהא כתי׳ הכא האלף וכתיב התם האלף לך שלמה · מה להלן האלף חול אוף הכא · כמו השף חול · אמר ליה לאו הכי דאי הוא הוה חול לא יתעביד מנייהו ווים · ותו דהא תמן כתי׳ השף ולא יתיר והכא כתיב האלף ושבע המאות וחמשה ושבעי׳ · האלף דאיכון חול דכתיב האלף לך שלמה · ודא איהו חול בגין דכל חול לאו איהו בסטרא דקדושה כלל · חול איהו מסטרא אחרא מסאבא · ועל דא הבדלה בין קדש לחול בגין דבעינן לאפרשא בין קדש לחול · ורזא דקרא הכי הוא ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור · ועב״ד א׳ ע״ג דפריש ואית לקדש מן החול חולקא יודא אית ליה בקדושה

אסטרא דשמאלא שוא׳ הה״ד השף לך שלמים דאינון שף יומי החול ואינון יומי דגלותא׳
כמה דאית שף יומין דקדושה הכי כמו אלף יומין לסטרא אחרא׳ ועל דא אינון יומין
דגלותא שף שנין שנו׳ ועל דא אית אלף ואית אלף ואינון אלף שנין דגלותא אף על גב
דישראל יהון בגלותא ויתמשכון יתיר בהכי אלף שנין יתמשכון דאינון אלף יומין
דקאמרן׳ ובגין דא אוקמוה כל שלמה דאית בשיר השירים קדש בר מהאי דאיהו
חול׳ האלף דהכא קדש איהו וכל עובדוי קדש׳ ועל דא עשה ווים לעמודים׳ תא חזי
הא אמרן כלו׳ ברזא דרחמי איהו וכל אתר דאתי ו׳ בשמא קדישא רחמי איהו׳
כגון ויי׳ המטיר על סדום׳ ויי׳ אמר אל אברם׳ רחמי ודינא כחדא׳ דמאי שנא
בטופנא דכתיב אלהים בכל אתר׳ אמאי לא כתיב ויי׳׳ אלא בכל אתר ויי׳ הוא ובית
דינו׳ אלהים סתם דינא בלחודוי׳ אלא בסדום אתעביד דינא ולא לשיצאה עלמא׳
ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא׳ אבל בטופנא כל עלמא שיצי וכל אינון דאשתכחו
בעלמא׳ ואי תימא נח ודעמיה׳ הא סתים מעינא הוה דלא אתחזי׳ ועל דא כל מה
דאשתכח בעלמא שיצי ליה׳ ויי׳ באתגלייא ולא שיצי כלא׳ שדי׳ סתים ובעי לאסתמר׳
דהא כלא שיצי׳ ועל דא שדים בלחודוי הוה ורזא דא יי׳ למבול ישב׳ מהו ישב אלמלא
קרא כתיב לא יכלין למימר ישב ישב בלחודוי׳ דלא אתא עם דינא׳ כתיב הכא ישב׳
וכתיב התם בדד ישב בלחודוי׳ ורזא אוליפנא קדשא בריך הוא סתים וגליא׳ גליא
הוא כי דינא לתתא׳ סתים הוא אתר דכל ברכאן נפקי מתמן׳ בגין כך כל מלוי דבר
נש דאינון בסתימו ברכאן שריין עלוי׳ וכל דאינון באתגלייא ההוא אתר דבי דינא
שריא עלוי בגין דאיהו אתר באתגלייא׳ וכלא איהו ברזא עלאה כגוונא דלעילא׳
עד שהמלך במסבו׳ בההוא חברותא ותפנוק׳ דעדן עלאה הא אוקמוה דהא בההוא
שביל דסתים וגניז ולא אתידע ואתמליא מניה ונפקא בנחלין ידיען׳ כדין נתן
ריחו׳ דא יש בתראה דברא עלמא תתאה כגוונא דלעילא וסליק ריחא טבא עלאה
לשלטאה ולמעבד ויכיל ושליט ונהיר בנהורא עלאה׳ תא חזי בשעתא דהאי כרדא
סלקא ריחא לעילא כדין חביבותא אתקשרת וסלקא האי כרדא לאתאחדא לעילא׳
וכלהו רתיכין קדישין כלהו סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דלעילא׳ אינון רתיכין כלהו
אקרון עלמות שיר כלא״ על עלמות שיר והא אוקמוה מאי עלמות שיר׳ אלא כלא
ועלמות אין מספר׳ מאי ועלמות אין מספר כמה דאת אמר היש מספר לגדודיו׳
ובגין דלית להו חושבנא כתיב ועלמות אין מספר׳ ווים לעמודים כלהו דכורין כל
אינון דסלקין ברכו משח לעילא כלהו קיימין ברזא דדכורין ולא אקרי דכר אלא ו׳
רזא דשמי׳ דאינון דכורין׳ וכל אינון דלתתא אקרון נוקבי ובגין כך כל אינון דאתיין
מסטרא דשמאלא מבטרא דנוקבא אתמנן על השיר ואמרי שירתא תדיר׳ ועל דא
כתיב על עלמות שיר וכלהו נפקן ברזא דה׳׳ ה׳ אפיקת כמה חילין לזווגיהו ברזא דו׳
ו׳ דא רזא דדכורא דקיימא למיהב מזונא לנוקבא׳ ובגין כך כל אינון ווין דעבד
בצלאל למיהב לון לאסראה על נוקבי ונפקי מרזא דאלף דאיהו חושבן שלשים ושבע
מאות דאיהו רזא שליש וחמשה הכי כמו ושבעים כלא רזא חדא׳ ועל דא מרזא
דנא וחושבן דא עשה ווים׳ וכלהו ברזא דו׳ ובדיוקנ׳ דו׳ אתעבידו וכלא ברזא עלאה׳

ונחשת

ונחשת התנופה שבעים ככר · אמר ר' יהודה כל דא כמתא לתתא
כדיוקנא עלאה רזא דמהימנות' · כגוונ' דא עבד נבוכד נצר
הרשע ההוא צלמא דאתקין · אמר ר' יוסי איהו לא עביד הכי אבל בחלמיה חמא הכי
דהא בחלמיה חמא רישא די דהבא ולבתר כספא ולבתר נחשא · ואי תימא פרזלא
וחספא אמאי לאו הכי · בגין דלאו אינון כדאי לאעלא לקדשא ואלין אחרנין עאלו ·
וכגוונא דיליה דמשכנא בתלת תלת באלין מתכן ובשארא ארבע כגון תכלת וארגמן
ותולעת שני ושש ועזים · ארבעה טורי אבן · אמר רבי יהודה מכאן בתלת · מכאן
בארבע · מכאן בתרין · אבל כל סדרא וסדרא לאו איהו אלא בתלת · תלת סדרין
אינון דמתפרשין לכל סטר לארבע סטרי עלמא וכל סדרא וסדרא דאיהו לכל סטר
תלת סדרין אינון ואוקימנא · סדרא קדמאה דלסטר מזרח תלת סדרין אינון
ואינון תשעה סדרין בגין דכל סדרא מאינון תלת אית ליה תלת סדרין ואסתכמו
דאינון תשעה וכמה אלף ורבבן תחותייהו · והכי סדרין תשעה כלהו מתכנשי באתוון
רשימן · וכל סדרא אסתכי לאינון אתוון רשימן והא אוקמוה · וכן לכל סדרא וסדר'
וכלהו תליין באתוון רשימן ואלין עלאי מאלין וקיימא אלין על אלין · וכד אינון אתוון
פרחין גו אוירא דרוחא ההוא דממנא על כלא כדין כלהו תליין והא אוקמוה · וחד
את רשם מתתא וההוא את סלקא ונחתא ותרין אתוון פרחי עלייהו · וסאי את
מתתא סלקא מתתא לעילא ואתחבר בהו ואתעבידו תלת אתוון כלהו לפום אתוון
ידו דאינון תלת גו אספקלריאה דנהרא · מאלין אתפרשו תלת סדרין ואינון אתוון
תרין וההוא את דסלקא מתחברא עמהון ואינון תלת · ת"ח אינון תרין אתוון
עלאין דסלקין באוירא אינון כלילן דא בדא רחמי ודינא · ובגין כך אינון תרין ואינון
מעלמא דלעילא ברזא דדכורא · והאי דסלקא ומתחברא עמהון איהי נוקבא
ואתכלילת בתרווייהו · כגוונא דנוקבא אתכלילת בתרין סטרי ימינא ושמאלא
ואתחברת בהו · הכי כמה הוי את נוקבא ואתחברת בתרין אתוון אחרנין דאינון
בתרין סטרין אלין עלאין ואלין תתאין וכלא איהו חד דכר ונוקבא · בר דכד
אתברי עלמא דאינון אתוון מעלמא עלאה כיכהו דאכון אולידו כל עובדין לתתא
כגוונא דלהון ממש · בגין כך מאן דידע לון ואזדהר בהו רחים לעילא רחים לתת' ·
רש"א אלין אתוון כלהו דכר ונוקב' לאתכללא כחדא ברזא דמיין עלאין ומיין תתאין
וכלא חד ודא הוא יחודא שלים · ועל דא מאן דידע לון ואזדה' בהו זכאה איהו בהאי
עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי · בגין דאיהו עקרא דיחודא שלים כדקא חזי ·
תלת תלת מסטרא דא ומסטרא דא ביחודא חדא בשלימו דכלא · וכלהו רזא
דסדרא עלאה כדקא חזי כגוונא דלעילא דההוא סדרא תלת תלת ברזא חדא ·
סדרא תניינא דלסטר דרום דאיהו רזא דכסף · תלת סדרין אינון לההוא
סטרא · וכל סדרא וסדרא תלת תלת ואינון תשעה כמה דאתמר · ואתוון אתפל' גו
הכי לכל סטר לאתחברא כלא כחד בגין דאית אתוון ברזא דנוקבא ואתוון ברזא
דדכורא · ואתחברו כלהו כחדא והוו חד ברזא דשמא קדישא שלים ולגבייהו
סדרין ממנן תלת תלת כמה דאתמר · וכלא כדקא מסדרא דאכהן דלעילא כסדר'

דאתתקנא אתוון דשמא קדישא יד"ו כמה דאתמר · הכי סדרין כלהו ומתכנשי בשין אתוון ידיען ומשלי בהו · וכמה חילין ורבבן כלהו לתתא דכטלי ואתכנשי בסדרא דא · סדרא תליתאה דלסטר צפון בתלת סדרין אינון לההוא סטרא ואינון תשעה · ובתלת סטרין תלת תלת לכל סטר ואינון תשעה · ואינון סדרין מתלת סטרין כמה דאתיגר · שבעה ועשרין ברזא דאתוון דאינון שבעה ועשרין ואף על גב דאינון תרין ועשרין שלימו דאתוון שבעה ועשרין · ואסתכמו כמה דאתוון בג' סדורא דסדרין אלין שבעה ועשרין לתלת תלת סדרין לכל סטר · ואסתכמו אלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה ואלין תלת דהאי סטרא דאינון תשעה אסתכמו כלהו שבעה ועשרין ורזא דאלין שבעה ועשרין אתוון אינון ברזא דכוכבי לאתחבר' בהו כוכבא עם אלין תמניסר אחרנין כרזא דאתמר וכלא איהו כדקא חזי · ת"ח כגוונא דאתוון עלאין דעלמא עלאה הכי כמי אתוון אחרנין לתתא · אתוון עלאין רברבין ואתוון תתאין זעירין · וכלא דא כגוונא דא · וכלהני רזין ברזא דדכר ונוקבא כלא חד בשלימו · ועל דא כלא איהו ברזא עלאה · בארבעין וחמש זיני גווני נהורין שבעה מתפלגין לשבעה תהומין · כל חד בטש בתהומא דיליה ואבנין מתגלגלן ועייל ההוא נהור' באינון אבנין ונקבי לון ומיין נפקין בהו ושקעין כל חד וחד על תהומא וחפיא לתרין סטרין · נפקי מיא באינון נוקבין · ועאל נהורא ובטש לארבע סטרי תהומא מתגלגלא נהורא בחברתה ואערעו בחד ופלגין מיא ואחידין כל אינון שבעה בשבע תהומי וכראן בחשוכי תהומי וחשוכי אינון מתערבי בהו · סלקין מיין ונחתין ומתגלגלן באינון נהורין ואתערבן כחדא נהורין וחשוכין ומיין ואתעבידו מניהו נהורין דלא אתחזיין חשוכאן · בטש כל חד בחבריה ומתפלגין לשבעין וחמש נגורי תהומין וכהו נגדין מיא · כל נגורא ונגורא סליק בקליה ואזדעזען תהומין · וכד ההוא קלא אשתמע כל תהומא קארי לחבריה ואמר פליג מימך ואיעול בך · הה"ד תהום אל תהום קורא לקול צנוריך · תחות אלין תלת מאה ותמנין גידין · מכהון חוורין · מכהון אוכמין · מכהון סומקין אתכלילן דא בדא ואתעבידו גוון חד · אינון גידין אתרקימו בשבע עשרה וכל חד רשת גידין אקרי · אתרקימו דא בדא ונחתין בשפולי תהומא · תחות אלין תרין רשתין קיימין בחיזו דפרזלא ותרין רשתין אחרנין בחיזו דנחשא · תרין כרסוון קיימי עלייהו חד מימינא וחד משמאלא · כל אינון רשתין מתחבראן כחדא · ומיין נחתין מאינון נגורין ועאלין באלין רשתין · אינון תרין כרסוון חד כורסייא דרקיעא אוכמא וחד כורסייא דרקיעא בסנוכא · אלין תרין כרסוון כד אינון סלקין סלקין בההוא כרסייא דרקיעא אוכמא · וכד נחתין נחתין בההוא כורסייא דרקיעא בסנוכא · אלין תרין כרסוון חד מימינא וחד משמאלא · ההוא כורסייא דרקיעא אוכמא מימינא · וההוא כורסייא דרקיעא בסנוכא משמאלא · כד סלקין בכורסייא דרקיעא אוכמא מהאי כורסייא דרקיעא שמאלא ונחתין ביה · מתגלגלן כורסוון חד בחד · נקטין כל אינון רשתין בגווייהו ועאלין לון בשפולי דתהומא תתאה קאים חד כורסייא וסליק לעילא מכל אינון תהומי וקאים כורסייא אחרא לתתא דכל תהומי ·

בין

בין תרין כרסאן אלין מתגלגלן בכל איכון תהומי ובכל איכון נהורין אתכפיאו בין תרין כרסוון אלין שבעין וחמש נהורין איכון שבעה איכון עלאי דכלא · וכל איכון אחרנין אחידן בהו וכלהו כעינין דגלגלוי דהאי כורסייא · בסטר דא בהו מיין סלקין ונחתין איכון דנחתי נהרא בתהומי ובקעי לון · איכון דסלקין עאלין באיכון נוקבי אבנין וסלקין ומליין לשבעין ימים · עד כאן שבעה גווני נהורין ברזא עלאה · ת"ח נחשת התנופה דקא אמרן אלין איכון טורי נחשת דאקרון הרי נחשת ואיכון דאקרון אדני נחשת · ואין קיימין תרעין בכל איכון פתחין וסחרין להו כל איכון דקיימן לגו בגין דאלין איכון תרעין דקיימין לפתחין ואיכון עאלין ונפקי בבי מלכא · ומן נחשת דא כל איכון מאנין דמדבחא לשמשא בה · ואין איכון מאנין למדבחא דכד נשמתין מתקרבין לסלקא על גבי מדבחא אלין איכון פלחין ההוא פולחנא דמדבחא וכלהו משייעי לשמשא ההוא שמושא ואקרון כלי המזבח · וכל אין מאנין וכל איכון יתדות המשכן כלהו כשמה אקרון מאני דשמושא לשמשא בקדשא · ועל דא קיימין כלהו מאנין ידיעאן ורתיכין ידיעאן ורוחין ידיעאן כל חד וחד כדקא חזי ליה · ובהיכלין דקדשא דאיכון היכלין ידיען כלהו כחושבנא · קשורא דדהבא בדהבא בכספא בכספא נחשא בנחשא · אלין דנחשת דלתתא נטלי חילא מנחשת דלעילא וכן כלא כל איכון גוונין מתערבי אלין באלין לאחדא לאתקשרא אלין באלין · קרסי זהב איכון קיימין לקשרא איכון יריען חד בחד · קרסי נחשת איכון קיימאן לקשרא משכנא · ואלין לקבל אלין וכלהו קיימין ככככיא אלין ברקיעא כמה דנהירין ככבין ברקיעא ואתחזון הכי כמו נהירין איכון קרסים במשכנא והא אוקימנא · ונהרין איכון קרסים ואתחזון ככככיא דקיימי ובלטי ובככי ואיכון חמשין דדהבא וחמשין דנחשא ונהרין אלין לקבל אלין · מגו נהורא דלעילא נפק חד בוצינו דבכ'ן ואנהיר בגו אספקלריאה דלא נהרא וההוא בוצינו כליל מכל גוונין דנהירין ואקרון ארגמן · וכד בטש האי ארגמן בההוא נהורא חשוכא כדין נפק חד בוצינו אחרא דלא להיט ואתערבו דא בדא · ואיכון הוו לבושין דקדשא דאתלבש בהו מיכאל כהנא רבא · וכד אתלבש בהו באיכון לבושי יקר כדין עאל לשמשא בקדש' ועד לא לביש במלבושין אלין לא עאל לקדשא · כגוונא דא ויגש משה בתוך הענן ויעל אל ההר ואוליפנא דהוה מתלבש בעננא · וכד הוה מתלבש בעננא כדין ויעל אל ההר · ועד לא אתלבש ביה לא יכיל למיעל לגו · כגוונא דא כהנא רבא לא עאל לקדשא עד דאתלבש באין לבושין בגין לאעלא לקדשא · ובגין דנפקו מרזין עלאין ואיכון כגוונא דלעילא אקרו בגדי שרד בגין דאשתארו מאיכון לבושין עלאין בגין דהוו ממה דאשתאר מנהורין דזיוין עלאין דתכלת וארגמן גוונין דרזא דשמא קדישא דאקרי שמא שלים ידו"ד אלהים ודא איהו רזא לאתלבשא כהנא רבא למיעל לקדשא · תולעת שני איכון גוונין סומקא ותכלא וארגווני דאיהו כליל בכל איכון גוונין ומגו דאיהו אתלבש בהו בלבושין דגוונין אלין הוה עאל לגו ולא דחיין ליה לבר · ת"ח כלא אתעביד ברזא דמהימנותא למהוי כלא כגוונא דלעילא · ועל דא כתיב בגדי השרד לשרת בקדש ואקרון בגדי קדש בגין דלא אקרון קדש אלא כד שראן ביה איכון גוונין דכתי' בגדי

קדש הם׳ וכתיב קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה · קדש ישראל בגין דכיש׳ אתחזון כל גוונין · כהנים לויים וישראל · ואלין איכון גוונין לאתחזאה · תא חזי נשמתא לא סלקא לאתחזאה קמי מלכא קדיש׳ עד דזכאת לאתלבשא בלבושא דלעילא לא תחזא׳ תמן · וכן כגוונא דא לא נחתא לתתא עד דאתלבשת בלבושא דהאי עלמא · כגוונא דא מלאכין קדישין דלעילא · דכתיב בהו עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט · כד עבדין שליחותא בהאי עלמא לא נחתין לתתא עד דמתלבשין בלבושא דהאי עלמא · וכלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזיל תמן · והא אוקימנא דנשמתא לא סלקא אלא בלבושא דנהיר · ותא חזי אדם הראשון כד הוה בגנתא דעדן הוה מתלבש בלבושא כגוונא דלעילא ואיהו לבושא דנהורא עלאה · כיון דאתתרך מגנתא דעדן ואצטריך לגוונין דהאי עלמא מה כתיב ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם · בקדמיתא הוו כתנות אור · אור דההוא נהורא עלאה דשמש בגן עדן · בגין דהא גנתא דעדן נהורא עלאה דנהיר משמש ביה · וע״ד אדם קדמאה כד עאל לגו גנתא אלביש ליה קב״ה בלבושא דההוא נהורא ואי עייל ליה תמן · ואי לא אתלבש בקדמיתא בההוא נהורא לא ייעול לתמן · כיון דאתתרך מתמן אצטריך לאלבושא אחרא · כדין ויעש יי׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור · וכלא כמה דאצטריך · והכא כגוונא דא עשו בגדי שרד לשרת בקדש לאעלא בקדשא והא אוקמוה דעובדין טבין דבר נש דעביד בהאי עלמא איכון עובדין משכי מנהורא דזיווא עלאה לבושא לאתתקנא ביה לההוא עלמא לאתחזאה קמי קב״ה · ובההוא לבושא דלביש אתהני וחמי גו אספקלריאה דנהרא כד״א לחזות בנעם יי׳ ולבקר בהיכלו · ועל דא נשמתא אתלבשת בתרין עלמין למהוי לה שלימו בכלא בהאי עלמא דלתתא ובעלמא דלעילא · וע״ד כתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך · אך צדיקי׳ יודו לשמך בהאי עלמא · ישבו ישרים את פניך בההוא עלמא׃

ויעש את האפוד זהב · הא אוקמוה · אמר רבי יוסי אפוד וחשן כחדא הוו ואוקמוה דהא באתר דהוא קיימא קיימן כל איכון תריסר אבנין כלהו בעלי שמהן בני ישראל וכלהו תריסר תחומין עלאין כלהו ברזא דשבטי ישראל איכון ורזא דא כתיב ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם יי׳ · ששם עלו שבטים אלין איכון תריסר שבטין עלאין לעילא דאיכון שבטי יה דהא שמא דא עדות לישראל · אמר ר׳ חייא תרי זמני כתיב שבטים · אלא ששם עלו שבטים אלין שבטין דלתתא · שבטי יה אלין שבטין דלעילא · עדות לישראל דא רזא דשמא קדישא עלאה דאקרי עדות כמה דאת אמ׳ ועדותי זו אלמדם · ואיכון תריסר שבטין קדישין עלאין איכון תריסר אבנין קדישין · ועל דא איכון קיימין לתתא כגוונא דלעילא וכל איכון שמהן דתריסר שבטין כלהו גליפאן באיכון אבנין ובהכא רבא כטיל לון · תא חזי יעקב כד הוה אזיל לחרן מה כתיב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו · אלין תריסר אבנין קדישין וכלהו את נבידו חד אבנא דכתי׳ והאבן הזאת אשר שמתי מצבה · וקרי להו אבן · מאי טעמא · בגין דכלהו תריסר אבנין אתבלילו באבנא חד קדישא עלאה דאיהי לעילא מכהון דכתיב והאבן הזאת

אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים · ועל דא הכי כהנא רבא שוי לון על לביה לרעוא
לכון תדיר דכתיב ונשא אהרן את שמות בני ישראל על לבו לפני יי' תמיד · ובגין
כך כלא איהו ברזא דתריסר · תריסר עלאין טמירין לעילא דאתגניזו ברזא עלאה
קדישא ואינון רזא דאוריתא ונפקי מקול חד דקיק והא אוקמוה · תריסר אחרנין
טמירין לתתא כגוונא דלהון ונפקי גו קלא אחרא דאיהי אבן דכתיב משם
רועה אבן ישראל · ועל דא אוקמוה ברזא דקרא דכתיב ויאספו שמה כל
העדרים וגללו את האבן · דא שכינתא דאקרי אבן כמן אבן ישראל דמנגדרין לה
ועאלין לה בגלותא וכתי' והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה · ועל שמה אקרון
כלהו אבנין · וכמה אבנין לאבנין · אית אבנין יסודי ביתא דכתי' ויצו המלך ויסיעו
אבנים גדולות אבנים יקרות ליסד הבית אבני גזית · ואית אבנין עלאין יקירין
ואינון תריסר · ארבע סדרין תלתא תלתא לכל סדרא לארבע רוחי עלמא · כגוונא
דא אינון ארבע דגלים דהוו אזלי במדברא · ואינון תריסר שבטין תלתא תלתא
לכל סטרא לארבע רוחי עלמא · וכלא רזא חדא והא אוקמוה · ותא חזי בשעתא
דכהנא רבא הוה שוי אלין תריסר אבנין ולביש לון בחושנא ואפודא כדין שריא
עליה שכינתא · ואינון תריסר אבנין גליפין בשמהן דכלהו שבטין · וכל שבטא
ושבטא אתגליף על אבנא חדי · משקען הוו אתוון על אבנין · וכד נהירין אתוון
הוו בלטין לבר ונהרין על מה דאצטריכו ובאתוון כלהו לא הוו תרין אתוון ח' ט'
בגין דלא אשתכח חובא בכלהו · אמר רבי חזקיה אי הכי ח' דשמה גרים ואות
אבל ט' דאיהו את טב · ותנינן מאן דחמי את ט' בחלמיה טב ליה בגין דביה פתחא
אוריתא כי טוב · דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב · והואיל והיא את טב
אמאי לא אכתוב באינון שבטין · אמר ליה בגין דסמיכין תרין אתוון אהדדי ותו
קרא את ט' גניז וטמיר · ואיהו נהיר נהירו דכלהו דהא את דא נהירו דכלהו הוי ·
ולאו נהירו אשתכח בר מאת דא דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב · והוא נהירו
דההוא נהורא דגניז וטמיר · ועל דא כתיב לא ימנע טוב להולכים בתמים · ודא
איהו נהורא דכלהו שבטין ובגין כך לא אתגלף בהו · ותו דכלהו תריסר נפקי מגו
אסדרא דא טמיר' דאיהי ברזא דאת ט' ובגין כך איהי טמיר וגניז ולא אתחזי בהו ·
תא חזי כל הני אבנין קיימי בארח את ורשימא · וכלהו כד הוו נהרין כדין כהנא
רבא הוו נהירין אנפוי ואתוון נהרין ובלטין לאשתמודעא לבר · וכד הוו נהרין
אנפוי דכהנא כדין הוו אשתמודען בליטו דאתוון דאיהו לטב · ובדא אשתמודע
כהנא אי זכאה הוא אי לאו · ועל דא כלא איהו באת ורשים והא אוקמוה · רבי
אבא הוה יתיב קמיה דר' שמעון · אמר ליה הא דכתיב ונתת אל חשן המשפט את
האורים ואת התמים ותנינן אורים דנהרין במלה דאצטריכו · תמים דאשלימו
במלייהו · תו אבן צריכין למנדע · אמר ליה ודאי להכי איהו חשן ואפוד לקבל אורים
ותמים ודא רזא דתפלין וקשרא דתפלין לקבל תרין אלין · פתח ואמר וראית את
אחרי ופני לא יראו · וראית את אחרי הא תנינן דאחזי ליה קב"ה למשה קשר של
תפלין · ופני אלין תפלין ממש · ופני אינון תפלין דאינון רזא עלאה שמא קדישא
אחרי

אחרי איהו רזא דקשרא דתפלין· והא ידיעא לגבי חברייא· בגין דדא אספקלריא דנהרא· ודא איהי אספקלריאה דלא נהרא· לקבל דא אורים דנהרין במלייהו· תמים דאשלימו במלייהו· דא פנים· ודא אחור· ורזא דא קל ודבור· קל אנהיר למללא· דבור אשלים מלה· ותדיר דא בדא סלקן ולא אתפרשן דא מן דא לעלמין ובגין כך חשן ואפוד· דא פנים ודא אחור· וכלא רזא חדא כלא פרישו כלל· אמר ליה אי הכי דלא מתפרשן לעלמין ומאן דאפריש לון הא תנינן דכתיב מפריד אלוף מהו דכתיב ויהי בברוח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה אפוד ירד בידו ולא חשן לא קאמר· אמר ליה ודאי הכי הוא· כל מה דהוא חשיב איהו טמיר וגניז ולא אדכר כל כך· כגוונא דא נשאי אפוד בד· מה דאיהו באתגליא יתיר איהו אדכר בגין דיתכסי מה דאיהו בגניזו וטמירו ועל דא אדכר מה דאיהו באתגליא יתיר· ובגין כך שמא עלאה איהו רזא בטמירו ובגניזו ולא אדכר אלא בשמא דאיהו באתגליא דא אדכר ודא אגניז· דא באתגליא· ודא בסתירו· וכל מה דאתגליא איהו אדכר לעלמין שמא דגניז איהו ידוד שמא דאיהו באתגליא איהו אד׳· ועל דא אכתיב באתוון טמירין ואקרי באתוון אלין ואתכסי דא בדא למהוי יקרא עלאה טמיר וגניז לעלמין דכל ארחי דאורייתא הכי הוא אתגליא וסתימא· וכל מלין דעלמא בין דעלמא דין ובין דעלמא דלעילא כלהו איהו טמיר וגליא· פתח ואמר ויאמרו אלין הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו וגו׳· האי קרא אית לאסתכלא ביה כלהו ברזא דחכמתא שאילו דכתיב הגידה נא לנו באשר למי· הכא שאילו רזא דאיהו באתגלייא למנדע אי מזרעא דיוסף קאתי דימא כיון דחמא ארונא דיליה מיד אתבקע והוה יבשתא דכתיב הים ראה וינוס· הים ראה ההוא דכתיב ביה וינס ויצא החוצה מיד הירדן יסוב לאחור· ועל דא שאילו ליה באשר דכתיב ביה ביוסף באשר את אשתו· אי מההוא זרעא קא אתית בגי דישתוק ימא מינך· לתו׳ ואי מזרעא דיעקב קא אתית דכתיב ביה למי אתה ואנה תלך ואינון הוו מלאכין קדישין דשדר בשליחותיה ואשתזיב מההוא עאקו בגי למרך ויסדר מלאכיה ונשתזיב מההוא עאקו· ואי לאו מה מלאכתך במה אשתדלותך בכל יומא· ומאין תבא מאן איכון אכהתך· מה ארעך אי היא ארעא דאתחזיא לאתענשא· ואי מזה עם אתה אי הוא עמלק או חד משבעה עממין דאתחזון לאתענשא· כלא שאילו ליה כדקא יאות· מה אתיב לון ויאמר אליהם עברי אנכי מההוא זרעא דאברהם העברי דאקדים שמא דמאריה בכל יומא בעלמא· ואת יי׳ אלהי השמים אני ירא וגו׳·

אימון לא שאילו ליה אלא מלה באתגליא ובאתכסיא למנדע ביה· ואיהו אתיב לון כלא באתגלייא· מה כתיב וייראו האנשים יראה גדולה· כיון דשמעו שמא דקב״ה מיד דחילו בגין דכלהו הוו ידעין נסין וגבורן דעבד קב״ה בימא וכיון דאמר לון שמא דקב״ה מיד דחילו קמיה דחילו סגיא· תו אמר לון דאיהו ערק מקמי קב״ה ועל דא אמרו ליה מה זאת עשית דאנת ערקת מקמיה ולא עבדת פקודוי· ובגין כך מה זאת עשית דאנת עברת על פקודי דמארך· ותא חזי כל אלין אתגזרו לבתר כד חמו נסין וגבורן דעבד ליה קב״ה ליונה בימא· וכלהו חמו ליה כד נפל בימא

והשתא

והוה נוגה דסליק ובלע לון קמייהו. וכד אתא ההוא נוגה רבא לעיניהון דכלא ופלט ליה ליבשתא אתו לגביה ואתגיירו כלהו. הה"ד משמרי הבלי שוא חסדם יעזובו. ות"ח כלהו אלין הוו גרי צדק ואתחכמו באורייתא והוו חכימין עלאין בגין דהא קב"ה אתרעי בהו ובכל אינון דמקרבי לגביה ומקדשין שמיה באתגליא דכד אתקדש שמיה באתגליא שמיה דאתכסיא אסתליק על כרסי יקרי' דכתי' ונקדשתי בתוך בני ישרא'. ת"ח מה כתיב

וירכסו את החשן מטבעתיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת. אמאי בפתיל תכלת אלא לאחזאה דהאי תכלא אתקשר בכלא ועל דא כלא איהו ברזא עלאה מה כתיב פעמן זהב ורמון ואוקימנא וכלא איהו ברזא עלאה כדקאמרן מה כתיב ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני יי' בגין דאצטריך קלא דאשתמע וברכאן ישרון על עלמא בגיניה דכהנא דאיהו מברך כלא ופלח כלא. פעמן זהב הא אוקימנא. רמון דאתמליא ברמונא דא דאיהו אתמליא מכלא וכלא אוקימנא.

ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת. הא אתמר ברזא דחשן ואפוד וכלא חד. כליל תכלת דהכי אתחזי כמה דאוקימנ' דתכלא איהו רזא דנהורא דכרסייא תכלא דאיהו בקטורא דבהירו נהורא כלא כחדא ועל דא תכלא לאפודא איהו. אמר רבי שמעון הני מאני דלבושין דכהנא כלהו רזא עלאה איהו למהוי לבושין דלתתא כגוונא דלעילא. תא חזי כיון דמיכאל כהנא רבא איהו ואתי מסטרא דימינא אמאי כתיב בגבריאל האיש לבוש הבדים דהא לבושין לכהנא רבא איהו אלא מסטרא דשמאלא אתכליל בימינ' תדיר ואתלבש בלבושין אינון. תו דהא גבריאל איהו אתמנא שליחא בהאי עלמא וכל שליחא דאתמנא בהאי עלמא אצטריך לאתלבשא בלבושין דהאי עלמא והא אוקימנא ברזא דנשמתא כד סלקת לעילא אתלבשת מלבושא כגוונא דלעילא בגין למהוי תמן. וכן כד נחתת לתתא מלעילא כלא איהו כגוונא דההוא אתר דאזלת תמן. כגוונא דא כל אינון שליחן דאתמנן בשליחות' בהאי עלמא והא אוקימנא. ות"ח האי מעילא דאפודא לחפיא עליה כד לביש ליה. כתיב אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה האי קרא הא אוקמוה. אבל ת"ח בשעתא דברא קב"ה לאדם פרצופין דכר ונוקבא אתבריאו והוו תרווייהו דא עם דא קטירא נוקבא לאחורא דדכרא לקמ' עד דנסר לון קב"ה ואתקין לה ואעיל לה לקמיה דאדם לאסתכלא אנפין באנפין וכיון דאסתכלו אנפין באנפין כדין אתסגי רחימותא בעלמא ואולידו תולדין בעלמא מה דלא הות מקדמ' דנא והא אוקימנא. ולבתר דחב אדם ואתתא ואתא נחש על חוה ואטיל בה זוהמא אולידת חוה לקין והוה דיוקניה דיוקנ' דלעילא ותתא מרזא דזוהמא דסטרא אחרא ומסטרא דלתתא. ועל דא איהו הוה קדמאה דעבד מותא בעלמא בגין דסטרא דיליה גרים. חויא ארחיה הוא למהוי כמין לקטולא ההוא דאתי מניה ארחיה נקיט ואזיל ועל דא כתיב ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו. אשכחנא בספרין קדמאין דכד קטל ליה קין להבל הוה נשיך ליה בשינין

כחויא

כחווא על דאפיק כשמתיה וקטל ליה וכל מלין אהדרן ליסודא קדמאה · ואי לאו
דהוה קין מההוא סטרא לא אשתכח הכי לגבי אחוה · ועל דא כיון דחווא אדם
דאתקטיל הבל ואתתריך קין אמר מה אנא אוליד מכאן ולהלאה אתפרש מאתתיה
מאה ותלתין שנין · ורוחין נוקבי מסאבי הוו אתיין ואתחממן מניה והוה אוליד רוחין
ושדין ואקרון נגעי בני אדם ואוקימנא · לבתר קני ואתלבש בקנאה ואתחבר
באתתיה ואוליד לשת דכתיב ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת · דא אתי
בדמותו כצלמו מה דלא הוה הכי בקדמיתא באינון בנין קדמאי דהוו מקדמ׳ דנא ·
בגין דהא בקדמיתא אתחברותא אחרא הות לגביה ואוקמוה · עד דאתת חוה
ואתקין לה קב״ה לגביה דאדם ואתחברו אנפין באנפין · ועל דא כתיב לזאת יקרא
אשה · דא איהי אתתא אבל אחרא לא אקרי הכי והא אוקמוה · ובגין כך אדם
וחוה כחדא אתבריאו דכתיב זכר ונקבה בראם ויברך אותם תרוייהו כחדא הוו ·
ועל דא אחור וקדם ברתני · ת״ח אפוד וחשן אחור וקדם הוו וכד כהנא הוה אתלבש
בהו הוה דמי בדיוקנ׳ עלאה · והא אתמר דכלהו אנפוי נהירין ואתוון בלטין וסלקין
לעילא מנהרן וכלהו הוו ידעי מלה · ובגין כך תקונא דחשנ׳ ותקונא דאפודא כחדא
אתקשרן ואע״ג דתקונא דדא לאו איהו כתקונא דדא וכלא ברזא חדא קשורא דדא
בדא לאתאחדא חושנא באפודא בארבע עזקן דאתקשר׳ בהאי אתר ובהאי אתר ·
ואינון רזא דאינון רתיכין דאתקשרן בהאי סטרא דלתת׳ דאינון דלעילא וכלא איהו
ברזא דאופנין וחיות · כתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ ואוקמוה
דהא כלא כגוונא דא אתעביד משכנא כגוונא דעלמא תתאה עבד וכגוונא דעלמא
עלאה וכל עובדוי דעבד כגוונא דלעילא הכי נמי משכנא כל עובדוי אינון כעובדא
כגוונא דעלמא עלאה · רזא דא כל עובדין דמשכנא כלהו עובדין ותקונין דלעילא
ותתא בגין לאשראה שכינתא בעלמא בדיורין עלאין ובדיורין תתאין · כגוונא דא
גן עדן לתתא איהי כגוונא עלאה וכגוונא תתאה כל דיורין כל דיוקנין דעלמא כלהו
תמן · ועל דא עבידת משכנא ועבידת שמים וארץ כלהו כחדא · כתיב שאו מרום
עיניכם וראו מי ברא אלה וגו׳ · האי קרא אוקמוה · אבל ת״ח אי בגין דיסתכל בר
נש עינוי לעילא וזקיף לון לעילא יכיל למנדע ולאסתכלא במה דלא אתרשים למנדע
ולמיחמי · אלא שאו מרום עיניכם · מאן דבעי לאסתכלא ולמנדע בעובדוי דקב״ה
יזקיף עינוי לעילא ויחמי כמה חיילין וכמה משריין עובדין משניין דא מן דא רברבין
אלין מאלין · וכדין יתחמון ותשאלון ותימרון מאן ברא אלין · מי ברא אלה הא
אוקימנ׳ רזא דמי ברא אלה דהוא אתר דקיימא מרום גניז וסתים ולא ידיע וקיימא
תדיר לשאלה בגין דלא אתגליא ההוא אתר · המוציא במספר צבאם · מאי המוציא
אלא בגין דההוא אתר דאיהו טמיר וגניז איהו אפיק כלא ברזא דקול דנפיק משופר
וההוא קול איהו חילין עלאין ומשכנא דכלא · ותמן אתפתח רזא דמהימנותא
עלאה בכל אינון סטרין עלאין עד דנגדין דרגין ואתמשכאן לתתא ואתפרשאן
כמה חילין לזיניהו כלהו קיימין במשכנא ואקרון בשמא · מרוב אונים דא סטרא
דימינא · ואמיץ כח דא סטרא דשמאלא · איש לא נעדר סטרין דנגדין מתרין עברין ·

דא

ד״א שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה · האי קרא כד אתקם משכנא והוה אתתקן
כל מאן דהוי ליה למסכנא ואסתכל לעילא ותתא כלא חמי ביה במשכנא · בגין דכל
עובדוי דעלמא כלהו אתתקנו ביה במשכנ׳ והא אוקימנ׳ · כל מאן דחמי איכון קרסים
במשכנא ואסתכל בהו הוה מסתכל בנהירו דלהון בנהירו דככביא בגין דהכי קיימן
ככביא ברקיעא · פתח ואמר הללויה הללו את יי׳ מן השמים וגו׳ · ת״ח תושבחתא
דא אמר דוד לקבל רזא דשמא קדישא דאיהו כללא דתושבחת׳ דכלא · תרין תושבחן
איכון כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה דאיהו כללא תושבחתא דכלא · ואיכון דא
ותושבחתא בתראה דכלא דכתיב הללויה הללו אל בקדשו וגו׳ אבל דא הוה על עשר
אמורים ודא הוה על שבע וכלא רזא חדא בשמא קדיש׳ · הללויה הללו את יי׳ מן השמי׳
איהו שירותא דשית סטרין לאתפשטא לתתא דדא איהו רזא דקיימא לשאלא כד״א כי
שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו׳ · עד הכא אית רשו לשאלא מכאן
ולהלאה לאו קיימא לשאלא בגין דאיהו אתר טמיר וגניז · וע״ד הללו את יי׳ מן השמים
הללוהו במרומים אלין תרין סטרין דאיכון רומא דשרותא ומיכא ושמאלא ומהכא
אתפשטאן כלהו אחרנין לתתא ברזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות · הללוהו כל
מלאכיו אלין תרין קיימין דקיימי תחות גופא למשען גופא עלייהו · ת״ח איכון קיימין
דגופא אשתען עלייהו קיימי הכא ברזא דמלאכין בגין דירכין איכון שליחן למיזל
מאתר לאתר ומרזא דא נפקין איכון דאקרון מלאכין דאיכון שליחן למה׳ בשליחותא
דמאריהון מאתר לאתר · הללוהו כל צבאיו דא איהו אתר דנפקי מניה כל חילין
קדישין עלאין רזא דאת קיימא קדישא · ואיהו רשים בכל שאר רבוון כדקא אמרן
דכתיב יי׳ צבאות שמו אות איהו בכל שאר חילין ורבוון · הללוהו שמש וירח ביה
קיימא רזא דא ואיהו שמשא לאנהרא וביה קיימין ככביא עלאין דנהרין ומזלי והא
אוקימנא · לבתר אהדר לעילא לההוא אתר דקא״ם ברומא דמרומים ותמן תקיעו
דכלא · לבתר הללו את יי׳ מן הארץ לקבל אלין אש וברד וגו׳ · ת״ח איכון ככבי׳ לתתא
קיימין במשיכו דאתמשכאן מרזא עלאה בגין דכלא קיימא בדיוקנא עלאה והא
אוקימנא · ובגין כך כל איכון ככביא ומזלי מרום רקיעא כלהו קיימי לאנהגא ביה
עלמא דלתת׳ מניה · ומתמן אתפשטאן דרגין עד דקיימין פרגין לאיכון ככביי׳ דלתת׳
דכלהו לא קיימי ברשותייהו כלום והא אוקימנא · וכלהו קיימאן ברשות׳ דלעילא ועל
דא כתיב יעמדו נא ויושיעך הברי שמים החוז׳ בכוכבי׳ וכלא איהו ברשות׳ ואתמר ·

ויעשו את הכתנות שש וגו׳ ואת המצנפת שש וגו׳ · רבי יוסי פתח והיה
באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי׳ בראש ההרים וגו׳ והיה
באחרית הימים כד יפקוד לה קב״ה לכרתא דיעקב ויוקים לה מעפרא ויתחבר
שמשא בסיהרא כדין נכון יהיה הר בית יי׳ דא ירושלם לעילא דתהא מתתקנא
בתקונהא לאתנהרא בנהורא דלעילא דכל נהורא לאו איהו לאתתקנא אלא בנהור׳
דלעילא דבההוא זמנא יתנהי׳ עלה נהורא עלאה על חד שבעה ממה דהוה מקדמת
דנא כמה דכתיב והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו׳ ·
בראש ההרים · בראשי ההרים מבעי ליה · מאי בראש אלא נקודה דא דיהא לה

בראש

בראש ההרים איהו · ומאן איהו ראש ההרים דא כהנא רבא דאיהו ראש ההרים
רישא דכלא לסטר ימינא · ודא איהו דמתקן לביתא תדיר דמברך לה לאנהרא אנפהא ·
ועל דא יהיה נכון · ובמה יתקן לה באינון לבושין דאינון כגוונא דלעילא כמה
דאוקמוה · ואינון לבושין כלהו קיימין ברזא דשית · והאי ביתא כד יהא מתתקן
בהאי ראש ההרים דאיהו כהנא רבא כדין אתקשר ואסתלק לעילא בקיומא עלאה
ויתנהיר עלמא מההוא נהירו עלאה כדין ונשא מגביעות מכל שאר חילין ומשריין
עלאין וכדין ונהרו אליו כל הגוים · ת״ח בשעתא דכהנא פריש ידוי כדין רוחא
עלאה אנהיר ונפק וכל בוצינין נהרין ונהורין אתמשכאן ואתקשראן אלין באלין
עד דיתנהירו אנפהא דכנסת ישראל וכלא על ידא דנהורא קדמאה דאיהו כהנא ·
וכד כהנא אתער לתתא כהנא אתער לעילא · וביעובדין דלתתא אתער אתערותא
לעילא · ועל דא נכון יהיה הר בית יי׳ בראש ההרים וגו׳ בגין דהשתא כל שאר
עמין אית לון ממנן ברקיע׳ עלייהו ובההוא זמנ׳ יבער לון ויפיל לון קב״ה משולטניהון
דכתיב יפקד יי׳ על צבא המרום במרום · וכיון דכלהו יתעברון משולטניהון כדין קב״ה
יתתקף בלחודיה כד״א ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא וכדין ונהרו אליו כל הגוים ·
וכת״ד והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי׳ אל בית אלהי יעקב וגו׳ · וכלא
אינון בשעתא דכהנא דאיהו ראש ההרים ינהיר לה וכלא איהו ברזא דשש שית אינון
בכל סטרין דינהיר לה דהא ברזא דשית ינהיר לה · רבי אלעזר ורבי יצחק ורבי
יהודה הוו אזלי בארחא אמר רבי אלעזר עידן איהו למהך בשכינתא בגין דשכינת׳
לא תשרי עלן אלא מגו מלי דאורייתא · אמר רבי יהודה מאן דאיהו רישא ליפתח
ברישא · פתח רבי אלעזר ואמר נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וגו׳ · נער הייתי
וגם זקנתי האי קרא אוקמוה · דוד מלכא איהו לזמנין קא משבח גרמיה דכתיב ועשה חסד למשיחו לדוד
ולזרעו עד עולם · וכתיב נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ·
ולזמנין עבד גרמיה מסכנא דכתיב כי עני ואביון אני · וכתיב נער הייתי וגם זקנתי ·
ואיהו אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה · אלא בזמנא דהוה סליק בדרגא
דשלמא ואסתלק בדיכא קשוט הוה קא משבח גרמיה · ובזמנא דחמא גרמיה בעקו
ושכאוי קא דתקין ליה כהן מאיך גרמיה והוה קרי גרמיה מסכנא וזעירא לכלא ·
מאי טעמא · בגין דהא לזמנין הוה שליט ולזמנין הוה בעאקו דסכאוי · ועכ״ד איהו
שליט עלייהו תדיר ולא יכילו ליה · ודוד מלכא איהו שפיל גרמיה לגבי קב״ה דכל
מאן דמאיך גרמיה קמי קב״ה איהו זקיף ליה על כלא · ובגין כך אתרעי ביה קב״ה
בהאי עלמא ובעלמא דאתי · בעלמא דין דכתיב וגנותי על העיר הזאת להושיעה
למעני ולמען דוד עבדי · בעלמא דאתי דכתיב ובקשו את יי׳ אלהיהם ואת דוד
מלכם ופחדו אל יי׳ ואל טובו באחרית הימים · דוד איהו הוה מלכא בהאי עלמא
ודוד יהא מלכא לזמנא דאתי ועל דא אמר אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ·
ת״ח בשעתא דסיהרא אתעברת נהורהא ולא נהירת כדין איהי במסכנותא בכל
סטרין ואתקדרת · ולית לה נהורא כלל · וכד שמשא אהדר לקבלא ואנהיר לה
כדין אתקשטת לגביה כנוקבא דאתקשטת לגבי דכורא · וכדין איהי שלטא

פשוטפו בעלמא· ועל דא דוד הוה מעטר גרמיה בההוא גוונא תמן· לזמנין
איהו מסכנא ולזמנין איהו בעתרא בעתירו דכלא· ובגין כך הוה אמר נעיר אנכי
ונבזה· ועם כל דא פקודיך לא שכחתי· כגוונא דא אית ליה לבר נש לאשפלא
גרמיה בכלא למהוי איהו מאנא דקב״ה אתרעי ביה והא אוקמוה דכתיב ואת דכא
ושפל רוח· השתא אנא אפתח ברישא· פתח ואמר ויבא אותי שמה והנה איש
מראיהו כמראה נחשת ופתיל פשתים בידו וקנה המדה והוא עומד בשער· האי
חמא ליה יחזקאל בההוא חיזו דכנאש· והאי איהו איש דאיהו שליחא באינון
לבושין והכא לא אמר אלא איש ולא אמר איש לבוש הבדים· אלא בשעתא דעביד
שליחותא למעבד דינא או לאחזאה דינא אקרי לבוש הבדים ובשעתא דלא אתי
להכי אשתני לגוונא אחרא כפום שליחות׳ הכי שני חזו דיליה באינון לבושין ואשתני
מלבושין ללבושין בגין דאיהו תדיר בסטר שמאלא וכמה גוונין אינון דאתלבש בהו
וכל אינון דאתיין מסטריה· מראיהו כמראה נחשת בההיא לבושא דאינון טורי
נחשת דאקרון הרי נחשת· ודא אייתי מדידו למעבד משחתא· האי לאו איהו
בוצינא דקרדינותא דטמיר וגניז ומתמן נפקת האי קנה לתתא דאתגליד מגו
נהירו דאשתכיך מבוצינא דקרדינותא כד אסתלקת לעילא ואתגלפת גו ספירו
דכנין ולא אתידע· ועל דא ההוא קנה המדה איהו קיימא במדידו דמשחתא
דקיימא לתתא· ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה וכלא
משחתא למעבד מדידו· התם כל מדידו דיחזקאל איהו הוה בההוא קנה המדה
ובעובדא דמשכנא כלא הוה בקו המדה· במשכנא בההוא מדידו דלתתא דאיהו
קו המדה כגוונא דההיא פתילה דכד שרי לאתפשטא בכל אמה חד קשרא ובההוא
משחתא מדיד ואקרי אמה ובגין כך שמנה ועשרים באמה דדא הוא ארכא ופותיא
ארבע באמה ולא כתיב ארבע אמות בגין דאמה מדיד לכל סטר והאי נפקא מרזא
דבוצינא דמדידו דהאי לתתא מהאי מדידו דלעילא אשתכח מדידו דלתתא אלף
וחמש מאה סטרין וכל סטרא וסטרא תריסר אלפי אמין ועל דא אמה חד אזיל
בכלהו וההוא אמה דמדיד דא אתפשט קו משחתא ואתגליא אמה ומדיד וכן בכל
אינון משחתי· שמנה ועשרים באמה איהו ארכא בחד אמה ופותיא ארבע בההוא
אמה אשתכח אמה חד דאיהו תלתין ותרין שבילים כל״א וכל בשליש עפר הארץ
ואינון ל״ב לקבל ל״ב שבילין דנפקין מלעילא וכד אתעביד משחתא דארכא בהאי
מדידו איהו ארבע סטרין ההוא ארכא וכל סטרא ז׳ אמין דלהכי סלקן אינון שבעה
אמין לארבע סטרין ברזא דשבע (ס״א תחומין) דאינון תמניא ועשרים דאינון
בארכא בגין דשבע איהו רזא עלאה בכלא וכל אינון תלתין ותרין שבילין כלילן
בשבע ברזא דשמא קדישא· ואי תימא הא כתיב מדה אחת לכל היריעות· ודאי
מדה אחת איהו א״נג דאתפשט אמה בתר אמה ודא בתר דא וכלא ברזא דבוצינא
דלעילא קא אתיא למהוי עילא ותתא משחתא חדא ודא איהו משחתא דאיהי בקדוש׳
יתיר בגין דאית משחתא אחרא דאיהי לחפיא על דא דאיהו לגו דהא במשחתא
אחרא דחפיא על דא סלקא בחושבנא בחשבן ל״ל ולגאו בחושבן ל״ב ודא איהו רזא

דחפיא דא על דא לב לגו ד״ל · לב׳ איהו קיימא לגו · ד״ל איהו קיימא לבר כגון דהא
משחתא קדמאה דאיהו קדישא כגוונין קדישין דאינון שש משזר ותכלת וארגמן
ותולעת שני אלין גוונין קדישין וכל חושבן דיליה סלקא לחשבן לב׳ ומשחתא תניינא
דאיהי לבר לחפייא על דא איהי סלקא לחשבן ד״ל ודא איהו רזא דכתיב אשרי משכיל
אל דל ביום רעה ימלטהו יי׳ · ביום רעה ממש ימלטהו יי׳ רזא דמשכנא לגו דאיהו
רזא לב׳ וכההוא חושבנא דלבר מה כתיב ועשית יריעות עזים · יריעות עזים אמאי
עזים · אלא רזא דגוונא דיליה למיהב דוכתא כרזא דקדשא וכגון כך יריעות עזים
ודאי · כתיב אל גנת אגוז ירדתי וגו׳ הא אוקמוה · אבל מה אגוז אית ליה קליפה
דסחרא וחפיא על מוחא ומוחא לגו אוף הכי בכל מלה דקדשא קדושה לגו וסטרא
אחרא לבר ורזא דא רשע מכתיר את הצדיק ועל דא אקרי אגוז והא אוקמוה ·
תא חזי כל מה דאוסיף גרע וסימניך פרי החג דמתמעטין ואזלין אוף הכא כמו כמה
דלגאו כתיב ואת המשכן תעשה עשר יריעות במה דלבר כתיב עשתי עשרה יריעות
אוסיף אתוון וגרע מחושבנא אוסיף חושבנא וגרע אתוון אוסיף חושבנא דכתיב
ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה · וכד סליק לחושב״
סליק לחושבן ד״ל דלית בכל אינון זוגי משכנותא כההוא דאקרי ד״ל וכגון כך כד
סליק בחושבנא יתיר סליק בגריעו · וכד איהו גרע בחשבנא גרע בסליקו דסליק
לרזא דלב׳ דאיהו רזא דכל מהימנותא · ואיהו רזא דשמא קדישא ועל דא דא
סליק ודא גרע · דא סליק וגרע · ודא גרע וסליק · דא לגו ודא לבר · קו המדה
שרי לאתפשטא ואוליד משחתא לקרשים דכתיב ויעש את הקרשים למשכן עצי
שטים עומדים ואלין אינון רזא דשרפים והא אוקמוה דכתיב עצי שטים עומדים ·
וכתיב שרפים עומדים מדידו דמשחתא דא עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי
האמה · הכא כתיב עשר אמות ולא כתיב עשר באמה · אלין תלת תלת דאינון
תשע וחד דשריא עלייהו ודא איהו רוחא חדא דשריא עלייהו והא אמרן כמה
איהו שיעורא דאמה ודא איהו רזא דשיעורא חדסרי ופלגא דסלקין ולא סלקין
בגין דגרעין מאינון אופנים ואוקמוה כרזא דרתיכא קדישא ואינון עשרין להאי
סטרא עשר ולהאי סטרא עשר עד דסלקין לרזא דשרפים עלאין ולבתר סליק רזא
דקדשא עד דאתערו כלהו כרזא דההוא כרוב התיכון כמ׳ דאוקמוה ועל דא פלגא
אית ביה כלא שלימו רזא דהאי משחתא לעשרין דפין ואינון מאתן ותלתין וכל האי
קיימא במדידו בחושבנא והכי סליק כל חשבן דנפקא מהאי מדידו כרזא דאינון
שרפים יריעות דמשכנא דאמרן דאינון רזין עלאין רזא דשמיא והא אוקמוה נוטה
שמים כיריעה ורזא דהאי כההוא חושבן דקאמרן ואית יריען דקאמרן ברזא חדא
ואית יריען ברזא אחרא וכלא איהו ברזא דלעילא · ועל דא כלא איהו למנדע
חכמתא דכל סטרא וסטרא וכל מלה ומלה · ועל דא אבחין בר נש בין טב לביש בין
רזא דחכמתא ובין מלה דלא קיימא בחכמתא וברזא דמדידו קדמאה הא אתמר
בכמה סטרין איהו · רזא דא רזא דארוכא דקאים בחשבנא ממה דאיהו בטיל וממה
דאיהו קביל וממה דאית ביה וממה דאיהו מקבל דאיהו תרין סטרין ובטיל מאינון

תרין

תרין סטרין · ועל דא אמה איהו בסטרא דא ואמה בסטרא דא ופלגא דיליה · ובגין כך אמתים וחצי ארכו אמתים מתרין סטרין ופלגא דיליה · האי כארכא כפותיא ורומא אמה וחצי חד מההוא סטרא יתיר דקא כטיל כגוונא דימינא ושמאלא ופלגא דיליה דהא לא סריא מלה אלא על מלה ובגין כך פלגא בכל חושבן וחושבן ובגין כך ארונא מקבלא מכלא וקיימא ברזא דחשבנא בכלא והא אוקמוה על מה איתחפיא בדהבא לגו ולבר והאי איהו שיעורא למיקם במדידו קדמאה וכלא קאים ברזא חדא · פתורא כהאי גוונא דמדיד בההוא שיעורא קדמאה אבל האי מדידו על מה דקיימא ברזא דאוריתא ובההוא משחתא קדמאה דקאמר אבא לית בה למעבד שיעורא יתיר כמה דאיהו ברזא לחכימי עליונין למנדע בה רזא דחכמתא לאבחנא בין טב לביש בין חכמתא עלאה לחכמתא אחרא כלהו עובדין אחרנין כלהו במדידו דאמה בההוא משחתא בר משחתא דחשן דאיהו זרת והא אוקמוה · תא חזי כתבת אע״ג דכלהו אתעבידו ברזא דקדשא כלא איהו ברזא דשם ובעובדא דשם וקיימא בשם וכלהו תקונין לאתלבשא ולאתקנא בהו שם וברזא דשם וכלא ברזא דקו המדה · וקנה המדה בההוא מדידו דיחזקאל בגין דההוא ביתא לאתקיימא באתריה באינון כותלין באינון שורין באינון פתחין באינון דלתין בגין למהוי כלא במדידו · אבל לזמנא דאתי משחתא ההוא מה כתיב בה ורחבה ונסבה למעלה למעלה · בשעתא דיוסרי ביה קנה המדה סלקא לעילא לעילא לארכא ולפותיא למהוי אתפשטותא דביתא בכל סטרין ולא ישגחון עליה לביש כמה דאוקמוה דכתיב ודשק מכותתו · מההוא זמנא דיבא לא אשתכח בעלמא בגין דכלא אתקיים על קיומיה בקיומא שלים כלא ולא ירגז עוד ולא יוסיפו בני עולה לענותו וגו׳ · ותא חזי כל משחתין וכל מדידין כלהו קיימין בהאי עלמא בגין לאתקיימא האי עלמא ברזא דגוונא דלעילא לאתקשרא האי עלמא בעלמא דלעילא למהוי כלא חד ברזא חדא · ובההוא זמנא דקב״ה אתער לחדתותי עלמא כדין ישתכחון כלהו עלמין ברזא חדא ויקרא דקב״ה בכלא וכדין כתיב ביום ההוא יהיה יי׳ אחד ושמו אחד · פתח ר׳ יהודה אבתריה ואמר סוד יי׳ ליראיו ובריתו להודיעם · האי קרא הא אוקמוה · אבל סוד יי׳ ליראיו ההוא רזא עלאה דקיימא בגניזו דאיהו סתים וגניז לא קיימא אלא ליראיו דאינון דחלין לקב״ה תדיר ואינון אתחזון לאינון רזין עלאין ולמהוי אינון רזין עלאין בגניזו ובסתימו כדקא יאות בגין דאינון רזין עלאין · אבל ובריתו להודיעם רזא דאיהו קיימא בברית קיימא · להודיעם בגין דאיהו אתר דקיימא באתגליא למנדע · תו סוד יי׳ ליראיו דאינון רזין דקיימן בדחילו ואינון דחלי חטאה דחלין בהו באינון רזין עלאין אבל ובריתו להודיעם למנדע ולפרשא מלין בגין דאינון מלין דקיימן לפרשא · תא חזי בארבעין ותרין אתוון אתגליף עלמא ואתקיים וכלהו עטרא דשמא קדישא כד מצטרפין סלקין באתווי לעילא ונחתין לתתא מתעטרן עטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל לאתקיימא ולבתר נפקו אתוון וברו עלמא לעילא ותתא בעלמא דיחודא ובעלמא דפרודא · ואתקרון הרי בתר טורי דפרודא דמשתקיין כד סטרא דדרום שארי לקרבא

בההיא ובדין מוא כנדין ובמולא דא דעלא כניד כלא הוא באדרו כד מחסכא
סליק ברעו דקדוש מטמירא דכל טמירין מטי וכניד מגניס חד זוהרא מתקרבין
דא בדא והא אוקמוה ואינון ארבעין ותרין אתוון אינון רזא עלאה ובאינון אתברי
עלמא עלאה ועלמא תתאה ואינון קיומא ורזא דכל עלמין ועל דאינון רזא דעלמין
כתיב סוד ה׳ ליראיו ובריתו להודיע׳ דא רזא דאתוון גליפין טטקוטאי מסיכטן
בגלפוי באתגליא · כתיב ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים
והא אוקמוה · את האורים דנהרין רזא דאספקלריאה דנהרא ודא איהו גליפו
דאתוון דשמא קדישא ברזא דארבעין ותרין דבהו אתבריאו עלמין והוו משקעין
ביה · ואת התמים רזא דאינון אתוון דכלילן באתר דאספקלריאה דלא נהרא
ואיהי אתגליא בכ״ב אתוון גליפין דאינון רזא דשמא קדישא ובלהו אקרון אורים
ותמים · תא חזי כד אינון אתוון משקעאן תמן בההוא חילא נהרין אתוון אחרני
בגליפו באינון שמהן דשבטין ונהרין או אתחשכאן ובלא בההוא רזא דאינון אתוון
דשמהן קדישין כדקאמרן · ואימן אתוון דשמהן קדישין אינון אתיין על רזא
דאוריתא ובלהו עלמין אתיין ברזא דאלין אתוון אלין שמהן הוו גניזין משקעין תמן
ושמהן דשבטין הוו בלטין אתוון דילהון לעילא ועל דא כלא מרזא דאינון אתוון
ובלא אוקימנא והא אתמר ברזא דאתוון דאוריתא · ב׳ דאוריתא שריאת בה והא
אוקמוה ב׳ ברא ודאי במילא עלאה בתקיפו דרזא דאינון אתוון ב׳ נוקבא א׳
דכורא כמה דב׳ ברא הכי נמי א׳ אפיק אתוון כללא דעשרין ותרין אתוון · ה׳
זווגא הדא שמים למיהב ליה חיין ולאשראה ליה ו׳ הארץ למיהב לה מזונא ולאתקנא
לה ספוקא דאתחזי לה : ורזא דא בראשית ונו׳ ו׳ ואת כללא דעשרין ותרין אתוון
ואתזן ארעא וארעא כליל לון לגוויה כמא דאת אמ׳ כל הנחלים הולכים אל הים והויכו
רזא ואת הארץ דכניש לכלא בגוויה וקבילת לון · הארץ כטלת ו׳ וקבילת לון לאתזנא ·
ורזא דא משכנא דא לא אתקן אלא על ידא דמשה בגין דמההוא סטרא אתער
דרגא אחרא עלאה לקיומא ליה למהוי קיומא דכלא ורזא דא ויקם משה את המשכן
קיומא דיליה הוה באינון אתוון דאתבריאו בהו שמיא וארעא ובגין כך כל עיבידאן
דמשכנא הוה בצלאל עביד לון ברזא דגלופא דאתוון דאתבריאו בהון שמיא וארע׳
ועל דא אקרי בצלאל בגין דהוה ידע בצלאל גלופא דאתוון דאתבריאו בהו שמיא
וארעא · ואי לא דהוה ידע להו בצלאל לא הוה יכיל למעבד איהו אינון עיבידאן
דמשכנא · מאי טעמא אלא בגוונא דמשכנא עלאה לא הוה ולא אתקינו כל עובדוי
אלא בההוא רזא דאינון אתוון אוף הכא משכנא דלתתא לא הוה ולא אתתקן אלא
ברזין דאינון אתוון · בצלאל הוה מצרף אינון אתוון וברזא דכל צרופא וצרופא הוה
עביד אומנותא וכל עבידא ועיבידא דמשכנא בכל צרופא הוה עביד חד אומנו
וכל מה דאתחזי ליה זכן בכל עבידאן דמשכנא ובכל אינון טייפין ותקונין
דמשכנא כלא הוה בצרופא דאתוון דשמא קדישא וכד אתא לאקמא ליה לא הוה
יכיל למיקם ליה · מאי טעמא · בגין דרעותא דסלקן אינון אתוון לא אתמסר אלא
למשה בלחודוי · ואיהו הוה ידע ההוא רעותא דסלקן כל אינון אתוון ועל דא
אתקם

אתקם משכנא על ידוי דכתיב ויקם משה · ויתן משה · וישם משה · ובצלאל לא הוה ידע ולא הוה יכיל למיקם ליה · פתח רבי יצחק אבתריה ואמר יי׳ בעזך ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד תאות לבו וגו׳ חיים שאל ממך וגו׳ · שירתא דא לא אמר לה דוד אלא על תושבחתא דכנסת ישראל דקב״ה חדי לה בחידו דאורייתא דאקרי עז דכתיב יי׳ עז לעמו יתן וגו׳ · ישמח מלך דא קב״ה דאתקרי מלך דכתיב ויהי בישרון מלך · ובישועתך מה יגיל מאד דא ישועה דימינא כלא הושיעה ימינך וענכי · ותושע לו ימינו · דבר אחר מה יגיל מאד י׳ יתירא ודא איהו רזא דברית קיימא קדישא דאיהו חדוה דכלא וכלא על האי מלך אתמר · חיים שאל ממך נתת לו ארך ימים עולם ועד · מהכא אוליפנא דדוד מלכא לא הוו ליה חיים כלל בר דאדם קדמאה יהב ליה מדיליה · והא אוק׳ דדוד מלכא אתקיים שבעין שנין ואינון שבעין שנין יהיב ליה קב״ה מאינון שנין דאדם קדמאה ובהו אתקיים ואתייהיב ליה אוריכו דיומין בהאי עלמא ובעלמא דאתי ועל דא חיים שאל ממך נתת לו · גדול כבודו בנין דאיהו גדול דכתיב גדול אדונינו ורב כח ודאי אקרי גדול ורזא דא ויעש אלהים את שני המאורת הגדלים גדולים הוו ודאי · ועם כל דא איהו אקרי גדול כמה דאתמר גדול אדונינו ורב כח וקב״ה לא אקרי גדול אלא בהאי דכתיב גדול יי׳ ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו במה איהו גדול בעיר אלהינו הר קדשו · כי תשיתהו ברכות לעד · כי תשיתהו ברכות בגין דהאי איהו ברכתא דכל עלמא וכל ברכאן דכל עלמא מהכא נפקי ודא איהו ברכה ורזא דא והיה ברכה דהא הכא שריאן כל ברכאן דלעילא ומהכא נפקי לכל עלמא ועל דא אקרי ברכה · תחדהו בשמחה כתיב הכא תחדהו בשמחה וכתיב התם ויחד יתרו בגין דזמין קב״ה לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא ולאתקפא בהו ברזא דימינא ולחדתותי לה חדתותא דסיהר׳ בשמשא דכתיב תחדהו בשמחה את פניך · את פניך למהוי קמך ולמהוי בחדו לקבל אנפך בההוא שלימו דישלים בההוא זמנא · דהא בזמנא דאתחרב בי מקדשא אתרקיבת מכל מה דאתמליא כלא אמללה יולדת השבעה · וכתי׳ אמלאה החרבה · תא חזי בההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא אסתכל בכל אינון עבידאן דהוו בדקא יאות ובדין אוקים ליה ובכל אינון עבידאן דהוו בגוה במשכנא כל חד וחד אייתיאו ליה למשה ורזא דא בתולות אחריה רעותיה מובאות לך מובאו׳ לך דכתיב·

ויביאו את המשכן אל משה · אמאי ויביאו את המשכן · בגין דהא בההיא שעתא הוה זמנא דמשה לאזדווגא ועל דא ויביאו את המשכן אל משה כמה דאייתי כלה לגבי חתן בגין דהא בקדמיתא אצטריך לאעלא לכלה לגבי חתן כלא את כתי כתתי לאיש הזה לאשה ולבתר איהו ייתי לגבה דכתיב ויבא אליה וכתיב ויבא משה אל אהל העדות · והכא מה כתיב ולא יכל משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו׳ מאי טעמא · בגין דהוה אתקן כהאי אתתא דאתתקנת ואתקשטת לגבי בעלה ובההיא שעתא דאיהי קא מתקשטא לא אתחזי לבעלה לאעלא לגבה · ועל דא ולא יכל משה לבא אל אהל מעד כי שכן עליו הענן ובגין כך ויביאו את המשכן אל משה מה כתיב וירא משה את כל המלאכה וגו׳ ·

תא חזי בכל עובדין דמשכנא הוה גוונא דתכלא איהו גוונא לאתעטרא ברזא דכל גוונין· מה כתיב ויעשו את ציץ נזר הקדש תכלת וארגמן וגו׳ והא אוקמוה ברזא דכתיב ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה׳· ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה׳·

תוספתא

ברזין עלאין עמיקין קמיטין סתימין אלין סלקין ונחתין ואלין קיימין בקיומייהו גלגלין דס[illegible]ן שנן קיימין משהוא ומכא דעפרא אתכביש· איכון גלגלין סחרין עלמא סחרנותא דסחרין מדברין טיפסרא דקולטא בגווייהו חד גלגלא אית בגווייהו· האי גלגלא סחרא ולא סחרא קיימא תריסר אלפי עלמין בינייהו שכיח סליק ונטיל בגווייהו· תחות ההוא גלגלא קיימא חד עמודא דנעיץ על תהומא רבא ביה מתגלגלאן אבנין גו תהומי איכון סלקין ונחתין ההוא עמודא קאים עלייהו נטיל ולא נטיל נעיץ מעילא לתתא סחראן עאלן ועשרין גלגלין אחרנין מחרכים דההוא עמודא· ההוא גלגלא אחרא דעליה דקאים בתריסר אלפי עלמא איהו סחרא גו משכנא סחרא ולא סחרא ההוא משכנא קאים על תריסר אלפי עלמין ביה קיימא ההוא כרוזא דקרי אשתמרו מגלגלא דסחר׳· מאן דאיהו מארי דעיינין בשכלתנו ינדע ויסתכל בחכמת׳ דמאריה וינדע דאיכון אלין עלאין דמפתחן דמאריה קיימין תמן די איכון טמיראן גו משכנא קדישא· זכאין איכון בהאי עלמא וזכאין איכון בעלמא דאתי עלייהו כתיב אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם· אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך·

ברזא דמשכנא קיימן רזין עלאין ברזא דשמא קדישא עלאה· אדכי האי איהו רזא דמשכנא רזא כגוונא עלאה רזא דארונא כמה דכתיב הנה ארון הברית אדון כל הארץ· אדון כל הארץ דא הוא רזא קדישא דשמא דאל״ף ד״לת נ״ון יו״ד ודא הוא כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה יו״ד ואתוון אלין כגוונא דאלין א איהי י רזא דא כגוונא דא והא אוקמוה· ד איהו רזא ה ודא כגוונא דדא וכלא כגוונא ורזא חדא· נ איהי רזא דאת ו ואע״ג דדא דכר ודא נוקבא אבל דא אתכליל בדא והא אוקמוה ן ו׳· איהו באמצעיתא בגין דאיהו כללא חדא· ה איהו רזא דאת י בגין דהכא דא איהי חכמה זעירא דאקרי חכמת שלמה· ואתכלילו אתוון אלין באלין וכלהו רזא חדא כלילן אלין באלין וכלא חד וכלא איהו רזא חדא באתוון קדישין· ועל דא משכנא דלתתא בארעא קיימא ברזא דמשכנא עלאה וההוא משכנא קיימא ברזא דמשכנא אחרא עלאה על כלא וכלא איהו כליל דא בדא למהוי חד ועל דא כתיב והיה המשכן אחד· כתיב ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד· תא חזי ביומא דאתקם משכנא דאקים ליה משה כמה דאתמר דכתיב ויקם משה את המשכן דלא הוה יכיל למיקם עד דאוקים ליה איהו למטרוניתא דלית רשו לבר נש אחרא למיקם לה אלא בעלה· אוף הכי כל איכון אומנין כלהו אתו לאקמא משכנא ולא יכיל למיקם על ידייהו עד דאתא משה ואוקים ליה בגין דאיהו מאריה דביתא· כיון דאקים משה ית משכנא לתתא אתקם משכנא אחרא לעילא כמה דאוקמוה דכתיב הוקם ולא פריש על ידא דמאן אלא דלא אתקם אלא מרזא דעלמא עלאה דאיהו סתים וגניז על ידא דרזא דמשה בגין לאתתקנא בהדיה· מה כתיב לעילא ויבאו כל החכמים העושים

אתבל מלאכת הקדש וגו׳ אלין איכון החכמים העושים ימינא ושמאלא וכל סטר
בסטרין דאיכון ארחין ושבילין לאעלא גו ימא ולמליא ליה ואיכון עבדו משכנא לעילא
ואתקינו ליה · כגוונא דא בצלאל ואהליאב דא בסטר ימינא ודא בסטר שמאלא
בצלאל לימינא ואהליאב לשמאלא · דא מיהודה ודא מדן ולבתר וכל איש חכם לב ·
ויבאו כל החכמים העושים והא אוקימנא וכלא כגוונא דלעילא · בההוא יומא
דאתקם משכנא אתבטל מותא מעלמא · אתבטל לא תימא אלא אסתלק מעלמ׳ דלא
יכיל לשלטאה כמה דאוקימנא בגין דלא יתבטל יצר הרע מעלמא עד דייתי מלכא
משיחא וקדשא בריך הוא יחדי בעובדוי וכדין בלע המות לנצח · כד אתקם משכנא
על ידא דמשה כדין אתפרש חילא דיצר הרע ואתכפי׳ ולא הוה יכיל לשלטא׳ · בההיא
שעת׳ אתפרש סמא״ל תקיפ׳ רוגזא דשמאלא מעל תוקפא דחויא בישא ולא יכיל לשלטאה
על עלמא ולא יכיל לאתחברא ביה בבר נש ולמסטי ליה · רבי יהודה אמר כד עבדו
ישראל ית עגלא מה כתיב ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה · מאי טעמא
בגין דחמא יצר הרע דהוה אזיל ביניהו · אמר משה סטרא דקדושה לא תשרי בגו
סטרא דמסאבא · ר׳ אלעזר אמר כל זמנא דסטרא דקדושה שלטא סטרא מסאבא
לא יכיל לשלטא׳ ואתכפיא קמיה · ועל דא תכינן כל זמנא דירושלם תהיה מלאה מלכו
אחרא יהא חרבה · פתח ואמר ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה
לקראתנו ויאמר העבד וגו׳ · מה כתיב לעילא ותשא רבקה את עיניה ותרא את
יצחק ותפול מעל הגמל · האי קרא אמאי אצטריך למכתב באורייתא אי בגין דחמא
שפירו דיצחק מאי טעמא אתרכינת מגמלא · אלא האי קרא רזא איהו · תא חזי
ותרא את יצחק מנא ידעת דאיהו יצחק · אלא ותרא את יצחק חמאת בההיא שעתא
מה דלא ידעת · חמאת ליה ברוגזא דדינא קשיא וחמאת דהא סיום דרוגזא קשיא
איהו גמל לתתא ודא איהו רזא דמותא ובגין כך אתרכינת ואשמיטת גרמה מההו׳
גמל · דהא כד אסתכל דינא קשיא ההוא גמל אתתקף · ובגין כך אשמיטת גרמה
מניה ולא יתבת תמן · תא חזי האי גמל הייכו רזא דכתיב וגמולו ישלם לו דא גמול
דאיכון חייביא דכתיב אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו · והאי איהו גמל דקיימא
לאכלא כלא ולשיצאה כלא · והאי איהו זמין תדיר לקבל בני נשא · ובגין כך האי מאן
דחמי בחלמיה גמל אתחזי ליה מותא דאתגזרת עליה ואשתזיב מינה · תא חזי האי
סטרא דמסאבא אקרי הכי דגרי׳ מיתה לכל עלמא והאי הוא דאסטי לאדם ולאתתיה
וההוא דרכיב עליה איהו סמאל ואיהו אתא למטעי עלמא וגרם מיתה לכלא · ובגין
כך אתא ושליט על כלא אדם איהו את אזיל ליה לגביה וכיון דאיהו אמשיך ליה לגביה
כדין איהו אתמשך אבתרייהו עד דאסטי לון · ובגין כך אמר שלמה ואל תקרב אל פתח
ביתה · דכל מאן דאתקריב לביתה כדין איהי נפקת ומתקטרא ואתמשכת אבתרי׳ ·
ועל דא רבקה כד חמאת דהוה ליה לאתדבקא בסטרא דדינא קשיא · כיון דחמאת
ליה ליצחק ברזא דדינא קשיא וחמאת דמההוא סטרא נפק דינא אחרא תקיפא
מזוהמא דדהבא וכד חמאת האי מיד ותפול מעל הגמל בגין לאתפרשא מן דינא
מההוא זוהמא · וכתיב קול יי׳ משלם גמול לאויביו מההוא זוהמא · תא חזי

כד עבדו ישראל ההוא עובדא וגרמו לההוא חובא מאי טעמא עגל ולא סטרא
אחרא· ואי תימא דאינון ברירו עגלא לאו הכי· אלא אינון אמרו קום עשה
לנו אלהים אשר ילכו לפנינו ואהרן רעותיה הוה לאעכבא לון· אלא ודאי עבידתא
אתעביד כדקא חזי· דהא מסטרא דדהבא נפקא סוספיתא כד אתבריר דהבא
ומתמן מתפשטי כל אינון סטרי שמאלא דאינון התוכא דההוא סוספיתא דדהבא
ואתפרשאן לכמה סטרין· וכל אינון דאית לון חיזו סומקא גוון דדהבא קיימו כסטרא
כד שמשא בתוקפיה בגין דתוקפא דשמשא אחזי דהבא ואוליד ליה בארעא· וההוא
דממנא בההוא תוקפא דשמשא חיזו דיליה כעגלא ואקרי קטב ישוד צהרים ודא
נפקא מגו עגלא התוכא סומקא דדהבא וכל הני אתיין מההוא סטרא סומקא רוח
מסאבא דכל אינון דמתפרשי מרוח מסאבא מתפשטי בעלמא· והאי רוח מסאבא
איהו חויא בישא· ואית מאן דרכיב עליה ואינון דכר ונוקבא ואקרון אלה דאינון
מזדמנין בעלמא בכל אינון סטרין דלהון· ורוח קדשא אקרי זאת דאיהו רזא דברי'
רשומא קדישא דאשתכח תדיר עמיה דבר נש וכן זה יי' זה אלי· אבל אלין אקרון
אלה ועל דא כתיב אלה אלהיך ישראל ובגין כך כתיב גם אלה תשכחנה ואנכי רזא
דזאת לא אשכחך· וכתיב על אלה אני בוכיה דההוא חובא גרים למבכי לון כמה
בכיין· דבר אחר על אלה אני בוכיה· מאי טעמא· בגין דאתיהיב רשו לאתר דא
לשלטאה על ישראל ולחרבא בי מקדשא ובגין דאתיהיב לון רשו לשלטאה כתיב על
אלה אני בוכיה רזא דמלה על אלה דא סטרא דמסאבא דאתייהיב לון רשו לשלטאה
אני בוכיה דא רוח קדשא דאקרי אני· ואי תימא הא כתיב אלה דברי הברית· הכי
הוא ודאי דכל אינון לא מתקיימין אלא מגו אלה דתמן כל לווטין כמה דאוקימנא
דאיהו ארור דכתיב ארור אתה מכל הבהמה· ובגין כך אקדים ואמר אלה דקיימא
למאן דעבר דברי הברית· שם המכו' אשר צוה יי' את משה בגין דפקודא דאוריתא
לאתדכאה בר נש ולא יסטי לארחא דא ויסתמר מתמן ויתפרש מנייהו· ואי תימא
אלה תולדות נח הכי הוא ודאי דהא נפק חם דאיהו אבי כנען וכתי' ארור כנען
ואיהו רזא דא דאלה ועל דא כל סני התוכא סוספיתא דדהבא ואהרן קריב דהבא
דאיהו סטרא אחרא דיליה דכליל איהו בתוקפא דאשא וכלא חד וסטרא דא דהבא
ואשא· ורוח מסאבא דאשתכח תדיר במדברא אשכח אתר בההוא זמנ' לאתתקפא
ביה· ומה דהוו ישראל דכיין מההוא זוהמא קדמאה דאטיל בעלמא וגרים מותא
לכלא כד קיימו על טורא דסיני גרם לון כמלקדמין לסאבא לון ולאתתקפא עלייהו
וגרים לון מותא ולכל עלמא ולדריהון בתריהון הה"ד אני אמרתי אלהים אתם וגו'
אכן כאדם תמותון וגו'· ובגין כך אהרן אהדר לבתר לאתדכאה ברזא דמהימנותא
עלאה באינון שבעה יומין קדישין ולבתר לאתדכאה בעגלא· ותא חזי בכלא בעא
אהרן לאתדכאה דאילו איהו לא הוה לא נפק עגלא· מאי טעמא בגין דאהדר איהו
ומינה ואיהו תוקפא דשמשא ודהבא דשמשא· רוחא מסאבא נחת ואתכליל תמן
ואסתאבו ישראל ואסתאב איהו עד דאתדכו· מאי טעמ' אסתאב בגין דנפק עגל
דאיהו מסטרא דשמאלא דאיהו שור ומניה עגל ואיהו שמאלא כמה דאתמר דכתיב

ופני

ופני שור מהשמאל לארבעתן׳ ואהרן דאיהו ימינא אתכליל ביה שמאלא וכפק על ידיה׳
ועל דא אתיהיב ליה עגל כמה דאיהו גריס׳ ובגין כך כד האי רוחא מסאבא אתתקף
ושליט כמלקדמין על עלמא דהא בזמנא דאלכו ישראל אמשיכו עלייהו ההוא זכר הרע
כמלקדמין כד אתדכו ישראל ובעו לאתדכאה אצטריכו לקרבא שעיר בגין דשעיר
איהו חולקא דההוא זכר הרע ההוא רוח מסאבא כדקאמרן׳ כתיב וימירו את
כבודם בתבנית שור אוכל עשב׳ מאי תבנית שור דא עגל שור מב טרא דשמאלא
אהרן ימינא אתכליל שמאלא ביה ואתתקף ביה ונפק על ידיה׳ תא חזי וימירו את
כבודם דא שכינתא דאזלת קמייהו ואחלפו לה בדוכתא מסאבא אל אחרא׳ ובגין
כך לא אתעב׳ זוהמא דא מעלמא עד ההוא זמנא דיעבר ליה קדשא בריך הוא מעלמא
כד״א ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ והא אוקימנא׳ כתיב ויעשהו עגל מסכה
וכתיב ואשליכהו באש ויצא העגל הזה משמע דלא עבד ליה׳ אי הכי מאי ויעשהו אלא
ודאי כמה דאוקימנא דאלמלא אהרן לא אתתקף רוחא מסאבא לאתכללא בדהבא
אבל כל תקונא דאצטריך אשכח לאתכנאה (סא לאתרואה) תא חזי אית מאן
דעביד חרשין ואכלא בידוי ואית מאן דעביד לון כההוא גוונא ממש ולא אכלא
בידוי דהא לעובדין שין נברא מתקנא אצטריך׳ תא חזי מבלעם דאיהו הוה מתקנ׳
לאינון חרשין דיליה לאכלא בידוי בגין דכתיב ונאם הגבר שתם העין׳ שתום העין
שתום העין כלא חד׳ דחד עינא סתים תדיר וחיזו דעינוי לא הוה בארח מישר מומ׳
הוה ביה בעינוי׳ כתיב ושלח כיד איש עתי זמין בכלא חזו דעינוי דלא יתכשר׳ אבל
רוח קדשא מאן דישתמש בהדיה מה כתי׳ כי כל איש אשר בו מום לא יקרב איש עור
או פסח והכא כלא אתקן לרוחא מסאבא למיהב ליה דוכתא לשלטא׳ אשכח מדברא
דאיהו חרוב מכלא כמה דכתיב נחש שרף ועקרב וגו׳ דתמן איהו שלטנותא דיליה
אשכח דהבא ספוקא כדקא יאות׳ אשכח אהרן לאתתקפא בימינא ולאתכללא ביה
כדין אשלים דוכתיה כדק׳ יאות ונפיק ואשתלים׳ ומכלן דרוח מסאבא הוה דכתיב
אכא חטא העם הזה חטאה גדולה הא רוח מסאבא נחש קדמאה כדקאמרן בכמה
דוכתי׳ גבזמנא דבעא אהרן לאתדכאה אקריב עגל מההוא סטרא למעבד ביה
דינא בקדמיתא עבד ליה לשלטא והשתא דיעביד ביה דינא לאכפיא ליה דהא כד
אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כלאינון דשלטין מסטריה׳ תא חזי במצרים
בההוא סטרא דלהון כתיב אל תאכלו ממנו נא וגו׳ נלוי אש בגין דיסלק ריחו כודף
ראשו על כרעיו לתברא ליה ולאכפיא ליה ובדין כל אינון דאתיין מסטריה לא שלטי־
כגוונ׳ דא פרה אדומה תמימ׳ וגו׳ בגין לאכפיא כל אינון סטרי מסאבא דלא ישלטון׳
א״ל רבי אבא והאי פרה קדישא איהי דכוא איהו ואמאי׳ א״ל הכי הוא והא אוקמוה
כללא דארבע מלכוון הוה׳ פרה כד״א כי כפרה סוררה סרר ישראל׳ אדומה דא
מלכות בבל דכתיב אנת הוא רישא די דהבא׳ תמימה דא מלכות מדי׳ אשר אין
בה מום דא מלכות יון דאינון קריבין לארחי מהימנותא׳ אשר לא עלה עליה עול דא
מלכו׳ אדום דלא סליק עליה עול׳ ורזא דמלה דא אע״ג דכמה מלין אתייהיבו למדרש
בקראי כלהו חד הא אתמר דכתיב מי יתן טהור מטמא לא אחד׳ מי יתן טהור
מטמא

מטמא׳ רזא דא הכי הוא דלא איהו טהור דנפק מטמא דהא בקדמיתא טמא והשת׳
דאתעביד ביה דינא ואתיהיב ליקידת אשא בנורא דדליק ואתעביד עפר השתא
איהו טהור מטמא טהור דנפיק מטמא· ובגין כך כל אינון דמשתדלי בה כלהו
מסתאבי דהא הכי הוא ודאי וכיון דאתעבי׳ אפר כדין עד דיתכניש ויסתליק מתמן
מסאיב לכלהו כד״א ונכבס האוסף וגו׳ וטמא· אפר מ״ט כד״א ועסותם רשעים כי יהיו
אפר תחת כפות רגליכם· וכיון דאתייהיב על ההוא אפר מים כדין איהו טהור מטמ׳
ורזא דמלה דכתיב מי חטאת כד״א לפתח חטאת רובץ· ובגין דאיהו פתח חטאת
ודאי בקדמית׳ כתיב והוציא אותה אל מחוץ למחנה· ובג״כ אתיהיבת לסגן ולא לכהנא
רבא ודא הוא טהור מטמא בקדמיתא טמא והשתא טהור· וכל סטר רוח מסאבא
כיון דחמא דא ערק ולא יתיב בההוא דוכתא מי חטאת ודאי מי נדה כלא מסאבא·
ועל דא שלטא רוח קדשא ורוח מסאבא אתכפיא דלא שלטא כלל ודא הוא דיכ׳ דרוח
מסאבא מחוץ למחנה בגין דאיהי רוח מסאבא דכתיב והיה מחנך קדוש· אתא ר׳
אבא ונשקיה· אמר רבי שמעון אף על גב דכל הני מלין כדקאמרן קב״ה יהיב ליה
שלטנו ורוח מסאבא בעי לאכפייא ליה בכל סטרין· תא ואימא לך רזא חדא ולא
אתייהיב לגלאה בר לאינון קדישי עליונין· תא חזי להאי אתר דאיהו רוח מסאבא
קב״ה יהיב ליה שלטנו למשלט בעלמ׳ בכמה סטרין ויכיל לנזקא ולית ליה רשו לאנהגא
ביה קלנא דבעינא לאסתמרא מניה דלא יקטרג עלן בגו קדושה דילן ועל דא רזא
חדא אית לן דבעינן למיהב ליה דוכתא זעיר בגו קדושה דילן דלא ישתכח מקטרגא
בגו קדושה דילן דהא מגו קדושה נפיק שלטנו דיליה ובעינן גו רזא דתפלין לאנכעא
חד שערא דעגלא דיפוק לבר ויתחזי דהא חוטא דשערא דא לא מסאיב בר דאי
אתחבר האי שערא ואתעביד בשעורה אבל פחות מן דא לא מסאיב· והשתא שערא
בעי לאעלא ליה בגו קדושה עלאה דילן ולמיהב ליה דוכתא בגין דלא יקטרג לן
בקדושן· ויפוק מן ההוא שערא לבר דאתחזי דכד חמי לההוא בר נש בקדושה עלא׳
וחולקא דיליה משתתף לתמן כדין לא יקטרג ליה ולא יכיל לאבאשא ליה לעילא ותת׳
דהא דוכת׳ יהב ליה· ואי ההוא חולקא לא יהבין ליה דוכתא בהאי קדוש׳ יכיל לאבאש׳
ליה לתתא וסליק מקטרגא ליה לעילא ואמר פלוני דקא מקדש השתא כך וכך עבד
יומא פלוני וכך אינון חובוי עד דימסר דינא על ההוא בר נש ויתענש על ידוי· וכן
שעיר המשתלח· וכך הוו ישרא׳ עבדי דהוו ידעי רזא דא כד שראן לאתקדש׳ בקדוש׳
עלאה ביומא דכפורי הוו מסתכלי מיד למיהב חולקיה להאי אתר ולמיהב ליה חולקא
ביניהו בגין דלא ישתכח מקטרגא עלייהו ולא ייתון לאדכרא חוביהון דישראל דכמ׳
חבילין וכמה משריין אינון דאזדמנן לנטלא מלה מניה כד אתי לקטרגא· זכאה
חולקיה מאן דיכיל לאשתזב׳ דלא ידכרון חובוי לעילא ולא ישגיחון עליה לביש· אדהכי
הוו אזלין עיינוי דר׳ אבא א״ל אבא אבא זיל טכפיר קטורך ואקפיד בקילטך דהא רזין
דאוריתא לזכאי אתייהיבו דכתיב סוד יי׳ ליראיו· תא חזי ביומא דראש השנה
עלמא אתדנו בי דינא קדישא קדשא בריך הוא יתיב ודן כל עלמ׳ ואיהו סטר׳ אחר׳
קאים מסטר׳ דא וכל אינון דאתדנו להותא אסגי עלייהו ואתרשימו קמיה· ובשעתא
דישראל

דישראל מתערי רחמי בההוא קול שופר כדין אתערבבא ליה כלא דלא ידע ולא משגח באינון דאתדכו עד דלבתר כל אינון דלא מסדרי בתיובתא ואינגזר עלייהו מותא ודאי נפקין פתקין מבי מלכא ואתמסרו ליה · כיון דאתמסרו ליה לא אהדרו פתקין עד דאתעביד דינא וישראל כלהו בעיין לאסתמרא מניה כ"ש בר נש בלחודוי וכ"ש וכ"ש דהא ברזא עלאה דלעילא בעינן לאסתמרא ולמיהב ליה בכל ירחא וירחא כד סיהרא בעי לאתחדתא חד שעיר בגין דלא יקטרג חדתותא (ס"א חדוותא) ויטול חולקיה כדקא חזי ליה · וסיהרא קדישא ליכפא בקדושה לחדתותי כדקא יאות · וכד מתחדשא בכל ירחא וירחא בגין כך אקרי נער והא אוקימנא והאי אחרא דא דיהא תדיר במסאבו ולא נפיק מניה אקרי מלך זקן וכסיל · ובגין כך ישראל קדישין דאינון עמא חד ביחודא קדישא קב"ה יהיב לון עיטא לאשתזבא מכלא · זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר ·

ויביאו את המשכן אל משה וגו' · כתיב ומתחת לרקיע דא איהו רקיעא דקיימא עלייהו ארבע חיון דכד מסתלקי כגו חד אוירא דנשב בהו ולא זקפין רישא לאסתכלא לעילא בגין דההוא רוח החיה נשב בכלהו · ובההוא רוח מסתלקי כלהו דכתיב ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם · וכתיב כי רוח החיה באופנים · אמאי מסתלקי · אלא כד נשב ההוא אוירא עלייהו סליק לאלין ארבע דתחות האי חיה ואינון סלקי לה לעילא עד דמטיין לה לגבי זרא עלאה והיינו רזא דכתי' בתולות אחריה רעותיה מובאות לך בגין ארבע אקרון הכי ולא זזה מן דא חיה דאיהי כרסייא לעלמין וסלקין לה מתתא לעילא לאתקנא כרסיי' לגבי עילא ורזא דא וישאו את התבה ותרם מעל הארץ: וכד אסתלקת לעילא ואלין סלקין לה כדין כתיב ויביאו את המשכן אל משה · ויביאו את המשכן כד"א מובאות לך וכתיב וישאו את התבה · אל משה כד"א דמות כמראה אדם עליו מלמעלה והיינו רזא דאדם · ומכלן דאקרי אדם דכתיב לא ידון רוחי באדם לעולם והיינו משה ובגין כך על האי כרסייא דיוקנא דאדם קיימא עליה דהיינו משה · ויביאו את המשכן אלין ארבע חיוון כד סלקין כדקאמרן · ויביאו את המשכן כל טייפין דגופא דכלהו בתיובתא קדישא · אמר רבי אבהו כלהו אחדין ביה לאתדבקא דכר ונוקבא כחד' · ויביאו את המשכן למיעל כלה לחופה בקדמיתא אינון צריכין לסלקא לה ולאיתאה לה לגביה ולבתר איהו ייתי לגבה תדיר · והא אוקימנא ויביאו את המשכן רזא דכל אינון דקטרי יחודא ויחדי יחודא דרזי דמהימנותא כל יומא אלין ארבע חיוון סלקין לה לכרסייא דא עד דאתיין לה לגבי משה וכיון דדבקי לה לגבי משה כדין אינון סגו דרווחי ברכאן ממקורא דחיי על רזא דא בקטורא דיחוד' דאינון קטרין · ורזא דא כד מקטרין יחודא דכלא כדק' יאות · ורזא דא כתיב וירא משה את כל המלאכה וגו' ויברך אותם משה רוח ברכאן מאתר דמשה שריא ביה ודא איהו מלאכת הקדש בגין דאיהו ידע לסדרא עבודתא דקדש' כדקא חזי · ועל דא כל מאן דצלי צלותא וקטור' וקטיר יחודא מסתכלין ביה אי איהי צלותא וקטורא כדקא יאות · ואי ההיא צלותא

וההוא

ושפוא קשורא כדקא יאות כדין אתברך איהו בקדמיתא מאתר דכל ברכאן נפקין
הה״ד וסכה שמו אותה וגו׳ ואחר ויברך אותם משה · ובגין כך ויביאו את המשכן אל
משה דאיהו מארי דביתא לאחזאה בתקונא דביתיה ולית אצטריך למחזי תקונהא
גרוין דילה דלא אתייהיבו לאחרא לאסתכלא ולמחזי בה באינון סתרין ובאינון רזין
דילה בר משה בלחודוי ועל דא ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת כל כליו·
וכד אייתיאו ליה למשה כלא אייתיאו ליה בשייפין ידיעאן כל חד וחד לאתקנא
שייפא בשייפא לאעלא דא בדא · וכד הוו בעאן לתקנא דא בדא ולאעלאה דא
בדא לא הוה סליק בידיהון · כיון דאייתיאו ליה למשה מיד כלא אסתליק בידיה וכל
שייפא ושייפא הוה אסתליק ועאל בדוכתיה הה״ד ויקם משה את המשכן וכתי׳ הוקם
המשכן והא אוקימנא · ת״ח בההיא שעתא כד שארי משה לאקמא משכנא ושארי
לאתקנא תקונא דשייפין לאעלא דא בדא כדין אתרפיו כל שייפין וכל תקונין דסטר׳
אחר׳ מסאבא · כד שרי לאתקפא האי סטרא דאיהי קדישא אתרפי סטרא אחרא
מסאבא אתקף דא ואתרפי דא והא אוקימנא דכל זמנא דהיא בתקיפו סטר׳ אחרא
אתרפן כל שייפוי דא מליא ודא חרוב ורזא דא ירושלם וצור כד מליא דא חרוב דא
ועל דא כד אתקף דא אתרפי דא ובגין כך ויקם משה את המשכן לאתתקפא מרזא
דלעילא ולא יתקף מרזא דלתת׳ ועל דא משה דהוה מרזא דגו אספקלריאה דנהר׳
אצטריך איהו משכנא לאנהרא מניה ולא מאחרא ועל דא סיהרא אצטריך לאנהרא
מן שמשא ולא מאחרא · תא חזי כנסת ישרא׳ אצטריכת לאסתלקא לעילא ולאתדבק׳
גו שמשא · פתח ואמר זאת תורת העולה היא העולה אמר ר׳ שמעון א״ע דקאמרן
דכתיב אדם ובהמה תושיע יי׳ · עולה סליקו וקשירו דכנסת ישראל לעילא ודבוקא
דיליה בגו עלמא דאתי למהוי כלא חד אקרי עולה קדש קדשי׳ ובגין כך אקרי עולה
דסלקא ואתעטרא למהוי חד בקשורא חדא בחדו ובגין דסלקא לעילא לעילא כתיב
זאת תורת העולה רזא דכר ונוקבא כחדא תורה שבכתב ותורה שבע״פ העולה
דסלקא גו עלמא דאתי לאתקשרא בגויה דאקרי קדש הקדשי׳ ודאי ובגין כך סדורא
דככיסו דיליה לסטר צפון דהיינו סטר שמאליה דהאי איהו תורה שבע״פ לא סלקא
בחביבותא אלא כד אתער סטרא דצפון דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני
וכדין איהו סלקא בחביבותא ואתעטרא בימינא ואתחברת באמצעיתא ואתקשר
כלא מרזא דקדש הקדשים ודא מגו רזא דאדם כרעו דכהנא ובצלותא ובשירותא
והא אוקימנ׳ כמה דעולה קדש הקדשים ברזא דרוח עלאה בגין דתלת רוחין קשירן
כחדא רוח תתאה דאקרי רוח הקדש רוח דלגו באמצעיתא דאקרי רוח חכמה
ובינה וכן אקרי רוח תתאה אבל האי רוח דנפיק מגו שופר כליל באשא ובמיא רוח
עלאה דאיהו סתים בחשאי דביה קיימן כל רוחין קדישין וכל אנפין נהירין ובגין כך
אהדרת עולה רוח ממש ולבתר מרזא דכסמ׳ מסתפקי ואתזנו לאתקשרא רוח אחר׳
דאיהו גו מסאבו מאינון תרבין ושמנונין כמה דאתמר · בגין כך עולה קדש הקדשים
שאר קרבנין לאעבד שלמא בעלמא כלהו מכמה סטרין ומארי דינין לאתעברא
ולאתברא מגו רעותא דאתבסמא אקרון קדשים קלים בגין דלא מתעטרא לעילא

לעילא בקדש הקדשים. ועל דא אינון קדשים קלים ונכוסו דלהון בכל אתר כמה
דאוקימנא. אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים לאו איהו כשאר קרבנין דכל
עובדא קדש. תא חזי מה כתיב ולבש הכהן מדו בד אלין לבושין מיוחדין לקדושה
בר יחידא מיוחדא לקדושה וכתיב בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. מאי
טעמא דא קדש. אלא רזא דמלה כדקאמרן דאיהי קדש הקדשים דסלקא כלא
ואתעטרא בקדש הקדשים בקשורא חדא ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא דסאיב
כלא דלא שלטא ולא יתקריב גו מקדשא ואתעבר מכל סטרי קדשא ואשתאר כלא
קדש בקדושא יחידאי. ואמר ר' שמעון הא אתמר דכתיב אדם ובהמה תושיע יי'.
והכי סלקא רזא דאדם מסטרא דאדם ודאי. בהמה מסטרא דבהמה ובגין כך כתי'
אדם כי יקריב מכם אדם ודאי דדא קרבניה לעילא לקשרא קשרא. ולבתר מן
הבהמה וכלא איהו בקשרא אדם ובהמה ודא הוא רזא דאצטריך לקרבנ' אדם ובהמ'
כדקאמרן. תא חזי כד ברא קב"ה עלמא הכי עבד אדם ובהמה. ואי תימא והא
כתיב ועוף יעופף על הארץ דהא מנייהו מקרבין קרבנין ואפילו עולה כמה דכתיב
ואם מן העוף עולה קרבנו. ת"ח מכל אינון עופי לא מקרבין אלא תורים ובני יונה
אלא רזא דא מה דאתכשר בדא פסיל בדא דא איהו ימינא ודא שמאלא וכלא חד.
ועוף יעופף על הארץ הא אוקימנא דאינון רזא דרתיכא ובהו אסתלק רוח הקדש
לסלקא לעילא דאינון תרי חד לימינא וחד שמאלא עוף לימינא ודא מיכאל. ויעופף
לשמאלא ודא גבריאל. דא ימינא ודא שמאלא ובגין כך מקרבין תרין אלין לסלקא
רוח קדשא וגו שמאלא מעטר וזיין לתתא להבוא סטר שמאלא וימינא לימינא ואתקשר'
אתתא בבעלה למהוי חד וכלא אסתלק ואתקשר כחדא לעילא ותתא וקב"ה אסתלק
בלחודוי ואתקף. ובספרי קדמאי מסכנ' לא יהיב חולקא לאתזנ' שא לעילא לאתקשר'
אבל כלא לעילא ותתא מתקשר כל חד וחד לסטריה כדקא יאות והא אוקימנא.
ר' אלעזר שאיל לרבי שמעון אמר הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשי' לאתכהרא
אתדבקותא דרעותא דכהנא וליואי וישראל לעילא. עד היכן איהו סלקא. א"ל הא
אוקימנ' עד אין סוף דכל קשורא ויחודא ושלימו לאצנעא בההו' בגינו דלא אתדבק
ולא אתידע דרעותא דכל רעוין ביה. אין סוף לא קיימא לאודעא ולאו למעבד סוף
ולא למעבד דבר כמה דאין קדמאה אפיק ראש וסוף. מאן ראש דא נקודה עלאה
דאיהו רישא דכלא סתימאה דקיימא גו מחשבה ועביד סוף דאקרי סוף דבר אבל
להתם אין סוף לאו רעותין לאו נהורין לאו בוצינין בהאי אין סוף. כל אלין בוצינין
ונהורין תליין לאתקיימא בהו ולא קיימי לאתדבקא מאן דידעי ולאו ידעי לאו איהו
אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין אין. וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו
לא ידעי בר ריחא כמאן דארח בריחא ואתבסם ולאו דא ניחא דהא כתי' ולא אריח
בריח ניחחכם דהא ריח ניחא רעותא דרעותא דכלהו רעותא דצלותא ורעותא
דשירתא ורעותא דכהנא דכלהו רזא דאל' כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא והאי
אקרי ניחח רעותא כתרגומו כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה
דאתמר ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא דכתיב בו את אהרן

ולש

ואת בניו לאמר רזא שפה דהא אוקימנא לית צו אלא עז ושנה אתיהיבת לנש לאתוקדא ההיא מחשבה רעה ולאעברא ליה מגו קדשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהא תננא ותרכין דאתוקדן בגין לאתעבר׳ מן קדשא׳ והאי צו כרשותייהו קיימא לאפרשא לה מן קדשא מגו שאר קרבנא׳ ואי תימא צו את בני ישראל׳ הכי במי דהא ברשותייהו קיימא כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטאה עלייהו והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להאי רוח קדש׳ לעילא לעילא ולאפרשא לדא רוח טמאה לכתתא לה לתתא לתתא דא ברעותא ובכלותא כדקאמרן ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה והאי קרא מוכח עלייהו דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר׳ צו דא עז רוח מסאבא׳ לאמר דא אתתא דאקרי יראת יי׳ כתיב הכא לאמר וכתיב התם הן ישלח איש את אשתו והא אוקמוה ובגין כך כלא אתמר ושפה קיימא לאתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה׳ זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי ארחי דאוריתא ואזלי בה בארח קשוט עלייהו כתיב יי׳ עליהם יחיו׳ מאי עליהם יחיו אלין ארחוי דאוריתא יחיו יתקיימו בהאי עלמא ובעלמא דאתי׳ תא חזי כתיב זאת תורת העולה אמר ר׳ חייא העולה אוקימנא ליה בהאי גוונא זאת תורת דא כנסת ישראל׳ העולה דאיהי סלקת ואתעטרת לעילא לעילא ולאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש הקדשים׳ דבר אחר זאת תורת דא כנסת ישראל׳ העולה היא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארחא דקשוט׳ היא העולה׳ היא היא דסלקא ואסטי ליה לבר נש בעי לאוקדא ליה בנורא בגין דלא איתיהיב לה דוכתא ל׳ סגאה ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה׳ מה לילה דא כנסת ישראל דאתי לדכאה ליה לבר נש מההוא רשעא על מוקדה׳ בגין די כהר דינור איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומייהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שלטנהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטרי׳ על מוקדה על המזבח כל הלילה ואתכפייא ולא שלטא ועל דא כד אתכפיא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קדשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו לגביה כד אתכפיא האי חילא אחרא ואתפרשא מינה׳ ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא לפרשא להאי סטרא מרוח קדשא ולמיהב לה חולקא בגין דרוח קדשא יסתלק לעילא׳ ותא חזי בזמנא דאתכני בי מקדשא ואתעביד אתכפיא סטרא אחרא ואסתלק מעלמא׳ וכד אסתלק מעלמא ואתקם משכנא על ידא דמשה כדין אתקם לעילא ותתא הה״ד ויקם משה את המשכן׳ מאי ויקם אלא דאוקים לה לאסתלקא לעילא לעילא ועל דא ויקם משה מאן דהוה מאיך אוקמיה כמאן דאוקים למאן דנפיל׳ כגוונא דא לזמנא דאתי כתיב אקים את סכת דוד הנופלת׳ כתיב נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל׳ מאי ולא תוסיף משמע דהא זמנא אחרא קמת׳ אלא בזמנא אחרא קמת׳ היא קמת ולא אוקים לה קדשא בריך הוא דהא בגלותא דמצרים קב״ה אוקים לה ועבד כמה נסין בגין לאוקמא לה׳ ובגלותא דבבל הוא לא אוקים לה אלא היא קמת׳ וסליקו בני גולה באינון דלא הוה לון פרוקא ולא הוה תיובתא דקב״ה עלייהו בגין דגרם ההוא חובה

דאינון

דאינון נטיל זכרוות ועד קב"ה לא אוקים לה לכנסת ישראל ולמעבד לה כמין ונכוראן בההוא זמנא כדק' יאות ובג"כ ולא תוסיף קום כתי' לא תוסיף דייקא · וקב"ה יוקים לה דכתי' אקים את סכת דוד הנופלת וכתי' ואת דוד מלכם אשר אקים להם · ובג"כ כתיב הכא ויקם משה את המשכן · תא חזי כד אוקים ליה משה למשכנא אתקם משכנא אחרא עמיה ומשכנא עלאה אוקיר וסגיד כלא בגין דמשכנא עלאה סתים וגניז איהו לעילא לעילא ומשכנא אחרא אתקם על משכנא דלתתא וקיימא עליה בקיומא דההוא משכנא עלאה על כלא · וכד אתקם משכנא דלתתא על ידא דמשה אוף הכי לעילא . מכלן · דכתיב ויקם משה את המשכן · את דייקא לאתחזאה דתרי משכנין ברזא דמשה אתקנו · אמר רבי יוסי וכי ויקם משה והא כלא עד לא אתתקן וקיימא לאו איהו אלא כד אשתליס כלא ועאל שייפא בשייפיה אמאי ויקם · אמר רבי יצחק בתלת סטרין אוקים משה ית משכנא מה כתיב ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו בהני תלת סטרי אוקים משה ית משכנא ובהני תלת סטרי אסתלק משכנא ואתכפיא סטרא אחרא ועל דא כד אוקי' משה להאי בסטרא אתכפיא בסטרא אחרא בגין כך משה אוקים ליה ולא אחרא · תא חזי כתיב ויתן את אדניו בההיא שעתא אזדעזע סמא"ל מאתריה וארבעין רתיכין דעמיה וערק ארבע מאה פרסי גו טהירו דנוקבא דעפרא אעיל משה אינון סמכין ואתקיף בסטרא דא כדין אינון סמכין דסטרא אחרא כפלו ואתרפו · פתח ואמר ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו' מאי ביום ההוא ביומא דקדשא בריך הוא יעביד דינא בעלמא ויפקו' על חייבי עלמא בעובדיהון · דהא לית קימה לכנסת ישראל מעפרא בעוד דאינון חייבין דישראל יקומון בעלמא מה כתיב לעילא בחרב ימותו כל חטאי עמי האומרים לא תגיש ותקדים בעדנו הרעה · מה כתיב בתריה ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת וגו' · האי יקרא אית לאסתכלא ביה · את פרציהן את פרצה מבעי ליה · אלא וגדרתי את פרציהן ממאן · מאינון חייבין דכתיב בחרב ימותו כל חטאי עמי דהא כדין יתעביד פרצן בישראל · ועל דא וגדרתי את פרציהן · והריסותיו אקים · ממאן · מדוד בגין דכד אתקף מלכו בעלמא כדין האי מלכו וקדישא אתרפי ואסתיר בכיינא דיליה ועל דא והריסותיו אקים · דהא תנינן כל זמנא דהאי אתקף האי אתרפי דא מליא ודא חרבה · ובגין כך עד ההוא יומא מלכו יתקף · בההוא יומא יתקף ויוקים לה קדשא בריך הוא להאי מלכו קדישא ועל דא והריבותיו אקים ובניתיה כימי עולם · מאי ובניתיה כימי עולם הייכו דכתיב והיה אור הלבנה כאור החמה וגו' · **ויקם** משה את המשכן כמאי אוקים ליה דכתיב ויתן את אדניו ויהב אנון סמכין דתחותיה לקיימא עלייהו ולאסחרא בהו אינון נירין דפתחין בגין דאינון סמכין דתחותייהו אינון קיימא לאסחרא · אמאי וויתו אתקיף ואתקין לון בתוקפוי בההיא שעתא אעדיו אינון סמכין אחרנין דסטרא אחרא · וכגוונא דא כתיב זכר יי' לבני אדום את יום ירושלם האמרים ערו ערו עד היסוד בה · ועל דא זמין קב"ה למבני יסודי ירושלם מיסודין אחרנין דישלטון על כלא · ומאן אינון · ספירין דכתיב ויסדתיך בספירים דשם אינון יסודין וסמכין תקיפין ועלאין דלית להו חלישו כקדמאי · מאי טעמ' בגין דאכנם

קדמאין

קדמאין מאינון יסודין יכלו שאר עמין לאשלטא עלייהו · מאי טעמא · בגין דלית בהו
נהירו עלאה כדקא יאות · אבל אלין יהון נהירין מגו נהירו עלאה ומשקיפאן גו תהומי
דלא יכלין לשלטאה עלייהו · ואלין אינון ספירין דינהרון לעילא ותתא · ואי תימא
בגין דבההוא זמנא אתוסף נהירו עלאה לעילא ותתא אינון יסודי קדמאי יתבטלון ·
הא כתיב הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך · מרבין לאתקנא תבירא · מאי בפוך כמא
ותפס בפוך עיניה אבנים אית דאקרון פוך · מאי טעמא האי · א"ר אלעזר רזא איהו
ורזא דא למחכמי מקלא אתיהיב למנדע · תא חזי אינון אבנין דיסודי ציון וירושלם
אע"ג דשליטו עלייהו שאר עמין ולא אוקדו לון ולא אתוקדון אלא כלהו אתגניזו וגניז
לון קב"ה וכל אינון יסודי ביתא קדישא כלהו אתגניזו ולא אתאבידו מנייהו אפילו חד
וכד יהדר קב"ה ויוקים לה לירושלם על אתריה אינון אבנין קדמאי יהדרון לאתרייהו
ולא ישלוט בהו עינא אחרא בר בזמנא דנכחול בר נש עינוי בההוא פוכא וימלי
עיניה מניה ובדין יחמי כל אבנין וכל יסודי ירושלם מתקנן על אתרייהו דלא שליטו
בהו שאר עמין וכל אינון אבנין יקרין אחרנין וכל אינון בנייני אבנין כלהו קיימי על
קיומייהו ובדין כי עין בעין יראו בשוב יי' ציון · מאי בשוב יי' אלא כד שליטו עלה
שאר עמין קב"ה סליק לה לעילא ובההוא זמנא איהו יהדר לה לאתרה דכתיב בשוב
יי' את שבת ציון · בשוב יי' ודאי · ותא חזי כל מאן דאסתים מן עינא ולא אתיהיב
רשו לשלטאה ביה עינא לא יכלין לאשלטא ביה עינא בר בכחלא דעינא במלין ידיעאן
ובגין כך הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך · ותא חזי כל אלין אבנין יתקיימון באתרייהו
ולהוו יסודין כקדמיתא ויסודי ספירין אחרנין יתקיימון באתר אחר' בחרבא לפותיא
ולאורכא הה"ד ויסדתיך בספירים · בזמנא דיוקים קב"ה לביתיה בההוא זימנא מה
כתיב בלע המות לנצח · בלע כדאמרי' בלע יי' ולא חמל ההוא כוס דשתה האי ישתה
האי · ואי תימא ההוא בלע איהו לזמן ידיעא וקביל ביסר' לאו הכי כתיב לנצח · מאי
לנצח לדרי דרין · ולאו ביסר' ולאו כההוא זמנא דאוקים משה ית משכנא · אלא קב"ה
יוקים לה לכנסת ישראל ואיהו יוקים סמכין נסכין וכל אינון תקרי ביתא בתקונוי
(ב"ה בתקיפו) לעלם ולעלמי עלמיא וכתי' הרחיבי מקום אהלך וגו' בגין דיתבלע סטרא
אחרא ולא יקום לעלמין וכדין וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי' דבר ·

ויקם משה את המשכן בההוא זמנא דאלין סמכין אתקמו ואתיהיבו
באתרייהו ההו' זמנ' אתרפו ואתעברו מאתרייהו סמכין מאתר סט'
אחרא ועל דא ויתן את אדניו · מאי ויתן · אלא אוליפנא דהא משה לקמיה לסמאל
חייבא דהוה אזיל לגביה לקטרגא ליה ובדין אתקיף ביה משה וקשיר ליה קמיה
ואוקים ליה ויהב לסמכוי וכתיב ויתן את אדניו ויתן בתקיפו דלא יכיל בר נש אחרא
לשלטאה עליה ולמיהב סמכין באתרייהו כמשה דהא בתקיפו רב אוקים ליה משה ·
בההוא יומא דאתקם משכנא כד שארי משה לאקמא ליה בחד בניסן הוה ובההוא
זמנא תקיפו דסטרא אחרא הוה בעלמא דהא ביומי דניסן ריש תורא בדיקולא
תנינן · ובניסן שארי משה ואמא ליה לסמאל אזיל סחרניה לצרבבא ליה ואתעבר
עליה משה ובדין ויתן את אדניו שארי הוא ויהב לתתא ושארי מאן דשארי ויהב
לעילא

לעילא דא לקבל דא וביומא דאתקם האי אתקם אחרא קדישא לעילא ומשכנא עלא׳
סתים׳ וגניז אפיק נהורין לכל סטר ואתנהרין עלמין · רבי יוסי שאיל לרבי שמעון
א״ל תנינן תלת משכנין אמינן בקרא דכתיב וביום הקים את המשכן כסה הענן
את המשכן לאהל העדות ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר · הא תלת
משכנין הכא · אמאי משכנא ולא בית דהא בית אצטריך ולא משכן · פתח ואמר
כה אמר יי׳ השמים כסאי וגו׳ · תא חזי קב״ה אתרעי בהו בישראל לאשכנתיה
ועבדיה וקריב לון לגביה והא אוקימנא דעבד מנייהו דרגין ידיען כהאי עלמא
כגוונא דלעילא לשכללא עלמין כלהו כחד עילא ותתא דכתיב השמים כסאי והארץ
הדום רגלי לשכללא עילא ותתא למהוי חד · ד״א השמים כסאי דא רקיעא דיעקב
שריא ביה דאיהו דיוקנא עלאה לכרסייא עלאה קדישא · והארץ הדום רגלי דא
רקיעא דדוד מלכא שריא ביה לאתהנאה מזיוא דאספקלריאה דנהרא ובגין דבעי
לאתפשטא ויתיר לתתא אמר איזה בית אשר תבנו לי דא בנין בית מקדשא ·
ואי זה מקום מנוחתי דא בית קדש הקדשים דלתתא · אבל תא חזי כל
זמנא דאזלו ישראל במדברא הוה להו משכן עד דאתו לשילה והוה תמן ודא איהו
רזא לאמשכא דא בדא ולאעלא דא בדא לאתקשרא דא בדא בגין לאנהרא אבל
לאו לנייחא דהא לאו נייחא בר כד אתבני בי מקדשא ביומוי דשלמה מלכא דהא
כדין איהו מנוחה לעילא ותתא בגין דתמן תקיפו דנייחא ולא לנטלא מאתר לאתר
ובגין כך אית משכן ואית בית · משכן כמא דאת אמר ונתתי משכני בתוככם ולא
תגעל נפשי אתכם · אמאי משכני משכנותיו דקב״ה דלהוון גבייהו דישראל · מאי
טעמא · בגין דכתיב ולא תגעל נפשי אתכם · מאי בין האי להאי · אלא משכן
במלכא דאתי לגבי רחימוי ולא מייתי כל אכלוסין דיליה עמיה בגין דלא לאטרחא
עלייהו איהו אתי לגביה בזעיר חילין · בית דכל חילין וכל אכלוסין דיליה כלהו
אייתי עמיה לדיירא בההוא ביתא ודא איהו בין משכן ובין בית · בית המקדש
איהו דיורא דנייחא לעלמין בכל אינון רתיכין בכל אינון דיוקנין בכל אינון עובדין
כגוונא דלעילא לתברא עובדין דלתתא כגוונא דלעילא משכן בזעיר דיוקנין
בזעירין עובדין לעילא מאתר לאתר וכלא ברזא דלעילא · תא חזי כד פקיד קב״ה
למשה על משכנא לא הוה יכיל למיקם ביה עד דקדשא בריך הוא אחמי ליה כלא
בדיוקניה כל מלה ומלה · כמה דאחזי ליה · כלבושא חוורא וכלבושא אוכמא וכלבושא
סומקא וכלבושא ירוקא · מה כתיב · וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר ·
עם כל דא אקשי ליה למשה · תא חזי אף על גב דאחזי ליה שכינא בעינא לא בעא
משה למעבד · ואי תימא דאיהו לא ידע למעבד או חכמתא לא הוה עמיה ·
תא חזי בצלאל ואהליאב וכל אינון שאר אחרנין אף על גב דלא חמו כמשה מה כתיב
וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו׳ · אי אינון דלא חמו עבדו כך
משה דחמא על אחת כמה וכמה · אלא משה אף על גב דאסתלק מן מקדשא
מעבידתא כלא הוה בידיה ועל ידיה ואיהו אקרי על שמיה ועל דא כתיב וראה
ועשה · ד״א משה אסתלק מן דא ויהיב דוכתיה לאחרא עד דאמר ליה קדשא

בריך הוא ראה קראתי בשם בצלאל ואתו אהליאב וכתיב ועשה בצלאל ואהליאב
וכל איש חכם לב׳ אי יקרא דא הוה דמשה דאיהו יעביד ליה יתקיים ביה תדיר
ועם כל דא כיון דאיהו פקיד ובפקודיה יתעביד איהו עביד כלא׳ תו כל עבידתא
לא קיימא אלא בסיומא דעובדא ועל דא ויקם משה את המשכן בגו לאקמא ליה
כל אינון חכימי לבא ולא הוה מתקיים בגין יקריה דמשה עד דאתא משה ואוקים
ליה והא אוקמוה׳

ויקם משה את המשכן׳ רבי יהודה פתח אל תשמחי איבתי לי כי
נפלתי קמתי וגו׳ מאן אויבתי לי דבבו דמלכו במלכא קדישא
והאי קרא כנסת ישראל אמר ליה אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי׳ מה דלית
לה הכי דכיון דתפול לא תקום לעלמין׳ אבל כנסת ישראל אף על גב דנפלת תקום
וקמת שאר זמנין דכתיב כי נפלתי קמתי דהא כמה זמנין נפלת כנסת ישראל
בגלותא ויתבא בין אינון אחרי דבבו דשאר עמין קמו עלייהו דישראל לשיצאה לון
מעלמא ולא יכילו כד״א על עמך יערימו סוד וכתיב כי נועצו לב יחדו וגו׳ אמרו לכו
ונכחידם מגוי׳ ועם כל דא אף על גב דשאר עמין קמו עלייהו קב״ה לא אנח לון
בידייהו ואי נפלו קמו דכתיב כי נפלתי קמתי דהא קב״ה אקים לה תדיר׳ וזמינא
כנסת ישראל לומר בההוא זמנא דקב״ה יוקים לה מעפרא דגלותא ותסתלק מניה
אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי׳ כי נפלתי בגלותא ואשתעבדו בני קמתי
בהאי זמנא׳ ובגין כך בההוא זמנא דאפיק משה לון לישראל כד עבד לון קב״ה
אינון נסין וגבוראן דעבד לון כדין ויקם משה את המשכן כתיב דהא על ידא דמשה
אתקם בכל זמנא׳ רבי שמעון פתח ואמר בלכתם ילכו וגו׳ בלכתם ילכו
ובעמדם יעמדו׳ האי קרא אית לאסתכלא ביה׳ בלכתם ילכו וכי לא ידענא דהא
בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו׳ אלא בלכתם דמאן׳ בלכתם דחיות דכד אינון אזלין
אינון אופנים ילכו׳ כד״א ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ועל דא ובלכתם ילכו
ובעמדם יעמדו בגין דכל מטלניהון דאינון אופנים לאו אינון אלא במטלנון דחיות
וקיומא דלהון לא קיימי באתרייהו אלא כלא תליא בחיות וכן כתיב ובהנשא החיות
מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם בגין דחיות ואופנים כחדא אזלין׳ ותא חזי
עשרין וארבע משקופין דמטרכין עלאין קיימין גו משקופא חדא דבסטר מורח
לבאי פתחא בטרין ארבע ועשרין משמרות טמירין גו תוקפא דשלהובא דעטרא
וסחרא לגו ההוא משקופא מההוא סטרא דמזרח ארבע ועשרין סמכין תחותייהו
ועל אלין סמכין קיימין עשרין וארבע עמודין ואלין אינון דקיימין תדיר ולא פרחין
גו אוירא כאינון אחרנין ואלין אינון דאקרון עומדים כמה דאת אמר ונתתי לך
מהלכים בין העומדים האלה׳ ואלין עומדים קיימין על אינון סמכין בהו סחרן
לאתקיימא בדוכתייהו׳ כד אלין עמודים קיימין על קיומייהו כלהו שליטין דקיימין
עלייהו מעפפי ומסיין כל עלמא ואשגחן עיינין ואינון דנוותי קלין סלקין אלין לעילא
כמה דאת אמר כי עוף השמים יוליך את הקול ובגין כך אינון סמכין קיימין לקיומא
תדיר׳ תא חזי בלכתם ילכו כדקאמרן ובהנשאם מעל הארץ ינשאו האופנים

לעמתם

לעמתם׳ דהא כמה דאלין חיות נטלין וסלקין הכי אינון · מאי טעמא בגין כי
רוח החיה באופנים׳ רוח החיה רוח קדשא דכתיב ובגם בכלהו אופנים למהך׳
אשתכח דכל מאן דאיהו בדרגא עלאה איהו נטיל למאן דנטיל ליה · תא חזי
דארון איהו סוס נטיל למאן דנטיל ליה אוף הכא חיות אינון נטלין לאופנים ·
ואי תימא כי רוח החיה באופנים כתיב הכא כמו דא חיה דאיהו לבתר ימינא לבתר
שמאלא דלסטר קמא דלסטר אחרא ודא איהי חיה ואלין אינון חיות כתיב היא
החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר דא היא חיה דמרבע לארבע
סטרין דעלמא · ודא איהי דקיימא כרסייא לדיוקנא דאדם כמה דכתיב ועל
דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה׳ וכלא לההוא דרגא עלאה קדישא
סתימאה דאקרי אלהי ישראל׳ ודא חיה דלתתא דקיימא תחות כלהו חיון עלאין
קדישין׳ בגין דאית חיוון עלאין אלין על אלין כרסייא דתחות אלהי ישראל דא
דיוקנא דיעקב וכרסייא דלתתא דא דיוקנא דדוד איהי דמרבעא לארבע סטרין
דעלמא ובגין כך רוחא נפיק מלעילא ונגיד ואתמשך מדרגא לדרגא עד דבגם
בכלהו תתאי דלתתא וההוא רוחא אכליל לכלא ואתקין תקונא דכלהו לאתקנא ·
בההוא גוונא ממש אתקן לתתא׳ מה כתיב לעילא כי רוח החיה באופנים · וכתיב
אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו׳ לתתא מה כתיב ויקם משה את המשכן׳
במה׳ למהוי רוח דההוא דרגא לתתא בההוא דיוקנא דההוא רוח עלאה · היא
החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל ומהאי חיה נפקא רוחא לאתקנא כלא הכי
נמי משה היא החיה דיהב רוחא לתתא לאתקנא כלא בגין דכתיב ויקם ויתן
וישם׳ ובכלא שוי רוחא לאתקנא כלא · תא חזי בקדמיתא במשכנא דעבד
משה איהו אתקין ליה ברזא דאיהו דרגא עלאה דאיהו קיימא ביה · במקדשא
דעבד שלמה איהו תקין ליה ברזא דההוא נהר דנפיק מעדן דאיהו שלמא דביתא
ואיהו בייתא דביתא׳ ועל דא ברזא דמשכנא איהו קרבנא דחביבותא בדרגא
דגופא ההוא דרגא דמשה קיימא ביה קורבנא דחביבותא ולאו דביייתא׳ כד
אתא שלמה׳ ואתקין מקדשא ההוא מקדשא אתקן ברזא דחביבו דביייתא ועל דא
כתיב בשלמה הוא יהיה איש מנוחה׳ ובגין כך דא אתקין בחד דרגא ודא אתקין
בחד דרגא דיוקנא דהאי כהאי ורזא דא אלה תולדות יעקב יוסף · שירותא
דשארי משה לאתקנא בהאי אתר דאיהו סטרא דקדשא אוקים קימה דנקודה
דקיימא באמצעיתא דהוה תזוך ושקוע באתריה ולא אתחזי ולא נהיר כלל ושרותא
דכלא אוקים לה להאי נקודה דאשתקעת באתרה ולבתר לכל אחרא דאיהו בנייכא
דהאי נקודה · ואם האי נקודה לא אתקן בקדמיתא כל מאן דאתפשט מניה לא
יכיל לאתקנא ובגין דהאי נקודה אתקמת ואתנהירת כדין כל שאר תקונא
אחרא אתקן ואתיישבת בדוכתיה ועל דא ויקם משה את המשכן · את דא נקודה
דהות חשוכא ושקיעא באתריה · ולבתר ויתן את אדניו אינון סמכין דאינון
מכאן ומכאן׳ בגין דאית אדנים ואית אדנים וכלהו הוו מאה לחשבנא וכלהו
אתפלגו לאתרייהו דכתיב מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן׳ ואלין אדנים

הא אוקימנא אבל לא כתיב בהו קימה · אלא ויתן כתיבה לשואה עלויהו מה
דאצטריך בגין דאות תתאין ועלאין רכיבין דא על דא ועל דא כתיב בהו נתינה ·
בההיא שעתא דהאי נקודה אתקמת אסתלקת סטרא אחרא ולא אתמחת כלל
דהא לא אתמחי אלא לההוא זמנא דאתי דאתמחי מעלמא כמה דאתמר · אתקם
דא ואסתלקת דא :

ויתן את אדניו כדין שארי לאתתקפא האי סטרא דקדושה וכד אתייהיבו
אלין סמכין אסתלקו כלהו דסטרא אחרא ועאלו בנוקבא דתהומא
רבא בגין דאסתלק האי סטרא דקדושה עלאה ואיהו חולקא לאסתלקא וכדין האי
סטרא אחרא אסתלק ועאל בההוא נוקבא דתהומא ואלמלא דישראל חאבו
בקדמיתא לא יכיל לשלטאה בעלמא יתיר ולבתר אוף הכי חאבו ואמשיכו ליה
עלויהו כקדמיתא ומההוא יומא לא הוה עיטא אלא למהב חולקא לההוא סט׳ אחרא
בכלא ברזא דקרבנין ונסכין ועלוון · ות״ח בגין כך עולה אתוקדא כלא באשא
לאכפיא האי סטרא ולאסתלקא סטר׳ דקדושה ובגין כך כד משה אוקים לאתר דא
אסתלק אתר דא · ת״ח ויקם משה האי סטרא דקדושה ואסתלק סטרא אחרא
מסאבא · ויתן להאי סטרא דקדושה ואתרפיא האי סטרא אחרא מסאבא · וישם
להאי סטרא דקדושא ואתרפיא האי סטרא אחרא דמסאבא ולבתר אהדר ויתן את
בריחיו ולבתר ויקם · מ״ט בגין דיהא שירותא וסיומא בקימה · שארי בקימה וסיים
בקימה בגין דבכלא בעי שירותא וסיומא קימה · שירותא דסטרא אחרא אתרפי
ודא איהו קיומא דסט׳ דקדושה בגין לאתקיימא ולאסתלק׳ לעילא למהוי אתקשרות׳
חדא כדקא יאות בגין דבכל זמנא דקדושה שלטא וסלקא מסאבו שפיל ומאיך לתת׳ ·
רישא דנקודה דקיימא תחות דרגין די בסטרא אחרא איהו ריש דרגא דלבר רישא
דדכורא ונוקבא רכיב על חד גמל איהו רישא דחד ערבובא דמסך לאתפשט ·
דכד תננא נפקא מגו רוגזא תקיף אתפשט ההוא תננא ואזיל רוגזא בתר רוגזא
דא על דא ודא רכיב ושליט על דא כחיזו דכר ונוקבא למהוי כלא רוגזא תקיף · וכד
שארי תננא לאתפשטא דחיק מגו רוגזא כדחיקו דחד נקודה לאתפשטא ולבתר
אתפשט תננא דרוגזא בעקימו כחד חויא חכים לאבאשא רישא דנפקא לאתפשטא
איהו דרגא דאיהו מגוך סליק ונחית אזיל ושאט וכן בדוכתיה וקיימא דרגא
לאתיישבא מההוא תננא דנפיק מגו רוגזא ואיהו כל כלא על אתר אחרא דאקרי מות
וכד מתחברן תרווייהו כחד אקרי צלמות והא אוקימנ׳ תרין דרגין איכון דמתחברן
כחדא · האי כל איהו שרותא דנקודה תתאה דלבר חשוכ׳ דמרחקא מנקודה קדישא
דקיימא באמצעיתא · והאי איהו נקודה דלא קיימא ולא אתרשימת בגוונא ומנה
אתפשטת פשיטו לבר לתתא ואיהי אתקעת ולא אתחזיאת ולא אתרשימת · האי
אתפשטת לתת׳ לימינא ולשמאלא ואתפשטת באמצעית׳נו חשוך קבל שף ומאה תיבין
סמיכין מתגלפין לסט׳ דא ולסטר׳ דא אתפשט חשוכא בגו גוון אוכם ולא אוכם דהא
לית ליה גוון לאתקיימא ביה · בההוא פשיטו קיימין חשוכין איכון דשמשין במגריס
דכתי׳ לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים · וכתיב וימש חשך ·

האי

האי פשיטו אתפשט בכמה ויכין משכיין אלין גו אלין · גו ההוא פשיטו נפקא חד זהרא
דאצטבע בדהבא ולא איהו דהבא סומקא · אתפשט האי זהרא וחפי משוך דרישא
ואיהו דהבא דאתכליל ביה משוכא · האי משוכא אתפשט לימינא ולשמאלא ומגו
אלין תרין סטרין נפקא חד גוונא דכספא דלא זהיר אתפשט חד גוון דכסף וחפי
משוכא ואתכליל דא בדא ונחית לתתא אתפשט משוכא וקיימין תרין משוכין ריש
אוכמא דקיימין ומתמן מתפשט ונפיק חד גוון דנחשא ומתמן אתפשט לתתא ההוא
משוך וקאים קיימא ונפיק חד גוון אוכם מיזו דפרזלא וכלא ברזא דמשוכא · מכין
תרין קיימין נפיק קיימא חד משוך במשוכא וכל אלין גוונין אתחזון ביה והאי איהו
ערלה דאכהינו דכר לקבל נוקבא לאזדווגא כחדא לאהוי חד הכי קיימין כו׳ דרגין ידיעאן ·

דרגא קדמאה איהו דרגא דקאי׳ בכתר דהאי משוכא · דא משוכ׳ סלקא גו
טמירו דתבנא דא זא האי כליל בגוון תרנא בוון אוכם · אלין תלת
גוונין מתפרשן לכמה סטרין לאתגמקא בעמקי עלמא · גוון תכנא האי נחתא
לעלמא ואזיל לכמה סטרין ולא אתפשט בעלמא ואסטי לרוקי בני נשא ברגיזו
לאסטא ארחייהו ולאתקפא ברוגזייהו ועל דא כתיב לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה
לאל נכר · לא יהיה בך אל זר דא דכורא ולא תשתחוה לאל נכר דא נוקבא האי איהו
רוגזא דשלטא ואתקף בעלמא ועאל בגו בני נשא ואתקיף לון לאבאשא · גוון
אסא האי גוונא נחתא לעלמא ועאל לכמה סטרין לאבאשא לקטלא ולאושדא דמין
ולקפא לבני נשא ועל דא כתי׳ אם יאמרו לכה אתנו נארבה לדם נצפנה לנקי חנם ·
בגין דאית אושדי דמין למגנא וקטלי למגנא ואית דאושדי דמין וקטלי בקרבא והאי
מסטרא דדכורא והאי מסטרא דנוקבא · בסטרא דדכורא אושיד דמין למגנא
כדקאמרן · סטרא דנוקבא לאגחא קרבין ולאתקטלא אלין באלין וכל קרבין וקטולין
אלין באלין מההוא סטרא דנוקבא קא אתיין · גוון אוכם האי גוונא נחתא
לעלמ׳ ונחתא לאתמנאה על כל פגועין ומחיין ותפיסו דגופין ומליבו ומכיכו לאבאש׳
תדיר לבני נשא · אלין תלת גוונין מתפרשן לכמה סטרין דעלמא ואתפשטן גו בני
עלמא · גוון תכנא נחתא בעלמא והאי איהו גוון קדמאה דנפקא מגו נקודה
דשקיע מההוא נבלא דקאמרן ואיהו סמאל דקא רכיב על נחש כמה דאתמר · והאי גוון
תכנא אקרי קפגיאל רברבא והאי איהו רוגזא דבני נשא דאתקיפו לבא ברוגזא ·
תחות האי ממנן אלף ושית מאה חבילין דאיכון רוגזא דגופא דבני נשא בגין דאית
רוגזא דשלטא בעלמא למעבד דינא · אבל האי איהו רגזא דשלטא ועאל בגופייהו
דבני נשא דאתרגיזו בהאי רוגזא והאי איהו רוגזא יבולא דכל שאר גוונין ולמעבד
בהו בפייכא לאבאשא בגין דהאי תכנא נפקא מגו רוגזא דא שא עליה דמלהטא והאי
איהו קדמאה להוא אשא · ארבע רוגזין מתפרשאן מההוא רוגזא · קדמאה אקרי
רגז ולא איהו דארגיז לגופיהו דבני נשא ולא איהו דנחתא ואזלא וסטיא לבני נשא
ואתרגיזו ברוגזייהו ולא איהו דא מסיך מחבלא בעלמא · ועל דא כתיב ברגז רחם
תזכור · רוגזא תניינא האי איהו נחתא לעלמא ושאט ואתפשט לכל סטרין והאי
אקרי סכלה · והאי נחתא ועאל בבני נשא · והאי כיון דעאל אקרי מחבלא מתיקא

והאי איהו רגז דשתיק והאי איהו דאשתת׳ בהסו׳ אתר לכוכב׳ · והאי איהו רוגז׳ שתיק דקיימא בעקימו האי קשיא מכלהו בגין דאיהו גוון חויא דשתיק תדיר וקטיל לבתר · רגזא תליתאה האי איהו רגזא בהפוכא מקדמאה׳ ואזלא ואתתקף ולא שתיק עד אתגלי ההוא רוגזא וכל מה דאתגלי הכי אתבר כל מה דאתגלי ולא שתיק הכי אתבר והכי אקרי · רוגז׳ רביעאה׳ שירות׳ תקיף בסופא תביר וע״ד האי איהו רוגז׳ דמהפכ׳ מן קדמיית׳ בגין כך האי איהו סטרא תבירא מכלהו ועל דא כלא איהו כדרגא קדמאה׳

דרגא תניינא איהו דרגא דנפיק מחשוכא והא איהו גוון חשוך דקיימ׳ מגו האי חשוכא בגין דכלא קיימא מגו חשוכא וקיימ׳ בדרגין ידיעאן והאי אתפשט לתתא בדרגין ידיעאן · בדרגא דא קיימין תלת מאה סטרין מתפרשין דא מן דא וכלהו כלילן דא בדא · ואף על גב דמשכיין דא מן דא ואתעברן דא מן דא כלא כליל דא בדא · ובגין כך כל דרגין ידיעאן בהאי סטרא לאבאשא · מהכא נפקי כל אלין מחבלין דשטיין בעלמא ועבדי זוכא באתגלייא על עובדין סתימין דאתעבידו גו חשוך בטמירו ואינון שטיין בעלמא ועבדי דינא באתגלייא בהו ובגין כך כל אלין דשטיין בעלמ׳ ועבדי דינא באתגליא כלהו קיימין בקבלייהו דבני נשא לאתינתדא תדיר גבי אינון חובין טמירין דקאמרן ואינון דאקרון אף וחמה מתחבראן עמהון ועבדי דינא עלייהו דבני נשא האי אתעביד בעלמא מאלין מארי דדינא כדקאמרן · דרגא דא קיימא גו חשוכא ורזא דא דאיהו רזא חדא ומגו דרגא דא מתפרשאן כמה תקיפין גברין דקיימין תחות בטר׳ דרקיעא חדא דאקרי רקיעא אוכמא · האי איהו רקיע׳ דמתפשטא על כל אינון דרגין דאינון סומקין כוורדא ואלין אקרון דרוצין דהאי סטרא · תחות אלין מתפשטין לתת׳ דרגין עד דמטו לגו דרגא תליתאה בגין דאלין די בדרגא תניינא נפקי מגו ההוא רקיעא אוכמא ושטיין בעלמא אלין מימינא ואלין משמאלא · אלין דימינא מתפרשן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין ואלין דשמאלא מתפרשאן לתלת סטרין דאינון תלת קשרין אחרנין · **קשרא** קדמאה קיימא לעילא ותמנא חשוכא ברוגזא אתקשר ביה האי קשרא אית ביה תלת גוונין חשוכין ומשכיין דא מן דא ואתכלילו דא בדא · והאי קשרא איהו תקיף ולא אתכפיא בר לזמנין ידיעאן האי אקרי עביר׳ בלא שכיכו בגין דלא שכיך בר בזמנא דישראל מקרבין קרבנא לתתא בגין דבההוא זמנא ישתכך ההוא רוגזא ואתכפיא לתתא ואתחלש רוגזיה ולא יכיל לשלטאה ולאתקפא : וכד אתחלש האי כדין קשרא תניינא דאיהו באמצעיתא לא יכיל לבטלא ולאכבנא והאי קשרא אקרי זעם · האי איהו **קשרא** תניינא דאיהו קשרא דבטיל מאתר לאתר ואנהיג לכל שאר קשרין וכל שאר קשרין כלהו אתנהגן ביה וכלהו אתקפו בההוא סטרא האי איהו דמנהיג כל נערין לעלמא בגין דכד אתחבר בדרגא אחרא להבקא לנוקבא כדין נחתי לעלמא כל נערין וכל דחקין וכל עאקו דהוא לא יכילו לשלטאה דא בלא דא · וכלהו דרגין אתייהבו לנוקבא לשלטאה ולמחבלי עלמא ואי לאו דרכיב דא על דא ואתחבר דא בדא לא יכלין לשלטאה ·

תא חזי כד הוה אדם בגנתא דעדן לאשתדלא בפלחנא דמאריה נחת האי סמאל וכל

אינון

איכון דרגין דכיה והוה רכיב על ההוא חויא בישא בגין לאסטאה לון כגין דההוא חויא דהוה קאים תחותיה איהו עקימא לאסטאה בכי נשא ולפתאה כגין דכתיב כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה · ועל דא לא יהיב חילא ודא עביד אומנות׳ בינלמא ודא כלא דא לא יכלי לשלטאה · בגין כך כד הוה קשרא דאמצעיתא אתחבר בנוקבא כדין כחתי דיכין וכל דתקין לינלמא וכד האי אתקף דלא כטיל כלא אתבר ואתכפיא דלא יכיל לשלטאה ועל דא כלא אתבר ואתכפיא ברזא דקרבנין דלתתא · וסלקא מאן דסלקא לאתעטרא לעילא ולאתברכא מעמקא עלאה דכהיר לכל אנפין׃

קשרא תליתאה האי איהו תקיפא בתקיפו יתיר והאי אקרי נרה בגין דמהאי כפקי שלטנו לאשראה דאקין ולמעבד עאקו לבני נשא · ורזא דתלת קשרין אלין דכתיב עברה וזעם וצרה · אלין תלת קשרין דימינא · תלת קשרין דשמאלא כד מתתקפי כחדא כדין ההיא שמאלא אקרי משלחת מלאכי רעים בגין דמהאי שמאלא אשתדרו לתתא ונטלי תוקפא כל איכון מלאכין בישין איכון דנפקי מסטרא דלתתא כדקא אמרן וכל דא מגו דרגא תנייכא ודרגא תליתאה ·

דרגא רביעאה האי דרגא קיימא מגו עקימו דרוגזא והאי אקרי אמצעית׳ דאיהו גופא דקיימא בין תרין דרועין · הכא אית להטא דשלהטא בסומקא כוורדא מהכא כפקי תקיפו לבחתא לתתא לאתקפא לאושדא דמין בגין דהאי איהו דיהיב רשו ושלטנא לתתא לאתקפא ולאושדא דמין האי כבינ׳ לנוקבא ודא אצטריך לדא כמה דאצטריך גופא לנפשא ונפשא לא עביד אומנותא אלא בגופ׳ ועל דא כל חילא וכל תקיפו מהכא נפקי לאתקפא ולמעבד אומנות׳ בינלא לאבאשא כנוקב׳ דמקבלא מן דכורא תדיר · בכל דרגא ודרג׳ ובכל קשרא וקשרא איכון מזמכן וכמה טריקי חבילין דכלהו אתנהגן בניכייהו כלהו לתתא וכלהו דאתנהגן בגניכייהו דאיכון תיילין די בנוקבא וכלהו אית לון דרגא ידיעא לעילא לאתנהגא ביה · כמה דאית לסטרא עלאה קדישא היכלין ידיעאן לגבי דרגין עלאין לאתכללא אלין באלין הכי נמי לתתא בהפוכא לסטרא אחר׳ אית דרגין לגבי איכון היכלין דנוקב׳ לאתכללא אלין באלין בהאי דרגא דאיהו רביעאה דקיימן דינין בישין לבחתא לתתא ולאסתחר׳ לאיכון דעבדין דינא בישא תקיפא מהכא נפקי תוקפא דלהון לאתקפא ולאשלמא ההוא דינא דעבדי · ובגין כך כל הני דרגין כלילן בהו וכל איכון היכלין תתאין דלסטר׳ מקבלא דלתתא · זכאה חולקהון דצדיקי׳ דנטו ארחייהו מארחא דא ואזלי בתר דחלת׳ דקב״ה לאתקדשא בקדושה דמאריהון זכאין איכון בינלמא דין ובינלמא דאתי ·

דרגא חמשאה האי דרגא אתפליג לתרין דרגין ימינא ושמאלא ואלין אקרין סוקין מתדבקן לאבאשא ולמרדף בגין דהכא תקיפו דרדיפו דכל חרעין וכל בישין דרדפי בתרייהו דחייביא · וכד דינא (סא דרגא) דא אתקריב הרנים אלו דחופים ואיכון רנים איכון לתתא למרהט ולאבאשא וכל איכון דאקרון הודפים ועל דא כתיב קלים היו רדפינו מנשרי שמים · האי דרגא דאתפלג לתרין סטרין לימינא ולשמאלא תלת קשרין איכון לימינא ותלת קשרין איכון לשמאלא ואלין קשרין ואכון קשרין דקאמרן כלהו מסתכלן לאתרא בגין דאיכון קשרין עלאין

קדושין כלהו מסתכלן לגו פנימאי לגופא כד"א וכל אחוריהם ביתה ושין כלהו מסתכלן
לאחרא· מה בין האי להאי אלא קטרין עלאין קדישין כלהו ברזא דאדם ובגין דכלא
איהו ברזא דאדם כל אחוריהם ביתה כתיב ואלין קטרין אחרנין דקאמרן איכון
קטרין דאמצעיתא כלהו מסתכלאן לאחורא ואלין איכון ברזא דבהמה· ובגין כך כל
אחוריהם לאחורא ורזא דא כמה דאוקימנא אדם ובהמה תושיע יי' דא בסטרא דאדם
ודא בסטרא דבהמה וקרבנא הכי סלקא אדם ובהמה· קטרא קדמאה כיה קיימא
נוקבא דאסוכא בגו עורפלא (ס"א בגו טסירו דעורפילא) דנמא באתלטיא תחות אבנא
דקיימא עליה דלא נמא והאי קיימא עלייהו דזכאי דאית בהו זכיין ולא אית בהו
זכו דאכהתא לאתתקפא בהו ולאגנא עליה וקטרין אחרנין דדפי בתר חייביא דסטו
ארחייהו מקדמת דנא ורדפי אבתרייהו ולכל איכון דרשימו אתחזי בהו לאשתמודעא
בגין דכל איכון דאתחזון לאתעכבא חד מלאכא שליחא קדישא די מססרא לגבורה
נחית ורשים בהו רשימא והוא רשימא אשתמודעא לעילא לגבי כל איכון מאריהון
דדינא ההוא רשימא אשתמודע לגבייהו· מאן דאתחזי למרעין אלקי ליה במרעין·
מאן דאתחזי למכאובין ולשאר עונשין כלא מאן בההוא רשימו ובגין דא איכון
קטרין כלהו קיימו לאחורא ובעטי באיכון דבעטי במאריהון וככל איכון דאתחזון
לבעטא בהו· בר צדיקי וחסידי דמרעין רדפין אבתרייהו דאלין לא שלטי בהו ולא
אתי לון מרעין מסטרא דא· ואי תימא מאן אתר אתי לון מרעין· ת"ח כתיב ויי' חפץ
דכאו החלי· ויי' חפץ דכאו איהו אתרעי למחאה ל"ה ולמיהב ליה מרעין ולא אחרא
ולא מסטרא אחרא· ושאר אקרון יסורין דאהבה וכלא בחד מתקלא דקדשא סלקא·

דרגא שתיתאה האי אקרי ערלה נדה וכל איכון דרגין תתאין לתתא
כלהו אקרון ערלה בגין דינקו מסטרא דא והאי איהו בגו רזא דכלא
ברית והאי ינקא להאי כחד עקלתון וכלהו דרגין אחרנין דאתאחדן בהאי סטרא
אקרון ניהרקי דערלה וכלא ברזא חדא קא אזלי· ות"ח חזי על דא כל איכון אילנין
דאתנטעו בארעא עד לא אשתרשו שריא עלייהו רוח מסטרא דהאי ערלה ועל דא
כתיב וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל בגין דקדשא
בריך הוא חביבותא דישראל אתדיר לגביה ורחיק לון מכל אתרין בישין וסטרין בישין
ומסאבין לאתדבקא בסטרא דקדושה· זכאין איכון בהאי עלמא וזכאין איכון בעלמא
דאתי· אמר ר' שמעון הא תניכן באיכון היכלין דאכון קיימין לסדרא סדורא דשבחא
דקלא בין סדורא דקיימא במלה בין סדורא דקיימא ברעותא· בגין דאית סדורא
דקיימא לאנדע ולאסתכלא ואית סדורא דקיימא ברעותא בגין לאסתכלא לעילא
לעילא עד אין סוף. דתמן תקיפו דכל רעותין ומחשבין ולא קיימין במלה כלל אלא
כמה דאיהו סתים הכי כל מלוי בסתימו· ת"ח תוי האי דאמרן באיכון היכלין כלהו·
כל איכון סדורין איכון כללא חדא בגין לאסתכלא תתאי בעלאי· אבל ת"ח חזי משה
כד סדר צלותיה בניכיהון דישראל אריך בהאי צלותא בגין דאיהי צלותא דקיימא
לעילא וכד סדר צלותיה בקצירו לא אריך בה בגין דקיימא לתתא דכתיב אל נא
רפא נא לה ולא אריך יתיר בגין דאיהו מארי דביתא ופקיד ביתיה כדקא חזי·

ובגין

ובגין כך לא אצריך יתיר בכשותיה ועל דא כלהו סדרין לאתראה שכינתא בעלמא כמה דאוקימנא בכל אינון שאר היכלין דקאמרן׳ רבי שמעון קם ואמר זכאה חולקא דילך אדם קדמאה בחירא דכל בבריאן קיימין בעלמא דרבי לך קב״ה על כלא ואעיל לך בגנתא דעדן ואתקין לך ז׳ חופות בים לאשתעשעא בענוגא דכעם עלאה כד״א לחזות בנעם יי׳ ולבקר בהיכלו׳ לחזות בנעם ה׳ לעילא ולבקר בהיכלו לתתא לחזות בנעם יי׳ באינון שבעה רקיעין לעילא ולבקר בהיכלו באינון שבעה רקיעין דלתתא׳ ואלין קיימין אין לקביל אין ובכלהו קמת בגנתא דעדן׳ אינון ז׳ חופות עלאין קדישין קיימין עלך לעילא לאתעטר׳ בהו ואינון ז׳תתאין קמת בהו לאשתעשעא בהו ובכלהו אשלים לך מארך׳ למהוי שלים בכלא עד דאתלחו רגלך בתר עיטא בישא ואתתרכת מגנתא דעדן וגרמת מותא לך ולכל עלמא בגין דשבקת אלין עדונין דלעילא ותתא ואתמשכת בתר אינון בסופין מסאבין דאקרון ראש פתנים דגופא מסיך בהו ולא רווח כד״א וראש פתנים אכזר וכתיב ענבימו ענבי ראש עד דאתא אברהם חסידא ושארי לאתקנא עלמא ועאל גו מהימנותא קדישא ואתקן לעילא ותתא באינון רקיעין עלאין ובאינון רקיעין תתאין׳ אינון תתאין היכלין לאינון רקיעין עלאין לאתאחדא דא בדא ולאתקשרא דא בדא כמה דאוקימנא באינון היכלין דקאמרן׳ ואף על גב דאוקימנא שתם גו כללא אית לן לפרשא אלין ולאתקנא לאודאה כדקא יאות בגין דלא יטען תבפיא ויהכון בארח מישר כמה דכתיב כי ישרים דרכי יי׳ וצדיקים ילכו בם וגו׳׳

היכלא

קדמאה שירותא גו מהימנותא והא איהו שירותא לרזא דמהימנותא ובדרגין בחיזו דמהימנותא לבביאי קשוט והוו חמאן מגו דא אספקלריאה דאיהי נהירא ובגין דהאי איהו שירות דמהימנות כתיב תחלת דבר יי׳ בהושע דחמא מגו דרגא דא שירותא דכל דרגין לסלקא לעילא וסופא דכל דרגין לנחתא לתתא׳ ובגין דהושע חמא מגו שירות׳ דא סופא דכל דרגין אצטריך בגין דישבא לאתדחו ואתמשכו מתמן לתתא לגבי ההוא אתר דאקרי אשת זנונים בגין דשבקו ולא אתדבקו בהאי אשת חיל ואמאי תמן כל אינון היכלין דאינון בסטרא מסאבא דאית ליה היכלין דמסאבא כלהו מסאבין למאן דאתדבק בהון ועל דא כתיב קח לך אשת זנונים וגו׳׳ וכי נביאה דקשוט אצטריך לדא־ אלא בגין דאסיר ליה לבר כש לאעלא באינון היכלין בגין דלא יתמשך אבתרייהו כנוח דעבד כמ דכתי׳ וישת מן היין וישכר ויתגל והושע דחיל לאסתכלא באינון היכלין דאסתאבו בהו ישראל ואתדבקו עד דא״ל קח לך אשת זנונים וילדי זנונים׳ וכתיב וילך ויקח את גמר בת דבלים למנדע במה דאתדבקו ואסתאבו ושבקו רזא דמהימנותא בגין אל ככר ועל דא חמא מגו היכלא דא שירות׳ דכל דרגין׳ היכלא דא שירות דכלא לסלקא בדרגין האי היכלא דאיהו מדורא דקיימא בבהירו לאתעטרא בדרגוי דאינון דרגין דכתיב ויראו את אלהי ישראל׳ בהאי היכלא חד ממנא שמשא טהריאל שמיה ואיהו קיימא על פתחא דההוא היכלא בגין דכל נשמתין דסלקין קיימא האי ממנא בהאי סטרא וכמה ממנן אחרנין עמיה כלהו אשא דמלהטא ושרביטין דאש׳ בידייהו וכלהו.

אמרו

בתרי דעיינין · האי ממנא קיימא בסטרא דא אי זכאת האי נשמתא למיעל האי
מן כא פתח פתחא ועאלת · אי לא זכאת האי ממנא אחרא דקיימא בסטרא אחרא
זמין וכמה אלף ורבבן גרדיני נימוסין דחי לה ההוא ממנא אחרא קדישא ונקיט לה
האי אחרא די בסטרא דמסאבא ואעיל לה גו איכון היכלי מסאבי וכל איכון גרדיני
נימוסין אחדי לה עד דנחתי לה לגיהנם ואתדנת תמן תריסר ירחי דאינון תריסר
ירחי דתקוני דההוא סטרא אחרא בי דינא לאתדכא בהו חוביא · כגוונא דא ההוא
ממנא קדישא דקיימ׳ על ההוא פתחא פתחא כל איכון צלותין דבקעי אוירין ורקיעין למעל׳
קמי מלכא אי צלותא דסגיאין איכון פתח ואעיל ההוא צלותא עד דאתעבידו כל
צלותין דעלמא עטרא ברישא דצדיק כמה דאוקמוה · ואי צלותא דיחיד סלקא עד
דמטי לפתחא דהיכלא דא דהאי ממנא קיימא ביה אי יאות ההיא צלותא לאעלא קמי
מלכא קדישא יאות מיד פתח פתחא ואעיל לה · ואי לא יאות דחי לה לבר ונחתא
ואתשטיאת בעלמא וקיימא גו רקיע תתאה מאינון רקיעין דלתתא דמדברי גו עלמא
ובההוא רקיעא קיימא חד ממנא די שמיה סהדיאל וממנא על האי רקיעא ונטיל
כל הני צלותין דאתדחיין דאקרון צלותי פסולאן וגניז לון עד דאיתאן ההוא בר נש
אי תב לגבי מאריה כדקא יאות וצלי צלותא אחרא זכאה ההוא צלותא כדקא סלקא
נטיל ההוא ממנא סהדיאל האי צלותא וסליק לה לעילא עד דאערע בההיא צלותא
זכאה וסלקין ואתערבון כחדא ועאלין קמי מלכא · ולזמנין דכד אתדחיא ההיא צלות׳
דההוא בר נש אתמסך בתר סטרא אחרא ואיהו אסתאב בההוא סטרא נטיל לההו׳
ממנא די בההוא סטרא אחרא מם זכא וכדין קיימא ההוא סטרא אחרא מסאבא
וסליק ואדכר חובוי דההוא בר נש קמי קדשא בריך הוא ואסטי ליה לעילא ועל דא
כל צלותין וכל נשמתין כד סלקן כלהון סלקן וקיימין קמי היכלא דא והאי ממנא קיימ׳
על פתחא דהיכלא דא לאעלא נשמתין וצלותין או לדחוי׳ לון לבר · לעילא מהאי פתחא
אית פתחא אחרא דקדשא בריך הוא סתיר לה ואתפתח תלת זמני ביומ׳ ולא אנעיל
וקיימא לאינון מאריהון דתיובתא או די אושדין דמעה בצלותהון קמי מאריהון
וכל תרעין ופתחין כנעלו בר תרעין אלין דאקרון שערי דמעה · וכד האי
צלותא דדמעה סלקא לעילא באינון תרעין אזדמן ההוא אופן דקיימא על שית מאה
חיון רברבן ורזיאל שמיה ונטיל ההיא צלותא באינון דמעין צלותא עאלת
ואתקשרת לעילא ואינון דמעין רשימין בהאי פתחא · ואית דמעין אחרנין
ורשימין תדיר על כל איכון דתיכין עלאין דלא אתמחון (ס״א אתמחון) אלין איכון
דמעין דאושדו לעילא ותתא כד אתחרב בי מקדשא דכתיב הן אראלם צעקו חוצה
מלאכי שלום מר יבכיון ואינון דמעין דאושדין על צדיקיא וזכאין כד מסתלקי מעלמ׳
כלהו כשלילון איכון דתיכין וערבי לון באינון דמעין דאתושדו על חריבו דבי מקדש׳
ועל דא כתיב ומחה יי׳ אלהים דמעה מעל כל פנים · מאן פנים אלין דתיכין עלאין
קדישין · ולבתר וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי׳ דבר · בהאי היכלא אית רוחא
דאקרי פטוטריה והאי איהו חיזו ספירא דבגין לכל עובר והאי איהו דקיימא לתרין
סטרין ומאלין מתפרשאן גוונין בגוונוי דסרגא כמה דאוקימנא בכמה סטרין וכמה

גוונין

גוונין מלהטן מהאי לסטרא דימינא׳ כד ההוא רקיעא עלאה נהר דנגיד ונפיק מעדן
אשקי נשמתין לאעלא גו היכלא שביעאה ההוא היכלא שביעאה נקיט לון וכד נפקי
אינון נשמתין קדישין מגו ההוא היכלא שביעאה נפקי ונקיט לון האי רוחא קדישא׳
סטוטריה שמיה דאיהו לימינא· וכל אינון נשמתין דאינון זמינין לאתפרשא בזכאין
דכורין לימינא כלהו נקיט לון ומתעכבי תמן עד דאתכלילו בנשמתין דנוקבי בגין
דמהאי רוח׳ נפקא רוחא אחר׳ לשמאלא דאתחזי ואתגניז ואתכליל בהאי רוחא קדמא׳
ואינון חד כלילן דא בדא· והאי רוחא אקרי אדיריה שכינה האי איהו רוחא לשמאלא
והאי קיימא דכד תיאובתא דהיכלא שביעא׳ לאתדבק׳ בההוא נהר דנגיד ונפיק ההוא
רעותא דסלקא מתתא לעילא נקטא נשמתין ברעותא דיליה ואינון נוקבי· וכד
רעותא דההוא נהר נחתא ואתדבקא מעילא לתתא עבדין נשמתין דכורין רעותא
דלעילא עביד דכורין רעותא דלתתא עביד נוקבין וכד אלין נשמתין נוקבין נפקין
מגו ההוא היכלא נחתין (ס״א נפקין) עד דמאטו להאי רוח׳ שמאלא דאקרי אדיריה
ואקרי לבנת הספיר כמה דאוקימנא בסטרין אחרנין כיון דמטו להאי רוחא אינון
נשמתין נוקבין נקטא לון האי רוחא וקיימאן ביה· ולבתר אתכלילו רוחא דא
דשמאלא ברוחא דא דימינא ובדין אתעבידו אינון נשמתין כלילן דכר ונוקבא כחדא
מזדווגן ופרחאן מהאי היכלא ואתפרשאן בבני נשא כדק׳ יאות׳ כד אתא לאתגלגלא
רוחא דא דשמאלא בימינא בשש דא בדא לאתכללא ונפקי בגוונין דמתפשטי לכל
עיבר ואתעבידו אינון אופנים מגייהו מאינון גוונין דנפקי מגו רוחא שמאלא דכתיב
בהו מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש ושין אינון אופני׳ דמלהטן אשא וקיימין
בשירתא׳ כיון דאתבסמו רוחא ברוחא ואתכלילו כחדא כדין נפקא חד נהורא
דסלקא ונחתא ומתיישבא על ארבע סורין דאופני׳ ואיהי חד חיותא דשלטא עלייהו
ואקרי נוגה׳ האי נוגה נהיר כנהורא דבוצינא גו שלהובא ושלטא על כל אינון אופנים
ואתפשט מניה חד רקיעא דקיימא על תרין סמכין ואינון תרין סמכין אינון תרין
כרובין חד מסטר׳ דא וחד מסטר׳ דא והאי רקיע על רישייהו כמה דכתי׳ וארא׳ והנה
אל הרקיע אשר על ראש הכרובים ולאו האי רקיע דע״ל ריש חיוותא והאי נוגה ממנ׳
עליה ורוחא עלאה דאתכליל על כלא כל אינון צלותין דמקדמי עד לא סיימי ישראל
צלותהון כלהו מתעכבי בהאי רקיעא והאי נוגה דשלטא על האי רקיעא מתקן לון
עד דאתא סנדלפון רב ממנא רוח עלאה דשליט על כלא· וכד סיימי ישראל כלהו
צלותין נטיל לון מהאי רקיעא וסלקא וקשיר לון קטרין לאתריה כמה דאוקמוה׳ האי
נוגה קאים למחזי כל אינון צלותין דסלקן וכל אינון מלי דאורייתא דמתעטרן בליליא
כד רוחא דצפון אתער ולילא אתפלג כל מאן דקאים ואתעסק באורייתא כל אינון
מלין סלקין ונטיל לון האי נוגה ואנח לון בהאי רקיעא עד דסלק׳ יממא· ולבתר דסליק
יממא סלקן אינון מלין ושארן באתר דרקיע׳ דביה תליין כוכבי ומזלי שמשא וסיהרא
והאי אקרי ספר הזכרון דכתיב ויכתב בספר זכרון לפניו בגין דספר וזכרון כתיב
בקטורא חדא· אינון ארבע גלגלין אינון כלין על תריסר סמכין· אלין ד׳ אסטונא
קדמונאי ואינונכי יהדוכים די מפתחאן דשמא קדישא בידייהו ושין ארבע אינון כלילן
ברזא

ברזא דאתוון אדני די סכלפון אחרי רתיכין מסתמא כהו אלין ארבע פרחין באוירא דההוא אויר' כליל באתוון דשמא קדישא יוד הא ואו הא וההוא אוירא כליל לון ואתכלילו אלין באלין ואלין ד' נטלין לון ברזא דההוא כוס · ואלין ד' עאלין כד' אלין באלין דכתיב מקבילות הללאות אחת אל אחת · והא אוקימנא ורזא איהו לאתכללא אלין באלין ולשלבא אלין באלין ברזא דההוא רוחא דכליל ברזא דשמא קדישא דכליל שמא דא בשמא דא וכלא בהאי היכלא מתכנשי וכללי בההוא רוחא ברזא דשמא קדישא דשליט על כלא · בהאי היכלא דאיהו יאהדונהי כללא דתרין שמהן מנו דאיהו רוחא ברוחא · וכד שמא דא דכליל ברזא דרוחא ברוחא וכליל דא בדא כדין נהיר כלא וסלקא נהורא ונחתא בנהורא דשמשא גו מיא ואוקימנא · וכדין האי רוחא כלא נטלין בגיניה דכתיב אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן · וכד רוחא דא נהיר בשמא דא כדין עאלין כלהו דא בדא ואתקטרו כלהו כחדא לסלקא לעילא ברזא דשמא דא קדיש' באמצעיתא דהיכלא קיימא חד עמודא בעין מהיכלא דא להיכלא תנייא בהאי סליק רוחא דלתתא לגבי רוחא דלעילא כד"א ורוח אחד לכלם · עמודא דא דקיימא באמצעיתא אהדרכיאל שמיה ורזין דמפתחן דשמא קדישא בידיה · כד צלותין סלקין ומטאן בהאי עמודא כדין פתחי כלהו דאינון בהיכלא דא לגו היכלא תנייא' לאתאחד' דא בדא למהוי כלא ברזא חדא לאתייחד' עילא ותתא כחדא למהוי שמא קדיש' שלים כדקא יאות·

היכלא

תנייא היכלא דא קיימא גו רזא דמהימנותא לאתאחד' ברזא דלעילא · האי היכלא טמיר וגניז יתיר מן קדמאה · בהיכלא דא אית תלת פתחין וחד שמשא ממנא עלייהו אורפניאל שמיה · האי ממנא שליט על תלת סטרי עלמא דרום וצפון ומזרח · דרום מהאי סטרא וצפון מהאי סטרא ומזרח באמצעיתא · אלין תלת פתחין לתלת סטרין אלין תרין סתימין וחד באמצעית' פתיח ברזא דכתיב ובערב השמים לספר · האי ממנא אתפקד בההוא פתחא דאיהו פתיח ותחות ידיה תרין ממנן אחרנין דממנן על אינון פתחין אחרנין סתימין וכל אינון בשמתין דאינון קטולי בית דין או אינון קטולי שאר עמין כלהו אתמנן תחות ידיהון וחד ממנא דעלייהו חקיק לון לדיוקניהון בלבושוי דאינון נור דליק וסלקא לעילא ואחמי לון למאריהון וכדין נטיל לון וחקיק לון בפורפירא ל'אינון קטולי שאר עמין · ואינון קטולי בית דין נחית לון האי ממנא ואעיל לון בתר אינון פתחין תרין סתימין ואינון תרין ממנן אחרנין קיימין עלייהו ומתמן חזאן יקרא דכל אינון דקיימו אורייתא' ונטרו פקודוי ואינון כסיפין בגרמייהו ובכוון מחופה דלהון עד דהאי ממנא קיימא עלייהו ופתח לון תרעא למזרח ובידא דההוא ממנא חד נהורא דחיין דאיהו מליא נהורין והאי אקרי כוס תנחומין כמה דחזי דהא כגון דכסא אחרא דשתו בקדמיתא זכו להאי · כגוונא דא אית בסטרא אחרא בהיכלא דמסאב' ממנא אחרא ובידיה כוס דאקרי כוס תרעלה כוס שמתא במה דתנינן אית יין ואית יין אית כוס ואית כוס וכלא דא לטב ודא לביש · יין לטב דכתיב ויין ישמח לבב אנוש · יין לביש דכתיב ויין חמר מלא מסך וגו' · כוס לטב דכתיב כוס ישועות אשא · כוס

לביש

לביש · דכתיב כוס חמתו כוס התרעלה · כמה דאית בסטרא דקדושה היכלין וממנן
כלא לטב ורוחין קדישין וכל סטרין קדישין · הכי נמי אית בסטר מסאב היכלין וממנן
כלהו לביש ורוחין מסאבין ממנן וכל סטרין מסאבין ודא לקבל דא כגון יצר טוב ויצר
רע · וכלא ברזא חדא · היכלא דא אקרי היכל זהר בגין דאית רוחא דאקרי אורפניאל
ואיהו זהר דלא אשתני וקיימא בנהירו סתימא דנהיר מעילא ובנהירו דנהיר
לתתא · וכד בטש נהירו דלתתא בנהירו עלאה נהיר האי רוחא כגוונא דחיזו דעינ'
וכד מתגלגלא כדין אפיק נהורא דנציץ וזהרא · הכי נמי האי רוחא ועל דא אקרי
אורפניאל האי איהו דנהיר להיכלא דא ונסיר להיכלא קדמאה בגין דההוא רוחא
קדמאה נהיר באתגליא בהאי רוחא דאיהו סתימאה · דא רוחא נטיל לעילא ונטיל
לתתא ברזא דכתיב חמוקי ירכיך כמו חלאים · ומה דאמר חמוקי ירכיך בגין דאית
רוחא אחרא דנפיק מניה לסטר שמאלא ואתקשר בהדיה · ועל דא כתי' חמוקי תרין
והאי רוחא שמאלא אקרי הדרניאל ואתכלילו דא בדא כלילן כחדא ואינון עצם
השמים דכלילא אש ומים · כתיב כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם וגו' ·
האי רוחא קדמאה אורפניאל דאיהו סתים בין עילא ותתא ונהיר איהו כעין חשמל
האי איהו כעין חשמל ולזמנין איהו חשמל בגין דמניה קיימין כל אינון שרפים חיוון
אשא ממללן חיוון דקיימי ולא קיימי חשמל אורפניאל דקאמרן בהא אשתמודען זיין
לעלמא כד אתדן עלמא לטב כדין נהיר רוחא דא וכל חיין וכל חדו אשתכח דהא כיון
דזכותא נפקא ונהירו דיכין כדין רוחא דא אנהיר · וסימניך באור פני מלך חיים
וכד אתדן עלמא בדינא בההוא זכותא כדין ההוא סטרא אחרא מסאבא שלטא
ואתקף והאי רוחא אגניז ואתחשך וכדין כל עלמא קיימא בדינא ואתדן ובלא
קיימא בהאי רוחא · וסימניך וארכבתיה דא גלא נקטן הכא קיימן כל אינון מלבושין
בנשמתהון דצדיקיא דסלקין לאתחזאה קמי מאריהון ולקיימא מקיימיה וכד נשמתא
סלקא ומטי להאי היכלא כדין אזדמן חד ממנא דאתפקד על אינון לבושין ונדקיאל
שמיה דהא בזמנא דבר נש עביד פקודין דאורייתא בהאי עלמא כגוונא דאיהו
אשתדל גרמיה הכי אתעביד ליה בהאי היכלא לעילא מלבוש' לאתלבשא ביה בההוא
עלמא · וכד נשמתא סלקא ההוא ממנא נטיל ההוא לבושא דילה ואזיל עמה עד די
מטא לנהר דינור די נשמתא אצטריכא לאתסחייא ולאתלבנא תמן ולזמנין דעכיבא
ההיא נשמתא תמן ואתוקדא ולא סלק' עד דכליא בכפרא כד אתנהר הוא דסט"ר
דדרום כדין קיימי כלהו ומתחדשן ואמרי שירתא ומזמרן כגוונא דאינון מלאכין
דאתגבר שלטנהון ואתוקדן וקיימין ומתחדשן כמלקדמין ואמרי שירתא ואולי לון
הכי נמי אלין נשמתין · ואי זכאת האי נשמת' ואסתלקת האי ממנא נדקיאל נטיל לה
להאי נשמתא ואלביש לה לההוא לבושא ואתקנת ביה וסלקא לקרבנא על ידא דמיכא'
כהנא לקיימא תדיר כל יומין קמי עתיק יומין וכלהו חולקא דהאי נשמתא דקיימא
ונכאת להאי · ובכלא אתמנ' האי רוחא אורפניאל דקאמרן ואיהו שליט על האי היכלא
מכללא דא כד אתכליל רוחא ברוח' ובטש דא בדא לאתכללא כחדא אתבריאו אינון
שליטין אחרנין דאתמנן על עלמא ואלין שרפים דשית גדפין דמקדשי למאריהון תלת

זמנין

זמנין בזמנא ואלין איכון דמדקדקי עם צדיקיא אפילו כחד כומא דשערא ושאר איכון
דקיימי לאעכבא בהאי עלמא ובעלמא דאתי ולאינון דמזלזלי לבר נש דאוליפו ליה
אפילו מלה חדא באורייתא ולא מכבדי ליה יקר ולכל אינון דאשתמשו באינון דקארי
שית סדרי משנה ליחד' יחודא דמאריהון כד אתיסבן רוחא ברוחא ואתחברן כחד'
מההוא נהירו נפקא חיותא חדא דשלטא על אינון שרפי' וארבע תחותה דאנפייהו
אנפין דנשר' האי חיותא יופיאל שמיה ואיהי קיימא בכל רזי דחכמתא וכל אינון
מפתחאן דחכמתא קיימין ביה' האי חכמתא קיימא למתבע אגרא מעם קב"ה
דיהיב לבני נשא דרדפי אחר חכמה למנדע למאריהון דכד נפק בר נש מהאי
עלמא האי חיותא נפקא על ד' שרפים מעפפין ונטלת קמיה ולא שביק כל אינון
גרדיני נימוסין די בסטרא אחרא למקרב בהדיה וכמה אינון שליחן דשלם סחרניה'
ואלין שרפים כד נטלין ואתחזיין אתכפיין אינון שרפים נחשים דנפקו מההוא נחש
דגרים מותא לכל עלמא' האי חיותא קדישא קיימא כד נשמתא סלקא ומטאת
לגביה כדין שאלא לה ברזא דחכמתא דמאריה וכפום האי חכמתא דרדיף אבתריה
ואדבק הכי יהבי ליה אגריה' ואי יכיל לאדבקא ולא אדבק דחי ליה לבר ולא עיילא
וקיימא תחות ההוא היכלא בכסיפו' וכד נטלי גדפייהו אלין שרפים דתחותה כדין
כלהו בטשי בגדפייהו ואוקדון לה ואתוקדת ולא אתוקדת וקיימא ולא קיימא והכי
אתדנת בכל יומ' בהירת ולא בהירת ואע"ג דעובדין טבין אית לה בגין דלית לה אגרא
בההוא עלמא כאינון דמשתדלי בחכמתא לאסתכלא ביקרא דמאריהון ולית שעורא
לאגרא דאינון דידעי חכמתא ביקרא דמאריהון' זכאה חולקהון בעלמא דין
ובעלמ' דאתי דכתיב אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה' רוחא דא דשלטא
על כלא כלא כלילן בה כלא אסתכיין לגבה האי חיותא שלטא על ארבע אחרנין
וארבע גלגלין לכל חד וחד' גלגלא חדא אסתכי לסטר מזרח' וגלגלא חדא אסתכי
לסטר צפון' וגלגלא חדא אסתכי לסטר דרום' וגלגלא חדא אסתכי לסטר מערב'
וכל חד וחד בתלת סמכין' גלגלא דלסטר מזרח חניאל שמיה' גלגלא דלסטר
צפון קדשיאל שמיה' גלגלא דלסטר דרום עזריאל שמיה' גלגלא דלסטר מערב
ענאל שמיה' ואינון תלת סמכין דאינון לכל חד וחד כלהו אסתכיין לאמצעית' בגין
דאמצעיתא איהו נטיל לון וכלהו נטיל בגיניה דאמצעיתא' אלין דקיימי באמצעית'
כלהו ממנן בשירתא ואלין דימינא אמרי שירתא דסלקי רעותא לעילא ואמרי קדוש
ואלין דשמאלא אמרי שירתא וסלקי רעותא לעילא ואמרי ברוך' קדוש לעילא וברוך
לתתא' אלין דקיימי לעילא לסטר ימינא נטלי קדושה ומתחברן בקדושה בכל
אינון דידעי לקדשא למאריהון כדקא יאות וכלהו כלילן אלין באלין ביחודא חדא
ומתקשרן דא בדא עד דכלהו אתעבידו קשורא חדא ורוחא חדא ומתקשרן באינון
דלעילא למהוי כלא חד לאתכללא דא בדא' מאתר דא ינקי כל אינון מאריהון
דחכמתא דקיימין למנדע במראה או ברזא דחלמא בגין דנביאים ינקי מלעילא
ואלין מארי דחלמא או דמראה ינקי מהכא וכד מתחברא אתרא דא באתרא
דלעילא בקשורא חדא כדין נביאים כלהו ינקי מכלא מעילא ומתתא בקשורא חדא

ובגין

ובגין כך אית משל במלייהו דלא נחנחא כנואתהון כדקא יאות, כמה דהוה בים
במשה דהוה נחנוחא בנבואתיה בכלא · בגין דכד נהירו נפיק מאתר דכל נהורין
נפקין מניה ונטא לדרגא הכי ינוק כנואתיה ונהיר מה דלא הוה כדין לכלא · כל
שאר נביאין אינון מאינון דאלמא מאריהון דמראה כלהו ינקי מאתר דא לתתא
בלא חבורא דלעילא על ידא דדרגא אחרא תתאה דאוסו לבר כמה דדרגא
דנביאים דלעילא דלא הוו תמאן נביאים בר על ידא דדרגא אחרא תתאה הכי
כמי אלין דרגא דינקו דלהון אינון לעילא כהאי דרגא תתאה אבל לא אתגליין לון
אלא על ידא דדרגא אחרא לבר דאיהו תתאה מניה בגין דנפקא מהאי היכלא
ונטא מלה עד ההוא ממנא דקיימא על תרעא דהיכלא דא ומתמן לההוא ממנא
דתחות ידיה · וכן עד דכמה אינון דנטלי הסיא מלה ואתערבו בהדה ועל דא כד
מטא לגביה דבר נש כמה אינון דאתערבי בהדה ועל דא לא נחנחא מלה כדקא
יאות · כד מתחברן שין באלין אלין ארבע גלגלין בארבע אינון די באמצעיתא כדין
כלהו אקרון חמודות ואינון מראהון למראה ובגין כך האי חיותא דקאמרן שלטא
עלייהו ובגין כך אקרי איש חמודות דניאל דכתיב כי חמודות אתה וכלא רזא
כדקא יאות · זכאין אינון דידעין רזי דמאריהון למיהך בארח קשוט בעלמא דין
ובעלמא דאתי ·

היכלא תליתאה היכלא דא היכלא דקיימא בנהירו עלאה יתיר על
כל אלין קדמאי · בהיכלא דא קיימין ארבע פתחין חד לסטר
דרום וחד לסטר מזרח וחד לסטר צפון וחד לסטר מערב · בכל פתחא ופתחא אית
ממנא חדא דקיימא ממנא על כל פתחא ופתחא · **פתחא** קדמאה
דא פתחא דקיימ' ביה חד ממנא מלכיאל שמיה ואיהו שליטא על כל אינון פתקין
דנפקי מבי דינא דמלכא לאתדנא עלמא בההוא פתקא בגין דהאי איהו ממנא
לאשגחא בהו באינון פתקין ותרין סופרין תחות ידיה חד מימינא וחד משמאלא
להאי אתייהיבו תקוני פתקין לאתקנא עד לא יפקון מהאי תרעא לבר ואתמסרו
בידא דההוא ממנא די בהיכלא קדמאה דהא מזמנא דאתמסרו בידא דההוא
ממנא קדמאה הא נפקי מתמן ולית רשו לאתבא לון דהא מיד ממנא סטרא אחרא
משאבא מאריה דדינא קשיא תקיפא דלא מרחם וסנגדיאל (ס"א וסעדיאל) שמיה
ואיהו ממנא על תרעא דהיכלא אחרא קדמאה די בסטרא אחרא דאיהו גיהנם
וכמה אינון גרדיני נימוסין ממנן לשטיא בעלמא וזמינין למעבד דינא ובגין כך
קיימא ההוא ממנא לעיינא בפתקין ואינון תרין סופרין דקיימי תחות ממנא דא
שמשיאל וקמואל אלין סופרין לאתקנא פתקין וההוא ממנא עלייהו דאיהו מלכיאל
בגין דאינון היכלין די בסט' אחרא משאבא אתפקידו ממנן ידיעאן בהפוכא מאלין
שמנן די בהיכלין אלין וכל אינון רוחין וכל אינון ממנן כלהו לאבאשא · תא חזי האי
סנגדיאל (ס"א סעדיאל) כד נטיל פתקא מסטרא דההוא ממנא דקיימא לפתחא
קדמאה פתח חד פתחא לסטר' דתגוכא דאקרי בבי שחת · ותמן ממנן אלף ורבבן
זמינין לנטלא אינון פתקין והאי ממנ' עלייהו ותרין כרוזין נפקין וכמה גרדיני שטיין
בעלמא

בעלמ׳ וההוא דוכא אסתלי׳ ונע״ר ממנא דא קיימא לעיינא בפתקין ולאתקנא כמונסי
פתקין עד לא כפקו מהאי פתח והאי פתח איהו פתח׳ דדרום · **פתחא** תניינא
דא פתחא דחיין ומותן תליין ביה בגין דבהאי פתח׳ אתמנן ואתיימין דכל פתקין דכיון
דפתקין אתקנו כדקא יאות חד שמשא זמין גזריאל שמיה ונטיל פתקין · בהאי פתחא
תניינא ממנא חדא קיימא על ההוא פתחא ועזריאל שמיה וכל פתחא ופתח׳ אתקרי
על שמא דההו׳ ממנא דאתפקדא עליה האי ממנא תחות שלטניה ותחות ידיה תרין
שמשין די שמהון סנוריה עדואל · חד מימינא וחד משמאלא · ההוא מימינא ביה תליין
חיין וההוא דשמאלא ביה תליא מותא · ותרין מותמין בידייהו מותם חיים ומותם
מות׳ דא קאים לסטרא דא ודא קאים לסטרא דא · האי פתחא סתים כל יומי
שתא וביומא דשבתא וביומא דחדשא אתפתח לאחזאה חיים בההוא מותמ׳ דתליין
ביה חיים בגין דשבת וחדש מותמא דחיים אתקיים בהו · ביומא דכפורי דישראל
כלהו קיימי בצלותין ובעותין ומשתדלי בפולחנא דמאריהון סתים ההוא פתחא עד
שעתא דצלותא דמנחה · כיון דלא עבר האי צלותא דמנחה מאתר בי דוכא דהיכלא
דזכותא חד אורחא נפקא ופתחא דא אתפתח והאי ממנא דהיכלא דא קיימ׳ ואינון
תרין שמשין חד מימינא וחד משמאלא וחותמי דחיים ומותא בידייהו וכל פתקין
דעלמא קמייהו וכדין אחתימו הן לחיים הן למות ודא הוא פתחא למזרח ·

פתחא תליתאה דא פתחא דקיימא בקיומא למנדע כל אינון די דינא ועבר
עלייהו בין למרעין בין למכאובין בין למסכנו דינא דלא קיימא למותא · כד תרעא
דפתחא דא סגיר כדין דינא אתרשים על בר נש דלא תיכון ליה בר חולא דצלותא
תקיפא ותיובתא שלים · דכתי׳ יסגור על איש ולא יפתח׳ חד ממנא קיימא על פתחא
דא וקפציאל שמיה והאי ממנא על פתחא דא בגין לסגרא האי פתחא על ההוא בר
נש דלא פתחי לאתעבדא בגין דלא יתקבל בצלותא עד דיתוב לקמי מאריה · ובההוא
זמנא דאתגזר דינא בבכוי דלא אתכו כאינון רבוון זעירין חד ממנא שמשא תחות
ידוה עיריאל שמיה ונפק וכריז לסטר שמאלא עד דאתער חד רוחא דאקרי רוחא
דפגימו דהאי אתכרי בפגימו דסיהרא ואקרי אסכרא והאי איהו רוחא דקיימא על
דרגא רביעאה בהיכלא תליתאה די בסטר מסאבא ודא קיימא על קטולא דלהון
ויתחזי לון לרביי כאתתא דרביאת לרביי ואחידת לון וקטלת לון וכדין ההוא נשמת׳
סלקא ואחיד לה האי ממנא וסלקא לה לממנא דקיימא על היכלא רביעאה וההוא
ממנא מגדלא לון ואתעשע בהו וסליק לון לאתחואה קמי מלכא קדישא בכל שבת
ושבת ובכל ריש ירחא וריש ירחא ואתחזון קמיה ואתברכן מניה ובשעת׳ דרוגזא
שלטא אסתכל בהו קב״ה וחיים על עלמא · וכל אינון רביין דלא אשלימו שנין עד
תליסר שנין ויומא חד כלהו אתמסרו בידא דהאי · מתליסר שנין עד עשרי׳ כלהו
אתמסרו על ידא דרוחא אחרא רוחא דאקרי אגירסין דנפקא מהאי כתש עקימא
דגריס מותא לכל עלמא ואיהו יכר הרעי׳ מעשרין שנין ולעילא אתדן בר נש מבי
דינא אתר דאקרי זכותא איהו בגרמיה אתדן ואתמסר בידא דהאי חויא דאיהו
מלאך המות בגין דהא מעשרין שנין ולתתא עד תליסר שנין האי רוחא דקיימא

ביה כמאן דאזיל אבתריה דא אגיריכון דקאמרן בגין דלא אתנטע כד הוה רביא דקיק כדקא יאות · ואחמי ביה סימן דיתפגים לכתר והאי אתקטיל בלא רשו ועל דא כתיב ויש נספה בלא משפט ורזא דא כתיב והנה טוב מאד · ותנינן והנה טוב מאד דא מלאך המות דאקדים ליה עד לא יתפגים לכתר · והאי ממנא דקאים על האי פתחא אעיל נשמתיה ובלקא לה לעילא מתליסר שנין ולתתא אתדן על אבוי ובחובוי אתדן ואתמסר בידא דהאי אכזריא דקאמרן ובכל חד וחד היכלא דא לקביל היכלא דא · דא בהפוכא מן דא כדקאמרן והאי פתחא איהו לסטר צפון

פתחא רביעאה פתחא דא קיימא לאסוותא ואקרי פתחא דאסוותא בהאי פתחא קיימא חד ממנא פדיאל שמיה והאי קיימא על כל אינון אסוותין דעלמא ולאעלא צלותין דכל אינון מארי דמכאובין ומרעין וצערין והאי איהו סליק בכל אינון צלותין ואעיל לון קמי קב"ה והאי איהו מלאך מליץ אחד מני אלף · בגין דאינון אלף קיימין להאי סטרא והאי חד מנייהו וכתיב ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר בגין דסליק בהאי צלותא וקיימא מליץ טוב עליה דבר נש ואדכר זכותיה דעבד קמי מלכא קדישא בגין דהאי איהו קיימא תדיר לטב ועל דא כלא קיימא בהאי פתחא די פדיאל ממנא ביה · פתחא דא איהו לסטר מערב ובגין דשאן ארבע פתחין קיימין בהיכלא דא · בהיכלא דא קיימא רוחא חדא דאקרי נגה האי איהו רוחא שליטא בהאי היכלא כל זיווא וכל תיאובתא קיימאן ביה · האי רוחא איהו קיימא לכל אינון דאית לון חולקא בעלמא דאתי דלא אעטר לאינון נשמתין בזיוא דיקרא בגין למנדע כל אינון רוחין די בהיכלין אחרנין דלא איהו בר עלמא דאתי ואעבר בכלהו ולית מאן דימחי בידיה האי רוחא איהו רוחא דכיא בריר משאן תתאין זבריאל שמיה מההוא משחא דרבות קדשא דנגיד מעלמא דאתי נגיד ביה ומההוא משחא אתברי ואצמח והאי איהו בר כלא ערכתי נר למשיחי · בגין דהאי איהו סדורא לאדלקא בוצינין מתתא לעילא כד שרא עלייהו נהירו דנגיד מלעילא בגין דהאי אתסדר כד אתכלילו ביה כל אינון תתאין לתתא · וכד אתסדר האי רוחא בכל אינון תתאין ונהיר בדין אפיק מניה נהורא חד די שמיה אהריאל (ס"א אסדיאל) והאי איהו כליל ברוחא דא · האי קיימא תחות האי רוחא לאמשכא לכל אינון נשמתין דסלקין דאית לון חולקא בעלמא דאתי ואתחזון לסלקא לעילא · בגין דכד נשמתא סלקא ועאלת באינון היכלין תתאין רשימא אזי בעשרין ותרין אתוון דאורייתא דרשימין בהאי נשמתא כד נשמתא זכאת וקאמת קמיה דההוא רוחא דא ממנא אהדיאל משח לון וסלקין ועאלין בההוא נהר דינור וסלקין ואתקריבו לקרבנא האי נהורא כליל בתלת נהורין בגין דההוא רבות משחא אתכליל בתלת גוונין וכד נפיק האי נהורא נפקין מניה עשרין ותרין אתוון נהורין לקבל כ"ב אתוון דאורייתא דרשימין בהאי נשמתא ואלין עשרין ותרין נהורין כלהו מאינון שמשין דקיימי עמי' וכלהו אתקרון על שמא דהאי נהור' דעלייהו וכלהו אתכלילן ביה האי נהור' בכל אינון נהורין אתכליל בהאי רוחא · והאי רוחא כליל ביה ואסתכי לאתמשכא גו היכלא רביעאה רוחא דא כד אתכליל מכלהו מנהורא דא ומכלהו נהורין כד דהיין לאתכנשא

בפקידו מכוונן מקמייתא קדישא כלילא בתרי גווני חיורא וסומקא ואיהו חד דיוקנא
ודא אקרי אהי״ש (סא אתיאל) והאי חיותא קדישא נפקי מגניבו דילה כד מטי לגבירו
דסאי רוח׳ עלא׳ בה ארבע אופני׳ כלילן בכל גוונין ואינון הדריש׳ יהדריש׳ אהדוריה׳
אסימון׳ כל אלין בתמניא גדפין ושאן אינון מאכן על כל חיולי שמיא מגיחי קרבא בגין
דלאו אשתכח קרבא בעלמא אן עקירו דמלכותא מאתרייהו עד דחילי שמיא וככביא
דשאר רקיעין כלהו אחזו קרבין וסכסוכין אלין באלין ואלין ארבע אופנים קיימי
עלייהו לארבע סטרין דעלמא׳ אין ארבע כד נטלין לאגחא קרבין מרזא דהיכלא דלעילא
דאיהו בי דינ׳ דאקרי זכות׳ מזיעא דלהון אפיקו כמה חילין ומשריין דלית לון חושבנ׳
וכלהו קיימי תחות אלין אופנים מכהון קיימי על סירתא ומכהון שליחן על עלמא לקבל
אינון שליחאן דלסט׳ מסאבא דנפקי מגו ההוא היכלא תליתאה דילה ואינון מקטרגי
עלמא לאבאשא ואלין אשתכחו לקבלייהו דלא ישלטון לגבי אינון דמשתדלי באורית׳
כלא כי מלאכיו יצוה לך וגו׳ ׳ וכתיב על כפים ישאונך וגו׳ ׳ דא אבן נגף נור
מכשול׳ האי אקרי אבן נגף נור מכשול׳ והאי אקרי אבן בחן פנת יקרת נור
ישראל׳ וכלא קיימא דא לקבל דא ׳ מרזא דהיכלא תליתאה דיבסטרא אחרא נפקי
תרין רוחין דאקרון אף וחמה ותרין אלין נפקין כל אינון שליחאן דאזלין לאבטלא
בני נשא מארחא דקשוט ואלין אינון דקיימאן ואקרי על בר נש דקא אזיל לארחא
דמצוה ׳ ויגל דא אלין אופנים קיימן לקבלייהו בגין לאגנא עליה דבר נש דלא
יתזקון׳ מאלין תרין רוחין דקיל משה כד הוה נחית מן טורא דכתיב כי יגרתי
מפני האף והחמה ׳ באמציעותא דהיכלא דא אית אתרא אחרא דקיימא לעילא
לעילא בארבע פתחין לארבע סטרי עלמא עשר מזוני לכל פתחא ופתחא וחד
ממנא עלייהו והאי כליל בכה רא דאקרי אסדיאל והאי אופן בתוך האופן משלבן
דא בדא׳ אלין ד׳ נטלי דינא מבי זכותא לאלקאה להאי נשמתא דחבאת ובעאת
לאלקאה ואלין קיימי בשלהובי נורא לגבי אינון נשמתין וטאסין לבר מהיכלא דא
ואלקאן לנשמתא דא דקיימא נזיפא לבר כל אינון יומין דאתנזרת עלה ׳ אלין אינון
ארבע קיימין וזוזפו ומכרזין לכל אינון דאפיקו מפומייהו מלה דלא אצטריכא
ומטנפי בגזייהו ואלין מכרזין לון וקיימי ארבעין יומין דלא אשתמע צלותהון ולא
עאלין לפרגודא וקיימין נזיפין לבר ׳ וכן לכל אינון דחאבו אינון חובין דבעיין
נזופא׳ עזרא כרוזין נפקי בכל יומא ומכרזי בכל אינון רקיעין ובכל אינון חילין
ומשריין אודהרו בפלניא דהאי נזיפא ׳ נזיפא איהו חובא פלוני עבד עד דתב קמי
מאריה רחמנא ליצובן ׳ כד תב מההוא חובא מתכנפי אלין ארבעין ושראן ליה
ובדין אכריזו פלניא שרא נזיפה מכאן ולהלאה צלותיה עאלת ׳ ועד לא תב נזיף
הא בן נשא ויתגא ובטירו דמאריה אתעדי מניה ואפילו בליליא בשמתיה נזיפא
דשמתין לה כל תרעי שמיא ולא סלקא ודחיין לה לבר ׳ האי אופן דקיימא על אלין
ארבעין כד נטיל מטא לההוא אתר דאקרי תא הרצים וכד עאל עאלו עמיה אינון
ארבעין די מאכן בארבע פתחין וסלקין כל אינון מגינין די דהבא ואלין מלאכין
דאקרון חשמלים ואינון מגינין וסייפין ורומחין דרהטי לאגנא עלייהו דישראל מסאר

עמין ולאגחא קרבא בהו ולנקמא לון כפום שעתא כלא אריכו ובגין כך אקרי הא
הרקיע אתר דאינון רגים רגשי ואוחו לאגחא ולנקמא נוקמין לקבל רגים אחרנין
דרגשי לאבאשא ולאתקפא אלין לשלטאה עלייהו ורזא דא הרגים יגאו דהופים
רגים מסטרא דא ורגים מסטרא דא וכנישיהון כימכן ה״עיר פושן נהלה ושמחה או
נכונה׃ אי מקדמי אלין דהכא העיר פושן שמחה · ואי מקדמי אלין דבסטרא
אחרא העיר פושן נכונה · והא אוקימנא דבכלא קיימין אלין לקביל אלין סטרא דא
לקבל סטרא דא · ובגין כך אלין מגיחין לבלא כד סלקין אלין נפק חד אורחא דלעילא
ואתעבידו כלהו מגן חד וסימניך אנכי מגן לך · תריסר גלגלין אינון דסחרן גו
היכלא דא ואינון יהבין סרפים דתרין גוונין חוור וסומק רחמי ודינא אלין אינון
קיימי לאשגחא תדיר על כל אינון מארי דנצחא לון שאר עמין ודחקין לון ואקרון
חלונות׳ והיינו דכתיב משגיח מן החלונות׃ ואלין קיימי לאסתכלא כל אינון דמצלן
צלותייהו דמקדמי לבי כנישתא ואתיהבן מאינון עשרה קדמאי כדין סלקין וכתבין
לון לעילא בגין דאלין אקרון חברים לגבייהו הה״ד חברים מקשיבים לקולך השמיעני
זכאין אינון בדיקא דידעי לסדרא צלותהון כדקא יאות בגין דכד האי צלותא
שרית לאסתכלא אלין סלקין בהאי צלותא ועאלין בכל אינון רקיעין ובכל אינון
היכלין עד תרעא דפתחא עלאה ועאלת ההיא צלותא קמי מלכא לאתעטרא כמה
דאתמר · תא חזי כל אינון דמצלאן צלותין לאחריהון ברעותא שליב האי צלותא
בציה חנו מחשבה לאפקא לה וברעותא דאלולא וכדין אתקדש שמיה דקב״ה וכל
מטאת לגבי אלין חברים כלהו נטלי להאי צלותא ואזלא בהדה עד היכלא רביעאה
בההוא פתחא ואלין משבקין בההוא זמנא דמצלאן צלותין ומקדשי בההוא זמנא שין
אינון די מחכן בהו בישרא לאחוי עמהון חברי ולאו בלילא כאינון אחרנין דאמרי
שירתא בלילא · ותא חזי כתי׳ גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית
והא אוקמוה בגין דמנע ברכאן דקב״ה דאיהו אביו כמה דכתיב שאל אביך ויגדך ·
וכתיב ישמח אביך ואוקמוה · חבר הוא לאיש משחית · מאן איש משחית · דא איהו
ההוא איש דפגים לסיהרא ואקרי איש תהפוכות איש לשון איש יודע ציד איש שדה
והאי איהו איש משחית דהאי איהו מנע ברכאן מעלמא · אוף הכי מאן דמנע ברכאן
מעלמא חבר הוא להאי איש משחית כדקאמרן ודא הוא רזא בגין דאצטריך ליה לבר
נש לברכא לקב״ה ולצלאה צלותיה כדקא יאות · בגין דיתברך שמיה קדישא ויתחבר
באלין חברים קדישין ולא יפגום צלותיה בגין דימנע ברכאן מעלמא ויתחבר בההוא
חבר איש משחית דאיהו מנע ברכאן מעלמא וגרים מותא לכלהו · כתיב וחובר
חבר · מאי וחובר חבר ההוא מאן דאזיל בתר סטרא אחרא וחרש חרשין איהו משך
עליה רוחא אחרא מסאבא ואתחבר בההוא חברותא דההוא חבר רע ושארי
בחברותא בהדיה ההוא חבר איש משחית · והכא אית בסטרא דקדושה בסטרא
דימינא חבר טוב דעביד טיבו עמיה דבר נש בעלמא דין ובעלמא דאתי ואלין
חברים קיימי תדיר עליה דבר נש בחברותא חדא לשיזבא ליה ולאגנא ליה ולמהוי
עמיה חברים לקדשא שמא דמאריהון ולזמרא ולשבחא קמיה תדיר האלין נפקי

ארבע סטרין אחרנין לאינון תריסר דקאמרן הכי חרכים ואלין אינון קיימי לגבי
אינון דעסקין עיטא לא בישא אף על גב דלא עבדי ובלקי ואודעי מלה לעילא ובטלי
ההוא עיטא ואלין אקרון חרכים ואף על גב דכלהו אתמנון לדא כל חד וחד
אתמנא ואתפקד על אלין ידיעאן ותחות אלין לית לון חושבנא · אלין ארבע קיימי
לארבע סטרי עלמא כל חד קא״י בההוא סטרא כלהו לאשגחא ואלין אקרון חרכים
כד״א מציץ מן החרכים סמא דאלין ארבע דאקרון חרכים · עיכאל · עיריה · עריאל ·
יהיראל · ואלין אינון קיימין לאשגחא על כל אינון דעבדין עובדין טבין ועל כל אינון
דמחשבי מחשבה דמצוה אף על גב דלא יכלי למעבד · עיריה קיימא לסטר דרום
ודא קיימא לאשגחא לכל אינון דמכחתי למסכנא או דנצרי לבייהו עליה אף על גב
דלא יכלי למיהב ליה · ולאינון דאזלי לארחא דמצוה ולאינון דעבדי חסד עם מתים
ואיהו קיימא קיימא דאמת · והאי אתמנא לאדכרא ליה לעילא ולאחקא דווקכיה
לעילא לאעלא ליה לעלמא דאתי · עריאל קיימא לסטר צפון ודא קיימא לאשגחא
לכל אינון דחשיבו למעבד בישין ולא עבדי או בגין למחטי ואתו למעבד ואתקף
ביצריה ולא עביד · יהיראל קיימא לסטר מערב והאי קיימא לאשגחא לכל אינון
דלעאן באורייתא ונצילי בכייהו למלעי באורייתא לגבי רב ולכל אינון דמסתכלי על
מרע כד איהו בכי מרעיה ואשגחו עליה ואודעו ליה דיסתכל בחובוי או בעובדוי
ויתוב מנייהו למאריה בגין דכל מאן דיסתכל בההוא מרע דיסתכל בעובדוי
ויתיב בתיובתא קמי קדש׳ בריך הוא איהו גרים ליה לאתיובא ולאתבא ליה רוחיה
ועל דא כתיב אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי׳ · מאי ביום רעה ביום רע
מבעי ליה · אלא ביומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתיה · אשרי משכיל אל דל
דא הוא מרע כמה דאתאמר מדוע אתה ככה דל בן המלך ובגין כך ביום רעה
ימלטהו יי׳ ואלין אינון דמסתכלי בההוא מרע לאתבא ליה מחובוי גבי קדשא
בריך הוא כמה דאוקימנא · בהיכלא דא קיימא עליה לאשגחא וביומא דשריא
דינא על עלמא ישתזיב מניה כד״א ביום רעה ימלטהו יי׳ · יומא דאתמסר דינא
עאל להאי רעה לשלטאה ביה על עלמא וכלהו אלין קיימי לאשגחא · ביומא
דראש השנה כד קב״ה קאים בדינא על עלמא והוה סטרא בישא אתי לאסטאה
כדין מתכנפי כלהו וקיימין קמי קב״ה וכדין מתנגדן כלהו וקיימין קמיה קדשא
בריך הוא בההוא זמנא מה כתיב משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים · מציץ
כמאן דאשגח מאתר דקיק דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך ולבתר משגיח מן
החלונות אתר אפתחותא יתיר דפתח פתחין לרחמא על כלא · וכד קדשא בריך
הוא אשגח על עלמא אסתכל באלין חלונות ובאלין חרכים וחייס על כלא וכדין
כד ישראל תקעין בההוא שופר ההוא קול בגין לאתערא קול עילא דנפקא מגו
שופר דאיהו כגוונא דא כליל באשא ובמיא ורוחא כדין כרוזא נפקא ואכריז בכלהו
רקיעין ואמר קול דודי הנה זה בא משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים וכדין
ידעי כלהו דהא קדשא בריך הוא חייס עלייהו דישראל ואמרי זכאין אינון ישראל
דאית לון עיטא כארעא בגין לאתער רחמי מלעילא כתיב אשרי העם יודעי תרועה

וידעי מתברי' האי תרועה דאיהו דינא קשיא כלא אתדנו בה · זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי בגין דאינון ידעי ארחוי דקב"ה וידעי למהך בארחוי ולייחדא יחודא כדקא יאות · אלין חלונות ושין חרכים קיימי כלהו לאחדא כל צלותין דסלקין מתתא לעילא ואשגחא בהו קב"ה · כגוונא דא כל בית הכנסת דלאו ביה חלונות לאו אתר לצלאה ביה בגין דאית בית הכנסת לקבל בית הכנסת · בית הכנסת לתתא לקבל בית הכנסת דלעילא דאית ביה חלונות כמה דאמרן · הכי כמו לתתא כנסת הגדולה אית ביה תריסר חלונו' דעלאין הכי כמו להאי בית הכנסת תתאה וכלא קיימא דא לקבל דא בגין דעלמין קיימין אלין כגוונא דאלין · כגוונא דא האי ממנא יהיראל קיימא על כל אינון דחייסי על מסכני כד"א אשרי משכיל אל דל ובגין דא כלא קיימא בהיכלא דא והיכלא דא אתכליל בהיכלא אחרא רביעאה דתמן הוא גזרין ודינין לכלא · בגין כך זכאה חולקיה מאן דידע גנזי דמאריה ליחדא ליה ולקדשא שמא דמאריה תדירא למזכי ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי ·

היכלא רביעאה היכלא דא די קב"ה אשתמודע בארעא בגיניה ודא איהו היכלא דקיימא למטר ארחוי דאוריתא · דא היכלא אקרי זכותא היכלא דביה אתדנו כל דינין דעלמא וכל זכיין וכל חובין וכל עונשין וכל אגר טב לאינון דנטרי פקודי אורית' · היכל דא זכותא משניא מכל שאר היכלין והאי היכלא כלילן ביה ארבע היכלין וכלהו חד היכלא · בהיכלא דא אית רוחא חדא דאקרי זכות והיכלא דא אקרי על שמיה זכותא והאי איהו אל והכא אתדנו כל דינין דעלמא והאי איהו רזא דכתיב ואל זועם בכל יום · ארבע היכלין אלין אית פתחין · להו חד ממנא לכל דקיימא לפתחא קדמאה עלאה דהיכלא סנסניה שמיה ועל שמא דא אית ממנא אחרא לסטרא אחרא דשמאלא דנטלא דינין לאתערא בההוא היכלא דוליה למעבד בעלמא ובגין דנטיל מניה אקרי על שמיה סנסניה ואיהו שליט על ההוא אסכרא דרביי והאי ממנא עלאה סנסניה כד נטיל דינא אכריז לאינון ממנן דקיימין על תריסר פתחין ואינון כרוזין דמכרזי כל אינון דינין דאתדנו מהיכלא דזכותא דא רוחא דא דנטיל כלא דאקרי זכותא אל דקאמרן כלא כליל מניה נפקו שבעין נהורין נציצין וכלהו בעגולא קיימי' בגין לאחזאה דא בדא דלא אתכסי דא מן דא כל זכיין וכל עונשין וכל דינין קמי כלהו נהורין קיימין מנייהו נפקי תרין נהורין דקיימי קמייהו תדיר · ואלין לגו באמצעיתא דהיכלא והאי רזא דהיכלא שררך אגן הסהר אל יחסר המזג לקבל אינון שבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דימינא ושבעין ותרין נהורין אחרנין מסטרא דשמאלא ואלין פנימאי אלין קדמאי לקמי נהורין אלין עלאין כל זכו כל עובדין דעלמא מאן פנימאי נפקי אשתכחו כל נהורין דנפקי מרוחא דא עלאה מאתן ושית סרי נהורין וכלהו כלילן ברוחא דא · אינון תרין נהורין דקיימי קמי אינון שבעין אינון סהדי סהדותא וכתבי פתקי דינא דזכו או דחובא · אין שבעין אינון גזרי גזרין ודיינין דינין הן לטב הן לביש הכא איהו דא רוחא דאיהו זכות אל כדקאמרן ביה רשימין תלת אתוון דמדבקן ביה מלעילא דאינון ידו והא אוקימנא דכד אלין מתדבקאן בהאי אתר

דאתדבקותא דדבורא בנוקבא כדין אתרשימו בהאי רוחא איכון אתוון וכנא אמר
דוד ואלהי לצור מחסי · רזא דרוחא דא דאקרי א"ל ורזא דאיכון אתוון דרשימין
ביה דאקרון ידו"ד אלין תלת סטרין דנהורין דקאמרן איכון תלת בתי דינין דמתפלגי
בדינין אחרנין במילי דעלמא בעותרא במסכנו במרעין בשלימו דאיכון ארבע
היכלין איכון מתקנן לכל איכון אחרנין תרין היכלין לאלין תרי סטרי נהורין אחרנין
וחד היכלא לכל איכון מארי דעיינין דעבדי חושבנא מכל עובדין דעלמ' וחד היכלא
לסופרין אחרנין די תחות אלין קדמאי פנימאי · אלין ארבע היכלין כלילן בהיכלא
דא דאקרי עלמא דהאי רוחא זכותא כדקאמרן · בכל פתחא ופתחא אית ממנא
חד באלין היכלין · **פתחא** קדמאה אית ממנא חדא דשמיה אקרי גזריאל
ההוא ממנא איהו לגלאה דינין דאתדכו ואתגזרו לההוא ממנא קדמאה דקיימא על
היכלא דסטרא אחרא וקיימא על אסכרא דרביי כדקאמרן · והאי ממנא גזריאל
בטיל מלה דבי דינא פנימאה דכלא דאתגזר תמן וכדין אודיע מלה להאי ממנא דלבר
וכל איכון כרוזי מכרזי ואמרי בכל איכון רקיעין כך וכך אתגזר מבי מלכא עד דבטלי
ההיא מלה בהיכלא דלתתא ומתמן נפקי ומכרזי מלה עד דאשתמע בכלהו רקיעין
ונחתי ואודעי מלה לכלהו דלתתא · ובטלי מלה כלהו תתאין מדרגא לדרגא אפילו
צפרי שמיא ועופי דארעא כלהו בטלי מלה ואודעי לה בעלמא · עד דבטלי מלה כל
איכון גרדיני נימוסין ואחזיין בחלמא לבני נשא ואתיא ההיא מלה לזמן קריב ·
ולזמנין דההיא מלה דאצטריכא למלכי ארעא דאיכון ממנן לאתזנא ולדברא עמא
דאודעין ההיא מלה עד רקיעא דשמשא לתתא וקיימא תמן עד דאיכון ממנן שמשין
דאתמנן על שמשא בטלי ההיא מלה ואודעי לה לאיכון ממנן עלאין די בסט' אחרא
ואיכון מודעין ההיא מלה למלכי ארעא דאיכון בסטרא דלהון · וכד הוו נביאים
בהו בישראל הוו בטלין נבואה דלהון מתרין עמודין עלאין דאוריתא סמיך עלייהו ·
לבתר דאסתלקו נביאים מעלמא ואתו מארי דמראה ומארי דחלמא בטלי מלה
מאתריה כדקאמרן · וכד מלכי הוו ביניהו דישראל ונביאים אסתלקו ומארי דחלמא
ומראה לא אשתכחו אודעין מלה לאיכון מלכין מההוא פתחא כדקאמרן · ואי
תימא היך בטיל מלה מהאי אתר · תא חזי כל דרגא ודרגא וכל פתחא ופתחא כלהו
אית לון לבר ממנן ידיען דאתמנן בסטר' דלהון בכל איכון רקיעין עד דנחתי לתתא
ברקיעין תתאין ואודעין מלה לאיכון דאצטריך בגין דהא מאלין היכלין דאיכון בסט'
דקדושה ורזא דמהימנותא אתפרשו דרגין דלתתא כלהו ברזא דמהימנותא ונחתו
דרגין על דרגין עד דפרחין מהאי עלמא ואתמנן ביה מנהון לנטרא בני נשא
מסטרא אחרא ומנזיקי עלמא ובאיכון ארחי דקא אזלי ומנהון לסייעא לבני נשא כד
אתאן לאתדכאה ומנהון למעבד אתין ונסין בעלמא · ומנהון דקיימי לאסגאה
בעובדין דבני נשא לאסהדא סהדות' וכן כגוונא דא מתפרשין כמה דרגין לסטרייהו
כלהו ברזא דמהימנותא עלאה בקדושה עלאה כגוונא דא בסטרא אחרא סטרא
מסאבא מתפרשין דרגין מאיכון היכלין לתתא כלהו דרגין לאבאשא ולאסטא' עלמא
מנהון קיימי לאסטאה בני נשא מארח טב לארח ביש · ומנהון קיימי לסאבא בני
נשא

בשא לאינון דאתו לאסתכלא מסתכין ליה בהאי עלמא ומסתכין ליה בההוא עלמא
ואלין אקרי בושה רותחת כד"א בה תאמר לו׳ ואינון דרגין דקיימן לסטרא יתיר
בגין כך אלין תדיר לקבל אלין ועל דא כלא איהו בדרגין ידיעאן כדקא חזי׳
פתחא תניינא את בהאי פתחא ממנא דהריאל שמיה דאיהו ממנא לאעלא
כל זכותין דזכו בהו בני נשא בגין דאת׳ בר נש לטב עלייהו וכן כד אתדן לטב ואינון
זכיין קיימן סגיאן על חובוי בני נשא כדין האי ממנ׳ פקיד על אגרא וחולקא דאינון
זכיין ואגרן לטב ואפיק ההוא דינא ומכי ליה לההוא ממנ׳ דאקרי פדיאל די בהיכלא
דלתתא׳ וכדין א"ל פדעהו מרדת שחת בגין דכד בר נש קאים בבי מרעיה ואתפס
בתפיסו דמלכא כדין אתדן בר נש וכל זכו וכל חובא דעבד בהאי עלמא כלא עאל
בהאי היכלא לאתדנא׳ וכד אתדן לטב בהאי פתחא נפק דיניה לטב לימינא דהאי
ממנא דהריאל דקיימא ביה ואודעיה דיניה לטב עד דאסתזיב ונתתא ההוא דינא
בכל אינון ממנן דרגין דאשתמודעו לטב לתתא כלהו דרגין על דרגין וכלא בין לטב
בין לביש מבי מלכא אתדן ההוא בר נש׳ פתחא תליתאה בהאי פתחא אית
ממנא חד גדיאל שמיה ואיהו לסטר שמאלא והאי איהו ממנא לאעלא כל חובין וכל
ביסין דבר נש אסטי אבתרייהו בהאי עלמא ונחת לון גו מתקלא לאתקלא באינון
זכיין דעאלו בידא דההוא ממנא אחרא דקאמרן וההוא מתקלא קיימא גו פתחא
רביעאה ותמן אתקלו זכיין וחובין כחד מאן דכנש מכייהו הכי אית ליה ממנן אחרן
מסטרא דימינא אי כנשן זכיין כמה ממנן אית לההוא סטר׳ ונטלי מלה וההוא דינא
ומעברין ביסין ומרעין ההוא בר נש עד דאסתזיב׳ מסטרא דשמאלא אי כנשן
חובין כמה ממנן אית לההוא סטרא עד דנטלי מלה ההוא סטרא אחרא וכל אינון
גרדיני נימוסין עד דאתרע מזליה׳ וכדין נחתא ההוא סטרא אחרא ונטיל נשמתא
זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי׳ פתחא רביעאה בהאי
פתחא קיימא חד ממנא ואזכיה שמיה והאי איהו מתקלא דנטלא זכיין וחובין
וביה אתקלו כלהו כחדא ודא אקרי מאזני צדק דכתי׳ מאזני צדק בהאי אתקלו כלהו
לאתדנא׳ תחות האי ממנא אית תרין ממנן חד לימינא וחד לשמאלא׳ חד לימינא
הריאל שמיה׳ חד לשמאלא גדודיאל שמיה וכד אתקלו זכיין וחובין דא אכרע
לסט׳ ימינא ודא אכרע לסטר שמאלא כלהו אתכלילו בהאי רוחא דאקרי זכות׳ וכד
אתכלילן כלהו ביה אפיק חיותא קדישא והאי חיותא מלהטא ואקרי שמיה תומיאל
האי חיותא איהי חיותא דקיימא לאשגחא בעלמא באינון עיני יי׳ דאזלן ושטאן
בעלמא והכא אינון עיני יי׳ כלהו נטלי אשגחותא מאינון עובדין וטמירו דאתעבידו
בעלמא ולאשגחא באינון עובדין דאימן בשלימו דלבא ואע"ג דלא אתעבידו כדקא
יאות׳ האי חיותא איהי קיימא באשגחותא דצלותין בגין דאינון שאלתין דשאלי בני
נשא בצלותהון כלהו קיימי בידא דהאי חיותא ואנח להו בהאי היכלא וקיימין אינון
שאלתין בהאי היכלא עד ארבעין יומין לאשגחא בהו דהא לסוף ארבעין יומין בכל
ארבעין וארבעין נפקא האי חיותא ונטיל לכל אינון שאלתין ואנח לון קמייהו
דאינון כרובין שבעין ותרין ודיוקנין לון וכדין האי חיותא רוחא דאקרי זכות אל

מעיין כהו אי זכיאי לא זכי · אי זכי נפקא האי נלורא ומתגלגלא ההיא שאלתא ונפקא
עמיה תריסר ממנן וכל חד וחד תבעין מעם ההוא רוחא קיומא כהאי שאלתא
ואתקיימא בהו · תחות האי חיותא ארבעה שרפין מלהטין חד שרפאל · ברקיאל ·
קריסיאל · קרומיה · ואלין ארבע תחות האי חיותא לארבע סטרין · אלין ארבע
קיימי לארבע סטרי עלמא ואינון ממנן לאשגחא בכל אינון דנטרי יומא דשבתא
כדקא יאות מאלין ארבע כד נטלי נפקי שביבין דאשא ומאלין שביבין אתעבידו
שבעין ותרין גלגלין מלהטן באשא מהכא אתעביד נהר דינור אלף אלפין ישמשוניה
להוא טורא כל אינון דמענגי שבתא אלין ארבע ממנן משגחן בכל אינון דמענגי
שבתא והאי חיותא קיימא עלייהו ונטלי בגיניה תחותה · בכל יומא ויומא נגיד ההוא
נהר דינור ואוקיד לכמה רוחין לכמה שליטין · וכד עייל שבתא כרוזא נפקא ושכיך
ההוא נהר דינור וזעפין ווקין ושביבין אשתככו והאי חיותא אזלא וסלקא על
ארבעה אלין שרפים דקאמרן · ועאלנו אמצעיתא דהיכלא דא וההוא אתר אקרי
ענג בגין דבהאי אתר כד עייל שבתא מתסדראן תמן כל פתורי דבני עלמ' דאקרו
בני היכלא דמלכא ואלף אלפין ורבו רבוון קיימי ממנן על אינון פתורי והאי חיותא
עילא על ארבע אלין שרפים בההוא אתר וחמא כל אינון פתורי וכל אינון דקיימי
עלייהו ואשגח בכל פתורא ופתורא והיך מענגי ליה לכל פתורא ופתורא וקיימא
ובריך ליה לההוא פתורא וכל אינון אלף אלפין ורבוא רבבן כלהו פתחי ואמרי אמן ·
ומה ברכה היא דבריך על פתורא דמתסדר ואתענגא כדקא יאות אז תתענג על
יי' וגו' כי פי יי' דבר · וכלהו אמרי אז תקרא ויי' יענה וגו' · רוחא עלאה דאקרי אל
כד ההוא פתורא אתענג בכלהו סעודתי כסעודתא כתראה תליתאה מסיים ואמר
על כל אינון קדמאי ואמר אז יבקע כשחר אורך וגו' כבוד יי' יאספך · כל אינון
שבעין כהורין אחרנין פתחי בכל סטרי ואמרי כי כן יבורך גבר ירא יי' · וכד
פתורא דבר נש לא קיימא בההוא אתר בסדורא דענגא כדקא יאות כדין האי
חיותא ואינון ארבע דתחותה ואינון אלף אלפין ורבו רבבן כלהו דחיין ליה לבר
לההוא סטרא וכמה גרדיני נימוסין כלהו נטלי ליה ועיילי ליה לההוא אתר דאיהו
בהפוכא עם דא ואקרי נגע · פתחו ואמרי ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה
ותרחק ממנו · ינקש נושה לכל אשר לו וגו' אל יהי לו מושך חסד וגו' רחמנא לשזבן ·
בגין דענוגא דקב"ה ובנ"ד כל אינון דמענגי ענוגא דשבתא נזמני ומועדי שין ארבע
דקיימי תחות האי חיותא קיימא לקבל ההוא נהר דינור ולא שבקי לאתוקדא ביה
לכל אינון דמתענגי ענוגייהו · תחות אלין ארבע אית ממנן אחרנין קיימי לבר
דאשתמודעאן מסטרא דהיכלא דא וכל כרוזין לבר ומכרזי לכל אינון דיכין אינון
גזרין דאתגזרו בהאי היכלא כלא אתדן הכא בר תלת מלין דלא אתיהיב רשו הכא
בהיכלא דא דאקרי זכותא ואלין אינון בני חיי ומזוני דהא אלין תלתא לא קיימי
הכא בגין דהא במזלא תליא מלתא דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק תמן תליין חיין
דלעילא ותמן תליין מזוני ותמן תליין בני דהא כלא נפקי מתמן ונגדי ואתמשכאן
לתתא · ובגין כך כלא קיימא בהיכלא דא בר הני תלתא · בר נש כד איהו בבי

מרעיה אי אתדן לחיים לאו דחיין תליין הכא אלא כד אתדן הכא לחיים כדין נגדין
תעשׂ מלעילא ויהבי ליה ואי לאו לא יהבין׳ זכאה חולקהון דצדיקיא דידעי ארחוי
דאורייתא וזכאן בה לחיי עלמא עלייהו כתי׳ ועמך כלם צדיקי׳ לעולם ירשו ארץ וגו׳׳

היכלא

חמשאה היכלא דא קיימא לאסהדא לאלין תתאי׳ והאי איהו
היכלא דקיימא לאסהדא ברזא דמהימנותא׳ פתחא

חדא קיימ׳ בהאי היכלא וחד ממנא עליה והוא ממנא אקרי סנגוריה האי ממנא
קיימא על פתחא דא בגין למילף סניגוריא דלהון קמיה דמאריהון ולא ישלוט עלייהו
סטר׳ אחר׳׳ בהיכלא דא קיימ׳ חד רוחא דכליל בארבע דשא רוחא דא כליל בארבע
גוונין חוור ואוכם ירוק וסומק׳ ושאי איהו רוחא דקיימא כליל בכלא ואקרי סוריה
רב על כל אינון חיילין תתאין וכלהו קיימין תחותיה ומתמנן תחות ידיה׳ האי רוחא
דסגיר ופתח כל מפתחאן עלאין כלהו אתמסראן בידיה תלת זמנין ביומא כל חיילין
תתאין כלהו אתכלילן וקיימן תחותיה ומיניה אתזנו האי קיימא בכל רזין דמאריה כל
גנזין עלאין כלהו אתמסרן בידיה׳ האי רוחא אקרי אהבה ובגין דא אקרי היכל דא
היכל אהבה בגין דהכא אתגניזו כל רזא דרזין למאן דאצטריך לאתדבקא ביה והכא
הוא רזא דכתיב שם אתן את דודי לך׳ רוחא דא איהו נטיר כל נטירו דלעילא ודא
אקרי שומר ישראל שומר הברית בגין דהכא איהו נטירו דכל גנזין עלאין ועל דא
גנזין דמאריה גניזין ביה׳ מהאי נפקי שבילין וארחין לאינון דלתתא בגין לאתערא
בהו רוחא׳ אלין גוונין דביה ד׳ אתכלילן דא בדא וכד בעאן לאתכללא כשם דא
בדא נפק מכלהו חד חיותא קדישא דאקרי זהר׳ והאי חיותא על דא כתיב שיא
החיים אשר ראיתי על נהר כבר׳ מהיכלא דא נפקין כל רוחין קדישין דקיימין בקיומא
דנשיקין עלאין דהא מאינון נשיקין נפקא אוירא דרוחא לקיומא דנפקא לכל אינון
נשמתין דאתיהיבו בבני נשא ורזא הוא דכתיב כי על כל מוצא פי יי׳ יחיה האדם
בגין דבהאי היכלא קיימין כל נשמתין וכל גופין דזמינין לנחתא בבני נשא מיומא
דאתברי עלמא ועל דא היכלא דא נקטא כל אינון נשמתין דנפקין מההוא אתר
דנגיד ונפיק ובגין דא היכלא דא לא קיימא לעלמין בריקניא׳ ומיומא דאתחרב בי
מקדשא לא עאלו הכא נשמתין אחרנין וכד ישתיימון שאר היכלא לא קיימא בריקניא
וכדין ייתי מלכא משיחא אתע׳ היכלא דא לעילא ויתער היכלא לתת׳ וברזא דהיכלא
דא כתי׳ שני שדיך כשני עפרי׳ וגו׳ בגין דהיכלא דא הוה׳ רוחא דקאמרן והוא׳ חיותא
אפיק תרין נהורין כלילן דא בדא מתקשרן דא בדא ואקרון אל שדי שין אקרון שדי
ואל דלתתא מתחברן דא בדא ואשיל דא בדא ואקרי ש׳ שדי בגין דנפק מכללא דאלין
שדים׳ והאי אל בטיל מאתר דא כל אינון רחמין דקיימו לאתזנא ההוא היכלא
דלתת׳ דאקרי זכותא על שמא דהאי רוחא דקאמרן׳ האי שדי יניק לכל אינון תתאין
ולכל אינון היכלין ולכל אינון דלבר דקיימי מסטרא דא ואקרון יתדות המשכן כמה
דאוקימנ׳ ועל דא אקרי שדי ובגין דאספקא מזונ׳ לכלהו תתאי כמה דאיהו מקבלא
מסטרא דימינא׳ מהכא נפקו אינון נהורין דאקרון להט החרב המתהפכת בגין
דמתהפכא לכמה גוונין והא אוקימנא אלין מתערי דינא בשליחותא לעלמא ואינון

מסטר

ומסטר שמאלא כד אתפרש רוחא דא ובשם לאפקא נהורין לכל סטרין באינון שדים דרמאן חלבא לכל סטר הכי כמו מהאי רוח נפקי לכל סטר ואפיקו חד חיות' אחרא די ממנ' על שין דאקרי לסט החרב המתהפכ' ודא אקרי הסוא והאי דממנא על עלמא · בזמנא די ממנא כפנא על עלמא ואתדן ביה כדין האי חיותא אתפקדא על עלמא ואפיק רוחא דמזונא לכל אינון בני מהימנותא דלא ימותון בכפנא וסעיד לבייהו בגין דהא מסטרא אחרא כד שלטא כפנא בעלמא נפקי מהאי סטרא תרין רוחין מסאבין ואקרון שוד וכפן ודא איהו רזא לשוד ולכפן תשחק בגין דאלין קיימין בעלמא ועבדין לון לבני נשא קטרוגא חד הוא דקא מסדר להו ומתי וחד דקא אכלי בני נשא ולא שבעין בגין דהא רוחא בישא שלטא בעלמ' חיותא חד אפיק חד ניצוצא דקא נפיק מגניזו דתרין ניצוצין דאמרן דאינון מתהפכאן לכמה גוונין ואיהי ניצוצא אקרי סרפים והאי אחיד ולביש לון · בהיכלא דא אית תרין ממנן נהורין דקיימין על אלף ורבא רבבן דאקרי נפכים ואלף ורבבן דאקרון רמוכים וכלהו קיימין בחביבות' ואלין אינון דאעלי רחימותא בין ישראל לתתא וקדש' בריך הוא לעילא וכלהו מתערי רחימותא וקיימין ברחימו וכד אתער רחימו מתת' לעילא ומעילא לתת' כדין אתמליית היכלא דא מכמה טבין מכמה חסדין מכמה רחמין וכדין רחימו דלתתא גו רחימו עלאה דא בדא מסכא נפקי תרין ממנן ואקרון אסכה על שמא דהיכלא ואלין קיימין לאשגחא על כל אינון דיחדי יחודא דמאריהון ברחימו ומסקי נפשייהו עליה ברחימו וסלקי ואסהידו לעילא וכל אינון דעבדי חסד בעלמא אינון חסדין סלקין ועאלין גו האי היכלא ומתעטרי תמן וסלקי לאתעטרא גו האי אהבה עלאה ועל דא כתיב כי גדול מעל שמים חסדך · בהיכלא דא כתיב מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וגו' :

היכלא שתיתאה דא הוא היכלא דאקרי היכלא דרצון דאיהו מוצא פי יי' חדוה דאתדבקותא דכלא והכא איהו רעוא דרעוין ברזא דכתי' כחוט השני שפתותיך רעוא דכל נשמתין דנפקי מההוא מוצ' פי יי' · האי היכלא היכלא דרעוא דקיימין הכא כל שאלתא וכל בעותין דעלמא בגין דרעוא דכל רעוין כד נשיקין אתמשכו מרזא דכתיב וישק יעקב סימן · וכדין כד נשיק דא לדא כדין אקרי עת רצון בגין דהא כדין שלימו אשתכח וכל אנפין נהירין · וכד צלותין סלקין כדין איהו עת רצון לאשתכחא וע"ד כתיב ואני תפלתי לך יי' עת רצון דאיהי חבורא דא עם דא · בהיכלא דא קיימין שית פתחין ד' פתחין לארבע סטרין דעלמא וחד לעילא וחד לתתא · באלין פתחין אתמנא חד רוחא דאיהו רב על כלהו די ממנן בכל אלין פתחין ורזיאל שמיה והא אתמנא ואתפקד בכל אינון רזין עלאין דפומא לפומא ממללן דנשיקין דא לדא ברחימו דרחימותא · תרעין אילין לא קיימין לגלאה כד אתפתחו כדין ידעין כלהו היכלין וכל אינון רוחין וכל אינון משריין דהא תרעי דרצון אתפתחו ולא עאלין באין תרעין שא רעוי דצלותין רעוי דשבחא רעוי דנשמתין קדישין עלאין האי איהו היכלא דמשה בהאי היכלא אתדבק משה ברחימו ונשיק נשיקין בהאי היכלא משה ידבר והאלהים יעננו בקול · כד אתדבקו נשיקין בנשיקין

דא

דא עם דא ועל דא כתיב וחכו ממתקים פיהו וגו' · לית מתיקין כחדוה אלא כד בזמנא דא ודא מתפנקין דכלא וכחדוה מנהירו עלאה · תא חזי ממש ודבר דכתיב הנך יפה רעיתי · וכתיב כחוט השני שפתותיך · והאלדים יעננו בקול דכתיב הנך יפה דודי אף נעים וכתיב שפתותיו שושנים נטפות מור עובר · האי רוחא אתמסרא בידיה כל רזין דאינון נשמתין דמתעטרי תיאובתא דרחימו דעילא ותת' כחדא אינון נשמתין עלאין כגון ר' עקיבא וחברוי דאלין לא אתקריבו לאסתלקא בנשר דיכור דהא כל שאר נשמתין אסתליין תמן ועברו ביה והא אוקימנא · תא חזי רוחא דא אפיק תריסר נהורין כלהו קיימי ברזא דתמנות האי רוחא בארבע סטרין דעלמא קיימין ארבע נהורין עלאין דשלטין לארבע סטרין · בסטר' דדרום קיימ' חד נהורא עלאה ימינא דכל עלמא דהא מניה שראן ישראל לאתאחדא ברזא דמהימנות' ואיהו מיכאל רב חילא דנהורא עלאה דנחתא מסטר' דדרום דתמן נהורא קיימ' בתוקפיה האי מיכאל נהורא ימינא אפטרופוסא רבא דישראל בגין דכד סטרא אחרא קיימ' לאסטאה עלייהו דישרא' כדין מיכאל אטען עמיה ואתעביד סנגוריא עלייהו דישרא' ואשתזבן מההוא קטיגוריא מארי בעלי דבבו דישראל בר בזמנא דאיחרב ירושלם דהא כדין אתגברו חובין ומיכאל לא יכיל בהדיה דסטרא אחרא דטענתיה דמיכאל תבירא עלייהו דישראל וכדין השיב אחור ימינו מפני אויב · מסטרא דצפון קיימא נהורא אחרא דהא איהו קיימא לנטלא דינא מבי היכלא רביעאה ויכיל למחכא דפתחא דבההוא פתחא קיימין ממנן אחרנין דבסטר מסאבא מחכאן לההוא מחכא ונטלי דינא ולזמנין דהאי איהו האי נהורא דבסטרא דצפון איהו עביד דינא ולא יתמסר בסטרא אחרא בגין דכל דינין דאתעבידו ביה אינון אסותא וקדשא בריך הוא עביד חסד באינון אתרי גבריאל איהו האי נהורא דבסטרא דצפון ובכל אתר דאיהו מחי שרי ביה חסד בגין דגבריאל בתרין סטרין כליל בתרווייהו ועל דא מחיא ואסותא ביה · בסטרא דא קיימא רזא דכתיב כי כאשר ייסר איש את בנו יי' אלדיך מיסרך ואלין יסורין דרחימותא דכלילן בסטרא דא ובסטרא דא · בסטרא דמזרח קיימא נהורא אחרא דאיהו קיימא בכל מלי דאסותא במישאל קמי מארי כל אינון דאתכסיין בבי מרעייהו ולקרבא זמנין וקנין לאינון מסעין דאשתלימו מהימנותיהו ושראן עלמא בכל יומא ויומא בגין לאשלמא אסות' כפקודא דמאריה והאי נהורא רפאל שמיה ואף על גב דהא אוקימנא ליה לסטרא אחרא ודא אחיד לסטרא דא ולסטרא דא לסטרא דמיכאל ולסטרא דגבריאל והאי איהו ממנא בשעתא דאתדן בר נש בהיכלא רביעאה לחייס כדין איהו אקדים באסות' והאי אסותא מגו דחיקו נפקא בגין דמתרין סטרין נפקא והאי דחיקו אתיא מגו סטר שמאלא ואסותא מגו סטר ימינא · ועל דא ההוא מרע כד אתיא ליה אסותא מגו דחיקו סגיא אתיא ליה והכי הוא מסטרא דמערב אע"ג דאמרן דרפאל בסטר מזרח ואוקמוה דסטר דא דמערב אסותא וחיין לאו איהו אלא מסטר מזרח דהא מתמן אתמשכאן לתתא ובהאי סטרא נהורא חד ועריאל שמיה ואיהו אוריאל ודא איהו כליל מכלהו וקיימא שלימא בכלא ואית ליה תלת סטרין אבל תרין אינון בגין דכל חד מאלין כליל בחבריה

דאינון ארבע יסודין תתאין מאינון ארבע יסודי עלמא עלאין על כלא ובגין דכלהו
מתקשרן דא בדא רמז קרא ואמר אל גנת אגוז ירדתי לראות · אינון תריסר כלהון
קיימין תחות אלין בההוא רוחא דקאמרן וההוא רוחא עלייהו בשלימו · אלין ארבע
כרובין עלאין אית תחותייהו תמניא אחרנין למהוי בשלימו ובכלהו שלימו חד וכד
מפרשין כלהו אינון תלת לכל סטר · אלין ארבע סמכין קיימין לסלקא ולאתאחדא
האי היכלא לעילא באתר דאקרי שמים לאתחברא בשייקין אלין באלין כחדא · תחות
אלין כמה דרגין לדרגין כלהו נפקי מנייהו מאלין יסודין תתאין מנייהו מסטר׳ דמיא
ומנייהו מסטרא דאשא ומנייהו מסטרא דרוחא ומנייהו מסטרא דעפרא · כגוונא
דא תנינן ארבעה נכנסו לפרדס וכלהו אתבררו לדוכתא דא לאלין ארבע יסודי
וכל חד וחד אתקשר בדוכתיה דא בסטרא דאשא ודא בסטרא דמיא ודא בסטרא
דרוחא ודא בסטרא דעפרא וכלהו אטבעו ביסודא דיליה כמה דעאלו · כד ההוא
שלימא חסידא דאתיא בסטרא דימינא ואתדבק בימינ׳ וסליק לעילא כד מטא להאי
אתר דאקרי היכל אהבה אתדבק ביה ברעו דלבא אמר האי היכלא בריכא איהו
לדבקא ליה בהיכלא דלעילא באהבה רבה כדין אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו
סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא כדין אשתלים ברזא דמהימנות׳ ואיהו סליק
ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא כדקא חזי ועל דא מית באהבה ונפק בשלימותיה
בהאי קרא ואהבת · זכאה חולקיה · כל אינון אחרנין נחתו לתתא כל חד וחד
ואתעכבו בההוא יסודא דנחת לתתא · אלישע נחת לתתא בסטרא דשמאלא דאיהו
אשא ונחית ביה ולא סליק ואערע בההוא סטרא אחרא דאקרי אל אחר · ואתמנע
מניה תשובה ואתתרך בגין דאתדבק ביה ועל דא אקרי אחר ואוקימנא · בן עזאי
נחית ביסודא דעפרא ועד לא מטא לאוקידו דעפרא דמטי לההוא סטר אחרא
אטבע בההוא עפרא ומית · ועל דא כתיב יקר בעיני יי׳ המותה לחסידיו · בן זומא
נחת ביסודא דרוחא ואערע ברוחא אחרא דמטא לסטר משאבא ובגין כך בפגע
פגע ביה ולא אתישב ביה וכלהו לא אשתזבן מעונשא ועל דא אמר שלמ׳ יש הבל אשר
נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים בגין דאלין נחתו
בדרגין אלין ואתעכבו · תא חזי בגין דר׳ עקיבא סליק לעילא כדקא יאות עאל בשלם
ונפק בשלם · שאיל שאלתא ולא אתפרש דכתיב ממתים ידך יי׳ ממתים מחלד חלקם
בחיים ע״ד מה אלין דאתקטלו בקטולי עלמא · זכאין צדיקיא דלא אחבו חובה בגין
דיתעכבון · תא חזי ממתים ידך יי׳ ממתים מחלד חלקם בחיים הכא איהו תרי סטרי
ידך יי׳ ומחלד · ידך יי׳ דא קדשא בריך הוא ונשמתא אתכניש לגביה · ממתים מחלד
דא סטרא אחרא דגופא איהו שלטא עלוי דכתיב ולא אביט אדם עוד עם יושבי
חלד · תא חזי נשמתא דאלין לאשלמותא דרוחא קדישא דלהוון עשרה רוחין מתתא
כדקא יאות וגופא דילהון יתמסר למלכו אחרא כל חד נטיל חולקיה ומהכא רזא
דקרבנין · ותא חזי רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בבוצינא דקרדינותא
וסליק גו מחשב׳ בנוצין בניצין זריק לתלת מאה ועשרין עיבר וברירו פסולת מגו מחשב׳
ואתבריר · אוף הכי אלין די בהו אשתלים מאן דאצטריך ודאי כד סליק במחשב׳ וכלא

כמה דאצטריך׳ חדו מסטר׳ דא ועציבו מסטרא דא׳ כתי׳ושבחתי אני את השמחה
אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו
ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש׳ ושבחתי אני את השמחה׳ וכי שלמה
מלכא משבח דא׳ אלא שבחתי אני את השמחה דא חדותא דמלכא קדישא׳ די
בזמנא דאיהו שלטא בשבתא וביומין טבין מכל עובדין דכר נש עביד אין טוב לאד׳
תחת השמש וגו׳ ולאחזאה חדותא בההוא בנין דיהא ליה חולקא לעלמא דאתי׳
והוא ילונו בעמלו׳ מאן׳ קב״ה הוא ילונו ויהך עמיה לאעלא ליה לעלמא דאתי׳ דבר
אחר׳והוא ילונו מאן הוא׳ ההוא בר נש דאכיל ושתי וחדי כל מאן דאפיק למיכל
ולמשתי הוא ילונו לקב״ה בהלואה ואיהו יהיב ליה כפלי כפלים מכל מה דאפיק בהאי
בתרין אלין אוזיף בר נש לקב״ה כד חייס ליה למסכנא וכד אפיק בשבתי וזמני דיהא
כלא אוזיף לקדשא בריך הוא׳ כד״א מלוה יי׳ חונן דל וגמולו ישלם לו׳ וכגין כך דא
שמחה ודא עציבו׳ דא חיים ודא מות דא טוב ודא רע׳ דא גן עדן ודא גיהנם׳
וכלא בהפוכא דדא ועל דא גופא דלהון הוה בעציבו ובשמתא בחדוא׳ וכד הוו אלין
עשרה דאקרון הרוגי מלכות הרוגים הוו מסטרא אחרא ואשלימו אתר אחרא
דקדושה ובגין כך כלא גלי קמי קדשא בריך הוא ואתעביד כדקא יאות׳ בהיכלא
דא קיימן איכון תריסר ארבע אלין לעילא ותמניא עמהון בגין דכל חד בטיל עמיה
תרין כמה דאיהו סדורא דתרין דגלים וכן בסדורא דלתתא עד אין סוף כל דרגין
מהיכלא דא נפקין כל איכון גלותין וכל איכון רעוא דרעו דאתעבידו ברחימו וכד
עאלין בהאי היכלא כלהו אתדבקן ביה בקב״ה׳ ובכל יומא ובכל זמנא דנשיקין אתחברן
כדין איהו זמנא דקדשא בריך הוא אשתעשע בנשמתין דצדיקיא׳ ומהו השעשוע
דמקרבין באיכון נשיקין ואיכון אקדימו להוא עכונה ועל דא כתי׳ אז תתענג על יי׳
ואוקימנא׳ היכלא דא כללא דכל איכון היכלין תתאין כלהו כלילן בהאי היכלא׳

היכלא קדמאה דתמן קיימא ההוא רוחא דקאמרן וכל איכון חיון אסתמיך
בתרין סמכין לסטר מזרח ובתרין סמכין לסטר דרום ובתרין סמכין לסטר מערב
ובתרין סמכין לסטר צפון ואיכון תמניא ואלין אקרון יתדות וקיימי לבר׳ כד
מלכא עלאה אתי בטלי איכון יתדות ואתעקרן מאתריהו ואיכון מותרים דאיכון
תמניא אחרנין בר מאיכון יתדות דקא אמרן׳ ההוא רוחא קדמאה די בגו היכלא
תבייכא קדיה ועאל ואתכליל בגו ההוא תכויכא׳ רוחא תנייכא דביה איכון תרין סמכין
דלסטר מזרח איכון קרעיאל דאתמכא לבר על תריסר אלפי ממנן דכלהו אקרון
יתדות המשכן דא לימינא ודא לשמאלא שמעיאל ואתמכא על תריסר אלפי ממנן
אחרנין וכלהו יתדות כדקאמרן איכון ממנן אחרנין סמכין דאתמנון לסטר דרום
חד סעדיאל וחד סטריאל כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין אין לא אתעדון
משלטנהון לעלמין אלין כלהו ממנן על קיומא בעלמא אלין איכון דקיימן בקיומא
דאיכון דיזתכסיבו דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא ואלין אקרון מאזני׳
על דא כתיב במאזנים לעלות ולא איכון דכתיב בהו מאזני צדק כדקאמרן כל איכון
דשקילין דא עם דא ולא שקיל דא יתיר מן דא סלקין ואתחברן כחדא ואיכון חבורא

דדכר ונוקבא כחדא ועל דא כמאזנים לעלות · ואף על גב דלזמנין מסתייעא מלתא
ושקיל דא יתיר מן דא ומתחברן כחדא והא אוקימנא · אינון ממנן אחרנין דלסטר
צפון דאינון תרין שמשין · פתחיאל · עטריאל · וממנן כל חד וחד על תריסר אלפין
אחרנין ואינון יתדות המשכן · כאלין אחרנין כדקאמרן · אינון ממנן תרין שמשין
אחרנין דלסטר מערב אינון · פדתיאל · תומיאל · ואתמנן כל חד על תריסר אלפי
ממנן אחרנין וכלהו יתדות המשכן כדקאמרן אלין אינון אוסדי דמעין על כל אינון
דמתרכי בשיהון קמייתא בגין דאינון שבע ברכאן דאתמסרו לה ואתעדן ולא אתקיימו
בגין דאתתרכ' ולא אתדבקו בעילא ותתא כחדא ועל דא כלהו אוסדי דמעין דאחזי
תירוכין דאינון שבע ברכאן כיון דאתעדן מאתר אתראי כדין בההיא שעתא קלא
נפק ואמר אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה · היכלא תניינא דקא
אמרן דכליל היכלא קדמאה לאתייחדא ביה וכל אינון חיזון הכי כמו אית לאו תמניא
שמשין כקדמאי וכלהו ממנן כל חד וחד על תריסר אלפי ממנן אחרנין כאלין קדמאי
כדקאמרן תרין אינון לסטר מזרח תרין שמשין לסטר דרו' ותרין שמשין לסטר צפון
ותרין שמשין לסטר מערב · אלין תרין שמשין דלסטר מזרח · יהדיכאל · גזוריא · תריסר
אלפי ממנן אחרנין לכל חד וכלהו יתדות אינון תרין שמשין דלסטר דרום · אהריאל
יברסיאל · ואינון על תרים' כל חד וחד כקדמאי · אין ממנן על משבר ואקרון הכי ונטלי
אינון קלי דנשין ומנחן לון קמי ההוא היכלא · וכד ההוא סטרא אחרא אתי לקטרגא
בהאי שעתא דאיהי שעתא דסכנה קיימי אין ואעלין הכי קלי למחנא דעל פתחא ולא
יכיל ההוא סטר' אחרא לקטרגא · ולזמנין דקדים ההוא סט' אחרא ועאל וקטריג ויכיל
לנזקאה: אלין תרין שמשין דלסטר צפון מלכיאל · קרספיאל · אינון ממנן כל חד על
תריסר אלפין אחרנין · דלסטר מערב אינון סונדיס · נדריס · ואלין על תריסר אלפי
אחרנין · ואלין ממנן על ההוא דמא דברית כד אתגזר ההוא ולדא לתמניא יומין ואינון
נטלי ההוא דמא ומנחן ליה קמי האי היכלא · וכד רוגזא אתער בעלמא אסתכל קב"ה
על ההוא דמא ולא אתיהיב לההוא סטרא אחרא רשו לאעלא תמן · תא חזי לזמנא
דאתגזר בר נש לתמניא יומין ושראת עליה שבת מלכות קדישא ההיא ערלה דגזרין
ושדאן לה לבר כדין קיימא ההוא סטרא אחרא וחמא דהאי איהו חולקיה מקרבנא
דא כדין אתבר ולא יכיל לשלטאה ולקטרגא עלוי וסליק ואתעביד סניגוריא על ישרא'
קמי קדשא בריך הוא · היכלא תליתאה היכלא דא קיימא לאכללא וליחדא
ביה ההוא היכלא תניינ' וההוא רוא' וכל אינון חיזון דביה כלהו כלילן ואתייחדן דא
בדא ואינון חד רוחא דכליל דא בדא הכי כמו אית ליה תמניא שמשין לארבע סטרין
דעלמא וכלהו אקרון יתדות המשכן · תרי שמשין דלסטר דרום אינון שכניאל עזיזיא
ואינון ממנן על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד כאינון אחרנין ואלין אתמנן על
ההוא הבל דתינוקות דלעאן באוריתא לקיימא עלמא ואלין נטלי ההוא הבל וסלקי
ליה לעילא וכל הבל והבל דאינון תינוקות דלעאן באוריתא לקיימא עלמא אתעביד
מניה רוחא חדא וסלקא ההוא רוחא לעילא ואתעטר בעטרא קדישא ואתמנ' כטורא
דעלמא ופן כלהו · תרין שמשין דאינון לסטר צפון עזפיאל קטטריאל ואינון ממנן

על

על תריסר אלפי ממנן אחרנין כל חד וחד כדקאמרן · תרין ממנן דלסטר מערב
אינון עסספניה אדירירון ושין ממנן על תליסר אלפין כל חד וחד איך אתמנון לאכרזא
בכל רקיעין לכל אינון דמעברין בכייהו אורייתא וסלקין לון דלא ילעון בה כדין נפקי
כל הני ממנן ומכרזי ואמרי ווי לפלניא מחולקא דעלמא דאתי · היכלא
רביעאה היכלא דא היכלא דקיימא בכתירו יתיר · היכלא דא סחרין ליה תלתין
ותרין יתדות עלאין וחמש מאה שתין אחרנין דממנן תחות אלין וארבע אחרנין עלאין
על כלהו וכלהו יתדות דהיכלא אלין ארבע אינון · חסדיהאל · קסיריה · קדומיה ·
דהריאל · שאין ארבע ממנן על כלהו וכלהו אחרנין כלהו ממנן תחותייהו ועל ידא דשאין
אתידע דינא למעבד בעלמא ועל אלין כתיב ובמאמר קדישין שאלתא · להני ארבע
אתיין כל אינון חיילין די ממנן על דינא לשאלא היך אתגזר דינא בעלמא כל אינון
דינין דלא אתייהיבו בפתקין לקיומא דעלמא ועל דא כלהו אתיין לשאלא ובגין כך
כלהו ממנן על דא אינון תלתין ותרין אחרנין אינון ממנן על כל אינון דלעאן באוריית'
תדיר ולא פסקי ביממא ובליליא ואלין אחרנין דכלהו תחותייהו אינון ממנן על כל
אינון דקבעין זמנין ידיעאן לאורייתא ועל דא אינון ממנן כלהו ולאעכשא כלהו לכל
אינון דיכלי לאשתדלא באורייתא ולא משתדלי · היכלא חמשאה היכלא דא
קיימין ביה תלת מאה ושתין וחמש ממנן כחושבן יומי שתא ועילא מכלהו ד' ממנן
עלאין על כלהו ואלין אינון · קדשיהאל · סטריהאל · עסיריה · קדמיאל · ואלין אקרון
יתדות דהיכלא דא · אלין אתמנון לבדקא עובדי עלמא · אלין כד נשמתא אתוספת מערב
שבת לערב שבת ואיהי נפקת כד איהי נפקת נפקין אלין עמה ומעברי מישראל
כל עציבו וכל יגיעא וכל מרירו דנפשא וכל רוגזא דעלמא ואלין אינון בדיחי עלמא
כל אינון דלתתא מאלין ארבעה כלהו אתמנון לאעברא דינא מאינון מארי דדינא
ומאינון דטרדי לון בגיהנם דיסלקון דינא מנייהו ועל דא כל אלין יתדות כלהו קיימי
בחדוה ומחדוה נפקי ובגין כך כלהו היכלין קיימי לאתעטרא לעילא כמה דאתמר ·
היכלא שתיתאה היכלא דא היכלא דקיימא על כל היכלין תתאין כהאי מאה
אחרנין דקיימי לבר דאקרון יתדות באינון אחרנין ואינון מאה לסטר ימינא ומאה
אחרנין לסטר שמאלא · תרין ממנן עלאין לסטר ימינא ותרין ממנן אחרנין עלאין
לסטר שמאלא · אלין דימינא אינון · מלכיאל · שמעיאל · ואלין דשמאלא אקרון
מסטרכיה · ספכניה · אלין אינון יתדות עלאין דימינא ודשמאלא ואלין אינון קיימי
וזמינין בעלמא · בההוא זמנא דצדיקא מטא זמניה לאסתלקא מעלמא ואתייהיב
רשו לסטרא אחרא שאין ארבע קיימי לאתעתדא תמן בגין דנפיק נשמתיה בנשיק' ולא
תהא בפטורי ותנטער בשולטנו דסטר' אחר' זכאין אינון צדיקיא בעלמ' דין ובעלמ'
דאתי דמאריהון אקדים עלייהו שלטניהון למהוי כתירין בעלמא דין ובעלמא דאתי ·
מהיכלא דא שראן כל רזין וכל דרגין עלאין ותתאין לאתחברא בגין דישתכח כלא
עילא ותתא בשלימו למהוי כלא חד וחבורא חד לאתיחדא שמא קדישא כדקא יאות
ולאשתלמא לאכסרא כגידו עלאה בתתאה ובהירו דבוציכין כחד דלא תעדי דא מן
דא וכדין נגיד ואתמשך מה דאתמשך דלא אתידע ולא אתגלייא בגין דיתקרב

ויתיחד

ויתיחד דא עם דא למהוי קב"ה ביחודא שלים כדקא יאות · זכאה חולקיה מאן דידע
ברזא דמאריה לאשתמודעא ליה כדקא יאות ואכלין חולקהון בעלמא דין ובעלמא
דאתי על דא כתיב הנה עבדי יאכלו · זכאין אינון צדיקיא דידעי ארחוי דקב"ה
דמשתדלי באורייתא יממא ולילי בגין דאינון ידעי ליחדא יחודא קדישא כדקא יאות
דכל דידע ליחדא שמא קדישא בשלימו כדקא חזי זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא
דאתי · קשורא דכל הני היכלין הכי אתקשראן · יעקב קשירו דכל מהימנותא רזא
דקיימא לקבלא דרוח דאיהו לתתא והאי רוח איהו רוח אמצעיתא דרוחין ל"ב זו כליל
האי היכלא שתיתאה אינון נשיקין לאתדבקא רוחא ברוחא כד"א ישקני מנשיקות
פיהו וכל נשיקה איהו לאתדבקא רוחא ברוחא תתאה בעלאה ובאלין נשיקין אסתלק
רוחא דלתתא לאתדבקא ברוחא דלעילא · וכד מתדבקן רוחא ברוחא כדין רוחא
עלאה סתימאה שארי על האי רוחא דאמצעיתא ועד לא אתער לאתדבקא רוחא
ברוחא כדין שראן נשיקין לאתחברא ומתעררין שאר שייפין בתיובתא ורוחא דא
מתדבקא בדא · וכדין שייפין כלהו מתערי אלין באלין לאתקשרא שייפא בשייפיה ·
ואי תימא מאן אתער שייפי תתאי או שייפי עלאי · שייפי תדיר מתערי תדיר לגבי
עלאי · מאן דאיהו באוכלא תאיב תדיר למהוי בבכורא · שלהובא אוכמא דלתתא
אתער תדיר לגבי שלהובא חוורא דלעילא בגין לאתדבקא ביה ולמשרי תחותיה ורזא
דא אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל · כד כליל יעקב בהאי היכלא
שתיתאה כדין אקרי בשמא קדישא עלאה שלימא · ואי תימא שלימא דכלא לאו הכי
אלא כד אשתלימו כלהו היכלין אלין באלין כדין אקרי כלא בשמא שלים ידוד אלהים
ודא הוא שמא שלים ועד לא אתחברו דא עם דא היכלין בהיכלין לא אקרי שמא שלים
וכד מתחברן כחדא אלין באלין כדין אשתלים כלא מעילא ותתא ונהירו דעילא
לעילא כתתא ושריא על כלא ואתקשר כלא כחדא למהוי כלא חד ·
ורזא דמלה יעקב נטיל ארבע נשין וכליל לון בגויה · ואף על גב דאוקימנא להאי מלה
ברזא אחרא דאיהו קיימא בין תרין עלמין · ורזא דכלא כד יעקב נטיל האי היכלא
דאיהו שתיתאה נטיל וכליל בגוויה כל אינון ארבע נשין ארבע מלכין וכלהו דבקי
בהיכלא דא · אלין אינון ארבע רישי נהרין דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים ·
אלין ארבע רישין אינון ארבע נשין נטיל לון יעק' נטיל היכלא דא וכדין אקרי האי
היכלא ויי' כד איהו לטב כד"א ויי' הולך לפניהם יומם · ויי' אמר המכסה אני מאברהם
וכד אתחבר יצחק בהיכלא דבי דינא דאקרי זכותא כדין אקרי כלא ויי' לאענשא
לחייביא כד"א ויי' המטיר על סדום וגו' וכלא ברזא חדא כדקא יאות · וכד יעקב נטיל
היכלא דא כדין אקרי כלא רצון שלום וסימניך ובהגיע תור אסתר ודא הוא עת רצון
ומכאן ולהלאה שראן היכלין לאתחברא ולאתקשרא אלין באלין · ואף על גב דתנינן
דרומית מזרחית · וכלא איהו כחדא הכא איהו ברוחא דדבקותא חדא · מכאן שרי
אברהם ימינא דאקרי אהבה רבא דקאמרן ואיהו נטיל היכלא דאקרי אהבה כדין
שדים נכונו ואתמליין מכל טוב לספקא ולאתזנא כלא מהכא · וכד אלין שדים נכונו
ואתמליין מגו רחימו עלאה כדין אקרי היכלא דא ש' שדי כדקאמ' ובהאי הסתפק כל
עלמא

עלמא כד אתברי דהא כד אתברי עלמא לא יכיל למיקם בקיומא ולא הוה קאים עד
דאתגלי היכלא דא דבטיל אברהם וכד אתגלי אברהם בהאי היכלא כדין לעלמא
דהא ספוקא לאתזנא מניה עלמא ולאתקיימא ובגין כך אל שדי אקרי אל שדי
לכלא ביה זמין קב"ה למליא ביה ולאתקנא ליה דכתיב למען תינקו ושבעתם משד
תנחומיה למען תמצו והתענגתם מזיו כבודה · שד תנחומיה וזיז כבודה כלא
איהו בהאי היכלא וכדין בההוא זמנא כתיב מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה דהא
יצחק דאיהו שמאלא דקב"ה אתר דזכיה מתערין כל דינין דעלמא ואיהו דרועא
דשמאלא שירות' דכל דינין וכל דינין מתערי מתמן האי איהו נטיל ואחיד הכי היכלא
דאקרי זכותא לאתחברא דינא בדינ' ולמיה. וכלא קשוטא חדא בגין דהאי איהו דינ'
דלעילא ורשימין דדינין קיימין ביה ושכנא אתרש' שמא קדיש' דאקרי שדי' בגין דאית
שדים חיוב דאינון לעילא ושדים דאינון בי דינא לתתא הה"ד כי יש שדים שפטים בארץ
ושדים עלא' כליל בשין דלתת' וכלא איהו חד · בהאי היכלא אתער יצחק וכלהו שבעין
ותרין בהורין כלילן ביה דעלייהו אתגזרו כל דינין דלתתא דעלמ' דכתי' בגזרת עירין
פתגמא · ואמאי אקרון עירין · אלא בגין דכלהו קיימין בהאי עיר · עיר וי' צבאות · עיר
אלדיכו כל אינון היכלין לעלאין כל חד וחד אקרי עיר כלא עיר וקדיש · ואלין אינון
עירין דקיימין לגו בגו דהיכלא דקיימן בעיר ובג"כ אקרון עירין · האי היכלא אתכליל
ביצחק וכלא בהיכלא דאברהם בגין דימינא אתכליל בשמאלא · ות"ח כל חד וחד כליל
בחבריה · ושא אוקימנא דכד אברהם עקד ליצחק בגין לאכללא ביה דינא ולאשתכחא
שמאלא כליל בימינא ולאשתכחא ימינא על שמאלא · וע"ד קב"ה פקיד ליה לאברהם
לקרבא בריה לדינא ולאתקפא עלוי ולא פקיד ליצחק אלא לאברהם וע"ד אשתכח דא
בדינ' ודא בחסד וכלא חד ואתכליל דא בדא · והכא אתכלילו היכלין תתאין בעלאין ·
כד נטיל יצחק היכלא דא כדין כלא איהו לטב דינא בזכותא וע"ד בעי בר נש דדאין
דינא למידן דינא בזכותא בגין דאיהו רזא עלאה שלימו דדינא בגין דלית שלימו
דדינא אלא בזכות · דא בלא דא לאו איהו שלימו · דינא בזכותא דא איהו שלימו
דמהימנות' · בגוונ' דלעילא בזמנא דרא"ש השנה כד דינא אתער בעלמא בעאן ישר'
לתתא לאתערא רחמי מגו שופר בגוונא דרזא עלאה והא אוקימנא ובעינא לחבר'
דינא לקבל זכות' בגין דכד קיימ' דינא בזכות' כלא איהו בחבורא חדא עילא ותתא
בשלימו וכדין ועולתה קפצה פיה דלית לה רשו לאשטא' ולקטרגא בעלמ' וכדין כלא
ביחודא חדא כדקא יאות וע"ד אסיר לן לסדרא דינין דילן בערכאי דעממין עע"ז דהא
לית לן חולקא בכתר מהימנותא דילן דכתי' לא עשה כן לכל גוי ומשפטי' בל ידעום :
ומשפ' דישרא' כל מאן דדאין דינא ולא אכליל ביה זכות דא איהו חטי דקא גרע רזא
דמהימנותא ואשתיגרמיה לההוא סטר' דלית ביה דינא בלא זכות · ות"ח כד קיימי
סנהדרין לתתא למידן דיני נפשות אצטריכו למפתח בזכותא בגין לאכללא זכותא
בדינא · ותנן דהא אקרון מבי זכותא וע"ד אשתדלותא דלהון למפתח בזכותא ושראן
בזכותא זעירא ולבתר אשתלים דינא מעלאה למהוי זכותא כליל בדינ' דא לעילא
ודא לתתא : דינא בזכותא שלימו דדינא דא בלא דא לאו איהו שלימו : ובגין כך שרה

ורבקה בחדא אינון דאי זכאה ודא זכות׳ למהוי שלימו בחדא · זכאה חולקהון דישראל
דקב״ה יהב לון אורייתא שלימתא בארח קשוט כגוונא דלעילא · תא חזי לא דיינין
דינא אלא בזכו ולעיינא זכותא בקדמיתא למהוי כליל דא בדא · וסנהדרין קא
אהפכי בזכותא בדינא לאכללא כלא כחדא ובגין דלא ישלוט סטרא אחרא דהא כד
זכותא לא אשתכח סט׳ אחרא אשתכח דאקרי חובה ואתחברת בדינא ואתתקפת
ודא הוא דינא בחובה · ועל דא ביומא דראש השנה בעינא לחברא זכותא בדינא
ולא יתגבר חובה ובג״כ בעינא זכותא ודינא למהוי בחדא בגין דאיהו שלים · וכד
סט׳ אחרא שלטא לאו איהו שלים אלא קטרוגא כמה דאיהו קטרוגא ואינון ארבע
מיתות וכד סטרא דאיהו זכות שלטא כלא איהו שלים שלום ואמת חסד ורחמים ·
וכד אתחברת סט׳ אחרא בדינא דשלטא בקטרוגא באינון ארבע מיתות בית דין
סקילה שריפה הרג וחנק כלהו שלטנותא דקטרוגא וכיצד · סקילה בגין דאיהו אבן
נגף · שריפה בגין דאיהו נור מכשול אשא תקיפא · הרג דא חרב תאכל בשר · תאכל
בשר ודאי דשלטא בבשרא ודא הוא קץ כל בשר · חנק בגין דאיהו אלהים ההוא
דשלטא על חנק על כליכו ואוקימנא בגין דלא ישתאר אלא בשרא בלחודוי · וההוא
קללת אלהים שלטא בבשרא מדאתית חטובא ובגין כך דא לטב ודא לביש ·
ואצטריכו ישראל דרזא דמהימנותא בהו לאסתמרא בגין דישלוט סטרא דמהימנות׳
ולא יהבון דוכתא לסטרא אחרא לשלטאה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי
עלייהו כתיב ועמך כלם צדיקי׳ וגו׳ · כאינון דאינון סטרין עלאין תרין ירכין דסמכין
לאורייתא קדיש׳ אינון כתלין להיכלא דתרין רוחין ביה דאינון כנה וזהב ואינון תרין
ירכין לתתא לסמכא לאינון היכלין דלעילא דאקרון תורה שבעל פה · כמה דאית
סמכין לאורית׳ דאיהי תורה שבכתב׳ כך אית סמכין קיימין לאורית׳ דאיהי תור׳ שבע״פ
אתכלילו דא בדא כדין אלין תרין סמכין דלתתא כד מתחברן בשין עלאין אתרשים
בהו שט־א דנבואה ומאן איהו מראה דאיהו כגוונא דנבואה וכל אינון מראיהון
דמראה מהב׳ ינקין לעילא בנבואה הכא מראה וע״ד איהו דא כגוונ׳ דא · וכד מתחברן
דא בדא כדין על האי אתר שמא קדיש׳ דאקרי נבאו׳ בגין דכל אינון חיילין קדישין
כלהו קיימי הכא וכלהו אקרין משט׳ דנבואה · מראה ונבואה מסטרא דנבואה הוו·
ועל״ד קא אמרינן די בנו ההוא אות קיימא קדישא שריא שמא דא בגין דכלהו
נפקי מהאי אות עם כל דא ירכין דאינון קיימין לבר קרינן על שמא דאלין אינון
דאקרון ברייתי דהא ברייתא לבר ממשנה · מתני׳ איהו רזא דקיימא לגו דאולפי
תמן עקרא דכלא ועל מתני׳ ורזא דהך אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני דא
הוא רזא דמתניתין דכד עאל דא בבר דבגיד ונפיק בההוא בית קדש הקדשים כתי׳
תלמדני ודא הוא רזא דאקרי משנה כד״א את משנה התור׳ הזאת ולבר כד אתמשכא
ברייתא תרין ירכין אינון ברייתי רזא דרזין דלא אתיהיב לאתגלא׳ בגין דלא אתמס׳
רזא בר לחכימי עלייכין ווי אי אתגלי ווי אי לא אתגלי בגין דאיהו רזא מרזין עלאין
דקב״ה אכתיב ביה עלמא · בית ראשון קיימא ביומי שלמה לקבל עלמא עלאה ואיהו
אקריב בית ראשון ואשתמש כלא בבית קדשי הקדשים אתר דאשתמש ביה שמשא
בקיסרא

בפורקנא וקיימא עלמא באשלמות׳ ולבתר גרמו חובין ואתמשכו רזין ואתדחיין מבית
קדשא דקדשי׳ לבר׳ כד אתדחו לירכין כדין קיימו לבר דאקרון בראי ואצטריכו
ברייתי׳ בית שני קיימו בבתי בראי בירכין ומנייהו אסדרו ושארו בני׳ קדש הקדשי׳
ואינון בית שני ואינון אחרנין אשתארו בברייתא לבר בבי ירכין הנו אולפין ממתני׳
ואתכליל מנה והיינו רזא דכתי׳ כי מציון תצא תור׳. ולבתר כד גרמו חובין ואתעדי
שלטנות׳ דהאי בית שני ואע״ג דשלטנא דיליה לא הוה כבית ראשון דשוה ביה שלמא
תדיר בגין דאיהו מלכא דשלמא דיליה תדיר וע״ד הוה בשלם. בית שני לא הוה ביה
שלם הכי בגין דערלה הוה בנוייה וקטרגא ביה תדיר וע״ד הוו בשני זמינין לנוייה
לקטרגא בהאי ערלה ולהאי אנכרי׳ מלה לקטרגא בהדיה ולאגנא על בית שני וכלא
ברזא כדקא חזי. לבתר גרמו חובין ושלטא ההוא ערלה ואתדחיין מבית שני לבר
ונחתו אתמן לחמוקי ירכין לתת׳ עד דיטרדון לתת׳ ברגלים. וכד יתומן ברגלים כדין
ועמדו רגליו ביו׳ ההוא ועלמ׳ וכלא יתכליל ברזא עלא׳ כדקא חזי. ואע״ג דאתדחו לא
אסתלקו מניה לעלמין ואתאחידו ביה. ומאן דידע ומדיד בשיעור׳ דקו המד׳ ארכ׳
דמשיכו דירכין עד רגלין יכיל למנדע משיכא דגלותא דאתמשך. ורזא איהו בין
מתנדי חקלא וכלא ברזא עלאה. ובגין דא כלהו ברייתי׳ וכלהו תנאי וכלהו אמוראי
קיימי בדוכתייהו כדקא חזי שון לבו ושון לבר באינון חמוקי ירכין ואלין לבר ולתתא
מברכין וכלהו אקרי תורה שבעל פה וכלהו נחתי יסר׳ ואתגלו זכרים. כד יסתיים
גלות׳ במשיכו דרגלין כדין ועמדו רגליו ביו׳ ההוא ויתעבר ההוא רוחא מסאב׳ ערלה
מן עלמא ויתהדרון ישר׳ בלחודייהו לשלטאה כדקא יאות בגין דההוא ערלה בחית
לון לתת׳ עד השתא ומכאן ולהלא׳ דהאי ערלה אתקכן ואתעבר מגו עלמ׳ כדין וישכון
ישראל בטח בדד עין יעקב׳. בההוא עין יעק׳ ולא אשתכח מקטרגא עליהו. וכאים
סולקהון דישר׳ בעלמא דין ובעלמא דאתי. יוסף הצדיק עמודא דעלמא איהו בטול
ברעות׳ היכלא טמיר וגניז וברעותיה קיימ׳ היכלא שביעאה ואע״ג דקא אמרן דהיכלא
דלבנת הספיר ברעותיה קיימא הכי הוא דביה מתקן. אבל ת״ח בכואי׳ דקא אמרן
כד מתחברי לתתא תרין דרגין מתפרשין מנייהו מרא׳ ושלום וקיימי בירכין באינון
חמוקין קיימי מראה וההוא דאקרי כנוחה קטנה. מירשין ולתתא קאים שלום עד
דמטו רגלין בהגלקמתמן קאי׳ היכלא תתא׳ ואקרי לבנ׳ הספיר. כלא ירכין בירכין
לאשתלמא חד בחד וכלהו דרגין דנבואה דהא מתמן נפקי שרשן על האי אתר
ואתעביד מנייהו שלום. יוסף הצדיק איהו שלימא דכלא איהו בטיל כלא בגין דכלא
אתקן בניניה כלא תאיב בת אובתי׳ בניניה. ת״ח בשעת׳ דיוסף הצדיק קיימ׳ לאתקנא
כלא כדין איהו בטיל כלא וכד אתחבר בהיכלא כדין מתערי כלהו מתערי לבטלא
תיאובת׳ ורעות׳ עלאיו ותתאי וכלא אינון ברעות׳ חדא וגלימו חד למחדי עלאי ותתאי
רעותא חדא כדקא יאות. וכלהו תתאי קיימי בקיומא מציכים וע״ד כתי׳ וצדיק יסוד
עולם. ועל האי יסודא קאים האי עלמא האי לבנת הספיר לא קאים בקיומיה עד
דהאי יוסף הצדיק אתקן׳ וכד איהו אתתקן כלא מתקני דא הוא יסוד׳ וכלהו בכוונא
ועל דא כתיב ויברא בגין דהאי קיימא על יסודא ולבתר דיסודא אתקן כלא אתבני

עליה · ובגין דא כלהו קיימין בהאי והא אוקימנא · ת"ח כתיב ויבן יי' אלהים את
הצלע דהות מסטרא אחרא ואתקין לה לאהדרא אנפין באנפין הכי אוקימנא · אבל
ויבן אסתכל לסלקא לה בההוא דרגא דעלמא עלאה שריא ביה למהוי דא בגוונא
דדא · ויבן אסתכל בסטרוי ואתקין וכוין כל רעותיה למזרע ולאספקא ולאולדא
למעבד לה כל צרכוי כמה דאצטריך ולבתר ויבואה · במה · בהאי נדיק דכתיב ובזה
הנערה באה אל המלך דהאי אמשיך לכלא לסלקא לאתעטרא בשלימו הכא מבועו
דכל טובין הכא מבועו דכל תיאובתין בישין מה דלא איהו בההוא היכלא שתיתאה
בסטרא אחרא דתמן כל עכובין בישין וכל סטרין דתיאובתין דעכובא דהאי עלמ׳ וכי
האי עלמא אתהניא בהו ובכי כשא כשלי בהו לההוא עלמא דאתא כמה עכובין דגופא
ותיאובתין לגופא אתהני ואתענוג מנייהו וטעיין אבתרייהו הה"ד ותרא האשה כי
טוב העץ למאכל וגו' · דהא כל תיאובתין וכל עכובין דעלמא ביה תליין · ועל דא
בגוונא דא אית מלין דגופא אתהני בהו ועיילי לגופא ולא לנשמתא ואית מלין
דנשמתא אתהני מנייהו ולא גופא ועל דא דרגין פרישין דא מן דא · זכאין אינון
צדיקיא דבטלי ארח מוסר ומנעי גרמייהו מההוא סטרא ומתדבקן בסט' דקדושה
היכלא דא כליל כל שאר שמהן דכל אלין הוולין דלתתא · תרי שמהן אינון דכלילן
שאר שמהן אחרנין חד דכד אתחבר עילא בתתא וזעק' כטיל היכליה באינון נשיקין
ברוא עלאה כדין כליל כל שאר שמהן ואקרי ידוד ודא אקרי שם מלא כמה
דאוקימנא · וחד כד אתחבר יסודא דעלמא בהיכליה וכלהו אתערו בתיובת' לגביה
וכלהו כלילן ביה כדין כלילן כל שאר שמהן ואקרי ידוד צבאות · ודא אקרי שמא
קדישא שלים ולאו איהו שלים כהאי אחר' מה בין האי להאי · דא שליט עלא' בתתאה
גופא בגופא כדקאמרן · ודא מאתר דסיומא דגופא ולתתא באינון ובכלא דלתתא ·
ורזא דא בית ראשון ובית שני · ובגין דא היכלא דא כליל כל שאר שמהן דלתתא
כמה דאוקימנא ועל דא שמהן אלין דא סלקא ודא נחית · זכאין אינון צדיקיא
דידעין ארחוי דאורייתא · יסודא דא אתקן לתרין סטרין חד לאתקנא כל שאר
דלתתא וחד לאתקנא היכלא שביעאה ולאתקנא דא בדא למהוי כלא רזא חדא
כדקא יאות · עד הכא יחודא דתרין כתרין דלעילא ותתא לאתיחדא כחדא בשלימו
למיהך בארח מישר זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי ועל דא כתי' חסד ואמת
נפגשו צדק ושלום נשקו · ובדין אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף · גם יי'
יתן הטוב וארצנו תתן יבולה ·

היכלא

שביעאה היכלא דא היכלא פנימאה מכלא · האי
היכלא איהו סתימו דסתימין דגו רזא דהוין האי איהו
רזא אתר לאעלא תמן בגו אינון צבורין דלעילא רוחא דכל רוחין רעוון דכל רעוין
לאתחברא כלא כחדא רוחא דחיי בהאי למהוי כלא תקונא חדא · היכלא דא
אקרי בית קדש הקדשים אתר לקבלא האי נשמתא עלאה לאותבא לעלמא דאתי
לגבי האי עלמא עולם אקרי עולם סליקא דסליק עלמא תתאה לגבי עלמא עלאה
ואסתתר בגווה ואתעלם ביה אתגליא בסתירה · עולם דסליק איהו וכל אינון

דקרבין

דקרבין ביה אסתרן גו סתירו עלאה · עולם עלאה דסליק ואסתתר ברעותא
עלאה גו טמירו דכל טמירין דלא אתידע כלל כלל ולא אתגלי [illegible] מאן דידע ליה ·
סוכתא דפרסא פריסא חפיא גו טמירו דסתימין · כפורתא פריסא גו טמירין
עלאין לאסתמא סתימין, דהא טמירין וסתימין לגו מן כפורתא אית אתר סתים וטמיר
וגניז לאכנשא ליה בגויה משח רבות עלאה רוחא דחיי על ידא דההוא נהר דנגיד
ונפיק וחד נהר אקרי מבועא דבירא דלא פסקין מימוי לעלמין · וכד האי עייל
ונגיד כל ההוא רבות קדשא מלעילא מאתר דקדש הקדשים נהירו דכתית ואתי גו
איכון בכורין האי אתמליא מתין ככוכבא דמתעברא ואתמליא מן דכורא . קבילו
דקבילו כל איכון רוחין ונשמתין קדישין דנחתין לעלמא ואתעברו תמן כל ההוא זמנ'
דאצטריך יתעכבון עד דייתי מלכא משיחא ויתפקון כל איכון נשמתין וייתון ויחדי
עלמא כמלקדמין כד"א ישמח יי' במעשיו · בהאי היכלא קיימין ענוגין ותפנוקין דרוחי
נשמתין בשעשועא דאשתעשע קב"ה בגנתא דעדן הכא איהו תיאובתא דכלא וענוגא
דכלא לאתחברא כלא כחדא ולמהוי חד קשורא דכלא ביחודא חדא הכי קיימא דכד
סייפי כלהו מתחבראן בסייפין עלאין כל חד וחד כדקא חזי ליה לית לון תיאובתא
ולית לון ענוגא בר ביחודא דהאי היכלא כלא הכא תליא · כד אתחברותא דהכא
אתייחד ביחודא חדא כדין כל נהירו דסייפין וכל נהירו דאנפין וכל הדזון כלהו
נהירין וחדאן · זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורין ולאתקנא תקוני אשלמותא
בהאי עלמא ובעלמא דאתי · וכדין כל דינין וכל גזרין בישין מתעברין ואתבטלין
מעלמא · היכלא דא היכלא דתיאובתא היכלא דענוגא היכלא לאשתעשעא עילא
ותתא כחדא ומקבלא כלא נהירו דבוצינא עלא' דנהיר לכלא ולאתיחדא כלא כדקא
יאות ביחודא שלים · ועל דא היכלא דא קה"ק בטמירו דכלא האי גניז מכלא · ת"ח
אע"ג דכלהו טמירין דא טמיר וגניז למהוי ברית קיימא כלא כחדא דכר ונוקבא
למהוי שלים · היכל דא אקרי ארון הברית דאיהו אדון כל הארץ כגון דהאי איהו אתר
דנפקי מניה כל נשמתין דעלמ' ליחדא יחודא לתתא ולאמשכא יחודא דקב"ה מעילא
לתתא ליהבא לצדיק כגון דנפקי מצדיק ועיילי בצדיק ולבתר נפקי מצדיק ועיילי
באתר דנפקי מתמן · האי ארון הברית נקיט כלא מצדיק ולבתר נפקי מניה ועיילי
בצדיק לתתא ועיילי בהאי ארון הברית למהוי כל נשמתין כלילין מעילא ומתת' למהוי
שלים מכל סטרין · ת"ח מבועא דבירא לא מתפרשא מבירא לעלמין ועל דא האי
אתר שכלולא דכלא קיומא דכל גופא למהוי שלים בכלא כדקא יאות · הכא הוא
יחודא וקשורא כחדא למהוי עילא ותתא חד בקשורא דלא מתפרשאן כל סייפין דא
מן דא ולא אשתכחא כלא אנפין באנפין ועל דא תנינן מאן דשמיש ערסיה מאחורא
פגים תקונא דאסתכלותא אנפין באנפין לאחברא כלא כחדא ולאשתכחא כלא
אנפין באנפין בדבקותא כדקא יאות כלא ודבק באשתו · באשתו דייקא ולא
אחוריה אשתו · תרין איכון יעקב איהו לעילא יוסף לתתא · תרין תיובתין איכון חד
היכלא שתיתאה וחד האי היכלא שביעאה · תיאובתא לעילא באיכון נשיקין דכתיב
יעקב · תיובתא לתתא בהאי שמושא דכתי' יוסף לתרין סטרין · אלין כשלין כתיב

ארון הברית רוחא דהוי מסטרא דיעקב כתי' רוחא דהוי לעילא דאתדבק ביה
באינון נשיקין דאמאל באינון רוחא דהוי דלעילא ביה לאתזנא מניה · מההוא
דיוסף דאיהו לתתא בסיומא דגופא בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין לארקא לתת'
להאי עלמא · אין תרין סטרין מתפרשן לתרין סטרין · סטרא דיעקב אתפשט ויהיב
תוקפא לכנשא באינון סדי' דאתמליין מההוא רוחא דהוי וינק בהו לאינון מלאכין
קדישין דאינון חיין וקיימין לעלמין וקיימין בקיומא ביה סטרא דיוסף נטיל בתיובת'
ויהב תוקפא לגו ועביד נשמתין ורוחין לנחתא לתתא ולאתזנא בהו בני עלמא ועל
דא קיימין תרין סטרין אלין דא לעילא ודא לתתא דא לאתזנא לעילא ודא למיזן
לתתא כלא חד וחד כדקא חזי ליה ועל דא כלא איהו חד וחד רזא איהו · ועם כל דא
יוסף זן לכל גופא ואספי ליה ומהאי רוחא דהוי דאתדבקותא דיעקב נחית לתתא
זכיה אתדבק האי ארון הברית ברעותא לעילא ונחית ההוא רוחא דהוי לתתא
בההוא אתדבקותא דיוסף · וכד אתחבר כלא כחדא אתמליין אינון סדים לינקא
לכלא ובגין כך כלא איהו חד וכאה חולקיה מאן דידע לקשרא קשרין וליחדא יחודא
ברעותא דלבא כדקא יאות בגין לדבקא שייפא בשייפא רוחא ברוחא כלא בכללא
חדא למהוי כלא חד כדקא חזי · תא חזי האי היכלא כד אין רוחין קדישין וכל אינון
רתיכין כלהו מתיחדי כחדא ואסתכחו בקשורא כדין האי רוחא עלאה דכלהו
דאיהו נקודה חדא אסתיר בהו ולא אתגליא ואתעביד רוחא סתים דכלא כגוונא
עלאה וסימניך אגוזא יחודא בקשורא דכלא כדקאמרן לאתקשרא דא בדא למהוי
כלא סליק בשליחו דכר ונוקבא כחדא והא אוקימנא דכגוונא דא קרבנא סלקא
ליחדא קרבנא וליחדא כל חד וחד כדקא חזי ליה מההוא תננא דסליק וכהנ' דאיהו
ימינא בקשורא דיחודא ברעות' ולואי בשירתא דא כליל בדא היכלא בהיכלא רוחא
ברוחא עד דמתחברן באתרייהו שייפא בשייפא למהוי כלא כליל כחדא כדקא יאות
דכד אשתלים כלא כחדא שייפין עלאין כדין נשמתא עלאה דכלא אתערת
ועאלת בכלהו ונהיר לכלא וכלהו מתברכאן עלאין ותתאין · וההוא דלא אתידע עד
במחשבא רעותא דלא אתפס לעלמין כדין כלא סליק עד אין סוף ואתקשר כלא
בקשורא חדא ובסים ההוא רעותא לגו כגו בסתימו נהירו דנשמתא עלאה סלקא לגו
כגו ונהיר לכלא בגין דהאי נהירו אעיל סתימו דמחשבה דאיהו כליל כלא וכגו לגו
בההוא רעו דמחשבה לתפסא ביה וכד האי סליק נהירו דלתת' תפיס ביה · וכן כלא
לאתקשרא ולאתמליא ולאתברכא כלא כחדא כדקא יאות · וכדין אתקשר דא בדא
כדקא אמרן היכלין בהיכלין תתאין בעלאין רזא דכר ונוקבא כחדא נהירו עלאה
בנהירו דסתים וגניז יתיר ביה וההוא דגניז כליל במה דגניז יתיר עד דאשתקע כלא
כדקא יאות ביחודא חדא ועל דא משה הוה ידע לסדרא סדורא דמאריה מכל בני
עלמא אצטריך לארכא אריך לקצרא קצר כמה דאוקימנא אל נא רפא נא לה · תנינן
מאן דאריך בצלותיה ואסתכל ביה לסוף אתא לידי כאב לב · מאן לב דא הוא דכתיב
וטוב לב משתה תמיד בגין דאיהו אתר דבעי לקצר ולא לארכא ביה דהא כלא קאים
לעילא ובעי דלא לאמשכא ליה לקשרא ליה בקשורא דלעילא כלא ארוכו למהוי כלא

חד׳ וכיון דאתקשר כחדא כדין לא בעי לארכא ולאתקנא בתחנונים׳ וכד ארכין בארבע וכאתר דאצטריך קדשא בריך הוא קביל צלותיה ודא הוא יקרא דקב״ה בגין דאחודא דצלותא קא מקשר קשרין ואסגי ברכאן לעילא ותתא׳ היכלא דא קיימא גו נקודה חדא טמירתא וסלי נקודה איהי רוחא לקבלא רוחא׳ וכד שריא רוחא ברוחא כדין עאל דא בדא ואיהו חד ודבקותא חדא ואתרכיב דא בדא למהוי חד בהאי היכלא דארכיב דא בדא ואיהו חד זיכא בזיוגיה׳ ווי מאן דארכיב זיכא בלא זוגיה כאינון בני אהרן דבעו לארכב׳ היכלא באתר׳ דלאו איהו זיוגיה׳ ומאן דארכיב זיכא בזוגיה וידע לקשרא קשרא בקשריה היכלא בהיכליה דרגא בדרגיה דא אית ליה חולקא בעלמא דאתי כמה דאוקימנ׳ ועל דא האי איהו שלימו דכלא׳ וכד אשתלי׳ דא בדא ואיהו כלא חד עובדא דנפיק מהאי שלימו ההוא אקרי מעשה מרכבה ורזא דא וייצר יי׳ אלהים את האדם עפר מן האדמה איהו עובדא דהאי מרכבה דרכיב דא בדא עובדא דשלימו דכלא וכד אשתלים דא בדא כדין יי׳ אלהים עפר מן׳ זכאה איהו מאן דידע לקשרא קשרי מהימנותא ולאחדא יחודא כדקא חזי׳ תא חזי כמה דאיתנהו שמהן קדישין עלאין מתחברין אלין באלין הכי איהו שמא קדישא אתפרש לעילא ואתפרש לתתא שמא דא איהו לעילא שמא דא איהי באמצעיתא שמא דא איהו לתתא׳ ודוד דאיהו רזא דשמא קדישא איהו חד רזא דכלא עלמא עלאה בסתימו דסתימות׳ דעליה ואשתתף בהדיה ואיהו חד עלמ׳ תתאה בסתימו דאמצעית׳ רזא דרתיכא קדישא עלאה דעליה ואוקימנ׳ מהאי ניסא ארבע רתיכין נפקין בגין דכל חד וחד מתפרש לארבע׳ כל רתיכא ארבע אינון כד מסתכלין דרגין וכן כלהו ארבע בארבע ברזא דשמא קדישא דאיהו אדני באינון רתיכין דקיימי ונטלי בשמ׳ ואינון אקרון הרי נחשת בגין דאית הרים ואית הרי׳ אית הרים עלאין והרים תתאין ואינון בתלת סטרין קיימי ונפקי מנו זהב וכסף ונחשת נחשת לתתא ואינון רתיכין דנפקי מנו אלף דלת נון יוד די בנו היכלא קדמאה דאינון ארבע רתיכין דנפקין מנו הינון תרין רוחין ימינא ושמאלא מנו לנכות הספיר כדקאמרן׳ אלין תרין רוחין דקאמרינן הכא אינון אקרון תרי טורים ואינון הרי נחשת. מאינון תרי רוחין דאקרון הרי נחשת נפקי אינון ארבע רתיכין דמשתמשי בההוא שמאלא דאלף דלת דאתקע בסנדלפון מאריה דאפיא וכלהו טליסן שין על אלין בעלמא ברזא דסוסוון בגין דאית רתיכא על סוסוון דכטלי לה ודא שמא קדישא אתכליל ביוד הא כמה דאוקימנא דאתכליל אלף דלת ביוד הא ואיהו יאדדונכדי והא אתמר׳ אלהים לא אתכליל בשמא אחרא בגין דאית אלהים קיום ומהאי אתפשט לכמה סטרין ולא אתכניש ולא אתפשט׳ שמא דכליל כל שמהן יוד הא ואו הא ברזא דאתוון צרופא דשמא קדישא דביה הוה ידע לצרפא כהנא בכל סטרוי עד דסליק שמהן בכמ׳ סטרין בארבעין ותרין גוונין באשתמשו דבוצינא דקרדינותא דהאי איהו כליל כל שמהן ושמא דא כליל כל שמהן אהוה דיכס סימן באלין אתוון כלילן אחרנין מתחברן ונפקי אלין ועיילו שין לכתר כד אתכטי ואתפשט בוצינא דקרדינותא מצטרפי אתוון בגווה ואעלי אתוון ונפקי אתוון ברזא דאלין תשע אתוון ואלין אתמסרו לקדישי עליונין

למהך בארחא דרזא דאתוון לצרפא יחודא דאתוון כמה דהוה ידע בסכא לצרפא
שמהן באתוון לשמאן וידי אדם מתחת כנפיהם כלהו וידי אדם הא אוקימנא דאינון
רוחין וחיוון ואופנים וכרובים · כרובים וחיות ואופנים כלהו בגדפין וידין תחות
גדפייהו לקבלא צלותין ולקבלא מארי דתיובתא · ידי אלדא אחרין ודוכתין לקבלא
בכי כשא בצלותהון ובעותהון ולאפתחא פתחין לקבלא לון ליחדא ולקשרא קשרין
ולמעבד רעותיהון ואלין אתרין ודוכתין דאקרון ידים דקיימי לבכי כשא אלין אינון
שמהן קדישין דשליטין בכל דרגא ודרגא בגין דכשון עאלין בכי כשא בצלותהון
ובעותהון בכל תרעין עלאין ובדא שליטין תתאין לעילא ורזא דא ידיך עשוני ויכוננוני
ואלין שמהן קדישין · ויאמר יי' אל משה נטה ידך על השמים וכי היך יכיל לארמא
ידיה על שמיא · אא נטה ארכין כלא ויט שמים וירד משיכו מלעילא לתתא · ידך אתרך
אתרא דדרגא דילך דאתמסרי בגויה ודא ברזא דשמא קדישא וכלא עלאי ותתאי
ברזא דשמהן כטלין וקיימי · ובהו עאלין בכי כשא להיכלין עלאין ולית מאן דימחא
בידוי · זכאין אינון דידעין לסדרא יחודא דמאריהון כדקא יאות ולמיהך בארח
קשוט בגין דלא יטעון ברזא דמהימנותא · תא חזי בהיכלין אית רזא עלאה בגו
מהימנותא וכלהו היין רתיכין כלהו משכיין דא מן דא לאתכללא אלין באלין לטב
לאתקנא וישמכיך וישנה ואת נערותיה לטוב · בשבעה היכלין אלין שלימו דעילא כד
אשתלים דא בדא ועאלו צלותין ובעותין דמאן דידע לסדרא לון לאתקנא לון לעילא
כמה דאת אמר ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך · היכלא
קדמאה יוצר אור ובורא חשך בהירו דאבן טבא ספירו דאבן טבא בגין לתרין סטרין
כמה דאוקימנא לימינא ולשמאלא אור וחשך מה רבו מעשיך יי' כלם בחכמה עשית
כלהו אופנים וגלגלי' מלאה הארץ קנייניך וגו' המלך המרומ' שמא קדישא ואדרוכדי
כללא דשמא קדישא שליט בתרי שמהן ודא סוא סליק באוירא ומתכסיא מימות עולם
היכלא תנייאנא אל ברוך גדול דעה אורפניאל רזין דכליל אתוון זעירין דשפא
בותא הכא אינון דקאמרי קדוש וברוך והכא איהו קדושה וברוך כבוד יי' ·
היכלא תליתאה לאל ברוך נעימות יתנו · היכלא רביעאה המחדש טובו
בכל יום תמיד מעשה בראשי' בגין דהכא מתגלגלין בהורין ודיכין דעלמ' מאן דאיהו
לחיים מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא בבהורא דימינא דאקרי ש' כדקאמרן ·
היכלא חמשאה · היכלא דא דאקרי אהב' עולם ודא איהו משיכאן דרחימותא
דהיכלא דאקרי אהבת עולם אהבתנו יי' אלהינו בא"י הבוחר בעמו ישראל באהבה
ברזא דש' שדי · היכלא שתיתאה אמת ויציב ונכון וקיים ובעינן דלא לאפסקא
בין היכלין אלין לאלין דהא במשיכו דצלותא ורעותא מתחברא' כחדא ואתקטרא'
אלין באלין ברזא דשמהן קדישין דשליטין בכל חד וחד · היכלא שביעאה רזא
דרזין בלחישו ולא אשתמע אלא הכא איהו רעותא דלבא לאתכוון ולסלקא רעותא
לעילא עד אין סוף ולקשר' שביעא' בשביעא' וכלא חד בחד דא בדא מתת' לעילא ולבת'
מעילא לתתא לאמשכא ברכאן בכלהו כדקא חזי ממקורא דחיי דאיהו שביעא' לעלאה
ודא שכינתא דרעותא דלבא ובסתימו דאתוון דשבע שמהן עלאין קדישין ·
היכלא

היכלא · שביעאה דאיהו מקורא דחיי דא איהו היכלא קדמאה שירותא דכלא
מעילא לתתא ולבתר שביעאה מתתא לאתחברא דא בדא שביעאה בשביעאה דשא
והאי דלתתא עייל מאן דעייל להיכלא עלאה· ברוך רבויא דכלהו תתאי כלילא דחיון
ושרפים ואופנים וכלהו היכלין רבווא דרזא דקדש הקדשים דשריא בגויה בגניזו
וכדין אקרי ברוך בכל אינון רבוון וברכאן ורזין דאשתלימו בהו· אתה עטורא דסתימו
דאתוון כללא דכלהו כ״ב אתוון ודא הוא את ה׳ דכליל לון מעילא סח ס׳ וכניש לון
בגויה ודא איהו את ה׳ וכד איהו בשלימו בהשו׳ כשר דאחיד בה סלקא לאתעטרא
לעילא ודא איהו רזא דכתיב ובזה הנערה באה אל המלך וכדין את כל אשר תאמר
יכתן לה ודא איהו רזא ברוך אתה ובעי לאתכוונא בהאי ולקשרא רעותא בהאי רזא
יי׳ אלהינו דא איהו קשורא דמלכא עלאה לעילא בהאי כד הנערה באה אל המלך
את כל אשר תאמר יכתן לה· דא רזא דאבהן לברכא לה ודא איהו רזא אלהי אברה׳
אלהי יצחק ואלהי יעקב כמה דהאי נערה לא אשתכחת מתתאי הכי נמי לא אשתכח׳
מאבהן לעלמין איהי אחידת בהון לבתר לון ובגין דיתברכון כל חד מנהם בעי לאדכר׳
לה על כל חד וחד ולבתר יתכנשון כלהו בחבורא חדא ומתעטרי בהדה· האל הגדול
הגבור והנורא הא כלהו כחדא לסלקא לעילא בקדמיתא מעילא לתתא והשתא מתת׳
לעילא לאכללא לון בהדה דכיון דאמר האל הגדול הגבור והנורא כלהו כלילן בה·
וכדין אל עליון גומל חסדים טובים כללא דכלא דאשתהו בהדה ועאלו במעבא
ואתברכון תמן ולבתר שארי לון ואפיק לון כד אינון אתברכאן מגווה הבו׳ השתחוא׳
דאת׳ כ״אי תנן אברהם הכא נפקי כלהו· בכללא דא דימינא כלהו מתברכאן כדקא
חזי· תא חזי היכלא שביעאה דא רזא דמלכא עלאה מתעטרן ביה אבהן כדקאמרן
ואתכלילו ביה ועד השתא דאתכלילו ובעי לאפקא לון איהו היכלא דא כד אפיק לון
מברכאן בגין האי נערה כדין איהי אחידת בהו בכל אינון ברכאן ואף על גב דהא
אתכלילו היכלין בהיכלין והשתא אתאחידו באינון ברכאן כחדא דכד אמר מלך עוז׳
ומושיע ומגן כדין אפיק לון מברכאן והאי איהו חד היכלא שביעאה ברזא דשמא
קדישא עלאה· בו״ו· ברכה וחסד בה ומשפט כללא כלא ורזא הוא רזא אלי״ד
כללא דכלא בגין דאלין אתוון כללא דכלא בגין דאלין אתוון אפיקו לון דנפקו מגויהו
כללא דאבהן ודא איהו דמתחברא בהדייהו דאקרי ברכה· כיון דאמר כ״אי מגן
אברהם הא אחידת ברכאן מגויהו ברזא דהיכלא חמשאה אהבה דאיהו ימינא
ואיהו חמשאה לאתקשר׳ ברחימו דברכאן דימינ׳ והכי אצטריך מעילא לתת׳ לאתברכ׳
בקדמיתא היכלא בהיכלא כדקאמרן והשתא נטלי ברכאן לאשתכחא אלין מקדמת
אלין ואף על גב דאית דבטיל בקדמיתא· כיון דאשתכחו מסטרא דימינא ברכאן
בהיכלא חמשאה שארי לאחדא בסטר שמאלא ברזא דא אתה גבור והאי איהו חבור׳
אתה וגבור תרין דיכין וכיון דאתמשכאן ברכאן אתכליל ברחמי ואשתכח בסהוא
סטרא כלא כחדא· מחיה מתים סומך נופלים ורופא חולים כו׳· ודא איהו ברזא
דשמא קדישא דאקרי אכדרוס רזא איהו באתוון דשמא דאקרי אלהים בגין דאינון
אתוון סלקין לאתעטרא לעילא אלהים חיים וגרע באתוון לאחדא בגריעו ומסכא

אתפגע

אתפשט לתתא לגבלא מגו אלין אתוון אחרנין. ולסלקא אלין אתוון בשמא דאלהים
כיון דאתמשכאן ברכאן בחמשה ורביעאה מעילא כדקאמרן שארי ואמיד ברכאן
אלין כהאי וכגין כך אתה בכלהו· אתה קדוש ושמך קדוש כיון דאמר אתה קדוש
ואתכליל אתה בקדוש אמאי ושמך הויינו שם הויינו אתה· אלא הא תנינן בכל אתר
דא אתכליל יחודא וקשורא בעינן קדושה ותוספת קדושה והוא תוספת עקרא הוא
יתיר מכלא וכגין כך בכלהו כתיב אתה ולא יתיר והכא בהאי אתר אמר קדושה
ותוספת קדושה· אתה קדוש קדושה· ושמך קדוש תוספת קדושה· וקדושים בכל
יום· אלו שאר קדושים עלאין די בכל היכלא והיכלא דמתקדשי מהאי תוספת בגין
דקדושה קמייתא לה תוספת קדושה לאתקדשא כל אינון שאר דקאמרן·· ולבתר
כלא מעילא ומכלהו אכדין אתקשר בקשורא חדא והיינו ברוך אתה יי׳ האל הקדוש·
ועל דא אקרי ברורא וקשורא דכלא ביחודא חד· זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא
שבחי דמאריה באתר דאצטריך· עד הכא דבקותא· וברכאן וקדוש׳ כחדא כהלכתא
מכאן ולהלאה קיימין שאלתין ובעותין· שירותא דבעי בר נש לשאלא עסקוי למנדע
במלין דמאריה בגין למחזי תיאובתיה לגביה ולא אתפרש מניה בגין דבעי בר נש
לאשתתפא בקדוש׳ דשמא קדישא עלאה אתעטר ביה ואיהו שמא דברכאן וקדושין·
כוז״ו רזא דשמא קדישא· יהו״ד דאיהו קדים בקדושה ואלין אתוון אחרנין נפקי
מניה הכי אתוון אחרנין חבורא דהכי בחבורא דדכר בנוקבא· והכי קדישין עלאין
רזא דקדושה אלין אתוון אחרנין אקרון ט״ל טל השמים רזא דחושבנא דאתוון
בגין דהכא לתתא קיימין כל מלין בחושבנא ולא חושבנא אלא לסיהרא וכגין כך בעי
לאתקשרא בקדושה דמאריה ולא אתפרש בר נש מניה וכד שאיל שרותא דשאלתין
לאחזאה דתיאובתיה לגביה· מכאן ולהלאה יתפרש זעיר זעיר וישאל שאלתוי מה
דאצטריך לשאלא· וכל שאלתוי יהון לבתר דיסדר סדורא דא דקאמרן· כגוונא דא
כל שאלתוי יהון בתחנונים ובעותין לקמי מאריה ולא יבדיק גרמי׳ מניה· זכאה חולקיה
מאן דידע לסדרא סדורא דא למהך בארח מישר כדקא חזי כגוונא דאתאחד׳ אשא
במיא ומיא באשא דרום בצפון וצפון בדרום מזרח במערב ומערב במזרח הכי כמה
אתקשר כלא כחדא ויחודא אשתלים דא בדא וכל אינון דידעין לסדר׳ צלותהון כדקא
יאות אתקשר בהו וקריבו ליה לאתכללא בהו שאלתא שאיל ויהיב ליה· זכאה חולקי׳
בהאי עלמא ובעלמא דאתי· בתר דסיים שאלתין וגופא שליט בכל בטרין בחדוה
דלבא ואיהו שאיל וסיים שאלתין יסדר לאמשכא ברכאן ומדוואן לתתא· היכלא
תליתאה לאמשכא לתתא רצה יי׳ אלהינו בעמך ישראל האי איהו דמעמדות אינון
סמכין דגופא שירותא לתתא מן גופא תרין ירכין עד דמטו לברכי· ואלין אינון רזא
דמעמדו׳ דקיימו על קרבנא והכא איהו רזא דתרין ירכין שרותא עד ברכין מלעילא
חבורא דכרובים ומראות כרזא דאתוון דאקרון בשמא קדישא· השתא דאיהו
רזא דשמא דאקרי צבאות דא סליק ודא נחית דא כרובים ודא מראות והכא
איהו רזא עלאה דכרויתי דקאמרן וכד מטי אינש לברכין יכרע· ברוך אתה יי׳
המחזיר שכינתו לציון והא הכא אהדרו כרויתי למתני׳ ואתברכאן כחדא· היכלא
תניינא

תכיונא לתתא דאתפקדו ביה נשמתין לסלקא לאתחזאה בחיזו דחכמה מודים
לאשפעא ברכאן לאודאה על נשמתין כדקאמרן על נשמותיהו דאפקודו׳ כיון דאשתאיל
מאמריה עד דמטי להטוב ממך ולך נאה להודות. ודא הוא נו רזא דשמא קדישא
דאקרי כב כמוכן דא אקרי אל אלהים דאיהו ברזא עלאה. אל אלהים ידוד הוא
יודע שם מלא דאלין אתוון אחרנין דנפקי מכוונן ולתתא רזא דחכמה רזא להוא
אתר לאעלא בהו נשמתין ובעיבן לאמשכא בהני ברכאן בגין לאשכחא כוונא בהאי
עלמא ובעלמא דאתי. היכלא תתאה כללא לתתא הכא איהו שלום. שלום לעילא
שלום לתתא שלום לכל סטרין שלום בפתליא דלעילא שלום בפתליא דלתתא ודא
איהו פתליא דלתתא דאיהו היכלא דלתתא ודא כמכורא חדא בפתליא ומהכ׳ בגיד
לכל אלין תתאי דלכר ורזא דא כליל ואשתלים כלא כחדא עילא ותתא בגבירו חדא
לאתגלאה שם מלא שם דא דאיהו שלם בכל אינון היכלין בכל אינון סטרין עלאין למהוי
כלהו חד. יום שלום טוב׳ וברכ׳ האי בר נש כד אשתאיל מהיכלא דא לנפקא לבר ושוי
גרמיה כמאן דנפיק מחברותיה דמלכא ומנו היכליה ויהאך גרמיה קמיה אבל וחדי
גרמיה דהא קדמאה איהו לבטלא עטרה דמשיכו דברכאן דנגדין מיחודא דמאריה
דא איהו בר דאיהו מהיכלא דמלכא דהא בהאי שעתא דקא נפיק מקמי מלכא
וכלא קשיר בכל הני סטרין דקדושה ויחודא וברכאן וקדושה ותוספת קדושה קד׳
קארי לפתליא דלעילא ואמר לון כתובו להאי בר נש פלניא מאינון דאקרון חושבי
שמו׳ מאן חושבי שמו אינון דמחשבי ומכוונין ברזא דשמיה ליחדא היכלין בהיכלין
לקשרא קטרין וליחדא כלהו ביחודא חדא ושין אינון חושבי שמו כלא ולחושבי שמו
כדין אכתיבו ליה ואתרשים ואשתמודע לעילא ואתרשי׳ ואשתלים איהו לעילא ותת׳
ומאן דלא אשלים ולא קשיר קטרא דמאריה לדקאמרן כד קריב קמי מאריה ובלי
צלותיה ולא חייש על יקרא דמאריה טב ליה דלא אברי. וקדשא בריך הוא אמר
כתבו האיש הזה ערירי גבר לא יצלח בימיו. ודא איהו גוזל אביו ואמו. הכא אשתלים
כלא לעילא ותתא רוחא דשמא קדישא שליטא לעילא. חנפן מנפן יי׳ יי׳ אל רחום
וחנון הכא איהו רזא קדישא לאתקדשא באתווי בבי עשרה ואתוון אחרנין בקדושא
דיחודאי בצלותא. בתר דסיים קאים על רגלוי לרפחא על חובוי בגין דלא יהא פטר׳
דפומא לסטרא אחרא לאבטאה ליה ואתכפיא קמיה ויקום בקיומיה לאתברכא מבי
מלכא. וזכאה חולקיה מאן דאתקדש ביה בהאי גוונא בצלותא כדקאמרן וקשר
קטרין וייחד יחודין ויתכוון בכלא ולא יסטי לימינא ולשמאלא צלותיה לא אהדר
בריקניא קדשא בריך הוא גזיר ואיהו מבטל על דא כתיב ישמח אביך ואמך ותגל
יולדתך. אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי. בערב הוא באה הייכו דכתיב
ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה מההוא רבוי׳ דברכאן וקדושה
ותוספ׳ קדוש׳ דקא נטלא כל״א ולערב יחלק שלל ואפי׳ חולקא דכלא חולק׳ אחר׳ דסטר׳
אחרא חולקא בלחודהא ורזא דא רזא לגבי מהימנותא׳ חולקא דסטרא אחר׳ מסאב׳
כל אינון חובין וכל אינון חטאין דהב׳ בר נש דקשר קטרין דיחודא דאתודם עלוייהו
כלהו שריין עליה דסטרא אחרא ואינון חולקא ואחסנתא דסטרא אחרא מסאבא

ואי

ואי לא אודי עליה אסתפא מקטרגא ויכיל ליה · ואי אודי על כל חובוי בההוא צלותא דיחודא קשיר קשרא ואתברכאן עלאי ותתאי ומההוא חולקא דסטרא אחרא כל אינון חובין וחטאין דאודי עלייהו נטלא לון לחולקא ורזא דא שעיר דכתיב והתודה עליו את כל עונות וגו' דא הוא חולקיה ועדביה ואחסנתיה; ואי ההוא בר נש תב לסרחני דחובוי ווי ליה דכלהו נטיל לון מההוא סטרא בעל כרחיה דסטרא ההוא ומנו דנטיל לון מהאי סטרא בעל כרחיה כדין אכאיש ליה ואתהפך עליה מקטרגא וקטריג ליה · וכד אודי עלוי נטיל לון ההוא סטרא אחרא ואינון עדביה וחולקיה ורזא דא הכי כמו קרבנא דבעי לאודאה על ההוא קרבנא כל חובוי וחטאוי למיהב חולקא למאן דאצטריך · קרבנא כלא לסטרא דא חולקא דקדשא ורעותא דקדוש' ולסטר' דא ההוא חולקא דאינון חובין וחטאין דאתייהיבו בהודאה על ההו' בשרא דקרבנא כמה דכתיב אם רעב שונאך האכילהו לחם וגומר כי גחלים אתה חותה וגו וסימנך ויבא המלך והמן אל המשת' זכאה איהו מאן דידע אורחי' למהך באורח קשוט · וכל מאן דלא ידע לסדרא שבחא דמארי' טב ליה דלא אברי · בגין דאצטריך צלותא דאיהו שלמא לעילא בגין דאצטריך צלותא מגו מחשבה ורעותא דלבא וקלא ומלה דשפוון למעבד שלימו וקשורא ויחודא לעילא כגוונא דאיהו לעילא · כגוונא דקשתא שלימו מעילא לתתא הכי אצטריך מתתא לעילא לקשרא קשרא כדקא יאות רזא לחבריא דיהכון בארח מישר · מחשבה ורעותא קלא ומלה אלין ארבע מקשרין קשרין לכתר ארבעה סמכין לאתעטרא בהו ושכינתא אסתמיך עלייהו בכל אינון קשרין עלאין · מחשבה אפיק רעותא רעותא אפיק קלא · רעותא דנפיק מגו מחשב' אפיק קלא · קלא דאשתמע סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא · היכלין תתאין בעלאין קלא דאיהו קשיר קשרין אמשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו סמיך אלין ארבעה מחשבה ורעותא קלא ומלה סמיכו בשוומא דקשורא אתר דכלא אתקשר ביה כחדא · זכאה איהו בר נש דקשר קשרין דמאריה וסמיך סמיכין כדקא יאות ואתכוון בכל הני מלין דקאמרן זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי · עד הכא אסתכללו היכלין בסטרא דקדושה ·

רבי שמעון פתח ואמ' והמה כאדם עברו ברית שם בגדו בי · מאן יגלי עפר מעיניך אדם קדמאה דקדשא בריך הוא פקיד לך פקוד' חדא ולא יכולת לקיימא בה · בגין דאתפתית על מלין בישין דאסטי לך ההוא חויא בישא דכתיב והנחש היה ערום ובגין כך אתפתית אבתריה וגרמ' מותא לגרמך ולכל אינון תולדין דנפקו מינך · תא חזי דכל מאן דאתפתא אבתריה וכתי' לגביה ברגעא חדא ואתאביד לגביה · ת"ח דוד הוה קיימא כעין במקורא דחיין כבעין וכד אתדחי' לארעא אחרא ונטרין ליה ולפום בעריה אתדחיא מארעא קדישא אף על גב דנחית מדרגוי לדרגא תתאה קם בקיומיה ולא עאל לסטרא אחרא ואסתמר מניה מה כתיב ואולם חיוי' וחי נפשך כי כפשע ביני ובין המו' דהא נחית בדרגוי עד דהוה ביה האי שעורא וזכאה חולקיה מאן דאסתמר מההוא סטרא בישא ומכל דרגין דההוא סטרא דמשתכחי בעלמא דכמה סטרין ודרגין אית ליצר הרע · כמה עקלתון שטן מלאך המות

שמות יצר הרע והא אוקמוה בגין דאף על גב דכשמהן אלין אקרון שבע שמהן אינון ליה ג' רע · טמא · שטן · שונא · אבן מכשול · ערל · צפוני · אלין אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן · לקבל אלין שבעה שמהן אינון דאקרי בהו גיהנם אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא ואלין אינון · בור · שחת · דומה · טיט היון · שאול · צלמות · ארץ תחתית · כל אלין שבעה מדורין דגיהנם לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע והא אוקימנא דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה הכי נמי לסטר מסאבא וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא בסטרי מסאבא · שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (שא יצר הרע) וכלהו קיימי לדוכא ולסאבא לאינון חייבי עלמא דדבקי בהו ולא אסתמרן ארחייהו מניה כד אינון בהאי עלמא · דהא מאן דאתי לאתדכא בהאי עלמא בסטר דדכיותא מדכאין ליה בההוא אתר דאקרי רזא דמהימנותא דכמה דרגין אינון וכמה משכן דכלהו קיימין לקרבא לבני נשא לפולחניה דקדשא בריך הוא ולדכאה ליה ומאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה בהאי סטרא אחרא דאיהו מסאבא דהא כמה דרגין וכמה משכן כלהו קיימי לסאבא לון לבני נשא · מאן דיקרב בהו ואתי לאתמשכא בתר ההוא סטרא בישא כתיב מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו וגו' · מאן איהו גבר כם דאתכרי בעלמא דלא יחמי מותא ההוא דכל עלמא אתמשכאן אבתריה · דהא בההוא זמנא דאתי בר נש לאתיהב אושכבא קמי מאריה עד לא יפוק מהאי עלמא אחזי ליה והא אוקימנא · ואלין שבעה היכלין דאינון שבעה מדורין לגיהנם תריסר ירחין אקרון בגין דהא כמה דאית לסטר מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין הכי נמי אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין דחייביא אתדנו בהו ובשמתא דלהון אתדנת בהו · זכאה חולקהון דצדיקיא דאתמנען רגליהון מניהו ולא מתקרבי לתרעיהו בגין לאסתאבא מניהו בההוא עלמא ·

היכלא קדמאה שרותא דסטרא דיצר הרע · האי היכלא קדמאה אקרי בור ריקא מכלא מאן דאתי לאעלא ביה לית מאן דאחיד ביה שא דאחדין ליה לחכמא ולא יקום לית ביה סמך לטב · בהאי היכלא קיימא חד ממנא ודומה שמיה והאי איהו קיימא לעילא ותתאה איהו אחיד בנשמתא כד אתדחיא מהיכלא קדישא על ידא דההוא ממנא טהריאל והאי איהו קאים לגבי ההוא תרעא דההוא סטרא ובגין כך קיימא האי דומה לאחדא לה לנשמתא ובמה גרדיני נימוסין בהדיה · ותחות האי ממנא קיימא חד ממנא אחרא דיאלף ורבבן תחותיה והאי ממנא אקרי פתות דא הוא קיימא לפתאה בני נשא והאי איהו שדי לגביה ואסטי ליה לאסתכלא ולעיינא במה דלא אצטריך ליה בכמה זנונין ובכמה נאופין ובכל אינון דעמיה כלהו קיימין לגביה ואלין קמיה ואכריזן ליה לאסטאה עינוי לאסתכלא במה דלא אצטריך והאי איהו סרסרים דאיהו סרכורא בישא לכל אינון בישין · האי קאים על קברא בזמנא דאתדן ההוא נשמ' ותבר ליה עינוי בגין דאיהו רוות לון כד איהו בהאי עלמא ודיליה אינון ובהאי אתר אתדנת נשמתא עד דעאלת להאי אתר דאקרי בור וכמה נחשים ועקרבים אית ביה דכלהו עקצי לה להאי

נשמתא

פטמתא ואחדי בה ודחפין לה · לבר מן דא אית חד רוח׳ אחרא מסאבא דאיהו עלאה
על כלא ודא קיימא על כל היכלא דא וכלהו נטלי בגיניה והאי אקרי נמגימא הארמונא
סומקא כוורדא איהו קאים לאכלא תדיר דהא כד גלותא דבר נש אתדחיא ולא
זכי בה הכו׳ בר נש האי רוח׳ קיימ׳ וסלק׳ ואסתתף ברוח׳ מסאב׳ עלאה על כלא ואסטי
לעילא ואדכיר חובוי דבר נש קמי קדשא בריך הוא וסימניך ויבא גם השטן בתוכם ·
ולא כתיב ויבא השטן אלא גם ומהאי רוחא בישא תליין כמה נרדוכין אחרנין דאינון
ממנן לאחדא מלה בישא או מלה טבותא דאפיק בר נש מפומיה ולבתר אפיק מלין
קדישין ווי לון ווי לחויין אלין אינון ככי כפא דגרמי לאלין נרדוכין אחרנין לשלטאה
ולמפגם אתר קדיש׳ ווי לון בהאי עלמ׳ ווי לון לעלמא דאתי בגין דאלין רוחין מסאבין
נטלין האי מלה מסאבא וכד אפיק בר נש לבתר מלה קדישא אקדימו אלין רוחי
מסאבי ונטלי ההיא מלה מסאבא ומסאבי לההיא מלה קדישא ולא זכי ביה בר נש
וכביכול תשש חילא קדישא · ועילא מאלין אית חד ממנא ספסירוטא שמיה ועמי׳
גרדיכי נימוסין והאי ממנ׳ דעלוייהו נטלי איהו מלין בישין והכי נמי נטלי כל מלין דזריק
בר נש בידוי כד רגזא טריא עלוי דהא כדין האי ממנא ספסירוטא נקיט האי מלה
דזריק בר נש ברגזיה וסליק ואמר דא הוא קרבנא דפלניא דקריב לסטר׳ דילן בגין
דבכל סטרא דכייתא איהו מסטרא דימינא ומסטרא דמהימנותא וכל סטר׳ דרוגזא
איהו מסטרא אחרא בישא בטרא מסאבא ועל דא מאן דאסדי מן ידוי מדי ברוגז׳
כל אלין נטלין לה לסאי מלה דאזדריק וסלקי לה לעילא ואתקריב להאוא סטר׳ ואמרי
דא קרבנא דפלניא וכרוזא קארי בכל אינון רקיעין ואמרי ווי לפלניא דאסטי בתר
אל זר ופלח לאל אחר · וכרוזא קארי זמנא תניינא ואמר אוי להם כי נדדו ממני וגו׳ ·
זכאה איהו בר נש דאסתמר מארחוי ולא יסטי לימינא ולשמאלא ולא יכפול בגו בירא
עמיקא דלא יכיל לסלקא מניה ·

היכלא

תניינא היכלא דא איהו חשוך על היכלא קדמאה האי אקרי
לקבל טמא דא דאקרי טמא בגין דהיכלא קדמאה אקרי
בור לקבל שמא דאקרי שטן והאי אקרי שחת לקבל שמא דאקרי טמא · בהיכלא
דא קיימין תלת פתחין לתלת סטרין · פתחא קדמאה ביה קיימא חד ממנא
עסטירא שמיה ובהדיה אלף ורבבן ממנן תחותיה והאי איהו קיימא על כל אינון
דאחבלו ארחייהו לאושדא זרעא על ארעא או דמפקי זרעא דלא כארחא או לכל
אינון דמזכו בידייהו אלין אינון דלא מאן אכפי שכינתא כלל · האי ממנא דבסטר
מסאבא דקאמרן נפיק בההוא זמנא וכמה אינון אלף ורבבן כלהו מתכנפי על ההוא
בר נש ומסאבי ליה בהאי עלמא וכד נפק נשמתיה מניה האי ממנא וכל אינון דעמיה
מסאבין ליה לנשמתיה ואחדין ביה ואסתאבת בהו ואעילו לה לאתדכא בהו ואלין
אקרון שכבת זרע רותחת דכלהו רוגזין מסאבין קיימין כלהו על דא בגין דכלהו
קיימין ושארן עליה דבר נש בההוא זמנא דארתח גרמיה ואחים ליה לתיאובת׳ דא ·
ובדין נטלין ליה לההוא תיאובתא וההוא זרעא אתושד בארעא ואתקפו ביה ונטלי
ליה וסלקי ליה לעילא וגרמו דבריה דא דיסתעבד בבטר מסאבא ·

פתחא תניינא ביה קיימא ממנא אחרא טסקיפה שמיה והאי איהו ממנא על
כל אינון דמחבלי ארחייהו דלא אושדי זרעא על ארעא או דאושדי זרעא בבעירי או
באיסורין חמורין דאורייתא באינון עריות דהאי ממנא וכמה אלף ורבבן דעמיה
כלהו קיימי עליה לסאבא לון כמה דאתמר באינון אחרנין: תא חזי כל אינון
קטולי בית דין דאתקטלו או אתענשו מנהון על חובין אלין כלהו אתעקרו מאלין
סטרין מסאבין ולא אית לון חולקא בהון ובהאי ממנא דאקרי כוס התרעלה בגין
דכל אינון דלא שתו ההוא כוס דכ"ד לאתעקרא מהאי כוס התרעלה לבתר כד
נפיק נשמתיה מהאי עלמא האי ממנא וכל אינון דעמיה אחידן ביה ולא הוה יום
המר ורוו ליה להאי נשמתא מכמה דינין משכיין אלין מאלין· בהיכלא דא קיימא
חד רוחא דאלין ממנן תחותיה ולא הוה כיאכיריאל· מהאי רוחא תקיפא נפקי
תלת טפין מרירן דכפלי בהאי כוס התרעלה· חד אקרי חנך וחד אקרי מר
המות וחד אקרי קובעת ואלין תלת טפין כפלו מהאי כוס בההיא חרבא דקטלא
בני נשא כמה דאוקמוה· **פתחא** תליתאה ביה קיימא ממנא חד
סנגדיאל שמיה והאי איהו ממנא על כל אינון דעיילו האי ברית קדישא באתר
אחרא דאיהו מההוא סטרא דאל נכר וכל אינון דמחבלי ארחייהו בדא ומשקרי
באת קיימא קדישא האי ממנא וכל אינון ממנן דעמיה כלהו מצוירי בגווייהו ציורין
דאינון נשין מסאבין דאכתאב בהו ההוא קיימא קדישא וכלהו אתרשימו קמיה כד
נפיק בר נש מהאי עלמא ומסאבי ליה לבתר· ובהיכלא דא תליין כל רזי דחרשין
לקטלא בני נשא עד לא ימטי זמנייהו וכלהו חרשין דאצטריכו בני נשא אינון דחרשי
חרשייהו לאסתאבא בהו כגון דהוה בלעם חרש בחרשוי ואסתאב בקלליתא
במסאבו דזרעא רותחת דאשדי בבעירי ובגין דא[illegible]יה אתדן בההוא שכבת זרע
רותחת דקאמרן· ועל דא האי היכלא אקרי שחת [illegible]· ובהאי היכלא אית
רוחא אחרא די ממנא תחות ההוא רוחא דלעילא והאי אקרי סרטיא וכמה אלף
ורבבן תחותיה וכלהו קיימי על ההיא מלה דנפיק שוחא דבר נש בחלמא מגו
סטרא קדישא האי רוחא מסאבא וכל אינון גרדינין דעמיה כלהו נפקי ומתחבראן
בההיא מלה ונחתי בה ומתערבי בהדה בגין לאכחשא לה מניה ואודעין ליה לבר
נש מלין אחרנין מלין כדיבין במלה דקשוט דכך ארחוי דכדיבא דאלמלא לא
בטיל מלה דקשוט לא יכיל לתקנא כדיבוי· ואוף הכא אלין כיון דמתערבי במלי קשוט
ומכחישי לון מניה מודעי ליה מלה דקשוט בגין לקיימא כדיבוי· לבתר מתפשטי
באינון תתאי לתתא דליתלון קיומא ולא מתקיימי ואודעי מלין בעלמא לכמה סטרין
לכמה זיינין· מהיכלא דא נפקין תרין רוחין דמתהפכאן לזמנין גוברין לזמנין נשין·
ואלין אזלין ושטאן בעלמא באוירא וחייכאן בבכי נשא בגו חלמא ואתחזון לון כנשין
שפירין בחזו דחלמא ובטלי תיאובתא דבר נש ואלין אקרון רוחי תתאי דנפקי מגו
שלהובא דאשא דכד נטלין אלין רוחין דלעילא די בגו היכלא דא נפקו תרי שלהובי
דאשא ואלין טסאן בעלמא ואתעבידו אלין תרין רוחין כדקא אמרן וכלא בסטרא
דא מסאבא· ובאין אינון בדיקיא דלא אתזנון מסטרין אלין ואסתמרו מנייהו ועל

דא כתיב לשמרך מאשה זרה וגו׳
היכלא תליתאה היכלא דא איהו היכלא דאפיל וחשיך ולית ביה
נהורא כלל ואיהו אפיל יתיר מן קדמאי. והאי איהו דאקרי
דומה לקבל שמא דאקרי סוכה. בהיכלא דא קיימי תלתא פתחין חד קיימא לבטרא
דא ולא לבטרא דא וחד ממנא קיימא על האי פתחא קדמאה והאי ממנא קיימא
בההוא תקיפו דרוגזא דעלמא כד דינא שריא בעלמא וההוא ממנא שריא בהאי
פתחא ובטיל זיינין ואכה לון לאינון תרעין דבי כנישתא והאי אקרי סקטורטיא
ודא הוא כשלונא דעלמא ועל דא כתיב דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו
האי ממנא קיימא על פרשת ארחים למחמי בההוא זמנא דאיהו שליט ושריא דינא
בעלמא ואיהו קיימא למחמי למאן דאזיל יחידאי בשוקא ואי הוא אערע בהדיה
יכיל לנזקא ליה ולאתרע מזליה. **פתחא** תנינא ביה קיימא חד ממנא
אחרינא ודא איהו קיימא לבטלא פתקין דדינא ודא איהו הנגדיאל ותחות ידיה
כמה נרדיכי נימוסין דשלטאן דקיימין לקבלא אינון פתקין דדינא והאי קיימא על
פתחא דא וכד בטיל פתקא דדינא האי קיימא על פתחא דא ונחית לתתא לאינון
פתחין חשוכאן דלתתא חד לההוא דאקרי שחת וחד לההוא דאקרי בור דאינון
לתתא ותמן כמה אלף וכמה רבבן ממנן דשלטי בעלמא למעבד דינא ואשתלים
דינא בההוא פתקא. **פתחא** תליתאה בהאי פתחא אית ממנא
אחרא אנגריון שמיה. ודא איהו קיימא על כל אינון מרעין ומכאובין ואלחולין
ואשא דגרמי דהא מניה נפקי כמה וכמה אלף ורבבן דממנן עמיה על כל אינון
מרעין ומכאובין כמה דאתמר. **פתחא** רביעאה הכא איהו חד רוחא
דאתברי בפגימו דסיהרא ואקרי אסכרא והאי קיימא על קטולי דרביי. ודא
אתחזי לון וחייך בהון עד דקטיל לון כאתתא דרביא ומניקא לון ואחידת וקטלת
לון. באמצעיתא דהאי היכלא קיימא חד רוחא דאקרי אגירוסן האי אתמנא על
כל אינון דמתין מבר תליסר שנין עד עשרין שנין האי איהו קטולא דלהון כמה
דאוקימנא ודא איהו בחברותא דההוא נחש כדקאמרן וקיימא בהדיה ואזיל
אבתריה ועל דא אקרי [illegible] מות טוב מאד דכתיב והנה טוב מאד ואוקימנא
מהכא מתפשטין ונפקין תרין ממנין אף וחמה ואלין אתמנן על כל אינון דשמעי
כזיפ׳ מאן דלעי באורית׳ ואתרפכן ביה ולא מקבלן עליה. וכן על כל אינון דחייכאן
במלי דאוריתא או במלי דרבנן דהא מאף וחמה נפקין כמה אלף וכמה רבבן וכלהו
נפקי ושארן עלייהו דבני נשא אינון דמשתדלין באורייתא או דמשתדלי במלי דמצוה
ואזלי בארחא דמצוה בגין דיתעכבון ולא יחדון בה ומתרין אלין דחיל משה כד חאבו
ישראל ונחית מן טורא דכתיב כי יגרתי מפני האף והחמה. תחות אלין אית רוחא
חדא דקיימא על כל אינון מארי דלישנא בישא דכד מתערי בני נשא בלישנא בישא
או ההוא בר נש דאתערי בלישנ׳ בישא כדין אתער האי רוחא בישא דלעילא דאקרי
סכסוכא ואיהו שארי על ההוא אתערותא דלישנ׳ בישא דשארו ביה בני נשא ואיהו
סליק לעילא וגרים בההוא אתערו דלישנא בישא מותא וחרבא וקטולא בעלמא

ווי לאינון דמתערי להאי סטרא בישא ולא נטרי פומייהו ולישנייהו. גלא חשבי על דא
ולא ידעי דהא באתערו דלתתא תליא אתערו דלעילא בין לטב בין לביש. תא חזי
כד האי אתערו דלישנא בישא אתער לתתא כדין האי נחש עקלתון נחש בריח סליק
קשקשוי ואוקים לון בסליקו [illegible] אתער מרישא ועד רגלוי. וכד קשקשוי סליקו ומתערי
כדין כל גופא אתער קשקשוי ואלין אינון כל גרדיני נימוסין דלבר וכלהו מתערי
ואחדין בההיא מלה בישא ומתערי לגבי ההוא נחש בריח כדין כל גופא בישא
אתער מרישיה ועד רגלוי בכל הני היכלין דקאמרן. וכל אינון קשקשין בההוא
גלדא דאחתין לתתא וההוא גלדא אתפשט מניה ונחית לתתא וגופא סליק ואתער
למהוי דלטורא לעילא. תא חזי אף על גב דזמנא קביעא איהו לכל חיוון דעלמא
לאפשטא משכא דלהון לא מתפשטי אלא בזמנא דמתערי בלישנא בישא לתתא וכדין
אתער ההוא רוחא בישא לעילא ופשט [illegible] וקשקשוי מניה ודא סליק ודא נחית
[illegible] עליה ההוא אתפשטותא דקשקשוי במשכיה מכלא. מאי טעמא בגין
דאתפרש מזווגיה דאלמלא הוה כלא בחבורא חדא לא יכלין עלמין למסבל לון וכלא
בגין אתערותא דלישנא בישא דלתתא. וכד חיוון דלתתא מתפשטי מההוא משכא
כדין כל חד וחד יהיב קלא ואתער לכמה חויין דקיימי בההוא אתר דאקרי בור
דתמן כמה נחשין קיימין וכלהו דלטורין לאתערא להאי חויא רבא למהוי דלט[illegible]
על עלמא וכלא בגין האי אתערו דלישנא בישא כד קיימא אתערותא דיליה לתתא.
כגוונא דא מאן דבעי באורייתא כמה אינון דאקרון לשון הקדש דמתחברן ואתערי
אתערותא לההוא אתר דאקרי לשון הקדש מההוא קדש דלעילא וכמה קדושות
וקדישין מתערין מכל סטרין. זכאה חולקהון דצדיקיא דגרמי אינון לאתערא
קדושין לעילא ולתתא קדושה דלעילא וקדושה דלתתא. ועל דא כתיב והתקדשתם
והייתם קדושים. והתקדשתם אלו מים ראשונים אינון מיין עלאין. והייתם
קדושים אלין מיין תתאין ואקרון מים אחרונים. ומזון באמצע בין מים ראשונים
למים אחרונים ועל דא מזון לאו איהו במים אחרונים אלא במים ראשונים מים
ראשונים מעילא דמזונא תליא ביה ולא במים אחרונים. ורזא לקדושי עליונין
אתייהיב. זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

היכלא

רביעאה היכלא דא איהו דאקרי חובה ודא איהו טיט היון
לקבל שמא אחרא דאקרי אבן מכשול וכלא חד איהו חובה
דתמן קיימי כל חובי דעלמא אכרעותא דחובין בגין דכד חבאן בני נשא כל אינון
גרדיני נימוסין נטלין אינון חובין ומכחי לון בהאי היכלא דאקרי חובה וכל זכיין
דעלמא כלהו מלאכין קדישין דממנן על זכוון דעלמא כלהו נטלי לאינון זכוון ואוקמי
לון בהיכלא רביעאה דאקרי זכות ותמן קיימי זכוון דבני נשא וחובין קיימי בהיכלא
אחרא דאקרי חובה ואתקלו כחדא ביומא דר"ה כי גם את זה לעומת זה עשה
האלהים. ולבתר דאכרעו זכיין או חובין לסטרא דא או לסטרא דא הכי כנא.
ועל דא ביומא דר"ה השנה כד מתחברן אלין תרין סטרין זכות וחובה חיים ומות
אי זכיין אכרעו לסטרא דא דאקרי זכות אכתוב בר נש בההוא סטרא דאקרי חיים

בגין דהכי תרין סטרין קיימי בההוא יומא דא בסטרא דא ודא בסטרא דא · אי זכי ההוא בר נש ובנישו אינון זכיין הא אכתוב ההוא בר נש לחיים בגין דאחיד ביה האי סטרא קדישא ואמר דא דילי הוא ו[illegible] וכדין אכתוב ההוא בר נש לחיים · ואי בכה חובין האי סטרא אחרא מסאבא דאקרי [illegible] מות אחיד ביה ואמר האי דידי הוא ודידי הוי וכדין אכתוב דאיהו דיליה ודא הוא דתנינן דהא ביומא דא ד"ה אכתוב בר נש או לחיים או למיתה · אי אכתוב בסטרא דקדושא אכתוב לחיים ואתקיים תמן · ואי אכתוב לסטרא אחרא אתקיים בסטרא דמסאבותא ודביק ביה ודא הוא הן לחיים הן למות · ואתמשך בהאי סטרא או בהאי סטרא · כל זמנא דאיהו קיימא בסטרא דא דקדושה כל קדושין וכל דכיין מתדבקין ביה יקרא דקב"ה יתיב וישמע ליה עליה כתיב יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי · וכל זמנא דאיהו קיימא בסטרא אחרא דמסאבא כל מסאבו וכל חובה וכל בישין מתדבקן ביה · יקרא ול[illegible]מאן דישמע ליה · מרחקא איהו מקב"ה עליה כתיב רחוק מרשעים ישועה · וכתיב גם כי תרבו תפלה אינני שומע · היכלא דא איהו אתר דכל אינון דאקרון אלהים אחרים בגין דאתגליין הכא וכל אינון דמפתו להו לבני נשא בענוגין דהאי עלמא [illegible] לאתענגא בענוגי באופין דעלמא ומשכי להו בתר ענוגין ובאופין דהאי עלמא כדקאמרן · בהאי היכלא אתחזי חד רוחא שליט תקיפא דאיהו על כלהו ודא אקרי אוף הכי אל כגוונא דאחרא דבסטר קדושה האי איהו אל נכר · ודא איהו דמפתי לבר נש דלעיבר אוריתא או דקאים בבי מדרשא · האי רוחא תקיפא מפתי ליה ואתיב כמה הרהורין ואמר מה את קאים הכא טב לך למהך בחבורתא אינון דבאו על בני נשא אינון דאזלין בתר בנין שפירן ומתענגי בענוגי עלמא כיון דבר נש אתפתי אבתריה כדין כלהו שטיין ואזלי ואתמשכאן אבתריה וכמה אינון אחרנין דקיימין תחותיה · וכלהו מסאבי ליה בהאי עלמא ומסאבי ליה בההוא עלמא ואינון אקרון נואף רותחת דכתיב לא תאמר לו · ואינון דרגין דקיימין לסאבא תדיר והא אתמר · באמצעיתא דהאי היכלא אית רוחא אחרא דאקרי נגע ומהאי נפקו [illegible] דאקרי נגע צרעת ואיהו קיימא תדיר לסאבא לכל אינון מאריהון דלישנא בישא ויתיר על כל מה דמסאבין ליה · והאי נגע עלאה איהו מחכא על כל אינון פתורי דשבתא דכד עייל שבתא ולא אתסדרו בענוגא דשבתא כדקא יאות ואינון קא מבזי ענוגא דשבתא האי נגע בטיל לאינון פתורי דלאו אינון בענוגי דשבתא כדקאמרן · וכד האי בטיל לאינון פתורי כל אינון בר דיוכי כיתושין דקיימי ביה כלהו פתחי ואמרי ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו · וילבש קללה כמדו וגו' · ינקש נושה לכל אשר לו וגו' · אל יהי לו מושך חסד וגו' · והא אוקימנא בההוא ליליא דשבתא כד פתורי אתייהבו לההוא סטרא בישא כדין אתתקף ההוא סטרא מסאבא וההוא בר נש אתמסר לההוא סטרא ווי ליה דאתגרע מההוא סטרא קדושא סטרא דמהימנותא ואתפקד בסטרא אחרא מסאבא · כגוונא דא בכל אינון סעודתי דיט · הכא בהאי היכלא

בכי

בְּנֵי חיו ומזוני בהפוכא איהו ובההוא היכלא אחרא קדושא לא קיימו תלת אלין ותליין לעילא · והכא קיימין לבים · דכד מטו בנוי דבר נש להאי היכלא הא תמן קיימין חיין לשיזבא לון והא תמן כח[...] אינון זעירין מהכא נפקי בגין לאתמנאה קטגורא עלייהו · והא תמ[...] אין מזוני לאסברא לון מניה וכלא איהו בחובה ועל דא אקרי האי היכלא חובה כמה דאתמר ומהכא נפקא חד רוחא מסאבא דאקרי אדיריא וכמה אלף ורבבן עמיה וכלהו אקרון אוררי יום כדאמר׳ יקבוהו אוררי יום· והאי רוחא וכל אינון דעמיה כלהו קיימי לבטלא ההיא מלה דלייט בר נש גרמיה ברוגזיה ושאן מתערי להאי חויא דאקרי לויתן כחס עקלתון בגין לאותבא ולאתער׳ לווטין על עלמא הה״ד יקבוהו אוררי יום וגו׳ ואלין אוררי יום שלטין על רגעין ושעתי דיומא [...] אינון אלין דלייט בר נש גרמיה בין ברוגזא בין באומאה וכההיא מלה מתערי [...] כחס עקלתון דאקרי לויתן [...]לא לעלמא ועל דא לייט איוב יומיה [...]יה ולא גופיה דכתיב ויקלל את יומו בתחלה ולבתר יקבוהו אוררי יום · רחמנא ליסזבן מכל מלה כישא ·

היכלא שתיתאה היכלא דא איהו היכלא דאקרי שאול לקבל ההוא שמא דאקרי ערל והא אוקימנא דדא איהו רזא דערלה ·

בהאי היכלא אות חד פתחא וחד ממנא עליה ודא איהו ממנא לאתערא [...] קטרוגא על עלמא והאי רוחא אקרי איבה בגין דשמא דהאי היכלא איבה שמיה וסימניך ואיבה אשית בינך וכין האשה וגו׳ בהאי היכלא קיימא חד רוחא דשליט על כלא וההוא אקרי שודד ואיהו שד שד ושבר · ודא הוא שודד בטורי רמאי בגו טנרין וטורין בגין דמהיכלא דא ינקי כל אינון משדדי ומשני בחרבין ומהכא נפקין כל אינון קטולי סייפין ורומחין ואלין בתר [...] החרב המתהפכת לשינאה כלא · וכד שליט בהכא על עלמא הא רוחא דאקרי שד איהו אשתכח ורוחא אחרא עמיה דאקרי כפן ואלין אזלי בעלמא ומשתכחי לקבל בני נשא והיינו דכתיב לשד ולכפן תשחק ואלין עבדין קטרוגא לבני נשא דבתר דאזיל בגו טורין רמאין ושדיל וחריב ושני כלא כדין תב ושדד לבני נשא ומתין בחולשא דיליה · וכד אכלי בני נשא לא שבעין בגין דאיהו שלטא בעלמא [...] מאן דעביד חסד עם בני נשא ויהיב לון למיכל ולמשתי כדאי איהו לדחייא מן לאלין תרין רוחין לבר דלא שלטו בעלמא · וכד ישראל לא עבדי חסד עם בני נשא ושאר עמין עבדי חסד בעלמא כדין אלין תרין רוחין מתכסמין להו לישראל ומתקפי עלייהו דישראל בגין דהא כדין אתקף ההוא סטרא אחרא וישראל אתכפיין · וכד ישראל עבדי חסד ההוא סטרא אחרא אתחלש וסטרא דקדושא אתקף וכד ישראל לא מתערי בחסד אינון תרין רוחין מתהפכי לאכפייא לון לישראל · וכדין איכון כרכאן דכתתי מלעילא מבטר ומיכא ינקי לון שאר עמין ודה״ד שמוני נוטרה את הכרמים אלין שאר עמין · כרמי שלי לא נטרתי אלין ישראל · בגין דשאר עמין משכי ליה בגווייהו באינון חסדים דעבדין עם בני נשא וישראל מרחקן ליה מגווייהו בגין דלא משתדלי באינון חסדים כשאר עמין · ותחות אלין רוחין קיימין כל אינון דאקרון ערלה · ומורי

ערלה׃ ענפי ערלה׳ ועולא מכהון חד ממנא דאקרי נזר דיכוא׳ והאי איהו
קיימא על כל אינון דקא לא נטרי שני ערלה דאילנא׃ ועל כל אינון דמעברי את
קיימא לבריהון׃ ועל דא בעיא חויא לשלטאה בדמשה עד דנזרת ליה צפורה.
דכתיב ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה וגו׳ והאי רוחא ממנא על בני
נשא דמחללי ארעיהו ולא חיסי ליקרא דמאריהון למיטר את קיימא קדישא והאי
אעיל לון לגיהנם להיהוא אתר דאקרי שאול ואבדון ואתדן תמן כמה דאוקימנא.
הכא׃ בהאי היכלא לגו באמצעיתא קיימא חד רוחא דאיהו קיימא וכמין על ארחין
ושבילין למחמי לכל אינון דעברין על פתגמי אורייתא כדי למיעל דכנו כיף תחת
לעולא בגין דכל האי היכלא איהו איהו האי וכל אינון אחרנין כלהו קיימין לאחזאה
אנפין נהירין לבני נשא ולמפתי להו בגין דיסטון מארח קשוט ולאסטאה לון
אבתריהו ולבתר אינון קטלי לון ואשתגו בתרין עלמין דכתיב ואחריתה מרה
כלענה חדה כחרב פיות׃ האי רוחא איהו אקרי אפרא אפר אפרא דקיטמא
דלא עביד תולדין ואיבין לעלמין׃ בגין דהאי איהו עפרא דקיטמא ואף על גב
דאקרי עפר לאו איהו עפרא קדישא דעביד איבין ואקרי עפרות זהב אלא כד״א
מעפר שרפת החטאת ודא הוא עפר שרפת החטאת וסימנא דא אתיא בתרין
סטרין חד בגין דאיהו כליל בהאי חטאת רזא דההוא חויא תקיפא׃ וחד דכד בר
נש עביד חטאת איהו אתקיף להאי עפר ושלטא בעלמ׳ והאי איהו כליל במי המרים
המאררים ועל דא אצטריך לאכתו דאסטיאת תחות בעלה ועבדת עובדא דאשת
זנונים לאשקאה לה מ״א כלילן בעפרא דאיהו מקרקע המשכן׃ והאי עפר איהו
מההוא אתר דאקרי קרקע וההוא אקרי קרקע דההוא משכן׃ והאי עפר מההוא
קרקע איהו ובגין כך אצטריך הכא לאשקאה להאי אתתא כגוונא דא וכלא איהו
ברמיזא עלאה׃ זכאה חולקהון דישראל דקב״ה מדכי לון כמיין דכיין עלאין דכתיב
וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם׃ על מים טהורים הא אמרן בין מים ראשונים
למים אחרונים׃ ואף על גב דהא אוקימנא מים ראשונים מצוה הכי אתקרון ומים
אחרונים חובה הכי כמה אתקרון והא אוקימנא על תרין סטרין אלין דא סטרא
דקדושה אתקרי מצוה ודא סטרא אחרא אתקרי חובה׃ ובגין כך חולקיה בטל
בההוא מיא ועל דא כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם׃

היכלא

שתיתאה היכלא דא קיימא עלאה על כל אינון שאר היכלין
תתאין׃ ארבע פתחין אית להיכלא דא חד אקרי מות וחד אקרי
רע וחד אקרי צלמות וחד אקרי אפל׃ אלין ארבע פתחין קיימין תדיר לאבאשא אלין
אינון כללא דכלא כמה דאית בסטרא דקדושה ברזא דמהימנותא ארבע סטרין
דמתקשראן דא בדא וכלהו קדישין הכי כמו לתתא הכא וכד כלהו מתקשרן ומתחברן
דא עם דא בהיכלא דא כדין איהו בית חבר כד״א מאשת מדינים ובית חבר׃ והאי
היכלא קיימא לאבאשא תדיר׃ על האי היכלא כתיב ונעתרות נשיקות שונא בגין
דהכא קיימין כל אינון נשיקין בישין ותיאובתין בישין וכל עדונין דהאי עלמ׳ די באינון
עדונין אתערך בר נש מהאי עלמא ומעלמא דאתי ועל האי היכלא כתיב כי נפת

תטפנה שפתי זרה וגו'. בהאי היכלא קיימא חד רוחא דאיהו ממנא על כל אנון דלתתא ואיהו כללא על כל שאר רוחין. האי היכלא מתקשטא בקשוטוי דספירו על כל אינון היכלין. בהיכלא דא מתלבדי [illegible] דטפשאי על האי היכלא כתיב אל תחמוד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפיה. בהאי היכלא תליין כל תיאובתין דעלמא וכל אינון עגובין דטפשאי חסרי לבא חסרי דעתא כד"א וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר לב. עובר בשוק אצל פנה וגו'. בנשף בערב יום וגו'. וכדין אתקריבו רגלאי לבאי היכלא דאיהו כללא דכלהו תתאין כדין והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב. שית דא איהו האי היכלא דאיהו שתיתאי לכל שאר היכלין. והכא קיימא זונה לאפתאה לטפשאין בהאי היכלא קיימא ולא קיימא כחדא ומפתי סלקא ואסטיאת כד"א בביתה לא ישכנו רגליה. פעם בחוץ פעם ברחובות כד סלקא לעילא. ואצל כל פנה תארוב כד נטיל נשמתא מה כתיב והחזיקה בו ונשקה לו. אלין אינון נשיקין לסאבא ולאטעאה בבני נשא אבתרה בגין דהכא אתדבקותא דכל אינון נשיקין בישין ומכל זנונים נוכראין וכל זיינין נוכראין דאינון מתיקין לפום שעתא ווי לסופייהו כמה דאוקימנא ותלק משמן חכה וכתיב ואחריתה מרה כלענה. מאי מרה כלענה. אלא כד בר נש אתפתא אבתרה בהאי עלמא ומטא זמניה לאסתלקא מהאי עלמא איהי קיימא עליה דבר נש ואתגלי קמיה בגלימו דנופא דאשא וחרבא שננא בידיה [illegible] טיפין בה ואוקמוה וכה טפה חדא מאינון טיפין דאיהי מרירא ובשעתא דאטיל לה בפומיה דבר נש עאל במעוי וכדין נשמתא אתבלבלא והיא ספה שטיא ואזלת בגו נופא ואעקרת לה לנשמתא מאתרה ולא שביק לה לנשמתא אתר למיתב ואיהי מרה כלענה ואטעים לה בר נש במרירו חלף ההוא מתיקא דטעמו בה בהאי עלמא כד אתמשכו בתרה. לבתר אטדי טפה אחרא ונשמתא נפקא ומית בר נש. ולבתר אטדי אחרא וירוקין אנפוי ואכאים בגין דנשמתא אזלא קדישא וכד שלטא עלה דא סט' אחרא מסאבא ערקת מקמיה ולא אתיישבא בחד'. ובג"כ כמה דאתדבק באינון נשיקין בישין בהאי עלמא אוף הכי נמי בהאי שעתא דאי בר נש אתמשך אבתרה בהאי עלמא ושבק סטרא קדישא כדין נשמתא לא אהדרת להאי אתר קדישא וכמ' דאתמשך אבתרה בהאי עלמא הכי נמי שלטא על [illegible] וכדין נשמתיה נפקת בפטורי ואוקמוה וכל דא בגין אינון נשיקין דנשק ליה בהאי עלמא דאינון מתיקין ולבתר מרירן ליה ועל דא והחזיקה בו ונשקה לו בהאי עלמא כמה דאוקימנא העזה פניה ותאמר לו בגין דבהאי היכלא קיימי כל קטגורין וכל שליחאן בישין דמשתכחי לגבי דבר נש ועבדי ליה דיתקן בתקונוי וישלשל בשערי ויתבסם ויתקן בגין דישתכלון ביה הכא קיימא רוחא חדא דאקרי סקטופה ודא הוא ממנא על כל תקונ' ושלשו' דא דבני נשא. לגו דהאי היכלא קיימא חד ממנ' אחר' דהאי ממנא אחרא איהו אתער ליה לבר נש לבתר דאיהו מתקן ברמיה ומשלשל בשעריה יטול בידיה חד מראה דאיהו חיזו לאסתכלא ביה שוי ליה בידיה ואסתכל ביה וחמי דיוקניה בהאי חיזו ובהאי אתער להבוא רוחא אחרא דאקרי עבירתא ומהכא נפקי כל אינון דאחזיו כדיבין לבני נשא בחלמיהו וכל אינון דאחזין מלין ולא מתקיימי בהו אלא לעבר בהא לון.

ולבתר כד איגון בני נשא אתמשכאן בההוא חיזו דאקרי מראה כדין כלהו כנסותא
דרוח' דלהון והאי רוחא דאקרי עטירטא איהו אתער לחד רוחא דאיהו תחות ידיה
ועאל בנוקבא דלתתא דכל נוקבין וסליק [illegible] חד רוחא אחרא דאיהו ממנא עם
ההוא רוחא דאקרי אסכרא בלקאמן ולא איהי [illegible] שמא דטדין· וכד ההוא בר
נש אתער להאי רוחא אחר' דאקרי עטירטא כדין אכא עמיה דההו' בר נש ואתקטר
עמיה תדיר ובדין בכל ריש ירחא וירחא אתער ההוא רוחא דחיזו בישא בהדיה דלילי'
ולזמנין דאתזק מנייהו ההוא בר נש וייפול לארעא אוימות ובל דא גרים ההוא חזו
דמראה דאיהו מסתכל ביה דהא כמה דגריס גסותא בלביה הכי נמי גריס רוח' בישא'
לגביה וכל האי קיימא בההוא אתערו דלתתא· זבחי שלמים עלי· תא חזי שלמים לא
אתיין על חובה ולא על חטאת אלא על שלום· מאי שלמים· אלא שלמים מתרין סטרין
דלא אשתכח מקטרגא עליה לא לעילא ולא לתתא· מאן איהו מקטרגא אלא ההוא
סטרא דיצר הרע דישתכח בשלמא דימינא ועל דא זבחי שלמים עלי· ד"א זבחי שלמי'
עלי היא אנא בשלום לגבך לאחזאה לך שלם ובגין כך היום שלמתי נדרי לאפתאה בני
עלמא תדיר· על כן יצאתי לקראתך וגו' דידענא דאנת חסר לבא חסר טובה· לשחר
פניך לאתחברא בהדך בכל בישין דעלמא ויאות לך לאהבאה ולמטעי בתר תאובתין
[illegible] עלמא ודחי ליה מתלה למלה ומבוס לבים אהדרנא באנון טפשאין ושחורנא
פניך ואמצאך בבר אסבאב'לך לאתדבקא בך· לכה נרוה דדים עד הבקר הה"ד ועין
בואף שמרה נשף דהא כדין איהו זמנא לשלטאה· לכה נרוה דדים נהך במלא הא
אנא עמך דהא עד כען את רביא אנת בחילך אי השת' לא תתענג גרמך אימתי כד
תהא סיב השת' הוא זמנא מ"ט כי אין האיש בביתו דא יצר טוב דלא שריא הכא בגווך
ולאו איהו זמנא הלך בדרך מרחוק דלא שריא בבר נש אלא כד איהו מתריסר שנין
ולהלאה ולאו בכל בר נש ואנא קאים עמך מיומ' דאתילידת הה"ד לפתח חטאת רובץ
והשתא דאנת רווק השתא זמנא לך לאתענגא גרמך· צרור הכסף לקח בידו ליום
הכסא יבוא ביתו אימת יבא לקבליה ליום הכסא דאיהו יומא דדינא דכתיב בכסא
ליום חגנו· בזמנא דאצטריך בר נש לאתענגא בעלמא ולאתהני ביה אתרחקא
מניה· ובזמנא דשריא [illegible] בעלמא בדינא אתי לגביה למעבד עמיה דינא ועל דא
הטתו ברב לקחה וגו'· עד יפלח חץ כבדו· זכאין איגון צדיקי' דידעין ארחין קדישין
למהך בהו ולא יסטון לימינא ולשמאלא זכאין איגון בעלמא דין ובעלמא דאתי·

היכלא

שביעאה הלא היא היכלא דשמרי דחמרא לאתרוואה ביה
כלא ומשתמן היין ושכר ויתגל סחיטה דכל איגון ענבין כלהו
עובדין בישין הכא איהו סחיטה דלהון ולא איהו יין חמר· שמרים דחמר דלית מאן
דשתי מניה דלא גרים מותא לגרמיה· מיינא דא אטעימת חוה לבעלה ואשלת ליה
בהיכלא דא דתמן סחטה ענבין ויהיבת ליה וגרימת מותא ליה ולכל עלמא אבתריה
בהיכלא דא קיימין כל איגון בשמהין משאבין דבחתי לכל אנון די בסטר' דא דמתדבקי
בה וההוא רוח' דבחתא לכל איגון די מבטרא מהכא נפקי כגוונא דא לאינון דסטו
ארחייהו בהאי עלמא ואסתדלו בזונתא באתר דלא אצטריך כמה דאיהו אתדבק
בההוא

בההוא סטרא דוכר הרע בזנותא הכי כמו נפיק מהיכלא דא רוחא מסאב׳ לסאבא
ליה לגברא דנפיק מתמן וההוא ברא אקרי ממזר דאתי מסטרא דאל זר׳ כמה
דאיהו אשתכר בההוא תיאובתא [illegible] הרע הכי כמו מסיך לגביה דההוא ברא רוח׳
אחרא מסאבא דסאיב וכלא סהדין עליה דאיהו ממזר והכי כל עובדוי וסטרוי
בההוא גוונא ממש׳ מהיכלא דא נפיק חד רוחא די ממנא על איכון רוחין דאקרי
נפוכי וסומכין נפניה נפון רוח וחתי איהו ממנא על דא והאי היכלא שבועאה לקבל
ההוא שמא דאקרי ארץ תחתית ועל דא כתיב ואת הצפוני ארחיק מעליכם׳ הכא איהו
בקודש חדא דקיימא לגו בגו ומהכא נפקו כל איכון רוחין אחרנין דשטאן בעלמא
ושלטין בכל אכון מלין דאתמסרו בסטרא דשמאלא ומהכא נפקי כל אכון זיקין כנוכין
דמתדעכי לאלתר להטי ומתדעכי ומאלין נפקין רוחין אחרנין דשטיין בעלמא
דנפקי מגו תהומא רבא ואיהו האי היכלא כד״א משפטיך תהום רבה׳ ואיכון רוחין
דלא אתמסרו לאגלא בעלמין ואתחזון ולא אתחזון׳ אתחזון כמה דאתמר ולבתר
איכון רוחין דשטיין בעלמא קיימי למרחש נסין לבכי כשא בגין דאלין לא קיימין
בטנופא דמסאבא כל כך כאחרנין וחד רוחא ממנא עלייהו ואקרי נסירא דאיהו
אתכסר מאיכון סטרין דמסאבו יתיר ואלין פרחי באוירא ואבאישו לבטרא דלהון
בגין למעבד נסין לאיכון די בסטרא דקדושה׳ ומרוחא דא דאתכסר דאקרי [illegible]
מניה נפקי כמה סטרין אחרנין מתפרשן לזניהו וכלהו קיימא שליחאן בעלמא כל חד
וחד כדקא חזי ליה עד דאתמכון לתתא מלכין וסרכין וליתלון קיומא תדיר כאיכון
אחרנין דלעילא׳ בהיכלא דא אתדבקותא דסטר מסאבא וכל תיאובתין מסאבין
ומסאבי לעלמא האי איהו זמין לאפקא בכל יומא רוחא דאשא ולית מאן דקאים
קמיה׳ מהכא נפיק אשא דרוחא תקיפא לתתא לאתדבקא ביה חייבי עלמא ומהכא
נפקא רוחא מלהט׳ דאיהו אשא ותלגא דאקרי צלמון כמה דאת אמ׳ תשלג בצלמון׳
בהיכלא דא קיימאן ארבעה פתחין דמתפרשן לארבע סטרין לבר ואלין אחדין
ולא אחדין בסטרא דקדושה לא אתיחד אלא דאתחזי באיכון פתחין נהורא דנהיר
ואיהו אתר דמתקן לאכון חסידי דשאר עמין אכון דלא אבאישו לון לישראל ואשתדלו
עמהון בקשוט אלין קיימי באלין פתחין וכוותי [illegible] בפתחא דהאי היכלא
באמציעיתא לבר שית פתחין דמתאחדי בהאי היכלא וכלהו אחדין ביה׳ הכא
אית כוין פתיחן לסטר׳ דנהורא קדיש׳ ואיכון דוכתין מתקני למלכי שאר עמין איכון
דלא עאקו לון לישר׳ ואגינו עלייהו תדיר שין אית לון יקר בניכושין דישר׳ ואתהנו
בההו׳ אפלה דאיכון יתבין מגו נהור׳ דנהיר מסטר׳ דקדוש׳ כד״א מלכי גוים כלם שכבו
בכבוד ואי עבדו עאקו לישר׳ או רחיקו לון כמה איכון דאחדין בהו לתת׳ ודיינין להו
תלת זמנין ביומ׳ בכמ׳ דינין משניין שין משין כאיכון מלכין דעאקו להו דאתדנו בההו׳
עלמא בכמה דינין ובכל יומא ויומא סהדין סהדותא עלייהו דישראל ועל מהימנותא
דילהון ונחתי לתתא ואתדנו תמן׳ זכאין איכון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי
עד הכא שבע היכלין מדורי דסטרא מסאבא מסטרא דנחש׳ זכאה חלקיה מאן
דאשתזיב מניה ומלאישותיה דלא יתכסיך מניה ולא יטול ביה ארסא דימות ביה׳

מכל

מכל סטרין אית לאסתמרא מניה מעילא ומתתא. מאן דישתזיב מרישא לא
ישתזיב מזנבא. כי אכיש רישא זקיף זנבא מחי וקטיל ועם כל דא אם ישוך בנחש
בלא לחש כמה דתנינן כטיל רשו ואפיק בארחא. בגין כך אצטריך ליה לבר נש
לאסתמרא דלא יחוב קמי קדשא בריך הוא בגין דלא ילחישו ליה לההוא חויא
דישכוך ויקטל. וייצר יי' אלהים את האדם עפר מן האדמה. עפר איהו ולא חמר
עפר איהו ויתוב לעפרא כלא כי עפר אתה ואל עפר תשוב לבתר דחטא. ובגין
כך כתיב ביה בנחש ועפר תאכל כל ימי חייך. עפר דא הוא אדם דכתיב כי עפר
אתה וגו'. ובגין כך כתיב עפר ולא כתיב אדמה ולא חמר וכתיב ונחש עפר לחמו
עד דיתער קדשא בריך הוא ויבער להאי רוחא מסאבא מעלמא דכתיב בלע
המות לנצח וגו' ויקים לההוא עפר. ויתער ליה למחדי בעלמא דכתיב הקיצו ורננו
שוכני עפר וגו'. כתיב והנחש היה ערום הא אוקימנא אבל סטרא דרכיב עליה
יהיב ליה חילא לאלטאה ולמפתי ולאסטאה ודא הוא רזא דדכורא דהא דכורא שליט
על נוקבא ויהיב בה חילא שמשא וסיהרא משמשין כחדא ולא מתפרשין לעלמין
חשך דאיהו אפלה כד"א ויהי חשך אפלה. חשך וערפל. בגין דאית חשך ואית
חשך. תנן מאן דחמא גמל בחלמיה מיתה אתגזרת עליה ואשתזיב. בגין דאיהו
סטרא אחרא מסאבא והאי איהו קץ כל בשר. יומא חד הוה יתיב רבי אלעזר
קמיה דרבי שמעון אמר רבי אלעזר האי קץ כל בשר אתהני מאינון קרבנין דהוו
ישראל מקרבין על גבי מדבחא. אמר ליה לא הוו מסתפקי כחדא לעילא ולתתא.
ותא חזי כהני וליואי וישראל אינון אקרון אדם בחבורא דאינון רעותין קדישין
דסלקא מגווייהו ההוא אמרא או כבשא או האי דקרבן אצטריך עד לא אתקריב
על מדבחא לפרשא עליה כל חטאין וכל חובין וכל הרהורין בישין דעבד וכדין ההוא
אקרי בהמה בכלא כגו אינון חטאין וביشין והרהורין כגוונא דקרבנא דעזאזל
דכתיב והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגו'. הכי נמי הכא. וכד סלקא
על גבי מדבחא מטו לה על חד תרין ובגין כך דא סלק' לאתריה ודא סלקא לאתריה
דא ברזא דאדם ודא ברזא דבהמה כמה דאת אמר אדם ובהמה תושיע יי'.
חביתין וכל שאר מנחות לאתערא רוחא דקדשא ברעותא דכהנא ושירתא דליואי
וצלותא ובההוא תננא ושמנא וקמחא דסליק מתרווין ומסתפקי כל שאר מארי
דדינין דלא יכלי לשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון וכלא בזמנא חדא. תא חזי
כלא אתעביד ברזא דמהימנותא לאסתפקא דא כדא ולאסתלקא לעילא מאן
דאצטריך עד אין סוף. אמר רבי שמעון ארימית ידי בצלותין לעילא דכד רעותא
עלאה לעילא לעילא קיימא על ההוא רעותא דלא אתידיע ולא אתפס רישא דסתים
יתיר לעילא וההוא רישא אפיק מה דאפיק ולא ידיע ונהיר מה דנהיר כלא בסתימו
רעו דמחשבה עלאה למרדף אבתריה ולאתנהרא מניה. חד פריסו אתפרס ומגו
ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה מטי ולא מטי עד ההוא פריסא נהיר
מה דנהיר וכדין איהי מחשבה נהיר בנהירו סתים דלא ידיע והאי מחשבה לא ידע:
כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתידע בנהירו דפריסא דקיימא דנהיר ממה
דלא

דלא ידיע ולא אתידע ולא אתגליא · וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא דאתעבידו תשעה היכלין להיכלין לאו איכון רוחין לאו איכון נשמתין ולא איתי מאן דקיימא בהו · רעותא דכל תשע נהורין קיימי כלהו במחשבה דאיהו חד מנייהו בחושבנא כלהו למרדף אבתרייהו בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידעו · אלין לאו קיימי לאו ברעותא ולאו במחשבה עלאה תפסין בה ולא תפסין באלין קיימין כל רזין דמהימנותא וכל איכון נהורין מרזא דמחשבה עלאה ולתתא כלהו אקרון אין סוף · עד הכא מטון נהורין ולא מטון ולאו אתידעו לאו הכא רעותא ולא מחשבה כד נהיר מחשבה ולא ידע ואסתים גו בינה ונהיר למאן דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו כחדא ·

וברזא דקרבנא כד סליק כלא ואתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימי כלהו ומחשבה אתעטר באין סוף הסוף בהירו דנהיר מניה מחשבה עלאה דלא ידע איהי בה כלל אקרי אין דמניה אשתכח וקיימא ונהיר למאן דנהיר · ועל דא כלא קאים · זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי · תא חזי האי סטרא אחרא דאקרי קץ כל בשר כמה דקטורא אשתכח לעילא בהדן אוף הכי כמו לתתא וחדוות' ורעותא לאתפקא כלל לעילא ותתא ואומא קיימא עלייהו דישראל כדקא יאות · תא חזי בכל ריש ירחא וירחא כד סיהרא אתחדשא יהבין ליה להאי קץ כל בשר חולקא חדא יתיר על קרבנין לאתעסקא ביה ואשתאר בחולקיה · ויהא סטרא לישראל בלחודייהו בגין דיתחדון במלכיהון ו"א איהו שעיר בגין דאיהו חולקא דעשו דכתיב ביה שעיר הן עשו אחי איש שעיר ועל דא איהו אשתאר בחולקיה וישראל איכון משתמשין בחולקהון בגין כך כתיב כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגלתו · ותא חזי האי קץ כל בשר כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר · ובגין כך תקונא תדיר לגביה ועל דא אק' קץ כל בשר · וכד איהו שליט על גופא ולאו על נשמתא נשמתא סלקא לאתרה ובשרא אתיהיב לאתר דא בגוונא דקרבנא דרעותא סלקא לאתר חד ובשרא לאתר חד · וכד בר נש איהו זכאה איהו קרבנא ממש לכפרא ואחרא לא בגין דבה מומא דכתיב כי לא לרצון יהיה לכם · ועל דא צדיקא כפרה איהו בעלמא וקרבנא ממש · זכאין איכון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי ·

ויכס הענן את אהל מועד דהא כדין חפא עננא ית משכנא שראת שכינת' בארע' ואתעבר רוח מסאב' דאיהו קץ כל בשר מעלמא ואסתלק ועאל בנוקב' דתהומא רבא ורוח' קדישא שרא על על' דכתיב ויכס הענן את אהל מועד · וכתי' ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן בגין דרוחא קדישא שרא על עלמא ורוחא מסאבא אסתלק כד אמשיכו ליה איכון חוביא כמלקדמין על עלמא דאי איכון לא אמשיכו ליה על עלמא לא אשתכח · ולזמנא דאתי זמין קב"ה לאעברא ליה מעלמא דכתיב בלע המות לנצח ומחה יי' אלהים דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי' דבר · ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן ·

אמרו המגיהים אלו הטעיות שמצאנו שלפנינו בפרשת תרומה בראש דף קע״א : דא שכינתא · מה שכינתא הוה מתיחא לגו בבי קדש הקדשים אוף הכי וכו׳ ·

ברוך ה׳ אשר הפליא חסדו עמנו שעזרנו חסד ורחמי׳ לאיותנו בסיום הזה לשלישית בבנה ספר ואלה שמות מסכתא שאדרי רבי שמעון בן יוחאי זצ״ל אוגר כלה׳ שגלה לכו׳ כן יו׳ יעזרנו חיל ויתן תמים דרכינו לגמור ולעשות הג׳ ספרים
ספרים ואחר ספרי הקדם בגילה ובשמחה
גם ישוב רגלינו כאילות יקימנו
ונחיה לפניו :

תם ונשלם תהלה לאל בורא עולם:

ונשלם יום ג׳ יום יחים לחדש אלול שי״ט לפ״ק · ע״י השותפים
הה׳ הסופר כמה״ר מאיר יצ״ו בכ״ר אפרים זצ״ל מפדובה ·
ויעקב בכמה״ר נפתלי הכהן ז״ל מגאזולו :
וי׳ למען רחמיו יזכנו לעשות ספרים
הרבה אין קץ ויגדיל תורה
ויאדיר אמן ·

ברוך יי׳ לעולם אמן ואמן

